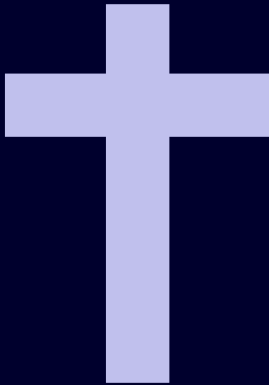

Godeeyo To Tekepo

Portions of the New Testament in the Odoodee language of
Papua New Guinea

Godeeyo To Tekepo
Portions of the New Testament in the Odoodee
language of Papua New Guinea

Sampela hap Nupela Testamen long tokples Odoodee

copyright © 2006, 2015, 2017 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Odoodee

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2023-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Mar 2025 from source files dated 31 Aug 2023

ffb0eddd-0f6e-5201-89ab-6fcbfcaebaba

Contents

Matiyu	1
Maka	101
Luka	161
Yonee	262
Diye Di Odoo	337
Loum	434
1 Tesalonika	479
2 Tesalonika	488
1 Timoti	493
2 Timoti	506
Taites	515
Palimon	521
Yemes	524
1 Yonee	535
2 Yonee	546
3 Yonee	548
Yuda	550

Matiyu To tekepo Matiyuye hogugu

Matiyu booka goo eyo bei
Matiyu yo Yesu o hamamee dili odo 12 ee ma kulodu hee yoso. Yo o hu hee Libai deliso. Yu odooso Yesu mapoo tei talame to hogugu hagee yayo dimapoo teneeso. Esiga yayo to hogugu hagee ma kulodu Godeeye To Magoo Booka Nape mapoo taka goo ee Yesuye medee tobuloso tomo sileeso. Osoloso Yesu Yu odooso bamelee Kelisoso.

*Yesuwo amawe dio
(Luka 3:23-38)*

¹ Yesu Keliso yo Deibidiyo amawe, osoloso Deibidi yo Eibalahameeyo amawe. Esiga Yesuwo amawe dio dia hu hagoso.

² Eibalahameeyo owolo Aisek, osoloso Aisekeeyo owolo ee Yekob, Yekobeeyo owolo ee Yuda, osoloso Yekobeeyo owolo dio abo.

³ Osoloso Yudayo owolo ee Peles dio Sala dio (osoloso egee bia dia owee ee Tamala), osoloso Peleseeyo owolo ee Heslon, osoloso Hesloneeyo owolo ee Lam.

⁴ Osoloso Lameeyo owolo ee Aminadab, osoloso Aminadabeeyo owolo

ee Nason, osoloso Nasoneeyo owolo ee Salmon.

⁵ Osoloso Salmonowo owolo ee Bowas (Bowaseeyo owee ee Leihab), osoloso Bowaseeyo owolo ee Obed (Obedeeyo owee ee Lut), osoloso Obedeeyo owolo ee Yesi.

⁶ Osoloso Yesiyo owolo ee wiligi odoo toboloso badebei Deibidiso. Deibidiyo owolo ee Solomon. (Solomonowo owee ee daga Yulayayo osobo.)

⁷ Osoloso Solomonowo owolo ee Lehobowam, osoloso Lehobowameeyo owolo ee Abiya, osoloso Abiyayo owolo ee Asa.

⁸ Osoloso Asayo owolo ee Yehosapat, osoloso Yehosapateeyo owolo ee Yeholam, osoloso Yeholameeyo owolo ee Yusaya.

⁹ Osoloso Yusayayo owolo ee Yotam, osoloso Yotameeyo owolo ee Ahas, osoloso Ahaseeyo owolo ee Hesekeya.

¹⁰ Osoloso Hesekeyayo owolo ee Manase, osoloso Manaseyo owolo ee Amon, osoloso Amoneeyo owolo ee Yosaya.

¹¹ Yosayayo owolo ee Yekonaya, osoloso Yosayayo owolo dio abo.

Biame domo omapoo Isael odooso odo abo

sabolo ha temeleso, diba Babilon mi mapoo dabalame iyado diso.

¹² Esiga Isalael odooso Babilon mi mapoo dala ma kulodu debei biame omapoo Yekonayaye giso holo soomagooso, o hu ee Selatiyel. Osoloso Selatiyeleeyo owolo ee Selubabel.

¹³ Osoloso Selubabeleeyo owolo ee Abiyud, osoloso Abiyudowo owolo ee Eliyakim, osoloso Eliyakimeeyo owolo ee Asol.

¹⁴ Osoloso Asolowo owolo ee Sadok, osoloso Sadokowo owolo ee Akim, osoloso Akimeeyo owolo ee Eliyud.

¹⁵ Osoloso Eliyudowo owolo ee Eliyasal, osoloso Eliyasaleeyo owolo ee Matan, osoloso Mata-neeyo owolo ee Yekob.

¹⁶ Osoloso Yekobowo owolo ee Yosep. Esiga Yosepeeye Meli huso. Osoloso Meliye Yesu ede-beeyo takolone Keliso deli ee soomagooso.

¹⁷ Esiga Eibalahameeye badebei biame omaga bei mooloogooloso di wiligi odoos Deibidiye badebei biame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos hagee biaso debeiso. Osoloso wiligi odoos Deibidiye badebei biame omaga bei mooloogooloso di Babilon odoos oso Isalael odoos dala ma kulodu gilimado di biame omapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos

hagee biaso debeiso. Osoloso abaga bei mooloogooloso di Yesu soomagoo biame mapoo, Kelisowo amawe dio 14 odoos hagee biaso debeiso.

*Yesu Keliso soomagoo
(Luka 2:1-7)*

¹⁸ Yesu Keliso soomagoo goo ee egeesee moloso. Owee Meli Yosepeeye hulame dadagoloso debeiso. Esino diba huilega dobolone, Meli yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoo goo ee eyo nediliyo ogoloso gooleedooso.

¹⁹ Esino Yosepeeye goo hagee duloso, gowoolone Meli pagalame gooleeso. Esino Yosep yo Godeeyo howo woola tekepo badeli. Esiga odoos susuga eyo howo woola Meli pagalai yo goomegele. Egeeseelone Meli hulame dadaga ee mada pagalame yo goomogaso.

²⁰ Yosep yo goo hamaga goolone badoboome, Godeeyo momaiye oso sapootia mapoo yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Yosep, Deibidiyo amawe, no Meli hulei na ebi. Bei, yo Dio Tei oso kitulugu maga koowasi moodoolosos ka badosos.

²¹ Esiga yo giso holo soomagalaisos. Egeeseega nayo o hu Yesu hedi. Bei, o odoos oso dibada goo tokenee eyo nei telega pagalame, yayo diba pidileiso,” disos.

²² Esiga Godeeye o odoos yimaga to tolosos kokodos

takomo sili odoos yimaga to taka goo oso tei dalame, goo susuga hagoso tei peled-abaso. Bei, yayo egeesee takaso,

²³ “Sobo obuo giso dia goo gooleedele poogoo oso koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso.

Osoloso odoos susuga oso o hu ee Imanuwel dolone dabalaiso,” diso.

Hu eyo bei ee Godee ibolo hodobo badoso.

²⁴ Esemee Yosep yo tia hogabuloso Godeeyo mo-maiyeso yimapoo taka to ee dodolone Meli huso.

²⁵ Esino Yosep dio Meli dio hedebe delega badolone, Meliye giso holo soomagooso. Esemee Yosepeeye holope o hu Yesu hediso.

2

Giwo hesigeli odoos oso Yesu agalame di

¹ Helodeeye Yu odoowo wiligi odoos toboloso badebei biame omapoo, Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo Meliye Yesu soomagooso. Yesu soomagoloso hamamee giwo hesigeli odoos oso osokoso sibili maga Yelusalem mi mapoo sibadeeso.

² Diba Yelusalem mapoo peledoboloso egeesee takomo silesibiso, “Ibada middee mapoo dobolone egeino, giwo toowa osokoso sibili omapoo molome

egeiso. Iyo giwo egee ogoloso, wiligi odoos hee olo soomagoo doloso gooleedoloso hamapoo ka sibadee. Esiga holope Yu odoowo wiligi odoos toboloso badalame soomagoo ee kasomo? Bei, iyo o hu dokodoo poudalame ka sibadee,” dee takomo silesibiso.

³ Esino wiligi odoos Helodee sabolo osoloso Yelusalem mapoo debeli odoos susuga sabolo oso goo hagee duloso diya gooleeso.

⁴ Egeeseelone Helodeeye tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Godee maga to tolosokokodo takomo silesibili odoos osotakolone Keliso kamapoo soomagalaigonala?” diso.

⁵ Esemee diayo nei egeesee takaso, “Yudiya mi toowa ma kulodu Betilihem mi pepooko mapoo soomagalaigona diso. Bei, Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoos oso egeesee hoguguso,

⁶ ‘Betilihem Yuda mi ee ma kulodu,

Nayo Yuda mi toowa ee ma kulodu goo toowa ka moloso.

Bei, nee mi omaga wiligi odoos tabalai ee sibileiso.

Yayo mo odoos Isalael mi mapoo debeli odoos eebamalaiso,’ dee takeliso.”

⁷ Esemee Helodeeye goo hagee duloso, giwo hesigeli

odoo mapoo giwoso peledaba biame ee gooleedalame diba mada gilimadooso.

⁸ Osoloso diayo nei taka duloso diba Betilhem mapoo diye dolone to egeesee takaso, “Niba dilesos holope egee medee esiameloso ogoloso see wedi sibilesos amapoo takee. Egeeseega anosee yimapoo dilesos o hu dokodoo poudileiya,” dee takaso.

⁹⁻¹⁰ Esemes giwo hesigeli odoo oso Helodeeyo to duloso dulone, giwo diayo dia mi mapoo egei hedebe onosee see egeisos. Diba giwo egee ogoloso diya goomoga sabolos giwosos malalo dime hamamee deedeedis. Diba giwo egee hamamee dodomodime, giwosos dilesos holopesos badebeimoso eyo tobudu pounimeleesos.

¹¹ Esemes giwo hesigeli odoo oso holopesos badebeimoso eyo kulodu gadilesos egeinos, holopesos owees Meli diobadoboome egeisos. Esemes diayo gauwulosos dobolone holopesos eyo hu dokodoo poudoosos. Osolosos emegeidis bi gold molees, osolosos sigamedees sisigagelis bi medees tekepos, osolosos mopoodososoo kolo mapoo hedilis hageesees yimapoo teneesos.

¹² Esinos diba sees wedi dilames tianos, sapootias mapoo Godeeyes dimapoo egeesees takasos, “Niba sees wedi dugas, Helodeeyes badebeimagas na di. Esinos niba elis heemagas nibadamim mapoo ka

diyadees,” disos. Esemes dibas to ee dodolone elis heemagas dibadamim mapoo diyadeesos.

Isipi mi mapoo kukulo di

¹³ Osolosos hamamees giwo hesigelis odoo olodime, gesi omapoo Yoseptiamolomes, sapootias mapoo Godeeyos momaiyes ososibilesos yimapoo egeesees takasos, “No hogabulosos holopesos sabolos osolosos owees sabolos gilimadolosos Isipimis mapoo kukulo di. Bei, Helodeeyos odoo oso holopesos egees wooloomalames esiamosibilesos. Esigas niba kukulodilesos Isipimis mapoo dabalames di. Niba omapoo dilesos dogas, niyos sees wedisibileis biames ees ayonimapoo takalaisos,” disos.

¹⁴ Egeesees takasos dulosos gesi omapoo Yosep hogabulosos holopesos sabolos owees sabolos gilimadolosos Isipimis mapoo kukulodis.

¹⁵ Dibas omapoo dilesos Helodees towas belesos bameleesos. Esigas goohagees tei peledabaso, Godeeyes o odoo yimagas to tolosos kokodotakomos silis odoo yimagas takas to sabolos tebilames. To ee hagosos, “Ayo mo holo Isipimis ees poogolosos sibilamesis.”

Giso holaiso piligu

¹⁶ Esinos giwo hesigelis odoo oso Helodees mapoo takalames sees wedisibilegas, elis heemagas dibadamim mapoo wedi di gooes

duloso yo diya kamanaso. Osoloso yayo eyo nediliyo egeesee gooleeso, “Giwo hesigeli odoo oso giwo dia midée mapoo egei biame omaga simi dugo bakadio olo poogooso. Esiga ayo mo odoo mapoo takolone, giso holaiso dugo bakadio poogoo sabolo osoloso dima hamamee soolooga magoo sabolo piligiye daga, holope egee sabolo wooloomalaiso,” diso. Esiga yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo Betilhem mi mapoo osoloso mi pepuso abo koola mapoo bumo di, omapoo dileso giso holaiso pepuso susuga piligilame. Esemé diayo dileso giso holaiso dugo bakadio osoloso dima hamamee soolooga magoo sabolo piliguso.

¹⁷ Esiga goo hagoso peledo-boome Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yelemayaye taka to sabolo teibaso. Bei, yayo egeesee hoguguso,

¹⁸ “Diya goohelime Lama mi ee ma kuloduga pisa ee duso.

Bei, sobo Laiseleeye owolo dio halo ka pusumo siloso.

Esiga yo pisa koo koodobu-oso.

Bei, owolo dio susuga olo piliguga.”

Yosepeeye Nasalet mi mapoo see wedi simi

¹⁹ Yosep Isipi mi mapoo osee badoboome, wiligi odoo

taba Helodee taso. Esemé Yosep tiamolome sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso sibilesó yimapoo egeesee takaso,

²⁰ “No hogabuloso holope sabolo owee sabolo gili-madoloso Isalael mi mapoo see wedi di. Bei, giso holo egee wooloomalame esieli odoo egee bia olo wediaso,” diso.

²¹ Esemé Yosep to hagee duloso, holope sabolo owee sabolo gilimadoloso see Isalael mi mapoo wedi diso.

²²⁻²³ Esino Helodee teme, see owolo Akaleyoseeye Yudiya mi mapoo wiligi odoo toboloso badebeiso. Esemé Yosep goo hagee duloso mi omapoo dilei ebiaso. Esemé sapootia mapoo Godeeyo momaiye oso see tobu sibilesó yimapoo egeesee takaso, “No Yudiya mi mapoo na di,” diso. Yosep yo momaiyeso egeesee taka duloso see Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badalame diso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso taka to sabolo teibaso. Bei, diayo egeesee takaso, “Edebeeyo yo Keliso dolone Nasalet odoo dalaiso,” diso.

3

Yonee odoo howo oluguli odoo oso to taka

(Maka 1:1-8; Luka 3:1-18; Yon 1:19-28)

¹ Osoloso Yesu Nasalet mi mapoo badoboome, Yonee

odoo howo oluguli odoo oso sibileso Yudiya miwe poo-goo mi mapoo Godeeyo to egeesee takomo siliso,

² “Niba goo goolee su wu-doloso nibada tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola tooboo,” dee takomo siliso.

³ Esiga Yonee odoo howo oluguli odoo eyo goo maga Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoo Aisayaye egeesee takaso,

“Oodoo heeso miwe poogoo mi omaga egeesee idagoo,

‘Lodeeye sibilei eli moodee.

Osoloso o eli medee hoodo magee,’ dee takomoloso.”

⁴ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala sabolo koo sabolo nali.

⁵ Oodoo susuga oso Yelusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso Yoden howo palaga debeli mi maga Yoneeye taka to ee dulame sibadeeso.

⁶ Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁷ Esino Yoneeye odoo howo olugumolome, Pelisi odoo susuga sabolo osoloso Sedisi odoo susuga sibileso

omapoo peledabaso. Es-eme Yoneeye diba ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone, niba Godeeye kamana goo egee sibo maga mada pia dabalai teiba, dee ka takana?

⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo ee eligi.

⁹ Osoloso niba niso nediliyo niba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana goo maga mada pia dabalaiso, dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagoso see Eibalahameeyo amawe dio palai.

¹⁰ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso.

¹¹ Nibada goo tokenee goo mapoo miligi pia maga ayo niba wulo howodee mapoo oluguso. Esino odoo ama hamamee egee sibo oso Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Osoloso yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso. Esiga yayo kitulugu oso a dagadi. Esiga ayo o homo mapoo kali bi ee todilei a tebile.

¹² Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi mopoodoo doloso ba-

doso. Osoloso witi wo ko ee mosopoo kukuleiso. Osoloso witi wo so ee dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

Yesu howo olugu

(Maka 1:9-11; Luka 3:21-22)

¹³ Biame domo omapoo Yesu Gelili mi maga Yoden howo mapoo Yoneeye yo howo olugulame simiso.

¹⁴ Esino Yoneeye Yesu yo howo olugulei gowoolone yimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga no ayo howo olugulame amapoo ka simiyo? Nayo a howo olugulei tekepo,” diso.

¹⁵ Esemene nei Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nayo a howo olugulei tekepo. Bei, goo hagee Godeeye goomoga goo oso,” diso. Esemene Yonee to hagee duloso Yesu howo oluguso.

¹⁶ Osoloso Yesu howo oluguloso gasibileso tobudulone egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibileso yimapoo pubalegeme egeiso.

¹⁷ Esemene Kei mi ma dokodooga toso egeesee taka, “Hagee ayo diya gooma mo Holo oso. Ayo yimapoo diya goomoga,” dee takaso.

4

Saitenso Yesu kukulo egei

(Maka 1:12-13; Luka 4:1-13)

¹ Osoloso hamamee bo holo dia wiligi odoo Saitenso Yesu kukulo agalame, Dio Tei oso Yesu miwe poogoo mi mapoo ido palaso.

² Yo biame 40 osoloso gesi 40 ee ma kulodu nei nelega sileeme yo diya hodiaso.

³ Esemene kukuli odoo Saitenso sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Godeeye owolo daga, nayo yo hagoso see wo pe dee takee,” diso.

⁴ Esino Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeye to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeye hedebe nei nolone badoga, gie badeli talaime. Esino Godeeye to wo masi nolone badoga, yo gie badeli talaiso,’” diso.

⁵ Esemene Saitenso see Yesu idoloso Godeeye hu dokodoo poudili mi Yelusalem mapoo ido diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso tobudume yimapoo egeesee takaso,

⁶ “No tei Godeeye owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi. Bei, Godeeye to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo, no medee bamelee, dalaiso.

Egeeseega diayo no dia deeso douguleiso,

no yo mapoo homodobiya.’”

⁷ Esemene Yesuye nei egeesee takaso, “Godeeye to booka

mapoo hogugu oso see tobu egeesee takooso,

'Nee* wiligi odoo Godeeye taka to ee dada beleso agalame yimapoo na kukulo ege,' diso."

⁸ Osoloso Saitenso Yesu see mubi toowa ma dokodoo ido palaso. Osoloso yayo mi ede-beeyo bia susuga oso toowa di sabolo osoloso oso tekepo ee yimapoo eligiso.

⁹ Esem Saitenso yimapoo see egeesee takaso, "Nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee ayo namapoo tenelaiso," diso.

¹⁰ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Saiten, no amaga peegoo di. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'No* hedebe nee wiligi odoo Godee mapoo gauwuloso o hu dokodoo poudoolone o to mapoo ka mesimo sile,' diso."

¹¹ Esem Saitenso Yesu poogoloso diso. Esem Godeeyo momaiyeso sibilesu Yesu pidiso.

Yesuye Gelili mi mapoo o tou bei mooloogoo

(Maka 1:14-15; Luka 4:14-15)

¹² Yonee odoo howo oluguli odoo ee neliga moso ma kulodu magoo goo ee duloso, Yesu see Gelili mi toowa ee ma kulodu o midee Nasalet mapoo wedi diso.

¹³ Osoloso yo Nasalet poogoloso see Kapeniyum mi mapoo badalame diso. Kapeniyum mi hagee Gelili abei palaga mapoo doso. Mi egee bala bakadio Sebulun dio osoloso Naptali egee bia dia mi.

¹⁴ Godee maga to tolosu kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo tebilame goo hagoso tei peledabaso. Bei, yayo to egeesee takaso,

¹⁵ "Gelili odoo, niba Yu odoonee sabolo doso. Nibada mi Yoden howo hodiokoo Gelili abei palaga mapoo moloso.

Osoloso odoo aboso nibada mi ee Sebulun sabolo osoloso Naptali sabolo dia mi deliso.

Esiga niba mo to dui.

¹⁶ Neliga ma kulodu debeli odoo, niba gadeebugu toowa agalaiso.

Osoloso odoo susuga oso teli mi mapoo debeli odoo, nimapoo gadeebugu toowa oso pounileiso."

¹⁷ Osoloso biame domo omapoo Yesuye Godeeyo to takalame bei mooloogoolone egeesee takomo sileeso, "Nibada goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei olo koola toobooso," dee takomo sileeso.

* **4:7:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Godeeye To Magoo Booka Nape mapoo hogugu moloso. **4:10:** Deut 6:13 * **4:10:** To Isalael odoo dimapoo taka hagee Godeeye To Magoo Booka Nape mapoo hogugu moloso. **4:12:** Mat 14:3; Maka 6:17; Luka 3:19-20 **4:15:** Isa 9:1-2 **4:17:** Mat 3:2; 19:27

Yesuye o hamamee dili odoo abo daga malalo gilimadoo

(Maka 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 Biame heeso Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebili odoo bakadio Saimon dio osoloso omolo Endulu dio egeiso. Saimonowo hu hee Pita. Esemе diba dia pei howo kulomoo ogusamo silesibume, Yesuye sibulone diba egeiso.

19 Esemе dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deedee sibe. Niba daga di kebigeli odoo doloso debeiso. Esino see epedee biame domo hamaga niba see odoo susuga Godee mapoo gilimadoloso sibili odoo doloso dabalaiso,” diso.

20 Esemе diba to egee dulo dia pei omapoo saga poogoloso Yesubolo hodobo diyadeeso.

21 Osoloso diba omaga dulone egeino, di kebili odoo Sebediyo owolo bakadio Yemes dio osoloso omolo Yonee dio egeiso. Dibada amabolo du ma kulodu pei mopoodoolone debeiso. Esemе Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee deedee sibe,” diso.

22 Esemе diba to ee dulo dibada pei sabolo osoloso dibada ama sabolo du ma kulodu saga poogoloso Yesubolo hodobo diyadeeso.

Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogo

4:23: Mat 9:35; Maka 1:39; Diye 10:38

* 4:25: **Dekapolisi** - mosobia dee bakadio tiadoo mooloogoodoloso hedi eyo hu toowa oso.

23 Esiga Yesuye Gelili mi toowa ma kulodu mosobia susuga mapoo silone, dibada howo gisili moso susuga ma kulodu to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligimo sileeso. Egeeseemo silone odoo paigiga susuga sabolo tekepo moodoogamo sileeso.

24 Esemе Gelili mi hodiokoo mi toowa Siliya deli omapoo debeli odoo oso yayo goo moodoomo silee goo ee duso. Goo egeesi maga odoo susuga oso paigiga opusomo opusomo di odoo ee Yesuye tekepo palame yayo badebei mapoo iyado sibadeeso. Esiga paiye opusomo opusomo di oso too odoo hagee diayo Yesu mapoo iyado sibadeeso. Odoo aboso odoo dala toowa too ee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo bo holo paladee iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo todili iyado simiso, osoloso odoo aboso odoo su kakawa poogoo iyado simiso. Esemе Yesuye diba susuga tekepo paso.

25 Osoloso odoo mooloogoodoo bei oso Gelili abaga osoloso Dekapolisi* abaga osoloso Yelusalem abaga osoloso Yudiya abaga osoloso mi abo Yoden howo hodiokoo debeli mi maga Yesuye badebei mapoo sibilesi yima hamamee deedee diyadeeso.

Yesuye mubi ma dokodoo

4:24: Maka 6:55

4:25: Maka 3:7-8

odoo mapoo eligi

5

5:1—7:29

¹ Yesuye odoo mooloo-goodoo bei oso yimapoo sibadee ogoloso, mubi ma dokodoo peleso biaso. Esemе o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso.

² Esemе omapoo yayo Godeeyo to dimapoo eligilame bei mooloogoolone egeese takaso,

Goomoga sabolo dabalai
(Luka 6:20-23)

³ “Edebeeyo Godeeye diba pidilame yimapoo kibiloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

⁴ Osoloso edebeeyo goohele sabolo pupusigilone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba pidileiso.

⁵ Osoloso edebeeyo mesie sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, hamamee mipoo susuga hagee dibada mi dalaiso.

⁶ Osoloso edebeeyo goo tekepo Godeeye goomoga goo ee talai ono diya goolee sabolo doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee

talame, yayo diba pidileiso.

⁷ Osoloso edebeeyo emegei sooloo dolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, nei Godeeye dimapoo sooloo dolone badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo hedebe Godee mapoo goo hoodolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diayo Godee agalaiso.

⁹ Osoloso mesie dabalame segeli odoo doloso doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, Godeeye diba owolo dio dalaiso.

¹⁰ Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola goo tekepo too maga dala tolone doga, diba goomoga sabolo dabalaiso.

Bei, diba Godeeye wiligi doloso ka badoso.

¹¹ Osoloso niyo amapoo tei too goo maga edebeeyo nimapoo to tokenee takoloso dala tenelone nimaga gameenee goo takooga, niba goomoga sabolo dabalaiso.

¹² Esiga niba sigabolone goomege. Bei, Kei mi mapoo nei toowa niyo talame nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga nimapoo dala tenelone egee do egee dia amawe diayo Godee maga to tolosokokodo takomo silesibili

odoo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe egeesee tenemeleeso.”

Solu sabolo gadeebugu sabolo

(Maka 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ “Mi toowa mapoo debeli odoo mapoo niyo solu masi ka doso. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo? Esiga solu hadali me poogooga, yo goo mauwe malaiso. Osoloso mi mapoo togobuguga, edebeeyo dokodooga homoso ebidileiso.

¹⁴ Esiga mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga mapoo niyo gadeebugu masi ka doso. Bei, mubi ma dokodoo mi edebeeyo bia mologa, mi egee mada malaime. Haye. Yo medee woola molo egeliso.

¹⁵ Esiga odoo heeso keme pouloso tolo oso koo gagali. Haye. Yo keme pouloso odoo susuga oso o moso kulodu dobolone gadeebugu ee agalame woola pou mage-liso.

¹⁶ Egeesi maga niyo mipoo toowa hamapoo debeli odoo mapoo gadeebuguloso dabalai tekepo. Egeeseega odoo susuga oso niyo goo tekepo tolone egee do ogoloso diayo nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado o hu dokodoo poudileiso.”

Godeeye tei magoo hogugu

¹⁷ “Esiga Moseseeye tei magoo hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Godeeyo to hogugu ee ayo peegoo magalame ka simidoo, niyo dee na goolee. Haye, ayo egeesee selame ka sibile. Esino ayo wulo diayo taka goo susuga ee tobuloso talame ka simi.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka. Mipoo toowa sabolo kei sabolo mauwe pegelega osee mologa, Godeeye tei magoo ma kulodu hu bei pepuso heeso peegoo osugobalaime. Esino tei oso taka goo susuga oso tobuloso peledabalaiso.

¹⁹ Esiga edebeeyo Godeeye tei magoo ma kulodu tei pepooko hedebe mapoo mesilega badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo diya pepooko doloso badalaiso. Esino edebeeyo Godeeye tei magoo susuga mapoo mesiloso badolone, emegei dimapoo goo egeesi masi moodoolame eligimo siloga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo toowa doloso badalaiso.

²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo Godeeye tei magoo mapoo mesie goo oso tei eligili odoo sabolo, osoloso Pelisi odoo sabolo oso Godeeye tei magoo mapoo mesili goo ee dagadilega poogooga,

niba Godeeye wiligi doloso badalaime.”

Kamanali goo

21 “Esiga Godeeye olo daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka goo ee niba olo duso, ‘Emegei bei mauwe wooloomalai tei. Esiga edebeeyo emegei bei mauwe wooloomaga, o goo midileiso.’

22 Esino goo hamaga ayo see egeesee takooso. Edebeeyo emegei dimapoo kamana sabolo badoga, yo goo midili mapoo ido palaiso. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no tokenee odoo daga, niyo yo wiligi odoo tebisa dimapoo ido peleso o goo midilei tekepo. Osoloso edebeeyo emegei dimapoo no boobada odoo daga, yo nei Dou mi mapoo toodalai tekepo.

23-24 Esiga nayo Godee mapoo emegei di bi tenelame badolone epedee omapoo nee odoo oso namapoo egee gowoomolo gooleebuguga, nee emegei di bi ee omapoo magoloso see saga dilesos nee odoo omapoo emegei di to takee. Osoloso see wedi sibilesos emegei di bi egee Godee mapoo tenee.

25 Esiga namapoo goweli odoo oso no goo midilei mapoo ido duga, no eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo saga emegei dee. Esino nayo goo

egeesi moodelega poogooga, yayo no goo midili odoo mapoo ido peleso nee goo midileiso. Egeeseega goo midili odoo oso no neliga moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso.

26 Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone nayo peegoo dilei eli agalaime. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

Adaba kooka sobo goo heli teli goo sabolo, osoloso sobo pegeli goo

(Mat 19:19; Maka 10:11-12; Luka 16:18)

27 “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo goo heli talai ee tei,’ diso.

28 Esino ayo nimapoo egeesee takooso, edebeeyo emegei dia kooka sobo mapoo howo todolone goo goolee ma kuloduga yibolo goo heli talame gooleega, o goo goolee oso yo sobo egee olo goo heli tooso.

29 Esiga nee howo deedeo oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo deedeo egee tabigilei tekepo. Bei, nee howo bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo howo hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³⁰ Osoloso nee dee deedee oso no goo tokenee talame gido duga, nee dee deedee ee kobigilei tekepo. Bei, nee dee bakadio sabolo badolone Dou mi mapoo dilei tekeponee. Esino nayo dee hedebe sabolo Kei mi ma dokodoo gadilei tekepo.

³¹ Osoloso niba to egeesee taka olo duso, 'Edebeeyo osobo pagalame gooleega, yo sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso osobo mapoo tenee,' diso.

³² Esino ayo nimapoo goo hamaga egeesee takooso, nosobo na peegee. Esino kooka sobo agayo giso hee sabolo goo heli too daga, yayo osobo egee pagalai tei mauwe. Esino yayo wulo goo hee maga osobo poogooga, yayo osobo ee goo tokenee mapoo gido duso. Bei, sobo ogoso giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo ee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso."

Goo talame tei mageli

³³ "Osoloso daga hoogoo ibada amawe dimapoo to egeesee taka ee niba olo gooleedooso, 'No goo tei moodoolame Godee mapoo tei magooga, tei egee na gababie,' diso.

³⁴ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no goo hee moodoolame tei na ye.

Esiga no Kei mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye wiligi doloso badeli oso.

³⁵ Osoloso mipoo toowa eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee Godeeye o homo kokusoloso badeli mi oso. Osoloso Yelusalem mi eyo hu hesialoso tei na ye. Bei, mi egee wiligi odoo Godeeyo mi ^{OSO.}

³⁶ Osoloso nee wiligi mapoo sigolone tei na ye. Bei, nayo egee takoo goo oso nee wiligi ma kulodu wudu heeso opusomo dalai tebile.

³⁷ Esiga odoo heeso nimapoo sibilesa takolone tou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo ee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeesee selega poogooga, niba gamenee takooso. Esiga gamenee takeli goo ee Saiten maga siboso."

Nei su teli goo (Luka 6:29-30)

³⁸ "Osoloso niba to egeesee taka olo duso, 'Odoos heeso no woolone nee howo tabuguga, nei odoo o howo tabigilei tekepo. Osoloso see odoo heeso nee maga mapoo woolone mei hedebe dobuguga, nei o mei dobigilei tekepo.'

³⁹ Esino ayo goo hamaga see egeesee takooso, no odoo

heeso namapoo tokenee goo kasee moodooga, nayo yimapoo nei goo egeesi masi na moodee. Esiga odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo kobugulame heligi magalai tekepo.

⁴⁰ Osoloso edebeeyo nee sedi talame goomogolone no goo midili mapoo ido duga, nayo nee sedi egee sabolo osoloso nee kekeisu dugo sabolo yimapoo tenee.

⁴¹ Osoloso odoo heeso o bi kadaloso yibolo mi hee koola mapoo dilame sibilesa no giga, see nayo yibolo hodobo o bi eli sage kadadilei tekepo.

⁴² Esiga edebeeyo namapoo bi howaga, yimapoo wulo tenee. Osoloso edebeeyo namapoo bi hoowadalai goomogoga, yimapoo tenee.”

Nimapoo ha teli odoo sooloo dele

(Luka 6:27-28, 32-36)

⁴³ “Esiga niba to egeesee taka olo duso, ‘Nee odoo sooloo dolone namapoo ha teli odoo hegie,’ diso.

⁴⁴ Esino ayo goo hamaga nimapoo egeesee takooso, nimapoo ha teli odoo ee sooloo dele. Egeeseelone nimapoo dala teneli odoo halo Godee mapoo takolone ka debee.

⁴⁵ Esiga niyo goo hageesee tolone doga, goo oso niba tei ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli Godeeyo owolo dio doloso egee do

goo ee ka eligiso. Egeesi ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo debeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo mapoo osoko pa sabolo howo sabolo tobuloso tenemoloso.

⁴⁶ Esiga niba hedebe nimapoo sooloo deli odoo ee sooloo dolone doge, niba nei tekepo talaisomo? Haye, talaime. Bei, tokenee teli odoo sabolo egeesee seliso.

⁴⁷ Osoloso niyo hedebe nee odoo mapoo mo odoo dolone badoga, egee goo tekepowa? Haye, peegoo debeli odoo sabolo goo hageesee teliso.

⁴⁸ Esiga nibada Ama Godeeye odoo susuga sooloo dolone egee bado egeesi masi niba nosee odoo susuga sooloo dolone ka debee.”

6

Bi mauwe odoo pidilei goo

¹ “Esiga niba wulo edebeeyo agalame goo tekepo na tomo silesibe. Bei, goo hageesee tomo silesiboga, nibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo badeli maga nei talaime.

² Egeesi ma kulodu niba bi mauwe odoo mapoo bi teneega, odoo howo woola na tenee. Bei, goo goolee bakadio gweli odoo oso odoo susuga oso hedebe diba tekepo doloso takalame, diayo goo hageesee howo gisili moso mapoo osoloso mosobia domopoo tomo silesibiliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesi tomo

silesibume, odoo susuga oso diba ogoloso goomogolone egee do maga dibada nei tolone ka doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime.

³⁻⁴ Esiga nayo bi mauwe odoo mapoo bi tenelame gooleega, nayo dimapoo mada tenee. Egeeseega Nama Godeeye nayo mada tekepo goo egee tomolo ogoloso namapoo nei tenelaiso.”

Godee mapoo takeli goo
(Luka 11:2-4)

⁵ “Esiga niyo Godee mapoo takolone goo goolee bakadio gweli odoo masi na debee. Bei, diba odoo susuga oso agalame, mosobia domopoo osoloso howo gisili moso ma kulodu malalo peleso tebisamolone Godee mapoo takalai, diba goomegeliso. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesi tolone egee do maga diba nei tolone doso. Esiga diba Godee maga nei hee talaime.

⁶ Esino nayo Godee mapoo takalame gooleega, nee moso ma kulodu gadileso osulu kisiloso edebeeyo koo egeli Nama Godee mapoo ka takee. Egeeseega nayo mada yimapoo egee takomolo ogoloso yayo namapoo nei tenelaiso.

⁷ Osoloso niyo yimapoo takolone Godeeyo goo gooleedele poogoo odoo oso dibada godee mapoo takeli egeesi masi takolone na

debee. Bei, diayo Godee mapoo taka ee ma kulodu goo mauwe to diya sage takeliso. Bei, diayo goolee diayo sage takooga, dia godeeso duleiso, dee gweliso.

⁸ Esiga niyo diba egeesi masi goo mauwe Godee mapoo takolone na debee. Bei, niyo goomoga goo ee nibada Ama Godee yayo malalo olo gooleedoloso ka badoso.

⁹ Esino niyo Godee mapoo takooga, hageese takee,

‘Ibada Ama Kei mi ma dokodoo badeli,
biame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoo susuga oso dokodoo poudalame.

¹⁰ Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

Osoloso Kei mi mapoo nayo goomoga goo egee tomolo goo ee

see mipoo hamapoo debeli odoo oso tolone ka dabalame.

¹¹ Osoloso biame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenee.

¹² Osoloso ibada goo toke-nee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba nosee odoo susuga oso goo toke-nee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

¹³ Osoloso iba goo tokenee mapoo na gido di dee.

Esino iba Saitenso kitulugu omaga peegoo gilimado di.

[Bei, nayo wiligi doloso badeli goo sabolo, osoloso nayo kitulugu egee molo sabolo,

osoloso nee hu oso toowa doloso kookaiyo moloso osee malaiso.

Hagee tei goo.]'

14 Esiga odoo aboso nimapoo tokenee goo moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigi. Niyo egeeseega, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado oso nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

15 Esino odoo aboso nimapoo goo tokenee moodooga, niyo dia tokenee ee boobado bigilega poogooga, nei nibada Ama oso nibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime."

Nei tei doloso Godee mapoo takolone dabalai goo

16 "Osoloso niba nei tei doloso Godee mapoo takolone dobolone, goo goolee bakadio gweli odoo oso moodeli egeese na moodee. Bei, diba nei tei doloso dobolone, mudu poudoloso debeliso, odoo susuga oso diba nei tei doloso debei ee ogoloso gooleedalame. Esiga ayo nimapoo taka. Diayo goo egeesi moodoolone egee do maga, edebeeyo dia hu dokodoo olo poudooso.

Goo egeesi maga Godeeye dimapoo nei hee tenelaime.

17 Esino no nei tei doloso badolone Godee mapoo takalame gooleega, nee mudu howo hapoloso wudu guloso ka badebee.

18 No egeese badoga, odoo susuga oso nayo nei tei doloso egee bado goo ee diba gooleedalame. Esino odoo susuga oso koo egeli Nama Godeeye nayo mada nei tei doloso egee bado goo ee ogoloso namapoo nei tenelaiso."

Bi bei doloso badalai goo

(Luka 11:34-36; 12:33-34; 16:13)

19 "Esiga niba mi toowa hamapoo haga bi bei mooloogoo magoloso na debree. Bei, mi toowa hamapoo nibada bi abo siso naliso. Osoloso abo emisias ki nadoloso tokenee peliso. Osoloso abo heli teli odoo oso gasibileso heli teliso.

20 Esino niba Godeeye goomoga goo ee tolone ka debree. Niyo egeese seega, Godeeye Kei mi mapoo nei nimapoo tenelaiso. Mi omapoo siso nee bi koo nali, osoloso mi omapoo bi emisias ki nadoloso koo tokenee peli, osoloso heli teli odoo oso gasibileso nee bi heli koo teli.

21 Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

22 Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo

oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso.

²³ Esino nee howo oso tokenee poga, nee su susuga neliga malaiso. Egeesi ma kulodu namapoo gadeebugu egee molo semidiloso badoga, no tei diya neliga ma kulodu badoso.

²⁴ Esiga edebeeyo wiligi odoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoo hee goomogolone hee gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga niyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile.”

Tei toloso dobolone haga na goolee

(Luka 12:22-31)

²⁵ “Esiga ayo nimapoo taka, niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso howo nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee. Bei, nei nalai bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso.

²⁶ Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino nibada Ama Godeeye Kei mi ma dokodoo egee bado

oso dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso.

²⁷ Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sagelisomo? Haye.

²⁸ Esiga niba kasi maga kali bi mapoo haga goolee sabolo ka dabala? Esino niba dobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diba dieso nediliyo pidilame tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli.

²⁹ Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino dobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi.

³⁰ Esiga dobudu meli palapalawa tekepo oso epei bou gasibilesi moloso, see bi-ame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Bei, niyo Godeeyo howo woola goo toowa ka moloso. Odoo niba tei too kibile.

³¹ Esiga niba goo koudulone dobolone egeese na goolee, ‘Iyo nei sabolo howo sabolo kamapoo talaisoba? Osoloso iyo dugo kalai bi

kamapoo talaisoba?’ dee na goolee.

³² Bei, peegoo debeli odoosoo bi hageesi maga diya goolone debeliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso.

³³ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli goo ee goolone, daga malalo nibada Ama yayo goomoga goo ee tolone ka debbee. Niyo egeeseega bi susuga niyo egee esigamolo ee nei yayo nimapoo tenelaiso.

³⁴ Esiga niba godigi gooso peledabalai mapoo goo haga koudulone na debbee. Bei, godigi eyo goo ee godigi eyo goo oso. Esino niba epei eyo goo ee goolone ka debbee.”

7

Emegei dia goo wulo goo mauwe na midi

(Luka 6:37-38, 41-42)

¹ “Niyo nee odoosoo heeyo goo wulo goo mauwe na midi. Esino niyo egeesee midiga, nei Godeeye nibada goo onosee hedebe egeesee midileiso.

² Bei, niyo emegei dia goo kasee midiga, nei nibada goo onosee Godeeye hedebe egeesi midileiso. Niyo goo teiba hedebe egeesi midiga, nei yayo niba nosee teiba hedebe egeesi midileiso.

³ No kasi maga nee odoosoo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone,

hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala?

⁴ Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoosoo mapoo takolone, ‘Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,’ dee ka take-liyo?

⁵ No tei goo goolee bakadio gweli odoosoo. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoosoo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.

⁶ Godee mapoo tenelai bi ee so mapoo na tenee. Bei, soso namapoo see wedi sibilesi no palaiso. Osoloso namapoo bi tekepo egee molo be mapoo na togobise. Bei, beso bi mapoo homosoo tooboomo siloga tokenee palaiso.”

Esiaga agalaiso

(Luka 11:9-13)

⁷ “Esiga ayo nimapoo taka, niba woosoo. Egeeseega, nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu nimapoo yamagalaiso.

⁸ Bei, woosali odoosoo oso goo talaiso. Osoloso esielei odoosoo oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoosoo mapoo osulu yamagalaiso.

⁹ Esiga edebeeyo owoloye wo nalame woosaga, yimapoo yo tenelaisomo?

¹⁰ Osoloso yayo see di nalame woosaga, nayo yimapoo sa tenelaisomo? Haye.

¹¹ Niba tokenee odoo, esino niyo nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai goo ee niba gooleedooso. Esiga ibada Ama Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo yimapoo bi woosali odoo mapoo bi tekepo teneli goo ee niba gooleedooso.

¹² Niba edebeeyo goo hee nimapoo moodoolame goomogoga, daga niyo dimapoo goo egee moodee. Bei, Moseseeye eligi goo sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso to hogugu oso eligi goo eyo bei hagoso.”

Osulu pepooko
(Luka 13:24)

¹³ “Esiga osulu pepooko maga gadi. Bei, Dou mi mapoo dili osulu ee diya toowa osoloso eli onosee diya toowa. Egeesi maga odoo bei oso osulu omaga galagadileso eli omaga ka diyadaga moloso.

¹⁴ Esino gie badeli mapoo gadili osulu ee diya pepooko. Osoloso eli omapoo dili onosee diya pepooko. Esiga odoo aboso eli egee ogoloso omaga ka diyadaga moloso.”

Gamenee goo eligili odoo medee hoodo ege
(Luka 6:43-44)

¹⁵ “Niba obeeyamo! Game-nee goo eligili odoo medee ege. Bei, diba kolo ma dokodooga odoo tekepo masi nimapoo sibiliso. Esino dibada kulodu dobu so ka-manali egeesi masi nimapoo sibiliso.

¹⁶ Esiga niba diayo suso goo moodoo maga diayo egee do goo ee ogoloso gooleedeliso. Bei, pigi ko sabolo osoloso geleipi ko sabolo we ti maga ko koo peeya.

¹⁷ Esiga homo su tekepo oso homokoko tekepo peliso. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tokenee peliso.

¹⁸ Esiga homo su tekepo oso homokoko tokenee koo peeya. Osoloso homo su tokenee oso homokoko tekepo koo peeya. Haye.

¹⁹ Egeesi ma kulodu homo su kaso homokoko tekepo pelega mologa, homo egee heemagoloso dou mapoo toodalaiso.

²⁰ Esiga gamenee goo eligili odoo ee diayo goo moodoo maga dia goo ee ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Esiga haga odoo susuga oso amapoo Lodee, Lodee dolone egee do oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileime. Esino odoo agayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado yayo

goomoga goo ee tomo siloga, hedebe odoo egee bia oso gasibileiso.

²² Esiga goo midili biame mapoo odoo aboso sibilesa amapoo egeese takalaiso, 'Lodee, Lodee, iyo nee hu maga Godeeyo to takomo silesibiliso, osoloso nee hu maga odoo bo holo paladee peegoo hasiso bugu dolone silesibilulone goo toowa opusomo di moodoomo silesibiliso,' dee takalaiso.

²³ Esino nei ayo dimapoo egeese takalaiso, 'Niba a gooleede. Esiga niba amaga peegoo diyadee, niba tokenee teli odoo,' dee takalaiso."

Moso tegeli odoo bakadio (Luka 6:47-49)

²⁴ "Edebeeyo to ayo eligi duloso mesiloso siloga, yo odoo goo medee gweli oso moso tegelame mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei odoo egeesi masi badoso.

²⁵ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo weino, moso egee kibiya meleeso. Bei, moso omou mi nelegedi doloso omou ka sooga.

²⁶ Esino edebeeyo to ayo eligi duloso mesilega siloga, yo odoo goo medee koo gweli oso moso tegelame mi nelegedi doolega omou sooloso, moso tegei odoo egeesi masi badoso.

²⁷ Bei, i sabolo howo sabolo simiso, osoloso howo duwa oso o moso mapoo woome, moso egee kibilega saga goboloso guobuguso."

²⁸ Yesuye goo hagee eligimeleso koodobume, odoo susuga yayo eligi du oso diya howoogadooso.

²⁹ Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

8

Yesuye odoo agagisa bia tekepo pa

(Maka 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Yesu mubi ma dokodooga kumoo moumolome, odoo mooloogoodoo bei oso yima hamamee diyadeeso.

² Egeese semelee biame domo mapoo odoo agagisa bia* sibilesa Yesuwo homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeese takaso, "Lodee, nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee," diso.

³ Esem Yesuye o deeso odoo egee sigolone egeese takaso, "Ayo no tekepo palai a goomogo. Esiga no tekepo pe," diso. Esem epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogooso.

⁴ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nayo dileso

7:23: Psa 6:8; 2Tim 2:19 **7:29:** Maka 1:22; Luka 4:32 * **8:2: odoo agagisa**

bia - Yu odoo dia tei oso takolone, odoo agagisa bia hageese ee Godeeyo howo woola kee kauwe deliso. Osoloso Yu odooso diba sigilei tei deliso. Goo egeesi maga yo tekepo palame Yesu mapoo ka hoowa. **8:4:** Lev 14:1-32; Mat 9:30; Luka 17:14

no ayo tekepo moodoo goo ee odo abo mapoo na takee. Esino nayo dileso Godee ogo odo ogo doloso domo badeli odo mapoo nee su tekepo pa goo ee ka eligi. Osoloso odo susuga oso ogoloso no tekepo moodoo goo ee gooleedalame, nayo Moseseeye tei magoo ee dodolone, nee su tekepo moodoo omaga emegei di bi tenee,” diso.

Loum ha teli gibadeli odo oso tei too goo
(Luka 7:1-10)

⁵ Yesu Kapeniyum mi mapoo dileso peledoboome, Loum ha teli odo 100 gibadeli odo* oso yo pidilame Yesu mapoo sibilesa egeese takaso,

⁶ “Lodee, mo tou teli odo hee diya paiyega su kakawoo buguloso tiamoloso,” diso.

⁷ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, “Ayo sibilesa yo tekepo palaiso,” diso.

⁸ Esino Loum ha teli odo gibadeli odo oso nei egeese takaso, “Lodee, nayo mo mosopoo sibilei, a tebile. Esino mo tou teli odo ee tekepo palame, no wulo omaga tobudulone toso idagee.

⁹ Bei, anosee odo abo dia tou teli odo. Osoloso odo aboso mo tou teli odo doloso dobolone mo to mapoo mesiloso silesibiliso. Esiga ayo mo tou teli odo hee mapoo, ‘no koo diye’ daga, yo omapoo diliso.

Osoloso see odo hee mapoo takolone, ‘no hamapoo sibeye’ daga, yo sibiliso. Osoloso see mo tou teli odo hee mapoo takolone, ‘no goo hagee teye’ daga, yo goo ee teliso. Esino mo tou teli odo ee tekepo palame nayo wulo toso idagee.”

¹⁰ Yesu to hagee du-losa howodolone yima hamamee sibadee odo susuga mapoo egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silee ee ma kulodu kibiya tei too odo hee yo egeesi egele.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka, mi opusoma opusoma di maga sibilesa, Godeeye wiligi doloso badeli Kei mi mapoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob sabolo hodobo mooloogoodoloso nei nalame dabalaiso.

¹² Esino Yu odo tei tele poogoo ee Dou mi mapoo toodalaiso. Egeeseega omapoo dobolone mei gisile sabolo pupusigilone dabalaiso.”

¹³ Esem Yesuye Loum ha teli gibadeli odo mapoo egeese takaso, “No nee mosopoo di. Nayo goo peledabalaiso doloso tei too oso goo peledabalaiso,” diso. Egeese semelee mapoo Loum ha teli gibadeli odo o tou teli odoowo mosopoo paiyega tiamelee odo ee olo weidooso.

Yesuye odo susuga

* **8:5:** *Loum ha teli odo* 100 gibadeli odo hagee Yu odoonee. **8:11:** Luka 13:29 **8:12:** Mat 22:13; 25:30; Luka 13:28

tekepo pa

(Maka 1:29-34; Luka 4:38-41)

14 Osoloso Yesu Pitayo mosopoo diso. Yo omapoo dileso egeino, Pitayo nalobo paiyeso kolo dei moodoome tiamolome egeiso.

15 Esememe Yesuye sobo egeeyo dee mapoo sigime, paiye weidooso. Osoloso yo toboloso wo siloso Yesu mapoo teneeso.

16 Osoloso habe omapoo odoo susuga oso bo holo paladee susuga Yesuye badebei mapoo iyado sibadeeso. Esememe yayo to kitulugu sabolo takeme, bo holo susuga odoo ma kuloduga peegoo hasiso buguloso, odoo paigiga susuga ee tekepo paso.

17 Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye daga hoogoo to taka sabolo tebilame siso. Bei, yayo egeesee takaso, "Yayo ibada paiye susuga egee molo yayo tolone iba tekepo paso."

Yesuye di hamamee dadalai goo

(Luka 9:57-62)

18 Yesuye odoo susuga oso yimapoo sibilesi mooloo-goodoo ogoloso, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Iba abei hodiokoo dalo soowoomo," diso.

19 Osoloso biame omapoo tei eligili odoo heeso sibilesi yimapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, nayo kamapoo

dusomo, nayo di ayo hamamee deede sileiso," dee takaso.

20 Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Dobu soso debeli mi moloso, osoloso sóso tieseli dibada ou moloso. Esino Odo Holo ayo tieli moso mauwe," diso.

21 Osoloso odoo abo Yesu ma hamamee dadagamo silesibili ee ma kulodu odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, "Lodee, a no dadalai goomogo. Esino nayo epedee amapoo biame tenee, a mo ma toga bouleiya," dee takaso.

22 Esememe Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "No a deede sibe. Tei tele poogoo odoo ee odoo wedia masi doso. Esiga diayo dia odoo wedia eyo kou ee boulei tekepo," diso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(Maka 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 Esememe Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei mapoo meilesi du mapoo dalaga poogoloso diyadeeso.

24 Diba diyadaga molome, haga booloogelega i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasooso. Esino Yesu du ma kulodu tiameleso.

25 Esememe Yesu o hamamee dili odoo oso dileso Yesu tidibugulone yimapoo egeesee takaso, "Lodee,

nayo iba pidi. Iba howoso nalasoo!" dee takaso.

²⁶ Esemé Yesu yo tia hogabuloso dimapoo egeesee takaso, "Niba kaseega haga ka ebiala? Niyo tei too diya pepooko," diso. Osoloso yayo toboloso i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemé i sabolo howo ki sabolo omapoo koodobume, abei see howo gije paso.

²⁷ Esemé Yesu o hamamee dili odoosoo oso goohagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, "Odoosoo hagee ogoosoo bele? Poo sabolo osoloso howo ki sabolo oso o to mapoo duloso koodobiasoo," dee takaso.

Yesuye odoosoo bo holo pala bakadio tekepo pa

(Maka 5:1-20; Luka 8:26-39)

²⁸ Osoloso Yesu abei ho-diokoo daboogoloso Gadala odoosoo eyo mi mapoo dileso peledabaso. Yo omapoo dileso peledoboome, odoosoo bo holo pala bakadio oso odoosoo bi maga yimapoo sibadeeso. Odoosoo bakadio hagosoo hal-abagamo silesibilone diya kitulugu sabolo silesibume, mosobia odoosoo oso wedia eyo bi eli omaga koo silesibili.

²⁹ Esemé odoosoo bo holo pala oso Yesu mapoo sibilesosoo toso neligidi egeesee takaso, "Godeeyoo owolo, nayo imapoo ogoosoo goomoodoolame ka simiyo? No Godeeyoo biame magoo mapoo sibilega wulo domo

mapoo iba ee tokenee palame ka simiyo?" diso.

³⁰ Diayo tebisamelee koola mapoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso.

³¹ Osoloso bo holo oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, "Nayo iba peegoo hasiso buguga, iba be ma kulodu galaga di dee takee," diso.

³² Esemé Yesuye diba be ma kulodu galagadi diso. Egeesee semelee domo omapoo odoosoo bakadio hagee bia dia kuloduga bo holo peegoo galagadilesosoo be ma kulodu galagadiso. Esemé be mooloogoodoo susuga oso godobia maga kukulo meilesosoo, howomoo wediasoo.

³³ Be bali odoosoo oso goohagee ogoloso, saga o mosobia mapoo hoguosoo dilesosoo be mapoo goosoo peledaba sabolo osoloso odoosoo bakadio tekepo pa goosoo ee oposusumosoo silesesosoo.

³⁴ Esemé mosobia omapoo debeli odoosoo susuga oso Yesu agalame diyadeeso. Diba dilesosoo yo ogoloso yimapoo howolone egeesee takaso, "No ibada mi hamaga peegoo di," dee takaga meleeso.

9

Yesuye odoosoo su kakawa poogoo tekepo pa

(Maka 2:1-12; Luka 5:17-26)

¹ Osoloso see Yesu o hamamee dili odoosoo sabolo du ma kulodu meilesosoo bulumalososoo o midee

Kapeniyum mapoo dalo soowaso.

² Diba omapoo dalo soowaleso peledoboome, odo aboso odo su kakawa poogoo ee kida mapoo tiediloso Yesu mapoo imado sibadeeso. Esem Yesuye diayo tei too goo ee ogoloso odo su kakawa poogoo yimapoo egeese takaso, "Emegei, no howaleege. Nee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso," diso.

³ Esino tei eligili odo abo oso Yesuye egeese taka duloso gowoolone diesono egeese takaso, "Odo hagoso Godee bolo takoo," diso.*

⁴ Esino Yesu diayo goo goolee olo ogoloso egeese takaso, "Niba kasi maga ayo taka goo mapoo dooboo goolone diya gowoolone ka dabala?"

⁵ Niba odo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odo su kakawa poogoo mapoo 'Nee tokenee ayo olo boobado buguso,' dee takooga, o tokenee boobado bugu ee niyo gooleedalaime. Esino ayo yimapoo takoo, 'No toboloso nee kida toloso di,' daga, yo toboloso duga, odo tekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyo gooleedalaiso.

⁶ Esino Odo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mipoo

hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso." Osoloso yayo odo su kakawa poogoo mapoo egeese takaso, "No hogabuloso nee kida toloso mosopoo di," diso.

⁷ Esem odo su kakawa poogoo toboloso o mosopoo diso.

⁸ Esem odo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone Godeeyo hu dokodoo poudoolone debeiso. Bei, Godeeye kitulugu hagee odo mapoo tenee ogoloso.

Yesuye Matiyu idoo

(Maka 2:13-17; Luka 5:27-32)

⁹ Goo hagee koodobume Yesuye dulone egeino, tekisi molee teli odo Matiyuye tekisi molee mageli moso ee ma kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeese takaso, "Ama hamamee sibe," diso. Esem yo toboloso Yesuye di hamamee diso.

¹⁰ Yesu o hamamee dili odo sabolo Matiyuwo mosopoo peleso nei nolone doboome, tekisi molee teli odo sabolo osoloso tokenee teli odo oso sibilesi dibolo mooloogoodoloso nei nolone debeiso.

¹¹ Esino Pelisi odo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesuwo hamamee dili odo mapoo egeese takaso, "Bei

* **9:3:** Tei eligili odo diba Yesu yo Godeeyo owolo, osoloso goo tokenee hapalai kitulugu Godeeye tenee yimapoo moloso doloso tei tele. **9:4:** Luka 9:47; Yon 2:25 **9:6:** Yon 17:2 **9:11:** Luka 15:2

kasi maga nibada eligili odoo oso tekisi molee teli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo nei nolone ka badabala?" diso.

¹² Esemе Yesuye to hagee duloso nei egeesee takaso, "Odoо paile poogoo ee mele-senee neli odoo mapoo koo diya. Esino hedebe odoo paigiga oso melesenee neli odoo mapoo ka diya.

¹³ Esiga Godeeyo to booka ma hogugu oso egeesee takooso, 'Emegei sooloo dolone nei pidi nei pidi dolone dabalai goo ee ayo diya gooleeso. Esino nei niyo amapoo gala hu wooloso tenelai goo ee ayo haga koo gweli,' dee takooso. Esiga niyo dilesa to hagee takoo goo eyo bei medee gooleede. Bei, ayo simi hagee, Godeeyo howo woola tekepo teli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi," diso.

Yesuye nei tei doloso de-beli goo ee eligi

(Maka 2:18-22; Luka 5:33-39)

¹⁴ Biame heeso Yoneeyo hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, "Ibоло osoloso Pelisi odoo sabolo Godee mapoo takolone dobolone nei tei doloso debeliso. Esino bei kasi maga nee hamamee dili odoo ee nei tei delega ka dabala?" diso.

¹⁵ Esemе Yesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, "Sobo hulei odoo oso

sobo hulame nei mopoodoo doloso o odoo gilimileiso. Egeeseega o odoo susuga sibilesa gooholone nei tei doloso dabalaisomo? Haye. Diba goomoga sabolo sobo huli odoo sabolo hodobo dobolone nei nolone hodobo dabalaiso. Esino biame heeso sobo huli odoo ee dimaga peegoo ido duga, diba nei tei doloso dabalaiso."

¹⁶ Yesuye wudu takolone see egeesee takaso, "Ede-beeyo dugo nape mapoo dugo dia koodoloso omapoo opodoloso koo dusiya. Bei, dugo egee hapoloso magooga, dugo dia oso gawoolone sesegawe oso, dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodolaiso.

¹⁷ Osoloso see edebeeyo wain i dia katolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso katolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso katolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee katolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo. Egeeseega wain i sabolo osoloso katolo gout be koloso moodoo sabolo tokenee palaime."

Yesuye sobo holo sabolo osoloso sobo hee tekepo pa

(Maka 5:21-43; Luka 8:40-56)

¹⁸ Yesuye Yoneeyo hamamee dili odoo mapoo to osee takomolome, howo

gisili moso gibadeli odoo oso sibilesa Yesuwo homo beiy-opoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Mo sobo holo epedee taso. Esiga nayo sibilesa yo o gie badeli see talame nee deeso sige,” diso.

¹⁹ Esemee odoo ogoso toboloso dime, Yesu o hamamee dili odoo sabolo tebisaloso yibolo hodobo diso.

²⁰⁻²¹ Diba osee diyadaga molome, sobo hee aso woolooma koodobilega dugo 12 ma kulodu badebei oso Yesuwo dugo mapoo sigilame yima hamamee sibilesa egeesee gooleeso, “Ayo dugo Yesuye ka eyo su mapoo wulo sigoga, a tekepo palaiso,” dee gooleeso. Osoloso hegi sibilesa sigeso.

²² Esemee epedee omapoo Yesu bidi toboloso sobo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, no howaleege. Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso,” diso. Esemee epedee omapoo sobo egee olo tekepo paso.

²³ Osoloso Yesu see abaga howo gisili moso gibadeli odoo eyo mosopoo palaso. Diba omapoo peleso egeino, odoo aboso goohele sabolo dobolone bogobou masi gawulone doboome egeiso. Esemee odoo aboso pupusiga meleeso.

²⁴ Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Niba peegoo

diyadee. Sobo holo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tiamolo,” diso. Esemee diayo Yesuwo to duloso tei telega poogoloso wulo yiliga meleeso.

²⁵ Esino Yesuye odoo susuga peegoo diyadee doloso sobo holo oso tamelee moso ee ma kulodu peleso o dee mapoo tooso. Esemee sobo holo tamelee oso ta maga see hogabiaso.

²⁶ Esemee mi su koola omapoo debeli odoo mapoo goo hagee dudobugoso.

Yesuye odoo howo neliga sabolo osoloso odoo to koo keli ee tekepo pa

²⁷ Yesu moso omaga miy-omoo meilesa dimeleeno, odoo howo neliga bakadio oso yima hamamee toboloso dulone toso neligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe,* nayo iba sooloo dologa, iba pidi,” dee takomo diyadeeso.

²⁸ Osoloso Yesu yo see moso kulodu polome, odoo howo neliga bakadio oso yayo badebei mapoo sibadeeso. Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba tei tosomo, ayo niba tekepo moodoolai a teiba?” dee takaso. Esemee diayo to nei egeesee takaso, “O, Lodee. Iba tei toso,” dee takaso.

²⁹ Esemee Yesuye dibada howo mapoo sigolone egeesee takaso, “Niyo amapoo tei too goo maga

9:20-21: Mat 14:36 **9:27:** Mat 20:29-34 * **9:27:** Deibidiyo amawe deli hu eyo bei ee Godeeye hudi magoo dolone takooso.

niyo goomoga goo ee peleda-balaiso," diso.

³⁰ Esemee dibada howo ee tekepo paso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, "Niyo dileso goo hagee odoo abo mapoo na takee," diso.

³¹ Esino odoo bakadio oso mi su koola omapoo debeli odoo susuga mapoo Yesuwo goo ee oposusumo diyadeeso.

³² Odoo howo neliga tekepo pa bakadio oso epedee omaga peegoo diyadaga molome, odoo aboso odoo bo holo pala Yesu mapoo ido simiso. Odoo hagee bo holoso yima kulodu badolone, to kelega badeliso.

³³ Esino Yesuye bo holo ee yimaga peegoo hasiso bugume, yo see to keiso. Esemee odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, "Iba Isalael mi ma kulodu daga goo hageesee egele," dee takaso.

³⁴ Esino Pelisi odoo oso egeesee takaso, "Bo holo dia wiligi odoo oso Yesu mapoo kitulugu teneega, yayo kitulugu omaga bo holo peegoo hasiso bugulone ka silo," dee takaso.

Yesuye odoo susuga diya sooloo deli

³⁵ Osoloso Yesuye mi susuga ma kulodu silone, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu

to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo sileeso. Osoloso yayo odoo paigiga susuga tekepo poomo sileeso.

³⁶ Egeeseelone Yesuye odoo susuga ogoloso diya sooloo dalaso. Bei, diba pidili odoo mauwe goo tiadoloso dobolone, sipi beso odoo diba bali mauwe debeli egeesi masi debeiso.

³⁷ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Homolee ma kulodu nei susuga olo bi moodooloso goalai ee moloso. Esino nei ee gooloogalai tou teli odoo haga beinee.

³⁸ Esiga homolee gibadeli odoo mapoo woose, yayo o homolee ma kulodu nei gooloogalame tou teli odoo abo diye dalame," diso.

10

Yesuye odoo 12 hesiga

(Maka 3:13-19; Luka 6:12-16)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso, yayo dimapoo kitulugu teneeso, diayo silesibulone odoo susuga dima kulodu bo holo paladee ee peegoo habuguloso, odoo paigiga susuga tekepo palame.

² Esiga Yesuye diye di odoo 12 hagee bia dia hu ee hagoso. Saimon, o hu hee Pita, osoloso omolo Endulu, osoloso Sebediyo

9:30: Mat 8:4 **9:33:** Maka 2:12 **9:34:** Mat 12:24; Maka 3:22; Luka 11:15

9:35: Mat 4:23; Maka 1:39 **9:36:** Zec 10:2; Num 27:17; 1Ki 22:17; Mat 14:14; Maka 6:34 **9:37:** Luka 10:2 **10:1:** Maka 6:7; Luka 9:1

owolo bakadio Yemes dio Yonee dio,

³ osoloso Pilipi, osoloso Batolome, osoloso Tomas, osoloso tekisi molee teli odoo Matiyu, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Tadiyes,

⁴ osoloso Loum gamalee mapoo ha teli odoo Saimon, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

*Yesuye odoo 12 diye di
(Maka 6:7-13; Luka 9:1-6)*

⁵ Yesuye odoo 12 hagee bia diye dolone dimapoo egeesee takaso, "Niyo duga, Yu odoonee mapoo osoloso Samaliya odoo mapoo na di.

⁶ Esino niba Isalael odoo mapoo di. Bei, diba sipi be hu oso diba bali odoo mauwe debeli egeesi masi doso.

⁷ Esiga niyo dileso Godeeyo to egeesee takee, 'Godeeye wiligi doloso badeli goo ee olo koola toobooso,' dee takomo diyadee.

⁸ Egeeseelone odoo paigiga susuga tekepo pe, osoloso odoo wedia mapoo see gie badeli tenee, osoloso odoo agagisa bia see tekepo pe, osoloso odoo ma kulodu bo holo paladee peegoo hasiso bigi. Ayo nimapoo kitulugu hagee nei mauwe teneeso. Esiga niyo odoo susuga pidimo silone, tou eyo nei talame na howamo silesibe.

⁹⁻¹⁰ Niyo dulone molee sabolo, osoloso o sabolo,

osoloso sedi bakadio sabolo, osoloso homo mapoo kali bi hee sabolo, osoloso susu sabolo toloso na diyadee. Bei, tou teli odoo ee dia tou eyo nei talai tebiliso.

¹¹ Niyo mi hee mapoo dileso, mi omapoo odoo hee niba medee egeli esie. Niba odoo egeesee ogoloso yibolo hodobo o mosopoo debee. Osoloso mi egee poogoo dilega osee dobolone, yibolo o moso omapoo debee.

¹² Osoloso niba moso hee mapoo ido pologa, niyo moso omapoo debeli odoo mapoo emegei di to egeesee takee, 'Godeeyo mesie goo oso nibolo mele dee.'

¹³ Egeeseega moso ee ma kulodu debeli odoo oso emegei dolone mesie sabolo niba moso kulodu iyado pologa, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaiso. Esino diayo niba dibada moso kulodu iyado pelega poogooga, Godeeyo mesie goo oso dibolo malaime.

¹⁴ Esiga niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame.

¹⁵ Esiga ayo nimapoo taka, mosodei kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poo-

googa, nei Godeeye midilei biame omapoo, dala toowa diayo talai oso Sodom bia sabolo osoloso Gomola bia oso dala talai ee dagadileiso.”

Dala egee sibo eyo goo

(Maka 13:9-13; Luka 21:12-17)

16 “Esiga ayo niba sipi be hu masi dobu so kamanali ma kulodu diye deeso. Esiga niba hebise masi dobolone medee goolee sabolo bolone ka debee. Osoloso niba molo masi dobolone niyo debei ma kulodu goo tokenee mauwe debee.

17 Esiga niba obeeyamo. Edebeeyo niba toloso goo midili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido peleso wooloogolone dabalaiso.

18 Osoloso niba mo goo maga gamalee wiligi odo tebisa sabolo osoloso wiligi odo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo ido peleso omapoo holoogalaiso. Esino niyo omapoo peleso mo goo ee dimapoo osoloso Yu odoonee mapoo takolone dabalaiso.

19 Egeesi ma kulodu edebeeyo niba goo midili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, biame omapoo Dio Tei oso niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo tenelaiso.

20 Esiga niba niso goolee takalaima, esino Nama Godeeye Dio Tei nimapoo tenee oso nibolo toboloso goo goolee tekepo teneega niyo egeese takalaiso.

21 Biame omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame diba goweli odo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeese selaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso.

22 Bei, niyo amapoo tei too goo omaga odo susuga oso nimapoo heiga toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

23 Esiga odo susuga oso nimapoo dala teneega, mi omaga mi hee mapoo kukulo diyadee. Esino ayo nimapoo taka. Niyo egeeseelone Isalael mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo Godeeyo to osee takomo silesiboga, Odo Holo ayo omapoo sibileiso.

24 Esiga hamamee dili odo oso dia eligili odo ee dagadileso koo badoso. Osoloso tou teli odo oso dibada wiligi odo taba ee dagadileso koo doso.

25 Egeesi ma kulodu dibada eligili odo mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesi

10:16: Luka 10:3; Loum 16:19 10:17: Maka 13:9-11; Luka 12:11-12; 21:12-15

10:20: Yon 14:26 10:21: Mica 7:6; Mat 10:35; Maka 13:12; Luka 21:16 10:24:

Luka 6:40; Yon 13:16; 15:20 10:25: Mat 9:34; 12:24; Maka 3:22; Luka 11:15

oso o hamamee dili odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. Osoloso wiligi odoo taba mapoo goo heeso peledaba hedebe egeesi oso o tou teli odoo dimapoo peledobooga, diba goomoga sabolo dabalai tekepo. A nibada wiligi odoo doloso ka badoso. Esiga odoo aboso a hu tokenee Belsebul* hediga, niba nosee hu diya tokenee hedigileiso.”

*Mi odoobolo na ebi
(Luka 12:2-7)*

26 “Esiga niba goweli odoo ee bolo haga na ebi. Bei, goo susuga mada egee molo see woola peledabalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso.

27 Esiga ayo nibolo silone goo abo hedebe nimapoo takeli susuga ee see niyo woola yilige bigi. Osoloso ayo nimapoo goo hee mada dulu mapoo takooga, goo egee niyo moso omu ma dokodoo peleso see woola takee.

28 Esiga niba odoo nimapoo goweli ee bolo haga na ebi. Bei, diba hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomalai diba tebile. Esino niba hedebe Godeebolo obulone ka de-bee. Bei, yayo nibada su sabolo osoloso dio sabolo tokenee palame, Dou mi mapoo toodalai yo teiba.

29 Esiga niba goolee, só pe-puso bakadio ee wulo molee ko ta hedebeso teli. Esino ee ma kulodu só pe heeso talai ee ibada Ama Godeeye koo goomogoga, só pe egee talaima.

30 Esiga nibada wiligi mapoo wudu susuga egee molo, Godee yo olo goolee-doo. Bei, yayo susuga olo hesigaso.

31 Esiga niba haga obugulone na debee. Bei, Godeeyo howo woola sóso goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.

32 Esiga odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee yilige buguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoo dalaiso.

33 Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei tele poogoo goo ee woola yilige buguga, nei ayo mo Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado eyo howo woola yo mo odoonee dalaiso.”

*Domo pilei goo
(Luka 12:51-53; 14:26-27)*

34 “Esiga niba ayo mi toowa hamapoo mesie goo tosimi dee na goolee. Haye, ayo mesie goo tosibile, esino domo pilame ka simi.

35 Esiga ayo simi goo eyo bei egeesee moloso.

Giso holo oso amabolo domo pileiso.

* **10:25: Belsebul** ee Saiteneeyo hu hee. Yem 4:12; Loum 8:31 **10:31:** Mat 6:26
10:35: Mica 7:6

10:26: Maka 4:22; Luka 8:17 **10:28:**
10:33: Maka 8:38; Luka 9:26; 2Tim

Osoloso sobo holo oso oweebolo domo pileiso.

Osoloso gisowo osobo oso odoowa dio domo pileiso.

³⁶ Esiga egeesi ma kulodu nee soosoosoo namapoo ha teli odoo doloso dabalaiso.

³⁷ Edebeeyo ama sabolo, owee sabolo, owolo giso holo sabolo, osoloso sobo holo mapoo diya goolee sabolo badolone, hee a goolee pepooko mologa, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile.

³⁸ Osoloso odoosoo agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee moodelega poogoloso, ayo di hamamee dedelega poogooga, yo ayo di hamamee deedeede sibilei tebile.

³⁹ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo balai daga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli osugobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.”

*Nei tekepo talai
(Maka 9:41)*

⁴⁰ “Edebeeyo niba o mosopoo gilimado pologa, yayo a ido poloso. Esiga edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma Godee a diye di ee ido poloso.

⁴¹ Osoloso edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoosoo ee ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godee maga to toloso kokodo

takomo sili odoosoo nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso. Osoloso edebeeyo Godeeyo howo woola odoosoo tekepo ogoloso, o mosopoo ido pologa, yo Godeeyo howo woola odoosoo tekepo oso nei teli yinosee hedebe egeesi masi talaiso.

⁴² Osoloso edebeeyo mo hamamee dili odoosoo hee wuluge ogoloso yimapoo bi pepooko wulo howo egeesi ke-neega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

11

¹ Yesu o hamamee dili odoosoo 12 mapoo goo hagee taka koodobuloso see Gelili mi toowa ee ma kulodu Godeeyo to takomo silame diso.

*Yesu dio osoloso Yonee odoosoo howo oluguli dio
(Luka 7:18-35)*

² Yonee odoosoo howo oluguli oso neliga moso ma kulodu badolone, Kelisoye goo tomo silee duloso o hamamee dili odoosoo abo Yesu mapoo diye diso.

³ Esememe diba dileso Yesuye badebei mapoo peledoboloso yimapoo egeesee takaso, “Yoneeye iba namapoo diye dolone to egeesee takeeyena, ‘No tei Keliso iyo hagee bamolo odoosoo osomo? O, iba odoosoo hee bamalaiyo?’” diso.

⁴ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba see wedi dileso niyo egei goo sabolo osoloso niyo

du goo ee Yonee mapoo takee.

⁵ Bei, odoos howo neliga oso see medee ogowa. Osoloso odoos bagi daga poogoo sabolo see tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoos agagisa bia sabolo tekepo poloso ka silesiba. Osoloso odoos dulu tabaga onosee tekepo poloso to taka see duliso. Osoloso odoos wedia sabolo hogogabuloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoos oso duluga moloso.

⁶ Esiga odoos agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso.”

⁷ Yonee o hamamee dili odoos oso see wedi diyadeeme, Yesuye odoos mooloogoodoo mapoo Yoneeyo goo takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, “Niba miwe poogoo mi mapoo ogoos goo agalame ka diyo? Poosoo sibulone obu dabisa ee agalame ka diyo?”

⁸ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoos ee wiligi odoos tebisa oso debeli moso tekepo mapoo debeli.

⁹ Esino niba wulo Godee maga to tolosos kokodos takomos silis odoos ee agalame ka diyo? O. Niyo dilesos egei odoos Yonee hagosos Godee maga to tolosos kokodos

takomos silis odoos daga hoo-goo debei ee yayo dagadilesos ka badosos.

¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugus oso egeesee egees takos ee Yoneeyo goo ee takosos,

‘Ayo mo to tosili odoos yo daga malalo diye dalaisos, odoos susuga oso nayo sibilei mapoo mopoodos dolosos debeeyes dalame,’ disos.

¹¹ Esiga ayo nimapoo taka. Odoos daga hogoo debei susuga ee Yoneeye dagadilesos ka badosos. Esinos edebeeyo Godeeye wiligis dolosos badeli goo mapoo odoos wulugus oso Yonee dagadilesos ka badosos.

¹² Esiga odoos howo olugulis Yoneeye Godeeyo to takomos silees biames omagas bei mooloogolosos abagas siminos epedes hamapoo tokenees teli odoos oso ha teli odoos masi Godeeye wiligis dolosos badeli goo ee tokenees palames diya kitulugusos.

¹³ Yonee sibilegas badoboome, Moseseeye eligis goo sabolos osolosos Godee magas to tolosos kokodos takomos silis odoos susuga oso hogugus oso Godeeye wiligis dolosos badeli goo ee takemelesos.

¹⁴ Esiga niyo to diayo taka hamapoo tei togas, niyo Yonee sees İlaya dalaisos. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugus oso İlayayes sibilei goo ee takemelesos.

15 Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

16 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odo epedee biame hamapoo egee do odo ee kasee masiso dosomo? Diba holaiso masi go domopoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takaga meliso,

17 ‘Iyo goomoga kosaiya poume, niba hepele. Osoloso iyo goohele kosaiya poume, niba pisile,’ diso.

18 Niba odo egeesi masi doso. Bei, Yonee odo howo oluguli yayo sibilesone nei haga toowa namo sile, osoloso wain i keesoo nele. Esino niyo yo bo holo paladoo, dee takeliso.

19 Osoloso hamamee Odo Holo a olo simiso. Ayo sibilesone wo sabolo wain i sabolo namo sileeme, niyo a nei sabolo yugune sabolo dooboo nali odo, dee takeliso. Osoloso niyo a tekisi molee teli odo sabolo, osoloso tokenee teli odo sabolo hedebe doloso ka badeli deliso. Esino odo agayo Godeeyo goo goolee tekepo gooleedoloso tomo siloga, yayo Godeeyo goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso.”

Yesuye odo tei tele poo-goo eyo goo taka

(Luka 10:13-15)

20 Yesuye mi abo mapoo goo toowa opusomo di moodoomo sileeme, odo

mi omapoo debeli oso dia goo tokenee su wudelega poogoome, yayo odo egee bia dia goo ogoloso dimapoo diya takolone egeesee takaso,

21 “Kolasin bia sabolo Betesaida bia, dala toowaso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egeesi masi Taya bia mapoo osoloso Saidon bia mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeliyo. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo ee eligilone dugo tokenee kekekaloso dosou holugaloso silesibiliyo.

22 Esino ayo nimapoo taka, Godeeye goo midilei biame mapoo dala toowa Kolasin bia sabolo osoloso Betesaida bia oso talai oso Taya bia sabolo osoloso Saidon bia oso talai ee dagadileiso.

23 Osoloso Kapeniyum mosobia niba Kei mi ma dokodoo ido palaiso, dee goolone ka dosomo? Haye. Niba toloso Dou mi mapoo toodalaiso. Ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo di moodoogamo silee egeesi masi Sodom mi mapoo moodoogamo silee diepi, Sodom mi tokenee pelega epedee hamapoo osee meliyo.

24 Esino ayo nimapoo

taka, Godeeye goo midilei biame omapoo dala toowa Kapeniyum bia niyo talai oso Sodom bia oso talai ee dagadileiso.”

*Amapoo sibilesa hese
(Luka 10:21-22)*

²⁵ Eseme Yesuye egeesee takaso, “Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso ka badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo ee, odooo goo goolee toowa mapoo yilige bigile. Esino nayo goo goolee dele poogoo odooo mapoo yilige buguso.

²⁶ O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.”

²⁷ Yesuye see tobu egeesee takaso, “Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odooo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe mo Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odooo heeso mo Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo mo Ma ka gooleedoo. Odooo ogu bia mapoo Owolo ayo mo Mayo goo ee yilige bigilame goomogoga, odooo egee bia oso mo Mayo goo ee diba nosee gooleedalaiso.

²⁸ Esiga edebeeyo hegi bi masi kadaloso silone kwasu sabolo siloga, niba amapoo sibe. Egeeseega ayo nimapoo hasali tenelaiso.

²⁹ Osoloso ayo eligi goo ee ogoloso mo goo peedee. Bei,

a mesie odooo. Esiga niba hasalame amapoo sibe.

³⁰ Bei, goo ayo eligi ee dadalai haga kodianee. Osoloso bi masi ayo nimapoo eimedilame egee molo ee diya poopeeya.”

12

Pelisi odooo dia hasali biame maga Yesubolo toso agadiga

(Maka 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Yu odoowo hasali biame heeso, Yesu o hamamee dili odooo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odooo oso diya houdume, witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso.

² Eseme Pelisi odooo oso goo hagee ogoloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga nee hamamee dili odooo oso iyo hasali biame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

³ Yesuye nei egeesee takaso, “Deibidiye o odooo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo?”

⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odooo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone Godee ogo odooo ogo doloso domo debeli odooo hedebe oso

nali. Esino Deibidiye o odoo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso.

⁵ Osoloso Moseseeye tei hogugu ma kulodu to hee hageese egee takoo niyo hesigeleyo? Goo egee Godee ogo osoloso odoo ogo doloso debeli odoo oso hasali biame mapoo tei moso ma kulodu dia tou teliso. Diayo goo egeesi moodeli oso tei magoo gababiliso. Esino Godeeye goo egee ogoloso tokenee dee koo takeli.

⁶ Esiga ayo nimapoo taka, goo hee dia epedee hamapoo sibilesa egee molo oso tei moso oso kitulugu ee dagadilesa ka moloso.

⁷ Esiga Godeeye to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

'Niyo emegei pidilei ono ayo diya goolone
niyo nei amapoo gala
wooloso teneli goo
ee ayo haga koo
gooleeso,' diso.

Niyo to eyo bei medee kibiya gooledoloso ka debei diepi, niyo mo hamamee dili odoo ee tokenee odoo dee takele pegeliyo.

⁸ Bei, niyo hasali biame egee Odoo Holo ayo wiligi doloso ka badoso."

Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo pa

(Maka 3:1-6; Luka 6:6-11)

12:5: Num 28:9-10 **12:6:** Mat 12:41-42 **12:7:** Hos 6:6; Mat 9:13 **12:10:**

Luka 14:3 * **12:10:** - Pelisi odoo aboso Yesu mapoo hageese takaso, bei, diayo tei goo ee dodolone dia hasali biame mapoo odoo paiye ee moodoolai tei.

12:11: Luka 14:5 **12:14:** Yon 5:16

⁹ Yesuye to taka hagee koodobuloso see omaga diayo howo gisili moso mapoo palaso.

¹⁰ Osoloso moso eyo kulodu odoo dee hodio seeseegedoo poogoo bado-boome egeiso. Egeesi ma kulodu Pelisi odoo aboso Yesu tokenee odoo dalame eli esilone yimapoo egeese takaso, "Ibada tei magoo oso takolone iyo hasali biame mapoo odoo tekepo palai tekepowa?" diso.*

¹¹ Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Niya kulodu odoo heeso o sipi be hedebe oso niyo hasali biame mapoo wulu ma kulodu toodobuoga, yayo yo hudilega pagalaisomo? Haya. Yayo yo wulu ma kulodu badoga see hudileiso.

¹² Esiga Godeeye howo woola sipi beso goo haga toowa koo moloso. Haya. Edebeeye goo toowa ka moloso. Esiga edebeeye ibada hasali biame mapoo goo tekepo talai ee tei mauwe."

¹³ Esem Yesuye odoo dee hodio seeseegedoo poogoo yimapoo egeese takaso, "Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode," diso. Esem odoo egee o dee see hoododeme, dee egee tekepo poloso o dee tekepo hodio egeesi masi meleeso.

¹⁴ Esem Pelisi odoo

oso goo hagee ogoloso komonolone dia howo gisili moso maga peegoo diyadeeso. Osoloso diayo dileso Yesu toloso woolame diesono to mousu.

Yesu yo Godeeye hesia

¹⁵ Esiga diayo to mou goo ee yo olo gooleedoloso, Yesu yo see mi hee mapoo diso. Esemé odoo susuga oso yo deedeé diso. Esemé odoo paigiga susuga dima kulodu melee ee yayo tekepo paso.

¹⁶ Osoloso yayo dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niyo mo goo hagee odoo susuga mapoo na opo-sisiye,” diso.

¹⁷ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to sabolo teibasó. Bei, yayo egeesee takaso,

¹⁸ “Ege, hagee mo tou teli odoo.

Yo ayo hesia.

Ayo yo diya goolone

yimapoo diya goomogoso.

Ayo mo Dio yimapoo tenelaiso.

Osoloso tei goo ee yayo Yu odoonee susuga mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso yayo odoo hee sabolo toso agadigilone to boowoolaimé.

Osoloso yayo eli domopoo eligiga to neligidi takalaime.

²⁰ Osoloso yayo tiosi seegee magoo ee gobigileime.

Osoloso keme pepooko paimologa yayo semidileime.

Esiga odoo tei too kibile poo-goo yayo egee pidi-molo goo ee epedee pagalai mauwe.

Esino odoo susuga oso Godeeye goomoga goo ee dodomolo ogoloso omapoo koodobileiso.

²¹ Esiga o hu maga Yu odoonee susuga oso diayo dulone egee bamolo gie badeli ee talaiso.”

Yesu dio Belsebul dio

(Maka 3:20-30; Luka 11:14-23)

²² Biame omapoo odoo aboso odoo hee howo neliga mapoo bo pala oso to kelega badebei odoo ee Yesu mapoo ido simiso. Esemé Yesuye yo tekepo paso. Esemé domo omapoo odoo egee olo howo puo ogoloso see to keiso.

²³ Odoo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaso, “Odoo hagee Deibidiyo amawe bele,” diso.

²⁴ Esino Pelisi odoo oso goo hagee duloso egeesee takaso, “Yesuye Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo hasiso bigiliso. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo,” diso.

²⁵ Esino Yesuye diayo goolee goo ee gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga, mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso o, mosobia heeso abo puloso

dieso nediliyo ha toga, diba dabalaima, tokenee palaiso.

²⁶ Esiga Saiten oso bo holo peegoo hasiso buguga, dia mooloogoodoo ma kulodu abo puloso dieso nediliyo ha talaiso. Yayo egeesee seega, yayo wiligi doloso badeli goo oso kookaiyo osee malaisomo? Tokenee palaiso.

²⁷ Esino ayo bo holo peegoo hasiso bigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoos oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu egee kamapoo teliyo? Esiga diayo takooga niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso.

²⁸ Esino ayo Godeeyo Dio Tei oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo siloso. Goo oso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso olo nimapoo simi goo ee ka eligiso.

²⁹ Esiga odoos heeso kitulugu odoos eyo moso mapoo peleso bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoos egee tiso tialogoloso magalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso o bi heli talaiso.

³⁰ Esiga edebeeyo abolo tebelega poogooga, yayo amapoo ha tomoloso. Osoloso edebeeyo abolo odoos Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoos

Godee maga peegoo hasiso bugu domoloso.

³¹ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo osoloso emegei dimapoo to tokenee takeli goo ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.

³² Osoloso edebeeyo Odoos Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o goo tokenee egee hapoloso boobado bigileiso. Esino edebeeyo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, yo goo tokenee moloso kookaiyo osee malai ee toso. Esiga o goo tokenee egee Godeeye hapoloso boobado bigileime.”

*Homokoko maga homo o su ka gooleedeeya
(Luka 6:43-45)*

³³ “Esiga homo tekepo oso homokoko tekepo peliso. Esino homo tokenee oso homokoko tokenee peliso. Esiga homo su susuga oso ko pa maga ka gooleedeeya.

³⁴ Esiga niba tokenee odoos hebise masi dobolone niyo see goo tekepo takalai tebile. Bei, edebeeyo goo goolee dia sooloo ma kulodu egee molo ee dia magaso takooga woola yilige bigiliso.

³⁵ Esiga goo tekepo teli odoos oso goo tekepo o goo

goolee mapoo meli ee o magaso woola yilige bigiliso. Osoloso goo tokenee teli odoosoo goo tokenee o goo goolee mapoo meli ee o magaso woola yilige bigiliso.

³⁶ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Goo midilei biame mapoo odoosoo susuga oso goo tokenee diayo taka goo eyo bei ee Godee mapoo woola yilige bigileiso.

³⁷ Esiga Godeeye goo midilei biame mapoo, to no takeli goo sabolo teibane nee goo midileiso. Egeesi ma kulodu no to tekepo takomo sili daga, yayo no odoosoo tekepo dalaiso. Esino no to tokenee takomo sili daga, yayo no odoosoo tokenee dalaiso.”

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Biame heeso Pelisi odoosoo abo sabolo osoloso tei eligili odoosoo sabolo oso Yesuye badebei mapoo sibilesosoo egeesee takaso, “Eligili odoosoo, nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidosoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di heemoodee,” diso.

³⁹ Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoosoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Esiga niyo ayo wulo goo toowa opusomo di

moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to tolososoo kokodo takomo sili odoosoo Yonayo goo ono nimapoo eligileiso.

⁴⁰ Yona biame bakadio hedebe di osolosoo gesi bakadio hedebe di ee ma kulodu di toowa eyo gemedei ma kulodu badebeiso. Esiga Odoosoo Holo anosee biame bakadio hedebe di osolosoo gesi bakadio hedebe di mapoo midoo ma kulodu ta malaiso.

⁴¹ Esiga Niniba odoosoo oso goo midilei biame mapoo nibolo hodobosoo nibadosoo goo midilosoo, niba tokenee odoosoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapooo takeme, diayo dia goo tokenee maga goo su wudulosoo miligi piasso. Esino ayo Yona dagadilesosoo ka badososoo. Esino ayo Godeeyo to nimapooo takeme, niyosoo dulosoo nibadosoo goo tokenee maga goo su wudulosoo miligi pile.

⁴² Osolosoo goo midilei biame mapoo Siba mi eyo wiligi odoosoo taba sobosoo onosee nibolosoo hodobosoo nibadosoo goo midilosoo niba tokenee odoosoo dalaiso. Bei, wiligi odoosoo taba Solomonye eligi goo ee dulame yo eli sage abaga simiso. Esino ayo Solomono dagadilesosoo ka badososoo. Esino niyosoo mo to dulei ka gowoosoo.”

Bo holoso see wedi sibili goo

(Luka 11:24-26)

43 “Esiga bo holoso odoo maga peegoo gaduga, yo dileso dobutu yayo badalai mi ee esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso,

44 ‘A mawo daga badebei moso mapoo see wedi dileiso,’ dee takalaiso. Osoloso yo see sibilesi ogoga, gelesi kadee doloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso.

45 Eseega yo see dobutu wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso sibilesi moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badebei poogoloso see diya tokenee badalaiso. Esiga goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do niyo daga debei poogoloso see diya tokenee dabalaiso. Bei, niyo ayo eligi goo mapoo tei tele poogooga.”

Yesuwo owee sabolo osoloso omolo dio

(Maka 3:31-35; Luka 8:19-21)

46 Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo to osee takomolome, owee dio osoloso omolo dio sibilesi peegoo tebisamolone, yimapoo to takalame goomogaso.

47 Esem e odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “No ege, noowee dio osoloso nomolo dio namapoo to takalame sibilesi peegoo tebisamololo,” dee takaso.

48 Esino Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo wee ogumo? Osoloso molo dio ogumo?” diso.

49 Esem e yayo o hamamee dili odoo dimapoo dee kou takolone egeesee takaso, “Niba ege, odoo egee bia ee mo wee osoloso molo dio oso.

50 Esiga edebeeyo mo Ma Kei mi ma dokodoo badeli oso goomoga goo ee tomo siloga, odoo egee bia ee molo dio, osoloso mo booba dio, osoloso mo wee dio oso,” dee takaso.

13

Witi ko segei maga wudu taka

(Maka 4:1-9; Luka 8:4-8)

1 Biame hedebe ogoso Yesu moso kuloduga peegoo dileso Gelili abei pee mapoo meilesi biaso.

2 Yo omapoo bado-boome, odoo susuga oso yayo eligi goo ee dulame yimapoo sibilesi diya mooloogoodoo. Esem e Yesu yo du mapoo daboogoloso eligilone bado-boome, odoo susuga mubiyodoga tebisamolone duluga meleeso.

3 Osoloso yayo goo susuga maga wudu takolone odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba dui. Biame heeso odoo hee witi wo ko segelame diso.

4 Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domopoo misigedibaso. Esem e só aboso sibilesi neso.

⁵⁻⁶ Osoloso witi wo ko abo yugo kauwe mi mapoo misigediba ee bou saga pisigaso. Esino osoko pa oso dei moodoolone witi wo ko saga wediaso. Bei, too delega.

⁷ Osoloso witi wo ko abo daga we ti kauwe kadee mapoo misigedibaso. Osoloso bou pisigaso. Esino we ti sabolo palaga tiso tiademe susuga wediaso.

⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso oso bou pisi-galoso kakauwuloso ko diya palagaso. Egeesi ma kulodu witi wo ko aboso homokoko 100 egeesi palagaso. Osoloso aboso 60 egeesi palagaso. Osoloso aboso 30 egeesi palagaso.

⁹ Odooniba dulubolo, esiga to ayo hagee takoo medee dui!”

Bei kasalame Yesuye wulo ka wudu takomo siliyo?

(Maka 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesu Yesu mapoo egeese takaso, “Nayo kasalame odoo mapoo wulo ka wudu takomo siliyo?” diso.

¹¹ Esemes Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee diya gooleedalaizo. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino Godeeye epedee hamapoo nimapoo olo yilige buguso.

Esino yayo odoo abo mapoo yilige bigile.

¹² Esiga to taka duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poo-googa, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso.

¹³ Ayo odoo mapoo wulo wudu takomo siliso. Bei, ‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹⁴ Osoloso Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo Aisayaye taka to oso goo diayo moodeli sabolo teibaso. Bei, yayo egeese takaso,

‘Diayo medee hodudilesoto taka duleiso, esino goo eyo bei diayo medee kibiya gooleedalaime.

Osoloso diayo medee hodudileso agalaiso, esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

¹⁵ Bei, diba tei goo ee gooleedalai gowoolone, dieso dibada deeso dia dulu tobodo osoloso dia howo gisigaso.

Esiga diba goo eyo bei ee gooleedalai tebile.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo tolosokomapaoo wedi simi diepi,

ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigiliyo.’

16 Esino Godeeye mo hamamee dili odo nimapoo goomogoso. Bei, niyo ayo moodoo goo ee ogoloso duloso gooleedoo maga.

17 Esiga ayo nimapoo taka. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo daga debei sabolo osoloso Godeeyo howo woola tekepo debeli odo oso niyo epedee egee ogomolo goo ee agalai doloso bameleeso. Esino diayo egele. Osoloso niyo epedee egee dumolo goo ee dulei doloso bameleeso. Esino diayo dule.”

Wudu taka goo eyo bei

(Maka 4:13-20; Luka 8:11-15)

18 Yesuye see tobu egeesee takaso, “Esiga witi wo ko segei maga wudu taka goo eyo bei medee dui.

19 Esiga odo abo witi wo ko oso eli domopoo misigediba egeesi masi doso. Diba to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee duloso medee kibiya gooleedelega poogooga, Saitenso sibilesa Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso.

20 Osoloso odo abo witi wo ko oso yugo kauwe mi mapoo misigediba egeesi masi doso. Esiga diayo Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso.

21 Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso biame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

22 Osoloso odo abo witi wo ko oso daga we ti kauwe kadee mapoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso. Esino mi hamapoo dabalai maga goo kodia sabolo osoloso bi bei doloso dabalame goolee oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesi maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

23 Osoloso odo abo witi wo ko oso mi tekepo mapoo misigediba egeesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso gooleedeliso. Esiga odo aboso homokoko masi 100 egeesi peliso, osoloso aboso 60 egeesi peliso, osoloso aboso 30 egeesi peliso.”

Witi wo ko sabolo osoloso obu ko sabolo

24 Osoloso Yesuye see hee wudu takolone odo mooloo-goodoo mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odo heeso witi wo ko o homolee mapoo segeiso.

25 Esino gesi odo susuga tiesamolome, yimapoo ha teli odo oso sibilesa yayo

witi wo ko segei homolee omapoo obu ko sogoloso diso.

²⁶ Esiga witi wo ko segei olo kauwudoloso ko poome, obu ko segei sabolo hodobo palaso.

²⁷ Esemé o tou teli odoó aboso sibilesó egeesee takaso, 'Nee homolee ma kulodu hedebe witi wo ko segeino, see kasi maga obu sabolo ka paladeeyo?' dee takaso.

²⁸ Esemé yayo nei egeesee takaso, 'Imapoo ha teli odoó oso sibilesó ka segei molodoo,' diso.

Esemé o tou teli odoó oso yimapoo egeesee takaso, 'Iyo dileso obu egee tigeloso peegoo togobisilei no goomogodo?' dee takaso.

²⁹ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, 'Haye, niyo na tige. Bei, niyo tigaga, witi wo ko segei sabolo tigebigiyaga.

³⁰ Esiga o diesono hodobo esee paladee dee. Osoloso ko goolai biame mapoo mo tou teli odoó oso daga obu ee tigeloso dou mapoo toodee dalaiso. Esino witi wo ko segei oso paladee ee gooloogaloso mo nei mageli moso mapoo mooloogoo magee dalaiso.'"

Yesuye ko pepooko masted deli sabolo osoloso yist maga wudu taka

(Maka 4:30-32; Luka 13:18-21)

³¹ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone o hamamee dili odoó mapoo mapoo egeesee

takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odoó heeso ko pepooko masted deli todilesó o homolee mapoo segeiso.

³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisoloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibilesó o dee mapoo ou tegelaiso."

³³ Osoloso Yesuye see hee wudu takolone dimapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Soboso wo palawa silame daga homolone, wo toowa ee ma kulodu yist pepooko kukoseliso. Osoloso yist pepooko oso wo palawa ee diya koudiliso."

³⁴ Esiga Yesuye odoó mooloogoodoo mapoo goo susuga hagee eligilame dimapoo wulo wudu take-liso.

³⁵ Yayo goo hageesee tomo sili egee Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoó oso taka sabolo tebilame ka eligimo sili. Bei, yayo egeesee takaso,

"Ayo odoó mapoo Godeeyo to eligilone wulo wudu takomo sileiso.

Osoloso mi toowa bei mooloogolone goo mada melee ee see ayo woola yilige big-ileiso."

Witi wo ko sabolo osoloso obu maga wudu taka goo eyo bei

³⁶ Yesuye odoos mooloo-goodoo diye doloso, yo see moso kulodu palaso. Esem o hamamee dili odoos oso yimapoo sibilesos egeesee takaso, “Witi wo ko segei sabolo osoloso obu ko segei omaga wudu taka goo eyo bei nayo imapoo medee kibiya takee,” diso.

³⁷ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Witi wo ko segeli odoos ee Odoos Holo aso.

³⁸ Osolosos witi wo ko segei mi ee mipoo toowa hagoso. Osolosos witi wo ko ee Godeeyos owolos diosos. Esinos obu ko ee Saiteneeyos owolos diosos.

³⁹ Egeesos ma kuloduos obu ko segeli odoos ee Saitenso. Osolosos goolais biame ee biame hoo poogoo oso. Osolosos witi wo ko goolais odoos ee Godeeyos momaiyes oso.

⁴⁰ Esigas obu tigoalosos dou mapoo toodelis egeesos masi ee biame hoo poogoo mapoo Odoos Holo ayo Saiteneeyos owolos dios ee dou mapoo egeesee toodalaisos.

⁴¹⁻⁴² Egeesos ma kuloduos Odoos Holo ayo mo momaiyes diyes dalaisos, diayos dilesos odoos goos tokenees mapoo gidos dili odoos sabolos osolosos goos tokenees telis odoos ee gilimadolosos dou mi mapoo toodalaisos. Esegas diayos ee ma kuloduos dobolones pisas sabolos meis gisiles sabolos dabalaisos.

⁴³ Esinos Godeeyes tekepos delis odoos oso Mas Godeeyes wiligis dolosos badelis mis mapoos osokosos pas masi palaisos. Odoos niba dulubolos, esigas to ayo hagees takos medees dui!”

Molee mada magoo maga wudu taka

⁴⁴ “Esigas Godeeyes wiligis dolosos badelis goos ee egeesos masi molosos. Odoos heesos dagas hoogoo bis medees tekepos molees toowasos too mis ma kuloduos mada magoo ee odoos heesos mis doomelesos egeisos. Yo bis egees ogolosos sees tobus miso gagasos. Osolosos goomogas sabolos osos mosopoo wedis dilesos os bis susugas odoos abo mapoo tenelosos nei molees toosos. Osolosos yayos molees osos mis egees toosos. Osolosos bis medees tekepos mada mis ma kuloduos magoo sabolos yayos toosos.”

Beegee maga wudu taka

⁴⁵ “Esigas Godeeyes wiligis dolosos badelis goos ee egeesos masi molosos. Odoos heesos beegees esiamos silisos.

⁴⁶ Yayos esiamos silisos beegees medees tekepos ogogas, yo sees dilesos os bis susugas odoos abo mapoo tenelosos nei molees telisos. Osolosos yo molees osos beegees tekepos telisos.”

Pei maga wudu taka

⁴⁷ “Esigas Godeeyes wiligis dolosos badelis goos ee egeesos masi molosos. Pei howomoo olugulosos di bis mologas egees misigas egeesos masi molosos.

48 Egeesi ma kulodu pei mapoo di bei mologa, di kebili odoososo dia pei booboosee mapoo gimagoloso dobolone di piliso. Osoloso di tekepo ono o ma kulodu soliso, esino di edebeeyo koo nali ee peegoo togobiseliso.

49 Esiga biame hoo poogoo mapoo goo hageesi masi oso peledabalaiso. Esiga Godeeyo momaiye aboso mipoo hamapoo sibilesa Godeeyo howo woola tekepo debeli odoosabolo osoloso goo tokenee teli odoos domo pileiso.

50 Osoloso goo tokenee teli odoos Dou mi mapoo toodalaiso. Eseega diayo ee ma kulodu pisa sabolo dobolone mei gisile sabolo dabalaiso.”

51 Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Niba ayo hagee takoo goo susuga eyo bei medee gooleedosomo?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “O. Iba gooleedosomo,” dee takaso.

52 Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Tei too odoos agayo Godeeyo to eligilone, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee gooleedolos badoga, yo moso eyo ama masi badoso. Yayo moso ee ma kuloduga bi dia sabolo osoloso nape sabolo tolos ka tosibo dalaiso.”

Yesu o mosobia oso gowe
(Maka 6:1-6; Luka 4:16-30)

53 Yesuye odoos susuga mapoo wudu takemelee koodobuloso mi hagee poogoo diso.

54 Yo see wedi dileso o midee Nasalet mapoo badolone diayo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to odoos mapoo eligilame bei mooloogooso. Esem odoos susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone egeesee takaso, “Odoos hagosoo goo egee eligimo silo kapoo tobele? Osoloso yayo goo toowa opusomo di egee moodoomo silo, kitulugu kapoo tobele?”

55 Yo wulo Meliyo owolo. Osoloso yo wulo moso tegeli odoos hamapoo badeli eyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Saimon, osoloso Yudas egee bia dia emei.

56 Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso. Esiga goo susuga egee Yesuye kasee moodoomo silosomo?” dee takaso.

57 Esiga diayo egeesee goolone Yesuye eligi goo ee talai goweso.

Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Godee maga to tolos kokodo takomo sili odoos eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo osoloso o soosoo oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

58 Esiga Yesuye diayo tei telega poogoloso debei goo ee ogoloso o mi omapoo

goo toowa opusomo di abo moodele poogooso.

14

Odoo howo oluguli Yonee woolooma
(Maka 6:14-29; Luka 9:7-9)

¹⁻² Biame omapoo Gelili mi gibadeli odoo Helodeeye Yesuye goo moodoomo silee duloso o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, "Odoo hagee Yonee odoo howo oluguli oso molodoo. Yo ta maga olo hogabiadoo. Esiga yayo see goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silo," dee takaso.

(Yayo hageesee takaso. Bei, Yonee telega bado-boome, goo hagoso peled-abaso.)

³⁻⁴ Biame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyes peedee huso. Esemé Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, "Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee. Bei, egee tei," diso.

Esemé Helodee diya komonolone, o ha teli odoo mapoo takolone, Yonee dee tialogoloso neliga moso ma kulodu huse diso.

⁵ Esemé yo Yonee wooloomalame goomogaso. Esino odoobolo obulone woolomele poogooso. Bei, odoo susuga oso takolone Yonee Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo deliso.

⁶ Osoloso hamamee Helodee yo soomagoo biame tugodeme, yayo o odoo gilimadoloso sibilesi wo nolone debeiso. Esemé Helodiyeseeyo sobo holo oso sibilesi dia mudugiyopoo hopoome, Helodee diya goomogaso.

⁷ Esemé nei Helodeeye goo tei moodoolame takolone yimapoo egeesee takaso, "Nayo goomoga bi ee amapoo takooga, ayo bi egee namapoo tenelaiso," diso.

⁸ Yo to egeesee taka duloso hopoomelee koodobuloso owee mapoo dilesi yayo goomoga goo ee duso. Osoloso see wedi sibilesi Helodee mapoo egeesee takaso, "A Yonee odoo howo oluguli eyo wiligi ono goomogo. Esiga nayo epedee o wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso amapoo tenee," dee takaso.

⁹ Esino Helodee goo hagee duloso Yoneeyo wiligi koodoloso tenelai yo goomegele. Esino yayo sobo holo mapoo goo tei moodoolame taka ee dibolo hodobo nei nolone debei odoo oso olo duso. Esiga goo hagee pagalai yo goomegele.

¹⁰⁻¹¹ Esemé yayo o odoo mapoo to kitulugu teneeso, diayo dilesi Yoneeyo wiligi koodoloso tosibilame. Osoloso o odoo oso neliga moso ma kulodu gadilesi, Yoneeyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosibilesi, sobo holo mapoo teneeso. Esemé see yayo tosibilesi owee

mapoo teneeso.

¹² Esemé Yonee o hamamee dili odoó oso sibilesó Yoneeyo kou todilesó bousó. Osolosó dilesó Yesu mapoo takaso.

Yesuye odoó 5,000 mapoo nei pi

(Maka 6:30-44; Luka 9:10-17; Yon 6:1-14)

¹³ Helodeeye Yonee woolooma goo ee Yesu duloso, o hamamee dili odoó saboló du mapoo dalaga poogoloso, mi odoó mauwe mapoo hasalame diyadeeso. Esino mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoó oso goo hagee duloso Yesuye badebei mapoo mubili sibadeeso.

¹⁴ Yesu du maga mu-biyodoo daboogoloso to-budulone, odoó susuga oso mooloogoodoo ogoloso yayo diba diya sooloo dolone odoó paigiga tekepo paso.

¹⁵ Yesuye egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoó oso habe sibilesó yimapoo egeesee takaso, “Osoko olo todobuo. Esiga nayo odoó susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dilesó nei dieso nalai ee moleeso talame. Bei, mi iyo hagee do mapoo odoó mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo diba nei talame diye dee na takee. Esino niyo nei dimapoo tee-nee,” diso.

¹⁷ Esemé nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Imapoo wo si hedebe dee tiadoo saboló osolosó di bakadio moloso,” diso.

¹⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Wo si saboló osolosó di saboló amapoo tosibe,” diso.

¹⁹ Esemé yayo odoó susuga pukusi mapoo bulume dee takoloso, wo si dee tiadoo saboló di bakadio tolosó Kei mi ma dokodoo bolone Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osolosó o hamamee dili odoó mapoo nei egee teneme, see diayo odoó mooloogoodoo mapoo piso.

²⁰ Esemé odoó susuga oso nei teiba nega diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osolosó diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoó oso misigamo dilesó bou ma kulodu soo bou 12 egeesi metamagisaso.

²¹ Osolosó giso saboló sobo saboló osolosó holaisó saboló oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 5,000.

Yesuye howo ma dokodooga di

(Maka 6:45-52; Yon 6:15-21)

²² Yesuye 5,000 odoó mapoo nei pi koodobuloso, o hamamee dili odoó mapoo egeesee takaso, “Daga niyo du tolosó abei hodiokoo dalo soowee. Ayo odoó hagee bia

diye doloso a hamamee ka sibileigo,” diso.

²³ Osoloso yayo odo mooloogoodoo olo diye doloso, see obusomo badalame mubi dokodoo howo gisilame palaso. Yo mubi dokodoo peleso bado-boome neligaso.

²⁴ Esino biame omapoo o hamamee dili odo oso du mapoo toboloso abei domopooga diyadaga meleeso. Esemee poo sabolo howo ki sabolo simi oso dia du diya bidigaso.

²⁵ Osoloso gesi domo kudi takeme, Yesuye abei ma dokodooga dimapoo diso.

²⁶ Esemee diayo Yesuye simi ogoloso dio dulone diya ebigo. Bei, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso.

²⁷ Esemee Yesuye saga dimapoo egeesee takaso, “Niba howaleege. Haga na ebi. Ayo siba,” dee takaso.

²⁸ Esemee Pitaye egeesee takaso, “Lodee, tei nayo siboga, nayo anosee howomoo meledoboloso howo ma dokodooga namapoo sibeye dee,” diso.

²⁹ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Sibe.” Esemee Pita howomoo meledoboloso howo ma dokodooga Yesu mapoo diso.

³⁰ Esino yo dulone egeino, poo toowa simi oso howo ki toowa sibume, yo diya ebiaso. Egeesee lone yo howo kulomoo oumo moume to

neligidi egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” dee takaso.

³¹ Esemee Yesuye o deeso Pita saga toloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo tei too ee diya pepookodoo. Bei kasalame nayo tei too goo ee ka poogoowo?” diso.

³² Osoloso o bakadio du ma kulodu daboogoome, poo simi omapoo koodobiaso.

³³ Esemee o hamamee dili odo oso Yesuwo homo bei mapoo gasuwoloso dobolone egeesee takaso, “No tei Godeeyo Owolodoo,” diso.

Odo paigiga Genesaleet mi mapoo debeli oso Yesu mapoo simi

(Maka 6:53-56)

³⁴ Yesu o hamamee dili odo sabolo abei daboogoloso Genesaleet mi mapoo dia du oluguso.

³⁵ Mi omapoo debeli odo oso Yesu hoodo ogoloso mi opusomo opusomo di mapoo Yesu olo sibago doloso to takomo diso. Esemee odo aboso odo paigiga susuga Yesu mapoo ido sibadeeso.

³⁶ Osoloso odo paigiga oso Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?” diso. Esemee odo paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odo egee bia wegigadooso.

15

Tei Godeeye eligi sabolo osoloso edebeeyo eligi goo

*sabolo**(Maka 7:1-13)*

¹ Biame hedebeso Pelisi odoo abo sabolo osoloso tei eligili odoo abo oso Yelusalem maga sibilesa Yesuye badebei mapoo mooloogoodoloso yimapoo egeesee takaso,

² “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia goo ee dedelega poogoloso dia dee hapelega nei ka nasomo?” dee takaso.

³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame niyo tei Godeeye eligi goo ee poogoloso see nibada adaga dia goo ee ka dodomo silosomo?”

⁴ Bei, Godeeye egeesee takaso, ‘Namamo to mapoo osoloso nooweeyo to mapoo mesiloso ka silesibe. Esino edebeeeyo ama mapoo osoloso owee mapoo to tokenee takooga, yo wooloome,’ diso.

⁵ Esino niyo egeesee eligiliso, odoo heeso ama dio owee dio biso pidilame tei magoo ee dadalai gowooga, yayo wulo takolone bi egee Godee mapoo tenelame olo to magoloso ka moloso, dee takalai tekepo deliso.

⁶ Goo egeesi maga edebeeeyo ama dio owee dio pidilame niyo hamaga takeliso. Niyo goo egeesi moodoolone, Godeeye tei magoo goo ee dedelega see nibada adaga dia goo ee dodolone ka doso.

⁷ Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo

Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

⁸ ‘Odoos hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomoga poudiliso.

Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁹ Esiga diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe.

Bei, diayo tei edebeeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso.’”

Ogoo gooso odoo tokenee ka peliyo?

(Maka 7:14-23)

¹⁰ Yesuye odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Odoos susuga niba mo to hagee duloso medee gooleede.

¹¹ Esiga edebeeeyo nei ne oso Godeeyo howo woola yo tokenee koo peli. Esino edebeeeyo o sooloo ma kuloduga goolee to tokenee ee takooga oso Godeeyo howo woola yo tokenee peliso,” dee takaso.

¹² Osoloso o hamamee dili odoo oso yimapoo sibilesa egeesee takaso, “Pelisi odooso nayo taka goo mapoo egee kamanaga no ogoloso gooleedosomo?” diso.

¹³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nei howo mo Ma Kei mi

ma dokodoo badeli yayo segele susuga ee o too sabolo tigidoloso togobileiso.

14 Esiga Pelisi odoo ee nei howo segei egeesi masi moloso. Niyo diba haga na goolee. Diba odoo howo neliga masi doso. Esiga odoo howo neliga heeso odoo howo neliga hee ido duga, o bakadio ou mapoo tigidibileiso.”

15 Esemé Pitaye egeesee takaso, “Nayo wudu taka goo eyo bei imapoo medee kibiya eligi,” diso.

16 Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Niba to hageeyo bei gooleedelega osee dosomo?”

17 Esiga nei niyo toloso nali oso nibada sooloo ma kulodu tokenee koo peli. Bei, nei egee nayo nalo soologoloso see nee gemedei maga pee-goo gadiliso.

18 Esino odoo o magaso to tokenee takeli goo susuga oso o sooloo ma kuloduga woola takooga goo oso yo Godeeyo howo woola tokenee peliso.

19 Bei, o sooloo ma kuloduga goo tokenee susuga hagoso woola peledebeliso: tokenee gweli goo, osoloso odoo hee wooloomali goo, osoloso adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo goo heli teli goo, osoloso sobo obuo sabolo giso kadiga sabolo goo heli teli goo, osoloso adaba bi heli teli goo, osoloso emegei dimaga gamenee takeli goo, osoloso

emegei dia goo maga to tokenee takeli goo.

20 Esiga goo tokenee susuga hagoso Godeeyo howo woola odoo tokenee peliso. Esino dee hapelega nei nali oso yo tokenee palaime.”

*Yu sobonee oso tei too
(Maka 7:24-30)*

21 Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso see Taya mi toowa sabolo osoloso Saidon mi toowa koola mapoo mi pepuso mapoo diyadeeso.

22 Diba omapoo dileso peledoboome, sobo heeso Yesuye badebei mapoo simiso. Sobo egee Keinen sobo. Esiga yayo Yesu ogoloso to neligidi egeesee takaso, “Lodee, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dele. Bei, mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badolone yimapoo dala toowa tenee domoloso,” diso.

23 Esino Yesuye to hagee duloso to nei takele. Esemé o hamamee dili odoo oso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, “Sobo hagoso iba deedee silone to neligidi takomo silo. Esiga nayo yo diye dee takee,” diso.

24 Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye a hedebe Isalael odoo sipi be hu masi osug-obuloso egee do mapoo diye diso,” dee takaso.

25 Esemé sobo hagoso see sibilesa Yesu o homo bei mapoo gasuwoloso badolone

egeesee takaso, “Lodee, a pidi,” diso.

²⁶ Esemé Yesúye nei sobo yimapoo wudu takolone egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso see so mapoo tenelai tekeponee,” diso.

²⁷ Esino sobo hagosó Yesu mapoo egeesee takaso, “O. Lodee nayo tei takoo. Esino so ee amaye nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁸ Esemé Yesúye nei yimapoo egeesee takaso, “Sobo, nayo tei too diya toowadoo. Esiga nayo goomoga goo taka ee ayo moodolaiso,” diso. Esemé biame omapoo sobo egeeyo owolo sobo holo olo tekepo paso.

Yesúye odoo paigiga susuga tekepo pa

²⁹ Yesu mi egee poogoloso see Gelili abei palaga dimeleeso. Yo see abaga peleso mubi dokodoo biaso.

³⁰ Osoloso odoo mooloogoodoo oso odoo paigiga gilimado sibilesó Yesuwo homo beiyopoo ibedigaso. Odoo abo bagi daga poogoo, osoloso odoo howo neliga, osoloso odoo su kakawa poogoo, osoloso odoo to koo keli, osoloso odoo paigiga opusomo opusomo di abo sabolo Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemé Yesúye odoo paigiga susuga egee bia tekepo paso.

³¹ Esemé odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya

howoogadolone Isalael odoo dia Godee mapoo goomoga toowa poudooso. Bei, to koo keli odoo see to keiso, osoloso odoo su kakawa poogoo see toboloso silesibiso, osoloso bagi daga poogoo odoo see tekepo poloso silesibiso, osoloso odoo howo neliga see egeiso.

Yesúye odoo 4,000 mapoo nei pi

(Maka 8:1-10)

³² Osoloso Yesúye o hamamee dili odoo gilimadoloso egeesee takaso, “Odoo mooloogoodoo hagee bia biame bakadio hedebe di ee ma kulodu abolo hodobo debeiso. Esino see diayo nei mauwe debei ogoloso diba diya sooloo dalaso. Ayo diba nei tenelega diye daga, diba eli domopoo dumologa houdulone diya wosalai malaiso,” dee takaso.

³³ Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Nei mauwe mi hamapoo iyo nei kapoo toloso odoo mooloogoodoo mapoo teiba ka tenelaiyo?” diso.

³⁴ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Nimapoo wo si kasolo molosomo?” dee takaso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Imapoo wo si 7 sabolo osoloso di pepooko abo moloso,” diso.

³⁵⁻³⁶ Esemé Yesúye odoo susuga mi mapoo bulume dee takoloso wo si 7 sabolo osoloso di pepooko

abo toloso Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso wo si popei, di hwei agisaloso o hamamee dili odoo mapoo teneme, see diayo odoo mooloogoodoo mapoo piso.

³⁷ Odoo susuga nei ne oso diya edigaso. Esemenei naloso abo poogoo ee o hamamee dili odoo oso misigaloso bou tegei ma kulodu soo bou ⁷ egeesi metamagisaso.

³⁸ Osoloso giso sabolo sobo sabolo osoloso holaiso sabolo oso nei hagee neso. Esino hedebe gisowe hesiga ee 4,000.

³⁹ Yesuye odoo susuga diye dee takoloso o hamamee dili odoo sabolo meilesodu ma kulodu tebisaloso, Magadan mi koola mapoo dalo soowaso.

16

Edebeeyo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame goomoga

(Maka 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Osoloso Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso Yesu mapoo sibilesu yimapoo kukulo agalame egeesee takaso, “Nayo kitulugu too egee tei Godee maga simidoo doloso gooleedalaiya, nayo goo toowa opusomo di hee moodee,” dee takaso.

²⁻³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Habe osoko tekepo mouga ogoloso niyo egeesee takeliso, ‘Godigi

osoko tekepo polodoo,’ dee takeliso. Osoloso gesikolo mi hemiye ogoloso, ‘Epei howo sibulodoo,’ deliso. Esiga goo egeesi oso peledabalai niba olo gooleedooso. Esino goo susuga ayo epedee hagee eligi sabolo osoloso goo susuga ayo epedee hagee moodoomolo eyo bei, niba gooleedele.

⁴ Odoo epedee hamapoo egee do niba diya tokenee. Osoloso niyo amapoo tei talai goweliso. Osoloso niyo wulo goo toowa opusomo di moodoo ee agalame amapoo takeliso. Esino ayo nimapoo goo toowa opusomo di hee eligilei mauwe. Esino hedebe Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Yona eyo goo ono nimapoo eligileiso.” Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso diba poogoo diso.

Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo ee na deede

(Maka 8:14-21)

⁵ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei dalo soowaso. Diba omapoo dileso dobolone egeino o hamamee dili odoo oso wo telega boobada neme goo diya koudiaso.

⁶ Diba goo koudulone doboome Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Obeeyamo! Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo dia wo ee habi-aga, niba medee koolone ka debee.”

⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee dulo, diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo wo telaga boobada poogoo simiga Yesuye iba ogoloso egeesee ka takoo,” diso.

⁸ Esemе diayo goo koudulone debei ee Yesuye ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Niyo tei too goo ee diya pepookodoo.

⁹ Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooledelega osee doso. Esiga niba ayo odoo 5,000 mapoo wo si dee tiadoo populoso pi goo ee boobado buguloso ka doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo boobado buguso.

¹⁰ Esiga niba ayo odoo 4,000 mapoo wo si 7 populoso pi goo ee boobado buguloso doso. Osoloso diayo wo naloso abo poogoo, niyo misigaloso bou ma kulodu soo bou bei metamagisa goo sabolo olo boobado buguso.

¹¹ Esiga ayo nimapoo wodee eyo goo maga takele. Esino bei kasi maga niyo goo hagee gooledelega ka dosomo? Esiga ayo taka goo ee niyo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo mapoo hamamee

dedeyaga niso nediliyo medee balame to hagee nimapoo ka taka.”

¹² Esemе Yesuye wodee eyo goo maga takelega, wulo Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo oso eligi goo* maga ka takeme, Yesu o hamamee dili odoo oso omapoo ogoloso olo gooleedooso.

Pitaye Yesuwo goo yilige bugu

(Maka 8:27-30; Luka 9:18-21)

¹³ Yesu dileso Kasaliya-Pilipai mi mapoo silone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo Odo Holo a odoo ugu deliyo?” diso.

¹⁴ Esemе diayo yimapoo egeesee takaso, “Odo aboso no Yonee odoo howo oluguli odoo osodoo, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Ilaya, dee takeliso. Osoloso odoo aboso no Yelemaya deliso. Osoloso odoo aboso no Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso molodoo, dee takeliso.”

¹⁵ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino hee niyo a odoo ugu deliyo?” diso.

¹⁶ Esemе Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo, kookaiyo badoboso

16:9: Mat 14:17-21 **16:10:** Mat 15:34-38 * **16:12:** Pelisi odoo sabolo osoloso Sedisi odoo diayo eligi goo ee wo habia masi moloso. Bei, wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege tekepo ee tokenee palaiso. **16:14:** Mat 14:1-2; Maka 6:14-15; Luka 9:7-8 **16:16:** Yon 6:69

gie badeli Godeeyo owolo osodoo,” dee takaso.

¹⁷ Esemе Yesuе nei yimapoo egeesee takaso, “Saimon-Pita, Yonayo owolo, no goomege. Bei, odoо heeso goo hagee namapoo ka eligile. Esino mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso namapoo ka eligi.

¹⁸ Esiga Pita, ayo namapoo taka, no yo masi badoso. Esiga ayo yo hagee ma dokodooga mo sosee* bei mooloogoolaiso. Egeesi ma kulodu teliso kitulugu oso sosee hagee dagadileime.

¹⁹ Osoloso ayo Godeeye wiligi doloso badeli osulu ee gibalame kitulugu namapoo tenelaiso. Esiga nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodolai ee tei daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei doloso moloso. Osoloso nayo takolone, edebeeyo mipoo hamapoo goo moodolai ee tei me daga, goo egee Kei mi mapoo olo tei me moloso.”

²⁰ Osoloso yayo tobudulone to kitulugu sabolo o hamamee dili odoо mapoo egeesee takaso, “Niyo odoо abo mapoo takolone a Kelisoso, dee na takee,” diso.

Yesu eyo talai goo ee taka
(Maka 8:31-33; Luka 9:22)

²¹ Osoloso biame domo omaga Yesuе o hamamee dili odoо mapoo eyo talai eyo goo ee takomo

silame bei mooloogooso. Egeeseelone yayo dimapoo egeesee takaso, “A Yelusalem mapoo pologa, Yu odoowo wiligi odoо sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odoо sabolo, osoloso tei eligili odoо oso amapoo dala tenelaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso,” dee takaso.

²² Esemе Pitaye Yesu peegoo ido dileso tobudulone yimapoo diya kitulugu sabolo takolone egeesee takaso, “Haye Lodee, goo hagoso namapoo peleddebeyaga, Godeeye no gooleegeeye dee,” dee takaso.

²³ Esino Yesuе Pita mapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di. To nayo egee takoo oso ayo Godeeye goomoga goo talai ee eli poo. Bei, nayo to egee takoo Godeeye taka ee koo takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo,” diso.

Yesu goolone badalai

(Maka 8:34-38; Luka 9:23-26)

²⁴ Yesuе o hamamee dili odoо mapoo see tobu egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo

16:17: Gal 1:15-16 **16:18:** Yon 1:42; Epe 2:20 * **16:18:** *sosee* hu eyo bei ee tei telaga odoо susuga mipoo hamapoo egee do ee takooso. **16:19:** Mat 18:18; Yon 20:23 **16:24:** Mat 10:38; Luka 14:27

medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe. Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe.

²⁷ Esiga Odo Holo ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibilesa, odo susuga oso goo tomo silee eyo nei ayo dimapoo teiba tenelaiso.

²⁸ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Nima kulodu odo abo wedilega egee do ee osee dogo, Odo Holo ayo wiligi doloso badalame sibilesa.”

17

Yesuye Moses dio osoloso Ilaya dio to kei

(Maka 9:2-10; Luka 9:28-36)

¹ Osoloso biame 6 poogoloso Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yemeseyo omolo Yonee esee gili-madoloso mubi hoodee mapoo dabalame paladeeso.

² Diba omapoo peleso dobolone egeino, Yesu o su opusomo doloso osokoso poni masi o mudu maga poni molome egeiso. Osoloso o dugo oso heliye diya gadeebugu masi molome egeiso.

³ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to ke-samolome egeiso.

⁴ Esem Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, “Lodee, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga nayo goomogoga, iyo waseme bakadio hedebe di tegelaiso. Hee nee, osoloso hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo dalaiso,” dee takaso.

⁵ Pita yo to osee komolome, kolobo diya heliye oso sibilesa diba gidisooso. Esem kolobo ma kuloduga toso egeese takaso, “Hagee ayo gooma mo holo oso. A namapoo diya goomogo. Esiga o to mapoo medee dui,” diso.

⁶ Esem Pita diayo goo hagee duloso diya obulone miyomoo balaboo tiesaso.

⁷ Esino Yesuye sibilesa dimapoo sigolone egeese takaso, “Niba tebise. Haga na ebi,” diso.

⁸ Esem diba tebisaloso egeino Yesu obusomo to-budume egeiso.

Yesu o hamamee dili odooso Ilayayo goo maga woosa
(Maka 9:11-13)

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Goo niyo egei ee odo abo mapoo na takee. Esino Odo Holo a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe,” dee takaso.

¹⁰ Esem Pita diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame tei eligili odo oso eligilone ‘Daga malalo Ilayaye sibilesi Keliso hamamee sibileigo’ dee ka takeliyo?” diso.

¹¹ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ilaya tei sibilesi goo susuga see medee mopoodoo dalaiso.

¹² Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Esino edebeeyo yo medee kibiya hoodo egelega yimapoo dala tenemeleso. Egeeseelone diayo Odo Holo amapoo dala egeesi masi tene-malaiso.”

¹³ Osoloso diayo Yesuye egeesee taka duloso nei diayo goolee, Yonee odo howo oluguli eyo goo ee takoo doloso olo gooleedooso.

Yesuye holope bo holo pala ee tekepo pa

(Maka 9:14-29; Luka 9:37-43)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesi, odo susuga diba balagamelee omapoo peledoboome, odo heeso

sibilesi Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badolone egeesee takaso,

¹⁵ “Lodee, nayo mo giso holo sooloo dologa yo pidi. Bei, yo todo dolone halaboomo silone, eyo nediliyo howomoo homodobuo osoloso dou mapoo homodobuo dolone dala toowa teliso.

¹⁶ Esem ayo holope egee nee hamamee dili odo mapoo ido simino, diayo yo tekepo moodolai tebilena,” diso.

¹⁷ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “Niba tokenee odo, tei too mauwe. Niyo amapoo tei talame a biame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo biame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee dogo, a nimapoo diya gowooso. Esino holope egee amapoo ido sibe,” diso.

¹⁸ Esem bo holo holopeyo kulodu pala mapoo Yesuye to kitulugu sabolo takeme peegoo diso. Esem epedee omapoo holope egee see tekepo paso.

¹⁹ Goo hagoso dileso koodobume, Yesu o hamamee dili odo oso dibusomo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?” diso.

²⁰ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso,

“Niyo tei too ee diya pe-pooko. Goo egeesi maga niyo bo holo peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoo. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo tei too goo ee homokoko pepooko masi mologa, niyo mubi mapoo takolone ‘no see koo dilesa mele’ dee takooga, tei egeese selaiso. Esiga egeesi ma kulodu goo susuga niyo moodoolai tebileiso. [

²¹ Esino bo holo hageesi masi peegoo habigilei ee hedebe nei tei doloso dobolone Godee mapoo taka maga bo holo peegoo ka habigiya.”]

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka

(Maka 9:30-32; Luka 9:43-45)

²² Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesa Gelili mi mapoo mooloogoodoloso doboome, Yesuye dimapoo egeese takaso, “Odoo Holo a odoo mapoo tiasalaiso.

²³ Osoloso diayo a wooloomalaiso. Esino a bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo gie badeli toloso hogadileiso.” Esem Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso diya gooheselo.

Tei moso ee pidilame tekisi molee teneli

²⁴ Osoloso see tobu Yesu o hamamee dili odoo sabolo dilesa Kapeniyum mi mapoo

peledoboome, tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo aboso sibilesa Pita mapoo egeese takaso, “Nibada eligili odoo yo tei moso ee pidilame tekisi molee teneliso?” diso.

²⁵ Esem Pitaye nei egeese takaso, “O. Teneliso,” diso. Esino Pita epedee omapoo moso kulodu Yesuye badebei mapoo gasibume, Yesuye Pita mapoo egeese takaso, “Saimon, nayo goo hagee amapoo takee. Mipoo hageeyo wiligi odoo tebisa oso odoo ogu bia dimaga tekisi molee ka teliyo? Odoo diayo bali maga teliyo o, odoo abo maga ka teliyo?” dee takaso.

²⁶ Esem Pitaye nei egeese takaso, “Odoo abo maga ka teli,” diso.*

Esem Yesuye nei egeese takaso, “Esiga wiligi odoo diayo bali odoo diba tekisi molee dia wiligi odoo mapoo koo teneli.*

²⁷ Esino tei moso ee pidilame tekisi molee teli odoo hagee bia ee kemeneyaga, iyo tekisi molee tenelega pagalai tekeponee. Esiga no dilesa abei mapoo kimaso di gi. Osoloso di malalo gi eyo maga gwaloso ogoga molee ko molo agalaiso. Eeega nayo molee egee toloso dimapoo ibada tekisi molee magee,” dee takaso.

17:22: Mat 16:21 **17:24:** Exo 30:13; 38:26 * **17:26:** Yesuye badebei biame omapoo, wiligi odoo toowa taba oso o ha teli odoo sabolo ha temeleso, odoo diayo dagadi egee bia dimaga yayo tekisi molee teliso. Esino o mosobia maga koo teli.

* **17:26:** Yesuye to hageese taka goo eyo bei ee, Godeeyo owolo dio oso tei moso ee pidilame tekisi molee tenelega pagalai ee tei mauwe doloso ka taka.

18

Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?

(Maka 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ Biame domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo oso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo odoo agayo toowa doloso ka badosomo?” diso.

² Esemee Yesuye holope hee idoloso dima domo tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso,

³ “Ayo nimapoo taka. Ni-bada goo goolee su wudoloso holope hageesi masi badel-ega poogooga, niba Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime.

⁴ Esiga odoo agayo holope pepooko hageesi masi o su eyo nediliyo pepooko daga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo toowa doloso ka badoso.

⁵ Osoloso odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yo a ido pala masi ido poloso.

⁶ Esino odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosoolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesi moodeli mapoo dala toowa tenelaiso.

⁷ Ye-ee, mipoo hamapoo debeli odoo, niba emegei! Bei, mipoo hamapoo niba goo tokenee mapoo gido dili goo diya bei moloso. Esiga goo egeeseeso sibileiso. Esino goo tokenee mapoo gido dili odoo, niba obeeyamo! Godeeye odoo egeesee seli mapoo dala diya toowa tenelaiso.

⁸ Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee ko-bigi, dee hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee. Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

⁹ Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi, howo hediliwe badoboso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee howo bakadio dou koo semili mapoo dilei tekeponee.

¹⁰ Esiga niba obeeyamo. Holaiso hagee bia goo mauwe dee na goolee. Bei, Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga Ma Godeeyo howo woola dimapoo ka bamoloso. [

¹¹ Bei, Odoo Holo ayo simi

hagee odoo Godee maga pee-
goo osugoba dimapoo gie
badeli tenelame ka simi.”]

Sipi be hu osugoba
(Luka 15:3-7)

¹² “Odoo heeso sipi be hu
100 gibadalaiso. Egeesi ma
kulodu sipi be hedebe osug-
ooodoga, yayo see ogoo goo
moodoolaisomo? Sipi be hu
abo 99 ee omapoo dogo, yo
see hedebe osugoba ee esi-
amo dileiso.

¹³ Esiga ayo nimapoo taka.
Sipi be hu 99 osugobebe
mapoo yo goomoga moloso.
Esino sipi be hedebe osugoba
ee esiameliso ogoga, yo diya
goomogalaiso.

¹⁴ Esiga holaiso hageesee
heeso yimaga peegoo osug-
obalai nibada Ama Kei mi
ma dokodoo egee bado yo
koo goomogoso.”

*Tei too odoo oso goo toke-
nee toga, yo pidi*

¹⁵ “Esiga tei too odoo
oso namapoo goo tokenee
moodooga, nayo mada dileso
yimapoo o goo tokenee ee
takalai tekepo. Egeesi ma
kulodu yayo nee to duloso
mesioga, yo see goo tekepo
mapoo ido siboso.

¹⁶ Esino yayo nee to du-
loso mesile poogooga, nayo
see tei telaga odoo hedebe, o,
bakadio egeesi gilimadoloso
yo agalame di, diayo to nayo
taka ee tei takadoo dalame.

¹⁷ Egeesi ma kulodu yayo
dibada to duloso mesile poo-
googa, goo hagee tei telaga

odoo susuga sosee ma ku-
lodu egee do mapoo takee.
Esino yayo see dibada to du-
loso mesile poogooga, yo see
peegoo badeli odoo o, goo to-
kenee teli odoo dalai tekepo.

¹⁸ Esiga ayo nimapoo taka.
Osoloso niyo ogoo goo ee
mi hamapoo tiadoo mologa,
Kei mi ma dokodoo osee
tiadoo molo agalaiso. Os-
oloso niyo mi hamapoo ogoo
goo ee puobuguga, Kei mi
ma dokodoo puobugu molo
agalaiso.

¹⁹ Esiga ayo see nimapoo
taka. Mipoo hamapoo
odoo bakadio oso goo
goolee hedebe doloso ogoo
goo talame Godee mapoo
takooga, mo Ma Kei mi
ma dokodoo egee bado oso
diayo goomoga goo ee tei
moodoolaiso.

²⁰ Esiga odoo bakadio
egeesi o, bakadio hedebe
di egeesi oso sibilesa mo
hu maga mooloogoodoloso
doga, a dibolo hodobo
badoso.”

Odoo koo sooloo deli odoo
²¹ Osoloso domo omapoo
Pitaye sibilesa Yesu mapoo
egeesee woosaso, “Lodee,
mo tei too odoo oso amapoo
goo tokenee toga, ayo nei
o goo tokenee ee kasolo
boobado bigileiyo? 7 mapoo
toobooga ka koodobileiyo?”
dee takaso.

²² Eseme Yesuye nei
egeesee takaso, “Haye,
hedebe 7 mapoo toobooga
o goo tokenee na boobado

bigi. Esino o goo tokenee hapoloso boobado bigili ee na koodobie.

²³ Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoo o tou teli odoo oso molee howadooso, see hamamee teiba hedebe egeesi yimapoo ka tenelame. Esem hamamee wiligi odoo oso molee egee see talai goomogolone, o odoo mapoo takolone, odoo molee howadoo egee bia yimapoo gilimado sibeye diso.

²⁴ Esem o tou teli odoo hee daga molee toowa 10,000 talent* deli ee howadoo ee yimapoo ido simiso.

²⁵ Esem odoo ogooso molee teiba egeesi nei tenelai tebile. Esem wiligi odoo oso o odoo mapoo egeesee takaso, 'Odoos hagee sabolo, osoloso osobo, osoloso owolo dio, osoloso o bi susuga tolosa odoo abo mapoo tenee, nei molee talame. Osoloso see molee egee amapoo tosibe,' dee takaso.

²⁶ Osoloso o tou teli odoo yayo o wiligi odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa biame deiyepo amapoo tenee. Ayo hamamee nee molee teiba hedebe egeesi namapoo tenelaiso,' diso.

²⁷ Esem wiligi odoo oso yo diya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso,

'Nayo mo molee howadoo eyo nei hamamee amapoo tenelaigo, dee takemeni ee bige peegee. Bei, ayo goo egee olo boobado buguso. Esiga no goomoga sabolo di,' dee takaso.

²⁸ Osoloso tou teli odoo ee see wedi dulone o odoo tugodooso. O odoo hagoso yimaga molee howadoo ee haga toowanee (goo egee, molee ko 100 denaliyus* deli ee howadoo). Esino tou teli odoo oso yo ogoloso o gabada mapoo tolosa debidolone egeesee takaso, 'Nayo mo molee howadoo eyo nei teiba hedebe egeesi amapoo tenee,' diso.

²⁹ Esem odoo hagoso tou teli odoowo homo beiyopoo gasuwoloso ebiso miyomoo tugusaloso badolone yimapoo howolone egeesee takaso, 'Nayo a sooloo dologa biame deiyepo amapoo tenee. Bei, ayo hamamee nee molee teiba hedebe egeesi namapoo tenelaiso,' diso.

³⁰ Esino tou teli odoo yo o odoo oso egeesee takeme gowoolone yo todilesa neliga moso mapoo toosooso, yayo nei teiba egeesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame.

³¹ Esino wiligi odoo o tou teli odoo aboso goo hagee ogoloso diya gowoolone wiligi odoo mapoo takalame diyadeeso.

* **18:24: talent** goo eyo bei hagoso. Odoos heeso dugo 15 ma kulodu tou temelee eyo nei molee toowa talent deli hedebe teliso. * **18:28: denaliyus** goo eyo bei hagoso. Odoos heeso biame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko denaliyus deli hedebe teliso.

³² Eseme wiligi odo o yoo hagee duloso o tou teli odo ee idoloso yimapoo egeese takaso, 'No tei diya tokenee odoodoo. Nayo mo molee hoowadoloso see hamamee tenelai tebile neme, ayo no sooloo dolone bige peegee dee takaso.

³³ Goo egeesi maga, nayo mo tou teli odo hee sooloo dala diepi, tekepo meliyo, diso.

³⁴ Egeese takoloso wiligi odo oso komonolone o tou teli odo ee neliga moso gidebeli odo mapoo teneeso, diayo yo neliga moso mapoo toosooloso dala tenelame. Osoloso yayo nei teiba hedebe egeesi yimapoo teneega peegoo ka tamagalame."

³⁵ Yesuye to hagee taka koodobuloso see odo mapoo egeese takaso, "Esiga niyo nee sooloo ma kuloduga tei too odo eyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, wiligi odo oso o tou teli odo mapoo moodoo egeesi masi nei mo Ma Kei mi ma dokodoo egee bado oso nimapoo egeese moodoolaiso."

19

Sobo huloso pegeli goo ee eligi

(Maka 10:1-12)

¹ Yesuye goo hagee takoloso koodobuloso Gelili mi poogoloso see Yudiya mi

mapoo dulone Yoden howo daloso diso.

² Yo omapoo dime, odo mooloogoodoo oso yo dodomo diso. Eseme Yesuye paiye dima kulodu melee susuga ee tekepo paso.

³ Eseme biame omapoo Pelisi odo aboso sibilesu Yesu mapoo gamenee kukulo agalame yimapoo egeese takaso, "Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molo-somo?" diso.

⁴ Eseme Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Niba Godeeyo to hesigeleyo? Godeeye mipoo hagee moodoo biame mapoo giso sabolo sobo sabolo moodooso.

⁵ Osoloso Godeeye egeese takaso, 'Esiga gisoso ama dio owee dio poogoloso see osobo sabolo hedebe doloso badalaiso. Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso,' dee takaso.

⁶ Esiga diayo debei ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso. Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odo heeso domo na pi."

⁷ Esino Pelisi odooso nei Yesu mapoo egeese takaso, "Bei kasi maga Moseseeye takolone, sobo pagalame gooleega, sobo pegeli peipa mapoo hoguguloso sobo egee pagalai soowa, dee ka takayo?" diso.

⁸ Eseme Yesuye nei dimapoo egeese takaso,

“Moseseeye egeino yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa dee ka taka. Esino bei mooloogoo biame mapoo sobo huloso pagalai goo ee Godeeye takele.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, gisoso osobo na peegee. Esino soboso giso hee sabolo olo goo heli too daga, omoye osobo egee pagalai tei mauwe. Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo poogoloso see sobo hee huga, yo odoos heeyo osobo ee peedee huso.”

¹⁰ Esemes Yesu o hamamee dili odoos oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga gisoso wulo goo hee maga osobo pagalai ee tei daga, gisoso sobo hulei tekeponee,” diso.

¹¹ Esemes Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Goo hagee odoos susuga oso dadalai tebile. Esino hedebe Godeeye kitulugu tenee odoos oso goo hagee dadalai teiba.

¹² Bei, odoos aboso sobo huloso holo soolooga magalai tebile. Bei, diba dibada oweeye ho mauwe soomagooga. Goo egeesi maga diba sobo koo huli. Osoloso odoos abo ho tigaga diba sobo koo huli. Esino odoos aboso Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga sobo koo huli. Esiga edebeeyo sobo huli eyo goo maga ayo eligi goo ee talai teiba daga, yo goo ayo eligi hagee medee dadalai tekepo.”

Yesuye holaiso pidi
(Maka 10:13-16; Luka 18:15-17)

¹³ Odoos aboso owolo dio Yesu mapoo iyado simiso, Yesuye o deeso diba sigolone diba Godee mapoo takalame. Esemes o hamamee dili odoos diayos goo hagee ogoloso hamaga takaso.

¹⁴ Esemes Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Holaiso amapoo sibadee dee, diba na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadileiso,” diso.

¹⁵ Osoloso yayo o deeso diba sigolone Godee mapoo takoloso see mi hee mapoo diso.

Bi bei odoos
(Maka 10:17-31; Luka 18:18-30)

¹⁶ Odoos heeso Yesu mapoo sibilesos egeesee takaso, “Eligili odoos, ayo ogoos goo tekepo ee toga, badobosos kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” dee takaso.

¹⁷ Esemes Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Bei kasalame nayo sibilesos goo tekepo talai goo maga amapoo ka woosowala? Hedebe Godeeye tekepo ka badosos. Esiga no badobosos kookaiyo gie badeli talai goomogoga, no tei magooos goo ee medee deede.”

¹⁸ Esemes odoos ogosos egeesee takaso, “Tei magooos kagee takala?” diso.

Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoon na wooloome, osoloso adaba kooka sobo sabolo goo heli na te, osoloso adaba bi heli na te, osoloso odoon hee mapoo gamenee na gigidi,

¹⁹ osoloso nama dio noowee dio oso taka to mapoo mesie, osoloso nee su no nediliyo egee sooloo dolo egeesi masi nee odoon hee nosee egeesee sooloo dele.”

²⁰ Eseme odoon gie kauwa ogoso Yesu mapoo egeesee takaso, “Tei magoo goo susuga ayo tobuloso medee deedeeso. Esino ayo see ogoon goo hee ka moodoolaisomo?” dee takaso.

²¹ Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No medee teedee badalai goomogoga, nee bi susuga odoon abo mapoo teneloso nei molee toloso odoon bi mauwe mapoo tenee. Nayo egeesee seega, Kei mi mapoo bi bei nee hu sabolo malaiso, Osoloso a dodomo sibe,” diso.

²² Eseme odoon gie kauwa ogoso Yesuwo to duloso diya goohele sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga.

²³ Eseme Yesuye o hamamee dili odoon mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Bi bei odoon oso Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei diya kalawa.

²⁴ Esiga ayo nimapoo see tobu taka, dugo duseli midole ou maga kemol be

toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoon oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁵ Eseme o hamamee dili odoon oso yayo eligi goo hagee duloso diya dio dulone egeesee takaso, “Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoon agayo gadileisomo?” diso.

²⁶ Eseme Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, “Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo teiba. Bei, goo susuga yayo moodoolai haga kalawanee,” diso.

²⁷ Eseme Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada bi susuga hoogoo poogoloso nayo di hamamee deedee simiso. Esiga iba nei ogoon bi talaiyo?” diso.

²⁸ Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Godeeye goo susuga see dia moodoolai biame mapoo, Odoon Holo ayo wiligi doloso badeli mi mapoo badalaiso. Osoloso biame omapoo mo hamamee dili odoon 12 niba nosee wiligi odoon oso bili 12 mapoo dobolone, Isalael odoon bala 12 ee niyo gidabalaiso.

²⁹ Osoloso odoon agayo emei dio, omolo dio, omoo dio, ama dio, owee dio, owolo dio, osoloso dia mi sabolo, dia moso poogoloso mo goo tomo siloga, diba nei toowa talaiso. Osoloso diba kookaiyo badoboso gie badeli talaiso.

³⁰ Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee da-balaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo da-balaiso.”

20

Tou teli odoo eyo goo maga wudu taka

¹ “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Homolee eyo amaye gesikolodee tou teli odoo gilimalame diso, diayo o homolee geleipi ko segei mapoo tou talame.

² Osoloso yayo odoo abo ogoloso yibolo hodobo to mouloso goomoga magooso, biame hedebe mapoo diayo tou too eyo nei odoo hedebe hedebe dimapoo molee ko* hedebe tenelame. Osoloso diba tou talame diye diso.

³ Osoloso homolee eyo amaye osoko howo 9 domo mapoo yo see wedi dileso egeino, odoo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso.

⁴ Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba see mo homolee mapoo tou talame di. Eseega ayo habe nimapoo niyo tou too eyo nei molee teiba tenelaiso,’ diso.

⁵ Esemé diba tou talame diso.

Osoloso biame hedebe omapoo osoko oo domo too-boome, odoo abo gilimado dileso o homolee mapoo tou teye diso. Osoloso biame

hedebe ososee osoko howo bakadio hedebe di mapoo, yayo see tobu odoo abo gilimado dileso o homolee hedebe omapoo tou teye diso.

⁶ Osoloso biame hedebe omapoo osoko howo dee tiadoo mapoo too-boome, yo see wedi dileso egeino, odoo abo tou telega wulo tebisamolome egeiso. Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba kasalame tou telega biame toowa wulo hamapoo mosoowe ka tebisamalala?’ diso.

⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, ‘Odoos heeso imapoo o tou teye dee takele,’ diso. Esemé yayo dimapoo egeesee takaso, ‘Niba noseemo homolee mapoo tou talame sibe,’ dee takaso.

⁸ Esemé habe homolee eyo amaye o tou teli eyo wiligi odoo mapoo egeesee takaso, ‘Homolee ma kulodu tou telagali odoo gilimadoloso dia tou too eyo nei molee tenee. Esiga nayo nei molee teneega, tou talame hamameedee sibili odoo mapoo daga malalo ka tenee,’ dee takaso.

⁹ Esemé tou teli odoo oso dia nei talame sibileso mooloogoodoome, odoo tou talame hamameedee sibili dimapoo tou too eyo nei molee ko hedebe hedebe di teneeso.

¹⁰ Osoloso gesikolodee odoo daga malalo tou talame diyadee oso goo egee ogoloso

19:30: Mat 20:16; Luka 13:30 * **20:2: molee ko** hageeyo hu ee denaliyus (Mat 18:28 mapoo ege). **20:8:** Lev 19:13; Deut 24:15

diayo goolee, diba dia tou eyo nei toowa talaiso, dee goolone debeiso. Esino diba onosee molee ko hedebe egeesi tooso.

¹¹ Diba molee egee toloso gowoolone homolee eyo ama mapoo egeese takaso,

¹² 'Iba biame toowa osoko pa mapoo tou toowa telagameleso. Esino odoo hagee bia wulo osoko howo deiyepo mapoo tou ka too. Esino nayo kasi maga molee dimapoo tenee hedebe egeesi masi imapoo ka tonowala?' diso.

¹³ Esem homolee eyo amaye dima kulodu odoo hee mapoo egeese takaso, 'Emegei, ayo goo tokenee hee namapoo moodele. Bei, no biame hedebe mapoo tou too eyo nei molee ko hedebe egeesi masi talai doloso tou talame goomoga magooso.

¹⁴ Esiga nee molee egee toloso di. Ayo molee namapoo tenee hedebe egeesi masi odoo abo mapoo tenelai a goomogo.

¹⁵ Bei, mo molee oso mawo goomoga goo ee talai tekepo. Esino kasi maga goo tekepo ayo moodoo ee ogoloso, nayo amapoo ka komonowala?' dee takaso."

¹⁶ Esem Yesuye see egeese takaso, "Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see

malalo dabalaiso."

Yesu eyo talai goo ee see tobu taka
(Maka 10:32-34; Luka 18:31-34)

¹⁷ Yesu Yelusalem mapoo polone o hamamee dili odoo 12 peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeese takaso,

¹⁸ "Goolee! Iba Yelusalem mapoo olo duso. Omapoo Odoo Holo a Yu odoo dia tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo midiloso ayo talai goo ee takalaiso.

¹⁹ Osoloso Yu odoonee oso a toloso manolone woolaiso. Osoloso a woomo dileso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Esino a bi ma kulodu ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo see gie badeli toloso hogadileiso."

Yemes dio Yonee dio egee bia dia oweeye goomoga goo ee ogo taka

(Maka 10:35-45)

²⁰ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio oweeye gilimadoloso Yesu mapoo simiso. Osoloso oweeye goomoga goo ee Yesu mapoo ogo takalame, o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso.

²¹ Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nayo amapoo ogo goo takalame ka simiyo?" diso. Esem yayo Yesu mapoo nei egeese takaso, "Nayo wiligi doloso badalai mi mapoo mo holo

bakadio hagee heeso nee dee deedeede dokolo bado, osoloso hee nee dee dobusu dokolo bado dalai tekepowa?" dee takaso.

²² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo," dee takaso. Osoloso yayo Yemes dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, "Dala toowa ayo talame egee molo niba nosee egeesee talai teibayo?" diso.

Esemee diayo nei egeesee takaso, "O. Iba teiba," dee takaso.

²³ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Tei takoo, niba nosee dala hageesee talaiso. Esino mo dee deedeede dokolo dabalai odoo sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoo hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe mo Maye hesiga odoo oso mi omapoo dabalaiso."

²⁴ Egeesi ma kulodu Yesu o hamamee dili odoo abo 10 oso to hagee duloso Yemes dio Yonee dio mapoo diya kamanaso.

²⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo susuga gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, "Yu odoonee dia wiligi odoo oso dima hemidu debeli odoo ee kitulugu sabolo gidebeliso.

²⁶ Esino nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoo

masi mesie sabolo odoo abo halo tou tolone ka badebee.

²⁷ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoo masi odoo abo halo tou tolone ka badebee.

²⁸ Bei, Odoo Holo ayo mipoo hamapoo simi hagee edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoo pidilame ka simi. Osoloso odoo susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi."

Yesuye odoo howo neliga bakadio tekepo pa

(Maka 10:46-52; Luka 18:35-43)

²⁹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yeliko mi poogoloso diyadaga molome, odoo mooloogoodoo toowa oso diba dodomo sibadeeso.

³⁰ Egeesee semelee domo omapoo odoo howo neliga bakadio eli pee mapoo debeiso. Diayo Yesuye simi goo ee duloso to neligidi egeesee takaso, "Lodee, Deibidiyo amawe, nayo iba sooloo dolone pidi," dee takaso.

³¹ Esino odoo susuga oso dimapoo diya takolone egeesee takaso, "Niba to mauwe debee," diso. Esino odoo susuga oso dimapoo egeesee takeme, diba dia to dulega see diya neligidi egeesee takaso, "Lodee, Deibidi amawe, nayo iba sooloo dolone pidi," dee takaso.

³² Eseme Yesuye omapoo kookoodoboloso diba iyadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ogo goo moodolai goomogolo?” diso.

³³ Eseme diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada howo tekepo moodee. Iba agalai goomogo,” dee takaso.

³⁴ Yesuye diba sooloo dolone dibada howo deeso sigeso. Eseme saga omapoo dibada howo tekepo poome, Yesuye di hamamee diso.

21

Yesuye Yelusalem mi mapoo di

(Maka 11:1-11; Luka 19:28-40; Yon 12:12-19)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mi pepooko Betapage mapoo peled-abaso. Diba omapoo peledoboloso dolone, Yesuye o hamamee dili odoo bakadio malalo diye dolone egeesee takaso,

² “Niba mi hee malalo koogee mapoo di. Niba omapoo dilesa ogoga, donki be o pe sabolo dia mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo mologa saga agalaiso. Eseega niyo ebigi pidiga poogoloso amapoo hado sibe.

³ Egeesi ma kulodu odoo heeso nimapoo takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be bakadio egee goomogogona,’ dee

takee. Egeeseega odoo ogoso saga nimapoo takolone donki be egee hado diye dalaiso,” diso.

⁴ Esiga goo hagoso peled-aba ee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to taka sabolo tebilame ka see. Bei, yayo egeesee takaso,

⁵ “Niyo Yelusalem mapoo debeli odoo mapoo takee, ‘Ege, nibada wiligi odoo nimapoo olo sibo.

Yo mesie taba. Yo donki be pepooko mapoo buloso ka siboso.’”

⁶ Eseme Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yesuye taka goo ee tobuloso moodooso.

⁷ Diba dilesa donki be owee sabolo osoloso o pe sabolo hado simiso. Osoloso dibada kekeisu dugo tigadoloso donki be dia wagi ma dokodoo palagaloso, Yesuye omapoo peleso biaso.

⁸ Eseme odoo mooloogoodoo toowa oso dia kekeisu dugo tigadoloso eli domopoo palagamo dime, odoo aboso weiyo kookooloso Yesuye sibilei eli mapoo palagamo diso.

⁹ Eseme Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odoo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odoo oso to neligidi egeesee takaso,

“Iba Deibidiyo amawe mapoo goomogo.

Odoo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee.

Kei mi ma doko hodoo badeli Godee mapoo goomogo,” dee takag-amo diyadeeso.

¹⁰ Yesu Yelusalem mi ma kulodu gadime, odoosusuga omapoo debei oso diya dio dulone egeesee takaga meleeso, “Hagee odoosugubele?” dee takaso.

¹¹ Esemee odoosooloo-goodoo oso nei egeesee takaso, “Hagee Godee magato toloso kokodo takomo sili odoos Yesu oso. Yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko maga ka siboso,” diso.

Yesuye Yu odoos dia tei moso ma kuloduga odoos peegoo hasiso bugu

(Maka 11:15-19; Luka 19:45-48; Yon 2:13-22)

¹² Yesuye Yelusalem mapoo sibilesotei moso mapoo pelesoegeino, odoosusuga oso tei mosotegei ma kulodugala sabolobi abo saboloneisotelaga molomeegeiso. Yogooegeeagalai gowoolone, yayomosoeema kulodumeleebi eyoamasabolo osolosobi eetelaga odoosabolo peegoo hasisobuguso. Osolosomoleepiligeli odoosdia debipoobasabolo bidigebuguso. Osolosomolohuyadosibilesoneimoleesoteli odoosusuga oso bilipoobasabolo bidigebuguso.

¹³ Osolosos Yesuete dimapooegeesee takaso, “Godeeyoto booka mapoo hogugu osoegeesee takooso,

‘Mo tei mosoeedebeeyosibilesotei moso,’ diso.

Esino niyo Godeeyo mosohageeheliteli odoosomada wulimosoka poso,” diso.

¹⁴ Egeesee semelee biame omapoo Yesutei mosoma kulodubadoboome, howoneliga odoosabosabolo, osolosoo doo bagidaga poogoo yimapoo sibadeeso. Esemeyayodiba tekepo paso.

¹⁵ Esino tei mosowiligi odoos tebisa sabolo osolosotei eligili odoos Yesuyegoo toowa opusomodi moodoomo silee ogolosodiya kamanaso. Egeeseelone holaisosotei mosoma kulodudobolone tosoneligidi takolone egeesee takaso, “Deibidiyo amawe Yesu mapoo goomogo,” dee takagamelee duloso diayo dimapoo diya goweso.

¹⁶ Osolosodiayo see Yesu mapooegeesee takaso, “No holaisosoto egee takoo medeedusomo?” diso.

Esemee Yesuetei dimapooegeesee takaso, “O. A duso. Esino niba Godeeyoto booka mapoo hogugu ee hesigel-ega dosomo? Bei, Godeeyoto booka mapoo hogugu osoegeesee takooso,

‘Godeeyeholaisosabolo osolosoholope oso o hu dokodoo poudilei gooeedimapoo olo eligiso,’ dee takaso.”

¹⁷ Osolosos Yesuetei dibapoogoo dileso Yelusalem mi

maga see Betani mi mapoo tilame diso.

Pigi homoso sia
(Maka 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gesikolo Yesu Yelusalem mapoo see wedi dulone hodi-
aso.

¹⁹ Esemé dulone pigi homo eli palaga mapoo dime ko pa beleso agalame diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Esemé Yesuye pigi homo hamapoo egeesee takaso, “No see tobu ko palaimé,” diso. Esemé epedee omapoo homo saga siaso.

²⁰ Yesu o hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso dio dulone egeesee takaso, “Pigi homo hagee saga kasee siabele?” diso.

²¹ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo tei toloso dobolone goo goolee bakadio delega dogá, ayo homo hamapoo moodoo goo ee niba noseé egeesee moodolai tebileiso. Osoloso goo hedebe hagonosee talai tebile. Esino niyo goo toowa abo moodolaiso. Egeeseelone niyo mubi hamapoo takolone ‘no nediliyo tadoloso howomoo mei’ dee takooga, goo oso tei peledabalaiso.

²² Esiga niyo tei tolone Godee mapoo takooga, yayo goo niyo hoowa eyo nei nimapoo tenelaiso.”

Yesuye kitulugu maga woosa
(Maka 11:27-33; Luka 20:1-8)

²³ Yesu see Yu odoowo tei moso mapoo peleso Godeeyo to odoo susuga mapoo eligi-
molome, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odoó agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

²⁴⁻²⁵ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Anosee woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Odoó agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoo howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo o, edebeeyo teneeyo? Esiga niyo to eyo nei amapoo takooga, anosee ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo ka takalai,” diso.

Esemé diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaga meleeso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoo, dee takooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, ‘Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dalaiso.

²⁶ Osoloso iyo takolone kitulugu odoo maga simigo daga, odoo susuga oso imapoo diya kamanalaiso. Bei, odoo susuga oso

takolone Yonee yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo deliso.”

²⁷ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele,” dee takaso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime,” diso.

Yesuye holaiso bakadio eyo goo maga wudu taka

²⁸ “Esiga niba goo hamapoo kasee gooleesomo? Odoo heeso o giso holo bakadio gilimadoloso debeiso. Esiga yayo daga holo mapoo egeesee takaso, ‘Mo holo, no epei geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso.

²⁹ Esino giso holo oso nei egeesee takaso, ‘A gowoo,’ diso. Esino yo see hamamee o goo goolee su wuduloso tou talame diso.

³⁰ Osoloso amaye see tobu owolo hee mapoo dileso egeesee takaso, ‘No geleipi ko segei homolee mapoo tou talame di,’ dee takaso. Eseme owoloye nei egeesee takaso, ‘O. A tou talame dileiso,’ diso. Esino yo dilega poogooso.

³¹ Esiga holaiso bakadio hagee bia hee kaso amaye goomoga goo ka toowo?”

Eseme tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu

odoo dia wiligi odoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Daga holo oso amaye goomoga goo ee tooso,” dee takaso.

Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Tekisi molee teli odoo sabolo osoloso domo silesibili sobo oso daga diayo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadulone hee niba peegoo pagalaiso.

³² Bei, Yoneeye nimapoo goo tekepo eligime, niyo o to duloso tei tele. Esino goo tokenee teli odoo hagee bia oso Yoneeyo to duloso tei tooso. Osoloso niyo diayo tei too goo ogoloso goo goolee su wuduloso Yoneeyo to mapoo tei tele poogooso.”

Odoo tokenee bali eyo goo maga wudu taka

(Maka 12:1-12; Luka 20:9-19)

³³ “Osoloso see hee hagee wudu takoo dui. Biame heeso homolee eyo amaye homolee mapoo geleipi ko segeiso, osoloso pee maga beeleso. Osoloso ko i debilame yo ou poogoloso homolee egee gibadalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoo* abo mapoo beye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso.

³⁴ Yo omapoo dileso bado-boome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Eseme yayo o tou teli odoo abo

21:32: Luka 3:12; 7:29-30

21:33: Isa 5:1-2

* **21:33: homolee bali odoo**

- odoo hagee bia oso homolee mapoo tou too eyo nei homokoko gooloogaloso hodio diayo teliso. Osoloso hodio homolee eyo amaye teliso.

mapoo takolone o homolee mapoo dileso homokoko egee gooloogaloso o hodio ee yimapoo tosibeye diso.

³⁵ Esino homolee bali odoo oso diayo sibadee ogoloso diba toloso, hee wulo woomele poogooso. Osoloso heeno wulo woolomaso, osoloso hee yoso woolomaso.

³⁶ Esemee homolee eyo amaye goo hagee duloso see tou teli odoo bei diyadeeye diso. Esino homolee bali odoo oso diba nosee toloso woomele poogoloso abo yoso piliguso.

³⁷ Esemee see hamameedee owolo diye dolone egeesee gooleeso, 'Homolee bali odoo oso mo holo mapoo mesilone yo wooloomalaime,' dee gooleeso.

³⁸ Esino homolee bali odoo oso homolee eyo amayo owoloye simi ee ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, 'Holo hagoso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,' dee takaso.

³⁹ Esemee diayo holaiso hagee homolee maga peegoo ido dileso woolomaso.

⁴⁰ Esiga homolee eyo amaye sibilesa o homolee bali odoo mapoo kasee moodoolaisomo?"

⁴¹ Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, "Homolee eyo amaye

sibilesa homolee bali odoo wooloomaloso see bali odoo abo mapoo beye dalaiso. Osoloso odoo egee bia oso homokoko gooloogalai biame mapoo homokoko gooloogaloso homolee eyo ama mapoo hodio tenee demelaiso."

⁴² Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso, 'Moso tegeli odoo oso omou gowoolone togobugu oso see epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

Esiga goo hagee Lodeeye ka moodoo.

Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.'

⁴³ Esiga ayo nimapoo taka. Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimaga peedee doloso, see Godeeye goomoga goo tomo silesibili odoo omapoo tenelaiso.

⁴⁴ Esiga odoo agayo omou omapoo takodee buguloso homodobuoga, yo ki gebisa pagalaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo egee balado dileiso," dee takaso.

⁴⁵ Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso Yesuye wudu taka goo ee duloso "ibada goo takolone bado," doloso egeesee gooleeso.

⁴⁶ Egeesee lone diayo Yesu talai eli esiaso. Esino odoo

susuga oso Yesu yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos doloso takolone debei ee duloso, diayo yo talai ebiaso.

22

Sobo hu wo ne maga wudu taka

(Luka 14:15-24)

¹ Esemee Yesuye see tobu wudu takolone, tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osolos Yu odoos dia wiligi odoos tebisa mapoo egeesee takaso,

² “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesee moloso. Wiligi odoos taba eyo owoloye sobo hulei maga nei toowa mopoodoo dooso.

³ Yo nei mopoodoo koodobuloso o tou teli odoos diye dolone egeesee takaso, ‘Odoos daga ayo nei mopoodoo hamapoo sibilame taka ee niyo hamapoo gilimado sibe,’ diso. Esemee o tou teli odoos oso to hagee todilesos odoos egee bia dimapoo takano, diba sibilei goweso.

⁴ Esemee yo to egee duloso, wiligi odoos taba oso o tou teli odoos abo see tobu diye dolone egeesee takaso, ‘Niba dilesos odoos daga ayo sibeye dee taka mapoo to egeesee takeeye diso, “Be hu olo piligulosos moloso, osolosos nei olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niba sobo hu wo ne mapoo sibadeeye,” dee takee,’ diso.

⁵ Esemee diayo to hagee todilesos takano, odoos abosos to hagee duloso gowoolone

see dia tou talame diyadeeso. Egeesee lone, odoos abosos dia homolee mapoo diyadeeso. Osolosos odoos abosos dia bi neisos teli mosos mapoo diyadeeso.

⁶ Esemee see odoos abosos to hagee duloso wiligi odoos taba o tou teli odoos ee tolosos piliguso.

⁷ Esemee wiligi odoos taba oso goos hagee duloso diya komonolone o ha teli odoos mapoo egeesee takaso, ‘Emegei piligili odoos hagee bia piligulosos dia mi onossee dou gigaleegee,’ dee takeme, diayo egeesee moodoosos.

⁸ Esemee wiligi odoos taba oso o tou teli odoos mapoo see egeesee takaso, ‘Nei toowa olo mopoodoo doloso moloso. Esinos odoos ayo gi hagee bia ee dia goos tokenee maga hamapoo sibilei tebile.

⁹ Esiga niyo dilesos mi domos omapoo silesibulone odoos susuga wo nalame gilimado sibe,’ diso.

¹⁰ Esemee o tou teli odoos oso dilesos odoos susuga gilimadolosos wo nalame sibadeeso. Egeesee lone goos tekepo teli odoos sabolo, osolosos goos tokenee teli odoos sabolo sibadeeso. Esemee odoos mosos ee ma kulodu diya mugulesos.

¹¹ Esinos wiligi odoos taba oso mosos ee ma kulodu odoos agalame gapelesos egeinos, odoos hee sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega sibileso badoboome egeisos.

¹² Esemee wiligi odoos taba oso yimapoo egeesee takaso,

'Emegei, no sobo hu wo ne mapoo kali bi ee kelega hagee bado, no moso hagee ma kulodu kasee gasimiyo?' diso. Esino odoo egee to nei takele.

¹³ Esemee wiligi odoo taba oso o tou teli odoo abo mapoo egeesee takaso, 'Odoos hagee dee sabolo homo sabolo tiso tialogoloso moso peegoo neliga mapoo togobigi. Yo omapoo badolone pisa sabolo mei gisile sabolo badalaiso,' diso.

¹⁴ Esiga Godeeye odoo susuga yimapoo sibilame gilimolone ka badoso. Esino yo wulo odoo abo ono ka hesiga moloso."

Sisa mapoo tekisi molee tenelai

(Maka 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Osoloso Pelisi odoo oso peegoo dileso Yesu kukulo agalame to mouso, yayo to tokenee takooga yo ka talame.

¹⁶ Egeeseelone diayo dia hamamee dili odoo sabolo, osoloso Helodeeyo hamamee dili odoo sabolo Yesuye badebei mapoo diye diso. Esemee odoo egee bia oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, iba gooleedoo, no tei goo moodeli odoo. Osoloso nayo Godeeyo goo eligilone hedebe tei goodee ee eligili. Osoloso no odoo bolo koo ebili. Osoloso no odoo su mapoo koo egeli.

¹⁷ Esiga nayo kasee gooleedo? Imapoo takee, iyo

Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo?" dee takaso.

¹⁸ Yesuye diayo goo toke-nee moodoolame to mou goo ee yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba goo bakadio gweli odoo. Bei kasi maga niyo a kukulo agalame ka sala?

¹⁹ Esiga niyo tekisi molee magalame mooloogoo molee ko hedebe amapoo eligi." Esemee diayo molee ko hedebe yimapoo tosimiso.

²⁰ Esemee Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?" diso.

²¹ Esemee diayo nei egeesee takaso, "Sisayo mudu sabolo osoloso o hu oso ka molo," diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee," dee takaso.

²² Diba to hagee duloso diya howoogadoloso Yesu poogoo diso.

Ta maga hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa

(Maka 12:18-27; Luka 20:27-40)

²³ Osoloso biame omapoo Sedisi odoo abo oso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoos hagee bia oso takolone,

“Odoo wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esememe diayo Yesu mapoo sibilesa egeese takaso,

²⁴ “Eligili odoo, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeese takooso. ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso.

²⁵ Esiga odoo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso. Esememe omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso.

²⁶ Esino yinosee holo soomagelega taso. Esememe see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso. Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso.

²⁷ Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso.

²⁸ Esiga odoo wedia maga see hogogadilei biame mapoo sobo egee tei odoo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

²⁹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niba goo dooboo gweli odo. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooledelega ka doso.

³⁰ Bei, odoo wedia ee bi

maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egeesi masi dabalaiso.

³¹ Esiga niba Godeeye odoo wedia see hogogadilei eyo goo maga taka to hogugu hagee hesigeleyo? Bei, yayo egeese takaso,

³² ‘A Eibalahameeyo Godee, Aisekeeyo Godee, osoloso Yekobowo, Godee doloso ka badoso,’ dee takaso. Esiga Godee hagee odoo wedia eyo Godeenee. Haye, odoo gie egee do eyo Godee.”

³³ Esememe odoo susuga oso Yesuye eligi goo hagee dulosodiya howoogadooso.

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(Maka 12:28-34; Luka 10:25-28)

³⁴ Sedisi odoo oso Yesuye taka eyo nei takalai tebile poogoo ogoloso Pelisi odo susuga diesono hodobo mooloogoodoloso to mouso.

³⁵ Osoloso mooloogoodoo omaga tei eligili odo heeso Yesu kukulo agalame yimapoo sibilesa egeese takaso,

³⁶ “Eligili odo, Moseseeye tei magoo ma kulodu tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

³⁷ Esememe Yesuye nei yimapoo egeese takaso, “‘Nayo nee wiligi odo Godee diya goolee,

nee sooloo ma kuloduga
goolee sabolo, osoloso
nee dioso goolee
sabolo, osoloso nayo
goo goolee oso diya
goolee.'

³⁸ Esiga tei magoo susuga ee
ma kulodu tei hedebe hagoso
daga malalo diya toowa ka
moloso.

³⁹ Osoloso ee ma hamamee
tei magoo toowa egeesi masi
hee hagoso,

'Nayo no nediliyo diya egee
goolee,
egeesee goolone nee
odoo nose diya
egeesee goolee.'

⁴⁰ Esiga Moseseeye tei magoo
susuga sabolo osoloso Godee
maga to toloso kokodo
takomo sili odoo oso to
hogugu susuga eyo bei ee
tei magoo bakadio hamapoo
moloso."

Keliso agamo owolowo?

(Maka 12:35-37; Luka
20:41-44)

⁴¹ Pelisi odoo hodobo
mooloogoodoloso osee do-
boome, Yesuye dimapoo
egeesee takaso,

⁴² "Niba Kelisowo goo
maga kasee gooleesomo,
yo agamo owolowo?" dee
takaso. Esem diayo egeesee
takaso, "Deibidiyo amawe,"
diso.

⁴³ Esem Yesuye nei
dimapoo egeesee takaso,
"Bei kaseme Deibidiye Dio
Tei maga takolone Keliso yo
Lodee dee ka takayo? Bei,
Deibidiye egeesee takaso,

⁴⁴ 'Godeeye mo Lodee mapoo
egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso
badalame mo dee
deedee dokolo bie.

Esiga nayo badolone
namapoo ha teli odoo
ee ayo dagadileiso,'
diso.

⁴⁵ Esiga Deibidiye Keliso o
Lodee diso. Esiga kasi maga
Keliso yo Deibidiyo amawe
dee ka seeyo?" diso.

⁴⁶ Esem odoo heeso o to
su mapoo to nei hee takele.
Esiga biame domopooga
dulone, odoo susuga oso
Yesu mapoo woosalai obu-
lone yimapoo hee woosele
poogooso.

23

*Yesuye tei eligili odoo
sabolo osoloso Pelisi odoo dia
goo ee eligi*

(Maka 12:38-39; Luka
11:43-46; 20:45-46)

¹ Esem Yesuye odoo
mooloogoodoo mapoo, os-
oloso o hamamee dili odoo
mapoo egeesee takaso,

² "Tei eligili odoo sabolo os-
oloso Pelisi odoo oso Mosese-
eye tei magoo nimapoo ee
eligilei dimapoo kitulugu
moloso.

³ Esiga dibada to mapoo
mesimo silesibulone, diayo
taka goo ee tolone debee.
Esino diayo suso goo moodeli
ee ogoloso niyo na peedee.
Bei, diayo tei ma goo ee
nimapoo eligilino, see dieso
susoo koo edidili.

⁴ Esiga diayo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi toowa teneliso. Osoloso diayo emegei pidilone hegi su ee see dieso koo teli.

⁵ Esiga goo susuga diayo moodoo ee wulo edebeeyo agalame ka moodeli. Osoloso diba Godeeyo to abo hogugu ee debege masi diya toowa kaloso ee ma kulodu sooloso edebeeyo agalame silesibiliso. Osoloso edebeeyo agalame, diayo howo gisilone, kali dugo su mapoo ti sage bagagoloso* kalagaloso silesibiliso.

⁶ Osoloso ibada howo gisili moso ma kulodu, osoloso wo toowa ne mapoo diba medee malalo peleso bilei ono diya goomegeliso.

⁷ Osoloso mi domo mapoo edebeeyo dimapoo gauwuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso odoo susuga oso diba eligili odoo dalame diya goomegeliso.

⁸ Esino odoo susuga oso nimapoo takolone eligili odoo dalai tekeponee. Bei, nibada eligili odoo hedebe ayo ka badoso. Osoloso nima kulodu odoo heeso dagadilesos koo badoso.

⁹ Osoloso mipoo hamapoo odoo heeyo hu dokodoo poudoolone, yimapoo takolone ma dee na see. Bei, nibada Ama hedebe yayo Kei mi ma dokodoo ka badoso.

¹⁰ Osoloso odoo heeso nimapoo takolone wiligi odoo dalai tekeponee. Bei, nibada wiligi odoo hedebe Keliso aso.

¹¹ Esiga nima kulodu odoo hu toowa too oso nibada tou teli odoo doloso badalai tekepo.

¹² Osoloso odoo agayo dieso nediliyo diba si howolone dogo, nei Godeeye diba pepooko dalaiso. Esino odoo agayo dieso pepooko doloso dogo, diba nei Godeeye toowa dalaiso.”

Ye-ee, tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo!
(Luka 11:39-52; 20:47)

¹³ “Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilei eli poolone ka dogo. Osoloso niba nosee omapoo koo gadili.

[
¹⁴ Tei eligili odoo sabolo osoloso Pelisi odoo, niba goo bakadio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo sobo bauwe diba ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo niyo tolosos omapoo dobolone, nibada goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso niba tekepo odoo dee

23:5: Mat 6:1; Exo 13:9; Deut 6:8; Num 15:38-39 * **23:5:** *kali dugo su mapoo ti sage bagagoo* - Edebeeyo ti sage hagee ogoloso, Pelisi odoo diba Godeeyo howo woola medee tekepo, dee gweliso. **23:11:** Mat 20:26; Maka 9:35; Luka 22:26 **23:12:** Job 22:29; Prov 29:23; Luka 14:11; 18:14

goolame. Esiga goo egeesi maga niba nei dala toowa talaiso.]

¹⁵ Tei eligili odoo osoloso Pelisi odoo, niba goo baka-dio gweli odoo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, Yu odoonee oso see Yu odoo dalame niyo mipoo hamapoo odoo esiamo silesibiliga. Osoloso niyo odoo hee toloso goo tokenee niyo eligi oso yo diya tokenee peliso. Goo egeesee moodoo oso niyo yo Dou mi mapoo ido duso. Bei, goo tokenee yayo too oso goo tokenee niyo too ee dagadilesa moloso.

¹⁶ Niba odoo howo neliga oso odoo abo gilimado di masi gilimado duso. Esiga Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo egeesee eligiliso, 'Odo heeso to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino edebeeyo tei moso ma kulodu molee egee molo eyo hu sabolo tei yeli goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso.

¹⁷ Niba howo neliga boobada odoo. Molee ee goo haga toowanee. Esino tei moso tegei oso goo diya toowa ka moloso. Bei, molee oso tei moso ma kulodu mologa, molee egee Godeeyo doloso ka moloso.

¹⁸ Osoloso niyo see egeesee eligiliso, 'Odo heeso to magolone Godee mapoo

emegei di bi tenelame nei sili dosulu tei moso ma kulodu egee molo eyo hu sabolo tei yeli ee goo haga toowanee,' deliso. 'Esino yayo to magolone dosulu mapoo emegei di bi magoo eyo hu sabolo tei yaga, goo ono diya toowa,' deliso. 'Esiga see hamamee to magoo ee na gababie,' deliso.

¹⁹ Niba odoo howo neliga masi. Tei moso ma kulodu bi dosulu mapoo egee molo oso goo toowa koo moloso. Esino dosulu oso goo toowa ka moloso. Bei, emegei di bi teneli ee dosulu mapoo mologa, Godeeyo doloso ka moloso.

²⁰ Esiga odoo agayo to magolone dosulu eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe dosulu eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo dosulu eyo hu sabolo osoloso dosulu mapoo emegei di bi magoo eyo hu sabolo tei ka yeli.

²¹ Esiga odoo agayo to magolone tei moso eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe tei moso eyo hu sabolo koo yeli. Esino yo tei moso eyo hu sabolo osoloso ee ma kulodu badeli Godeeyo hu sabolo tei ka yeli.

²² Osoloso odoo agayo to magolone Kei mi eyo hu sabolo tei yaga, yo hedebe Kei mi eyo hu sabolo koo yeli. Esino Godeeyo hu sabolo osoloso yayo bili eyo hu sabolo tei ka yaso.

²³ Tei eligili odoo sabolo

osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi tenelame kobu sabolo, osoloso nai sabolo, osoloso bi abo pepuso mooloogoo 10 egeesi mageliso. Osoloso 10 ee ma kulodu hedebe Godee mapoo tenelone debeliso. Esino nei tei magoo ee ma kulodu goo toowa egee molo ee talai boobado bigiliso. Goo ee, tekepo goo talai, osoloso emegei sooloo deli goo, osoloso tei talai goo. Esiga goo toowa hagee tolone medee ka debee. Egeeseelone goo pepuso talai na boobado bigi.

²⁴ Niba odo howo neliga oso odo abo gilimado di masi ka gilimado duso. Niba kababoo nibada wo mapoo badoga ogoloso peegoo habigiliso. Esino kemol be toowa oso nibada mudugiyopoo tiamologa egelega poogoloso wulo sooloo geliso.

²⁵ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, nibada kapu sabolo osoloso peleta ee hedebe kolo ee hapoolone kulodu hapelega pegeli, niba egeesi masi doso. Bei, niyo hedebe kolo ono hapeli. Esino nibada sooloo ma kulodu bi goomegeli goo oso diya bei moloso. Osoloso niyo hedebe niso goomegeli

goo ee tomo silesibiliso.

²⁶ Pelisi odo niba howo neliga odo. Niba daga nibada kapu sabolo osoloso peleta kulodu hapege. Egeeseega, kolo onosee dasegelega heliye malaiso.

²⁷ Tei eligili odo sabolo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niba odo bi medee mopoodoo doloso meli egeesi masi doso. Bei, odo bi ee dokodoo medee tekepo mopoodoo deliso. Esino odo bi ee ma kulodu odo wediayo ki sabolo ku sabolo bei meliso.

²⁸ Egeeseelone odo aboso niba ogoloso niba odo tekepo gweliso. Esino niba goo bakadio gweli odo. Bei, nibada kulodu goo tokenee bei moloso.

²⁹ Tei eligili odo osoloso Pelisi odo, niba goo bakadio gweli odo! Godeeye nimapoo dala toowa tenelaiso. Bei, niyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo wedia dia bi ma dokodoo moso pepuso tegegaloso mopoodoo doloso doso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tekepo debeli odo oso wedia eyo bi sabolo niyo medee mopoodoo doloso doso.

³⁰ Osoloso niyo see egeesee takolone doso, 'Ibada amawe diayo debei biame omapoo iba debei diepi, ibada amawe diayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo ee

piligu sabolo hodobo hedebe delega pegeliyo,' deeso.

³¹ Esino niyo egeesee taka goo oso niso nediliyo takolone, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe ee wooloomali odoe ee nibada amawe dio dee ka takooso.

³² Esiga goo toke-nee namawe diayo bei mooloogoloso poogoo ee see niyo hosude.

³³ Niba hebiseyo owolo dio masi. Niba Dou mi mapoo egee du peegoo pia dabalai goolesomo?

³⁴ Esiga ayo nimapoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe, osoloso goo goolee tekepo gweli odoe, osoloso Godeeyo to eligili odoe sibeye dalaiso. Esino niyo odoe abo piligileiso. Osoloso abo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso odoe abo Yu odoe dia howo gisili moso ma kulodu woolaiso. Osoloso odoe abo niyo dala tenelone dobolone, mi hee maga mi hee mapoo hasiso bugu dolone dabalaiso.

³⁵ Esiga mipoo hamapoo nibada amawe diayo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoe ee piligimo simiso. Egeeseelone diayo odoe tekepo Eibol woolooma maga bei mooloogooloso abaga simino Belekaya eyo owolo Sekalaya wooloomaso. Esiga diayo Sekalaya tei moso ogo

osoloso Godee mapoo gala hu wooloso sili dosulu ogo doloso domopoo tobudume wooloomaso. Esiga nibada amawe dio oso daga hoogoo Godeeyo howo woola tekepo debeli odoe piligu eyo nei dala niyo talaiso.

³⁶ Esiga ayo nimapoo taka. Yu odoe epedee hagee do niyo, nibada amawe dio eyo tokenee eyo nei niyo talaiso."

Yesuye Yelusalem maga goohele

(Luka 13:34-35)

³⁷ "Yelusalem odoe, niba kasi maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoe ee piliguloso, Godeeye nimapoo diye di odoe ee yoso ka enigeliyo? Kolokoloso o pe gilimadoloso medee egee wuo egeesee selame, ayo biame susuga nowolo dio gilimadalai goomegeliso. Esino niba koo goomegelina.

³⁸ Esiga Yelusalem odoe, niba dui. Nibada tei moso tegei ee Godeeye poogoo duga, moso egee mosoowe malaiso.

³⁹ Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaima. Esino biame oso siboga niyo egeesee takalaiso, 'Odoe Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,' dalaiso. Biame omapoo niyo a see agalaiso."

24

*Yesuye tei moso tegei guo-
bigilei eyo goo ee taka*

(Maka 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Yesu tei moso poo-
goo dileso dimolome, o
hamamee dili odoosoo
yimapoo sibilesosoo egeesee
takaso, “Tei moso tekepo
tegei hagee ege,” diso.

² Esemee Yesuye egeesee
takaso, “Niba goo susuga
hagee medee ege. Ayo
nimapoo taka. Moso
hamapoo yo hedebeeso yo
hee ma tobudoo molo
agalaimo. Esino yo susuga
mi mapoo misigedubolosoo
molo agalaiso,” diso.

*Dala goo oso bei
mooloogalai biame*

(Maka 13:3-23; Luka 21:7-24)

³ Osolosoo Yesu Olipi mubi
ma dokodoo pelesoo bado-
boome, o hamamee dili odoosoo
dibusosoo sibilesosoo yimapoo
egeesee woosaso, “Tei moso
guobigilei ogoosoo biamesoo ka
guobigileiyo? Osolosoo nayo
sibilei mologa, malalo ogoosoo
goosoo ka peledabalaiyo? Os-
olosoo mi hoo pagalai mologa,
daga ogoosoo goosoo imapoo ka
eligileiyo? Nayo imapoo
takee.”

⁴ Esemee Yesuye see
dimapoo egeesee takaso,
“Niba obeeyamo! Odoosoo
heeso tei goodee maga niba
peegoo gilimado diyaga.

⁵ Bei, odoosoo abosoo mo hu
maga sibilesosoo takolone diesoo

nediliyo diba Kelisosoo, dee
takalaisoo. Egeeseelone diayo
odoo bei tei goo maga peegoo
gilimado dileiso.

⁶ Esiga ha too goo sabolo
osolosoo biliga goo oso
peledoboosoo duga goo ee
duloso, niba haga na ebi. Bei,
goo hageesi oso daga malalo
peledabalaisoo. Esino biame
egee hoo poogoo osonee,
hamamee sibileiso.

⁷ Mi toowa heeso mi
toowa hee sabolo ha talaisoo.
Biame omapoo mi susuga
mapoo nei mauwe pagalaisoo.
Osolosoo mi susuga mapoo
mibia toowa sibileiso.

⁸ Goo hagosoo peledo-
booga, dala biame oso bei
mooloogolone ka seesoo.

⁹ Egeesi ma kulodu odoosoo
abosoo nimapoo dala tenelosoo
niba piligilame odoosoo abo
mapoo tenelaisoo. Os-
olosoo niyo amapoo tei too
goo omaga odoosoo susuga
osoo nimapoo heiga toowa
malaisoo.

¹⁰ Biame omapoo odoosoo
abosoo tei too goo ee pa-
galaisoo. Egeeseelone diayo
emegei tei too odoosoo ee
hegilone, diba ha teli odoosoo
mapoo tiasalaisoo.

¹¹ Osolosoo gamenee godee
maga too tolosoo kokodo
takomoo sili odoosoo abosoo
sibilesosoo odoosoo abo peegoo
gilimado dileiso.

¹² Egeesi ma kulodu goo
tokenee goo oso diya toowa
dolone, edebeeyoo emegei
sooloo deli goo ee me
pagalaisoo.

13 Esino odoo agayo o tei too medee kibiloso badolone hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

14 Esiga mipoo hamapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo susuga oso dulame takomo dileiso. Osoloso to tekepo hagee odoo susuga oso olo dulugaloso dogo, mi hoo pagalai biame omapoo peledabalaiso.

15 Esiga hesigeli odoo, no to hageeyo bei medee gooleede. Bei, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Daniyeleeye egeese takaso, 'Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso,' diso.

16 Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele.

17 Osoloso biame omapoo odoo moso hau mapoo badoga, see moso kulodu gadilesu o bi na te.

18 Osoloso odoo homolee ma kulodu siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di.

19 Osoloso biame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso.

20 Esiga Godee mapoo takee, niyo kukulo dilei

biame ee wau biame o, iyo hasali biame omapoo peledebelega pagalame.

21 Bei, biame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi bei mooloogoo biame abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagosu sibilesu koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime.

22 Esino dala biame hagee see Godeeye deiyepo moodoolaiso. Bei, yayo biame sage magoo diepi, odoo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo biame see deiyepo moodoolaiso.

23 Biame omapoo odoo heeso sibilesu nimapoo takolone, 'Hamapoo ege, Kelisu hagosu' o, 'Koo ege, Kelisu ogoso,' dee takooga, o to mapoo tei na te.

24 Bei, gamenee kelisu deli sabolo, osoloso gamenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso sibilesu goo toowa opusomo di edebeeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia belesu kukulo agalame.

25 Esiga niba medee dui. Goo hagee peledebelega mologa, ayo daga nimapoo ka taka.

26 Esiga odoo heeso nimapoo takolone, 'Niba ege.

Keliso dobudu badoso,' dee takooga, yo agalame na di. Osoloso see yayo takolone, 'Niba ege. Keliso moso kulodu badoso,' dee takooga, omapoo tei na te.

²⁷ Bei, kei ebiedigaga mi toowa egee gadeebugu egeesi masi ogoga, niyo Odo Holo a sibo agalaiso.

²⁸ Osoloso mi hee mapoo hune mologa, kukodeeso hune egee nalame omapoo busiliso."

Odo Holo oso sibilei
(Maka 13:24-37; Luka 21:25-36; 17:26-36)

²⁹ "Osoloso hamamee haga booloogelega dala biame hagoso dileso koodobuoga, 'osoko semelaiso.

Egeeseega anosee gadee-bigileime.

Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso.

Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.'

³⁰ Osoloso biame omapoo Odo Holo ayo sibilei eyo goo ee kei ma dokodooga eligiga, odo susuga oso agalaiso. Eseega odo susuga oso goohele sabolo pupusigileiso. Egeesi ma kulodu odo susuga oso Odo Holo ayo kolobo maga gadeebugu sabolo osoloso

kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso.

³¹ Osoloso kibu neligidi iga, ayo mo momaiye diye dalaiso, diayo dileso odo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

³² Osoloso niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso wau biame koola tooboo doloso gooleedeliso.

³³ Esiga goo hagee egeesi masi moloso. Goo ayo taka hagoso peledaba ogoga, Odo Holo ayo sibilei olo koola tooboo doloso niba olo gooleedalaiso.

³⁴ Ayo nimapoo taka. Odo epedee hamapoo egee do diba osee dogo goo susuga hagoso peledaba ee diba agalaiso.

³⁵ Esiga kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to me pagalaime.

³⁶ Esiga Odo Holo ayo sibilei biame ee odo hee gooleedele. Osoloso Godeeyo momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeyo owolo anosee gooleedele. Esino hedebe mo Ma Godeeye biame egee gooleedoloso ka badoso.

³⁷ Esiga Nowaye badebei biame omapoo goo peledaba goo hedebe egeesi masi oso Odo Holo ayo sibilei biame mapoo peledabalaiso.

38 Bei, Nowaye bade-bei biame omapoo, howo duwelega molome odoosusuga oso nei sabolo howo sabolo nolone dobolone sobo hulone debeiso. Diba egeeseelone doboome, biame heeso Nowa du toowa ma kulodu gadiso.

39 Nowa du toowa ma kulodu gadime, odoosusuga oso goo peledabalai ee kibiya gooleedelega doboome, howo toowa duwa oso diba howoso neso. Esiga Odoos Holo ayo sibilei biame omapoo goo hedebe hageesi oso peledabalaiso.

40 Esino biame omapoo odoos bakadio homolee ma kulodu tou tomo silesiboga, odoos heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

41 Osoloso sobo bakadio wo galaga mologa, sobo heeno ido polone hee omapoo pagalaiso.

42 Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debbee. Bei, nibada Lodee ayo sibilei biame ee niba gooleedele.

43 Esino niba goo hagee medee gooleede. Edebeeyo mesiyaso o moso mapoo sibilei biame ee duga, yo mopoodoo doloso badolone medee bamalaiso. Osoloso mesiya olo siboga ogoloso yo habigileiso.

44 Esiga niba nose medee mopoodoo doloso ka debbee. Bei, Odoos Holo ayo sibilei biame ee niba gooleedele.”

teli odoos

(Luka 12:41-48)

45 “Goo mapoo mesiloso silone tou tekepo teli odoos ee ogumo? Wiligi odoos oso odoos egeesi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoos susuga medee bolone yayo dimapoo nei nali pilame.

46 Bei, wiligi odoos yo peegoo dileso badoboso see sibilesos ogoga, o tou teli odoos oso o tou medee tekepo too daga, yimapoo diya goomogalaiso.

47 Esiga ayo nimapoo taka. Wiligi odoos oso o tou teli odoos oso tou medee tekepo too ogoloso, see yimapoo bi susuga ee yayo bamelee dalaiso.

48-49 Esino tou tokenee teli odoos oso o wiligi odoos saga koo siboga eyo nediliyo egeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoos saga koo sibo,’ doloso tou teli odoos abo wooloogolone, yugune nali odoos gilimadoloso nei sabolo howo sabolo nolone dabalaiso.

50 Yo egeeseemo silone mopoodoo delega badoga, o wiligi odoos omapoo sibileiso.

51 Osoloso o wiligi odoos oso sibilesos yo diya woolosos peegoo habigileiso, goo bakadio gweli odoos sabolo dabalame. Osoloso diayo omapoo dobolone pisa sabolo osolosos mei gisile sabolo dabalaiso.”

25

Tou tekepo teli odoos sabolos osolosos tou tokenee

Sobos obuos 10 eyos goo

maga wudu taka

¹ “Biame omapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei ee egeesi masi malaiso. Sobo obuo 10 oso dia keme tolosa giso sobo hulame siboga, yo tugodalame diso.

² Osoloso dima kulodu sobo abo 5 ee goo medee koo gweli. Esino sobo abo 5 ee goo medee gweli.

³ Egeesi ma kulodu sobo abo goo medee koo gweli oso dia keme howo keesoloso dulone, howo abo telega diyadeeso.

⁴ Esino sobo goo medee gweli oso dia keme sabolo osoloso howo abo keesoo sabolo tolosa diyadeeso.

⁵ Diba dileso balaga meleeno, odo sobo hulei ee saga sibile. Esem diba diya tila poogoom tiesaso.

⁶ Osoloso gesi domo mapoo odo heeso to neligidi egeese takaso, ‘Sobo hulei odo ee olo koola sibo. Esiga niba dileso yo tugode,’ dee takaso.

⁷ Esem sobo obuo susuga tiesamelee maga hogogabuloso dia keme wiki medee pailame hoo kookooso.

⁸ Esino sobo obuo goo medee koo gweli oso sobo goo medee gweli mapoo egeese takaso, ‘Ibada keme howo olo hosudalaso. Esiga niyo iba howo tenee,’ diso.

⁹ Esem goo medee gweli sobo obuo oso nei dimapoo egeese takaso, ‘Haye. Iyo ibada howo nibada keme

mapoo keesoga, iba howo tebileime. Esiga niba howo abo neiso talame bi teli moso mapoo diyadee,’ diso.

¹⁰ Esem diba howo talame dime, odo sobo hulei ee sibilesa peledabaso. Esem goo medee gweli sobo obuo yo bamelee diba yibolo hodobo nei nalame moso kulodu galagadiso. Diba moso kulodu doboome, osulu kisiso.

¹¹ Esino sobo obuo goo medee koo gweli diba hamamee sibilesa osulu mapoo kalamadulone egeese takaso, ‘Wiligi odo, osulu yade, iba moso kulodu gasibileiya,’ dee takaga meleeso.

¹² Esino odo sobo hulame simi oso nei dimapoo egeese takaso, ‘Haye. Niba gasibileime. Bei, ayo nimapoo tei taka. A niba gooleede,’ dee takaso.

¹³ Esiga niba medee koolone ka debbe. Bei, Odo Holo ayo sibilei biame ee niba gooleede.”

Tou teli odo bakadio hedebe di eyo goo maga wudu taka

(Luka 19:11-27)

¹⁴ “Osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi malaiso. Wiligi odo oso mi eli sage mapoo dilame, o tou teli odo gili-madooso. Osoloso dimapoo o bi medee bameleeye diso.

¹⁵ Egeeseelone yayo o tou teli odo mapoo molee tenelone dia goo

goolee sabolo teiba teneeso. Egeesee solone yayo odoos hee mapoo molee ko 5,000 teneeso. Osoloso odoos hee yima hamamee taba mapoo molee ko 2,000 teneeso. Osoloso odoos hee ee ma hamamee taba mapoo molee ko 1,000 teneeso. Osoloso yo see mi eli sage mapoo diso.

¹⁶ Esemee o tou teli odoos molee ko 5,000 too odoos oso molee egee tolosos dileso bi neiso teli moso togolosos badolone molee ko hodios 5,000 tooso.

¹⁷ Osoloso molee ko 2,000 too odoos yinosee molee egee tolosos dileso bi neiso teli moso togolosos badolone molee ko hodios 2,000 tooso.

¹⁸ Esinos odoos hee molee ko 1,000 too yo o wiligis odoos molee egee tolosos dileso mada mi dolugusos.

¹⁹ Wiligis odoos yo mi eli sage dileso biame sage omapoo badobosos see wedi simiso. Yo sibilesos yayos molee pi odoos ee gilimadosos, molee osos goos hee moodos belesos agalame.

²⁰ Esemee molee ko 5,000 too odoos osos molee tosi-bilesos egeesee takasos, 'Wiligis odoos, nayo amapoo molee ko 5,000 tenee ee see ayo abagos odoos dino 10,000 tugodoo hagoso,' diso.

²¹ Esemee wiligis odoos osos nei yimapoo egeesee takasos, 'No tou medee goosa teli odoos. Nayo tou tekepo too ee ogolosos a goomogosos. Esiga nayo bi pepookos medee bamelee magas nei

ayos namapoo bis toowas bameleeye dalaisos. Esigas nos mosos kuloduos abolos hodobos goomogas sabolos badalame gasibe,' diso.

²² Esemee molee ko 2,000 too odoos yinosee molee tosi-bilesos egeesee takasos, 'Wiligis odoos, nayo amapoo molee ko 2,000 tenee ee see ayo abagos odoos dino 4,000 tugodoo hagoso,' diso.

²³ Esemee wiligis odoos osos nei yimapoo egeesee takasos, 'No tou medee goosa teli odoos. Nayo tou tekepo too ee ogolosos a goomogosos. Esiga nayo bis pepookos medee bamelee magas nei ayos namapoo bis toowas bameleeye dalaisos. Esigas nos mosos kuloduos abolos hodobos goomogas sabolos badalame gasibe,' dee takasos.

²⁴ Esemee molee ko 1,000 too odoos osos sibilesos egeesee takasos, 'Wiligis odoos, a gooleedoo, nos kitulugus sabolos odoos mapoo diyas seseli. Osoloso nos odoos heeyos nei segei wulos goobada teli.

²⁵ Esigas a nobolos obulone nee molee osos goos hee mood-elegas, wulos dilesos mada mi kas dolugus. Esigas nee molee amapoo tenee ee teiba osee hagee molosos,' diso.

²⁶ Esemee o wiligis odoos osos nei yimapoo egeesee takasos, 'No tou diyas tokenee teli wabada odoos. Nayo goolee, a emegei dias nei segei wulos gooloogalis gwelisos.

27 Esino nayo kasalame mo molee kauwulame molee bali odoos dia moso mapoo magelega ka poogoowo? Nayo mo molee omapoo magoo diepi, ayo see wedi simi biame mapoo mo molee ogoso toowa poloso mologa teliyo,' dee takaso.

28 Osoloso wiligi odoos oso o odoos abo mapoo egeesee takaso, 'Niyo yimapoo molee ko 1,000 egee molo tolosos see odoos molee ko 10,000 too mapoo tenee.

29 Bei, odoos agayo dimapoo tenee bi ee medee bamologa, nei dimapoo bi bei tenelaiso. Esino odoos agayo dimapoo tenee bi ee medee bel-ega poogooga, bi susuga dimapoo egee molo see padaga dalaiso.

30 Esiga tou too tokenee bali odoos ee peegoo neliga ma kulodu togobigi. Osoloso yo omapoo pisa sabolo badolone mei gisile sabolo badalaiso.'"

Goo midilei biame

31 "Odoos Holo ayo kitulugu sabolo osoloso Godeeyo momaiye susuga sabolo siboga, biame omapoo ayo toowa dolosos badeli goo omaga gadeebugu sabolo sibilesos ayo wiligi dolosos bili mapoo badalaiso.

32 Osoloso mi opusomos opusomos di mapoo debeli odoos susuga ee Godeeyo momaiye oso gilimados sibilesos mo mudugiyopoo

mooloogoodalaisos. Osolosos be bali odoos oso o be domos pulosos sipi be dibusomos pi, osolosos gout be dibusomos pi deli, egeesos masi solonos ayo mi odoos susuga domos pulosos mooloogoodos bakadio moodoolaisos.

33 Egeeseelonos ayo odoos mooloogoodos hee sipi be masi ee mo dee deedees dokolos mapoo sibilesos mooloogoode, osolosos odoos mooloogoodos hee gout be masi ee mo dee dobusus dokolos mapoo sibilesos mooloogoode, dee takalaisos.

34 Osolosos wiligi odoos taba ayo mo dee deedees dokolos mooloogoodos odoos mapoo egeesee takalaisos, 'Mos Maye goomegeli odoos niba sibadee, Godeeye mipoo bei mooloogeles mapoo Godeeye wiligi dolosos badeli mi niyo dabalame mopoodos dolosos egee molo mapoo gasibadee.

35 Bei, a hodumes niyo amapoo nei tenelisos. Osolosos a howo na poogoomes niyo amapoo howo kenelisos. Osolosos a odoos soos masi sibumes niyo a nibada moso mapoo idos pelisos.

36 Osolosos a boodos diwe badoboomes, niyo amapoo dugo kalames tenelisos. Osolosos a paiyes badoboomes, niyo a medees balisos. Osolosos a neliga mosos ma kulodu badoboomes, niyo a agalames sibilisos,' dee takalaisos.

37 Osolosos Godeeyos howo woola odoos tekepos debeli mo

dee deedee dokolo mooloo-goodoo oso nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no hodia badoboome, iyo no ogoloso nei ka teneeyo? Osoloso kopolone no howo na paga badoboome, iyo no ogoloso howo ka keneeyo?

³⁸ Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume, iyo no ogoloso ibada moso ka ido palayo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome, iyo no ogoloso dugo kalame ka teneeyo?

³⁹ Osoloso kopolone no paiye badoboome, iyo no ogoloso medee ka bameleeyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome, iyo no agalame ka simiyo?' dee takalaiso.

⁴⁰ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidimenee ee, niyo a pidi masi pidi,' dee takalaiso.

⁴¹ Osoloso wiligi odoo taba ayo mo dee dobusu dokolo mooloo-goodoo odoo mapoo egeesee takalaiso, 'Niba amaga peegoo diyadee. Bei, niba Godeeyo kamana ma hemidu doso. Esiga Godeeye Saiten sabolo osoloso o momaiye sabolo dou koo semili mopoodoo doloso magoo mapoo dabalame diyadee.

⁴² Bei, a hodume niyo amapoo nei tenele. Osoloso a howo na paga badoboome,

niyo a howo kenele.

⁴³ Osoloso a odoo soo masi sibume, niyo a nibada moso mapoo ido pele. Osoloso a boodo diwe badoboome, niyo amapoo dugo kalame tenele. Osoloso a paiye badoboome, niyo a medee bele. Osoloso a neliga moso ma kulodu badoboome, niyo a agalame sibile,' dee takalaiso.

⁴⁴ Egeesega diayo nei egeesee takalaiso, 'Lodee, kopolone no hodia sabolo osoloso howo na paga badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no odoo soo masi sibume iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no boodo diwe badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no paiye badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso kopolone no neliga moso ma kulodu badoboome iyo no ka egeiyo? Osoloso iyo kopolone goo susuga hagee ogoloso no pidile ka poogoowo?' dee takalaiso.

⁴⁵ Osoloso wiligi odoo taba ayo nei dimapoo egeesee takalaiso, 'Ayo nimapoo tei goo taka. Niyo tei telaga odoo abo wuluge pidilega poogoomenee ee a pidile poogoo,' dee takalaiso.

⁴⁶ Esiga odoo hagee bia peegoo dileso kookaiyo moloso osee malai dala goo mapoo dabalaiso. Esino Godeeye tekepo deli odoo ee Godee sabolo gie badoboso kookaiyo osee dabalaiso."

26

Yesu wooloomalame to mou

(Maka 14:1-2; Luka 22:1-2; Yon 11:45-53)

¹ Yesuye goo susuga hagee taka koodobuloso see o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso,

² “Niba olo gooleedooso, Godeeye Gababia wo nalai ee bei mooloogalai biame hoo-goo bakadio moloso. Osoloso biame omapoo Odo Holo a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ha teli odo mapoo tiasalaiso,” dee takaso.

³ Osoloso biame omapoo Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei moso eyo wiligi odo tebisa, diayo dia wiligi odo Kayapaseeyo moso mapoo mooloogoodoloso to mouso.

⁴ Diayo gamenee goo maga Yesu toloso wooloomalame mada to mouso.

⁵ Osoloso diayo egeesee takaso, “Iyo Gababia wo ne biame mapoo yo wooloomalame. Bei, odo susuga oso dimapoo komonolone biligiyaga,” diso.

Betani mi mapoo soboso mopoodoo soo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo
(Maka 14:3-9; Yon 12:1-8)

⁶ Yesu Betani mi mapoo badolone, odo daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso.

⁷ Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso kapu yoso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo keesoloso tosimiso. Yayo tosililesu Yesuwo wiligi mapoo sooso. Mopoodoo soo hagee molee toowaso teli.

⁸ Esemu Yesu o hamamee dili odo oso goo hagee ogoloso diya komonolone egeesee takaso, “Bei kasalame sobo hagoso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo?”

⁹ Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odo mapoo neiso talame tenee diepi, molee toowa toloso bi mauwe odo mapoo tenelai tebiliyo,” diso.

¹⁰ Esino Yesuye diayo gowe goo ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Sobo hagoso goo moodoo hagee ogoloso yimapoo to tokenee na takee. Bei, yayo amapoo goo tekepo moodoo.

¹¹ Esiga bi mauwe odo ee biame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo hodobo badalaimu.

¹² Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo.

¹³ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagoso goo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee osee goolee malaiso.”

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo

(Maka 14:10-11; Luka 22:3-6)

14 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli odoo hee Yudas-Iskaliyoteeye tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dileso egeesee takaso,

15 “Ayo Yesu nimapoo tiasoga, niyo amapoo nei ogoobi tenelaisomo?” diso. Esemediayo nei molee ko 30 yimapoo teneeso.

16 Esemedomo omaga bei mooloogoloso Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo sileeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia wo ne

(Maka 14:12-21; Luka 22:7-13, 21-23; Yon 13:21-30)

17 Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo ne bei mooloogoo biame mapoo, Yesu o hamamee dili odoo oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba mi kamapoo dileso Gababia wo nalai ka mopoodoo dalaiyo?” dee takaso.

18 Esemes Yesuye nei egeesee takaso, “Niba Yelusalem mi mapoo dileso odoo hee ogoloso yimapoo egeesee takee, ‘Eligili odoo oso egeesee taka: Mo biame Godeeye hesia ee olo koola tooboogona. Esiga ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso nee moso mapoo Gababia wo ka nalaigona,’ dee takee.”

19 Yesuye egeesee taka duloso o to ee dodolone o hamamee dili odoo oso dileso Gababia wo nalame mopoodoo dooso.

20 Osoloso habe Yesuye o hamamee dili odoo gilimadoloso wo nalame bulumaso.

21 Diba omapoo nei nolone dobolone Yesuye egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Nimaga odoo heeso a ha teli odoo mapoo tiasalaiso,” diso.

22 Yesu o hamamee dili odoo oso to hagee duloso goohele sabolo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, ayowo?” dee takaga meleeso.

23 Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odo agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odoo ogooso.

24 Esino Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo.”

25 Esemes Yesu ha teli odoo mapoo tiaseli Yudaseeye egeesee takaso, “Eligili odoo, ayowo?” diso. Esemes Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “O. No olo egee takooso,” dee takaso.

Lodee gooleebugu wo ne
(Maka 14:22-26; Luka 22:19-20; 1Kol 11:23-25)

26 Diba wo nolone do-boome, Yesuye wo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo wo pulone egeesee takaso, “Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso,” diso.

27 Osoloso see Yesuye kapu wain i keesoo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, “Niba susuga wain i hagee ne.

28 Hagee mo sawo, odoo susuga dia tokenee hapalame ka sologo bugu. Mo sawo oso Godeeye o odoo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame.

29 Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i hagee see nalaimo. Esino hamamee mo Maye wiligi doloso badeli mi mapoo ayo nibolo hodobo wain i dia see nalaiso.”

30 Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso Olipi mubi mapoo diso.

Pitaye Yesu yo boobado bigilei goo ee taka

(Maka 14:27-31; Luka 22:31-34; Yon 13:36-38)

31 Yesuye see tobu o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Epei gesi odoo susuga niyo a poogoo dileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Godeeye sipi be bali odoo ee wooloomaga,

siipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.’”

32 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo Gelili mi mapoo dileso niba bamalaiso.”

33 Esemo Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoosusuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime,” diso.

34 Esemo Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei taka. Epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

35 Esemo Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Ayo egeesee selaimo. Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso,” diso. Esemo o hamamee dili odoo susuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(Maka 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Getesemeni homolee mapoo dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Niba hamapoo debee. A koo dileso Godee mapoo takalaiya,” diso.

37 Yayo egeesee takoloso hedebe Pita osoloso Sebediyo owolo bakadio esee ido

palaso. Yo peleso bado-boome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso.

³⁸ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo dobolone, abolo hodobo koolone ka bamo,” diso.

³⁹ Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dilesu ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tiamolone Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala egee sibo ee nayo peegoo magee. Esino nayo goomoga goo ee moodee, ayo goomoga goonee,” dee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dilesu egeino, o hamamee dili odo bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esememe Pita mapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba biame deiyepo mapoo abolo hodobo koolone dabalai tebledoo.

⁴¹ Niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, kukuga homodobiyaga. Bei, niba goo tekepo talame goomogoso. Esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

⁴² Yo see tobu dilesu Godee mapoo takaso, “Ma, dala goo ayo talai oso a dagadilei tebile daga, a dala egee talaiso. Bei, ayo nayo goomoga goo ee talaiso.”

⁴³ Yesu see tobu dilesu Godee mapoo takoloso sibilesu egeino, o hamamee dili odo bakadio hedebe di diba tila poogoomie tiesa molo egeiso.

⁴⁴ Osoloso Yesu see tobu bakadio hedebe di mapoo dilesu goo hedebe eyo daga taka hedebe egeesee takaso.

⁴⁵ Osoloso yo see wedi sibilesu o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, “Niba osee tiesa molosomo? Bei, Odo Holo a tokenee odo mapoo tiasalai biame olo siboso.

⁴⁶ Esiga koo ege, a tokenee odo mapoo tiasalai odo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo.”

Edebeeyo Yesu wooloomalame ido di

(Maka 14:43-50; Luka 22:47-53; Yon 18:3-12)

⁴⁷ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odo hee Yudaseeye Yesu talame odo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egesi ma kulodu tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Yesu talame odo hagee bia diye diso. Esememe diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo tolosu sibadeeso.

⁴⁸ Egesi ma kulodu Yudas yo epedee sibilega badolone, odo Yesu talai mapoo yayo egeesee takaso, “Ayo dilesu adaga, odo ogoso. Eseega niyo yo tolosu ka ido di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yudaseeye odo gilimado sibilesu Yesu

mapoo dileso egeesee takaso, “Emegei, eligili odo,” dee takoloso yo adaso.

⁵⁰ Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo goo moodoolame simi egee moodee,” diso. Esemе odoо susuga oso sibilesо Yesu тоoso.

⁵¹ Esino o hamamee dili odoо heeso kaiya toloso tei moso wiligi odoо taba eyo tou teli odoо eyo dulu koososo.

⁵² Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nee kaiya peegoo magee. Bei, emegei piligilame kaiya toloso silesibili odoо ee kaiyaso piligileiso.

⁵³ Esiga niba gooleedeleyo, ayo a pidilame mo Ma mapoo takooga, yayo o momaiye mooloogoodoo ^{12*} egeesi sabolo osoloso abo epedee saga meiyе dalaiso.

⁵⁴ Esino ayo egeesee seega, ayo dala toloso talai goo ee Godeeyo toso booka maga taka sabolo kasee tebileisomo?” dee takaso.

⁵⁵ Esemе Yesuye yo talame sibadee odoо omapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibalala? Esino ayo biame susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme ayo omapoo eligimo sileeme niyo a telega ka poogoowo?”

⁵⁶ Esino niyo epei a talame simi hagoso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoо oso taka to sabolo olo tobuoso.” Esemе biame omapoo Yesu o hamamee dili odoо susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

Yesu wiligi odoо tebisa mapoo ido di

(Maka 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Edebeeyo Yesu toloso tei moso wiligi odoо taba Kaya-paseeyo moso mapoo ido palaso. Esiga moso ee ma kulodu tei eligili odoо sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoо tebisa oso daga olo mooloogoodoloso debeiso.

⁵⁸ Esemе Pitaye hamameedee Yesu deedeе dileso tei moso eyo wiligi odoо taba eyo moso beelee ma kulodu gadiso. Yo tei moso gidebeli odoо sabolo omapoo badolone, Yesu mapoo ogoo goo mooda beleso bameleeso.

⁵⁹ Esemе tei moso wiligi odoо tebisa sabolo osoloso Yu odoо dia goo midili wiligi odoо tebisa oso Yesuwo goo maga gamenee takeli odoо ee esiaso, yimapoo goo tokenee hee mologa, Yesu ka wooloomalame.

⁶⁰ Egeeseelone edebeeyo wulo gamenee takolone Yesuwo goo maga goo opusomo opusomo di takaso. Esino diayo taka ee ma

kulodu tei goo hee molo egele.

⁶¹ Esemé odoo bakadio oso see hamamee sibilesó egeesee takaso, “Iba Yesuye egeesee takeme duso, Godeeyo tei moso hagee guobuguloso biame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia tegelai yimapoo kitulugu moloso, dee takeme duso.”

⁶² Esemé tei moso wiligi odoo taba oso toboloso Yesu mapoo egeesee takaso, “Odoó hagee biaso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo mapoo nayo to eyo nei takalaimeyo?” diso.

⁶³ Esino Yesu to hee takele. Esemé tei moso wiligi odoo taba oso see tobu yimapoo egeesee takaso, “Ayo gie badeli Godeeyo hu maga namapoo ka taka. No tei Godeeyo owolo Kelisosomo? Imapoo takee,” diso.

⁶⁴ Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “O. Nayo olo egee takooso. Esino ayo nimapoo takooso. Hamamee niyo Odoó Holo a Kitulugu Godeeyo dee deede dokolo mapoo badoga agalaiso. Osoloso ayo kei ma dokodooga kolobo maga siboga agalaiso,” dee takaso.

⁶⁵ Esemé tei moso wiligi odoo taba oso to hagee duloso diya gowoolone, o dugo tologo bugulone egeesee takaso, “Odoó hagoso Godeeyo goo maga to tokenee takoo. Esiga iyo o goo see midilame to abo taka

ee dulei koo goomogo. Bei, yayo Godeeyo goo maga to tokenee taka niba olo duso.

⁶⁶ Esiga niyo yimapoo ogoo goo moodoolai gooleedo?” diso.

Esemé tei eligili odoo sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Yo tokenee olo tooso, esiga yo talai tekepo,” dee takaso.

⁶⁷ Osoloso diayo yo manolone o mudu mapoo magawo paganiso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, yo woolone yimapoo egeesee takaso,

⁶⁸ “Keliso, no tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga, no odoo agayo woolo?” dee takaga meleeso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi (Maka 14:66-72; Luka 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Pita epedee moso pee mapoo osee badoboome, tei moso wiligi odoo taba o tou teli sobo heeso sibilesó yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoo Yesu bolo silee odoo hee noso,” dee takaso.

⁷⁰ Esemé Pitaye odoo susuga eyo howo woola egeesee takaso, “Nayo egee takoo goo ee a gooleedele,” diso.

⁷¹ Osoloso yo dilesó moso beelee osulu miyopoo to-budume, tou teli sobo heeso yo ogoloso odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee

takaso, “Odoo hagee Nasalet odoo Yesu bolo sileeso,” dee takaso.

⁷² Esemé Pitaye see to kitulugu sabolo egeesee takaso, “A tei goo taka. Odoo egeeyo goo a gooleedele,” diso.

⁷³ Biame deiyepo poogoloso hamamee odoo susuga omapoo tebisamelee oso sibilesa Pita mapoo egeesee takaso, “No tei Yesubolo silee odoo hee noso. Bei, nayo to egee ko ee Gelili odoo oso to keli egeesee masi ko. Esiga nayo to kei oso nee goo ee yilige buguso,” diso.

⁷⁴ Esemé Pitaye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Ayo Godeeyo hu hesilone tei taka. Odoo egee a gooleedele,” diso. Pitaye egeesee takoloso badoboome kolokolo takaso.

⁷⁵ Esemé Pita kolokolo taka duloso Yesuye taka to ee gooleebuguso. Bei, Yesuye yimapoo egeesee taka, “Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadi bakadio hedebe dalaiso,” diso. Esemé yo to egee gooleebuguloso peegoo gadilesa diya gooholone piaso.

27

Yudas eyo nediliyo woolooma

¹ Gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa susuga sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa susuga oso to mouloso, Yesu

wooloomalame goomoga magooso.

² Osoloso diayo Yesuwo dee tiso tiegisaloso gamalee wiligi odoo taba Paileteeye badebei mapoo ido dilesa yimapoo teneeso.

³ Yesu tiaseli odoo Yudaseeye Yesu tei olo wooloomalame badebei goo ee duloso, diya gooheseo. Esemé molee ko 30 yayo too ee see tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo tenelame diso.

⁴ Yayo dilesa dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo goo tokenee mauwe nimapoo tiasoo maga, a goo tokenee olo tooso,” diso. Esino wiligi odoo tebisa oso nei egeesee takaso, “Egee ibada goonee. Nee goo. Esiga no nobusomo tekepo moodee,” dee takaso.

⁵ Egeesee taka duloso Yudaseeye molee ko egee tei moso ma kulodu kugobuguloso, see wedi dilesa eyo nediliyo tiso mu mapoo bagagoloso, homo dee ma dokodooga bagagoo sooloso taso.

⁶ Esemé tei moso wiligi odoo tebisa oso molee ko misigelone egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, ‘Molee hagee see tosibilesa molee odoo aboso tenee sabolo hodobo magalai tei,’ deliso. Bei, molee hagee odoo wooloomalai eyo nei tenee,” dee takaso.

⁷ Osoloso diba molee oso goo talai to magoloso bogoso

sesepeni moodoogali odo
 eyo mi molee ogoso tooso, Yu
 odoonee wedioga omapoo
 bouleme.

⁸ Bei egeeseega odo
 susuga oso mi egee takolone
 sawo mi deliso.

⁹⁻¹⁰ Esememe biame omapoo
 goo hagoso Godee maga to
 toloso kokodo takomo sili
 odo Yelemayaye taka to
 sabolo teibaso. Bei, yayo
 egeese takaso,

“Isalael odo diayo o su eyo
 nei magoo molee ko 30
 ee toloso
 see odo bogoso
 sesepeni moodoogali
 eyo mi ee tooso,
 Lodeeye amapoo taka
 to ee dodolone.”

*Pailiteeye Yesuwo goo
 midi*
 (Maka 15:2-15; Luka 23:3-
 5, 13-25; Yon 18:33—19:16)

¹¹ Yesu Loum gamalee
 odo Pailiteeye badebei
 mapoo ido sibume, nei
 gamalee odo oso yimapoo
 egeese takaso, “No tei Yu
 odo dia wiligi odoosomo?”
 diso. Esememe Yesuwo yimapoo
 nei egeese takaso, “O.
 No olo egee takooso,” dee
 takaso.

¹² Esememe tei moso wil-
 igi odo tebisa sabolo, os-
 oloso Yu odo dia wiligi odo
 tebisa oso Yesuwo goo maga
 goo opusomo opusomo di
 takeme, yayo nei dimapoo to
 hee takele.

¹³ Esememe Pailiteeye
 yimapoo egeese takaso,
 “Odo susuga oso nee goo

maga goo opusomo opusomo
 di egee takaga, no dusomo?”
 diso.

¹⁴ Esino Yesuwo to hee
 takelega poogoome, gamalee
 odo yo goo egee ogoloso
 diya dio diso.

¹⁵ Dugo susuga ma ku-
 lodu Pailiteeye Yu odo
 goomogalame, Godeeye
 Gababia wo ne biame mapoo
 odo susuga oso goomoga
 odo hee neliga moso ma
 kuloduga peegoo tamageeye
 deliso.

¹⁶ Biame omapoo mesiya
 hedebe odo susuga oso
 gooleedo ee neliga moso ma
 kulodu badebeiso, o hu ee
 Balabas.

¹⁷ Esiga odo susuga olo
 mooloogoodeme, Pailiteeye
 dimapoo egeese woosaso,
 “Ayo odo ogu ee neliga
 moso ma kuloduga peegoo
 ka tamagalaiyo? Balabas o,
 Yesu, edebeeyo Keliso deli ee
 tamagalaiyo?”

¹⁸ Egeesi ma kulodu Yu
 odo dia wiligi tebisa oso
 Yesu mapoo koolone, diayo
 Yesu yimapoo ido simi goo
 ee, yo ogoloso olo goolee-
 dooso.

¹⁹ Pailit goo midili odo
 oso bili mapoo osee bado-
 boome, osoboye yimapoo
 to tenelone egeese takaso,
 “Odo goo tokenee mauwe
 omapoo nayo goo hee na
 moodeeye. Bei, eiyo gesi ayo
 o goo maga sapootia diya ku
 tiaga,” dee takaso.

²⁰ Esino tei moso wiligi
 odo tebisa sabolo, osoloso

Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo susuga mapoo toso pupulone egeesee takaso, "Paillet mapoo egeesee takee, 'Yesu ono wooloomolone Balabas, ono peegoo tamageeye, dee," diso.

²¹ Esem e Pailleteeye odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Niba ayo odoo ugu ee neliga moso ma kuloduga peegoo tamagalai ee ka goomogolo?" Esem odoo susuga oso nei egeesee takaso, "Balabas ono peegoo ka tamagee," dee takaga meleeso.

²² Esem e Pailleteeye egeesee takaso, "Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo tamagooga, hee Yesu edebee yo Keliso deli ee kasee moodoolaisomo?" diso.

Esem e nei odoo susuga oso to neligidi takolone egeesee takaga meleeso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige," dee takaso.

²³ Esino Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, "Yayo ogo goo tokenee tooga, niyo yo wooloomalame ka sala?" diso. Esino odoo susuga oso to diya neligidi egeesee takaso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige," demeleeso.

²⁴ Esem e odoo susuga oso Paillet yayo goomoga goo ee telega poogoome, diba komonolone biligalame see ogoloso, yo howo keedoloso

odoo susuga eyo howo woola o dee hapoolone* egeesee takaso, "Niyo odoo hagee wooloomaga, mo goonee, esino nibada goo," dee takaso.

²⁵ Esem e odoo susuga oso egeesee takaso, "Yo wooloomaga eyo nei iyo ibada holaiso sabolo talaiso," diso.

²⁶ Esiga Pailleteeye Balabas neliga moso maga peegoo tamagooso. Esem e yayo o ha teli odoo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

Ha teli odooso Yesu mane (Maka 15:16-20; Yon 19:2-3)

²⁷ Esem e Paillet o ha teli odoo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamaleeyo moso mapoo ido palaso. Esem e ha teli odoo susuga sibilesi Yesu domo to-budume toboloso silodabaso.

²⁸ Diba omapoo mooloo-goodoloso, Yesu manolone o dugo tigamagoloso see wiligi odoo tebisa oso kali dugo bige sage ee yimapoo kadiso.

²⁹ Osoloso we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiloso, o dee deede mapoo homo magooso. Osoloso Yesu mapoo manolone yimapoo gauwuloso egeesee takaso, "Yu odoo dia wiligi odoo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso," dee takaga meleeso.

³⁰ Osoloso yimapoo magawo pogolone, homo o dee

27:24: Deut 21:6-9 * **27:24: Pailleteeye o dee hapoo** eyo bei ee, Yesu woolooma ee o goo tokenee nee dolone ka hapoo. **27:25:** Diye 5:28 **27:28:** Luka 23:11 **27:30:** Isa 50:6

mapoo magoo ee see peedee doloso o wiligi mapoo osee woomeleeso.

³¹ Egeesee soloso koodobuloso ha teli odoo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Maka 15:21-32; Luka 23:26-43; Yon 19:17-27)

³² Ha teli odoo oso Yesu idoloso Yelusalem mi maga peegoo gadulone, Kulene odoo Saimon tugodooso. Yo tugodoloso homo bulubo magoo Yesuye imado di ee see yayo ime diso.

³³ Diba abaga dino Gologota mi mapoo peledabaso. Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi.

³⁴ Diba omapoo sibilesu Yesu mapoo wain i sabolo habili bi gal deli sabolo wuluguloso teneeso. Esino Yesuye howo egee wulo pepooko pialaloso poogooso.

³⁵ Osoloso ha teli odoo oso Yesu homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso tuluguloso, Yesu o dugo pilame diayo yoso dasigeli hee dasigasoo.

³⁶ Diba Yesuwo dugo puloso omapoo dobolone yo gibadebeiso.

³⁷ Osoloso edebeeyo Yesu wooloomalai goo eyo bei ee odoo susuga oso gooledalame, odoo heeso

Yesuwo wiligi oo poo-goo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

“Hagee Yesu, Yu odoo dia wiligi odoo taba.”

³⁸ Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesu o dee deedee dokolo tulugu, osoloso hee o dee dobusu dokolo tulugu diso.

³⁹ Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso.

⁴⁰ Egeeseelone diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso biame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tegelaigona, dee taka. Esiga no tei Godeeyo Owolo daga, no homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilesu no nediliyo pidi,” dee takaga meleeso.

⁴¹ Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa dibolosee Yesu manolone egeesee takaso,

⁴² “Yayo odoo abono pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledo. Yo tei Keliso, Isael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso

iyo yimapoo tei talaiso.

⁴³ Yo Godee mapoo tei teliso. Osoloso eyo takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takomo siliso. Esiga iyo epedee yimapoo bamo, Godeeye goomogolone yo pida beleso agalame.”

⁴⁴ Goo hedebe egeesi masi moodoolone, mesiya bakadio onosee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, Yesu mapoo to tokenee takaso.

Yesuye ta

(Maka 15:33-41; Luka 23:44-49; Yon 19:28-30)

⁴⁵ Osoko oo domo too-boome, mi toowa egee nolugo doloso melee osoko howo bakadio hedebe di poogooso.

⁴⁶ Osoloso neliga melee ee mauwe poogoome, Yesuye to neligidi egeesee iso, “Ilay, Ilay, lama sabakatani.” To hageeyo bei ee egeesi moloso, “Mo Godee, mo Godee, bei kasi maga nayo a ka pagala?”

⁴⁷ Esem e odoo koola omapoo tebisa melee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Niba dui. Yo Ilaya i,” diso.

⁴⁸ Osoloso odoo heeso hoguo sibilesi dugo tolosi wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso.

⁴⁹ Esem e odoo aboso egeesee takaso, “Ougo! Ilayaye sibilesi yo tolosi miyomoo mouwa beleso bamo,” diso.

⁵⁰ Esem e biame omapoo Yesu to neligidi idagoloso taso.

⁵¹ Esem e Yesuye ta biame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tologomo abaga mouno miyomoo sabuguso. Osoloso mi halabulone yo toowa gagabuguso.

⁵²⁻⁵³ Osoloso odoo bi goodogamo diso. Esem e Godee o odoo susuga wedia ee hogaduloso see gie badeli tooso. Osoloso odoo bi poogoloso diso. Osoloso Yesu ta maga hogaduloso hamamee, Yelusalem mapoo dileso dieso nediliyo diba odoo abo mapoo eligiso.

⁵⁴ Esem e ha teli odoo gibadeli odoo sabolo, osoloso odoo yibolo Yesu gibadebei oso mibia simi sabolo, osoloso goo abo omapoo peledaba ogoloso diya obulone egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godeeyo owolo doo,” diso.

⁵⁵ Esem e sobo abo Gelili abaga Yesubolo sibadee oso eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo hagee biaso Gelili abaga Yesubolo sibulone yo pidiso.

⁵⁶ Sobo hagee bia dima kulodu Meli-Magadalin, osoloso Yemes dio Yosep dio dibada owee Meli, osoloso Sebediyo osobo sabolo omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesu bi ma kulodu magoo
(Maka 15:42-47; Luka 23:50-56; Yon 19:38-42)

⁵⁷ Hadedee bi bei odoo hee Alimatiya mi maga simiso. O hu ee Yosep. Yinosee Yesuwo hamamee dili odoo hee yoso.

⁵⁸ Esiga yayo dilesa Paillet mapoo Yesuwo kou talame woosaso. Esemе Pailleteeye o odoo mapoo takolone, Yesuwo kou ee Yosep mapoo tenee, dee takaso.

⁵⁹⁻⁶⁰ Esemе Yosepeeye Yesuwo kou toloso dugo dia heliyeso tiadoloso o bi dia yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Osoloso wulu ou mapoo yo toowa bidigamo dilesa kisiloso diso.

⁶¹ Biame omapoo Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio wulu koola omapoo dobolone balaga meleeso.

Yesuwo bi gidebei

⁶²⁻⁶³ Osoloso biame hee mapoo Yu odoowo hasali biame omapoo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odoo oso Paileteeye badebei mapoo dilesa egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba goo hagee gooleebuguso. Goo ee, gamenee takeli odoo Yesu hagoso gie badolone egeesee takeliso, ‘Yo bi ma kulodu biame bakadio poogoloso see biame hee mapoo hogabileiso,’ dee takeliso.

⁶⁴ Esiga iba goomogo, nee odoo oso biame bakadio hedebe di ee ma kulodu bi egee medee gidabalame. Bei, o hamamee dili odoo oso

sibilesa o kou heli toloso see wulo gamenee takolone, Yesu olo hogaduloso dina, dee takeeyaga. Egeeseega hamamee gamenee taka goo hagoso daga yayo gamenee taka goo ee dagadileiso.”

⁶⁵ Esemе Pailleteeye egeesee takaso, “Niba mo ha teli odoo abo gilimado dilesa bi egee medee gidebee,” diso.

⁶⁶ Esemе diba susuga dilesa bi omapoo dobolone yo ou yoso kisi mapoo eli peeso, odoo heeso mada sibilesa yo peegoo bidibugu beleso agalame. Osoloso gidebeli odoo mapoo takolone, medee gidebeeye, dee takaso.

28

Yesu ta maga hogadi

(Maka 16:1-10; Luka 24:1-12; Yon 20:1-10)

¹ Yu odoowo hasali biame oso dilesa koodobuloso biame hee mapoo gesikolodee Meli-Magadalin dio osoloso Meli hee dio Yesuwo bi agalame diso.

² Diba bi mapoo diyadaga molome, haga booloogelega mibia toowa simiso. Esemе Lodee o momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesa yo peegoo bidi buguloso ee ma dokodoo biaso.

³ Yo dugo diya heliye kaloso, o su maga diya gadee magoloso badoboome egeiso.

⁴ Esemе bi gidebeli odoo oso diya obugulone kikiliga

oso homodobuloso wulo wedia masi meleeso.

⁵ Esino momaiye oso sobo bakadio mapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee esiamo silesibo.

⁶ Yo hamapoo koo moloso. Yo to eyo taka ee dodolone yo see hogado diso. Esiga niba sibilesi o kouso melee mi mapoo ege.

⁷ Osoloso niba see saga dileso o hamamee dili odoo mapoo egeesee takee, ‘Yesu ta maga see hogado dina. Osoloso yo malalo dileso Gelili mapoo diba bamoloso. Diba omapoo dileso yo agalaiso,’ dee takee. Mo to ayo nimapoo taka ee na boobado bigi.”

⁸ Egeesee taka duloso sobo diba obulone see saga wedi dileso o hamamee dili odoo mapoo takalame diya goomoga sabolo diyadeeso.

⁹ Diba diya goomoga sabolo diyadaga molome, haga booloogelega Yesuye eli domopoo diba tugodoloso egeesee takaso, “Emegei,” diso. Esem sobo bakadio hagoso yimapoo sibilesi gauwuloso dobolone, o homo mapoo toloso o hu dokodoo poudooso.

¹⁰ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba haga na ebi. Niba dileso mo hamamee dili odoo mapoo takee, diba Gelili mapoo

dileso omapoo a agalaiso,” dee takaso.

Odo bi gidebeli odoo ee moleeso howo gaga

¹¹ Sobo bakadio hagoso Yesu o hamamee dili odoo mapoo takalame osee diyadaga molome, odoo bi gidebeli odoo aboso dileso tei moso wiligi odoo tebisa mapoo goo susuga odoo bi omapoo peledaba ee takaso.

¹² Egeesee taka duloso tei moso wiligi odoo tebisa oso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo to mouso. Esiga diba dieso to magoo ee dodolone, molee toowa odoo bi gidebeli odoo mapoo tenelone egeesee takaso,

¹³ “Niyo odoo susuga mapoo egeesee takee, ‘Niba gesi tiesamolome, Yesu o hamamee dili odoo oso mada sibilesi Yesuwo kou todina,’ dee takee.

¹⁴ Osoloso gamalee odoo Paileteeye goo hagee duloso kamanaga, iyo yo hemisilame, nibada goo medee moodoolaiso,” dee takaso.

¹⁵ Esem odoo bi gidebeli odoo oso molee toloso, goo diayo moodeeye dee taka goo ee moodooso. Goo egesi maga gamenee taka goo hagee Yu odooso dima kulodu osee takomo silesiboso.

Yesuye o hamamee dili odoo diye di

(Maka 16:14-18; Luka 24:36-49; Yon 20:19-23; Diye 1:6-8)

16 Yesu o hamamee dili odoo 11 oso Gelili mapoo dilesa Yesuye taka to ee dodolone mubi hee mapoo palaso.

17 Diba omapoo peleso Yesu ogoloso yimapoo goomoga poudooso. Esino dima kulodu odoo aboso yo tei Yesudoo doloso tei tele.

18 Esemee Yesuye dima hegi sibilesa egeese takaso, "Kei mi sabolo osoloso mipoo hamapoo goo susuga ee balai kitulugu amapoo olo teneeso.

19 Esiga niba mipoo susuga omapoo debeli odoo susuga mapoo dilesa, di-ayo amapoo tei tolosa mo hamamee dili odoo dalame, Godeeyo to tekepo takoma di. Egeeseelone diba Mayo hu maga, osoloso Owolo mo hu maga, osoloso Dio Tei eyo hu maga diba howo olugi.

20 Osoloso ayo kokodo taka to susuga niyo dodomo sile-sibilame nimapoo tenee ee see dimapoo eligi, diayo to egee dodolone ka dabalame. Esiga niba goo hagee medee gooleede, epedee hamaga bei mooloogoloso mi hoo poo-goo mapoo duga, ayo bi-ame susuga nibolo hodobo badalaiso."

Maka To tekepo Makaye hogugu

Maka booka goo eyo bei

Maka yo Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino iba gooleedele, Yesuye goo moodoomo sileeme ee agalame, yinosee Yesubolo hodobo sileeso. Yayo Polo dio Banabas dio pidimo siloso, see hamamee Pita pidilone badebeiso. Makaye to hagee Yu odoonee mapoo hoguguloso teneeso, diayo Yesu mapoo tei talame. Yayo to hagee ma kulodu goo toowa hagoso. Goo ee, Yesuye kitulugu oso Saitenso kitulugu ee dagadiso. Bei, Yesuye mipoo hamapoo silone, odoo paigiga tekepo moodoomo silone, goo toowa opusomo di moodoomo sileeso. Osoloso bo holo onosee odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugu domo sileeso.

Odoo howo oluguli, Yoneeye to tekepo taka goo

(Mat 3:1-12; Luka 3:1-18; Yon 1:19-28)

¹ To tekepo bei mooloogoo hagoso, Godeeyo owolo Yesu Kelisowo goo.

² Daga hoogoo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo Godeeye Yesu mapoo to taka egeesee hoguguso:

“Ayo mo to tosili odoo malalo diye dalaiso.

Osoloso yayo dilesos nee eli moodoolame.

³ Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee.

Osoloso medee hoodo magee.’”

⁴ Yonee odoo howo oluguli miwe poogoo mi mapoo peledoboloso, yayo odoo howo ogusulone to tekepo takolone egeesee takaso, “Nibada goo tokenee mapoo miligi pialoso howo ogusige. Eseega Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takemeleeso.

⁵ Yudiya mi mapoo debeli mosobia sabolo, osoloso Yelusalem mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso Yoneeye to taka ee dulame sibadeeso. Diba Yoneeye taka to ee duloso dibada goo tokenee yilige bugume, Yoneeye diba Yoden howo mapoo howo oluguso.

⁶ Yonee yo kemol be too oso dugo dusa kaloso silone, gala koloso bagi mapoo gudu masi kaloso siliso. Osoloso nei yayo nali ee tapala toowa sabolo koo sabolo nali.

⁷ Yayo odoo susuga mapoo egeesee takeliso, “Odoo hee ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. A tekeponee, o homo bei mapoo gauwuloso o homo bi ee pidigilei.

8 Ayo niba howodeeso oluguso. Esino hamamee yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso.”

Yesu howo olugu sabolo kuku sabolo

(*Mat 3:13–4:11; Luka 3:21–22; 4:1–13*)

9 Haga booloogelega Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi pepooko Nasalet omaga sibume, Yoneeye yo Yoden howomoo howo oluguso.

10 Yesu howomooga gasibilesa egeino, Kei mi osulu yamagoloso Dio Tei oso molo masi pusibilesa yimapoo pubalegeme egeiso.

11 Osoloso Kei mi ma dokodooga to egeesee taka, “No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo,” dee takaso.

12 Osoloso biame omapoo Dio Teiso Yesu miwe poogoo mi omapoo diye diso.

13 Yesu biame 40 omapoo gala seebee sabolo bado-boome, Saitenso kuku demeleeso. Esino Godeeyo momaiye sibilesa yo pidiso.

Yesuye di kebigeli odoo bakadio bakadio di gilimadoo goo

(*Mat 4:12–22; Luka 4:14–15; 5:1–11*)

14 Yu odoo dia wiligi odoo taba Helodeeye, Yonee neliga moso ma kulodu husuloso hamamee, Yesu yo Gelili mi toowa mapoo dileso, to tekepo Godee maga simi takomo siliso.

15 Yayo egeesee takaso, “Biame tekepo olo simiso, osoloso Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola toobooso. Esiga niba goo tokenee maga miligi pialoso, to tekepo mapoo tei te.”

16 Biame heeso, Yesu Gelili abei palaga maga dimeleeno, di kebigeli odoo bakadio Saimon dio omolo Endulu dio peiso di giligamolome yayo egeiso.

17 Esememe Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba ama hamamee sibadee, ayo niba odoo gilimeli eligileiya.”

18 Esememe diba Yesuwo to duloso, dia pei omapoo saga poogoloso, see Yesubolo hodobo diyadeeso.

19 Osoloso yo pepooko hoo-goo dileso, di kebigeli odoo abo Sebediyo owolo bakadio, Yemes dio omolo Yonee dio du ma kulodu dobolone pei moodoomolome egeiso.

20 Osoloso Yesu diba ogoloso, yayo diba gilimadoo. Esememe diayo dulone o tou telagali odoo sabolo ama Sebedi sabolo du ma kulodu gilimane poogoloso, Yesubolo hodobo diyadeeso.

Odoo bo holo pala

(*Luka 4:31–37*)

21 Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo simiso. Osoloso Yu odoowo hasali biame hee mapoo, Yesu howo gisili moso omapoo peleso,

Godeeyo to eligilame bei mooloogooso.

²² Odoosuga yayo eligi du oso diya howoogadooso. Bei, yayo eligi ma kulodu tei eligili odoo oso eligi egeesi masi koo eligime. Esino yayo odoo diya kitulugu oso eligi masi eligiso.

²³ Epedee omapoo, howo gisili moso ma kulodu odoo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeese takaso,

²⁴ “Yesu Nasalet odoo, nayo imapoo ogoosoo moodoolame ka simiyo? Nayo hamapoo iba tokenee palame ka simiyo? A gooleedooso, no Godeeyo tei odoo.”

²⁵ Yesuye bo holo mapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, “No to koodobuloso, odoo ma kuloduga peegoo di,” diso.

²⁶ Esem bo holo oso odoo ma kulodu badolone neligidi kikiligameleso gwa sabolo peegoo gadiso.

²⁷ Esem odoo susuga oso goosoo hagee ogoosoo howoogadooso, osolosoo diesono nei woosa nei woosa diso, “Goo hagee ogoosoo goowo? Eligili goosoo hagee dia, osolosoo yayo kitulugu sabolo eligi. Bei, edebeeyo bo holo mapoo to takooga, peegoo koo gadili. Esino Yesuye bo holo mapoo to takooga, diba o to mapoo mesilosoo peegoo gadiliso.”

²⁸ Esem Gelili mi toowa mapoo odoo susuga goosoo ee

saga takomo diyadeeso.

Yesuye odoo paigiga tekepo moodoo

(*Mat 8:14-17; Luka 4:38-41*)

²⁹ Howo gisili moso poogoo dileso, Yesu Yonee sabolo Yemes sabolo, Saimon dio Endulu dio dibada moso mapoo diso.

³⁰ Saimonowo nalobo paiye kolo dei moodoome debi mapoo tiameleso. Diayo Yesu mapoo sobo paiye eyo goosoo takaso.

³¹ Osolosoo Yesuye sobo paiye mapoo dileso, o dee mapoo tolosoo, “Tebee,” diso. Esem paiye kolo dei saga yimaga koodo diso. Esem yayo dimapoo nei teneeso.

³² Habe osoko todobume odoo abo oso odoo paigiga sabolo bo holo paladee odoo sabolo Yesu mapoo iyado sibadeeso.

³³ Osolosoo Kapeniyum mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso Yesuye odoo paigiga moodoo ee agalame, osulu miyopoo mooloogoooso.

³⁴ Esem Yesuye odoo paigiga opusomo opusomo di yayo takeme tekepo polosoo weido diso. Osolosoo bo holo odoo ma kulodu debei peegoo hasisilone dimapoo egeese takaso, “Mo goosoo na takee,” diso. Bei, bo holo susuga oso Yesu yo Godeeyo owolo doloso diba gooleedooso.

Yesuye Gelili mi toowa mapoo to takomo di goo

(Luka 4:42-44)

³⁵ Gesikolodee mi hadobi-lega, Yesu tia maga hogab-ulosu moso poogoo dileso, obusomo odoos koola mauwe mi mapoo Godee mapoo takalame diso.

³⁶ Hamamee Saimonbolo debei odoos abo sabolo Yesu esiamo silesibiso.

³⁷ Diayo yo ogoloso yimapoo takaso, "Odoos susuga oso no esia moloso," diso.

³⁸ Yesuye nei egeesee takaso, "Iba mi abo mapoo dimo, omapoo dileso Godeeyo to takalame. Bei, a goo egee talame ka simi."

³⁹ Osoloso yo Gelili mi toowa ma kulodu mi pepooko susuga mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso susuga ma kulodu Godeeyo to takomo sileeso. Osoloso bo holo odoos ma kulodu paladee peegoo hasiso bugu demeleeeso.

Yesuye odoos agagisa bia tekepo moodoo

(Mat 8:1-4; Luka 5:12-16)

⁴⁰ Odoos agagisa bia Yesu mapoo sibilesu ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, "Nayo a tekepo moodoolai goomogoga, a tekepo moodee."

⁴¹ Yesuye yo diya sooloo dolone o kolo mapoo sigolone yimapoo egeesee takaso, "Ayo no tekepo palai, a goomogo. Esiga no tekepo pe."

⁴² Esemee epedee omapoo o kolo mapoo agagisa bia mauwe poogoo.

⁴³ Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso,

⁴⁴ "Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoos abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoos ogo doloso domo badeli odoos mapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseseeye tei magoo goo ee dodolone, odoos susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame."

⁴⁵ Esino yo Yesuwo to mapoo tei telega poogoloso, odoos susuga mapoo o agagisa bia tekepo moodoo goo ee oposususo. Bei egeesi maga Yesuye mi kamapoo disomo, odoos susuga oso Yesu agalame diya mooloogoodoo diso. Esemee Yesu mi abo mapoo odoos howo woola sile. Esino yo mi odoos mauwe mapoo bado neme, edebeeyo mi opusomo opusomo di maga yayo badebei mi mapoo yo agalame sibadee demeleeeso.

2

Odoos su kakawa poogoo moodoo

(Mat 9:1-8; Luka 5:17-26)

¹ Biame abo poogoloso hamamee, Yesu see Kapeniyum mi mapoo wedi sibume, edebeeyo Yesuye

simi ogoloso, mi omapoo saga takomo diso.

² Osoloso odoosuga sibilesos, o moso kulodu sabolo peegoo sabolo omapoo diya mooloo-goodoome, Yesuye dimapoo Godeeyo to eligi meleeso.

³ Esememi omapoo odoosukakawa poogoo badebeiee, odoobakadio bakadio di oso kida mapoo tiediloso imado sibadeeso.

⁴ Osoloso diayo yo Yesuyebadebei omapoo todilame goomogaso. Esino odoobeiga Yesu mapoo dilei eliegele. Esememi diayo odoosukakawa poogoo kida sabolomoso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso

Yesuye to kemelee domo omagase me ou tologo poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolomoso kulodu toosooso. ⁵ Diayo odoosukakawa poogoo moso omu magatoosoosogoolee, odooegee yayomoodoolai teiba doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoosukakawa poogoo mapoo takaso, "Mo odoonee goo tokenee ee olo hapoloso boobado buguso."

⁶ Esememi tei eligili odoomapoo dobolone dieso nediliyoegeesee gooleemeleeso,

⁷ "Odoohagosokaseme egeesee ka takayo? Yayoo Godee dagadilame see, esinogoo tokenee hapeli hedebe Godeeso."

⁸ Yesu o dio oso diayodibada sooloo ma

kulodu goolee melee gooegeesee takaso, "Niyo kasi maganibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala?"

⁹ Niba odoosu kakawapoogoo hagee ege. Yimapoo gookasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoosukakawa poogoo mapoo 'Nee tokenee ayo olo boobado buguso,' deetakooga, o tokenee boobado bugu ee niyogooledalaime. Esino ayo yimapoo takoo 'No tobolosonee kida tolosodi,' daga, yotoboloso duga, odootekepo peli kitulugu amapoo molo doloso niyogooledalaiso.

¹⁰ Esino Odooo Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mipoo hamapoo gootokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyogoloso gooleedalame, ayo nimapoo eligileiso." Osoloso yayoo odoosukakawa poogoo mapoo egeesee takaso,

¹¹ "No hogabuloso nee kida tolosomosopoo di," diso.

¹² Diayo balagamolome, odoosukakawa poogoo hogabuloso, o kida tolososaga diso. Diayo odoosukakawa poogoo oso toboloso di ogoloso diya howoogadooso. Osoloso Godee mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayoegeesee takaso, "Iba daga goohageesee koo egele."

*Yesuye Libai idoo goo
(Mat 9:9-13; Luka 5:27-32)*

13 Yesu Gelili abei palaga maga see wedi dimeleeno, odoosusuga sibilesoyimapoo mooloogoodoome, yayo Godeeyo to dimapoo eligi meleeso.

14 Yesu abei palaga dulone egeino, odoosAlpiyes eyowolo Libai tekisi moleemisigeli moso kulodu bado-boome egeiso. OsolososYesuye yimapoo takaso, "Ama hamamee sibe." Esemelibaiye toboloso Yesuyedi hamamee diso.

15 Habe Yesu Libaiyomosopoo badebeino, tekisimoleemisigeli odoobei sabolo, gootokenee teli odoosabolo, osolososYesuwo hamamee dili odoosabolo, Yesubolonei nameleeso. Odoobeihageesee osoyimapoo hamamee dili odoosabolo.

16 EsinosYesu tekisimoleemisigeli odoosabolo, osolosogootokenee teli odoosabolo nei namolome, teieligili Pelisi odoosogoloso, ohamamee dili odoomapoo egeesee woosaso, "Beikasimaga Yesuyetekisimoleemisigeli odoosabolo gootokenee teli odoosabolo nei nolone ka badabala?"

17 EsemesYesuye to hageedulosonei dimapoo egeesee takaso, "Odoopailpeogoo ee meleseneeneli odoomapoo koo diya. Esinosodoo paiyemeleseneeneli odoomapoo ka diya. Ayo simihagee, Godeeyohowotekepo teli odoosabolo gweli odoosabolo ee gilimalame ka sibile. Esinos tokenee teli odoosabolo

dolosogooloosodoo ee gilimadoloso Godeemapoo sibilame ka simi."

Nei tei doloso dabalai goo (Mat 9:14-17; Luka 5:33-39)

18 Biame abososYonee odooshowo oluguli ohamamee dili odoosabolo, osolososPelisi odoososGodeemapoo takolone dobolone, nei tei dolosodebeliso. Biame hedebeso odoosabososibilesosYesu mapoo egeesee woosaso, "Yoneeyohamamee dili odoosabolo, osolososPelisi odoosohamamee dili odoosososo, nei tei dolosodebeliso. Beikasimaga neehamamee dili odoosabolo ee nei tei delega ka dabala?" diso.

19 EsemesYesuye dimapoo wudu takolone nei egeesee takaso, "Sobohulei odoososobohulame nei mopoodoo doloso o odoosabolo. Egeesee o odoosusuga sibilesosgooholone nei tei dolosodabalaisomo? Haye. Dibagoomoga sabolosobohuli odoosabolo hodobodobolone nei nolone hodobodobalaiso.

20 Esinosbiame heesosobohuli odoosabolo ee dimaga peegoo idoduga, diba nei tei dolosodabalaiso," diso.

21 Yesuyewudu takolone see egeesee takaso, "Edebeeyodugonape mapoo dugodia koodolososomapoo opodolososkoo dusiya. Bei, dugoegeehapolosomagooga, dugodia osogawoolone sesegawe oso,

dugo nape ee tologodoloso ou toowa moodoolaiso.

²² Osoloso see edebeeyo wain i dia katolo gout be koloso moodoo nape mapoo koo salama seeya. Bei, wain i dia oso kitulugu oso katolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee hodalaiso. Osoloso katolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso. Esiga wain i dia ee medee katolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo,” dee takaso.

Yu odoowo hasali biame goo

(*Mat 12:1-8; Luka 6:1-5*)

²³ Yu odoowo hasali biame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo ko segei ee ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso Yesu o hamamee dili odo oso witi wo ko gooloogaloso nalagamo diyadeeso.

²⁴ Esem Pelisi odo oso ogoloso Yesu mapoo egeesee woosaso, “No ege, bei kasi maga nee hamamee dili odo oso iyo hasali biame mapoo witi wo ko ka gooloogayo? Diayo ibada tei gababuoso,” diso.

²⁵ Yesuye nei egeesee takaso, “Wiligi odo taba Deibidiye o odo sabolo houdume, Deibidiye goo moodoo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu, niyo hesigeleyo?”

²⁶ Abayata yayo Godeeyo tei moso wiligi odo toboloso badebei omapoo, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu

gadilesa tei wo tolosa o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee ibada tei ee dodolone, Godee ogo odo ogo doloso domo debeli odo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso.

²⁷ Godeeye edebeeyo hasali biame ee pidilame ka moodele. Godeeye odo pidilame hasali biame ka moodoo.

²⁸ Esiga niyo hasali biame egee Odo Holo ayo wiligi doloso ka badoso,” diso.

3

Yesuye odo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo moodoo

(*Mat 12:9-14; Luka 6:6-11*)

¹ Yesu see Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso egeino, odo dee hodio seeseegedoo poogoo bado-boome egeiso.

² Pelisi odo aboso Yesu tokenee odo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo sile-sibiso. Egeesee lone Yesuye dia hasali biame mapoo odo dee hodio seeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso.

³ Esem Yesuye odo dee hodio seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, “No bia omaga tebee, odo susuga oso agalame.”

⁴ Osoloso Yesuye Pelisi odo mapoo egeesee woosaso, “Ibada tei goo oso ibada hasali biame mapoo ogo goo takoosomo? Biame

omapoo goo tekepo talai ee tekepowo? O, goo tokenee talai ee tekepowo? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali biame omapoo odoogie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoogie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?" diso. Esino Pelisi odoogoo oso Yesu mapoo to nei takele.

⁵ Dibada sooloo ma kulodu mesili goo mauwe poogoloso debeli ogoloso, Yesuye sooloo deleme kamana sabolo dimapoo egeino, odoogoo deo hodio seeseegedoo poogoo ogoloso yimapoo egeese takaso, "Nee deo seeseegedoo poogoo egee see hoodode." Esemee odoogoo egee o deo hoododeme, deo egee tekepo paso.

⁶ Esemee Pelisi odoogoo oso Yu odoowo howo gisili moso maga peegoo dileso, Helodeeyo mooloogoodoo odoogoo tugodoloso, diayo Yesu toloso wooloomalame diesono to mouso.

Odoogoo susuga oso Yesuye di hamamee di

⁷⁻⁸ Yesuye o hamamee dili odoogoo sabolo Gelili abei mapoo dime, odoogoo mooloogoodoo toowa oso Yesuye di hamamee diyadeeso. Odoogoo susuga oso goo Yesuye moodoo duloso yimapoo sibadeeso. Odoogoo susuga hagee mi opusomo opusomo di mi hamaga sibadee: Gelili mi toowa, Yudiya mi toowa, Yelusalem mosobia, Idumiya mi toowa, Yoden howo hodio

hoogoo debeli Taya mi toowa sabolo Saidon mi toowa omaga sibadeeso.

⁹⁻¹⁰ Esemee Yesuye odoogoo paigiga abo tekepo moodoome weido diso, osoloso odoogoo paigiga abo oso yimapoo sigilame hegi pupugamo sibume, yayo o hamamee dili odoogoo mapoo takaso, "Niba du hee tosibe, bei abei palaga omapoo odoogoo diya mooloogoo deeyaga," diso.

¹¹ Odoogoo bo holo paladee oso Yesu ogoga, diayo o homo beiyopoo gauwuloso goolone egeese takeliso, "No Godeeyo owoloso," diso.

¹² Esemee Yesuye odoogoo bo holo paladee omapoo to kitulugu sabolo egeese takeliso, "Nayo odoogoo abo mapoo a Godeeyo owolo deo na takee," deo takeliso.

Yesuye odoogoo 12 gilimadoo (Mat 10:1-4; Luka 6:12-16)

¹³ Yesu mubi ma dokodoo peleso yayo goomoga odoogoo hesigaloso yayo gilimademe, diba yimapoo sibadeeso.

¹⁴ Yesuye odoogoo 12 hesigaloso dimapoo egeese takaso, "Niba abolo sile sibileiso, osoloso ayo niba diye dalaiso, Godeeyo to takomo sile sibilame."

¹⁵ Osoloso, ayo nimapoo kitulugu tenelaiso, odoogoo bo holo pala peegoo hasisilame."

¹⁶ Yesuye gilimadoo odoogoo 12 dia hu hagosoo: Saimon

(odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso);

¹⁷ osoloso Sebediyo owolo bakadio Yemes dio omolo Yonee dio (Yesuye hu hee hedi Bowaneges. Hu eyo bei ee to kei wei masi weli);

¹⁸ osoloso Endulu, Pilipi, Batolome, Matiyu, Tomas, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Tadiyes, Loum gamalee mapoo ha teli odoo Saimon-Selot,

¹⁹ osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesu dio Belsebul dio

(*Mat 12:22-32; Luka 11:14-23; 12:10*)

²⁰ Esemé Yesu o odoowo moso mapoo wedi dileso badoboome, odoo susuga oso see diya mooloogoodooso. Esemé Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo diayo nei nalai biame egele.

²¹ Esemé o soosooso goo egee duloso, yo hala-boomo sila pele dolone, yo dibada mosopoo ido dilame sibadeeso.

²² Esino tei eligili odoo Yelusalem maga sibadee oso egeesee takaso, “Yesu yo bo dia wiligi odoo taba Belsebul (Saiten o hu hee) o kulodu badoso. Esiga yayo bo wiligi taba oso kitulugu maga bo holo peegoo hasiso bugulone ka silo.”

²³ Esemé Yesuye tei eligili odoo gilimadoloso wudu takolone egeesee takaso, “Saiten odoo ma kulodu

badebei dieso nediliyo pee-goo kasee hasiso bigileiyo? Eli mauwe.

²⁴ Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, toke-nee palaiso.

²⁵ Osoloso soosoo heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee dabalaimé, tokenee palaiso.

²⁶ Osoloso Saiten eyo nediliyo o odoo sabolo ha toga, yayo kitulugu sagelaime, omapoo mauwe pagalaiso.

²⁷ Esiga odoo heeso kitulugu odoo eyo mosopoo bi heli talame gooleega, yo daga kitulugu odoo tiso tiamagalaiso. Osoloso hamamee o moso kulodu peleso, o bi heli talaiso.

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, goo tokenee susuga edebeeyo teli sabolo, osoloso to tokenee Godee mapoo takeli ee Godeeye hapoloso boobado bigileiso.

²⁹ Esino odoo agayo Dio Tei eyo goo maga to toke-nee takooga, o goo tokenee egee hapalaime, o goo tokenee moloso kookaiyo osee malaiso.”

³⁰ Yayo goo hagee dimapoo takaso, bei diayo yo bo holo paladee dee takeme.

Yesuwo owee sabolo omolo dio sabolo

(*Mat 12:46-50; Luka 8:19-21*)

³¹ Yesuwo owee sabolo omolo dio Yesuye eligimelee

moso mapoo peledabaso. Diba Yesubolo to kalame peegoo tebisa molome, odo heeso Yesu takalame moso kulodu gadiso.

³² Esememe odo susuga Yesubolo debei odo diayo ogoloso Yesu mapoo egeese takaso, "Noowee sabolo no molo dio oso peegoo no esia molo."

³³ Yesuye dimapoo eligilame to nei woosaso, "Mo wee sabolo molo dio odo ogumo?"

³⁴ Osoloso see Yesuye odo buluma omapoo ogogolone egeese takaso, "Hamapoo ege, hagee mo wee sabolo molo dio oso."

³⁵ Odo agayo Godeeye goomoga goo tomo siloga, diba tei molo dio osoloso mo wee dio oso."

4

Witi ko segeli odo eyo goo maga wudu taka

(Mat 13:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Yesuye Gelili abei palaga odo susuga mapoo see tobu eligimeleso. Esino odo susuga yimapoo mooloo-goodeme, yo du ma kulodu meledoboloso buloso pepooko hoogoo dileso omaga to takaso.

² Yesuye wudu taka susuga dimapoo eligiliso. Yayo eligilone dimapoo takaso,

³ "Niba dui. Odo hee ko segelame diso.

⁴ Yo omapoo ko kukobugumo sileeno, ko abo eli domopoo

misigedibaso. Esememe só aboso sibileseso neso.

⁵ Osoloso ko abo yugogisi mi mapoo misigedibaso. Esememe mi sebega saga palaso.

⁶ Esino osoko pa oso dei moodoome siligaloso wediaso. Bei, too mi ma kulomoo gameilega.

⁷ Osoloso ko abo we ti bei kookoone poogoo omapoo misigedibaso. Esememe we ti ko sabolo palaso. Esino we tiso ko eyo bou tiademe dadailoso ko pele poogooso.

⁸ Osoloso ko abo mi medee tekepo mapoo misigedibaso oso medee tekepo kauwa palaso. Osoloso ko paso, su aboso ko 30 egeesi paso, osoloso abo ko 60 egeesi paso, osoloso abo ko 100 egeesi paso."

⁹ Yesuye egeese takaso, "Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui."

Yesuye wudu taka goo eyo bei

(Mat 13:10-17; Luka 8:9-10)

¹⁰ Hamamee Yesu obusomo badebeino, o hamamee dili 12 odo sabolo, osoloso odo abo yimapoo mooloo-goo doloso debei odo oso yimapoo, yayo wudu taka goo eyo bei woosaso.

¹¹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee daga mada meleeso. Esino nimapoo woola yilige bigileiso. Esino

peegoo debeli odo mapoo ayo wudu takeliso.

¹² Esiga Aisayaye taka hagee peegoo debeli odo maga taka,

'Diayo medee hodu dileso agalaiso.

Esino goo eyo bei diayo ogoloso gooleedalaime.

Osoloso diba medee hodu dileso to taka duleiso.

Esino goo eyo bei diayo medee gooleedalaime.

Diayo gooleedoo diepi, dibada goo tokenee maga miligi pialoso,

Godeeye goo tokenee hapoloso boobado bigiliyo,' diso."

Yesuye ko segei eyo bei taka

(*Mat 13:18-23; Luka 8:11-15*)

¹³ Yesuye o hamamee dili sabolo odo abo mapoo egeese takaso, "Bei kasi maga niba wudu taka hagee medee kibiya gooledelega ka pagala? Wudu taka hageeyo bei niyo medee kibiya gooledelega poo-googa, wudu taka abo nimapoo ayo takooga, niyo kasee gooleedalaisomo?"

¹⁴ Ko edebeeyo kukobigili ee Godeeyo to oso, osoloso yayo to egee odo mapoo takeliso.

¹⁵ Esiga odo abo ko oso eli domopoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duliso. Esino Saitenso saga sibilesa Godeeyo to dibada sooloo ma kulodu melee yayo peedee deliso.

¹⁶ Osoloso odo abo ko yugogisi mi mapoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo saga teliso.

¹⁷ Esino Godeeyo to oso dia sooloo ma kulodu too medee koo meili. Esiga diayo Godeeyo to duloso biame deiyepo mapoo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too goo maga hegi goo sabolo osoloso dala goo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

¹⁸ Osoloso odo abo ko oso dagi we ti kauwe kadee mapoo misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso tei teliso.

¹⁹ Esino mipoo hageeyo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso badalai goolee sabolo, osoloso tokenee goo goolee sabolo oso dibada tei too tokenee peliso. Egeesi maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

²⁰ Osoloso odo abo ko mi tekepo mapoo misigediba egeesi masi doso. Diayo Godeeyo to duloso tei teliso. Osoloso diba Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu Godeeyo to oso homokoko masi peliso. Esiga odo aboso homokoko masi 30 egeesi peliso, osoloso aboso homokoko 60 egeesi peliso, osoloso aboso homokoko 100 egeesi peliso."

Keme maga wudu taka

goo

(Luka 8:16-18)

²¹ Osoloso Yesuye dimapoo wudu takolone woosaso, “Odo heeso keme pouloso gadeebugu ee gooloo-goolame, tolo ma hemidu o, debi ma hemidu mada magelisomo? Haye, yo keme pouloso dokodoo woola mageliso.

²² Goo susuga epedee hamapoo mada egee molo, see hamamee gooleedalame gadeebugu mapoo woola peledabalaiso.

²³ Niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui.”

²⁴ Osoloso Yesuye dimapoo egeese takaso, “To niyo du medee goolee. Niba to hagee medee kibiya gooleedoga, goo abo niyo medee gooleedalaiso.

²⁵ Esiga to taka duli odo mapoo Godeeye goo goolee tekepo bei tenelaiso. Esino edebeeyo mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee tekepo pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso.”

Yesuye witi ko oso pala omaga wudu taka

(Mat 13:31-34; Luka 13:18-19)

²⁶ Yesuye see wudu takolone egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odo heeso witi ko o homolee mapoo segeiso.

²⁷ Osoloso yo biame susuga, gesi susuga tialo hogabuo tialo hogabuo dolone witi ko oso pala, yo gooleedele.

²⁸ Witi ko segei eyo mi naga obusomo peliso. Osoloso kauwulone daga bou gasibiliso, osoloso du teliso, osoloso hamameedee ko peliso.

²⁹ Witi ko segei poloso telegeega, segeli odo oso dileso gwaliso.”

Ko pepooko masted deli maga wudu taka

³⁰ Yesuye egeese takaso, “Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo?

³¹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odo heeso ko pepooko masted deli todileso o homolee mapoo segeiso.

³² Esino ko abo ma kulodu ko masted deli hagee diya pepooko. Esino ko pepooko oso bou pisoloso kauwuga, homolee ee ma kulodu homo su oso toowa malaiso. Osoloso sóso omapoo sibileso o dee mapoo ou tegelaiso.”

³³ Yesuye odo mapoo wudu takolone, Godeeyo to takomo siliso. Esem wudu taka oso dibada goo goolee sabolo teibasoo.

³⁴ Yayo odo susuga mapoo hedebe wudu takemeliso. Esino Yesu o hamamee dili odo sabolo diesono

dobolone, yayo wudu taka eyo bei ee dimapoo takeliso.

Yesuye i sabolo howo ki sabolo hamaga taka

(*Mat 8:23-27; Luka 8:22-25*)

³⁵ Biame hedebe omapoo osoko olo moume, Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Iba abei hodiokoo dalo soowoomo," diso.

³⁶ Esemé Yesuye odoo abo poogoloso, hedebe o hamamee dili odoo sabolo du maga abei daso. Esino odoo abo du hee mapoo toboloso hamamee daso.

³⁷ Diba olo abei domopoo damolome, i toowa sibume, howo ki toowa simiso. Osoloso howo ki toowa oso sibulone, dibada du ma kulodu howo sasooso. Esiga diba abei osee damolome, howo sasoo oso dibada du howomoo owulame siso.

³⁸ Esino Yesu yo du osio mapoo wolomai wolomaloso tiameleeso. Esemé o hamamee dili odoo diayo yo tidibuguloso yimapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, iba howomoo meilame hagee see, nayo iba sooloo dolosomo?"

³⁹ Esemé Yesu yo tia hogabuloso tobudulone, i sabolo howo ki sabolo omapoo egeesee takaso, "Epedee hamapoo koodobie!" Esemé i sabolo howo ki sabolo o to duloso, saga koodobiaso.

⁴⁰ Esemé see Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niba

kaseega ka ebiala? Niba amapoo tei too meyo?"

⁴¹ Esemé Yesu o hamamee dili odoo diba diya obume, diesono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, "Hagee odoo ogumo? Yayo i sabolo howo ki sabolo omapoo takeme o to duloso koodobiaso."

5

Yesuye odoo bo holo pala tekepo moodoo

(*Mat 8:28-34; Luka 8:26-39*)

¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili abei daso. Osoloso dibada du Gelasa mosobia dibada mi su mapoo oluguso.

² Osoloso diba du olo oluguloso, Yesu yo mubi dokodoo polomeleeno, odoo bo holo pala oso odoo bi maga Yesu mapoo simiso.

³ Odoo hagee biame susuga odoo bi mapoo badeli, yo kitulugu toowaga edebeeyo yo ki tiso koo tialeegeeli.

⁴ Biame susuga o homo sabolo dee sabolo ki tiso tialogoloso magooga eyo kitulugu oso ki ti kokisa bigiliso. Esiga edebeeyo yo balai eli opupa meli.

⁵ Biame susuga osoloso gesi susuga odoo bi mapoo osoloso esia mapoo eyo nediliyo yoso kolo kookoome gwa sabolo siliso.

⁶ Yesu eli sage hoogooga sibumolome, odoo yo Yesu ogoloso yo tugodalame hoguo diso. Osoloso o homo beiyopoo gawuaso.

7-8 Esemé Yesúye yimápoo egeesee takaso, “Bo holo, no odoo yimaga peegoo gadi.” Esino odoo bo holo pala oso toso neligidi egeesee takaso, “Yesu, dokodoo badeli Godeeyo owolo, nayo amapoo ogoó goo moodoolame ka simiyo? Godeeyo goo maga nayo amapoo dala toowa na teneel!”

9 Esemé Yesúye yimápoo egeesee takaso, “Nee hu ogumo?”

Esemé odoo oso to nei yimápoo egeesee takaso, “Mo hu Bei. Bei, iba bei odoo hageeyo kulodu.”

10 Osoloso bo holo oso Yesu mapoo see howa see howa diso, bo holo mi hee mapoo seesee peegeeyaga.

11 Esemé koola omapoo esia ma dokodoo be hu mooloogoodoo toowa oso mi namo silesibiso.

12 Esemé bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo see howolone egeesee takaso, “Nayo iba be mapoo palame seesee pagalai soowayo?” diso.

13 Esemé Yesúye diba be ma kulodu gasoowadee neme, bo holo odoo ma kuloduga galaga sibilesó see be ma kulodu soowadeeso. Esemé be bei 2,000 egeesi oso esia dokodooga abei mapoo kukulo meilesó, howomoo wediaso.

14 Esemé be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dileso, dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso. Esemé odoo susuga oso to

hagee duloso, diba agalame sibadeeso.

15 Odoo susuga oso Yesu mapoo sibilesó mooloogoodooso. Esino odoo bo holo pala see tekepo polosó, goo tekepo gooleme dugo tekepo kaloso, Yesubolo badoboome ogoloso diya ebiasó.

16 Esemé be bali odoo diayo goo odoo mapoo peledaba sabolo be mapoo peledaba sabolo ogoloso odoo susuga mapoo takaso.

17 Esemé odoo mooloogoodoo susuga oso to hagee duloso, Yesu mapoo see howa see howa diso, “No ibada mi hamaga peegoo di,” diso.

18 Yesu dilame du mapoo tooboome, odoo bo holo pala Yesúye tekepo moodoo oso Yesu mapoo egeesee howaso, “A nobolo dilei goomogo.”

19 Esino Yesúye yimápoo egeesee takaso, “Haye, no mosopoo wedi dileso, Godeeye no sooloo dolone namapoo goo toowa moodoo goo ee nemisi dimapoo oposisi,” diso.

20 Esemé odoo yo see abaga wedi dino Dekapolisi mi mapoo mosobia 10 mapoo takomo diso. Odoo susuga oso to yayo taka ee duloso diya howoogadooso.

Yesu mapoo tei teme nei yayo odoo paiye moodoo

(Mat 9:18-26; Luka 8:40-56)

21 Yesu o hamamee dili odoo sabolo abei hodiokoo dalo sibume, abei palaga

mapoo odoo susuga oso yimapoo mooloogoodooso.

²² Mi omapoo Yu odoowo howo gisili moso gibadeli odoo, o hu Yailas, yayo Yesu ogoloso o homo beiyopoo gawuaso.

²³ Osoloso yayo see Yesu mapoo howolone egeesee takaso, “Mo sobo holo paiye moodoolame, yo talai koola taba. Esiga nee deeso yo sigilame sibe, yo paiye wediloso, see gie badalame.”

²⁴ Esemee Yesu yibolo dime, odoo mooloogoodoo susuga oso hamamee yo pupugamo diso.

²⁵ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu sobo aso woolooma oso sawo dimeli ososee dugo 12 poogooso.

²⁶ Sobo yo melesenee neli odoo bei mapoo diayo pidilame dugo susuga dimeliso. Esino diayo yimapoo dala toowa tenemeleeso. Osoloso yayo dimapoo melesenee talame, melesenee eyo nei magolone o molee susuga hosudooso. Esino yo sawo dimeli koodobilega see toowa poloso, sawo osee dimeliso.

²⁷ Esino sobo yo daga Yesuye odoo tekepo moodoomo sili goo ee dulooso, yayo odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga Yesu yima hamamee sibilesa o dugo sage yayo ka mapoo sigeso.

²⁸ Sobo yayo goolee Yesuwo dugo sigoga yo tekepo palai gooleeso.

²⁹ Yayo Yesuwo dugo sigime sawo dimeli saga koodobiaso. Esemee yo eyo egeesee gooleeso, “Sawo dimeli tekepo pa,” dee gooleeso.

³⁰ Esemee Yesu eyo gooleeno, odoo weidilame moodeli kitulugu yimaga peegoo di neme, yo odoo mooloogoodoo mapoo hodio bidi toboloso egeesee takaso, “Odo agayo mo dugo sigoba?” diso.

³¹ Esemee o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Odo susuga oso nobolo hodobo dulone, no ka sigo domo du. Esiga nayo kasalame, ‘Odo agayo mo dugo sigoba’ doloso ka takala? Bei, odoo susuga oso nama sigoso,” diso.

³² Esino Yesuye odoo mooloogoodoo kulodu osee esia meleeso, yo odoo agayo sigebeleeso.

³³ Esemee sobo Yesuwo dugo sige oso eyono moodoo gooleebuguloso obulone, kikiliga sabolo sibilesa o homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso, osoloso eyo goo moodoo Yesu mapoo takaso.

³⁴ Esemee Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo holo, nayo amapoo tei too maga no olo tekepo paso. Esiga no mesie sabolo di. No olo tekepo paso,” diso.

³⁵ Osoloso Yesu to osee takomolome, odoo aboso Yailaseeyo moso abaga sibilesa Yailas mapoo

egeesee takaso, "Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe," diso.

³⁶ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, "No haga na ebi, wulo amapoo tei te."

³⁷ Osoloso Yesuye egeesee takaso, "Odoosusuga, niba debee," doloso hedebe Pita, Yemes, Yonee, osoloso Yailas esee Yesubolo diso.

³⁸ Diba abaga dino Yailas eyo moso mapoo peledoboloso egeino, odoo susuga oso to boowa sabolo pupusiga molome egeiso.

³⁹ Yesuye moso kulodu gadilesodoosusuga mapoo egeesee takaso, "Niba kaseega to boowa sabolo ka pupusiga malala? Soboholo hagee koo tamoloso. Esino yo wulo tia moloso," diso.

⁴⁰ Esemee odoo susuga oso to Yesuye taka ee duloso yiligaso.

Esemee Yesuye odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Niba moso kuloduga peegoo galagadi," diso. Osoloso Yesu yo soboholo oso tia melee debi mapoo dulone, hedebe oma dio owee dio, osoloso o hamamee dili odoo sabolo kulodu gadiso.

⁴¹ Yesuye soboholo ta o dee mapoo tolosoyimapoo egeesee takaso, "Talita koum!" (To eyobei soboholo, no tebee.)

⁴² Esemee soboholo yopedee omapoo saga to-

boloso siliso (yo dugo 12). Esemee oma dio owee dio, osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo diya howoogadooso.

⁴³ Yesuye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Ayo soboholo hagee wedilame moodoo goo ee, niyo odoo hee mapoo na takee," diso. Osoloso oma dio owee dio mapoo Yesuye egeesee takaso, "Soboholo mapoo nei tenee," diso.

6

Nasalet odoo oso Yesu gowe

(Mat 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi toowa omaga see o midee Nasalet mapoo diso.

² Osoloso Yu odoowo hasali biame hee mapoo howo gisili moso mapoo peleso, Godeeyo to odoo mapoo eligilame bei mooloogooso.

Esemee odoo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadolone, egeesee takaso, "Odoohagosogoo susuga hagee kasee gooleedoowo? Yo goo goolee medee tekepo. Yayo goo toowa opusomo di moodeli kitulugu kapoo toowo?"

³ Yo wulo moso tegeli odoo, osoloso Meliyo owolo. Osoloso yo Yemes, Yosep, Yudas, osoloso Saimon egee bia dia emei. Osoloso obooba dio onosee ibolo hodobo hamapoo doso," diso. Esiga diayo egeesee

goolone, Yesuye eligi goo ee talai goweso.

⁴ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Odoó susuga oso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó eyo to duloso mesiliso. Esino o mosobia sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoó oso o to mapoo duloso koo mesili,” diso.

⁵ Esiga bei diayo Yesu mapoo gowoolone tei too mauwe poogoloso debei ogoloso, yayo o mi omapoo goo toowa opusomo di moodele poogooso. Esino odoó paigiga abo o deeso sigime weido diso.

⁶ Yesu diayo yimapoo tei too mauwe poogoo ogoloso diya hoowaso. Esemé Yesu Nasalet mi omaga see poogoloso dileso mi pepooko abo mapoo Godeeyo to eligimo siliso.

Yesuye o hamamee dili odoó 12 diye di

(Mat 10:5-15; Luka 9:1-6)

⁷ Yesuye o hamamee dili odoó 12 gilimadoloso dieso nediliyo puloso bakadio tooboo, bakadio tooboo doloso mi opusomo opusomo di mapoo diye diso. Yayo diba diye dolone dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo paladee ee peegoo hasililame.

⁸ Osoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone bi abo na todi. Esino niba wulo susu toloso diyadee.

Osoloso nei sabolo, o sabolo, osoloso molee sabolo toloso na diyadee.

⁹ Esino homo mapoo kali bi sabolo osoloso dugo niso ka hedebe egee mouloso dulone, dugo kali bi abo na te.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo mi omapoo dileso peledobooga, biame omapoo mosobia oso goomogolone moso teneega, moso hedebe omapoo doboso mi hee mapoo dulone ka poogoo di.

¹¹ Osoloso niba mi hee mapoo duga, edebeeyo niba idilega poogoloso nibada to mapoo mesilega poogooga, mi egee poogoloso dulone, megegu nibada homo mapoo mologa omapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame,” diso.

¹² Esemé Yesu o hamamee dili odoó diayo dileso, odoó susuga mapoo Godeeyo to takomo sile sibilone egeesee takaso, “Nibada goo goolee su wuduloso goo tokenee maga miligi pie,” diso.

¹³ Osoloso bo holo odoó ma kulodu paladee diayo peegoo hasiso bugu dolone debeiso. Osoloso odoó paigiga sabolo diayo olipi iso dibada wiligi mapoo soome paigiga weido diso.

Yonee Odoó Howo Oluguli oso ta

¹⁴ Mi susuga mapoo odoó susuga oso Yesuwo goo takomo dime, wiligi odoó

taba Helodeeye duloso gooleedooso. Odo aboso egeesee takaso, “Yo Yonee Odo Howo Oluguli ta maga see hogabia, esiga kitulugu goo toowa hagee yima kuloduga tou ka to,” diso.

¹⁵ Esino odo aboso egeesee takaso, “Yo Ilaya.”

Osoloso odo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo hee daga badebei egeesi masi bado,” diso.

¹⁶ Esino Helodeeye goo hagee duloso yayo egeesee takaso, “Yonee Odo Howo Oluguli, o wiligi kobugume ta odo, yo see ta maga hogabia doo,” diso.

(Yonee telega badolone, daga goo peledaba hagosoo.)

¹⁷⁻²⁰ Biame heeso Helodeeye omolo Pilipiyo osobo Helodiyees peedee huso. Esem Yoneeye goo hagee ogoloso Helodee mapoo diya takolone egeesee takaso, “Nayo nomolowo osobo peedee hulei tekeponee,” diso. Esem Helodiyeseeye komonolone, Helodee mapoo dileso egeesee takaso, “Nayo Yonee neliga moso ma kulodu magee,” diso. Esem yayo Yonee neliga moso ma kulodu magalame, o ha teli odo diye dee takeme, diayo dileso yo neliga moso mapoo magooso. Esino Helodiyees Yonee mapoo hegilone, yayo yo wooloomalame gooleeso. Esino yayo yo woolomele, bei Helodeeye

Yonee wooloomalai ebiaso. Yo gooleedooso, Godeeyo howo woola Yonee goo tokenee mauwe, osoloso yo odo medee tekepo. Esiga yayo Yonee medee bameleeso. Yayo Yoneeyo to duloso goo diya tiadiliso, esino o to mapoo dulei goomogolone, o sooloo ma kulodu goomegeliso.

²¹ Esino hamamee Yonee wooloomalame biame tekeposo Helodiyees mapoo simiso. Helodee soomagoo biame mapoo wo toowa nalame, gamalee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso o ha teli wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Gelili mi toowa ma kulodu wiligi odo tebisaloso debei odo sabolo Helodeeye gilimadoloso mooloogoodooso.

²² Diba wo nolone do-boome, Helodiyeseeyo sobo holo oso diayo wo nolone debei moso ma kulodu gasibileso, dimapoo goomoga tenelone habaso. Esem Helodeeye sobo yimapoo egeesee takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takee, ayo bi egee namapoo tenelaiya,” diso.

²³ Osoloso see Helodeeye tei yilone egeesee takaso, “Nayo goomoga goo amapoo takooga, ayo namapoo tenelaiso. Osoloso mi ayo hagee bamolo su sabolo nayo talai goomogoga, ayo namapoo tenelaiso.”

²⁴ Esem sobo yayo owee Helodiyees mapoo dileso,

yayo goomoga goo ee dulame diso.

Eseme sobo owee Helodiyeseeye nei egeesee takaso, “Nayo goomoga Yonee Odoos Howo Oluguli eyo wiligi goomogo dee takee.”

²⁵ Eseme yayo oweeyo to dulosoo, saga wedi dileso Helodee mapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo Yonee Odoos Howo Oluguli eyo wiligi koodoloso tolo mapoo magoloso tosoboga ee talai, a goomogo,” diso.

²⁶ Helodeeye to hagee dulosoo yo diya goohesoo. Esino yo odoos susuga eyo howo woola mapoo eyo tei magoo ee gababilei ebiasoo. Esiga yayo sobo o to mapoo gowele.

²⁷⁻²⁸ Osoloso Helodeeye o ha teli odoos hee neligamoso gibali oso Yoneeyo wiligi koodolame diye diso. Eseme yayo neligamoso mapoo dileso Yoneeyo wiligi koodoloso, odoos susuga oso agalame tolo mapoo magoloso, odoos howo woola tosobilesoo sobo holo mapoo teneeso. Eseme sobo yayo tolosoo owee mapoo teneeso.

²⁹ Yonee o hamamee dili odoos oso goo hagee dulosoo, diayo sibilisoo o kou todilesoo wulu odoos toga tooseli omapoo kulodu magoosoo.

Yesuye sobo sabolo, hola isoo sabolo, osoloso gisowe

5,000 mapoo nei pi

(*Mat 14:13-21; Luka 9:10-17; Yon 6:1-14*)

³⁰ Yesuye diye di odoos 12 diba see wedige sibilisoo, goo diayo moodoo sabolo osolosoo goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo oposusoo.

³¹ Odoos susuga Yesuye badebei omapoo dile see sibo di oso, Yesu o hamamee dili odoos sabolo nei nalai biame tekepo egele. Eseme Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee takaso, “Iba ibusomoo odoos mauwe poogoo mi mapoo dileso hasalame dimoo,” diso.

³²⁻³³ Eseme Yesu o hamamee dili odoos sabolo du ma kulodu bulumaloso, abei hodiokoo odoos koola mauwe mi mapoo dalo soowoolame moumeleeno, odoos abei palaga debei oso ogoloso gooleedoosoo. Eseme odoos susuga oso mi opusomoo opusomoo di maga Yesuye di mi mapoo malalo mili hoguga diyadeeso. Diba malalo dileso balaga meleeno, Yesu o hamamee dili odoos sabolo du maga sibilisoo gimagoosoo.

³⁴ Osoloso Yesu du maga mi mapoo pubalogoloso, odoos susuga oso mooloogoodoloso debei ogoloso, yayo diba diya sooloo dalasoo, bei sipi be hu masi bali odoos mauwe poogoloso doboome. Eseme yayo goo susuga dimapoo eligisoo.

³⁵ Osokoo olo todobume, Yesu o hamamee dili odoos oso yimapoo sibilisoo egeesee

takaso, “Osoko olo todobuo. Osoloso mi iyo hagee do mapoo odo mauwe. Esiga mi hamapoo nei mauwe.

³⁶ Esiga nayo odo susuga egee do diyadee dee, diayo mosobia koola kee do mapoo dileso nei dieso nalai ee moleeso talame,” diso.

³⁷ Esino Yesuye o hamamee dili odo mapoo nei egeese takaso, “Diayo nei nalai niso toloso dimapoo tenee,” diso.

Eseme diayo Yesu mapoo egeese takaso, “Iyo nei toloso dimapoo teneega, molee ko* 200 oso teli, esino iba molee mauwe.”

³⁸ Eseme Yesuye dimapoo egeese woosaso, “Diba wo kasolo molosomo? Niyo agalame di.”

Eseme diayo dileso ogoloso, diayo yimapoo egeese takaso, “Wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio moloso,” diso.

³⁹ Eseme Yesuye o hamamee dili odo mapoo egeese takaso, “Odo susuga mapoo egeese takee, ‘Niba mi mapoo pepooko mooloogoodoloso buluma mooloogoodoloso buluma,’ dee takee,” diso.

⁴⁰ Eseme diayo dimapoo takeme, diba mooloogoodoo opusomo opusomo doloso mooloogoodoo hee mapoo odo 100, osoloso mooloogoodoo hee mapoo odo 50 doloso bulumasoo.

⁴¹ Eseme Yesuye wo si dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo toloso, Kei mi ma dokodoo bolone, Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di sabolo agisaloso o hamamee dili odo mapoo piso, diayo odo susuga mapoo pilame. Eseme diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odo susuga mapoo piso.

⁴² Eseme odo susuga oso nei teiba nega diya edigasoo.

⁴³ Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odo oso misigamo dileso bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

⁴⁴ Osoloso sobo sabolo holaiso sabolo nei neso. Esino mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga 5,000 oso nei ka ne.

Yesuye howo dokodooga di
(Mat 14:22-33; Yon 6:15-21)

⁴⁵ Diba nei nalaga koodobuloso, Yesuye o hamamee dili odo malalo du maga Betesaida mi mapoo diye doloso, diba abei damolome, Yesuye odo susuga dibada mi mapoo diye diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye odo susuga diye doloso, yo obusomo Godee mapoo takalame mubi dokodoo palaso.

⁴⁷ Gesi domo o hamamee dili odo dibada du maga abei domo damolome, Yesu yo obusomo mubi dokodoo badebeiso.

* **6:37: molee ko** hagee denaliyus deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageese teliso. **6:46: Luka 5:16**

48 Yesu mubi dokodoo badolone egeino, poo sabolo howo ki sabolo simi oso, o hamamee dili odoos du mapoo woome, diba kwasu sabolo du sulugamo diyadaga molome egeiso. Osoloso gesikolo kudi olo tadageme, yo howo dokodooga diba daga dilame dimeleeso.

49 Esino o hamamee dili odoos diayo Yesu howo dokodooga dimelee ogoloso, diayo goolee boso siba bele dolone diya googaso. 50 Yesu o hamamee dili odoos yo ogoloso obugume, yayo dimapoo egeese takaso, "Niba howaleegee. Haga na ebi. Ayo siba."

51 Osoloso Yesu yo du ma kulodu dabooome, howo ki sabolo poo sabolo saga koodobiaso. Esem Yesu o hamamee dili odoos oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso.

52 Diba Yesuwo kitulugu gooleedoo diepi, diba howoogele pegeliyo. Esino diba howoogadooso, bei dia goo goolee oso gooleedalai tebilega.

53 Osoloso diba abei daloso abei hodiokoo Genesalet mi mapoo dibada du oluguso.

54 Diba du oluguloso mu-biyodoo dalaga poogoome, odoos omapoo tebisa melee oso yo kibiya hoodo egeiso.

55 Odoos susuga mi opusomo opusomo di mapoo hoguga dileso, odoos paigiga dibada kida mapoo tiediga-

loso Yesu mapoo emigado sibadeeso.

56 Yesu mi opusomo opusomo di mapoo silime, edebeeyo odoos paigiga kida mapoo tieduloso, bi teli go mapoo emigado sibilesos magooso. Esem odoos paigiga oso Yesu mapoo howolone egeese takaso, "Iyo wulo nee dugo su mapoo sigilei soowayo?" diso. Osoloso odoos paigiga oso Yesuwo dugo su mapoo sigime, odoos egee bia wegigadooso.

7

Godeeye tei eligi goo sabolo edebeeyo tei eligi goo sabolo

(Mat 15:1-9)

1 Biame hedebeso Pelisi odoos sabolo osoloso tei eligili odoos abo oso Yelusalem mi maga sibilesos Yesu mapoo mooloogodooso.

2 Osoloso diayo egeino, Yesu o hamamee dili odoos abo oso Yu odoos tei dedelega poogoloso nei nalame, dibada dee howo koo hapagali.

3 (Esino Yu odoos sabolo Pelisi odoos sabolo dibada adaga dia tei eligi goo ee dodolone, daga nei nalame dee howo hapagaliso.

4 Diba bi teli go mapoo bi tolosos nala poogolone, daga dibada dee medee howo hapagalosos ka nali. Osoloso dibada adaga dia tei eligi goo ee dodolone, dibada kapu

sabolo sesepeni sabolo osoloso disi sabolo howo hapa-galiso.)

⁵ Esem Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Bei kasalame nee hamamee dili odoo oso ibada adaga dia tei eligi goo ee dedelega ka pagala? Diba dee howo hapegelega nei naliso,” diso.

⁶ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo bakadio gweli odoo. Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee Aisayaye nibada goo maga tei goo takaso. Bei, yayo goo Godeeye taka egeesee hoguguso,

‘Odo hagee bia oso dia magaso wulo gamenee amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudiliso. Esino dibada sooloo ma kulodu tei amapoo mesili goo ee mauwe.

⁷ Diayo amapoo goomogolone mo hu dokodoo poudili goo eyo bei mauwe. Bei, diayo tei edebeeyo eligi goo ee ayo eligi masi see diayo odoo mapoo eligimo silesibiliso,’ diso.

⁸ Niba Godeeyo tei eligi goo ee poogoloso, see nibada adaga dia tei eligi goo ee deedeeso.”

⁹ Yesuye dimapoo see tobu egeesee takaso, “Niyo tei Godeeye eligi goo ee peegoo

magoona, nibada adaga dia tei eligi goo ee talame.

¹⁰ Esiga daga hoogoo Moseseeye tei goo Godee maga simi nimapoo tenee hagosu,

‘Nama dio noowee dio oso to taka duloso dimapoo mesie. Esino odoo agayo ama dio owee dio mapoo to tokenee takooga, yo wooloomalaiso.’

¹¹ Esino niyo egeesee take-liso, ‘Soowa, edebeeyo ama dio owee dio mapoo takoo, “Emegei, niba ayo pidileime, bei molee amapoo egee molo Godee mapoo tenelame siga. Molee egee ibada toso hedi koloban.”’

¹² Niyo odoo owee dio ama dio ee pidilei tei magooso.

¹³ Niyo tei magoo ee dodolone Godeeyo tei magoo peegoo magolone ka doso. Osoloso niba goo abo susuga egeesi masi tomo silesiboso.”

Odo sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola tokenee peli goo

(Mat 15:10-20)

¹⁴ Esem Yesuye odoo mooloogoodoo see gili-madoloso, dimapoo egeesee takaso, “Odo susuga niba, mo to hagee duloso medee gooleede.

¹⁵ Esiga edebeeyo nei nali oso o sooloo ma kulodu Godeeyo howo woola toke-nee koo peli. Esino odoo o sooloo ma kulodu goo gooleemeleso, to tokenee

taka sabolo, osoloso yayo
goo tokenee tomo sili oso, o
sooloo ma kulodu Godeeyo
howo woola tokenee peliso.
[

16 Niba dulubolo, ayo
hagee takoo niyo medee
hoodo dui,” diso.]*

17 Esemé Yesuye odoó
mooloogoodoo poogoo
dilesó, moso kulodu gadime,
o hamamee dili odoó oso
dilesó yimapoo egeesee
takaso, “Nayo wudu taka
goo eyo bei imapoo medee
takee,” diso.

18-19 Esemé Yesuye
dimapoo egeesee takaso,
“Niba goo eyo bei medee
koo gooleedolo? Esiga nei
niyo tolosó nali oso nibada
sooloo ma kulodu Godeeyo
howo woola tokenee koo
peli. Bei, nei egee sooloo ma
kulodu koo gameli. Esino
nayo nalo sooloo golooso see
nee gemedéi maga peegoo
gadiliso.” (Yesuye goo hagee
takolone, yayo to kitulugu
sabolo takaso, nei nali bi
susuga nalai tekepo, diso.)

20 Esino Yesuye see egeesee
takaso, “Odoó o sooloo ma
kulodu goo gooleemeleso, to
taka sabolo, osoloso yayo
goo tokenee tomo sili oso, o
sooloo ma kulodu Godeeyo
howo woola tokenee peliso.

21 Esino o sooloo ma ku-
loduga goo tokenee susuga
hagoso woola peledebeliso:
tokenee gweli goo, osoloso
sobo obuo sabolo giso kadiga
sabolo goo heli teli goo,

osoloso adaba bi heli teli goo,
osoloso odoó wooloomali
goo, osoloso adaba kooka
sobo sabolo kooka giso
sabolo goo heli teli goo,

22 bi bei doloso badalai
gweli goo, osoloso tokenee
teli goo, osoloso emegei
dimapoo gamenee takeli goo,
osoloso odoó susuga eyo
howo woola ebili goo talai,
osoloso emegei dimapoo
kweli goo, osoloso emegei
dia goo maga to tokenee
takeli goo, osoloso suwa
peli goo, osoloso goo tekepo
goolee me sili goo.

23 Esiga goo tokenee
susuga egee talame odoó o
sooloo ma kulodu gooleeme-
leso toga, o sooloo ma
kulodu Godeeyo howo woola
tokenee peliso.”

Yu sobonee oso tei too
(Mat 15:21-28)

24 Yesu o hamamee
dili odoó sabolo mi
egee poogoloso, see Taya
mi toowa koola mapoo
diyadeeso. Osoloso yo
dilesó, odoó susuga oso yayo
simi ogoloso gooleedeeyaga,
moso hee mapoo kulodu
gapeleso mada badebeiso.
Esino odoó susuga oso yayo
simi goo ee duloso, odoó abo
mapoo saga takomo dime,
diba gooleedooso.

25-26 Esemé Yu sobonee
hedebe Ponesiya Siliya mi
mapoo badeli oso Yesuwo
goo ee duloso, yayo badebei
mi omapoo simiso. Yayo

* **7:16:** To hagee odoó abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoó bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso.

sibileso Yesuwo homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee hoowaso, “Mo sobo holo yima kulodu bo holo peleso badoso. Esiga nayo sibileso o kulodu bo holo egee bado peegoo habigilame sibe,” diso.

²⁷ (Yu odoo oso Yu odoonee mapoo so, dee takeliso. Osoloso Yu odoo ee takolone odoo holaiso, deliso. Esememe sobo yayo goo egee moodoolai kitulugu teiba doloso yimapoo tei too mala beleso agalame) Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Holaiso dia nei toloso so mapoo tenelai tekeponee. Esino daga holaiso dimapoo nei tenelai tekepo,” diso.

²⁸ Esememe sobo hagoso Yesu mapoo nei egeesee takaso, “O. Lodee, nayo tei takoo. Esino so moso hemidu silesibulone, holaisoso nei nolone kokou miyomoo mou ee nalagamo silesibiliso,” diso.

²⁹ Esememe Yesuye sobo mapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei tekepo takaso. Esiga no mosopoo dileso nowolo sobo holo mapoo ege, yo tekepo badoso. Bo holo epedee o beliye ma kulodu mauwe,” diso.

³⁰ Esememe yo o mosopoo dileso, o sobo holo egeino bo holo o kulodu pala mauwe poogoloso, tekepo poloso debi mapoo wulo tia molome egeiso.

Yesuye odoo dulu taba ibaya tekepo moodoo

³¹ Yesu o hamamee dili odoo sabolo Taya mi poogoloso Saidon mi mapoo peledabaso. Osoloso diba see abaga dino Dekapolisi mosobia mapoo peledoboloso, Gelili abei mapoo mouso.

³² Osoloso odoo aboso odoo dulu taba ibaya Yesu mapoo ido sibileso howaso, yayo o deeso sigiloso tekepo palame.

³³ Yesuye odoo dulu taba ibaya odoo mooloogoodoo omaga peegoo ido dileso, Yesuwo dee woluguso dulu taba ibaya eyo dulu ou mapoo tuluguloso, makawo o dee mapoo paga magoloso, odoo dulu taba ibaya eyo i mapoo sigeso.

³⁴ Osoloso Yesuye Kei mi ma dokodoo bolone sooloo toowa polomeleso homodobuloso yimapoo o toso egeesee takaso, “Epata!” (to eyo bei ee yiliga magee).

³⁵ Esememe epedee omapoo dulu taba ibaya eyo dulu tekepo poloso to taka o duluso medee duso, osoloso o iso to medee kalame bei mooloogooso.

³⁶ Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo takolone, goo yayo moodoo ee na oposisi doloso, dimapoo to kitulugu sabolo takeliso. Esino yayo takolone diayo odoo abo mapoo na oposisi dee taka poogoloso, see odoo abo mapoo oposisiliso.

³⁷ Esememe odoo susuga oso Yesuye goo moodoo duloso diya howoogadooso. Osoloso

diayo see egeesee takaso, “Yesu goo susuga tomo sili medee tekepo. Iyo goolee edebeeyo odoos dulu tabaga ibaya tekepo koo moodoogamo silabelee dee. Esino yayo odoos dulu tabaga osoloso to koo kalagali yayo tekepo moodoogamo siliso.”

8

Yesuye odoos 4,000 mapoo nei pi

(Mat 15:32-39)

¹⁻² Biame heeso Yesuye goo eligi ee dulame see yimapoo odoos susuga mooloo-goodoloso debeiso. Esino nei mauwe poogoome, Yesuye o hamamee dili odoos gili-madoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoos susuga hagee diya sooloo dolo, bei diba abolo dobolone biame bakadio hedebe di poogooga. Esiga diayo nei nalai mauwe.

³ Osoloso ayo diba nei tenelega, dibada mosopoo diyadee dee takooga, diba eli domopoo houdaso kitulugu me poogoloso howamadagalaiso, bei odoos abo dibada mi koola hapoonee,” diso.

⁴ Esemee Yesu mapoo o hamamee dili odoos oso egeesee woosaso, “Nei mauwe, osoloso moso mauwe miwe poogoo mi hamapoo, iyo nei kamapoo tolosos odoos susuga hamapoo ka tenelaiyo?” diso.

⁵ Esemee Yesuye o hamamee dili odoos mapoo egeesee woosaso, “Nimapoo

wo si kasolos molosomo?” dee takaso.

Esemee diayo nei egeesee takaso, “Imapoo wo si 7 moloso,” diso.

⁶ Esemee Yesuye odoos susuga mi mapoo bulume diso. Osolosos yayo wo si 7 tolosos Godee mapoo goomoga to takaso. Osolosos wo si popeilosos odoos susuga mapoo pilame, o hamamee dili odoos mapoo pisolos. Esemee diayo odoos mooloogoodos susuga mapoo pisolos.

⁷ Osolosos odoos mooloogoodos ma kulodu di pe-pooko abo molo egeisoso. Esemee Yesuye di tolosos Godee mapoo goomoga to takolosos, o hamamee dili odoos mapoo teneme, diayo tolosos odoos mooloogoodos mapoo pisolos.

⁸ Esemee odoos susuga nei ne oso diya edigime, diayo nei nalosos abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoos oso misigaloso, bou tegei ma kulodu soos bou 7 egeesos metamagisaso.

⁹ Esiga biame omapoo odoos 4,000 oso nei egee nesos. Osolosos diba nei nalosos, hamamee Yesuye dibada mi mapoo diyadee, diso.

¹⁰ Osolosos diba diye dolosos, Yesu o hamamee dili odoos sabolos abei mapoo meilesos du ma kulodu bulumalosos, Dalmanuta mi mapoo dalos soowasos.

Pelisi odoos oso goo toowa opusomos di ee agalame goomoga

(Mat 16:1-4)

11 Diba Dalmanuta mi mapoo soowooleso pele-doboome, Pelisi odoososo Yesu mapoo toso agadilame sibadeeso. Bei, diba goomogaso, Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso kukuloso agalame. Egeesee meleso, diayo Yesu mapoo goo toowa opusomo di moodee doloso takaso.

12 Esemes Yesuye goo hagee duloso, yo diba gooheleme sooloo toowa polomeleso homodobuloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga epedee biame hamapoo odoososo susuga hagee do oso goo toowa opusomo di moodoo ee agalame ka woosaliyo? Esiga ayo nimapoo tei goo taka, ayo goo toowa opusomo di odoososo epedee biame hamapoo hagee do omapoo niyo agalame see moodoolaime,” diso.

13 Osolososo Yesuye goo hagee takemelee koodobuloso, see o hamamee dili odoososo gilimadoloso du mapoo meilesoso, abei hodiokoo dalo soowaso.

Yesuye wo habili maga wudu taka
(Mat 16:5-12)

14 Diba abei hodiokoo dalo soowoolone wo talai boobado bugunabu. Esino du ma kulodu wo si hedebe molome egeiso.

15 Esemes Yesuye dimapoo kokodo takalame, wudu takolone egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Bei, Pelisi odoososo sabolo osolososo Helodee

dibada goo ee wo habili masi moloso. Osolososo wo giedege sabolo wo habia sabolo hamaga, wo giedege habia oso tokenee palaiso,” diso.

16 Esemes diayo Yesuye taka duloso diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo wo tellega boobada poogoo simiga Yesuye iba ogolososo egeesee ka takoo,” diso.

17 Esino diayo to moulone debei ee Yesuye ogolososo dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga niyo wo telega boobada poogoo simi maga goo diya koudulone ka dabala? Esiga niba ayo kitulugu goo ee gooleedelega osee doso. Nibada sooloo ma kulodu goo ayo eligi ee gooleedolososo, nibada sooloo ma kulodu magalai diya kalawado?”

18-19 Niba howo mauwega, egele ka pagala? Niba dulu mauwega, dule ka pagala? Niba ayo wo si dee tiadoo giso 5,000 mapoo pi goo ee boobadoolo? Diayo nei naloso, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Esemes diayo nei egeesee takaso, “Bou tegei 12.”

20 Esemes Yesuye see egeesee takaso, “Ayo odoososo 4,000 mapoo wo si 7 populososo pi, wo abo poogoome, niyo misigamo di bou tegei kasolo metamagisayo?” diso.

Esemes diayo nei egeesee takaso, “Bou tegei 7.”

21 Esemé Yesúye egeesee takaso, “Ayo odoó susuga mapoo wo pi goo ee niyo egeiso. Esino bei kasi maga Pelisi odoó sabolo Helodee dibada goo wo habili masi maga ayo hagee takoo niyo gooleedelega osee ka dabala?”

Yesúye Betesaida mi omapoo odoó howo bakadio si tekepo moodoo

22 Osoloso diba Betesaida mi omapoo peledoboloso, odoó abo oso odoó howo bakadio si Yesu mapoo ido sibadeeso. Osoloso diayo Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, “Odoó hagee nee deeso sigoloso yo tekepo pe,” diso.

23 Esemé Yesúye o hamamee dili odoó sabolo dulone, yayo odoó howo bakadio si eyo dee mapoo toloso mosobia omaga yo peegoo ido diso. Osoloso Yesúye o howo mapoo makawo paganuloso, yayo odoó egeeyo howo mapoo sigoloso, Yesúye yimapoo egeesee woosaso, “No epedee bi susuga ogolo?”

24 Esemé odoó yayo peegoo ogogolone egeesee takaso, “O, olo ogoso. Esino odoó silesibono medee koo ogo. Diba homo masi silesibo,” diso.

25 Esemé Yesúye o deeso see odoó howo bakadio si eyo howo mapoo sigeme, olo epedee omapoo o howo tekepo poloso bi ogogolone

egeesee takaso, “Bi susuga medee ogo,” diso.

26 Yesu odoó howo baka-dio si tekepo moodooloso, Yesúye yo tekepo moodoo odoó abo mapoo takelega pagalame, yo mosopoo diye dolone yimapoo takaso, “No duga mosobia kuloduga na di,” diso.

Pitaye Yesuwo goo yilige bugu

(*Mat 16:13-20; Luka 9:18-21*)

27 Yesu o hamamee dili odoó sabolo abaga mosobia koola Kasaliya-Pilipai mi mapoo polone, eli domo dulone, Yesúye o hamamee dili odoó dimapoo egeesee woosaso, “Edebeeyo a odoó ogu deliyo?”

28 Esemé diayo Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Odoó aboso taka, no Yonee odoó howo oluguli odoó toloso hogado simi deliso. Aboso taka, no Ilaya deliso, osoloso odoó aboso taka, no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoó hee daga badebei deliso.”

29 Yesúye dimapoo egeesee woosaso, “Niyo a odoó ogu deliyo?”

Esemé Pitaye nei egeesee takaso, “No Keliso, Godeeye hudi magoo oso.”

30 Esemé Yesúye dimapoo to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Odoó mapoo a Keliso Godeeye hudi magoo dee na takeeye!” diso.

*Yesu eyo talai goo ee taka
(Mat 16:21-23; Luka 9:22)*

³¹ Yesuye o hamamee dili odoo eligi bei mooloogolone egeesee takaso, “Odoo Holo, a dala toowa bei talaiso, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili wiligi odoo tebisa sabolo oso a gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a wooloomaloso, bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo see bi maga hogadileiso.”

³² Yesuye goo hagee o hamamee dili odoo dimapoo woola yilige bugume, Pitaye yo peegoo ido dileso yimapoo egeesee takaso, “No egeesee na takee.”

³³ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo bidi toboloso bolone, Pita mapoo egeesee takaso, “Saiten, no amaga peegoo di! Nayo to egee takoo Godeeye taka ee takoo. Esino edebeeyo taka goo ee takoo.”

³⁴ Yesuye o hamamee dili odoo sabolo osoloso odoo mooloogoodoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, eyo talai sabolo dala toowa talai sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

³⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli eyo goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mo goo maga

sabolo osoloso to tekepo eyo goo maga o gie badeli eyo goodegelega poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

³⁶ Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga ee tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogoo goo talaisomo? Mauwe.

³⁷ Bei, yayo gie badeli eyo nei talai mipoo hamapoo bi hee mauwe.

³⁸ Esiga edebeeyo Godeebolo ebilega poogoloso, goo tokenee osee tomo silesibo epedee biame hamapoo, edebeeyo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, hamamee ayo mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso o momaiye sabolo sibileso, nei ayo yo gowoolaiso.”

9

¹ Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo ka taka, odoo abo hamapoo hagee do, niba epedee talaime. Esino daga malalo Godeeye wiligi doloso badalai biame goo kitulugu sabolo siboga agalaiso.”

Yesu o su opusomo di

(Mat 17:1-8; Luka 9:28-36)

² Osoloso biame 6 olo poogoloso, hamamee Yesuye Pita, Yemes, osoloso Yonee esee mubi hoo dokodoo odoo mauwe mapoo ido paladeeso. Mubi hoo dokodoo o hamamee dili

odoo oso balaga molome Yesu o su opusomo paso.

³ Esem egeino Yesu o dugo diya hohodi ka heliye omaga poni oso howo dooso. Esiga mi hamapoo odoo heeso dugo hapooga dugo heliye egeesi molo agalaime.

⁴ Diba omapoo dobolone egeino, Moses dio Ilaya dio peledoboloso Yesubolo to kesamolome egeiso.

⁵ Pitaye Yesu mapoo egeese takaso, "Eligili odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegalaiso, hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo," dee takaso.

⁶ Pitaye takalai kibiya gooledele, diba obume.

⁷ Esem koloboso sibilesi, diba gidisooso. Osoloso kolobo ma kuloduga toso egeese takaso, "Hagee ayo gooma mo holo oso. Esiga o to mapoo medee dui," diso.

⁸ Esem Pita, Yonee, osoloso Yemes to taka dulošo egeino, Moses dio Ilaya dio mena, esino hedebe Yesu dibolo tobudume egeiso.

⁹ Osoloso diba mubi dokodooga see kumoo moulone, Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeese takaso, "Goo niyo egei ee odoo abo mapoo na takee. Esino Odo Holo, a ta maga see hogado pala ogoloso, niyo hamamee ka takomo silesibe," dee takaso.

¹⁰ Esem Yesuye to taka diayo wulo kookodooso.

Esino diayo Yesu ta maga see hogado pala goo eyo bei ee diesono nei woosa nei woosa demeleeso.

¹¹ Osoloso diayo Yesu mapoo egeese woosaso, "Bei kasalame tei eligili odoo oso takolone, daga malalo Ilayaye sibilesi, Keliso hamamee sibileigo, dee ka takeliyo?" diso.

¹² Esem Yesuye nei dimapoo egeese takaso, "Ilaya tei sibilesi goo susuga see medee mopoodoo dalaiso. Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso, 'Odo Holo, a dala toowa talaiso, osoloso edebeeyo a gowoolaiso.'

¹³ Esino ayo nimapoo taka, Ilaya yo olo simiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala teneeso, bei Godeeyo to booka maga taka ee dodolone."

Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo (Mat 17:14-21)

¹⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio hedebe di sabolo mubi dokodooga meilesi egeino, Yesu o hamamee dili odoo abo oso tei eligili odoo sabolo agadiga molome egeiso. Esem odoo susuga sibilesi mooloogodooso.

¹⁵ Diba diesono mooloogodoloso balaga meeleno, Yesu dimapoo simi ogoloso, diya howoogadooso. Osoloso diayo Yesu mapoo goomoga sabolo hoguga sibadeeso.

¹⁶ Esem Yesuye dimapoo egeese woosaso, "Niba ogoo

goo maga agadiga malala?" diso.

¹⁷ Osoloso mooloogoodoo ee ma kuloduga odoo heeso egeesee takaso, "Eligili odoo, mo giso holo bo holo pala oso ibaya paga, nayo moodoolame ido simino, no hamapoo mena.

¹⁸ Esiga bo holo yimapoo pologa, yo miyomoo homodobuloso, kakawa molone o mei wulo tekeliso, osoloso maga maga makawo tiidiliso. Esino nee hamamee dili odoo dimapoo mo holo bo holo peegoo hasiso bigilame woosano, diayo bo holo peegoo hasiso bigile, bei diayo kitulugu tebilena."

¹⁹ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba tei too mauwe odoo. Niyo amapoo tei talame, a biame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo? Ayo biame sage nibolo hodobo badebeino, niyo amapoo tei telega osee doga, a nimapoo diya gowooso. Esino giso holo egee amapoo ido sibe," diso.

²⁰ Esemé diayo giso holo Yesu mapoo ido simiso. Esino bo holo eyo Yesu ogoloso, giso holo yo bo holoso o kulodu degiga meleso miyomoo homodobiaso. Esemé maga mapoo makawo oudoo sabolo mi mapoo bidigamo sileeso.

²¹ Yesuye holopeyo ama mapoo egeesee woosaso, "Goo hagee kopolone holope yimapoo bei ka mooloogoowo?"

Esemé holopeyo amameeye nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Yo pepooko mapoo bei mooloogoo.

²² Biame susuga bo holoso holope wooloomalame yo dou mapoo toodoo, osoloso howomoo huso demeleeso. Esiga no kitulugu teiba mologa, nayo iba sooloo dele, osoloso iba pidi," diso.

²³ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Nayo taka, 'No kitulugu teiba daga iba pidi,' diso. Esino edebeeyo amapoo tei toga, goo susuga haga kalawanee."

²⁴ Esemé holopeyo amameeye Yesu mapoo toso neligidi egeesee takaso, "Ayo namapoo tei tooso, esino nayo a pidi, mo tei too pepooko see toowa dee," diso.

²⁵ Esemé odoo susuga oso Yesu mapoo saga mooloogoodalame sibadee ogoloso, Yesuye bo holo mapoo toso neligidi egeesee takaso, "No odoo mapoo dulu taba ibaya teneli. Esiga ayo namapoo to kitulugu sabolo ka taka, no epedee holope hageeyo kuloduga peegoo gasiboga, see holope hageeyo kulodu na gadi."

²⁶ Osoloso bo holo gwa sabolo diya degiga meleso holope miyomoo togobuloso, yo peegoo gadiso. Esemé holope mi mapoo degigilega kakawoloso meleeso. Esemé odoo aboso goolee, yo olo ta, dee gooleeso.

27 Esino Yesuye holopeyo dee mapoo toloso, yo tabalame pidiso. Esem holope yo tabaso.

28 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo dibusomo moso kulodu dobolone, diayo Yesu mapoo egeesee woosaso, "Iyo kaseme bo holo holopeyo kulodu pala ee peegoo habigilei kitulugu mauwe ka poogoowo?" diso.

29 Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niyo daga Godee mapoo takooga, bo holo egeesi masi peegoo ka hasiso bigiya," diso.

Yesu eyo talai goo see taka
(Mat 17:22-23; Luka 9:44-45)

30 Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi egee poogoloso, see Gelili mi ee ma kuloduga diso. Osoloso Yesu yo goomegele, odoo heeso yo egeyaga.

31 Bei, Yesuye o hamamee dili odoo eligi meleeso. Yayo dimapoo egeesee takaso, "Odo Holo, a amapoo ha teli odoo mapoo tenelame tiasalaiso. Osoloso diayo a wooloomalaiso, esino a bi mapoo ta moloso biame bakadio hedebe di mapoo gie badeli toloso hogadileiso."

32 Esino diayo Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooledele. Esem diayo see Yesu mapoo woosalai ebigasoo.

Odo agayo wiligi doloso ka badalaiyo?

(Mat 18:1-5; Luka 9:46-48)

33 Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo peledabaso. Osoloso diba moso dieso dabalai mapoo dobolone, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, "Niba eli domopooga sibulone, ogoogo maga toso agadigamo simiyo?"

34 Esino diayo to nei wedi dile. Bei, diayo dieso nediliyo dima kulodu odoo agayo wiligi doloso badalai goo maga toso agadigaso.

35 Yesu yo biamolone o hamamee dili odoo gilimadoloso, dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo malalo wiligi doloso badalai goomogoga, yo eyo nediliyo pepooko doloso badebee, osoloso yo tou teli odoo masi mesie sabolo odoo susuga ee halo tou tolone ka badebee."

36 Yesuye holope hee ido sibilesa, dibada mudugiyopoo tebidiso. Osoloso holope Yesuye maduloso dimapoo egeesee takaso,

37 "Edebeeyo holope hageesi masi mo hu maga o mosopoo ido pologa, yayo a ido poloso. Osoloso edebeeyo o mosopoo a ido pologa, yayo mo Ma a diye di ee ido poloso."

Odo imapoo ha koo teli, diba ibada odoo
(Luka 9:49-50)

38 Esemé Yoneeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu maga odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugume egeiso. Esemé iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli.”

39 Esemé Yesuye egeesee takaso, “Na hamaga takee. Odoo heeso mo hu maga goo toowa opusomo di moodooga, yayo mo goo maga tokenee goo saga takalaime.

40 Osoloso edebeeyo imapoo ha telega badoga, yo ibada odoo oso.

41 Ayo nimapoo taka, bei niba Kelisowo odooga, odoo heeso nimapoo howo ke-neega, yo nei toowa talaiso. Esiga hagee tei goo.”

Tokenee goo mapoo gido dili

(Mat 18:6-9; Luka 17:1-2)

42 Esemé Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo heeso tei too odoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagoloso howo bou mapoo toosolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee Godeeye odoo goo egeesi moodeli mapoo dala toowa tenelaiso.

43 Osoloso nee dee hodio oso no goo tokenee talame gido duga, dee hodio egee

kobigi, dee hediliwe bado-boso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee dee bakadio sabolo Dou mi mapoo dilei tekeponee. Dou egee koo semili.*

45 Osoloso nee homo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, homo hodio egee kobigi, homo hediliwe bado-boso kookaiyo gie badeli talai tekepo. Esino nee homo bakadio sabolo Dou mi mapoo dilei tekeponee.

47 Osoloso nee howo hodio oso no goo tokenee talame gido duga, nee howo hodio egee tabigi. Godeeye wiligi doloso badeli omapoo howo hediliwe gadilei tekepo. Esino howo bakadio sabolo Dou mi mapoo toodalai tekeponee.

48 Bei, mi omapoo ‘boobee egee molo koo wedili osoloso dou koo semili.’

49 Esiga odoo susuga dala toga douso gawe masi gawoolaiso. Bei, Godee yo goomogoso, iba medee tekepo dabalame.

50 Solu ee bi tekepo. Esino soluso hadali me poogooga, nayo solu ee see hadalame kasee moodolaiyo? Esiga niba solu masi molone ne-megei dimapoo mesie sabolo debee.”

10

Sobo huloso pegeli goo
(Mat 19:1-12; Luka 16:18)

1 Yesu o hamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi poogoloso abaga dino Yudiya mi mapoo peledoboloso, see abaga dino Yoden howo daso. Osoloso omapoo egeino, odoo mooloogoodoo yimapoo sidademe, Yesuye dimapoo Godeeyo goo eyo daga eligi egeesee eligiso.

2 Esem Pelisi odoo aboso sibilesa Yesuye to tokenee takabeleso, kukulo agalame yimapoo egeesee woosaso, "Edebeeyo sobo huloso wulo goo hee maga osobo pagalai tei molosomo?" diso.

3 Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, "Sobo huloso pegeli eyo goo Mosese-eye nimapoo tei kasee eligi-iliyo?" diso.

4 Esem diayo egeesee takaso, "Moseseeye imapoo tei egeesee eligiso, gisoso sobo poogooga, daga sobo pegeli peipa mapoo to hoguguloso sobo yo ka peegeena."

5 Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Moseseeye egeino, yayo eligi goo mapoo niyo mesilega poogolo neme, bige, sobo pagalai soowa, dee takoloso tei hagee ka magoo.

6 Godeeye mipoo hagee daga moodoo biame mapoo, giso sabolo sobo sabolo moodooso.

7 Goo egeesi maga gisoso ama dio owee dio poogoloso, see osobo sabolo hedebe doloso dabalaiso.

8 Osoloso obakadio su hedebe doloso dabalaiso. Esiga diayo debee ee ma kulodu diba bakadio nee, esino diba see olo hedebe doloso ka doso.

9 Esiga Godeeye diba hedebe di goo ee see odoo heeso domo na pi," diso.

10 Osoloso hamamee Yesu o hamamee dili odoo sabolo moso kulodu dobolone, sobo huloso pegeli goo maga diayo see tobu Yesu mapoo woosaso.

11 Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.

12 Osoloso sobo yo omo poogoloso, see giso hee mapoo obuoga, yo odoo heeyo giso ee peedee huso."

Yesu sabolo holaiso sabolo (Mat 19:13-15; Luka 18:15-17)

13 Biame hedebeso odoo aboso holaiso Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso diba pidilame. Esino o hamamee dili odoo oso goo egee ogoloso hamaga takaso.

14 Esem Yesuye o hamamee dili odoo oso holaiso hamaga taka ogoloso, komonolone dimapoo egeesee takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso.

15 Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi

amamo to mapoo mesimo sili, egeesi selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei mauwe.”

¹⁶ Osoloso Yesuye holaiso gilimadoloso, yayo hedebe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, hedebe maduloso o deeso sigolone Godeeye no pidi dee takoo, diso.

Bi bei odoo

(*Mat 19:16-30; Luka 18:18-30*)

¹⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo mi hee mapoo dimeleeno, odoo heeso hoguo sibilesa, o homo beiyopoo gauwuloso, yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo tekepo, ayo ogo goo toga badoboso kookaiyo gie badeli ka talaiyo?” diso.

¹⁸ Esemé Yesu yo Godeeye hudi magoo doloso gooledalame, yayo nei egeesee takaso, “Bei kasalame nayo a tekepo ka takala? Hedebe Godeeno medee tekepo.

¹⁹ Esino nayo woosa to eyo nei, Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: odoo na wooloome, adaba kooka sobo sabolo kooka giso sabolo goo heli na te, heli na te, odoo hee mapoo gamenee na gigidi, odoo hee mapoo gamenee goo maga heli na te, osoloso nama dio noowee dio to taka mapoo mesie.”

²⁰ Esemé odoo ogooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, a holope maga simi tei magoo susuga hagee ayo tobuloso tomo simiso,” diso.

²¹ Esemé Yesuye sooloo dala sabolo odoo omapoo bolone yimapoo egeesee takaso, “No goo hedebe dooboo dagadi moloso. No dileso, nee bi susuga odoo abo mapoo nei moleeso talame todi. Osoloso bi too eyo nei molee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Osoloso no a dodomo sibe,” diso.

²² Osoloso bi bei odoo oso Yesuwo to duloso, diya goohela sabolo diso. Bei, yo bi bei doloso badebeiga.

²³ Esemé bi bei odoo dime, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa.”

²⁴ Yesuye to taka duloso diba howoogaso. Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Mo holo dio, Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa.

²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa,” diso.

²⁶ Esemé o hamamee dili odoo oso yayo eligi

goo hagee duloso diya howoogadooso. Osoloso diesono nei woosa nei woosa dolone egeesee takaso, "Goo egee diya kalawadoo. Esiga odoo agayo gie badeli ka talaisomo?" diso.

²⁷ Esemee Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, "Edebeeyo o gie badeli eyo nediliyo pidilei tebile. Esino Godee yo teiba. Bei, goo susuga yayo moodolai haga kalawanee," diso.

²⁸ Esemee Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "No ege, iba ibada bi susuga hoogoo poogoloso, nayo di hamamee deedee simiso," diso.

²⁹ Esino Yesuye egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka, edebeeyo ayo di hamamee sibilame, osoloso to tekepo eyo goo maga, o moso, o emei, o omoo, o omolo, o owee, o ama, o holaiso, osoloso mi poogooga,

³⁰ odoo yayo o bi susuga poogoo eyo nei toowa talaiso. Esiga yo mipoo hamapoo badolone, see moso, emei, omoo, omolo, owee, holaiso, osoloso mi bei malaiso. Osoloso edebeeyo yimapoo dala tenelaiso, bei yayo mo to mapoo mesiliga. Osoloso hamamee yo kookaiyo bado-boso gie badeli talaiso.

³¹ Esiga odoo abo epedee hamapoo malalo hagee do ee see diba hamamee dabalaiso. Esino odoo abo epedee hamapoo hamamee hagee do oso see malalo dabalaiso."

Yesu eyo talai see tobu taka

(Mat 20:17-19; Luka 18:31-34)

³² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mi mapoo dulone, Yesuye malaso. Esino o hamamee dili odoo goo howoogamo dime, odoo abo hamamee sibadee diya ebigaso. Bei, odoo susuga oso goolee Yelusalem mapoo goo toke-nee peledebeyaga. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoowe peegoo gilimado dilesa dobolone, Yelusalem mapoo gooso yimapoo peledabalai goo ee takolone dimapoo egeesee takaso,

³³ "Iba Yelusalem mapoo peledobooga, Odo Holo, a Yu odoo dia tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo abo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo mo goo midiloso, ayo talai goo ee takalaiso. Osoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso.

³⁴ Diayo a manalaiso, osoloso amapoo makawo pagalaiso, osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino biame bakadio hedebe di poogoloso hamamee a ta maga see gie badeli tolosa hogadileiso."

Yemes dio Yonee dio goomoga goo Yesu mapoo ogo taka

(Mat 20:20-28)

³⁵ Osoloso Sebediyo owolo Yemes dio Yonee dio Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso, "Eligili odoo, goo iyo

goomoga namapoo taka,” diso.

³⁶ Esemé Yesúye nei egeesee takaso, “Ogoo goowo?”

³⁷ Esemé diayo nei egeesee takaso, “Nama Godeeye wiligi doloso badeli mi toowa mapoo siboga, iba goomogo, odoó hee nee dee deedeé dokolo buo, osoloso hee nee dee dobusu dokolo buo doloso goo susuga nobolo wiligi dalame,” diso.

³⁸ Esino Yesúye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo egee takoo goo ee niba koo gooleedo. Esiga dala toowa ayo talame egee molo, niba noseé dala egeesee talai teibayo? Osoloso niba ayo talame egee molo, niba egeesee talai teibayo?” diso.

³⁹ Esemé diayo nei egeesee takaso, “O. Iba teiba,” dee takaso.

Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Dala toowa ayo talame egee molo, niba dala egeesee talaiso. Osoloso ayo talame egee molo, niba egeesee talaiso.

⁴⁰ Esino mo dee deedeé dokolo dabalai odoó sabolo, osoloso mo dee dobusu dokolo dabalai odoó hesigilei amapoo kitulugu mauwe. Esino hedebe Godeeye hesiga odoó oso mi omapoo dabalaiso.”

⁴¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odoó abo 10 diayo Yemes dio Yonee dio to taka duloso, dimapoo diya kamaso.

⁴² Esemé Yesúye o hamamee dili odoó gili-madoloso, dimapoo egeesee takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoó oso dima hemidu debeli odoó ee diya kitulugu sabolo gidebeliso.

⁴³ Esino nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu edebeeyo toowa doloso badalai goomogoga, yo tou teli odoó masi mesie sabolo odoó abo halo tou tolone ka badebee.

⁴⁴ Osoloso edebeeyo malalo badalai goomogoga, yo tou wulayo teli odoó masi odoó susuga halo tou tolone ka badebee.

⁴⁵ Bei, Odoó Holo, ayo mipoo hamapoo simi hagee, edebeeyo a pidilame ka sibile. Esino ayo odoó pidilame ka simi. Osoloso odoó susuga Godee mapoo iyado sibilame a talame ka simi.”

Yesúye odoó howo neliga tekepo moodoo

(*Mat 20:29-34; Luka 18:35-43*)

⁴⁶ Osoloso diba Yeliko mi mapoo peledoboloso, Yesu o hamamee dili odoó sabolo mi egee poogoloso dimeleeno, odoó mooloogoodoo susuga diayo di hamamee simiso. Esemé odoó howo neliga o hu Batimeyes, Timayes eyo owolo, Yesúye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso.

⁴⁷ Esiga Batimeyesye Yesu Nasalet odoó sibogo di

duloso, toso neligidi takolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!”

⁴⁸ Esemee odoo aboso yo hamaga takaso. Esino yo koodobilega, see diya neligidi egeesee takaso, “Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone pidiye!” dee takaso.

⁴⁹ Esemee Yesuye o to duloso, kookoo toboloso tobudulone egeesee takaso, “Yo hapoo sibe dee takee.” Esemee diayo howo neliga odoo iso, osoloso yimapoo egeesee takaso, “Goomege. No toboloso, di. Yesuye no i,” diso.

⁵⁰ Esemee Batimeyes o gidei togobuloso, saga dokodoo pupeleso, Yesu mapoo simiso.

⁵¹ Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No ayo namapoo ogoo goo moodoolai goomogolo?”

Esemee howo neliga odoo oso nei egeesee takaso, “Eligili odoo, a see agalai goomogo.”

⁵² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No wulo di. Nee tei too goo oso no tekepo paso.” Esemee howo neliga odoo yo epedee omapoo see medee egeiso, osoloso yo Yesubolo eli maga diso.

11

Yesuye Yelusalem mi mapoo wiligi odoo masi

toboloso gadi

(*Mat 21:1-11; Luka 19:28-40; Yon 12:12-19*)

¹⁻² Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem mi koola mapoo dulone, Olipi mubi kumoo mosobia bakadio, Betapage osoloso Betani mapoo peledabaso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo bakadio diye doloso dimapoo egeesee takaso, “Mosobia koogee mapoo dilesa, omapoo ogoga be hu gie kauwa donki, edebeeyo wagi ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe.

³ Egeesi ma kulodu odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, niba ogoo toowala, dee takooga, niyo nei yimapoo egeesee takee, ‘Lodeeye donki be hagee epedee talai goomogogona, osoloso see hamamee odoo heeso ka hado sibileigo,’ dee takeeye,” diso.

⁴ Yesu o hamamee dili odoo bakadio mosobia omapoo dilesa, donki be moso peegoo ebigi bagagoloso eli palaga tobudume egeiso.

⁵ Esemee diayo donki be ebigi bagagoo pidi meleeno, odoo abo omapoo debei oso dimapoo egeesee takaso, “Niyo ogoo talame donki be ebigi bagagoo egee ka pidala?”

⁶ Esemee Yesu o hamamee dili odoo oso to nei Yesuye

dimapoo takee doloso taka tobuloso egeese takaso. Esememe odo abo oso donki be hado dilei soowa diso.

⁷ Esememe diayo donki be Yesu mapoo hado sibume, o wagi mapoo dugo pooloso, Yesu dokodoo buloso diso.

⁸ Esememe odo susuga oso Yesu mapoo goomogolone dia kekeisu dugo tigadoloso, eli Yesuye dilei mapoo malalo palagamo dime, odo aboso weiyoo dibada go mapoo segei kookooloso eli mapoo palagamo diso.

⁹ Esememe Yesuye donki be ma dokodoo buloso dimolome, malalo diyadee odo sabolo osoloso Yesu ma hamamee sibadee odo oso to neligidi egeese takaso, "Inolome! Iba Godee mapoo goomogo!

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo yo Godeeye pidiye dee!

¹⁰ Wiligi doloso badeli mi ee sibo Godeeye pidiye dee. Hagee ibada amawe Deibidiye wiligi doloso badebei mi egeesi masi malaiso.

Osoloso iba Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomogo," dee takomo diyadeeso.

¹¹ Osoloso Yesu o hamamee dili odo sabolo Yelusalem mapoo sibilesa, Yesu Yu odo dia tei moso ma kulodu gadiso. Yo moso kulodu bi susuga mapoo egegemeleso diso. Bei olo neligime, osoloso o hamamee dili odo

12 sabolo Betani mi mapoo diyadeeso.

Yesuye pigi homo mapoo to taka

(Mat 21:18-19)

¹² Yesu Betani mapoo tialoso, gesikolo Yelusalem mapoo dimeleeno, eli domopoo yo diya hodiaso.

¹³ Esememe Yesu eli sage abaga sibulone, pigi homo du egeiso. Esememe ko pa beleso agalame hodu diso. Esino ko pelega wulo duwe molome egeiso. Bei, pigi ko peli eyo biamenee.

¹⁴ Yesuye pigi homo hamapoo egeese takaso, "No hamamee homokoko see palaime!" Yesuye egeese taka, o hamamee dili odo duso.

Yesuye Yu odo dia tei moso ma kuloduga odo peego hasiso bugu

(Mat 21:12-17; Luka 19:45-48; Yon 2:13-22)

¹⁵ Yesu o hamamee dili odo sabolo Yelusalem mapoo peledoboloso, Yesu Yu odo dia tei moso ma kulodu gadilesa egeino, odo aboso bi abo nei moleeso talame si sabolo, osoloso odo aboso bi abo nei moleeso telaga molome egeiso. Osoloso molee piligeli odo dia debi pooba sabolo bidige buguso. Osoloso molo huyado sibilesa nei moleeso teli odo susuga oso bili pooba sabolo bidege buguloso, diba susuga peego hasiso buguso.

16 Osoloso odoo susuga bi toloso tei moso tegei eli pee kuloduga gadiyaga Yesuye hamaga takaso.

17 Yayo dimapoo eligilone egeesee takaso, "Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Mo tei moso ee odoo mosobia susuga maga oso sibilesa Godee mapoo takeli moso,' diso. Esino niyo goo egeesi tolone, adaba molee heli teliso. Esiga niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoo oso mada wuli moso paso."

18 Esemee tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo susuga oso to hagee duloso, diayo Yesu wooloomalame eli esigamo silesibiso. Bei, diayo Yesubolo ebiaso, bei diayo eligi mapoo odoo susuga oso tei telega peegeeyaga, osoloso odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee duloso howoogadooso.

19 Osoloso habe omapoo Yesu o hamamee dili odoo sabolo Yelusalem poogoloso diyadeeso.

Pigi homo oso sia goo
(Mat 21:20-22)

20 Gesikolodee mapoo diba eli domopoo diyadeega meleeno, diayo pigi homo egeiso. Pigi homo o dee sabolo o kou sabolo, osoloso too susuga sio doloso molome egeiso.

21 Pita Yesuye daga homo mapoo to taka gooleebuguloso, Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no ege. Nayo daga pigi homo mapoo to taka oso olo sio doloso molo," diso.

22 Esemee Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niba Godee mapoo tei te," diso.

23 "Ayo nimapoo taka, edebeeyo mubi hamapoo egeesee takooga, 'No dileso, abei mapoo kulodu mei,' dee takooga, o sooloo ma kulodu goo goolee bakadio delega, yayo taka goo oso tei peledabalai dee gooleega, Godeeye goo hagee tei peledabalame moodoolaiso.

24 Esiga ayo nimapoo taka, niyo bi talame Godee mapoo takoloso, see bi egee talai doloso tei toga, bi egee niyo talaiso.

25 Esiga niyo Godee mapoo takolone, odoo heeso nimapoo goo tokenee moodoo mologa, niyo odoo egeeyo goo tokenee daga malalo boobado bigi. Egeeseega nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado, Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

[26 Niyo odoo heeyo goo tokenee boobado bigilega poo-googa, nei nibada Ama Kei mi ma dokodoo egee bado Godeeye nibada goo tokenee hapoloso boobado big-

ileime.”]*

Yesuye kitulugu maga woosa
(*Mat 21:23-27; Luka 20:1-8*)

²⁷⁻²⁸ Diba see Yelusalem mapoo sibadeeso, osoloso Yesu Yu odoowo tei moso ma kulodu sileeme, tei moso wiligi odoow tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoow sabolo, osoloso Yu odoow dia wiligi odoow tebisa oso Yesu mapoo sibilesa egeesee woosaso, “No agamo kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odoow agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

²⁹ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Osoloso niyo to eyo nei amapoo takooga, ayo kitulugu toloso hagee silo eyo goo ee nimapoo takalaiso.”

³⁰ Esiga Yesuye dimapoo egeesee woosaso, “Odoow agayo Yonee mapoo kitulugu ka teneeyo, yayo odoow howo olugulame? Kitulugu Godeeye teneeyo, o, edebeeyo teneeyo? Niyo amapoo to nei takee!” diso.

³¹ Esemee diayo to hagee duloso dieso nediliyo to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaisomo? Iyo takolone Yoneeye kitulugu ee Godeeye teneedoo, dee takooga, see nei Yesuye imapoo egeesee takalaiso, ‘Niba bei kaseme Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso.

³² Esino iyo takolone yayo kitulugu egee odoow maga simi dee takooga, odoow susuga oso imapoo diya kamanalaiso.” Bei, odoow susuga oso goolee Yonee yo tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoow, dee gweli.

³³ Egeeseelone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too goo eyo bei, iba gooleedele,” diso.

Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo goo hagee moodoomo silame kitulugu too hagee nimapoo takalaime,” diso.

12

Geleipi ko segei homolee sabolo bali odoow sabolo
(*Mat 21:33-46; Luka 20:9-19*)

¹ Yesuye see wudu takolone Yu odoow dia wiligi odoow tebisa mapoo egeesee takaso, “Biame heeso odoow hee o homolee mapoo geleipi ko sogoloso, pee maga beeleso. Osoloso ko i debilame, yo ou poogoloso, see homolee egee gibadalame doko moso tegeiso. Osoloso yayo homolee bali odoow abo mapoo bameleeye doloso, yo see mi eli sage mapoo badalame diso. ² Osoloso yo omapoo dilesa badoboome, homokoko palagaloso olo bi moodoogaso. Esemee yayo o tou teli odoow hee mapoo takolone, o homolee mapoo dilesa homokoko egee gooloogaloso o hodio

ee yimapoo tosi beye diso.
 3 Esino yo omapoo dileso peledoboome, homolee bali odoososo yo woomele poogoloso geleipi ko telega mosoowe see wedi diye diso.

4 Esemee egeesee ogoloso, homolee eyo amaye see o tou teli odoososo hee diye diso. Esino homolee bali odoososo odoososo hagee o wiligi mapoo wooloso, yimapoo ebili goo teneloso see wedi diye diso.

5 Esemee homolee eyo amaye o tou teli odoososo hee diye diso. Esino homolee bali odoososo oso yo woolomaso. Esemee homolee eyo amaye o tou teli odoososo abo susuga diye diso. Esino homolee bali odoososo oso abo wulo wooloso poogooso, osoloso abo diayo piliguso.

6 Esino yayo gooma owolo hedebe diye dolone egeesee gooleeso, 'Homolee bali odoososo oso mo holowo to duloso, yimapoo mesileiso,' dee gooleeso.

7 Esino homolee bali odoososo diayo homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, 'Holo hagoso hamamee ama toga, yayo geleipi ko segei hagee talaiso. Esiga geleipi ko segei hagee see iyo talame yo wooloomamo,' diso.

8 Esemee diayo homolee eyo amayo owolo tolososo woolomaso. Osoloso o kou homolee maga peegoo togobuguso."

9 Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone, o to dulone debei odoososo mapoo egeesee takaso, "Esiga homolee eyo amaye see kasee moodoolaisomo? Yayo sibilesoso homolee bali odoososo piliguloso, see homolee bali odoososo abo mapoo beye dalaiso.

10 Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee hesigeleyo? Bei, omapoo egeesee takooso,

'Moso tegeli odoososo diayo omou gowoolone togobugu oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.

11 Goo hagee Godeeye ka moodoo. Esiga iba goo hagee ogoloso howoodolone tekepo deeso.'"

12 Esemee Yu odoososo dia wiligi odoososo tebisa oso Yesuye wudu taka goo ee duloso, "Ibada goo takolone bado," doloso egeesee gooleeso. Egeesee lone diayo Yesu talai eli esigamo silesibiso. Esino diba odoososo mooloogoodoo toowa ogoloso, diayo yo talai ebigaso. Esiga Yesu telega poogoo diyadeeso.

Sisa mapoo tekisi molee teneli

(Mat 22:15-22; Luka 20:20-26)

13 Osoloso hamamee Yu odoososo dia wiligi odoososo tebisa oso Yesuye Loum gamalee mapoo goo tokenee abo takalame gooleeso. Esemee diayo Pelisi odoososo abo sabolo

Helodeeyo hamamee dili odoo abo sabolo Yesu mapoo gamenee takalame diye diso.

¹⁴ Esem e odoo egee bia oso dileso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba gooleedooso, no tei goo takeli odoo. Osoloso no odoo bolo koo ebili, osoloso nayo odoo kolo mapoo koo egeli. Osoloso nayo Godeeyo goo odoo susuga mapoo tei eligi moloso. Esiga Loum gamalee wiligi odoo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowo, o, tokeneeyo?”

¹⁵ Iyo tenelaisomo, o, tenelaimeyo?” dee takaso.

Esino Yesuye diayo goo tokenee moodoolame to mou goo ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga niyo a kukulo agalame ka sala? Niba molee ko hedebe a agalaiya tosibe,” diso.

¹⁶ Esem diayo Yesu mapoo molee ko hedebe tosibilesa teneme, yayo dimapoo egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu oso ka mololo?”

Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu oso ka molo,” diso.

¹⁷ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee. Osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

Esem diba to hagee du-
loso diya howoogadooso.

*Ta maga hogabili eyo goo
maga Yesu mapoo woosa*

(Mat 22:23-33; Luka
20:27-40)

¹⁸ Osoloso Sedisi odoo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odoo hagee bia oso takolone, “Odoo wedia see hogabileime,” dee takeliso. Esem diayo Yesu mapoo sibilesa egeesee woosaso,

¹⁹ “Eligili odoo, tei magoo Moseseeye hogugu oso imapoo egeesee takooso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei tayo osobo bau ee huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso.

²⁰ Esiga odoo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso.

²¹ Esem omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yo holo soomagelega taso. Esem see omolo yima hamamee soomagoo oso emeiyo osobo bau ee huso. Esino yinosee holo soomagelega taso.

²² Egeeseelone giso holo 7 susuga hagee bia oso holo soolooga magelega wediaso. Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso.

²³ Esiga odoo wedia maga see hogogadilei biame mapoo sobo egee tei odoo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

24 Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba goo dooboo gweli odo. Bei, niba Godeeye kitulugu sabolo osoloso o to sabolo gooleedelega ka doso.

25 Bei, odo wedia ee bi maga see hogogabuoga, diba see sobo huleime, osoloso giso obileime. Esino diba see Godeeyo momaiye oso Kei mi mapoo egee do egeesi masi dabalaiso.

26 Esiga Moseseeye odo wedia see hogogadilei goo ee o book mapoo hogugu, niyo hesigeleyo? Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob olo taso. Esino homo douso nademe, paiya biame omapoo Godeeye Moses mapoo egeesee takaso, ‘Epedee hamapoo a Eibalahameeyo Godee, Aisekeyo Godee, osoloso Yekobowo Godee doloso ka badoso,’ diso. Odo hagee wediaso, esino dibada dio oso epedee hamapoo gie doso.

27 Esiga Godee hagee odo wedia eyo Godeenee. Haye, odo gie egee do eyo Godee. Esino niyo odo toloso see gie badeli talaime dee gooleega, niba goo dooboo gweli odooso.”

Tei magoo kaso toowa ka molosomo?

(*Mat 22:34-40; Luka 10:25-28*)

28 Tei eligili odo hee diayo toso agadigamelee omapoo sibilesi badolone dumeleeso. Osoloso Yesuye

Sedisi odo mapoo to nei tekepo taka duloso, yayo Yesu mapoo egeesee woosaso, “Tei magoo kaso diya toowa ka molosomo?” diso.

29 Eseme Yesuye nei egeesee takaso, “Tei magoo toowa hagosu, ‘Isalael odo niba dui! Ibada wiligi odo Godee hedebe.

30 Esiga nayo nee wiligi odo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dioso goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo, osoloso nayo kitulugu oso diya goolee.’

31 Osoloso tei magoo toowa hee hagosu: ‘Nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odo nose diya egeesee goolee.’ Tei magoo toowa aboso, tei bakadio hagee dagadile,” diso.

32 Eseme tei eligili odo ogoso see Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odo, nayo tei goo olo takaso. Esiga Godee hedebe badoso, Godee hee mauwe.

33 Esiga gala hu wooloso dou mapoo siloso Godee mapoo teneli sabolo, bi abo teneli sabolo, tei oso taka hagee haga goo toowanee. Esino tei magoo bakadio hagosu goo toowa ka molosomo: Nayo Godee diya goolee, nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo, osoloso nayo

kitulugu oso, diya goolee. Osoloso nayo no nediliyo diya egee goolee, egeesee goolone nee odoo nose diya egeesee goolee,” diso.

³⁴ Esememe Yesuye odoo ogoso to nei tekepo taka du- loso yimapoo egeesee takaso, “No Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei koola bado,” diso. Esememe odoo aboso goo abo Yesu mapoo woosalai obulone yimapoo hee woosele poogooso.

Keliso agamo owolowo?

(*Mat 22:41-46; Luka 20:41-44*)

³⁵ Hamamee Yesuye Yu odoo dia tei moso tegei ma kulodu odoo susuga mapoo eligilone yayo egeesee woosaso, “Bei kasi maga tei eligili odoo diayo Keliso ee Deibidiyo amawe, dee ka takeliyo?”

³⁶ Deibidiye to kitulugu sabolo Dio Tei maga egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

“No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso,” diso.’

³⁷ Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esiga bei kasi maga tei eligili odoo diayo ‘Keliso Deibidiyo amawe’ dee ka takeliyo? Kelisoye Lodee osoloso Deibidiyo amawe dalai teibayo? O, Keliso yo Lodee

osoloso yo Deibidiyo amawe oso.”

Odoo susuga goomogolone o to mapoo medee duso.

Yesuye tei eligili odoo dia goo taka

(*Mat 23:1-36; Luka 20:45-47*)

³⁸ Yesuye odoo susuga mapoo eligilone egeesee takaso, “Niba tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli go mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gauwuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso.

³⁹ Diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nologolone debei mi mapoo wiligi odoo toowa taba eyo debi mapoo bulumulame goomegeliso.

⁴⁰ Esino diayo sobo bauwe ebilame gamenee takoloso, dia moso sabolo bi sabolo diayo toloso omapoo dobolone, dia goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesi maga diba nei dala toowa talaiso.”

Sobo bauso emegei di bi tenee

(*Luka 21:1-4*)

⁴¹ Yesu tei moso tegei kulodu edebeeyo emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo sooloogamelee koola mapoo

badolone odoo susuga bameleeso. Bi bei odoo oso molee ko toowa sooso.

⁴² Osoloso sobo bau bi mauwe oso sibilesa molee ko ta bakadio toosooso.

⁴³ Esemé Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagoso tenee oso odoo abo susuga oso tenee ee dagadiso.

⁴⁴ Bei, bi bei odoo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe.”

13

Yesuye Godeeyo tei moso tegei oso tokenee palai goo taka

(Mat 24:1-2; Luka 21:5-6)

¹ Biame omapoo Yesu tei moso poogoo dileso dimolome, o hamamee dili odoo heeso sibilesa yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, ibada tei moso yoso tegei medee tekepo hagee, no ege, osoloso yo toowa medee tekepo, no ege,” diso.

² Esemé Yesuye to nei yimapoo egeesee takaso, “Tei moso tekepo tegei epedee no hagee ogo, hamamee guobigileiso, eseega yo hedebesoy hee ma tobudoo malaime,” diso.

³ Osoloso Yesu Olipi mubi ma dokodoo peleso, tei moso tegei ma hodiokoo bolone

badoboome, Pita, Yemes, Yonee, osoloso Endulu diayo dibusomo sibilesa yimapoo egeesee woosaso,

⁴ “Nayo imapoo takee, goo susuga hagoso kopolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo susuga hagoso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁵ Esemé Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso tei goodee maga niba peegoo gilimado diyaga.

⁶ Odoo aboso mo hu maga sibilesa takolone, dieso nediliyo diba Kelisoso, dee takalaiso. Egeeseelone diayo odoo bei tei goo maga peegoo gilimado dileiso.

⁷ Esiga ha too goo sabolo osoloso biliga goo oso peledoboomo duga goo ee duloso, niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso daga malalo peledabalaiso. Esino biame egee hoo poogoo osonnee, hamamee sibileiso.

⁸ Osoloso mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso. Osoloso mi susuga mapoo mibia toowa sibileiso. Osoloso nei me pagalaiso. Esino goo susuga hagoso peledobooga, dala biame oso bei mooloogolone ka seeso.

⁹ Esiga goo susuga hagoso peledobooga, niba obeeyamo. Edebeeyo niba tolosa goo midili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso niba dibada howo gisili moso mapoo ido

peleso wooloogolone dabalaiso. Osoloso amapoo tei too goo maga niba gamalee wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo toowa tebisa abo dia mudugiyopoo gilimado peleso, niyo mo goo ee dimapoo takalaiso.

¹⁰ Mi hoo pagalai hoogoo mologa, to tekepo hagee daga edebeeyo mi susuga mapoo takomo dileiso, odoo susuga oso to tekepo ee dulame.

¹¹ Osoloso edebeeyo niba goo midili moso mapoo ido pologa, niyo takalai goo ee haga na goolee. Bei, biame omapoo niyo takalai goo goolee tekepo ee nimapoo Godeeye tenelaiso. Esino niba niso goolee takalaime, Dio Tei oso nibolo toboloso to ka takalai.

¹² Biame omapoo edebeeyo emei dio omolo dio wooloomalame, diba goweli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso amaye owolo mapoo egeesee selaiso. Osoloso owoloye dibada ama dio owee dio mapoo mesilega poogoloso diba wooloomalame tiasalaiso.

¹³ Bei niyo amapoo tei too goo omaga odoo susuga oso nimapoo heiga toowa malaiso. Esino edebeeyo eyo tei too kibiloso badolone, hoo poogoo mapoo dileso peledobooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁴ (Hesigeli odoo, no

to hageeyo bei medee gooleede.) Niba bi diya tokenee mudu opusomo di oso tei moso ma kulodu molo agalaiso. Esiga bi ogoso Godeeyo howo woola tei moso tokenee palaiso. Egeeseega Yudiya mi toowa mapoo debeli odoo oso bi mudu opusomo di ee ogoga mubi ma dokodoo kukulo pele.

¹⁵ Osoloso odoo moso hau mapoo badoga, bi talame moso kulodu na gadi.

¹⁶ Osoloso odoo homolee mapoo nei howo sogomo siloga, o gidei talame mosopoo see na wedi di.

¹⁷ Osoloso biame omapoo sobo koowasi sabolo, osoloso holope too nedili sobo ee kukulo dilei diya kalawa toowa molo agalaiso.

¹⁸ Esiga Godee mapoo takee, goo hagoso wau biame mapoo peledebelega pagalame.

¹⁹ Bei, biame omapoo dala toowa oso sibileiso. Esiga mi toowa bei mooloogoo biame abaga simino epedee hamapoo, odoo susuga oso dala goo hageesi egele. Esino dala goo toowa hagoso sibilesi koodobuoga, hamamee dala goo hageesi see agalaime.

²⁰ Esiga Godeeye dala biame deiyepo moodolaiso. Esino yayo biame sage magoo diepi, odoo heeso dala ee ma kulodu badalai tebile pegeliyo. Esino dala

13:11: Luka 12:11-12 **13:12:** Mat 10:21 **13:13:** Mat 10:22; Yon 15:21

13:14: Dan 9:27; 11:31; 12:11 **13:15:** Luka 17:31 **13:17:** Luka 23:29 **13:19:**

Dan 12:1; Yili 7:14

ee ma kulodu Godee eyo hesiga odoo ee halo, yayo dala biame see deiyepo moodoolaiso.

²¹ Biame omapoo odoo heeso sibilesa nimapoo takolone, 'Hamapoo ege, Keliso hagoso' o, 'Koo ege, Keliso ogoso,' dee takooga, o to mapoo tei na te.

²² Bei, gamenee keliso deli sabolo, osoloso gamenee godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso sibilesa goo toowa opusomo di ede-beeyo howeli moodoolaiso, odoo susuga sabolo osoloso odoo Godeeye hesiga oso peegoo dia beleso kukulo agalame.

²³ Esiga niba obeeyamo! Goo hagee peledabelega mologa, ayo daga goo susuga nimapoo ka taka."

Yesuye see sibilei goo

(*Mat 24:29-44; Luka 21:25-33*)

²⁴ "Osoloso hamamee, biame omapoo dala goo hagoso dilesa koodobuoga,

'osoko semelaiso. Egeeseega a nosee gadeebigileime.

²⁵ Osoloso giwo kei ma dokodoo egee molo mi hamapoo tigidibileiso. Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo Godeeye halabuga ki me pagalaiso.'

²⁶ Biame omapoo odoo susuga oso Odoo Holo,

ayo kolobo maga gadeebugu sabolo, osoloso kitulugu toowa sabolo siboga agalaiso.

²⁷ Osoloso ayo sibilesa, mo momaiye diye dalaiso, di-ayo dilesa odoo susuga Godeeye hesiga mi susuga mapoo egee do ee gilimalame.

²⁸ Esiga niba sogai maga goo hagee medee gooleede. Sogai du pisigaga ogoloso, wau biame koola tooboo dolosa gooleedeliso.

²⁹ Esiga goo hagee egeesi masi moloso. Goo ayo taka hagoso peledaba ogoga, Odoo Holo ayo sibilei olo koola tooboo dolosa niba olo gooleedalaiso.

³⁰ Ayo nimapoo taka, epedee biame hamapoo odoo hagee do wedilega dogo, goo susuga hagoso peledabalaiso.

³¹ Kei sabolo mipoo sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to kookaiyo molosa osee malaiso."

³² "Esiga Odoo Holo ayo sibilei biame ee odoo hee gooleede. Osoloso Godeeye momaiye Kei mi ma dokodoo egee do sabolo osoloso Godeeye owolo anosee gooleede. Esino hedebe mo Ma Godeeye biame egee gooleedolosa ka badoso.

³³ Esiga niba medee koolone ka debee. Bei, biame ogosa sibilei ee niba gooleede.

³⁴ Odoo Holo, ayo sibilei goo ee egeesi molosa. Odoo

heeso mi hee mapoo dulone, o tou teli odoos mapoo moso hagee medee bameleeye, dee takoloso dileiso. Osoloso yayo tou teli odoos mapoo moso egee bamalame, tou opusomo opusomo di pileiso. Osoloso osulu gibalai odoos mapoo yayo see wedi sibilei maga egeese takalaiso, 'Medee be!'

³⁵ Esiga mosowo ama masi aso. Esiga niba mopoodoo doloso koolone ka debee. Bei, ayo sibilei biame ee niba gooledele. Habe sibumobelee, o gesi domo sibumobelee, o kudi takooga sibumobelee, o gesikolodee sibumobelee.

³⁶ Osoloso ayo saga sibileso ogoga, niba tiesa molo agalai tekeponee.

³⁷ Ayo nimapoo to taka see odoos susuga mapoo takooso, niba mopoodoo doloso, koolone ka debee," diso.

14

Yesu wooloomalame to mou

(*Mat 26:1-5; Luka 22:1-2; Yon 11:45-53*)

¹ Osoloso Godeeye Gababia wo nalai sabolo osoloso wo mosoowe nalai biame bakadio hoogoo meleeso. Esememe tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoos sabolo diayo Yesu tolosa mada wooloomalame eli esiamo silesibiso.

² Esino diayo dieso nediliyo egeese takaso,

"Iyo Gababia wo ne biame hamapoo yo tolosa wooloomalame. Bei, odoos susuga oso imapoo kamanaloso ibolo biligiyaga," diso.

Betani mi mapoo soboso mopoodoo soo medee tekepo oso Yesuwo wiligi mapoo soo
(*Mat 26:6-13; Yon 12:1-8*)

³ Yesu Betani mi mapoo badolone, odoos daga agagisa bia Yesuye tekepo pa Saimonowo moso mapoo palaso. Yo omapoo nei nolone badoboome, sobo heeso mai masi pepooko yo alabasta deli oso moodoo mapoo mopoodoo soo medee tekepo nad deli i salama soo tosimiso. Yayo tosibileso, me gooboo buguloso Yesuwo wiligi mapoo sooso.

⁴ Esememe odoos abo omapoo debei oso ogoloso komonolone dieso nediliyo egeese woosagaso, "Bei kasalame sobo hagoso mopoodoo soo medee tekepo ee wulo goo mauwe yimapoo soomeleso ka hosudoowo?" diso.

⁵ "Yayo mopoodoo soo medee tekepo hagee odoos mapoo neiso talame tenee diepi, molee ko 300 ee tolosa bi mauwe odoos mapoo tenelai tebiliyo." Diayo dee takoloso, sobo yimapoo kamanaso.

⁶ Esememe Yesuye dimapoo egeese takaso, "Yimapoo egeese na takee. Bei kasi maga niyo yimapoo kamanaloso ka takala?"

Yayo amapoo goo tekepo moodooso.

⁷ Esiga bi mauwe odoo ee biame susuga nibolo hodobo dabalaiso. Esiga niyo diba gooleebuguga, diba biso pidilei tekepo. Esino biame susuga a nibolo hobobo badalaime.

⁸ Esiga sobo hagoso yayo moodolai dee goolee goo ee amapoo moodooso. Yayo mopoodoo soo egee mo wiligi mapoo soo oso mo suso bi ma kulodu malai ee mopoodoo doo.

⁹ Ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo mi kamapoo Godeeyo to tekepo takooga, diayo sobo hagoso goo amapoo moodoo onosee takalaiso. Osoloso edebeeyo o goo onosee goolee malaiso," diso.

Yudaseeye Yesu tiasalame goomoga magoo

(Mat 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Osoloso Yesu o hamamee dili 12 ee ma kulodu odoo hee Yudas-Iskaliyot yayo tei moso wiligi odoo tebisa mapoo dilesa Yesu dimapoo tiasalame diso.

¹¹ Esememe diayo o goo duloso, diya goomogolone yimapoo molee nei tenelame to takoloso edidi magooso. Esememe Yudaseeye Yesu dimapoo tiasalame eli esiamo silone biame tekepo bameleeso.

Yesuye o hamamee dili odoo sabolo Godeeye Gababia

wo ne

(Mat 26:17-25; Luka 22:7-14, 21-23; Yon 13:21-30)

¹² Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo biame mapoo, Yu odooso Godeeye Gababia wo nalame, sipi be hu weliso. Esememe Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeesee woosaso, "Nayo iba kamapoo dilesa Godeeye Gababia wo nalai mopoodoo dalai ka goomogolo?" diso.

¹³ Esememe Yesu o hamamee dili odoo bakadio diye dolone egeesee takaso, "Niba Yelusalem mi mapoo diyadee. Osoloso niba omapoo dilesa ogoga odoo hee howo keedoloso eli domopoo dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso yo deede di.

¹⁴ Osoloso niba yayo dilesa moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeesee takee, 'Eligili odoo oso egeesee taka, "Ayo mo hamamee dili odoo gilimadoloso, Godeeye gababia wo nalame debi pooba gooboogoo kasomo?" ' dee takee.

¹⁵ Osoloso yayo niba moso dokohodoo ido peleso debi pooba gooboogoo toowa olo moodoo doloso melee eligileiso. Esiga niba iyo Godeeye Gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de," diso.

¹⁶ Esememe Yesu o hamamee dili odoo bakadio oso Yelusalem mi mapoo diyadeeso. Diba omapoo

dilesu egeino, goo susuga ee Yesuye dimapoo taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esemu diayo Godeeye Gababia wo nalame omapoo mopoodoo doloso, diba see Yesuye o hamamee dili odo abo sabolo debei mapoo wedi diso.

17 Osoloso habedee mapoo Yesu o hamamee dili 12 sabolo sibilesu moso omapoo peledabaso.

18 Diba omapoo wo nolone doboome, Yesuye dimapoo egeese takaso, "Ayo nimapoo taka, nima kuloduga odo hee abolo wo hagee namolo oso a ha teli odo mapoo tiasalaiso," dee takaso.

19 Esemu Yesu o hamamee dili odo oso to hagee duloso, goohele sabolo dobolone, Yesu mapoo egeese takaso, "Ayonee, o ayowo?" dee takaga meleeso.

20 Esemu yayo dimapoo nei takaso, "Odo 12 mooloo-goodoo hagee ma kulodu, odo agayo mo peleta mapoo abolo hodobo wo olugudoloso naga, a ha teli mapoo tiasalai odo ogoso.

21 Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka ee dodolone, Odo Holo a talaiso. Esino Odo Holo a ha teli odo mapoo tiaseli odo yo dala toowa talaiso. Oweeye yo soomagelega poogoo diepi, yo dala tele pegeliyo," diso.

Lodee gooleebugu wo ne
(*Mat 26:26-30; Luka 22:19-20*)

22 Diba wo nolone do-boome, Yesuye wo toloso Godee mapoo goomoga to takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odo mapoo wo pulone egeese takaso, "Wo hagee toloso ne. Hagee mo suso," diso.

23 Osoloso yo see kapu wain i keeso toloso, Godee mapoo goomoga to takoloso, dimapoo teneme, diayo susuga wain i neso.

24 Esemu Yesuye see egeese takaso, "Hagee mo sawo, odo susuga dia tokenee hapalame ka sologo bugu. Mo sawo oso Godeeye o odo mapoo to kitulugu magoo goo oso tei peledabalame.

25 Esiga ayo nimapoo taka. Ayo epedee hamaga dulone wain i see nalaimu. Esino hamamee Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wain i dia see nalaiso," diso.

26 Osoloso diba goomoga kosaiya hedebe pouloso, see Olipi mubi dokodoo paladeeso.

Pitaye Yesu boobado big-ilei goo ee Yesuye taka
(*Mat 26:31-35; Luka 22:31-34; Yon 13:36-38*)

27 Esemu Yesuye see o hamamee dili odo mapoo egeese takaso, "Odo susuga niyo a poogoloso kukulo dileiso. Bei, Godeeyo

to booka mapoo hogugu oso egeesee takoooso, 'Godeeye sipi be bali odoos ee wooloomaga, sipi be susuga oso yimaga peegoo kukulo dileiso.'"

²⁸ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Esino a ta maga hogado dileso, ayo daga malalo dileso Gelili mi mapoo niba tugodalaiso."

²⁹ Esem Pitaye nei Yesu mapoo egeesee takaso, "Odoos susuga oso namaga peegoo kukulo duga, hedebe ayo no poogoo dileime."

³⁰ Esino Yesuye yimapoo see egeesee takaso, "Ayo namapoo tei goo taka. Epei gesi kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso," dee takaso.

³¹ Esino Pitaye to kitulugu sabolo nei egeesee takaso, "Ayo egeesee selaimo! Edebeeyo no wooloomaga, a nobolo hodobo talaiso," diso. Esem Yesuwo hamamee dili odoos susuga oso to hedebe egeesee takaso.

Yesuye Getesemeni homolee mapoo Godee mapoo taka

(*Mat 26:36-46; Luka 22:39-46*)

³² Osoloso Yesu o hamamee dili odoos sabolo Getesemeni olipi homo segei homolee omapoo sibadeeso. Osoloso Yesuye o hamamee dili odoos dimapoo egeesee takaso,

"A dileso Godee mapoo takalaiya, niba hamapoo debee," diso.

³³ Osoloso yayo egeesee takoloso, hedebe Pita, Yemes osoloso Yonee esee ido palaso. Yo peleso bado-boome, goohele goo sabolo osoloso su hegi goo oso yimapoo simiso.

³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, "Mo su ma kulodu hegi goo toowa oso molone, ayo talai olo koola tooboo. Esiga niba hamapoo koolone debee," diso.

³⁵ Osoloso Yesu egeesee takoloso, dimaga pepooko hoogoo dileso, ebiso miyomoo tugusaloso balaboo tialoso molone Godee mapoo takaso, yimapoo dala toowa egee sibo ee Godeeye peegoo magalame.

³⁶ Yayo Godee mapoo takolone egeesee takaso, "Ma, mo Ma! Goo susuga namapoo kalawanee. Esiga dala toowa oso amapoo hagee sibo, nayo peegoo magalai soowayo? Esino nayo goomoga goo moodee, ayo goomoga goonee," diso.

³⁷ Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso wedi dileso egeino, o hamamee dili odoos bakadio hedebe di tiesamolome egeiso. Esem yayo Pita mapoo egeesee takaso, "Saimon, no tiayo? No biame deiyepo hamapoo abolo hodobo koolone badalai tebledo?"

³⁸ Esiga niba bolone Godee mapoo takolone ka debee, niba kukuli goo mapoo homodobiya. Bei nibada goo goolee oso goo tekepo talame goomogoso, esino nibada su oso ki me ka poogooso,” diso.

³⁹ Osoloso yo see wedi dileso, Godee mapoo takolone goo hedebe onosee takaso.

⁴⁰ Osoloso yo see dimapoo wedi sibilesa egeino, diba tiesa molome egeiso, bei diba tila paga oso howo seme. Osoloso diayo Yesu mapoo to nei takalai gooleedele poogooso.

⁴¹ Yesu yo see bakadio hedebe di mapoo Godee mapoo takoloso, o hamamee dili odoo mapoo wedi sibilesa, dimapoo egeese takaso, “Niba hosolone wulo tiesa malala? Tia olo oso! Odoo Holo, a tokenee odoo mapoo toloso tenelai biame olo epedee hamapoo sibo.

⁴² Esiga koo ege, a tokenee odoo mapoo tiasalai odoo ee olo sibo. Esiga niba tebise, dimapoo dimo!” diso.

Edebeeyo Yesu too
(*Mat 26:47-56; Luka 22:47-53; Yon 18:3-12*)

⁴³ Yesu to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye Yesu talame odoo mooloogoodoo toowa gilimado simiso. Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei eligili odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso Yesu talame odoo hagee

bia diye diso. Esemme diayo sibulone kaiya sabolo kodolo sabolo toloso sibadeeso.

⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yudas yo epedee sibilega badolone, odoo Yesu talai mapoo egeese takaso, “Ayo dileso adaga, odoo ogoso. Eseega niyo yo toloso medee bolone ka ido di,” diso.

⁴⁵ Osoloso Yudas yo odoo mooloogoodoo poogoloso dileso, Yesuye tebidi mapoo hoogoo dileso, yayo egeese takaso, “Eligili odoo!” dee takoloso, Yesu adaso.

⁴⁶ Esemme odoo abo oso sibilesa Yesu tooso.

⁴⁷ Esino Yesu o hamamee dili odoo hee koola omapoo tebidi oso o kaiya tadoloso, tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo kaiyaso woomeleso eyo dooboo poogoome, dulu asooso.

⁴⁸ Esemme Yesuye yo talame sibadee odoo omapoo egeese takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga, a talame kaiya sabolo osoloso kodolo sabolo misigaloso ka sibadala?

⁴⁹ Esino ayo biame susuga tei moso ma kulodu eligimo sileeme, niyo a egeliso. Esiga bei kaseme niyo a omapoo telega ka poogoowo? Esino niyo epei a talame simi hagoso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka to sabolo olo tobuoso,” diso.

⁵⁰ Esemme Yesu o hamamee dili odoo susuga oso yo poogoloso kukulo diyadeeso.

⁵¹ Osoloso odoo gie kauwa

dugo booloso, Yesu di-
ayo toloso dime hamamee
deedee diso. Esemе diayo
yo ogoloso, yibolo talame
o dugo mapoo temeleso, o
dugo puobuguso.

⁵² Esino o dugo dimapoo
yane poogoloso, yo boodo
diwe piaso.

*Yesu wiligi odoo tebisa
mapoo goo midilame ido di*
(*Mat 26:57-68; Luka*
22:54-55, 63-71; Yon 18:13-14,
19-24)

⁵³ Osoloso diayo Yesu
toloso tei moso wiligi odoo
taba eyo mosopoo ido diso.
Esiga moso ee ma kulodu
tei moso wiligi odoo tebisa
sabolo, Yu odoowo wiligi
odoo tebisa sabolo, osoloso
tei eligili odoo oso daga olo
mooloogoodoloso debeiso.

⁵⁴ Esemе Pitaye hamameedee
Yesu deedee dileso, tei
moso wiligi eyo moso eyo
beelee ma kulodu gadiso.
Yo omapoo badolone, tei
moso gidebeli odoo sabolo
kekeisime dou hameleeso.

⁵⁵⁻⁵⁶ Esemе tei moso wiligi
odoo tebisa sabolo, osoloso
Yu odoo dia goo midili
wiligi tebisa oso Yesuwo
goo maga gamenee takeli
odoo ee esiaso, yimapoo
goo tokenee hee mologa,
Yesu ka wooloomalame.
Egeeseelone edebeeyo wulo
gamenee takolone Yesuwo
goo maga goo opusomo
opusomo di takaso. Esino
diayo taka ee ma kulodu, tei
goo hee molo egele.

⁵⁷ Esino odoo aboso tebisa-
loso, Yesuwo goo maga
gamenee egeesee takaso,

⁵⁸ “Iba odoo hagoso
egeesee takeme duso, ‘Ede-
beeyo tei moso tegei hagee
ayo guobuguloso, see biame
bakadio hedebe di ee ma ku-
lodu tei moso dia tegelaiso.
Esino edebeeyo tegelaime,’
yayo dee takeme duso,” diso.

⁵⁹ Esino diayo to opusomo
opusomo di taka ee ma ku-
lodu tei goo egele.

⁶⁰ Esemе tei moso wiligi
odoo taba oso odoo susuga
mooloogoodoo ma kulo-
duga toboloso Yesu mapoo
egeesee woosaso, “Odoos
hagee biaso nee goo maga
goo opusomo opusomo di
egee takoo mapoo nayo to
eyo nei takalaimeyo?” diso.

⁶¹ Esino Yesuye to nei
takele poogooso.

Esemе tei moso wiligi
odoo taba oso to see Yesu
mapoo egeesee woosaso,
“No Godeeyo owolo, Keliso-
somo?” diso.

⁶² Esemе Yesuye to nei
egeesee takaso, “O, aso.
Esiga hamamee Odoos Holo,
a Kitulugu Godeeyo dee
deedee dokolo mapoo buloso
yibolo wiligi doloso badoga
niyo agalaiso, osoloso Kei mi
ma dokodooga, kolobo ma
kuloduga see wedi siboga
niyo agalaiso,” diso.

⁶³ Esemе tei moso wiligi
odoo taba oso to hagee
duloso, diya komonolone
o dugo tologo buguloso
egeesee takaso, “Iyo o goo

see midilame to abo taka ee dulei koo goomogo.

⁶⁴ Bei yayo 'a Godeeyo owolo oso' dee taka maga, yayo Godee mapoo mesilega osoloso ebilega to tokenee taka, niyo olo duso. Esiga niyo goolee yimapoo ogo goo moodolaiyo?" diso.

Eseme Yu odoo dia wiligi odoo tebisa susuga oso egeesee takaso, "Yesu diya tokenee odoo, esiga yo wooloomalai tekepo," diso.

⁶⁵ Eseme odoo aboso Yesu mapoo makawo pagaso. Osoloso diayo o howo dugoso gagaloso, dibada dee tiadoo oso woolone yimapoo egeesee takaso, "Keliso, no tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo daga, no odoo agayo woolo?" dee takaga meleeso. Osoloso tei moso gidebeli odoo oso yo ido dulone woomodiso.

Pitaye Yesuwo goo gagadi

(*Mat 26:69-75; Luka 22:56-62; Yon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶⁻⁶⁷ Osoloso Pita yo tei moso wiligi odoo taba eyo moso beelee ma kulodu kekeisime dou holone badebeiso. Eseme tei moso wiligi odoo taba o tou teli sobo heeso sibilesa yimapoo medee bolone, egeesee takaso,

"No nosee Nasalet odoo Yesubolo silee odoo hee noso," diso.

⁶⁸ Eseme Pitaye sobo yimapoo gamenee egeesee takaso, "Nayo egee takoo eyo goo ee, a gooleedele," diso. Osoloso Pita yayo egeesee

takoloso, moso beelee osulu gasibili pee mapoo diso. Eseme kolokolo takaso.

⁶⁹ Osoloso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli sobo hagoso Pita see omapoo tebidi ogoloso, yayo odoo abo omapoo tebisamelee mapoo egeesee takaso, "Odoo hagee tei Yesubolo sili hee yoso," diso.

⁷⁰ Eseme Pitaye see egeesee takaso, "Haye! Asonee," diso.

Eseme diba pepooko do-boso hamamee, odoo abo koola omapoo tebisamelee oso Pita mapoo see egeesee takaso, "Bei no Gelili odoo osoloso Yesu sabolo Gelili odoo, esiga no Yesubolo sili odoo hee noso," diso.

⁷¹ Eseme Pitaye to kitulugu sabolo egeesee takaso, "Ayo tei goo takelega poogooga, Godeeye amapoo dala toowa tenelai goomogo! Niyo odoo egee takoo a gooleedele!" diso.

⁷² Osoloso Pita yo egeesee takoloso epedee omapoo, kolokolo taka bakadio diso. Eseme Pita Yesuye yimapoo to taka hagee gooleebuguso, "Epei gesi kolokoloso taka bakadio delega, malalo hoogoo mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso." Eseme Pitaye to hagee gooleebugume, goohele toowa sibume, diya pisaso.

15

Yesu Paillet mapoo ido di
(*Mat 27:1-2, 11-14; Luka*
23:1-5; Yon 18:28-38)

¹ Osoloso gesikolodee mapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo dia wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso wiligi odoo tebisa abo susuga oso goo hee moodoolai to mouso. Osoloso diayo to mouloso, Yesuwo dee tiso tiegisaloso, Loum gamalee mi toowa wiligi odoo taba, Pailteeye badebei mapoo ido dileso yimapoo teneeso.

² Esem Pailteeye Yesu mapoo egeesee woosaso, “No tei Yu odoo dia wiligi odoo taba nosomo?” diso.

Esem Yesuye nei egeesee takaso, “O, no olo egee takooso,” diso.

³ Esem tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu tokenee goo bei tooso doloso, diya gigidiso.

⁴ Esem Pailteeye see Yesu mapoo egeesee woosaso, “No odoo susuga oso nee goo maga goo opusomo opusomo di egee takoo omapoo nayo to nei takalaimoyo?” diso.

⁵ Esino Yesuye to nei takele. Esem Paillet yayo goo egee ogoloso diya dio diso.

Pailteeye Yesu woolooma-
lame woosa

(*Mat 27:15-26; Luka*
23:13-25; Yon 18:39-19:16)

⁶ Dugo susuga ma kulodu Pailteeye Yu odoo

goomogalame, Godeeye Gababia wo ne biame mapoo odoo susuga oso goomoga odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye deliso.

⁷ Biame omapoo odoo hee neliga moso ma kulodu badebeiso, o hu Balabas. Daga yayo o odoo sabolo oso Loum gamalee odoo mapoo ha temeleso, diayo odoo hee wooloomaso.

⁸ Esem odoo mooloo-goodoo oso sibilesi, Paillet mapoo egeesee takaso, “Nayo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga nayo dugo hamapoo odoo hee neliga moso maga peegoo tamagee,” diso.

⁹⁻¹⁰ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso Yesu mapoo koolone, yo Paillet mapoo ido simi goo ee, yo ogoloso olo gooleedooso. Esem Pailteeye odoo susuga mapoo egeesee woosaso, “Ayo Yu odoo nibada wiligi odoo hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

¹¹ Esino tei moso wiligi odoo tebisa diayo odoo susuga mapoo toso pupulone, Paillet mapoo egeesee takee diso, “Iba Yesu gowoo, esino Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo tamageeye, dee takee,” diso.

¹² Esem Pailteeye dimapoo egeesee woosaso, “Ayo Balabas yo neliga moso ma kuloduga peegoo

tamagooga, odo hee hagee niyo Yu odoowo wiligi odo taba deli ee, ayo kasee moodoolaisomo?" dee takaso.

¹³ Esemene nei diayo to neligidi takolone Paillet mapoo egeese takaso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!" diso.

¹⁴ Esemene Pailleteeye egeese woosaso, "Bei kasi magayo? Yayo ogo goo tokenee toowo?" diso.

Esino odo susuga oso to diya neligidi egeese takaso, "Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!" diso.

¹⁵ Esemene odo susuga goomogalame, Pailleteeye Balabas yo neliga moso maga peegoo tamagooso. Osoloso yayo o ha teli odo mapoo takolone, Yesu we tiso wooloso homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige, dee takaso.

Ha teli odo oso Yesu mane

(Mat 27:27-31; Yon 19:2-3)

¹⁶ Esemene Paillet o ha teli odo oso Yesu we tiso wooloso Loum gamaleeyo moso mapoo ido palaso. Osoloso omapoo ha teli odo susuga gilimadoloso mooloogodooso.

¹⁷ Osoloso diayo Yesu manolone gamenee yo wiligi odo taba masi palame, kali dugo bige sage ee yimapoo kadiloso, we ti sidoloso o wiligi mapoo kadiso.

¹⁸ Osoloso diayo Yesu mapoo manolone egeese takaso, "Yu odo dia wiligi odo taba, iyo nee hu dokodoo poudoso," dee takaga meleeso.

¹⁹ Osoloso Yesuwo wiligi mapoo diayo weiso see woo see woo dolone, yimapoo makawo paga demeleeso. Osoloso diayo Yesu mapoo manolone o mudugiyopoo dibada ebiso miyomoo tugusaloso wiligi gauwuloso gamenee yimapoo tei to demeleeso.

²⁰ Egeese soloso koodobuloso ha teli odo oso dugo Yesuye ka ee tamagoloso see Yesu o dugo kadiso. Osoloso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga

(Mat 27:32-44; Luka 23:26-43; Yon 19:17-27)

²¹ Osoloso ha teli odo oso Yesu idoloso diyadaga meleeno, diayo Saimon eli domopoo Yelusalem mapoo sibumolome tugodooso. Osoloso diayo yo idoloso Yesuwo homo bulubo magoo imado diye, diso. (Saimon hagee Alesanda dio Lupus dio dibada ama. Yo Kulene mi mapoo badeli odo.)

²² Osoloso diayo Yesu toloso Gologota mi mapoo ido simiso. (Mi hu eyo bei ee wiligi ki mi.)

²³ Osoloso mi omapoo ido dileso, diayo Yesu mapoo sibilesa wain i sabolo dala

mauwe pegeli melesenee sabolo wuluguloso, Yesu mapoo tenelame siso. Esino Yesuye wain i egee nele poogooso.

24-25 Eseme gesikolo osoko howo bakadio hedebe di poogoloso osoko pouneme, diayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso Yesuwo dugo pilame, diayo yoso dasigeli hee dasigasoo.

26 Osoloso edebeeyo Yesu woolooma goo eyo bei ee odoo susuga oso gooledalame, odoo heeso Yesuwo wiligi oo poogoo dokodooga to egeesee hoguguloso kalamaso,

“Yu odoo dia wiligi odoo taba.”

27 Osoloso mesiya bakadio sabolo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaso. Odoo hee Yesuwo dee deede dokolo tulugu, osoloso odoo hee o dee dobusu dokolo tulugu diso. [

28 Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Yo mesiya masi talaiso.” Esiga Yesuye mesiya masi talame homo bulubo magoo ma dokodoo molone, to hagee tei diso.]*

29 Osoloso odoo aboso eli omaga dulone, Yesu ogoloso manolone dia wiligi wabisaso. Osoloso diayo yimaga to tokenee yimapoo takaga meleeso. Egeeseelone

diayo yimapoo egeesee takaso, “Nayo takolone, tei moso ee guobuguloso, biame bakadio hedebe di ee ma kulodu see dia ka tegelaigona, dee taka.

30 Esiga no telega pagalame homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo mei!” diso.

31 Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo dibolosee Yesu manolone dieso dimapoo egeesee takaso, “Yayo odoo abo pidimo siliso. Esino yo epedee eyo nediliyo pidilei tebiledoo.

32 Keliso, Isalael odoo ibada wiligi odoo daga, yo homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo meilei tekepo. Egeeseega yayo mou ogoloso iyo yimapoo tei talaiso,” diso. Eseme mesiya bakadio oso, homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso molone, dibolosee Yesu mapoo maneso.

Yesuye ta

(*Mat 27:45-56; Luka 23:44-49; Yon 19:28-30*)

33 Osoloso osoko olo oo domopoo tooboome, mi toowa egee nolugo doloso melee, osoko howo bakadio hedebe di poogooso.

34 Osoloso neliga melee ee mauwe poogoome, Yesuye o to oso neligidi egeesee iso, “Eloi, Eloi, lama sabakatani?” To hageeyo bei ee egeesi moloso, “Mo Godee,

15:24-25: Psa 22:18 15:27: Isa 53:12 * 15:28: To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu dee takeliso, esino odoo bei oso taka Makaye hogugule dee takeliso. 15:29: Psa 22:7; 109:25; Maka 14:58 15:34: Psa 22:1

mo Godee, bei kasi maga nayo a ka pagala?" diso.

³⁵ Esemé odoo koola omapoo tebisa melee oso to hagee duloso, diayo egeesee takaso, "Dui! Yo Ilaya i," diso.

³⁶ Esemé odoo heeso hoguo dileso dugo toloso wain i mei nali mapoo olugu doloso homo sage su mapoo tialogoloso Yesuye nalame o maga mapoo heligiso. Osoloso yayo egeesee takaso, "Ougo. Ilayaye sibilesa yo toloso miyomoo mouwa beleso bamo," diso.

³⁷ Esemé epedee omapoo Yesuye neligidi iloso taso.

³⁸ Esemé Yesuye ta biame omapoo, tei moso tegei ma kulodu dugo kodia oso kisi melee ee, dokodooga eyo tol-ogomo abaga mouno miyomoo sabuguso.

³⁹ Esemé ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesuwo homo bulubo magoo ma koola omapoo tobudulone, Yesuye tolone goo moodoo ogoloso, yayo egeesee takaso, "Tei takoo, odoo hagee tei Godeeyo owolodoo," diso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esemé sobo abo Yesubolo Gelili abaga Yelusalem mapoo sibadee oso, eli sage abaga Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome balaga meleeso. Sobo mooloo-goodoo egee ma kulodu debei, dibada hu Meli-Magadalin sabolo, osoloso Meli hee (Yemes pepooko dio Yosep dio dibada owee)

sabolo, osoloso Salome sabolo, diayo Yesu mapoo bameleeso. Sobo bakadio hedebe di hagoso daga Yesubolo Gelili mapoo silone, Yesu pidimo siliso.

Yesu midoo ma kulodu toosoo

(*Mat 27:57-61; Luka 23:50-56; Yon 19:38-42*)

⁴²⁻⁴³ Yu odoowo hasali biame malalo hoogoo molome, diayo tei doloso dabalame bi mopoodoo doo biame habe omapoo, Yosep Alimatiya odoo yayo Pailteeye badebei omapoo diso. Yo Yu odoowo wiligi toboloso badolone, Godeeye wiligi doloso badeli oso sibilei omapoo bameli. Yayo ebilega Yesuwo kou talame Paillet mapoo woosaso.

⁴⁴ Esemé Yosepeeye Yesu taso dee takeme, Paillet diya hoowaso. Bei, Pailteeye goolee Yesu tele, dee gooleeso. Esino Yesu olo saga taso. Esemé yayo ha teli odoo gibadeli odoo Yesuye ta egei mapoo egeesee woosaso, "Yesu taso dee takemeni teiyo?" diso.

⁴⁵ Esemé ha teli odoo gibadeli odoo oso Yesu tei taso dee takeme, Pailteeye Yosep mapoo egeesee takaso, "Yesuwo kou tadi," diso.

⁴⁶ Esemé Yosepeeye dugo sage medee tekepo moleeso toloso, Yesuwo kou homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesa, dugoso tiadooso. Osoloso yayo Yesuwo kou toloso wulu ou sage yoso moodoo ma

kulodu magooso. Osoloso yayo yo toowa bidigamo dilesu, wulu ou miyopoo kisiso.

⁴⁷ Osoloso Meli-Magadalin dio Yosepeeyo owee Meli dio Yesuwo kou magoo mi diayo egeiso.

16

Yesu ta maga hogadi

(*Mat 28:1-8; Luka 24:1-12; Yon 20:1-10*)

¹ Osoloso Yu odoowo hasali biame oso dilesu koodobuloso, Meli-Magadalin, Yemeseeyo owee Meli, osoloso Salome, diayo sisigageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame moleeso misigaso.

² Osoloso Sadee toowa biame gesikolodee osoko gie pouneme, diba Yesuwo bi agalame diyadeeso.

³ Diba eli domopoo diyadulone, dieso dimapoo egeesee takaso, "Yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee, odoo agayo peegoo bidige bigileisomo?" diso.

⁴ Esino diba dilesu egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dilesu molome egeiso. Yo hagee diya toowa.

⁵ Esemе sobo diayo wulu ou ma kulodu galaga dilesu egeino, odoo gie kauwa dugo sage heliye mouloso dee deedee dokolo badoboome egeiso. Esemе sobo diayo ogoloso, diba diya ebigaso.

⁶ Esino yayo dimapoo egeesee takaso, "Niba haga na ebi. A gooleedooso, niba Yesu Nasalet odoo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga odoo ee esiamo silesibo. Esino yo hamapoo koo moloso. Yo ta maga hogado diso. Esiga niba sibilesu o kousu melee mi mapoo ege.

⁷ Esiga niyo dilesu, Yesu o hamamee dili Pita dimapoo takee, 'Niba Gelili mapoo diyadee. Bei, Yesu yo daga malalo Gelili mapoo duso. Esiga niba dilesu Gelili mapoo Yesu agalaiso. Bei, Yesu yayo to hagee daga nimapoo takaso,' diso.

⁸ Esemе diayo goo tiadoo sabolo obulone kikiiligolone midoo maga hoguo diyadeeso. Esino diayo eli domopooga diyadulone, odoo hee mapoo to takele poogooso, bei diba obume.

*Yesuye daga odoo abo mapoo dilesu peledaba**

(*Mat 28:9-10; Yon 20:11-18*)

[⁹ Yesuye sadee toowa gesikolodee mapoo ta maga hogaduloso, yo daga Meli-Magadalin mapoo dilesu peledabaso. Meli hagee Yesuye daga telega silone, bo holo 7 o kulodu doboome, yayo peegoo hasiso bugu sobo yoso.

¹⁰⁻¹¹ Esemе Meli yayo Yesu ta maga hogaduloso silee

16:7: Mat 26:32; Maka 14:28 * **16:8:** To hagee odoo abo oso taka Makaye hogugu, dee takeliso. Esino odoo bei oso taka Makaye hogugule, dee takeliso.

ogoloso, Yesuwo hamamee dili odoo diayo goohele sabolo pupusugulone debei mapoo dileso egeese takaso, “Yesu ta maga hogaduloso sileeme, ayo egeiso,” diso. Esino diayo to hagee duloso, o to mapoo tei tele poogooso.

¹² Osoloso see hamamee Yesubolo silesibili odoo bakadio Yelusalem abaga sibataga molome, Yesu yo mudu opusomo doloso dimapoo peledabaso.

¹³ Esem diayo Yesu ogoloso, diba see wedi dileso, Yesuwo hamamee dili odoo dimapoo diayo Yesu egei takeme, diayo dibada to mapoo tei tele poogooso.

Yesuye o hamamee dili odoo 11 dimapoo dileso peledaba

(*Mat 28:16-20; Luka 24:36-49; Yon 20:19-23; Diye 1:6-8*)

¹⁴ Osoloso hamamee, Yesuwo hamamee dili odoo 11 wo nalaga molome, Yesu omapoo dileso peledabaso. Osoloso Yesuye to kitulugu sabolo egeese takaso, “Niba tei too mauwe odoo! Bei kasi maga odoo abo oso a ogoloso, sibilesi nimapoo takeme, dimapoo tei telega ka poogoowo?” diso.

¹⁵ Osoloso Yesuye dimapoo egeese takaso, “Niba mi susuga mapoo dileso, to tekepo odoo susuga mapoo takomo di.

¹⁶ Esiga odoo agayo to tekepo mapoo tei toloso

howo oluguga, yo badoboso, kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo to tekepo mapoo tei telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo o goo midiloso yimapoo nei dala tenelaiso.

¹⁷ Osoloso edebeeyo to tekepo mapoo tei toga, diayo mo kitulugu sabolo goo toowa opusomo di moodoogamo silesibileiso. Egeesi ma kulodu diayo odoo bo holo oso paladee mo hu maga peegoo hasiso bigileiso. Osoloso diayo to opusomo opusomo di kalagalaiso.

¹⁸ Osoloso dibada deeso sa talaiso, osoloso pei i nalagaga, diba wedileime. Osoloso odoo paigiga mapoo dibada deeso sigo daga, susuga weido dalaiso,” diso.

¹⁹ Osoloso Lodee Yesuye dimapoo to taka koodobuloso, Godeeyo kitulugu oso yo Kei mi mapoo ido peleso, Godeebolo wiligi doloso badalame, Godeeyo dee deede dokolo peleso biaso.

²⁰ Esem Yesu o hamamee dili odoo oso Yesuwo to ee mesilone, mi susuga mapoo to tekepo takomo diyadeeso. Egeeseelone diayo Lodeeye kitulugu sabolo goo toowa opusomo di moodoogaso. Bei, edebeeyo to tekepo mapoo tei doloso ogoloso gooledalame.]

Luka To tekepo Lukaye hogugu

Luka booka goo eyo bei

Odoo Luka hagee Yu odoonee osoloso Yesuwo hamamee dili odoonee. Esino yo melesenee neli odoo badolone o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme yibolosee silee. Lukaye goo toowa booka hamapoo hogugu ee egeesee moloso. Goo ee, Yesu Kelisoye hedebe Yu odoono pidilame ka sibile. Esino yayo Yu odoo sabolo osoloso mipoo toowa hamapoo debeli odoo susuga sabolo pidilame ka simi. Osoloso dala ma kulodu egee do sabolo osoloso goohele ma kulodu egee do sabolo pidilame ka simi. Osoloso Yesuye odoo susuga mapoo eligimo silee goo ee o booka hamapoo hoguguso.

1-2 Godeeye ima kulodu tou temelee odoo aboso bei mooloogoo maga goo egee ogoloso diba see Godeeyo tou talame, odoo ma kulodu goo egee takomo silesibilame bei mooloogooso. Diayo egee takomo silesibo goo ee iba olo duso. Esemee goo tei duluga odoo sabolo osoloso goo tei egei odoo sabolo oso taka duloso, diayo goo ee hoguguso.

3-4 Esino goo susuga bei mooloogoo maga ayo medee

goolledooga, ayo to hagee see medee ka hoguga. Esiga Tiyo poles wiligi odoo hu toowa too, nayo du goo ee medee tei goodoo dalame, ayo namapoo to hogugu hagee ka teneeso.

Yonee odoo howo oluguli soomagalai goo ee yebugu

5 Helodeeye Yudiya mi mapoo wiligi toboloso badebei biame omapoo, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo hee badebeiso, o hu Sekalaya. Yo Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo mooloogoodoo hee Abiyayo mooloogoodoo ma kulodu badebeiso. Osoloso osobowo hu Elisabet, obakadio Elonowo soosoo.

6 Sekalaya dio Elisabet dio Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso dobolone, Godeeye kokodo taka to sabolo osoloso yayo tei magoo goo ee medee dodolone debeiso.

7 Esino diba holo soomagelega debeiso. Bei, Elisabet yo sobo deme taba, osoloso sobo adaga poloso badebei. Osoloso Sekalaya onosee olo adaga poloso badebei.

8 Biame heeso Sekalaya o mooloogoodoo oso tou talai biame simiso. Esemee Sekalayaye Yu odoo dia tei moso mapoo peleso Godeeyo howo woola tobodulone tou temeleeo.

9 Osoloso Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso dima kulodu odoo hee hesilame diayo yo odoo hu

ma ee kobumeleso Sekalaya hesiaso. Esemе diayo Sekalaya yo Godeeyo tei moso ma kulodu sisigageli medee tekepo Godee mapoo gigaalagame hesiaso. Esemе Sekalayaye Yu odoowo tei moso mapoo peleso sisigageli medee tekepo gigaalagameleso.

¹⁰ Esemе yayo sisigageli medee tekepo gigaalagameleso, odoo susuga oso tei moso pee mapoo dobolone Godee mapoo takemeleso.

¹¹ Sekalaya yo tei moso ma kulodu osee badoboome, Godeeyo momaiye oso sisigageli medee tekepo gigaalagameleso dosulu deede dokolo mapoo peledoboloso tebidiso.

¹² Esemе Sekalayaye momaiye ogoloso dio dulone diya ebiaso.

¹³ Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Sekalaya, no haga na ebi! Nayo Godee mapoo taka ee yayo olo duso. Nosobo Elisabeth koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Eseega nayo holope o hu Yonee hedi.

¹⁴ Yayo namapoo goomoga tosibileiso. Osoloso yo soomagooga, odoo susuga oso goomagalaiso.

¹⁵ Bei, yayo Godeeyo howo woola hu toowa tolosa badalaiso. Osoloso yo yugune nalaimе. Esino oweeye yo soomagoo maga bei moologoloso Dio Tei oso kitulugu sabolo badalaiso.

¹⁶ Osoloso yayo Isalael odoo see tobu dibada wiligi odoo Godee mapoo gilimado sibileiso.

¹⁷ Yo Ilayaye kitulugu sabolo badebei egeesi masi badolone, Lodeeye sibilei mologa daga malalo yayo sibileiso. Osoloso yayo odoo susuga Lodeeye egee sibo goo omapoo mopoodoo dolone dobolone, ma dio sabolo owolo dio sabolo mesie goo mapoo gilimado sibileiso. Osoloso yayo Godeeyo to mapoo koo mesimo silesibili odoo dia goo goolee ee see Godeeyo howo woola tekepo goo talame dia goo goolee su wudileiso."

¹⁸ Esino Sekalayaye Godeeyo momaiye mapoo egeesee takaso, "Ayo ogoogo ogoloso nayo egee takoo goo mapoo tei doloso ka gooledalaiyo? Bei, a olo giso adaga osoloso mo sobo onosee sobo adaga," diso.

¹⁹ Godeeyo momaiye oso yimapoo nei egeesee takaso, "Mo hu ee Geibulu. A Godeeyo mudugiyopoo badeli. Ayo namapoo to tekepo hagee takalame, Godeeye a sibeye diso.

²⁰ Esino no dui! No to kelega poogoloso badalaiso. Bei, nayo mo to mapoo koo tei to. Esiga no to kelega badoga, ayo namapoo taka goo hagoso peledabalai biame tugodoo omapoo ogoloso see to kalaiso," diso.

21 Sekalayaye tei moso ma kulodu badebei diya koodoowoome, odo aboso peegoo yo bolone dobolone egeesee takaga meleeso, “Yo ogoo goo tamalabele?” diso.

22 Sekalaya tei moso maga gasibileso, to kelega tobudulone, wulo deeso edidi takaso. Esem odo susuga oso goo ee ogoloso gooleedooso, yo tei moso tegei ma kulodu badolone o howo opusomo deme, goo hee egeidoo, diso.

23 Sekalayaye tei moso ma kulodu tou temelee biame ee koodobuloso, yo see o mi mapoo wedi diso.

24 Osoloso hamamee Sekalayayo osobo Elisabet koowasi moodooloso badolone, a dee tiadoo ma kulodu Elisabeteeye o moso kuloduga peegoo gadile.

25 Osoloso Elisabet eyo nediliyo egeesee gweliso, “Godeeye a pidiso, osoloso ayo deme toboloso badolone odo howo woola simili goo ee yayo amaga peegoo togobuguso,” deliso.

Yesu soomagalai goo ee yebugu

26-27 Elisabet koowasi moodooloso badebei a 6 poogoloso badoboome, Godeeye o momaiye Geibulu sobo obuo Meli mapoo meiyee, diso. Meli yo Gelili mi toowa ma kulodu Nasalet mi pepooko mapoo badeli. Esino odo hee Meli hulame badebeiso, o hu ee Yosep, yo Deibidi dio bala hedebe.

28 Osoloso Godeeyo momaiye oso meilesos Meli mapoo egeesee takaso, “Emegei, Godeeye sobo no olo hesiaso. Osoloso Godeeye nobolo hodobo badoso,” dee takaso.

29 Meli to hagee duloso goo tiademe, to hageeyo bei ee diya goolee meleeso.

30 Esino Godeeyo momaiye oso Meli mapoo to nei egeesee takaso, “Meli, no haga na ebi. Bei, Godeeye namapoo diya goomogoso.

31 No koowasi moodooloso giso holo soomagalaiso. Osoloso nayo o hu Yesu hedi.

32 Yayo hu toowa tolos badalaiso. Osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso. Osoloso amawe Deibidiye wiligi toboloso badebei goo ee see wiligi odo Godeeye yimapoo tenelaiso.

33 Esiga yayo Yekobowo bala ma kulodu wiligi toboloso badalaiso. Osoloso yayo wiligi toboloso badoga hoo pagalai mauwe,” diso.

34 Esem Meliye Godeeyo momaiye mapoo to nei egeesee takaso, “Goo hagee amapoo egeesee kasee peledabalaiyo? A sobo obuo, esiga giso dia goo ee a gooleedele,” dee takaso.

35 Esino Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, “Dio Tei oso namapoo sibileiso, osoloso Godeeye kitulugu oso no gagalaiso. Esiga nayo holope soomagalame egee see ee tei holo,

osoloso yo Godeeyo owolo dalaiso.

³⁶ Esiga no dui! No nemisi Elisabet goolee. Yo sobo adaga poloso badolone deme toboloso badoso diso. Esino yo epedee koowasi badebei a 6 poogooso.

³⁷ Bei, Godeeye goo susuga ee moodoolai yo teiba," diso.

³⁸ Meliye egeesee takaso, "A Godeeyo tou teli sobo. Esiga nayo amapoo taka goo ee amapoo moodoolai a goomogo," diso. Esem Godeeyo momaiye oso Meli poogoo diso.

Meliye Elisabet agalame di

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso biame omapoo Meli yo mopoodoo doloso Elisabet agalame saga diso. Yo Yudiya esia mapoo peleso, Sekalayaye badebei mi pepooko mapoo peledoboloso, see Sekalayayo mosopoo diso. Yo Sekalayayo mosopoo dileso Elisabet ogoloso emegei di to takaso.

⁴¹ Elisabet Meliye emegei di to taka du domo mapoo holope oso o beliy ma kulduga dabaso. Osoloso Dio Tei oso Elisabet mapoo sibume, yo kitulugu tooso.

⁴² Esem yayo to neligidi egeesee takaso, "Sobo susuga ma kulodu Godeeye namapoo diya goomogolone, nama kulodu holope egee bado sabolo yimapoo diya goomogoso.

⁴³ A hu toowa too sobonee. Esino mo Lodeeyo oweeye

a agalame simiso. Goo omapoo a diya goomogo.

⁴⁴ Esem nayo amapoo emegei di to takeme, holope mo beliy ma kulodu badebei oso goomogolone dabaso.

⁴⁵ Godeeye namapoo peledabalai goo ee takeme duloso tei too maga, Godeeye namapoo goomoga tenelaiso," diso.

Meliye Godeeyo hu dokodoo poudoolone goomoga tenee

⁴⁶ Osoloso Meliye egeesee takaso,

"Mo sooloo ma kulduga Godee mapoo goomoga to taka.

⁴⁷ Osoloso mo dio oso mo Godee mo gie badeli pidili mapoo goomogo.

⁴⁸ Bei, yayo o tou teli wuluge sobo a toowa doloso gooleeso.

Esiga epedee hamaga dulone odoo susuga oso a Godeeye pidi sobo dalaiso.

⁴⁹ Bei, Kitulugu Godeeye amapoo goo toowa abo olo moodooso.

Yo tei.

⁵⁰ Edebeeyo Godee mapoo mesilone dogo,

Godeeye sooloo deli goo oso dimapoo kookaiyo osee malaiso.

⁵¹ Osoloso yayo kitulugu oso goo toowa abo olo moodoogaso.

Osoloso yayo odoo dieso nediliyo tekepo doloso

si howeli odoo ee pee-
goo hasiso buguso.

52 Osoloso yayo wiligi odoo
tebisa diayo wiligi
dalame kitulugu too
hu ee peegoo tabu-
guso.

Esino odoo dieso pe-
pooko doloso debeli
odoo ee pidilone, diba
dokodoo poudooso.

53 Osoloso yayo nei mauwe
odoo ee bi tekepo oso
pidiso.

Esino bi bei odoo ee
mosoowe peegoo ha-
siso buguso.

54-55 Osoloso yayo ibada
amawe dio sabolo to
kitulugu magoo ee
dodolone
o to mapoo mesimo
silesibili Isalael odoo
pidiso.

Esiga yayo sooloo deli
goo oso Eibalaham
sabolo osoloso amawe
dimapoo kookaiyo
moloso osee malaiso,"
diso.

56 Meliye Elisabet dio bade-
bei a bakadio hedebe di
poogoloso see o mi mapoo
wedi diso.

*Yonee odoo howo oluguli
soomagoo*

57 Elisabet damamee ti bi-
ame omapoo, yayo giso holo
soomagooso.

58 Godeeye Elisabet mapoo
goo tekepo moodoo maga o
soosoo sabolo, osoloso yima
koola mapoo debeli odoo

sabolo oso goo hagee du-
loso, goomoga hodobo Elisa-
bet bolo poudooso.

59 Osoloso giso holo
soomagoloso abaga dino
biame 8 mapoo diayo holope
o kolo koolame mooloo-
goodooso. Osoloso diayo
holope o hu amamo hu
Sekalaya hedilame goomo-
gaso.

60 Esino owee Elisabeteeye
egeesee takaso, "Haye, o hu
Yonee hedilei," diso.

61 Esino diayo yimapoo
egeesee takaso, "Yonee egee
namawe dio eyo hunee,"
diso.

62 Osoloso diayo see holope
eyo ama mapoo o hu odoo
ogu hedileiyo doloso deeso
edidi takaso.

63 Esemme Sekalayaye
holope eyo hu magalame
odoo susuga mapoo dasogo
sabolo homo kolo sabolo
yimapoo tenee doloso deeso
edidi takaso. Esemme yayo
holope eyo hu egeesee
magooso, o hu Yonee. Esemme
odoo susuga oso goo hagee
ogoloso dio diso.

64 Esemme epedee omapoo
Sekalaya to kelega poogoloso
badebei see to kolone
Godeeyo hu dokodoo
poudoomo sileeso.

65 Osoloso mi omapoo
debeli odoo oso goo hagee
ogoloso ebigaso. Osoloso
Yudiya esia mapoo debeli
odoo susuga oso goo hagee
duloso to kesameleeso.

66 Osoloso goo hagee duli odoo oso goolone egeesee woosaso, “Holope hagee odoo kasi masi badobomobelee,” diso. Bei, diba egeiso, Godeeye kitulugu oso yibolo molome.

*Sekalayaye Godeeyo
hu dokodoo poudoolone
goomoga tenee*

67 Yoneeyo ama Sekalayaye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone malalo hoogoo peledabalai Godeeyo to ee yayo malalo egeesee takaso,

68 “Isalael odoo dia wiligi odoo Godeeyo hu dokodoo poude!

Bei, yayo sibilesi o odoo see eyo gilimadalame neiso tooso.

69 Osoloso Godeeyo tou teli odoo Deibidiyo bala ee ma kuloduga gie badeli pidili odoo kitulugu toowa imapoo olo teneeso.

70 Daga hoogoo Godeeye goo hagee o howo woola todoloso dobolone Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso imapoo olo takaso.

71 Esiga imapoo ha teli odoo osoloso imapoo hegili odoo oso kitulugu ee ma kuloduga Godeeye iba peegoo gilimado dileiso.

72-73 Osoloso Godeeye ibada amawe dio sooloo dolone pidileiso diso.

Osoloso yayo Eibalaham dio to kitulugu magoo ee osee goolee malaiso diso.

74 Esiga Godeeye imapoo ha teli odoo ma kuloduga gilimadoloso peegoo dileiso, iyo Godeeyo tou tolone dobolone ebia goo mauwe poogoloso dabalame.

75 Esiga iyo debei ma kulodu Godeeyo howo woola tekepo dobolone todolone dabalai tekepo.

76 Esino mo holo, no odoo susuga oso dokodoo badeli Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo dalaiso.

Bei, Lodee sibilega badoga, daga malalo nayo dileso yayo sibilei goo mapoo odoo mopoodoo dalame gu takala dileiso.

77 Nayo o odoo gie badeli pidilei goo ee eligileiso.

Goo ee dibada goo tokenee hapooga, gie badeli talaiso.

78 Godeeye iba sooloo dolone diya goolee moloso.

Esiga Kei mi ma dokodooga yayo hudi magoo odoo oso mi gie hadobuoga osokoso egee pouno egeesee masi imapoo sibileiso.

79 Godeeye hudi magoo odoo hagasoo teli mapoo dili

eli omapoo egee do sabolo osoloso neliga ma kulodu egee do odo dimapoo pounileiso.

Osoloso yayo iba gilimado dileiso, Godee sabolo mesie dabalame," diso.

⁸⁰ Yonee kauwulone o dio oso kitulugu sabolo badebeiso. Yo miwe poogoo mi mapoo badoboso biame oso sibume, Isalael odo dimapoo to tekepo takalame simiso.

2

Yesu soomagoo
(Mat 1:18-25)

¹ Biame omapoo Sisa-Ogastas yayo Loum odo dia wiligi odo toboloso badolone, odo susuga eyo hu booka mapoo magalame tei magooso.

² Hu tomo di hagee hu tel-ega moloso Kuliniyos yayo Siliya mi mapoo wiligi odo toboloso badolone daga bei ka mooloogo.

³ Esem e odo susuga dibada midee mapoo dia hu magalame diyadeeso.

⁴ Yosep hagee Deibidiyo amawe. Esiga yo Gelili mi ee ma kulodu mi hee Nasalet maga, see Yudiya mi mapoo mi hee Betilhem mapoo o hu magalame palaso. Bei, Betilhem mi egee Deibidi o soosoo dibada midee.

⁵ Yo Meli hulame dadagoloso dia hu magalame palaso. Esino Meli yo olo koowasi moodooloso badebeiso.

⁶ Diba Betilhem mi mapoo dileso peledoboloso omapoo doboome, Meli damamee tiso.

⁷ Osoloso yayo holope daga malalo giso holo soomagooso. Holope soomagoloso dugoso tiadoloso gala hu nei nedili moso tegei eyo kulodu howogi masi mapoo tiediso. Bei, odo soo oso sibilesi tieli moso ee ma kulodu debi mauwe neme.

Sipi be bali odo oso Yesu soomagoo goo ee du

⁸ Yesu soomagoo gesi omapoo sipi be bali oso Betilhem mi koola mapoo dibada sipi be balaga meleeso.

⁹ Esem e Godeeyo momaiye oso saga epedee omapoo dimapoo sibilesi peled-abaso. Osoloso Godee yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu oso diba teme, diya ebigaso.

¹⁰ Esino momaiyeso dimapoo egeese takaso, "Niba haga na ebi. Bei, odo susuga oso goomogalame ayo nimapoo to tekepo tosiba.

¹¹ Epei Deibidiyo mi mapoo odo susuga eyo gie badeli pidilei holope ee soomagooso. Yo Keliso Lodee.

¹² Yo dugoso tiadoloso gala hu nei nedili howogi masi mapoo tiamologa ogoloso gooleedalaiso," dee takaso.

¹³ Osoloso epedee saga omapoo momaiye mooloogoo toowa oso Kei mi maga sibilesi, momaiye daga malalo simi sabolo

hodobo mooloogoodooso.
Osoloso momaiye susuga
oso Godeeyo hu dokodoo
poudoolone egeese takaso,

14 “Kei mi ma dokodoo
badeli Godee mapoo
goomoga poude!

Osoloso mipoo hamapoo
Godeeye goomoga
odoo dimapoo mesie
goo oso mele dee,”
diso.

15 Osoloso momaiye
susuga oso diba poogoloso
Kei mi ma dokodoo see
wedi paladeeso. Esem
sipi be bali odoo oso dieso
nediliyo egeese takaso,
“Iba Betilihem mi mapoo
Godeeye imapoo taka goo
ee peledaba beleso agalame
dimo,” diso.

16 Esem diba saga dileso
egeino, Meli dio Yosep dio
holope gala hu nei nedili
howogi masi mapoo tiedi
molome egeiso.

17 Osoloso diba dileso
holope ogoloso momaiyeso
holopeyo goo dimapoo taka
ee see diayo odoo abo
omapoo debei mapoo takaso.

18 Esem sipi be bali odoo
oso holope eyo goo takeme
duloso odoo susuga diya
howoogadooso.

19 Esino Meli yo goo hagee
duloso biame susuga ma ku-
lodu boobado bigilega osee
goolee meleeso.

20 Esem sipi be bali
odoo diba see wedi dulone,
diayo du goo sabolo osoloso
diayo egei goo omaga Godee
mapoo goomoga toowa
poudooso. Bei, diayo egei
goo susuga ee momaiyeso
taka goo sabolo teibaneme.

*Yesu yo tei moso mapoo
ido pala*

21 Osoloso holope
soomagoloso abaga dino
biame 8 mapoo o kolo kooso.
Osoloso yo Yesu hediso.
Bei, daga yo Meliyo beliye
ma kulodu mauwe mapoo
momaiyeso hu hagee olo
hediso.

22-24 Meli dio Yosep dio
Moseseeye tei magoo ee
dodolone Godeeyo howo
woola tokenee mauwe
dabalame, mopoodoo doo
biame koodobuloso, diayo
Yesu idoloso Yelusalem
mi mapoo diso. Osoloso
diba Yu odoowo tei moso
mapoo peleso, diba see
Godeeyo howo woola to-
kenee mauwe dabalame,
só bakadio wooloso Godee
mapoo teneeso. Bei, Godee
o tei magoo oso egeese
takooso, “Niba molo bakadio
o, wi pepooko bakadio
wooloso amapoo tenee,”
deeso. Osoloso diba tei moso
tegei mapoo peleso, Yesu
see Godee mapoo teneeso.
Bei, Godee o tei magoo oso
egeese takooso, “Malalo
soolooga magoo giso holo

2:14: Luka 19:38 2:19: Luka 2:51

2:21: Luka 1:31 2:22-24: Exo 13:2,

12; Lev 12:1-8 * 2:22-24: Yu soboso Moseseeye tei magoo ee dodolone giso
holo soomagoo, yo biame 40 ee ma kulodu kee koododilega, o moso mapoo
obusomo badeliso. Osoloso biame oso koodobuoga, see kee koododilame, Yu
odoo dia tei moso mapoo dileso Godee mapoo emegei di bi teneliso.

susuga Godee mapoo tenee,”
deeso.*

²⁵ Biame omapoo
Yelusalem mi mapoo adaga
hee badebeiso, o hu Simiyon.
Yo Godeeyo howo woola
tekepo doloso badolone,
hedebe Godeeno diya goolee
sabolo badeliso. Esino
yayo Godeeye Isalael odoo
mapoo hegi goo melee ee
togobigilame biame oso
sibilei ee holone bameleeso.
Osoloso Dio Tei oso yibolo
badebeiso.

²⁶ Esino yo adaga poloso
telega badolone, Godeeye
hesia Keliso yo agalai goo
ee Dio Tei oso yimapoo olo
takaso.

²⁷ Osoloso Dio Tei oso
Simiyon yo tei moso tegei
mapoo ido diso. Osoloso Meli
dio Yosep dio oso tei magoo
ee dadalame holope Yesu yo
tei moso mapoo ido palaso.

²⁸ Esemé adaga Simiyone-
eye Yesu ogoloso maduloso
Godee mapoo goomogolone
to egeesee takaso,

²⁹ “Godee nayo takolone a
Keliso ogoloso ka talai
diso.

Esiga epei nee tou teli
odoo ayo mesie sabolo
talai tekepo.

³⁰⁻³¹ Bei, mo howoso gie
badeli pidili odoo ee
nayo odoo susuga
mapoo tenee a egeiso.

³² Yo gadeebugu, Yu odoonee
dimapoo Godeeyo goo
ee yilige bigilame.

Osoloso yimaga nee
Isalael odoo diba

dokodoo poudileiso,”
diso.

³³ Yesuwo ama dio owee
dio Simiyoneeye taka to du-
loso diya howoogadooso.

³⁴ Osoloso Simiyoneeye
Godeeye diba pidilame
takoloso Meli mapoo egeesee
takaso, “Godeeye holope
hagee hesiaso, Isalael
odoo aboso holope hagee
gowooga, Godeeye diba pe-
pooko dalame. Osoloso odoo
aboso holope hamapoo tei
toga, Godeeye diba dokodoo
poudileiso. Esiga odoo
aboso o goo talai gowoolone
yimapoo ha talaiso.

³⁵ Goo egeesi maga dibada
sooloo ma kulodu egee molo
goo ee woola yilige bigileiso.
Osoloso goohele goo oso
nee sooloo mapoo kaiyaso
heleegee masi halagalaiso,”
diso.

³⁶ Osoloso domo omapoo
Godee maga to toloso kokodo
takomo sili sobo hee tei moso
tegei ma kulodu badebeiso, o
hu Ana. Sobo yo o bala Asel.
Osoloso amamo hu Panuwel.
Yo sobo adaga poloso bade-
beiso. Yo daga gisoso huloso
dugo 7 ma kulodu omobolo
badoboso, omo taso.

³⁷ Esemé yayo badebei
dugo 84 poogoloso, omapoo
yo bau osee badebeiso. Yo
biame susuga tei moso tegei
mapoo howo gisimo silone,
biame sabolo osoloso gesi
sabolo Godeeyo hu dokodoo
poodoolone nei tei yuloso
badolone Godee mapoo

takemeleeso.

³⁸ Osoloso Simiyoneeye Meli dio Yosep dio to kesamolome, yo domo omapoo simiso. Yo sibilesa Godee mapoo goomoga to takaso. Osoloso Yelusalem mi eyo hegi goo ee ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame balagamelee odoo dimapoo Yesuwo goo takaso.

³⁹ Yosep dio Meli dio Godeeye taka tei goo susuga tolosa koodobuloso, see Gelili mi ee ma kulodu dia midee Nasalet mapoo wedi diso.

⁴⁰ Osoloso holope oso kitulugu sabolo kauwuloso goo goolee medee tekepo yimapoo meleeso. Osoloso Godeeye yo sooloo dolone pidimeleeso.

Yesu yo pepooko mapoo tei moso mapoo peleso badebei

⁴¹ Dugo susuga ma kulodu biame hedebe mapoo Yesuwo owee dio ama dio Yelusalem mapoo Godeeye gababia wo nalame diliso.

⁴² Osoloso dugo hee mapoo diba see gababia wo nalame dime, Yesu yo dibolo diso. Biame domo omaga Yesu o dugo 12.

⁴³ Gababia wo ne biame koodobume, diba see wedi diso. Esino Yesu yo dibolo dilega, Yelusalem mapoo badebeiso. Yesuye Yelusalem mapoo badebei owee dio ama dio gooledele.

⁴⁴ Esino ama dio owee dio goolee, Yesu odoo abo sabolo malalo di bele dolone, diba

nosee diso. Diba dileso eli domopoo tilame dobolone, diayo dia soosoo ma kulodu osoloso dia odoo ma kulodu Yesu esiaso.

⁴⁵ Diba omapoo Yesu esiamelaso koo egeme, see Yelusalem mapoo Yesu esilame wedi diso.

⁴⁶ Osoloso biame bakadio hedebe di poogoloso hamamee diayo Yesu Yu odoo dia tei moso mapoo Yu odoowo tei eligili odoo abo sabolo to kolone doboome egeiso. Ee ma kulodu Yesuye tei eligili odoo oso eligi goo ee dulone badolone, yayo nei dimapoo woosa demeleeso.

⁴⁷ Osoloso nei tei eligili odoo oso woosa to eyo nei dimapoo medee tekepo wedi di duloso, osoloso o goo goolee tekepo ogoloso odoo susuga oso diya howoogadooso.

⁴⁸ Yesuwo owee dio ama dio oso Yesuye tei eligili odoo sabolo to kolone badoboome ogoloso dio diso. Esemeweeye egeese takaso, “Mo holo, nayo kasalame goo egeesee imapoo ka moodoowo? Nama asalo no esiamo silone diya kukuda sabolo sileeso,” diso.

⁴⁹ Esino Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo kasalame a ka esiamo sileeyo? Ayo mo mayo moso mapoo badalai goo ee niba gooleedeleyo?” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye taka to eyo bei diba medee kibiya gooledele.

⁵¹ Osoloso Yesu see dibolo hodobo Nasalet mapoo wedi diso. Osoloso omapoo badolone, dibada to mapoo mesimo sileeso. Esino Meliye goo susuga hagee biame susuga osee goolee sabolo badebeiso.

⁵² Yesu yo kauwulone goo goolee tekepo sabolo kauwaso. Esem Godee sabolo osoloso odoo sabolo oso yimapoo diya goomegeliso.

3

Yonee odoo howo oluguli oso to taka

(Mat 3:1-12; Maka 1:1-8; Yon 1:19-28)

¹ Sisa-Taibilyeseeye Loum wiligi toboloso badebei dugo 15 poogoloso, odoo abo hagee bia oso yima hemi wiligi tebisaloso debeiso. Pontiyus-Paileteeye Yudiya mi bameleeso, osoloso Helodeeye Gelili mi bameleeso, osoloso omolo Pilipiye Ituliya mi sabolo Talakonitis mi sabolo bameleeso. Osoloso Lisaniyaseeye Abilene mi bameleeso.

² Osoloso Anas dio Kayapas dio Yu odoo dia tei moso wiligi toboloso debeiso. Biame omapoo Sekalayayo owolo Yonee miwe poogoo mi mapoo badoboome, Godeeye o to yimapoo teneeso.

³ Eseme yayo dileso Yoden howo koola ogolone debeli mi mapoo Godeeyo to takomo silone, odoo susuga mapoo egeesee takomo

sileeso, “Nibada tokenee mapoo miligi pialoso howo ogusige. Eseega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso,” dee takemeleeso.

⁴ Goo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye o booka mapoo hogugu to sabolo tobuoso. Bei, yayo o booka mapoo hageesee hoguguso, “Miwe poogoo mi omaga edebeeyo egeesee idagoo,

‘Lodee yayo sibilei eli moodee, osoloso medee hoodo magee.

⁵ Osoloso mi godobia mologa, omapoo mi abo kuge. Osoloso eli mapoo esia mologa, esia egee gebese.

Osoloso eli halaga medee hoodo magee.

Osoloso eli tokenee medee moodee.

⁶ Eseega odoo susuga oso gie badeli pidili Godee maga simi agalaiso,’ diso.”

⁷ Odoo mooloogoodoo Yoneeye diba howo ogusigilame sibademe, yayo dimapoo egeesee takaso, “Niba hebise, nimapoo odoo agayo takolone howo ogusiga goo oso Godeeye kamana goo egee sibo maga mada pia dabalaiso, dee ka takana?

⁸ Esiga niyo debei goo maga nibada goo tokenee mapoo tei miligi pia goo

ee eligi. Osoloso niba niso nediliyo iba Eibalahameeyo amawe dioga, Godeeye kamana maga mada pia dabalaiso dee na goolee. Bei, ayo nimapoo taka. Godee yimapoo kitulugu moloso, yo hagoso see Eibalahameeyo amawe dio palai.

⁹ Esiga kabee homo bei mapoo olo magoo moloso. Esiga homo kaso ko tekepo pelega mologa, homo egee holoso dou mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁰ Esemé odoo susuga Yoneeye taka to ee duloso nei egeesee takaso, “Egeesega iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹¹ Esemé Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Namapoo sedi bakadio mologa, nee odoo sedi me daga, hee yimapoo tenee. Osoloso namapoo nei mologa, nee odoo hee nei me daga, abo yimapoo tenee.”

¹² Osoloso tekisi molee misigeli odoo abo diba nosee howo ogusigilame sibilesi Yonee mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, iba ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

¹³ Esemé Yoneeye nei egeesee takaso, “Niyo odoo mapoo tekisi molee misigaga, hodio niyo talai ee goolone tekisi molee magalame tobuloso magoo ee na dagapele. Esino hedebe teiba ono odoo mapoo ka misige,” diso.

¹⁴ Osoloso ha teli odoo aboso Yonee mapoo egeesee

takaso, “Iba nosee ogoo goo moodoolaisomo?” diso.

Esemé Yoneeye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo emegei dia molee heli talame na seesee. Osoloso emegei dia molee heli talame dimaga gamenee goo na takee. Esino hedebe niso tou too eyo nei molee ee tolone goomoga sabolo ka debee,” diso.

¹⁵ Odoo susuga oso Keliso bolone debei mapoo Yoneeye simi ogoloso, diayo goolee yo Keliso bele dee gooleeso.

¹⁶ Esemé nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo niba howodeeso oluguliso. Esino odoo hee ama hamamee egee sibo yayo kitulugu oso ayo kitulugu dagadi. Esiga ayo o homo beiyopoo gauwuloso o homo bi ee pidigilei a tebile. Osoloso yayo Dio Tei nima kulodu tenelaiso. Esino yayo yimapoo tei tele poogoo odoo ee dou mapoo toodalaiso.

¹⁷ Yayo witi wo ko sabolo osoloso so ee pilame o tou teli bi sabolo mopoodoo doloso badoso. Osoloso witi wo ko ee moso mapoo kukuleiso. Osoloso witi wo so dou koo semili mapoo toodalaiso,” diso.

¹⁸ Yoneeye to tekepo ee eli opusomo opusomo di maga odoo Godee mapoo gilimado sibilame, Godeeyo to tekepo takomo siliso.

¹⁹ Esino Gelili mi eyo wiligi odoo taba Helodeeye goo tokenee tooso. Goo ee omolo

osee badoboome, yayo omolowo osobo Helodiyes peedee huso. Esem Yoneeye goo hagee ogoloso yimapoo diya takolone o tokenee goo abo sabolo yilige buguso.

²⁰ Esem hamamee Helodee komonolone yo tokenee hee toowa tooso. Goo ee yayo Yonee neliga moso ma kulodu husooso.

Yesu howo olugu

(*Mat 3:13-17; Maka 1:9-11*)

²¹ Biame Yoneeye odoo howo ogusigamelee domo mapoo, Yesu yinosee howo oluguso. Yesu howo oluguloso gasibilesa tobudulone Godee mapoo takomolome Kei mi osulu yamagooso.

²² Esem Dio Tei oso molo masi pusibilesa yimapoo pubalagaso. Osoloso Kei mi ma dokodooga toso egeesee takaso, "No ayo gooma mo holo noso, a namapoo diya goomogo," diso.

Yesuwo amawe diowo hu
(*Mat 1:1-17*)

²³ Yesu yo dugo 30 domo mapoo badolone, o tou bei mooloogooso. Odoo susuga oso Yosepeeyo owolo gweliso.

Yosep yo Heliyo owolo.

²⁴ Heli yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

Libai yo Melkiyo owolo.

Melki yo Yanaiyo owolo.

Yanai yo Yosepeeyo owolo.

²⁵ Yosep yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Amoseeyo owolo.

Amos yo Nahumeeyo owolo.

Nahum yo Esliyo owolo.

Esli yo Nagaiyo owolo.

²⁶ Nagai yo Mateeyo owolo.

Mat yo Matatiyaseeyo owolo.

Matatiyas yo Semeineeyo owolo.

Semein yo Yosekeeyo owolo.

Yosek yo Yodayo owolo.

²⁷ Yoda yo Yohanayo owolo.

Yohana yo Lesayo owolo.

Lesaya yo Selubabeleeyo owolo.

Selubabel yo Selatiyeleeyo owolo.

Selatiyel yo Neliyo owolo.

²⁸ Neli yo Melkiyo owolo.

Melki yo Adiyoy owolo.

Adi yo Kosameeyo owolo.

Kosam yo Elamadameeyo owolo.

Elamadam yo Eleeyo owolo.

²⁹ El yo Yosuwayo owolo.

Yosuwa yo Eliyeseleeyo owolo.

Eliyesel yo Yolimeeyo owolo.

Yolim yo Matateeyo owolo.

Matat yo Libaiyo owolo.

³⁰ Libai yo Simiyoneeyo owolo.

Simiyon yo Yudayo owolo.

Yuda yo Yosepeeyo owolo.

Yosep yo Yonameeyo owolo.

Yonam yo Eliyakimeeyo owolo.

³¹ Eliyakim yo Meleyayo owolo.

Meleya yo Menayo owolo.

Mena yo Matatayo owolo
 Matata yo Neiteneeyo
 owolo.
 Neiten yo Deibidiyo owolo.
 32 Deibidi yo Yesiyo owolo.
 Yesi yo Obedeeyo owolo.
 Obed yo Bowaseeyo owolo.
 Bowas yo Salmoneeyo
 owolo.
 Salmon yo Nasoneeyo
 owolo.
 33 Nason yo Aminadabeeyo
 owolo.
 Aminadab yo Adimineeyo
 owolo.
 Adimin yo Aliniyo owolo.
 Alini yo Hesloneeyo owolo.
 Heslon yo Peleseeyo
 owolo.
 Peles yo Yudayo owolo.
 34 Yuda yo Yekobeeyo
 owolo.
 Yekob yo Aisekeeyo owolo.
 Aisek yo Eibalahameeyo
 owolo.
 Eibalaham yo Telayo
 owolo.
 Tela yo Naholeeyo owolo.
 35 Nahol yo Selugeeyo
 owolo.
 Selug yo Lewuyo owolo.
 Lewu yo Pelegeeyo owolo.
 Peleg yo Ebeleeyo owolo.
 Ebel yo Selayo owolo.
 36 Sela yo Keinaneeyo
 owolo.
 Keinan yo Alapakasadeeyo
 owolo.
 Alapakasad yo Semeeyo
 owolo.
 Sem yo Nowayo owolo.
 Nowa yo Lamekeeyo
 owolo.
 37 Lamek yo Metuselayo
 owolo.

Metusela yo Inokeeyo
 owolo.
 Inok yo Yeledeeyo owolo.
 Yeled yo Mahalaleleeyo
 owolo.
 Mahalalel yo Kenaneeyo
 owolo.
 38 Kenan yo Enoseeyo
 owolo.
 Enos yo Seteeyo owolo.
 Set yo Adameeyo owolo.
 Adam yo Godeeyo owolo.

4

Saitenso Yesu kukulo egei
(Mat 4:1-11; Maka 1:12-
 13)

¹ Yesu yo Yoden howo
 mapoo Yoneeye howo olugu-
 loso, Yesu Dio Tei oso
 kitulugu toloso yo miwe
 poogoo mi mapoo Dio Tei oso
 ido diso.

² Yesu miwe poogoo mi
 mapoo biame 40 ee ma ku-
 lodu nei nelega badoboome,
 Saitenso yo kukulo ogo
 demeleeso. Osoloso biame
 40 poogoloso hamamee Yesu
 yo diya hodiaso.

³ Esem Saitenso ogoloso
 yimapoo egeesee takaso, "No
 tei Godeeyo owolo daga,
 nayo yo hagoso see wo pe
 dee takee," diso.

⁴ Esem Yesuye nei egeesee
 takaso, "Godeeyo to booka
 mapoo hogugu oso egeesee
 takooso, 'Edebeeyo hedebe
 nei nolone badoga oso gie
 badeli talaime,'" diso.

⁵ Esem see Saitenso Yesu
 idoloso mubi dokodoo ido
 palaso. Esem saga omapoo

Saitenso mi edebeeyo bia susuga yimapoo eligiso.

⁶⁻⁷ Osoloso yayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Daga Godeeye bi susuga hagee amapoo teneme, ayo bamo simiso. Esiga nayo amapoo gasuwoloso a dokodoo poudoga, mi susuga hagee sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo, ayo namapoo tenelaiso. Bei, amapoo kitulugu moloso, odo hee mapoo tenelai,” diso.

⁸ Esemé Yesuye Saiten mapoo nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Nayo hedebe nee wiligi odo Godee mapoo gauwuloso yo dokodoo poude. Osoloso hedebe o to mapoo mesie,’” diso.

⁹ Osoloso see tobu Saitenso Yesu idoloso Yelusalem mapoo diso. Osoloso tei moso tegei omu ma dokodoo ido peleso to budume yimapoo egeesee takaso, “No tei Godeeyo owolo daga, no moso omu ma dokodooga miyomoo bologobigi.

¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Godeeye o momaiye mapoo no medee bamelee dee takaso.

¹¹ Esiga diayo no dia deeso douguleiso, no yo mapoo homodobiyaga,’” diso.

¹² Esino Yesuye egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

‘Nee wiligi odo Godee oso kitulugu ee hoodo agalame yimapoo na kukulo ege,’” diso.

¹³ Saitenso Yesu kukulo ogomo silee koodobuloso yo see tobu kukulo agalame biame tekepo ee bolone Yesu epedee poogoloso diso.

Yesuye Gelili mapoo o tou bei mooloogoo

(*Mat 13:53-58; Maka 6:1-6*)

¹⁴ Yesu Dio Tei oso kitulugu sabolo Gelili mapoo wedi diso. Osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu odo susuga oso Yesuwo goo dudobuguso.

¹⁵ Yayo Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo eligimo sileeme, odo susuga oso yimapoo goomegeliso.

¹⁶ Biame heeso Yesu eyo yo kauwa o midée Nasalet mapoo diso. Osoloso Yu odo oso hasali biame mapoo Yesu eyo seli egeesee solone, yo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso yo Godeeyo to booka mapoo hogugu ee hesigilame tabaso.

¹⁷ Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Aisayaye hogugu booka ee yimapoo teneeso. Yo booka toloso piligamo abaga dino to hogugu domo ee ogoloso, to hagee hesigaso,

18 “Godeeyo dio abolo hodobo badoso. Bei, yayo a hesiaso, to tekepo bi mauwe odoo mapoo takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, neliga moso ma kulodu debeli odoo mapoo yayo diba peegoo gilimado dileiso dee takalame.

Osoloso howo siliga odoo see agalaiso dee takalame.

Osoloso Godeeye a diye diso, edebeeyo hegili odoo hegi goo ma kuloduga ayo peegoo gilimado dilame.

19 Osoloso Godeeye a diye diso, ayo Lodeeye o odoo mapoo goo tekepo moodoolai biame oso egee sibo goo ee odoo mapoo eligilame.”

20 Yesu booka hesigamelee koodobuloso, see booka bali odoo omapoo teneloso biso. Esemé odoo susuga moso ee ma kulodu debei oso howoso medee kitulugu sabolo yimapoo bologolone debeiso.

21 Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godeeyo to hogugu booka maga takeme du goo oso nimapoo epei olo simiso,” diso.

22 Esemé o to du odoo susuga oso yo tekepo odoo doloso, yayo to taka susuga ee tekepo diso. Diayo egeesee takoloso, see egeesee

takaga meleeso, “Iba gooleedooso yo Yosepeeyo owoloso. Egesino yayo kaseme to tekepo egeesee ka takayo?” dee takaga meleeso.

23 Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “A gooleedooso, niyo goo hamaga amapoo takalaiso, ‘Melesenee neli odoo, no no nediliyo tekepo moodee. Osoloso nayo Kapeniyum mi mapoo goo mudu opusomo di moodoogamelee see nee midee hamapoo moodee,’ dee takalai malaiso,” diso.

24 Esino Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo yo o mosobia oso gowoolaiso.

25 Esiga niba susuga dui. Ilayaye badebei biame omapoo mi toowa kibaso. Osoloso dugo bakadio hedebe osoloso a 6 ma kulodu howo sibilega nei mauwe badebeiso. Ee ma kulodu Isalael mi mapoo sobo bauwe debeiso.

26 Esino ee ma kulodu Godeeye Ilayaye diba pidiye doloso yimapoo takele. Esino yo Ilayaye wulo Yu dele poogoo sobo Saidon mi ma kulodu mi hee Salipat mi mapoo badeli sobo bau ono pidilame diye diso.

27 Osoloso Ilaisaye badebei biame omapoo, Isalael mi omapoo kolo tokenee odoo bei debeiso. Esino Ilaisaye odoo egee bia yayo pidile.

Esino yayo Yu odoonee o hu Naman, Siliya mi mapoo badeli odo onono tekepo moodooso,” diso.

²⁸ Esemee odo howo gisili moso mapoo debei oso to hagee duloso diya kamana-gaso.

²⁹ Esemee diba tebisaloso Yesu toloso mosobia pee mapoo esia goosoo mapoo halagasalame ido diso.

³⁰ Esino Yesu odo mooloo-goodoo ee ma kuloduga pee-goo diso.

*Odo bo holo pala
(Maka 1:21-28)*

³¹ Osoloso Yesu Gelili mi toowa ma kulodu mi hee Kapeniyum mapoo diso. Yo omapoo dileso badolone Yu odo oso hasali biame heeso yayo howo gisili moso ma kulodu Godeeyo to eligimeleeso.

³² Esemee odo susuga oso yayo eligi duloso diya howoogadooso. Bei, yayo diya kitulugu sabolo eligime.

³³ Howo gisili moso ma kulodu odo bo holo pala hee omapoo badebeiso. Yayo to neligidi Yesu mapoo egeesee takaso,

³⁴ “Hei, Yesu Nasalet odo, nayo imapoo ogo goo moodoolame ka simiyo? Nayo iba tokenee palame ka simiyo? Esiga no iba poogoloso di. Bei, a gooleedoo no Godeeye hesia odo oso,” diso.

³⁵ Esemee Yesuye to kitulugu sabolo bo holo mapoo egeesee takaso, “No

to koodobuloso odo ma kuloduga peegoo di,” diso. Yesuye egeesee takeme, bo holo oso peegoo poogolone odo egee odo howo woola miyomoo homodobuloso molone yimaga peegoo diyadeeso. Esino bo holo oso yimaga peegoo dulone yimapoo dala hee tenele.

³⁶ Esemee odo susuga oso goo hagee ogoloso howoogadolone egeesee takaga meleeso, “Yayo taka goo ee kasiyo? Bei, yayo to kitulugu sabolo bo holo mapoo takooga diba o to mapoo mesiloso peegoo dilidoo,” dee takaga meleeso.

³⁷ Esemee odo susuga oso goo hagee ogoloso mosobia susuga koola mapoo debeli mapoo takomo diyadeeso.

*Yesuye odo paigiga
tekepo moodoo*

(Mat 8:14-17; Maka 1:29-34)

³⁸ Yesu howo gisili moso maga see Saimonowo mosopoo diso. Moso ee ma kulodu sobo Saimonowo nalobo pailone kolo diya dei moodoome tiameleeso. Esemee odo susuga oso yo Yesuye tekepo moodoolame Yesu mapoo o goo takaso.

³⁹ Esemee Yesuye sibilesos yayo tiamelee koola mapoo gauwuloso badolone paiye mapoo egeesee takaso, “Yo poogoloso di,” diso. Esemee paiye saga weidooso. Esemee yayo toboloso nei toloso dimapoo piso.

⁴⁰ Esemе osoko todobume odoо susuga oso odoо paigiga susuga Yesu mapoo gilimado sibadeeso. Esemе yayo o deeso odoо paigiga susuga sigime wegigadooso.

⁴¹ Esemе Yesuye odoо bo holo paladee tekepo moodoogoomе bo holo oso peegoo dulone to neligidi takolone egeesee takaso, “No Godeeyo owoloso,” dee takaga meleeso. Esino Yesuye to kitulugu sabolo dimapoo egeesee takaso, “Niba to na ke,” diso. Bei, bo holo oso Yesu yo Godeeye hesia Keliso doloso diba gooleedooso.

⁴² Gesikolodee mi hadobi-lega, Yesu tia maga hogabuloso odoо koola mauwe mi mapoo diso. Esino odoо susuga oso egeino yo me neme yima hamamee yo esiamo silesibiso. Diba Yesu esiamo silesiboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No iba na poogoo di,” diso.

⁴³ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “A mi abo mapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo dilei tekepo. Bei, Godeeye goo hamaga a diye diso,” diso.

⁴⁴ Osoloso Yesuye Yudiya mi toowa mapoo diayo howo gisili moso susuga mapoo Godeeyo to eligimo sileeso.

5

Yesuye o hamamee dili

odoo daga malalo abo gilimadoo

(*Mat 4:18-22; Maka 1:16-20*)

¹ Biame hee mapoo Yesuye Gelili abei palaga mapoo Godeeyo to takomolome odoо susuga oso o to dulame diya mooloogoodooso.

² Yesu osee tobudulone di kebigeli odoо oso dia pei howo hapagalame dia du bakadio mubi dokodoo gisibado peleso ma molome egeiso.

³ Yesu du bakadio ee ma kulodu Saimonowo du mapoo meilesa badolone Saimon mapoo takaso, “Du abei pee maga pepooko hoo-goo pupubigi,” diso. Esemе yo du ma kulodu badolone odoо susuga mubiyodoo doboome, yayo Godeeyo to dimapoo eligiso.

⁴ Yesuye odoо susuga mapoo Godeeyo to taka koodobuloso Saimon mapoo egeesee takaso, “Nee du howo bou mapoo sudo dileso di talame nibada pei howomoo oguse,” diso.

⁵ Esino Saimonoye egeesee takaso, “Wiligi odoо, iba eiyo gesi pei ogusulone tou toowa tooso, esino iba di giligile. Esino nayo amapoo takaga, mo pei howomoo ogusuleiso,” diso.

⁶ Osoloso diba dia pei howomoo ogusume di susuga oso dia pei mapoo tulone, dibada pei tologo bugulame seeso.

⁷ Esemé diayo dia odoo abo du hee mapoo debei deeso iso, diba pidilame. Esemé diba sibademe dibada du bakadio ee diso metamagisilone howomoo owulame sino poogooso.

⁸ Saimon-Pitaye goo hagee ogoloso, Yesuwo homo beiyopoo gauwuloso egeesee takaso, “Lodee, amaga peegoo di, a tokenee odoo,” diso.

⁹ Bei, yibolo osoloso o odoo sabolo diayo di bei giliga ogoloso diya howoogadooso.

¹⁰ Osoloso Saimonobolo tou teli odoo Yemes dio Yonee dio diba nosee goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Odoo bakadio Yemes dio Yonee dio hagee Sebediyo owolo.

Osoloso Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi! No daga di giligeli odoo badebeiso. Esino epei hamaga no see odoo Godee mapoo gilimado sibili doloso badalaise,” diso.

¹¹ Osoloso diba dileso dia du oluguloso bi susuga omapoo poogoloso, see Yesubolo hodobo diyadeeso.

Yesuye odoo agagisa bia moodoo

(Mat 8:1-4; Maka 1:40-45)

¹² Biame heeso Yesu see mi hee mapoo diso. Mi omapoo odoo agagisa bia badebeiso. Odoo ogoso Yesu ogoloso o homo beiyopoo ebiso miyomoo tugusaloso egeesee howaso, “Lodee, nayo a tekepo

moodolai goomogoga, a tekepo moodee,” diso.

¹³ Esemé Yesuye o deeso odoo egee sigolone egeesee takaso, “Ayo no tekepo palai goomogo. Esiga no tekepo pe,” diso. Esemé omapoo o kolo mapoo agagisa bia saga mauwe poogooso.

¹⁴ Esemé Yesuye yo diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Nayo dileso no ayo tekepo pa goo ee odoo abo mapoo na takee. Esino, nee su tekepo pa goo ee, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo yimapoo dileso eligi. Osoloso nee su tekepo pa omaga emegei di bi tenee, Moseeseye tei magoo goo ee dodolone, odoo susuga oso ogoloso tekepo pa ee gooleedalame,” diso.

¹⁵ Esino odoo susuga oso Yesuwo goo ee mi susuga mapoo oposusumo dime, odoo susuga oso dulugaso. Esemé odoo susuga oso Yesuye Godeeyo to taka ee dulame sibadeeso. Osoloso Yesuye dimapoo paigiga egee molo tekepo palame.

¹⁶ Esino Yesu biame susuga dimaga peegoo dileso, odoo koola mauwe mi mapoo Godee mapoo takalame diliso.

Yesuye odoo su kakawa poogoo tekepo moodoo

(Mat 9:1-8; Maka 2:1-12)

¹⁷ Biame heeso Yesuye odoo susuga eligimolome, Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo diba onosee

omapoo debeiso. Odoos hagee bia Gelili mi susuga maga, osoloso abo oso Yudiya mi maga, osoloso odoo abo oso Yelusalem mi maga sibadeeso. Esemes Yesuye odoo paigiga susuga tekepo moodoogalame Godeeye kitulugu oso yibolo meleeso.

¹⁸ Esemes mi omapoo odoo aboso odoo su kakawa poogoo kida mapoo magoloso tosimiso. Osoloso diayo yo Yesuye badebei mapoo todilame goomogaso.

¹⁹ Esino odoo beiga Yesu mapoo dilei eli egele. Esemes diayo odoo su kakawa poogoo kida sabolo moso omu ma dokodoo imado palaso. Osoloso Yesuye to kemelee domo omaga seme ou tologo poogoloso tiso kida mapoo bagagoloso kida sabolo moso kulodu toosooso.

²⁰ Diayo odoo su kakawa poogoo moso omu maga toosoosolo goolee, odoo egees yayo moodoolai teiba doloso, Yesuye dia tei too ogoloso, odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “Mo odoo, nee goo tokenee olo hapoloso boobado buguso,” diso.

²¹ Esemes omapoo debei tei eligili odoo sabolo Pelisi odoo sabolo oso o to duloso, dieso nediliyo egeesee gooleemeleso, “Odoos hagoso kasemes egeesee ka takayo? Yayo Godee dagadilame see, esino goo tokenee hapeli hedebe

Godeeso,” diso.

²² Esemes Yesuye diayo dibada sooloo ma kulodu gooleemelee gooe egeesee takaso, “Niyo kasi maga nibada sooloo ma kulodu egeesee ka goolee malala?

²³ Niba odoo su kakawa poogoo hagee ege. Yimapoo goo kasee takalai oso sebe ka mololo? Ayo odoo su kakawa poogoo mapoo ‘Nee tokenee ayo boobado buguso,’ dees takooga, o tokenee boobado bugu niyo gooleedalaimes. Esino ayo yimapoo takoo, ‘No toboloso nee kida tolosodi,’ dees takoloso, yo tobooga, amapoo odoo moodeli kitulugu molo doloso niyo gooleedalaiso.

²⁴ Esino Odoos Holo amapoo kitulugu olo teneeso, mipoo hamapoo goo tokenee hapoloso boobado bigilei goo ee niyo ogoloso gooleedalames, ayo nimapoo eligileiso,” doloso yayo odoo su kakawa poogoo mapoo egeesee takaso, “No hogabuloso nee kida tolosomosopoo di,” diso.

²⁵ Diayo balaga molomes odoo su kakawa poogoo hogabuloso, o kida tolosoo o mosopoo dulones Godees mapoo goomoga poudoomo diso.

²⁶ Diayo odoo su kakawa poogoo toboloso di ogoloso diya howoogadooso, osoloso Godees mapoo goomoga poudooso. Osoloso diayo

obulone egeesee takaso, “Iba epei goo toowa mudu opusomo di egeiso,” diso.

Yesuye Libai idoo goo

(Mat 9:9-13; Maka 2:13-17)

²⁷ Goo hagee koodobuloso hamamee, Yesu moso kuloduga peegoo gadiso. Esememe yayo dulone egeino, tekisi molee misigeli odoo Libai tekisi molee misigeli moso kulodu badoboome egeiso. Osoloso Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Ama hamamee sibe,” diso.

²⁸ Esememe Libaiye bi susuga omapoo poogoloso Yesuye di hamamee diso.

²⁹ Esememe Yesuye Libai yo idoo goo omaga Libaiye o mosopoo nei toowa siso. Esememe tekisi molee misigeli odoo bei sabolo osoloso odoo abo sabolo Yesubolo nei nameleeso.

³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone Yesu o hamamee dili odoo mapoo egeesee woosaso, “Niyoo kaseega tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo nei nologolone ka dabala?” diso.

³¹ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoos paiye mauwe melesenee neli odoo mapoo dileime. Esino odoo paiye ee melesenee neli odoo mapoo dileiso.

³² Ayo simi hagee, Godeeyoo howo woola tekepo teli odoo

dolosoo gweli odoo ee gilimalame ka sibile. Esino tokenee teli odoo doloso gooleedoo odoo ee gilimadoloso Godee mapoo sibilame ka simi,” diso.

Nei tei doloso badalai goo

(Mat 9:14-17; Maka 2:18-22)

³³ Esememe odoo aboso Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeyoo hamamee dili odoo oso howo gisilone nei tei doloso debeliso. Osoloso Pelisi dia hamamee dili odoo sabolo egeseliso. Esino bei kasi maga nee hamamee dili odoo oso biame susuga nei sabolo howo sabolo ka nalagamalala?” diso.

³⁴ Esememe Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyoo sobo hulei biame omapoo yo o odoo abo sabolo osee dogaa, diba nei nelega dabalaisomo? Haye! Diayo sobo hulei odoo sabolo hodobo dobolone goomoga sabolo nei nalaiso.

³⁵ Esino biame heeso odoo hagee dimaga peegoo idoo duga, nei nelega tei doloso dabalaiso,” diso.

³⁶ Esememe Yesuye dimapoo wudu taka hee hagee takaso, “Edebeeyoo o sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso koo duseli. Egeeseega o sedi dia tokenee palaiso. Osoloso sedi dia koodoloso sedi nape mapoo opodoloso dusa ee sedi nape sabolo tebileime.

³⁷ Osoloso see edebeeyoo wain i dia katolo gout be kolosoo moodoo nape mapoo

koo salama seli. Bei, wain i dia oso kitulugu oso katolo be gout koloso moodoo nape ee gabuguga, wain i ee peegoo sologo bigileiso. Osoloso katolo gout be koloso moodoo ee tokenee palaiso.

³⁸ Esiga wain i dia ee medee katolo gout be koloso moodoo dia mapoo salama salai tekepo.

³⁹ Esiga edebeeyo wain i nape naga, yo see wain i dia nalai koo goomegeli. Bei, yayo egeesee takalaiso, 'Wain i nape ono diya hadali,' dalaiso."

6

Yu odooso hasali biame
(*Mat 12:1-8; Maka 2:23-28*)

¹ Yu odooso hasali biame heeso, Yesu o hamamee dili odo sabolo witi wo segei ma kuloduga diyadaga meleeso. Osoloso o hamamee dili odooso witi wo ko ee gooloogaloso kolo soosoo poloso ko kulodu melee ono nalagamo diyadeeso.

² Esem Pelisi odo abo oso goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba bei kasi maga ibada hasali biame mapoo witi wo ka gwayo? Niyo ibada tei gababuo," diso.

³ Yesuye dimapoo to nei egeesee takaso, "Deibidiye o odo sabolo houdume diayo moodoo goo ee Godeeyo toso booka mapoo hogugu niyo hesigeleyo?"

⁴ Bei, Deibidiye Godeeyo tei moso ma kulodu gadileso tei wo toloso o odo sabolo neso. Esino tei wo hagee Godee ogo odo ogo doloso domo badeli odo hedebe oso nali. Esino Deibidiye o odo sabolo wo ne oso tei magoo ee gababiaso," diso.

⁵ Yesuye dimapoo see egeesee takaso, "Niyo hasali biame egee Odo Holo ayo wiligi doloso ka badoso," diso.

Yesuye odo dee deedeeseeseegedoo poogoo tekepo moodoo

⁶ See Yu odooso hasali biame hee mapoo, Yesu Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu gapeleso odo mapoo eligimeleeso. Moso ee ma kulodu odo dee deedeeseeseegedoo poogoo badebeiso.

⁷ Esino tei eligili odo sabolo Pelisi odo sabolo oso Yesu tokenee odo dalame, Yesuwo goo ee medee balagamo silesibiso. Egeesee lone Yesuye dia hasali biame mapoo odo dee deedeeseeseegedoo poogoo tekepo moodabeleso bologolone debeiso.

⁸ Esino diayo goo goolee melee Yesuye ogoloso gooleedoloso, dee seeseegedoo poogoo odo mapoo egeesee takaso, "No toboloso woola hamapoo sibilesotebee," diso. Esem dee seeseegedoo poogoo odooso woola dileso tabaso.

⁹ Osoloso Yesuye Pelisi odo sabolo osoloso tei eligili

odoo sabolo mapoo egeesee takaso, "Ibada tei goo oso ibada hasali biame mapoo ogoo goo takoosomo? Biame omapoo goo tekepo talai ee tekepowo? O, goo tokenee talai ee tekepowo? Osoloso tei goo oso imapoo ibada hasali biame omapoo odoo gie badeli pidilei goo ee takoosomo? O, odoo gie badeli wooloomalai goo ee takoosomo?" diso.

¹⁰ Yesuye dimapoo egeesee takoloso, see dimapoo bolone odoo dee seeseegedoo poogoo mapoo egeesee takaso, "Nee dee seeseegedoo poogoo egee see hoodode," diso. Esemé odoo dee seeseegedoo poogoo oso o dee hoododeme o dee see tekepo paso.

¹¹ Esemé Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso diya komonogolone dieso nediliyo dima kulodu Yesu toloso kasee woolaisomo, doloso to mouso.

Yesuye diye di odoo 12 gilimadoo goo
(Mat 10:1-4; Maka 3:13-19)

¹² Biame domo mapoo Yesu mubi ma dokodoo peleso gesi hedebe omapoo Godee mapoo takemeleeso.

¹³ Esemé mi hadobume Yesu yima hamamee dodomo silesibili odoo susuga gilimadooso. Osoloso dima kulodu odoo 12 ono toloso, dimapoo diye di hu teneeso. Yesuye gilimadoo 12 odoo dia hu hagoso.

¹⁴ Saimon (odoo hagee Yesuye o hu hee Pita hediso), osoloso Saimonowo omolo Endulu sabolo, osoloso Yemes, osoloso Yonee, osoloso Pilipi, osoloso Batolome,

¹⁵ osoloso Matiyu, osoloso Tomas, osoloso Alpiyeseeyo owolo Yemes, osoloso Loum gamalee odoo mapoo ha teli odoo Saimon,

¹⁶ osoloso Yemeseeeyo owolo Yudas, osoloso Yudas-Iskaliyot (yayo hamamee Yesu ha teli odoo dimapoo tiasooso).

Yesuye odoo eligilone odoo susuga tekepo moodoo
(Mat 4:23-25)

¹⁷ Yesuye o hamamee dili odoo 12 sabolo mubi dokodooga meilesa kubo mapoo debeiso. Diba omapoo meilesa dobolone egeino, Yesu o hamamee dili odoo susuga sabolo, osoloso odoo abo susuga Yudiya maga osoloso Yelusalem maga osoloso abei toowa palaga debeli Taya mi sabolo Saidon mi sabolo omaga sibilesa doboome egeiso.

¹⁸ Diayo Godeeyo to Yesuye taka ee dulame sibadeeso. Osoloso paiye dimapoo melee tekepo palame sibadeeso. Egeesi ma kulodu Yesuye odoo ma kulodu bo holoso dala tenemelee ee dimaga peegoo hasiso buguso.

¹⁹ Odoo susuga oso Yesuwo kolo sigilame goomogaso. Bei, diayo egeino kitulugu Yesu maga simi oso odoo

susuga tekepo moodooga neme.

Niba goomege
(Mat 5:1-12)

²⁰ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo bolone egeesee takaso,

“Bi mauwe odoo niba goomege.

Bei, Godeeye wiligi doloso badeli ee ma kulodu niba gasibileiso.

²¹ Odoo epedee hodia hagee do, niba goomege.

Bei, hamamee niba nei nameleso diya edigileiso.

Osoloso goohele sabolo egee pupusiga molo, niba goomege.

Bei, niyo goomogalai biame ee nimapoo tenelaiso.

²² Odoo Holo mo goo maga edebeeyo niba heigoga, niba goomege, osoloso diayo niba tokenee odoo doloso gowoolone managa niba goomege.

²³ Esiga domo omapoo goomoga toowa sabolo debee. Bei, Kei mi ma dokodoo niyo talai nei ee nibada hu sabolo olo mopoodoo doloso moloso. Esiga niyo medee goolee, nimapoo dala teneli odoo egee bia dia amawe dio oso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo daga hoogoo debei mapoo dala hedebe hageesee masi tenemeleeso.”

Niba obeeyamo!

²⁴ “Ye-ee! Bi bei odoo niba obeeyamo!

Bei, niso goomoga goo olo tooso.

²⁵ Ye-ee! Niba epedee nei naloso oduguloso egee do odoo, niba obeeyamo!

Bei, hamamee nimapoo hodia goo toowa oso sibileiso.

Ye-ee! Yiligeli odoo niba obeeyamo!

Bei, hamamee niba goohele goo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

²⁶ Ye-ee! Odoo susuga oso niba tekepona deli odoo niba obeeyamo!

Bei, nimapoo tekepona deli odoo egee bia dia amawe dio oso gameenee godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo onosee diba tekepo odoo dee takaga meleeso.”

Nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dele

(Mat 5:38-48; 7:12)

²⁷ “Mo to duli odoo, ayo nimapoo ka taka, nimapoo ha teli odoo ee sooloo dele osoloso niba hegili odoo mapoo goo tekepo moodee.

²⁸ Nimapoo duwa takeli odoo dimapoo goo tekepo tolone dimapoo goomoga tenee. Osoloso nimapoo dala teneli odoo diba halo Godee mapoo takee.

²⁹ Osoloso odoo heeso nee haleegi mapoo kobuguga, see nee haleegi hodio mapoo

kobugulame heligi magalai tekepo. Osoloso odoo heeso nee kekeisu sedi tadoduga, see yimapoo nee sedidee tenee.

³⁰ Osoloso odoo heeso namapoo bi howaga yimapoo wulo tenee. Osoloso odoo heeso nee bi tolosa toduga nayo nei yimaga see peedee dalame na takee.

³¹ Esiga edebeeyo nimapoo ogoo goo moodoolame ka gooleesomo, nei niyo dimapoo goo hedebe egeesi masi moodolai tekepo.

³² Niyo hedebe niba sooloo deli odoo mapoo sooloo dolone doga, odoo aboso niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo oso diba sooloo deli odoo mapoo nei diayo sooloo deliso.

³³ Osoloso niyo hedebe nimapoo goo tekepo moodeli odoo mapoo tekepo moodooga, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso.

³⁴ Niyo teneega nei tobuloso teneli odoo hedebe mapoo bi ka tenee domologa, edebeeyo niba tekepo odoo dalaisomo? Haye. Bei, tokenee teli odoo diba nosee egeesee seliso. Diayo nei talai ee goolone dia bi odoo abo mapoo tenee deliso.

³⁵ Esino niba nimapoo ha teli odoo mapoo sooloo dolone ka debbee. Osoloso dimapoo goo tekepo moodee. Osoloso dimapoo bi wulo

wulayo teneloso see nei talai doloso na goolee. Niyo goo hageesi tolone doga, niba nei toowa talaiso. Osoloso niba dokodoo badeli Godeeyo owolo dalaiso. Bei, Godeeye yimapoo goomoga to koo takeli odoo sabolo osoloso tokenee teli odoo sabolo mapoo goo tekepo tenelone ka badoso.

³⁶ Nibada Ama Godee yo emegei sooloo dolone badoso. Esiga niba nosee emegei sooloo dolone ka debbee.”

*Odoo heeyo goo tokenee haga na goolee mele
(Mat 7:1-5)*

³⁷ “Nayo nee odoo heeyo goo ee goo mauwe na midi, eseega nei nee goo midileime. Osoloso nee odoo ee tokenee odoo dee na takee, eseega nei no tokenee odoo dalaimo. Osoloso nee odoo oso namapoo goo tokenee toga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi. Nayo egeesee seega nei nee goo tokenee onosee boobado bigileiso.

³⁸ Esiga nayo wulo tenemologa, no nei talaiso. Nayo odoo abo mapoo tenemologa, nei Godeeye namapoo toowa tenelaiso. Esiga Godeeye namapoo tenee goo hagoso bei molone abo peegoo misigedibileiso. Nayo bi kasee nee odoo mapoo ka teneesomo, nei Godeeye nei teiba egeesi namapoo tenelaiso,” diso.

39 Osoloso Yesuye see wudu takolone egeesee takaso, “Odoos howo si oso o odoos hee howo si ido dilei tekepowa? Haye. Bei, o bakadio wulu mapoo tigidibigileiso.

40 Esiga holaiso goo goolee gie tomolo oso o eligili odoos oso gooleedoo ee dagadileime. Haye. Esino yo o eligili odoos oso holaiso medee kibiya eligiga, holaiso yayo gooleedoo goo ee o eligili odoos oso gooleedoo goo sabolo tebileiso.

41 Nayo kasi maga nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogolone, hee nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega ka pagala?

42 Osoloso nee howo mapoo homo toowa egee molo egelega no see kaseega nee odoos mapoo takolone, ‘Nee howo mapoo gelesi pepooko egee molo ayo tabiga,’ dee ka takeliyo? No tei goo goolee bakadio gweli odoos. Bei, daga nee howo mapoo homo toowa egee molo ee tabigi. Egeeseega nee odoowo howo mapoo gelesi pepooko egee molo medee ogoloso nayo tabigilei tebileiso.”

Homokoko maga homo o su ee goolee deliso

(Mat 7:16-20; 12:33-35)

43 “Esiga homo ko tekepo peli oso ko tokenee koo peli. Osoloso homo ko tokenee peli oso ko tekepo koo peli. Haye.

44 Bei, homo susuga ee ko oso pa maga goolee deliso. Esiga pigi ko sabolo geleipi ko sabolo oso wulo homo hee mapoo ko koo peli. Haye.

45 Esiga odoos tekepo oso o sooloo ma kulodu goo tekepo egee molo ee o maga maga woola yilige bigiliso. Osoloso odoos tokenee oso o sooloo ma kuloduga goo tokenee ee woola yilige bigiliso. Esiga ogoos goo oso odoos sooloo ma kulodu bei mologa, o maga maga goo egeesee takamalaiso.”

Odoos bakadio oso moso tegei

(Mat 7:24-27)

46 “Niyo kasi maga amapoo ‘Lodee, Lodee,’ dolone dobolone hee nei ayo taka goo ee telega ka poogoo-somo?

47 Odoos agayo amapoo sibilesa mo to dulosa mesimo siloga, yo egeesee badalaiso.

48 Yo edebeeyo moso togolone mi nelegedi dooloso omou sooloso moso tegei egeesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo weiso. Esino moso egee dabisile. Bei, moso medee kalawa tegeiga.

49 Esino odoos agayo mo to dulosa mesilega siloga, yo odoos heeso moso togolone omou mi nelegedi doolega, moso tegei egeesi masi badoso. Bei, howo duwolone howo ki simi oso moso omapoo woome kibilega saga goboloso guobuguso.”

7

*Loum ha teli odoos giba deli
odoos oso tei too
(Mat 8:5-13)*

¹ Yesu goo susuga odoos mapoo eligimelee koodobuloso see Kapeniyum mi mapoo diso.

² Kapeniyum mi mapoo Loum ha teli odoos 100 giba deli odoos badebeiso. Esino domo omapoo yo o tou teli odoos hee paiye oso talai koola taba molome egeiso. Osoloso yayo o tou teli odoos egee bia diya gweliso.

³ Esiga yayo Yesuye simi duloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa abo mapoo Yesu idilame diye diso, Yesuye sibilesos o tou teli odoos ee tekepo palame.

⁴ Osoloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa egee bia oso sibilesos Yesu mapoo howolone egeesee takaso, "Iba diya goomogo, nayo dilesos ha teli odoos giba deli ee pidilei.

⁵ Bei, yayo ibada odoos halo ibada howo gisili moso tegeisos."

⁶ Esemes Yesu to hagee duloso dibolos diso.

Yesu moso koola mapoo dimeleeno, ha teli giba deli odoos oso o odoos abo diye neme, diayo sibilesos Yesu mapoo egeesee takaso, "Ha teli odoos giba deli odoos oso namapoo to egeesee taka, nayo o moso mapoo dilei yo koo goomogogona. Bei, yo tokenees odooga, no o moso mapoo na sibiye na.

⁷ Esiga yo see nayo bado mapoo sibilei koo goomogogona. Esino yo goomogogona nayo wulos no egee bado maga toso takeeyena o tou teli odoos ee tekepo palame.

⁸ Osoloso yayo see egeesee taka, yo odoos abo ma hemiduga tou tolone dia to mapoo mesilosos silisos. Osoloso yima hemi tou teli odoos abo dosogona. Esiga yayo dimapoo koo diye daga dilisos. Osoloso yayo odoos hee mapoo no hamapoo sibeye daga sibilisos. Osoloso goo egee teye daga, yo see goo egee tobulosos telisos. Esiga yo goo egeesee teliga nayo see wulos hamaga badolone toso takeeyena, o tou teli odoos ee weidilame."

⁹ Esemes Yesuye ha teli odoos giba deli odoos oso to taka duloso diya howoodoos. Osoloso odoos mooloogoodos yima hamamees simi omapoo bidi tobolosos dimapoo bolone egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka, ayo Isalael mi mapoo silees ee ma kulodu odoos kibiya tei too odoos hee egeesee egele," diso.

¹⁰ Osoloso ha teli giba deli odoos oso diye di odoos diayo see wedi dilesos egeinos, ha teli giba deli odoos eyo tou teli odoos ee weidilosos badoboome egeisos.

Yesuye sobo bauwo owolos gisos holo ta maga see hogabidi

¹¹ Osoloso biame abo olo poogolosos hamamees Yesu mi hee Neins mapoo diso. Esemes

o hamamee dili odoosabolo osoloso odoosabosusuga oso yododomo diso.

¹² Yesu dileso beele osulu miyopoo dumolome odoosaboso edebeeyo bia mi magagiso holo gie kauwa ta eyosu imadoloso sibadeeso. Giso holo ta hagee sobobau heeyo owolo hedebe oso. Osoloso odoosusuga oso sobobausabolo sibadeeso.

¹³ Lodeeye sobobau hagee ogoloso yodiya sooloo dolone yimapoo egeesee takaso, "Haga na pise," diso.

¹⁴ Esemesyesue dileso giso holo ta eyosu magoo sa tegei homo su mapoo sigime, odoosabotadiyadee diba omapoo kookoodabaso. Esemesyesue giso holo ta yimapoo egeesee takaso, "Mo holo, ayo namapoo takooso, no tebee!" diso.

¹⁵ Esemes giso holo yohogabuloso badolone tokemeleeso. Esemesyesue giso holo yowee mapoo idodiso.

¹⁶ Odoosusuga oso goohagee ogoloso diya dudolone Godee mapoo goomoga goopoudo demeleeso. Egeeseelone diayegeesee takaga meleeso, "Godee maga to toloso kokodotakomo sili kitulugu odoosabosimapoo peledabadoo. Osoloso Godeeye o odoosabopidilame olo simidoo," deetakaga meleeso.

¹⁷ Edebeeyo Yesue goomoodoo ogoloso Yu odoowo

mi Yudiya mi susugamapoo osoloso mi abokoola omapoo oposusumodiyadeeso.

Yonee odoosabohowooluguli oso Yesuwo gooduloso woosa (Mat 11:2-6)

¹⁸ Yonee o hamamee dili odoosabosyesue gootomosilee ee Yonee mapoo takaso. Esemes Yoneeye goohagee duloso o hamamee dili odoosabokadio oso dileso, Yesu mapoo hageesee woosalo egeye diso,

¹⁹ "No tei Keliso iyo hageebamolo osomo? O, iyo odoosabomalaiyo?" diso.

²⁰ Esemes Yoneeyo hamamee dili odoosabodileso, Yesu mapoo egeesee takaso, "Yonee odoosabohowooluguli oso iba namapoo sibeyedolone egeesee taka, 'No tei Keliso iyo bamelee osomo? O, iyo see odoosabomalaiyo?' dee taka," diso.

²¹ Esino biame domo omapoo Yesue odoosabopaigiga sabolo osoloso odoosabopaladee sabolo osoloso odoosabohowosiliga sabolo tekepo moodoomosileeso.

²² Yayo egeeseemo silone Yonee o hamamee dili odoosabomapee egeesee takaso, "Niba see wedi dileso Yonee mapoo niyo egei goosabolo osoloso niyo du goosabolo takee. Bei, odoosabohowosiliga oso see medee ogowa. Osoloso odoosabokidotigediba sabolo see tekepo polososilesiboso. Osoloso odoosabokolo e bia

sabolo tekepo poloso silesiboso. Osoloso odoo dulu tabaga nosee tekepo poloso to taka dulugamo silesiboso. Osoloso odoo wedia sabolo hogogabuloso see silesiboso. Osoloso to tekepo hagee bi mauwe odoo oso duluga moloso.

²³ Esiga odoo agayo ayo goo moodoo ee ogoloso diayo amapoo tei too goo ee pegelega poogooga, Godeeye dimapoo goomoga goo tenelaiso," diso.

*Yesuye Yonee odoo howo oluguli eyo goo taka
(Mat 11:7-19)*

²⁴ Yonee o hamamee dili odoo oso see wedi dime Yesuye odoo mapoo Yoneeyo goo ee takalame bei mooloogooso. Osoloso yayo egeesee takaso, "Niba miwe poogoo mi mapoo ogoo goo agalame ka diyo? Pooso siboga obuso dabisa ee agalame ka diyo?"

²⁵ Niba edebeeyo dugo tekepo kaloso badoboome ee agalame ka diyo? Haye. Bei, dugo tekepo kalagali odoo ee wiligi odoo oso debeli moso tekepo mapoo debeli.

²⁶ Esino niba wulo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee agalame ka diyo? O. Niyo dileso egei odoo Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei yayo dagadiso.

²⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee egee takoo, o goo ee takooso,

'Ayo mo to tosili odoo yo daga malalo diye dalaiso.

Yayo nee eli hoodo magalame.'

²⁸ Esiga ayo nimapoo taka, odoo daga hoogoo debei susuga ee Yoneeye dagadilesi badoso. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mapoo odoo wuluge oso Yonee dagadilesi ka badoso," diso.

²⁹ Odoo susuga sabolo osoloso tekisi molee misigeli odoo abo sabolo to hagee dulo Godeeyo goo ee tekepo diso. Bei, diba nosee Yoneeye howo ogusigaso.

³⁰ Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso Godeeye goomoga goo diayo ee talai gowoolone diba howo ogusigilega poogooso.

³¹ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Epedee domo hamapoo egee do odoo ee odoo kasi masiyo?"

³² Diba holaiso masi go domo mapoo dobolone emegei dimapoo nei takoo nei takoo dolone dobolone egeesee takaga meliso, 'Iyo goomoga kosaiya poume niba hepele, osoloso iyo goohele kosaiya poume niba pupusigele.'

³³ Niba odoo egeesi masi doso. Bei, Yonee odoo howo oluguli oso simi ee yo wo sabolo wain i sabolo namo sile. Esino niyo yo bo holo paladoo dee takeliso.

³⁴ Osoloso hamamee Odoo Holo anosee olo simiso. Ayo

sibileso wo sabolo wain i sabolo namo siloga, niyo a wo sabolo yugune sabolo dooboo nali odoos deliso. Osoloso niyo a tekisi molee misigeli odoos sabolo osoloso tokenee teli odoos sabolo hedebe doloso ka badeli deliso.

³⁵ Esino odoos agayo Godeeye goo goolee tekepo gooledoloso tomo siloga, yayo Godeeye goo goolee ee tekepo dolone ka eligiso,” diso.

Tokenee teli sobo oso Yesuwo homo hapoo

³⁶ Biame heeso Pelisi odoos Saimonoye Yesu idoloso o moso mapoo nei nalame diso. Esemee Yesu Saimonowo moso mapoo nei nalame biaso.

³⁷ Mi omapoo goo tokenee teli sobo hee badebeiso. Esino yayo Yesuye Pelisi odoowo moso mapoo nei namelee goo ee duloso sisigageli i medee tekepo yoso moodoo howogi mapoo salamasoloso tosimiso.

³⁸ Osoloso Yesuwo miligi maga gauwuloso pusulone o didawoso Yesuwo homo balagieso. Osoloso yayo see Yesuwo homo mapoo o wudu oso tolone adameleeso. Osoloso sisigageli i medee tekepo oso Yesuwo homo mapoo soomeleeso.

³⁹ Osoloso Pelisi odoos Saimonoye goo hagee ogoloso egeesee goolee meleeso, “Odoos hagee tei Godee maga to tolosok kokodo takomo sili odoos oso diepi, soboso yo sige medee hoodo egeliyo.

Bei, sobo hagee goo tokenee teli sobo,” diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye Pelisi odoos mapoo egeesee takaso, “Saimon, ayo namapoo goo takalai, a goomogo,” diso.

Esemee Saimonoye egeesee takaso, “Eligili odoos, takee,” diso.

⁴¹ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Odoos heeso odoos bakadio mapoo molee teneeso. Egeeseelone yayo odoos hee mapoo molee ko 500 tenelone, odoos hee mapoo hedebe molee ko 50 teneeso.

⁴² Esino hamamee odoos bakadio hagee bia dimapoo molee mauwe poogoome, nei o hedebe egeesi yimapoo tenelega poogooso. Esemee bi eyo amameeye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, ‘Bige boobado bigi,’ diso. Esiga odoos bakadio hagee ma kulodu odoos hee kaso bi eyo ama diya ka gooleebuguba?” diso.

⁴³ Esemee Saimonoye nei yimapoo egeesee takaso, “A goolee, molee toowa too odoos oso ama diya goolee malaiso,” diso.

Esemee nei Yesuye Saimon mapoo egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo,” diso.

⁴⁴ Yesuye sobo mapoo bolone Saimon mapoo egeesee takaso, “No sobo hagee ege! Ayo nee moso mapoo sibume, nayo mo homo hapalame howo amapoo tenele. Esino sobo hagosoo o didawoso mo homo

hapoloso see o wuduso mo homo taso.

⁴⁵ Osoloso ayo nee moso sibume nayo goomogolone a edele. Esino ayo nee moso mapoo simi domo omaga sobo hagoso mo homo mapoo adamelee koodobile.

⁴⁶ Osoloso nayo olipi i oso mo wiligi mapoo soole. Esino sobo hagoso sisigageli i medee tekepo oso mo homo mapoo sooso.

⁴⁷ Esiga ayo namapoo taka. Sobo hagee o goo tokenee susuga olo hapoloso boobado buguso. Esiga sobo hagoso a diya goolee goo ee weliga yilige buguso. Esino odoo agayo ayo o goo tokenee pepooko hedebe hapoloso boobado buguga, yayo a goolee goo ee haga toowanee," diso.

⁴⁸ Osoloso Yesuye sobo omapoo egeesee takaso, "No nee goo tokenee susuga ee olo hapoloso boobado buguso," diso.

⁴⁹ Esemee odoo abo yibolo hodobo dobolone nei nalaga melee odoo oso goo hagee ogoloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, "Odoos hagee odoo ogumo? Yayo goo tokenee hapoloso kasee boobado bugu domo ka silosomo?" diso.

⁵⁰ Diayo egeesee takomolome Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, "Nayo tei too goo maga badoboso kookaiyo gie

badeli nayo olo tooso. Esiga no goomoga sabolo di," diso.

8

Sobo aboso Yesubolo di

¹ Goo hagoso dileso koodobume, Yesuye to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligimo silone, mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibiso. Osoloso o hamamee dili odoo 12 yibolo hodobo sileeso.

² Osoloso sobo paigiga Yesuye tekepo moodoo sabolo osoloso sobo bo holo paladee Yesuye tekepo moodoo oso Yesubolo sileeso. Sobo egee bia hagoso: Meli, o hu hee Magadalin. Yesuye sobo hageeyo kuloduga bo holo 7 peegoo hasiso buguso.

³ Osoloso sobo hee Helodeeyo moso bali odoo hee Kusayo osobo Yowana, osoloso Susana, osoloso sobo abo dibolo silesibiso. Sobo hagee bia oso Yesu sabolo osoloso o hamamee dili odoo sabolo dimapoo diayo dia molee oso diba pidimo silesibiso.

Witi wo ko segei maga wudu taka

(Mat 13:1-9; Maka 4:1-9)

⁴ Odoos susuga mi opusomo opusomo di maga sibilesi moologoodeme Yesuye wudu taka hamaga opususoso,

⁵ "Biame heeso odoo hee witi wo ko segelame diso. Yo witi wo ko sogomo sileeme, ko abo eli domo mapoo

misigedibaso. Esememe ede-beeyo eli omaga silesibulone witi wo ko dia homoso topoomo dime sóso sibileseso neso.

⁶ Esememe witi wo ko abo ee yugogisi mi mapoo misigedibaso. Osoloso bou gasibileseso palame sino haga booloogelega wediaso. Bei, yugogisi mi ee ma kulodu howo mauwega.

⁷ Osoloso witi wo ko abo obu ma kulodu misigedibaso. Esino haga booloogel-ega saga paladeeso. Esino oso polone obu sabolo palagatiso tiadolone witi wo susuga wediaso.

⁸ Osoloso witi wo ko abo mi tekepo mapoo misigedibaso. Osoloso bou piasaloso kauwuloso ko diya palagaso. Esememe witi wo ko susuga oso ko pa homokoko 100 egeesi oso palagaso.”

Yesuye to hagee takoloso tobudulone toso neligidi egeese takaso, “Odooniba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui!” diso.

Wudu taka goo eyo bei

(*Mat 13:10-23; Maka 4:10-20*)

⁹ Yesuwo hamamee dili odoo oso Yesu mapoo egeese takaso, “Wudu taka goo hageeyo bei kasiyo?” diso.

¹⁰ Esememe Yesuye nei dimapoo egeese takaso, “Niyo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee ogoloso gooleedalaiso. Bei, daga Godeeye wiligi doloso badeli

goo ee mada meleeso. Esino epei nimapoo woola ka yilige buguso. Esino odoo abo mapoo ayo biame susuga wudu takeliso. Bei,

‘diayo ogoloso medee kibiya egelega pagalame.

Osoloso diayo duloso goo eyo bei medee kibiya gooleedelega pagalame.’

¹¹ Esiga wudu taka goo eyo bei hagoso: Witi wo ko ee Godeeyo to oso.

¹² Esiga odoo abo witi wo ko eli domopoo misigediba egeesi masi doso. Diba to tekepo duliso. Esino Godeeyo to hagee dibada sooloo ma kulodu egee molo ee boobado bigilame Saitenso dimapoo boobado bigili goo teneliso. Bei, diayo to omapoo tei toloso gie badeli teyaga.

¹³ Esiga odoo abo witi wo ko yugogisi mi mapoo misigediba egeesi masi doso. Esiga diba Godeeyo to taka duloso goomoga sabolo medee teliso. Esino witi wo ko oso yugogisi mi mapoo polone o too medee meilega poogoo egee, diba onosee egeese seliso. Godeeyo to oso dibada sooloo ma kulodu too medee koo meili. Osoloso diayo Godeeyo to duloso biame deiyepo mapoo wulo tei teliso. Esino diayo Godeeyo to mapoo tei too maga, hegi goo sabolo dala goo sabolo oso dimapoo siboga, diayo Godeeyo to

mapoo tei too goo ee saga pegeliso.

¹⁴ Osoloso odoo abo witi wo ko oso we ti kauwe kadee ma kulodu misigediba egeesi masi doso. Diba Godeeyo to duloso to ee teliso. Esino mi toowayo gie badeli goolee sabolo, osoloso bi bei doloso dabalai goo gweli sabolo, osoloso dibada su oso goomoga goo ee goolee sabolo diyadulone dibada tei too tokenee peliso. Goo egeesi maga diayo tei too goo oso homokoko masi koo peli.

¹⁵ Osoloso odoo abo witi wo ko mi tekepo mapoo misigediba egeesi masi doso. Diayo dibada sooloo ma kuloduga tekepo goo gweli sabolo osoloso goomoga sabolo Godeeyo to duloso dibada sooloo ma kulodu medee tei teliso. Osoloso diayo o to kibiya kookoodoloso, dobolone homokoko masi diya peliso.”

*Mo to medee dui
(Maka 4:21-25)*

¹⁶ “Edebeeyo keme pouloso tolo oso koo gagali, osoloso mada koo mageli. Yo keme pouloso woola mapoo pou mageliso, edebeeyo moso kulodu gasibileso gadeebugu ee agalame.

¹⁷ Bei, goo susuga epedee mada egee molo, see hamamee odoo susuga oso agalame woola peledabalaiso. Osoloso odoo susuga oso koo duli goo ee see odoo susuga oso dulame woola yilige bigileiso.

¹⁸ Mo to hagee niyo medee dui. Bei, to taka medee duli odoo mapoo Godeeye goo goolee tekepo tenelaiso. Esino edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee yo gooleedoo doloso mo to dulega poogooga, Godeeye yimapoo goo goolee pepooko egee molo see eyo peedee dalaiso,” diso.

*Yesuwo owee sabolo
omolo dio sabolo
(Mat 12:46-50; Maka 3:31-35)*

¹⁹ Biame heeso Yesuwo owee sabolo omolo dio oso Yesu agalame sibadeeso. Esino odoo bei diya mooloogoodoloso ka doboome, diba Yesuye badebei mapoo hodu dilei tebile.

²⁰ Esem e odoo heeso diba ogoloso, Yesu mapoo egeesee takaso, “Noowee sabolo osoloso nomolo dio sabolo oso peegoo no agalame balaga moloso,” diso.

²¹ Esem e Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo nei egeesee takaso, “Edebeeyo Godeeye eligi goo ee duloso mesimo silesiboga, diba mo wee, dio osoloso molo dio oso,” diso.

*Yesuye i sabolo howo ki
sabolo hamaga taka*

(Mat 8:23-27; Maka 4:35-41)

²² Biame heeso Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Iba abei hodiokoo dalo soowoomo,” diso. Esem e diba du mapoo bulumaloso soowadeeso.

23 Diba abei domopooga damolome, Yesu tila poo-goome tiaso. Esemehaga boo loogelega i toowa sibume, abei omapoo howo ki toowa simiso. Esemehowo ki toowa oso sibulone dibada du ma kulodu howo sasoo oso diba dia du sabolo howomoo owulame siso.

24 Esemehowo Yesu o hamamee dili odoo oso dileso, Yesu tidilone egeesee takaso, "Wiligi odoo, iba howomoo owuloso wedilame see!" diso.

Esemehowo Yesu tia hogabuloso tobudulone i sabolo howo ki sabolo koodobilame to kitulugu sabolo takaso. Esemehowo i sabolo howo ki sabolo simi saga omapoo koodobiaso.

25 Esemehowo Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Niyo tei too kasomo?" diso.

Esemehowo Yesuwo hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso howoogadoloso obugulone diesono egeesee takaga meleeso, "Odoohagee odoo ogumo? I sabolohowo ki sabolo o to duloso koodobiaso," dee takagameleeso.

Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoo

(*Mat 8:28-34; Maka 5:1-20*)

26 Osoloso Yesu o hamamee dili odoo sabolo Gelili mi maga abei daloso Gelasa mi mapoo peledabaso.

27 Yesu du maga widi pee mapoo pubalogolone egeino, odoo bo holo pala oso yo tugodalame sibume egeiso. Odoohagee daga hoogoo

dobudu boodo diwe silone biame susuga odoo bi mapoo badeli.

28-29 Bei, bo holo oso kitulugu oso yimapoo toga ede-beeyo ki tiso yo tialogoloso mageliso. Esino bo holoso kitulugu oso ki tiso tialogoloso magoo ee kookoobuguloso odoo ee idoloso dobudu diliso. Esino odoo hagoso Yesu ogoloso miyomoo gasuwoloso gwa sabolo tiamolone toso neligidi yimapoo egeesee takaso, "Dokodoo badeli Godeeyo owolo Yesu, nayo amapoo ogoo goo moodoolame ka simiyo?" diso. Osoloso yayo Yesu mapoo howoolone see egeesee takaso, "Nayo amapoo dala na tenee," diso. Odoobo holo pala oso to hageesee taka. Bei, daga Yesuye bo holo odoo ma kulodu egee bado mapoo takolone peegoo gasibeye, dee takeme ka taka.

30 Esemehowo Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Nee hu ogumo?" diso.

Esemehowo yayo to nei egeesee takaso, "Ibada hu ee Bei," diso. Bei, bo holo susuga oso yima kulodu doso.

31 Esemehowo bo holo odoo ma kulodu debei oso egeesee takaga meleeso, "Nayo iba Dou mi mapoo na seesee peegee," dee takaso.

32 Esemehowo biame omapoo, esia ma dokodoo be hu susuga oso mooloogoo doloso, mi nalagamo silesibiso. Esemehowo bo holo odoo ma kulodu debei oso Yesu mapoo howoolone egeesee

takaso, "Iba be ma kulodu galaga di dee takee," diso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba be ma kulodu galaga dilei soowa!" diso.

³³ Esemé bo holo susuga oso odoo ma kuloduga peegoo galaga dilesó see be ma kulodu galaga diso. Esemé be susuga oso godobia maga kukolo meilesó, howomoo wediaso.

³⁴ Esemé be bali odoo oso goo hagee ogoloso kukulo dilesó dia mi mapoo osoloso mi pepooko abo mapoo goo egee takomo diso.

³⁵ Esemé odoo susuga oso goo hagee duloso ee agalame sibadeeso. Diba sibilesó egeino, bo holo pala odoo ee tekepo polosó Yesuwo homo beiyopoo badolone goo goolee tekepo tolosó dugo kaloso badoboome egeiso. Esemé diba diya ebigaso.

³⁶ Esemé Yesuye odoo bo holo pala ee tekepo moodoome egei odoo oso diayo egei goo ee agalame sibadee odoo dimapoo opo-sususo.

³⁷ Esemé Gelasa mosobia odoo susuga sabolo osoloso koola omapoo debeli odoo susuga sabolo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "No mi hamaga saga peegoo di," diso. Bei, diba Yesuye goo moodoo mapoo ogoloso diya obugume. Esemé Yesu dilame yo du mapoo dabagaso.

³⁸ Esemé odoo bo holo pala Yesuye tekepo moodoo

oso Yesubolo dilame goomogaso. Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso,

³⁹ "Haye. No abolo na sibe. No nee mi mapoo see wedi dilesó Godeeye namapoo goo toowa moodoo goo ee oposisi," diso. Esemé odoo yo o mi mapoo see wedi dilesó, Yesuye yo tekepo moodoo goo ee oposusumo sileeso.

Yesuye Yailaseeyo owolta ee see hogabilame tekepo moodoo sabolo osoloso sobo paiye tekepo moodoo goo

(Mat 9:18-26; Maka 5:21-43)

⁴⁰ Yesu see abei hodiokoo dalo sibume, yo bolone debei odoo susuga oso yayo simi ogoloso diya goomogaso.

⁴¹ Esemé omapoo haga booloogelega odoo hee, Yu odoo dia howo gisili moso gibadeli odoo taba, Yailaseeye, sibilesó Yesuwo homo beiyopoo gawusoloso badolone Yesu mapoo howoolone egeesee takaso, "No mo mosopoo sibe!

⁴² Bei, mo sobo holo hedebe, o dugo 12, paiye oso olo talame soomoloso," diso.

Esemé Yesuye Yailaseeyo mosopoo dumolome eli domopoo odoo susuga oso yima hodu diya mooloogoo doloso dulone nei halagabugu nei halagabugu domo diyadeeso.

⁴³ Osoloso odoo mooloogoo doloso diyadee ee ma kulodu sobo hee aso wooloomaloso badebei sabolo diso. Yo aso wooloomaloso badebei ososee dugo 12 poogooso.

Esino odoo heeso yo tekepo moodolai tebile.

⁴⁴ Esino sobo hagoso Yesu dumolome, mada miligiy-opooga sibilesu Yesuwo dugo su mapoo sigeme, aso woolooma oso sawo soomelee omapoo saga koodobiaso.

⁴⁵ Esemé Yesuye egeesee takaso, “Odoó agayo a ka sigoba?” diso.

Esino odoo susuga oso Yesu sigile doloso diya pulugume, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, odoo susuga oso nobolo hodobo dulone no ka sigi domo du,” diso.

⁴⁶ Esemé Yesuye nei egeesee takaso, “Haye. Egeesee sele. Odoó heeso a ka sigiwa. Esemé odoo weidilame moodeli kitulugu ama melee oso peegoo di mawo gooleedoso,” diso.

⁴⁷ Sobo hagoso goo moodoo ee mada magalai tebile doloso gooleedoloso kikiliga sabolo dileso, Yesuwo homo beiyopoo gasuwoloso badebeiso. Osoloso Yesuye sobo yo weidilame moodoo goo sabolo, osoloso yayo Yesu sigi goo ee oposusume odoo susuga oso duso.

⁴⁸ Esemé Yesuye sobo yimapoo egeesee takaso, “Mo sobo holo, no tei too maga no olo tekepo paso, esiga no mesie sabolo di,” diso.

⁴⁹ Osoloso Yesuye sobo yimapoo to takomolome,

odoo heeso Yailaseeyo moso abaga sibilesu, Yailas mapoo egeesee takaso, “Nee sobo holo olo ta moloso. Esiga nayo eligili odoo hamapoo wulo goo mauwe na ido sibe,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye goo hagee duloso Yailas mapoo egeesee takaso, “No haga na ebi, wulo amapoo tei te. Egeesee nee sobo holo ta egee molo see weidileiso,” diso.

⁵¹ Diba dileso mosopoo doboome, Yesuye dulone hedebe Pita, Yonee, Yemes, osoloso sobo holo eyo owee dio ama dio ono gilimadoloso, moso kulodu galagadiso.

⁵² Diba moso kulodu galagadilesu egeino, odoo susuga oso sobo holo ta ee halo pupusiga molome egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba egee pupusiga molo epedee omapoo koodobie. Bei, sobo holo yo koo ta moloso. Esino yo wulo tia moloso,” diso.

⁵³ Esemé Yesuye egeesee taka duloso diba yiligaso. Bei, sobo holo oso ta diba olo egeiga.

⁵⁴ Esino Yesuye sobo holo ta eyo dee mapoo toloso yimapoo egeesee takaso, “Sobo holo, no tebee,” diso.

⁵⁵ Esemé sobo holo ta ee o gie badeli see wedi sibume, yo hogabuloso tabaso. Esemé Yesuye dimapoo

egeesee takaso, “Sobo holo mapoo nei tenee,” diso.

⁵⁶ Esino sobo holo eyo ama dio owee dio goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niso egei goo hagee odoo abo mapoo na takee,” diso.

9

Yesuye o hamamee dili odoo 12 diye di

(*Mat 10:5-15; Maka 6:7-13*)

¹ Yesuye o hamamee dili odoo 12 gilimadoloso dimapoo kitulugu teneeso, diayo bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugu domo silesibulone odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame.

² Osoloso yayo diba diye diso, diayo dileso Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, odoo paigiga sabolo tekepo moodoo dalame.

³ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo dulone, susu, osoloso o, osoloso wo, osoloso molee, osoloso kali bi bakadio na todi, wulo hedebe todi.

⁴ Niba mi omapoo dileso peledobooga, omapoo edebeeyo niba o moso mapoo ido pologa, moso hedebe omapoo tia melee. Osoloso niyo mi omaga mi hee mapoo dulone, mi egee wulo poogoo du domo silesibe.

⁵ Osoloso niyo mi hee mapoo dileso edebeeyo niba o moso mapoo ido pelega poogooga, niba mi egee poogoo dulone, nee homo mapoo basago mologa omapoo tegene peegee, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooledalame,” diso.

⁶ Osoloso diba see diyadeeso. Diba mi hee maga mi hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to tekepo takomo silesibiso. Osoloso odoo paigiga susuga see tekepo moodoo domo silesibiso.

Helodeeye goo tiadoo

(*Mat 14:1-12; Maka 6:14-29*)

⁷ Yesuye moodoomo sili goo susuga ee Gelili mi ee bali odoo Helodee duso. Esemé goo hagee duloso yo diya goo tiadooso. Bei, odoo aboso Yesuwo goo mapoo egeesee takaso, “Yo Yonee odoo howo oluguli ta maga see ka hogabiadoo,” diso.

⁸ Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Ilayadoo.” Osoloso odoo aboso egeesee takaso, “Yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo,” diso.

⁹ Esemé Helodeeye goo hagee duloso egeesee takaso, “Yonee ayo wooloomeye neme olo woolomaso. Esino ayo goo toowa hagee dumolo ee agamo goo ee

dumolosomo?" diso. Yo diya goo tiademe, yayo Yesu agalame diya goomogaso.

Yesuye odoo 5,000 mapoo nei pi

(Mat 14:13-21; Maka 6:30-44; Yon 6:1-14)

¹⁰ Yesuye diye di odoo 12 diba see wedige sibilesa, goo diayo moodoo sabolo osoloso goo diayo eligi susuga ee Yesu mapoo opo-sususo. Osoloso Yesuye diba gilimadoloso Betesaida mi mapoo dibusomo dabalame diyadeeso.

¹¹ Esino odoo susuga oso goo hagee duloso diba nosee hamamee diyadeeso. Esem diayo simi Yesuye ogoloso diba gilimadoloso dimapoo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee eligilone odoo paigiga sabolo weidilame tekepo moodoo demeleeso.

¹² Yesu yo egeeseemo sileeme, o hamamee dili odoo oso habe sibilesa yimapoo egeesee takaso, "Odoosusuga hagee epedee diye dee, diba mosobia koola omapoo dilesa dieso nei nalai sabolo moso tilei sabolo ee esilame. Bei, mi iyo hagee do mapoo nei iyo nalai sabolo moso iyo tilei sabolo mauwedoo," diso.

¹³ Esem Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, "Niyo dimapoo nei tenee," diso.

Esem diayo nei egeesee takaso, "Odoosusuga hagee diya bei. Esino imapoo wo si hedebe dee tiadoo sabolo di bakadio sabolo moloso. Esino nayo imapoo nei

abo talame diye doloso ka takala?" diso.

¹⁴ Bei, biame omapoo mooloogoodoo ee ma kulodu gisowe hesiga ee 5,000.

Esem Yesuye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, "Odoosusuga nei nalame odoo 50 egeesisa mooloogoodolo ka buluma, odoo 50 egeesisa mooloogoodolo ka buluma dee takee," diso.

¹⁵ Esem odoo susuga olo nei nalame egeesee bulumamo diso.

¹⁶ Osoloso wo si dee tiadoo sabolo di bakadio Yesuye toloso, Kei mi ma dokodoo bolone nei pidilame goomoga goo Godee mapoo takaso. Osoloso yayo wo popeiloso di bakadio agisaloso, o hamamee dili odoo mapoo piso, see diayo odoo susuga mapoo pilame. Esem diayo wo si popei sabolo di hwei sabolo odoo susuga mapoo piso.

¹⁷ Esem odoo susuga nei ne oso diya edigime nei hosudelega abo poogooso. Osoloso diayo nei naloso abo poogoo ee Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesa bou tegei mapoo soo 12 egeesi metamagisaso.

Pitaye Yesuwo goo yilige bugu

(Mat 16:13-19; Maka 8:27-29)

¹⁸ Biame heeso Yesu obusomo Godee mapoo takolone badoboome, o hamamee dili odoo oso yimapoo sibadeeso. Esem Yesuye dimapoo

egeesee takaso, “Edebeeyo a odo odu deliyo?” diso.

¹⁹ Esemē diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Odo aboso taka no Yonee odo howo oluguli dee takeliso. Aboso taka no Ilaya deliso, osoloso odo aboso taka no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo hee daga badebei oso ta maga hogabuloso see ka simidoo, dee takeliso.”

²⁰ Esemē Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Esino nei niyo a odo odu deliyo?” diso.

Esemē Pitaye nei egeesee takaso, “No Godeeye hudi magoo Kelisoso,” diso.

²¹ Esemē see Yesuye nei o hamamee dili odo dimapoo egeesee takaso, “Niyo odo abo mapoo takolone a Keliso dee na takee,” diso.

Yesuye eyo talai goo ee taka

(Mat 16:21; Maka 8:31)

²² Osoloso see tobu Yesuye o hamamee dili odo dimapoo egeesee takaso, “Odo Holo, a dala toowa bei talaiso. Osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolo, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, tei eligili odo sabolo oso a diya gowoolone pagalaiso. Osoloso edebeeyo a teli mapoo magalaiso. Esino biame bakadio midoo ma kulodu ta moloso biame hee mapoo see hogabileiso.”

Yesuye yayo di hamamee dilei goo ee eligi

(Mat 16:24-28; Maka 8:34-38)

²³ Yesuye see odo susuga mapoo egeesee takaso, “Edebeeyo ayo di hamamee sibilei goomogoga, yo daga eyo goomoga goo tomo sili ee poogoloso, biame susuga ma kulodu eyo talai sabolo dala toowa talai goo sabolo medee mopoodoo doloso ama hamamee ka sibe.

²⁴ Osoloso odo agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame seega, yo o gie badeli ee osugobalaiso. Esino odo agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo bado-boso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁵ Esino odo agayo mipoo toowa hamapoo badolone, eyo goomoga goo susuga tomo siloso, hedebe gie badeli goo ee telega dagaduga, yo see ogo goo talaisomo? Mauwe.

²⁶ Osoloso odo agayo abolo osoloso mo to mapoo gowooga, Odo Holo ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo, osoloso mo Maye toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye oso toowa doloso debei omaga gadeebugu sabolo sibileso nei diba gowoolaiso.

²⁷ Esiga ayo nimapoo ka taka. Nima kulodu odo abo olo doso, diba Godeeye

wiligi doloso badalai biame oso simi ogoloso, hamamee wedileiso," diso.

*Yesu o su opusomo di
(Mat 17:1-8; Maka 9:2-8)*

²⁸ Osoloso biame 8 egeesi poogoloso, hamamee Yesuye dulone, Pita, Yonee, osoloso Yemes esee gilimadoloso mubi dokodoo Godee mapoo takalame palaso.

²⁹ Yesuye Godee mapoo takomolome, o mudu opusomo doloso o dugo diya he-liye poloso omaga poniso.

³⁰ Esemega haga booloogel-ega, Ilaya dio Moses dio galaga sibilesa Yesubolo to kemeleeso.

³¹ Diayo Kei mi diya gadeebugu sabolo peledoboloso Yesuye Godeeyo to dodolone Yelusalem mapoo dileso talai goo ee oposususo.

³² Pita o odoo abo sabolo tiesaloso hogogabuloso keesee egeino, Yesu yayo toowa doloso badeli goo omaga o gadeebugu sabolo tobudulone odoo bakadio sabolo to kesamolome egeiso.

³³ Odoo bakadio oso Yesubolo to kesameleso dilame doboome, Pitaye medee goo goolega Yesu mapoo egeesee takaso, "Wiligi odoo, iba hamapoo dabalai tekepo. Esiga iyo waseme bakadio hedebe di tegegalaiso. Hee nee, hee Moseseeyo, osoloso hee Ilayayo," diso.

³⁴ Pita to osee komolome, koloboso sibilesa diba gidiseme, diya ebigasao.

³⁵ Osoloso kolobo maga toso egeesee taka, "Hagee mowolo, ayo hesia oso. Esiga o to medee dui!" diso.

³⁶ Kolobo ma kuloduga to taka koodobuloso, diayo Yesu obusomo tobudume egeiso. Pita diayo mubi ma dokodoo egei goo ee odoo abo mapoo saga takele.

Yesuye giso holo bo holo pala tekepo moodoo

(Mat 17:14-18; Maka 9:14-27)

³⁷ Diba biame hee mapoo mubi maga kumoo meilesa doboome, odoo susuga oso Yesuye badebei mapoo saga sibadeeso.

³⁸ Esemega odoo mooloogoodoo ma kuloduga odoo hedebeso toso neligidi Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, ayo namapoo howaso, nayo mo giso holo agalame sibe. Bei, yo mo holo hedebeaga.

³⁹ Bei, bo holo oso yimapoo pologa, yo kikiliga sabolo homodobuloso gwa sabolo molone maga maga makawo tiidiliso. Bo holo oso yimapoo dala tenemolome yo biame susuga ma kulodu haga medee koo sili.

⁴⁰ Esino ayo nee hamamee dili odoo mapoo bo holo hagee peegoo hasiso bigi deme, diayo peegoo hasiso bigilei tebilena," diso.

⁴¹ Esemega Yesuye egeesee takaso, "Niba tei too mauwe tokenee odoo. Niyo amapoo tei talame a biame kasolo nibolo hodobo ka badalaiyo?"

Esino nowolo amapoo ido sibe,” diso.

⁴² Giso holo Yesu mapoo ido sibumolome, bo holo yimapoo pala oso kilikolone mi mapoo homodobiaso. Esememe Yesuye bo holo peegoo hasiso buguloso, yo tekepo poloso oma mapoo ido diso.

⁴³ Esememe odoo susuga oso Godeeye kitulugu goo ogoloso diya howoogadooso.

Odoo susuga oso Yesuye goo moodoo susuga ee osee goolone doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso,

⁴⁴ “Odoo Holo, a ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Esiga niba ayo epedee goo hagee takoo na boobadee,” diso.

⁴⁵ Esino o hamamee dili odoo oso Yesuye taka goo eyo bei medee kibiya gooleedele poogooso. Bei, goo eyo bei ee dimaga mada magoloso meleeso. Esememe diayo see Yesu mapoo woosalai ebigasoo.

Odoo agayo toowa doloso ka badalaityo?

(Mat 18:1-5; Maka 9:33-37)

⁴⁶ Yesu o hamamee dili odoo oso dima kulodu odoo agayo toowa doloso ka badalaisomo, doloso dieso nediliyo toso agadigasoo.

⁴⁷ Esino Yesuye dibada goo goolee ogoloso holope idoloso yima koola mapoo sibilesa tobudume, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso,

⁴⁸ “Odoo agayo holope hageesi masi mo hu maga yibolo badalame idoga, yayo a idoso. Osoloso odoo agayo a idoga, yayo mo Ma a diye di ee idoso. Esiga nima kulodu odoo agayo eyo nediliyo pepooko daga, yo see toowa doloso badalaiso,” diso.

Edebeeyo namapoo ha telega badoga, yo nee odooso
(Maka 9:38-40)

⁴⁹ Esememe Yoneeye egeesee takaso, “Wiligi odoo, iba odoo heeso bo holo ee nee hu sabolo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bugume egeiso. Esememe iyo yo hamaga takaso. Bei, yo ibada mooloogoodoo ma kulodu koo badeli,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yo na hamaga takee. Bei, edebeeyo nimapoo ha telega badoga, yo nibada odoo oso,” diso.

Samaliya odooso Yesu gowe

⁵¹ Yesu yo Kei mi ma dokodoo ido palai biame ee olo koola toboome, yo Yelusalem mapoo dilame goomogaso.

⁵² Esememe yayo odoo abo Samaliya mi ee ma kulodu mi pepooko hee mapoo malalo diye diso, diayo dileso omapoo yayo tilei moso ee mopoodoo dalame.

⁵³ Esino mosobia oso Yesuye Yelusalem mapoo dileigo di goo ee duloso,

diayo yo gowoolone yimapoo moso tenele.

⁵⁴ Esemé Yesu o hamamee dili odoó Yonee díó Yemes díó goo hágee dúlósó yimapoo egeesee takaso, “Lodee, dóso mosobia odoó hágee piligilame, iyo Kei mi ma dokodóoga dóo toose dee takalai, no goomogósomo?” díso.

⁵⁵ Esino Yesuye dímapoo bídi tobolósó tobudulone dímapoo díya takaso.

⁵⁶ Osolósó díba see mi hee mapoo díyadeeso.

Yesu dadalai doloso to taka odoó

(Mat 8:19-22)

⁵⁷ Yesu o hamamee dili odoó saboló eli mága díyadaga molome, odoó hedebe oso sibilesó Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo mi hee kamapoo dúsómo, ayo no deedeé síleiso,” díso.

⁵⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Dobu só oso debeli mi ee molósó. Osolósó sóso tíeseli ou molósó. Esino Odoó Hóló, ayo tíeli mosó mauwe,” díso.

⁵⁹ Esemé Yesuye see odoó hee mapoo egeesee takaso, “Nayo a deedeé síbe,” díso.

Esino odoó ogósó nei egeesee takaso, “Lodee, nayo epedee amapoo bíame tenee, ayo mó ma toga mídoosólaiya,” díso.

⁶⁰ Esemé Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Díó mága odoó wedia oso díeso nedíliyo odoó wedia ee mídoosólóne dabalai tekepo.

Esino no sibilesó Godeeye wíligi dólósó badeli goo ee odoó mapoo takómo síle,” díso.

⁶¹ Esemé odoó heeso see egeesee takaso, “Lodee, a nama hamamee dadalai goomógo. Esino a epedee hamapoo mó sóosóo dímapoo emegei dí to takalame día,” díso.

⁶² Esemé Yesuye see yimapoo nei egeesee takaso, “Odoó agayo ama hamamee dóólóne see wedi dílame hamamee bídi ogo dómo dúga, odoó egeesi mási oso Godeeye wíligi dólósó badeli goo ee halo tou talai tebile,” díso.

10

Yesuye odoó 72 díye dí

¹ Goo hágósó dílesó koodóbume, Lodeeye odoó 72 hesígásó. Osolósó díma kulódu odoó bakadíó tooboo bakadíó tooboo dólósó yayo dílei mosobia pepóoko mapoo díba malaló díye díso.

² Egeeseelone yayo dímapoo egeesee takaso, “Homolee má kulódu bí susuga ee oló teeleegeelósó goolái ee molósó. Esino bí ee goológalái odoó ee hága beínee. Esíga homolee gíbadeli odoó mapoo wóose, yayo o homolee má kulódu bí susuga teeleegee ee goológalái odoó díye dalame.

³ Esíga níba dí! Esino níba goolee saboló dí. Bei, ayo níba sípi be hu pe mási dóbu só kamanalí oso egee

do mi ma kulodu diye deeso.
⁴ Niba dulone molee sabolo, o sabolo, osoloso homo mapoo kali bi sabolo na todi. Osoloso niba eli domopoo dulone, odo abo tugodoloso dibolo to na ke.

⁵ Niyo mi hee mapoo dileso peledobooga, moso kamapoo gilimado polosomo, niyo daga moso mapoo egee do odo mapoo emegei di to takolone, 'Godeeyo mesie goo nibolo mele,' dee takee.

⁶ Esiga mesie odo oso moso ee ma kulodu daga, niyo emegei di to taka oso dibolo osee malaiso. Esino moso ee ma kulodu debeli odo koo mesili daga, niyo emegei di to taka oso dibolo malaime.

⁷ Osoloso moso kasee nimapoo ka teneesomo, niba moso hedebe omapoo debee. Osoloso niba moso hedebe omapoo dobolone, diayo nimapoo nei teneega, nei ee nolone ka debee. Bei, tou teli odo ee dia nei talai tebiliso. Esiga niba moso hee mapoo dobolone, moso hee mapoo na du dee.

⁸ Niba mi hee mapoo duga, mosobia odo oso emegei dolone nei teneega, hedebe ee namelee.

⁹ Osoloso mi omapoo odo paigiga tekepo moodoogolone dimapoo 'Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nima koola mapoo moloso,' dee takee.

¹⁰⁻¹¹ Esino niba mi hee mapoo dileso peledobooga,

mosobia oso niba gowoolone moso tenelega poogooga, niba diayo bia eli domopoo dileso, to kitulugu sabolo dia mi basago oso nibada homo mapoo obooga ee dia howo woola mapoo te, Godeeye komonolone dimapoo dia goo tokenee eyo nei tenelai goo ee gooleedalame. Osoloso niyo dimapoo egeese takee, 'Niba medee goolee, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee koola hamapoo moloso.'

¹² Esiga ayo nimapoo taka, mosobia kaso niba sibadeega, ogoloso goomoga sabolo niba iyadelega poogooga, nei Godeeye midilei biame omapoo dala toowa diayo talai oso Sodom mosobia oso dala talai ee dagadileiso."

Yesuye tei tele poogoo mosobia odo mapoo taka (Mat 11:20-24)

¹³ "Ye-ee! Kolasin mosobia odo osoloso Betesaida mosobia odo sabolo. Dala toowa oso niba bamoloso. Bei, ayo nibada mi mapoo goo toowa mudu opusomo opusomo di ee moodoogamo silee egeesi masi Yu odoonee mosobia Taya mapoo osoloso Saidon sabolo mapoo moodoogamo silee diepi, diba haga booloogelega, dibada goo tokenee maga miligi pialoso debeli. Osoloso diayo dibada goo tokenee maga miligi pia goo

10:4: Mat 10:7-14; Maka 6:8-11; Luka 9:3-5 **10:7:** 1Kol 9:6-14; 1Tim 5:18

10:8: 1Kol 10:27 **10:10-11:** Diye 13:51; 18:6 **10:12:** Gen 19:24-25; Mat

10:15; 11:24

ee eligilone dugo tokenee megigaloso dosou holugaloso silesibili.

¹⁴ Goo egeesi maga Godeeye goo midilei biame mapoo dala toowa Kolasin mosobia sabolo osoloso Betesaida mosobia oso talai oso Taya mosobia sabolo osoloso Saidon mosobia oso dala talai ee dagadileiso.

¹⁵ Esino Kapeniyum mosobia odoo niba biame omapoo Kei mi ma dokodoo ido palaiso, doloso goolee sabolo dosomo? Haye, niba tolosou Dou mi mapoo toodalaiso.

¹⁶ Esiga odoo agayo nibada to duloso toga, yo mo to to lone ka seeso. Esino odoo agayo nibada to duloso niba diya gowooga, yo a gowoolone ka seeso. Esino odoo agayo a gowooga, yayo mo Ma a diye di ee gowoolone ka seeso," diso.

Odoou 72 oso see wedi simi

¹⁷ Yesuye odoo 72 diye di oso goomoga sabolo see wedi sibilesou egeese takaso, "Lodee, iyo nee hu sabolo takomo sileeme, bo holo odoo ma kulodu debei oso ibada to duloso mesiloso peegoo galagadiso," diso.

¹⁸ Yesuye dimapoo nei egeese takaso, "Keiso saga egee ebedigebugu egeesi masi Kei mi ma dokodooga Saiten miyomoo homodobume ayo egeiso.

¹⁹ Esiga niba dui, niyo hebise sabolo homolobe sabolo mapoo dokodoo

nibada homosou hamadabalame ayo nimapoo kitulugou olo teneeso. Esiga kitulugou oso Saitenso kitulugou ee dagadilesou moloso. Esiga bi heeso nimapoo dala tenelai mauwe.

²⁰ Esino bo holo oso nibada to duloso mesiloso peegoo kukulo di goo mapoo haga na goomege. Esino nibada hu ee tei gie badeli booka mapoo egee molo omaga goomege," diso.

Yesuye Ama Godee mapoo goomoga tenee

(Mat 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Yesu yo Dio Tei oso kitulugou maga goomoga sabolo badolone egeese takaso, "Ma, Kei mi sabolo osoloso mipoo sabolo nayo wiligi doloso badoso. Esiga a namapoo goomogo. Bei, nayo wiligi doloso badeli goo mada egee molo, goo goolee toowa odoo mapoo yilige bigile poogooso. Esino nayo goo goolee dele poogoo odoo mapoo yilige buguso. O. Tei takoo, Ma. Goo hagee nayo goomoga goo oso.

²² Mo Maye goo susuga amapoo olo teneeso. Esiga odoo heeso Owolo a gooleede. Esino hedebe Maye Owolo, a ka gooleedoo. Osoloso odoo heeso Ma gooleede. Esino hedebe Owolo ayo Ma ka gooleedoo. Esiga odoo ugu bia mapoo Owolo ayo Mayo goo ee yilige bigilame gooleega, odoo egee

bia oso Mayo goo ee diba gooleedalaiso,” diso.

²³ Osoloso o hamamee dili odoo mapoo bidi to-boloso omapoo tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niyo egeli goo susuga mapoo goomege.

²⁴ Bei, ayo nimapoo taka, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo daga hoogoo debei sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa daga debei oso niyo epedee hagee ogo goo ee agalai doloso balaga meleeso. Esino diayo egele. Osoloso diayo goo niyo epedee egee dumolo goo sabolo dulei doloso balaga meleeso. Esino diba dule,” diso.

Samaliya odooso emegei di goo

²⁵ Biame hee mapoo tei eligili odoo heeso sibilesa Yesu tei ma susuga ee gooledoloso badaba beleso egeesee takaso, “Eligili odoo, a gie badeli talame ogo goo talaiyo?” diso.

²⁶ Yesuye to nei egeesee takaso, “Godeeyo to booka mapoo hogugu oso kasee takoolo? Nayo hesigaloso kasee gweliyo?” diso.

²⁷ Odoo oso to nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kuloduga goolee sabolo, osoloso nee dio maga, osoloso nayo kitulugu sabolo, osoloso nayo goo goolee sabolo oso nee wiligi odoo Godee diya goolee. Osoloso no

nediliyo diya gweli egeesi masi nee odoo onosee diya egeesee goolone ka bade-bee,” diso.

²⁸ Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Nayo tei goo takoo. Esiga no goo egeesi tolone badoga, goo oso no badoboso kookaiyo gie badeli talaiso,” diso.

²⁹ Esino odoo yayo eyo nediliyo yo tekepo dolone egeesee takaso, “Esino mo odoo ogumo?” diso.

³⁰ Esemee Yesuye yimapoo oposusu hee hagee oposususo, “Odoo hee Yelusalem maga Yeliko mapoo moumeleeso. Yo eli domopoo moumolome, mesiya aboso yo woomele poogoloso eli domopoo magoloso o dugo yayo ka sabolo osoloso o bi susuga sabolo heli toloso diyadeeso.

³¹ Yo eli domopoo talame seemolome, Godee ogo odoo ogo doloso domo badeli odoo oso eli hedebe omaga sibulone egeiso. Osoloso yayo sibulone egeino, odoo egee olo talame semelee ogoloso peegooga boloodabaso.

³² Osoloso yima hamamee abaga tei moso tegei mapoo tou teli odoo, o bala Libai, yinosee sibulone egeino, odoo eli domopoo mi mapoo homodobuloso tiamolome, peegooga boloodabaso.

³³ Esino Samaliya odoo yinosee eli hedebe omaga sibulone egeino, odoo eli domopoo talame seemolome

egeiso. Yayo odoo egee ogoloso yo diya sooloo dalaso.

³⁴ Esemé yo odoo oso tiamelee mapoo dileso o kolo kookoo mapoo olipi i sabolo wain i sabolo oso hoduloso dugoso tialogooso. Osoloso yayo yo o be donki ma dokodoo tiedoloso, odoo soowo moso mapoo ido dileso yo bameleeso.

³⁵ Osoloso see biame hee mapoo Samaliya odoo oso odoo soowo moso gibadeli odoo mapoo molee ko bakadio yimapoo tenelone egeesee takaso, 'Odoó hagee nayo medee bamelee. Esino nayo odoo hagee bolone molee hagee hosudoloso, see nee molee oso pidimologa, ayo see wedi simi biame omapoo, nei o egeesi ayo namapoo tenelaiso,' diso."

³⁶ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, "Odoó bakadio hedebe di hageeyo kulodu mesiyaso wei eyo odoo tei ogumo?" diso.

³⁷ Esemé tei eligili odoo oso nei egeesee takaso, "Edebeeyo yo sooloo dolone yo pidi odoo ono tei o odoo oso," diso.

Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, "O. Tei takoo. Esiga no dileso goo egeesi tomo sile," diso.

Meli dio Mata dio

³⁸ Yesu o hamamee dili odoo sabolo dulone, mi hee mapoo dileso peledabaso. Esemé mi omapoo badeli

sobo hedebe Mataye o moso mapoo Yesu ido palaso.

³⁹ Esemé Matayo omolo Meliye sibilesó Yesuwo homo beiyopoo badolone o to dulone badebeiso.

⁴⁰ Biame omapoo Mataye moso kulodu Yesuwo mooloogoodoo odoo eyo wo silone, tou bei neme Yesu mapoo sibilesó egeesee takaso, "Lodee, moloye nobolo badoga, ayo mobusomo tou ka toga, diya kwasio. Esiga yayo a pidilame nayo yo sibeye dee takee," diso.

⁴¹ Esino Lodeeye egeesee takaso, "Mata emegei, no tou susuga tomo silone goolone goo diya kodio.

⁴² Esino tou susuga ee ma kulodu tou hedebe hagono toowa ka moloso. Esino Meliye goo tekepo toowa olo tooso. Esiga odoo heeso goo egee yimaga peedee dalaime," diso.

11

Yesuye Godee mapoo takeli goo ee eligi
(Mat 6:9-13; 7:7-11)

¹ Biame heeso Yesu mi hee mapoo dileso Godee mapoo takemelee koodobume, o hamamee dili odoo heeso egeesee takaso, "Lodee, Yoneeye o hamamee dili odoo mapoo Godee mapoo takeli goo eligimo silee egeesi masi nayo iba noseé Godee mapoo takeli goo ee eligi," diso.

² Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Niyo Godee mapoo takolone egeesee takee:

‘Ma, biame susuga ma kulodu hedebe nee hu oso toowa doloso mele dee, odoó susuga oso dokodoo poudalame.

Esiga nayo wiligi doloso badeli goo oso sibilei iba goomogo.

³ Osoloso biame susuga ma kulodu nei iyo nalai imapoo tenemelee.

⁴ Osoloso ibada tokenee hapoloso boobado bigi.

Bei, iba noseé odoó susuga oso goo tokenee susuga imapoo moodeli ee boobado bigiliso.

Osoloso iba goo tokenee mapoo na gido di dee,” diso.

⁵⁻⁶ Yesu Godee mapoo takeli goo hagee eligimeleso koodobuloso dimapoo see egeesee takaso, “Niba to hee hagee goolee. Odoó soo heeso gesi domo mapoo nee mosopoo sibileiso. Esino nayo yimapoo nei siloso tenelai nei mauwe daga, mosobia ma kulodu nee odoó mapoo nei talame dileiso. No nee odoowo mosopoo dileso osulu mapoo kalamadulone egeesee takalaiso, ‘Mo odoó, odoó soo hee mo mosopoo simiga. Esino ayo yo pidilei nei mauwe. Esiga ayo namapoo nei talame ka siba,’ dee.

⁷ Eseega nee odoó moso kulodu badebei oso egeesee

takalaiso, ‘No see wedi di. Bei, a mo holo dio sabolo osulu kisiloso tiesamoloso. Esiga a toboloso namapoo nei tenelaime,’ dee.”

⁸ Esemé Yesúye see dimapoo egeesee takaso, “Esino ayo nimapoo taka, yayo no wulo emegei doloso bi tenelaime. Esino nayo kalamadulone osee howamologa, yayo toboloso namapoo bi tenelaiso.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niba woose. Egeeseega nimapoo tenelaiso. Osoloso niba esie. Egeeseega, niyo agalaiso. Osoloso niba osulu mapoo kalamadi. Egeeseega osulu ee nimapoo yamagalaiso.

¹⁰ Bei, woosali odoó oso goo talaiso. Osoloso esieli odoó oso goo agalaiso. Osoloso osulu mapoo kalamadili odoó mapoo osulu yamagalaiso.

¹¹ Esiga ma dio niba dui! Odoó agayo owoloye di nala poogoo daga, yimapoo sa tenelismo? Haye.

¹² Osoloso yayo só ho nala poogoo daga, nayo yimapoo homolobe tenelismo? Haye.

¹³ Niba tokenee odoó. Esino niba gooleedooso, nibada owolo dimapoo bi tekepo tenelai. Esiga iba gooleedooso, Ma Godee Kei mi ma dokodoo egee bado oso yimapoo woosali odoó mapoo Dio Tei wulo tenemoloso,” diso.

Yesu dio Belsebul dio
(*Mat 12:22-30; Maka 3:20-27*)

¹⁴ Biame heeso odoo hee badebeiso. Daga bo holo oso odoo eyo su ma kulodu palademe, to kelega poogoloso badebeiso. Esem Yesuye odoo eyo su ma kulodu bo holo paladee peegoo habuguso. Osoloso bo holo oso odoo ma kuloduga peegoo gadime, to koo keli odoo yo see to keiso. Esem odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso.

¹⁵ Esino odoo aboso egeesee takaga meleeso, “Yesu yo Belsebuleeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasiso bigili molodoo. Bei, Belsebul yo bo holo dia wiligi odoo taba oso,” dee takaga meleeso.

¹⁶ Esem odoo aboso Yesuye kitulugu egee tomolo tei Godee maga simibeleso agalame yimapoo egeesee takaso, “Nayo Kei mi ma dokodooga goo toowa opusomo di ee imapoo eligi,” diso.

¹⁷ Esino Yesuye diayo goo goolee olo gooleedoloso dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa mapoo debeli odoo oso abo puloso dieso nediliyo ha toga mi toowa egee malaime, tokenee palaiso. Osoloso soosoo heeso abo puloso dieso nediliyo ha toga soosoo egee pododalaiso.

¹⁸ Esiga Saitenso o mooloogoodoo ma kulodu domo puloso dieso nediliyo ha

toga, kaseega yayo wiligi doloso badeli goo oso osee ka malaiyo? Tokenee palaiso. Bei, niyo a Belsebul oso kitulugu maga bo holo peegoo ka hasiso bugu deligo daga, ayo goo hagee nimapoo ka taka.

¹⁹ Esino ayo bo holo peegoo hasiso bigili kitulugu hagee tei Belsebul oso kitulugu maga ka hasisimo silo daga, nibada hamamee dili odoo oso bo holo peegoo egee hasisimo silesibo kitulugu ee kamapoo toowo? Esiga diayo takooga, niyo amapoo egee takoo goo ee tei goonee, dee takalaiso.

²⁰ Esino ayo Godeeye kitulugu maga bo holo peegoo ka hasisimo silo daga, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo olo simiso.

²¹ Esiga kituluguli odoo oso tai sabolo tio sabolo toloso o moso gibadoga, o bi moso kulodu meli ee edebeeyo heli talaime.

²² Esino see diya kitulugu odoo oso siboga, yayo moso gibadeli odoo wooloso o tai sabolo tio sabolo peedee dalaiso. Osoloso moso kulodu peleso o bi susuga toloso odoo abo mapoo pileiso.

²³ Esiga odoo agayo a dokolo tebelega poogooga, yo amapoo ha tomoloso. Osoloso odoo agayo abolo odoo Godee mapoo gilimado sibilega poogooga, yayo odoo ee Godee maga peegoo hasiso bugu domoloso.”

*Bo holo oso see wedi sibili
goo*
(Mat 12:43-45)

24 Esemé Yesúye egeesee takaso, “Esiga bo holo oso odoo maga peegoo gaduga, yo dileso miwe poogoo mi mapoo eyo badalai mi esiamo sileiso. Yo mi esiamo siloso koo ogoga, eyo nediliyo egeesee takalaiso, ‘A mawo daga badebei mapoo see wedi dia,’ dalaiso.

25 Yo sibilesó ogoga, moso gelesi kadoloso bi medee mopoodoo ma molo agalaiso.

26 Osoloso yo see wedi dileso bo holo diya kitulugu abo 7 gilimadoloso moso omapoo dabalaiso. Egeeseega odoo hagee eyo daga badeli poogoloso see diya tokenee badalaiso.”

*Odoo agayo goomoga
sabolo ka dosomo?*

27 Yesúye goo hagee odoo mapoo takomolome, odoo mooloogoodoo ma kuloduga sobo heeso toso neligidi egeesee takaso, “No soomagoloso too nedimo silee sobo omapoo Godeeye goomoga tenelai tekepo,” diso.

28 Esino Yesúye yimapoo egeesee takaso, “Haye, emegei. Goo egeesi koo moloso. Odoo agayo Godeeyo to duloso omapoo mesie sabolo siloga, odoo yimapoo Godeeye goomoga teneliso,” diso.

*Edebeeyo goo opusomo di
ee agalame goomoga*
(Mat 12:38-42)

29 Edebeeyo Yesu mapoo sibilesó mooloogoodeme, Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo egee do odoo ee diya tokenee. Osoloso diba wulo goo opusomo di agalame amapoo takeliso. Esino ayo dimapoo goo toowa opusomo di hee eligileime. Esino hedebe Yonayo goo ono dimapoo ka eligilei.

30 Bei, Godeeye Yona mapoo moodoo goo oso Niniba odoo mapoo yayo tei Yona diye di goo ee eligiso. Esiga Odoo Holo amapoo goo peledabalai ee odoo epedee hagee do mapoo Godeeye tei a diye di goo ee eligileiso.

31 Osoloso goo midilei biame mapoo Siba mi eyo wiligi taba sobo onosee nibolo goo midi mapoo badolone nibada goo midiloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, yayo eli sage abaga sibilesó odoo toowa Solomonoye eligi goo ee dulame simiso. Esino ayo Solomonó dagadilesó ka badoso. Esino niyo mo to dulei ka gowooso.

32 Esiga Niniba odoo oso goo midi mapoo nibolo dobolone, nibada goo midiloso, niba tokenee odoo dalaiso. Bei, Yonaye Godeeyo to dimapoo tosibume, diba dia goo tokenee mapoo miligi piaso. Esino Yona ayo dagadilesó badoso. Esino

ayo Godeeyo to nimapoo takomo sibume, niyo duloso nibada goo tokenee mapoo miligi pile.”

Ibada su mapoo howo oso gadeebugu ka moloso
(Mat 5:15; 6:22-23)

³³ “Edebeeyo keme pouloso mada koo mageeya. Osoloso toloso koo geegeeya. Haye, keme pouloso woola mageeya edebeeyo moso kulodu gasiboga gadeebugu ee agalame.

³⁴ Esiga nee su mapoo nee howo oso keme masi ka moloso. Osoloso nee howo oso tekepo mologa, nee su susuga gadeebugu malaiso. Esino nee howo oso tokenee poga nee su susuga neliga malaiso.

³⁵ Esiga obeeyamo. Nee su mapoo gadeebugu egee molo medee hoodo ege. Bei, gadeebugu ee neliga molo malaiso.

³⁶ Esiga nee su ma kulodu gadeebugu toowa oso molone neliga hee me daga, nee su mapoo kemeso pouni masi gadeebugu malaiso.”

Yesuye Pelisi odoosabolo osoloso tei eligili odoos dimapoo taka

(Mat 23:1-36; Maka 12:38-40)

³⁷ Yesu to takameleso koodobume, Pelisi odoos heeso o mosopoo nei nalame ido diso. Esemee Yesu yibolo dileso nei nalame biaso.

³⁸ Pelisi odoos oso Yesuye Yu odoos dia tei magoo ee dedelega poogoloso dee

howo sauwilega nei ne ogoloso dio dulone diya gooleeso.

³⁹ Esemee Lodeeye yimapoo egeesee takaso, “Pelisi odoos niba wulo nibada kapu sabolo peleta sabolo hedebe kolo ee hapoolone hee kulodu hapelega pegeli niba egeesi masi doso. Bei, niyo nibada kolo ono hapeliso. Esino sooloo ma kulodu tokenee goo sabolo osoloso bi goomegeli goo oso ka moloso.

⁴⁰ Niba boobada odoos! Bei, Godeeye kolo sabolo osoloso kulodu sabolo moodoos.

⁴¹ Esiga nimapoo bi teiba mologa bi mauwe odoos pidi. Niyo egeesee seega niba tokenee goo mauwe malaiso.

⁴² Ye-ee Pelisi odoos! Bei, niyo Godee mapoo emegei di bi kobu sabolo bi pepuso abo sabolo medee molone 10 ma kulodu hedebe Godee mapoo tenee dolone nei tei ma hogugu ee ma kulodu goo toowa magoo ee telega pegeliso. Goo ee odoos mapoo goo tekepo moodeli sabolo osoloso Godee gweli goo sabolo oso. Esiga niyo Godee mapoo emegei di bi tenelone goo toowa bakadio hagee tobuloso moodee.

⁴³ Ye-ee Pelisi odoos! Bei, edebeeyo niba agalame howo gisili moso kulodu peleso odoos hu toowa too oso bili mapoo bilame goomegeliso. Osoloso eli domopoo edebeeyo nimapoo gauwuloso emegei di to

takooga ee dulei, niba diya goomegeliso.

⁴⁴ Ye-ee Pelisi odoo! Niba odoo bi mada magoo masi moloso. Edebeeyo odoo bi egelega, dokodooga diliso. Niba egeesi masi moloso.”

⁴⁵ Osoloso tei eligili odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo Pelisi odoo mapoo tokenee sisi oso ibolo hodobo tokenee ka susu,” diso.

⁴⁶ Osoloso Yesuye see tei eligili odoo mapoo egeesee takaso, “Ye-ee, tei eligili odoo! Bei, niyo tei eligi goo oso odoo mapoo hegi goo teneliso. Esino niyo diba pidilone hegi goo ee see niso koo teli.

⁴⁷ Ye-ee tei eligili odoo! Bei, niyo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo ta eyo bi mapoo moso pepooko medee tekepo tegeliso. Esino niba gooleedeleyo, odoo egee bia namawe diayo piligu oso?

⁴⁸ Niyo namawe diayo goo moodoo tekepona doloso odoo dieso piligu eyo bi ma dokodoo moso pepooko tegeliso.

⁴⁹ Esiga Godeeye niyo goo moodoo olo hoodo ogoloso egeesee takaso, ‘Ayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo sabolo diye di odoo sabolo Isalael odoo mapoo diye dalaiso. Esino diayo abo piligilone abono wulo dala tenelaiso,’ diso.

⁵⁰⁻⁵¹ Osoloso mi bei mooloogoo omaga sibulone namawe diayo Godee maga to tolosa kokodo takomo

sili odoo piligimo simiso. Egeeseelone diayo Eibol maga wooloomalai bei mooloogooloso abaga simino Sekalaya wooloomaloso omapoo koodobiaso. Bei, diayo Sekalaya yo tei moso tegei ogo osoloso Godee mapoo gala wooloso sili dousulu ogo doloso domo omapoo wooloomaso. Esiga epedee hagee do odoo niyo namawe diayo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo piligu eyo nei tokenee niyo talaiso. Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Bei, niyo namawe diowo tokenee eyo nei talaiso.

⁵² Ye-ee tei eligili odoo! Bei, Godee gooleedalai osulu yeli ki bi niyo mada magoloso ka doso. Osoloso niyo edebeeyo osulu omaga gadiyaga, kisiloso see niso koo gadu domoloso.”

⁵³⁻⁵⁴ Yesuye Pelisi odoo sabolo tei eligili odoo mapoo to takameleso koodoboloso diba poogoloso diso. Esemu diayo diya komonolone hamamee biame abo mapoo Yesu mapoo woosali goo opusomo opusomo di woosameleeso. Bei, diayo goomoga Yesuye to nei taka ee ma kulodu Moseseeye tei magoo gababuoga, yo tolosa goo midilame.

12

Yesuye goo bakadio gweli odoo mapoo kokodo taka (Mat 10:26-27)

¹ Osoloso biame domo omapoo odoo susuga

oso Yesu mapoo mooloo-goodolone diya kumugulone nei halagabugu nei halagabugu diso. Esemee Yesuye daga o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Pelisi odoo oso goo bakadio gweli goo ee wo habia egeesi masi moloso. Bei, wo giedege wo habia sabolo hamaga, wo giedege tokenee palaiso.

² Esiga goo susuga mada egee molo see woola peled-abalaiso. Osoloso edebeeyo koo duli goo ee see woola takooga duleiso.

³ Osoloso niyo mada taka to ee see woola takooga duleiso. Osoloso niyo moso kulodu dulu mapoo mada taka see hamamee odoo susuga dulame moso omu ma dokodooga neligidi woola takalaiso.

Godeebolo ebi
(Mat 10:28-31)

⁴ Esiga emegei, ayo nimapoo taka. Odoo wulo su hagee wooloomali yibolo na ebi. Bei, yo hedebe su wooloomali ee gooleedoo, esino dio wooloomali yo tebile.

⁵ Esino ayo nimapoo taka. Niba hedebe Godeebolo obulone ka debee. Bei, odoo wooloomaloso dio Dou mi mapoo toodalai kitulugu yimapoo moloso. Esiga niba hedebe Godeebolo obulone ka debee.

⁶ Esiga niyo só pepuso dee tiadoo molee ko ta oso teliso.

Esino ee ma kulodu Godeeye só pepuso hedebe koo boobado bigili.

⁷ Osoloso Godeeye nibada wudu susuga yo gooleedooso. Bei, wudu susuga egee yayo olo hesigaso. Esiga niba haga na ebi. Bei, Godeeyo howo woola só ee goo toowa koo moloso. Haye. Niyo goo toowa ka moloso.”

Odoo howo woola Kelisowo goo yilige bigi
(Mat 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ “Esiga ayo nimapoo taka. Odoo agayo odoo howo woola tobudulone yayo amapoo tei too goo ee woola yilige buguga, nei Odoo Holo ayo Godeeyo momaiye eyo mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoo dalaiso.

⁹ Esino odoo agayo odoo howo woola tobudulone amapoo tei tele poogoo goo ee woola yilige buguga, nei ayo Godeeyo momaiye dia mudugiyo abaga tobudulone yo mo odoonee dalaiso.

¹⁰ Osoloso odoo agayo Odoo Holo amaga to tokenee takooga, Godeeye o tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino odoo agayo Dio Tei eyo goo maga to tokenee takooga, o tokenee ee Godeeye hapalaimo.

¹¹ Esiga edebeeyo niba howo gisili moso mapoo osoloso wiligi odoo taba eyo moso mapoo nibada goo midilame ido pologa, niyo nei takalai ee haga na goolee.

12 Bei, niyo omapoo peleso tobudulone, to takalai ee Dio Tei oso nimapoo eligileiso.”

Yesuye bi bei odoowo goo oposusu

13 Odo moologoodoo ma kuloduga odoo heeso Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo mo ei mapoo takee, yayo ibada ama ta eyo bi gilibo tolosa badolone bi susuga yayo egee bamolo puloso abo hodio amapoo tenelame,” diso.

14 Esemee Yesuye yimapoo nei egeesee takaso, “Emegei, amapoo kitulugu mauwe, nee bakadio nimapoo nibada nama ta eyo bi domo puloso pilei,” diso.

15 Yesuye see odoo omapoo debei mapoo egeesee takaso, “Niba obeeyamo! Niba bi bei doloso badalai goo omapoo haga na goomege. Bei, bi bei doloso badalai goo oso tei gie badeli koo teneli,” diso.

16 Osoloso Yesu to hagee takoloso see wudu taka hagee oposususo, “Bi bei odoo o mi mapoo yayo nei howo segei oso nali bi diya palagaso.

17 Osoloso eyo nediliyo egeesee takaso, ‘Nei nali bi hagee malai amapoo moso hee mauwe. Esiga ayo ogoosoo talaiyo?’ diso.

18 Esemee yayo egeesee takaso, ‘A mo nei nali bi mageli moso guobuguloso see moso toowa abo tege-laiso. Osoloso ayo nei nali

bi sabolo bi abo sabolo moso ee ma kulodu malaiso.

19 Egeesee amapoo bi tekepo bei oso dugo susuga ee ma kulodu osee ma malaiso. Esiga a tou hee talai mauwe. Esino a goomoga sabolo wulo badolone, wo sabolo osoloso howo sabolo namalaiso,’ diso.

20 Esemee Godeeye yimapoo egeesee takaso, ‘No boobada odoodoo! Esiga epei gesi nee gie badeli ayo namaga peedee dalaiso. Osoloso nayo nee su pidilame bi maloso meli see odoo agayo ka talaiyo?’ diso.”

21 Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “Odoosoo agayo mipoo hamapoo bi bei moologoo maloso badolone, nei Godeeyo howo woola goo toowa telega poogooga, goo hageesi oso yimapoo peledabalaiso,” diso.

Tei tolosa dobolone haga na goolee

(Mat 6:19-21, 25-34)

22 Yesuye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo dobolone nei nalai sabolo osoloso dugo kalai sabolo omapoo haga na goolee.

23 Bei, nei nali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada gie badeli goo oso goo toowa ka moloso. Osoloso kali bi oso goo toowa koo moloso. Haye. Esino nibada su oso goo toowa ka moloso.

24 Esiga niba só ogoloso goolee. Diba nei nali bi dieso sogoloso koo gooloogali. Osoloso diba nei nali bi magalai moso mauwe. Esino Godeeye dimapoo nei nali bi ka tenemoloso. Esino Godeeyo howo woola só oso goo toowa koo moloso. Esino niyo goo toowa ka moloso.

25 Esiga edebeeyo kali bi sabolo osoloso nei nali bi sabolo omapoo diya gooleega, o gie badeli see hoogoo sageliso? Haye.

26 Goo pepooko hageesi moodolai nimapoo kitulugu me daga, niba see goo abo mapoo haga na goolee.

27 Osoloso niba see doobudu meli palapalawa tekepo ogoloso goolee. Bei, diayo dieso nediliyo pidilei tou koo teli. Osoloso dugo dieso kalai koo duseli. Esiga ayo nimapoo ka taka, daga Solomonoye wiligi odoo toboloso badebei mapoo yayo kali bi medee tekepo kalaga meleeso. Esino doobudu meli palapalawa oso tekepo oso dugo tekepo Solomonoye kali ee dagadi.

28 Esiga doobudu meli palapalawa tekepo oso epei gasibleso moloso, see biame hee mapoo wooseliso. Esino Godeeye palapalawa omapoo dugo masi tekepo ka kadili daga, a tei toso, Godeeye nimapoo dugo tekepo tenelaiso. Niba tei too kibile odoo oso debei masi na debee.

29 Esiga niba nei sabolo

howo sabolo namalai mapoo haga na goolee.

30 Bei, mi odoo oso bi egee talame diya gweliso. Esino Nama Godeeye bi niyo talame goomegeli ee yayo malalo olo gooleedooso.

31 Esino niba daga malalo diya esie, Godeeye wiligi doloso badeli goo ee talame. Niyo egeese seega nei yayo bi niyo goomoga ee nimapoo tenelaiso.

32 Esiga niba haga na ebi. Bei, sipi be bali odoo oso o be medee bali egeesi masi, Godeeye niba medee egeese hamoloso. Osoloso niba ebia sabolo na debee. Bei, Godeeye niba yibolo wiligi doloso badalame yayo goomoga sabolo niba olo hesiaso.

33 Nibada bi odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo pi. Niyo egeese seega, nei Kei mi ma dokodoo bi bei nibada hu sabolo malaiso. Bi bei ogoso Kei mi ma dokodoo mologa mauwe pagalaime. Bei, mi omapoo heli teli odoo oso sibleso bi ee heli koo teli. Osoloso siso bi koo nali.

34 Nimapoo bi bei toowa ma mologa, nibada goo goolee oso omapoo meliso.

Odoo Holo oso sibilei goo mapoo mopoodoo doloso debee

(Mat 24:45-51)

35 Esiga niba bi mopoodoo doloso goo mapoo dulone dobolone keme peyigaloso debee.

³⁶ Bei, tou teli odoososo dia wiligi odoososo ee sobo hu wo nalame di siboga, agalame bameli egeesi masi debee. Bei, yayo see wedi sibilesososulu mapoo kalamadiga osulu saga yadalaiso.

³⁷ Tou teli odoososo sibilei mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo simi ogolosodimapoo goomogalaiso. Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo yayo o tou teli odoosogolosogoomogolone, diba bulume dolosodimapoo nei nali tenelaiso.

³⁸ Esiga wiligi odoososo sibilei, yo gesi domo sibumobelee o, kudi daga takooga sibumobelee, biame diba gooleedele. Esino o tou teli odoososo yayo egee sibo mapoo dulone dobolone osee bamologa, yayo sibilesodiba ogolosodimapoo goomogalaiso.

³⁹ Esino niba goohagee medee goolee. Edebeeyo heli teli odoososo o mosopoo sibilei biame ee dulosobadebei diepi, yo olo mopoodoo dolosobolone badolone, heli teli odoososo simi ogolosoyayo habigili.

⁴⁰ Esiga niba olo mopoodoo dolosodulone bolone ka debee. Bei, Odoososo Holo ayo sibilei biame niba gooleedele.”

⁴¹ Esemelodeeye nei takaso, “Lodee, no wudu hagee takoo wulo hedebe iyo dulame ka takala o, odoososugaa osodulame ka takala?” diso.

⁴² Esemelodeeye nei egeesee takaso, “Goo mapoo mesimosilone tou tekepo teli bali odoosogumo? Wiligi odoososo odoosogeesi masi mapoo kitulugu tenelaiso, yayo o tou teli odoososugaa giboloneyayo dimapoo wotenemalame.

⁴³ Osolosowiligi odoososo peegoo dilesobodoboso see wedi sibilesogogaa o tou teli odoososo o tou ee medee tekepo tolone badebei ogolosoyimapoo goomogalaiso.

⁴⁴ Esiga ayo nimapoo taka, wiligi odoososo o tou teli odoososo tou medee tekepo tolone badebei ogogaa, yayo see yimapoo o bi susugaa ee bamelee dalaiso.

⁴⁵ Esino tou tokeneeteli odoososo o wiligi odoososaga sibilegapoogoga eyo nediliyoegeesee takalai malaiso, ‘Mo wiligi odoosagaa koo sibo,’ doloso, emegei sobo sabolo giso sabolo tou teli odoososo abo woomele poogoloso, wo sabolo yugune sabolo ee nolone halabolone badalaiso.

⁴⁶ Yo egeesee badolone mopoodoo delega badebei mapoo, o wiligi odoososo sibilesopeledabalaiso. Egeesega o wiligi odoososo sibilesoyo Godee mapoo odoosokoo mesilisabolo badalame, yodiya woomelesopeegoo togobigileiso.

⁴⁷ Esiga tou teli odoososo o wiligi odoososogoomoga gooegeedolosotou ee telega

poogoloso mopoodoo delega badoga, yo diya woolaiso.

⁴⁸ Esino tou teli odoo oso o wiligi odoo oso goomoga goo ee gooleedelega badolone goo ee telega badoga yo haga woolaime. Esiga Godeeye edebeeyo yo tou toowa talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou ee toowa tolone badalame. Osoloso Godeeye edebeeyo tou pepooko talame goo goolee tekepo teneeso. Esiga yo goomogoso, goo goolee tekepo sabolo tou pepooko ee tolone badalame.

Mesie goo mauwe, esino domo pilei moloso
(Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ayo odoo susuga domo puloso dou gicalagalame mi toowa mapoo ka simi. Esino dou oso paiya ee agalai a goomogo.

⁵⁰ Esino ayo dala talai biame olo siboso. Esiga amapoo goohele toowa oso moloso. Esino ayo dala ma kuloduga gaduga, goohele amapoo egee molo amapoo mauwe pagalaiso.

⁵¹ Esiga niyo goo goolee oso a mipoo hamapoo mesie goo tosimidoo dee gweliyo? Haye, domo pilei goo ee tosimi.

⁵² Esiga epedee domo hamaga dulone soosoo ma kulodu domo pimalaiso.

⁵³ Egeeseelone ama dio owolo giso holo dio domo pileiso. Osoloso owee dio owolo sobo holo dio domo

pileiso. Osoloso gisowo owee dio osobo dio domo pileiso.”

Gooso peledabalai biame ee medee ogoloso gooleedalai
(Mat 16:2-3)

⁵⁴ Yesuye see odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Niba kei ma dokodoo ogoga hemiye mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epedee howo sibulodoo,’ deliso. Egeeseega howo tei sibiliso.

⁵⁵ Osoloso niba kei ma dokodoo ogoga kolobo me poogoloso kei dasege mologa, niyo egeesee takeliso, ‘Epei mi kibolodoo,’ deliso. Egeeseega mi kibiliso.

⁵⁶ Niba goo bakadio gweli odoo! Howo sibilei goo sabolo osoloso mi kibilei goo sabolo niba olo gooleedooso. Esino bei kasi maga niba epedee hamapoo goo egee peledoboo ogoloso gooleedelega ka dabala?”

Namapoo goweli odoo sabolo mesie
(Mat 5:25-26)

⁵⁷ “Niba kasi maga nisono goo tekepo talai goo ee gooleedelega ka dabala?”

⁵⁸ Esiga namapoo goweli odoo oso no goo midilei mapoo ido duga, no saga eli domopoo yibolo dulone yayo namapoo gowe egee molo pagalame yibolo emegei dee. Esino nayo goo egeesi moodelega poogooga, yayo no goo midili odoo mapoo ido peleso nee goo midileiso. Egeeseega see goo midili odoo oso no neliga

moso gibadeli odoo mapoo tenelaiso. Egeeseega see yayo no neliga moso ma kulodu toosoolaiso.

⁵⁹ Esiga ayo namapoo taka, no neliga moso ee ma kulodu badolone, nayo peegoo dilei eli agalaimo. Esino molee yayo hesia sabolo tobuloso nayo yimapoo teneega, no peegoo dileiso.”

13

Niba nibada goo tokenee maga miligi pilega poogooga, niba wedileiso

¹ Biame omapoo odoo abo oso sibilesu Yesu mapoo Gelili odoo aboso Godee mapoo gala hu wooloso tenelone doboome, Paileteeye diba piligu goo ee oposususo.

² Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo goo hagee ogoloso kasee gooleesomo? Gelili odoo abo piligu odoo hagee biaso Gelili odoo susuga ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo?”

³ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso.

⁴ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Sailowam mi mapoo moso egi doko tegei oso goboolone odoo 18 piliguso. Odoo 18 piligu hagee

biaso Yelusalem odoo ma kulodu hedebe diayo goo tokenee toowa tomo silesibume ka seeyo?”

⁵ Haye, egeeseenee. Esino niyo nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga debelega poogooga, goo hedebe egeesee nose nimapoo peledabalaiso.”

⁶ Osoloso Yesuye dimapoo wudu taka hee hagee takaso, “Odoo heeso geleipi ko segei ma kulodu pigi homo tabameleeso. Esino biame heeso segeli odoo oso pigi ko goolame agalame simiso. Esino sibilesu egeino, pigi ko pelega molome egeiso.

⁷ Esemu yayo o homolee bali tou teli odoo mapoo egeesee takaso, ‘Dugo bakadio hedebe di ma kulodu a goomogaso, pigi homo hagoso ko poga nalame. Esino yo ko pele. Esiga heemagee. Yayo mo homolee ma kulodu molone mi tekepo ee namalai tekeponee,’ diso.

⁸ Esemu o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, ‘Iba epedee dugo hedebe ma kulodu bolone, ayo medee mi nemalaiso.

⁹ Egeesi ma kulodu yayo ko poga, tekepo. Esino yayo ko pelega poogooga, omapoo iba homo su egee heemagalaiso,’ diso.”

Yesuye sobo gauwuloso sili tekepo moodoo

¹⁰ Yu odoowo hasali biame hee mapoo Yesuye dia

howo gisili moso mapoo peleso eligimeleeso.

¹¹ Biame omapoo sobo hee dugo 18 ee ma kulodu badolone bo holoso o kulodu badoboome, yayo biame susuga ma kulodu gauwuloso siliso.

¹² Esino Yesuye yo ogoloso yo malalo hapoo sibe doloso yimapoo egeese takaso, "Sobo no biame susuga ma kulodu gauwuloso egee silo epedee hamapoo olo mauwe poogooso," diso.

¹³ Egeese takoloso Yesuye o deeso sobo ee sigeso. Esem biame omapoo sobo gauwuloso sili ee see hoododoloso tekepo silame bei mooloogooloso Godee mapoo goomoga poudooso.

¹⁴ Esem howo gisili moso wiligi odoo taba oso Yesuye diayo hasali biame mapoo sobo tekepo moodoo ogoloso diya komonolone odoo susuga mapoo egeese takaso, "Sadee hedebe ma kulodu biame 7 moloso. Esiga odoo susuga oso biame 6 ma kulodu tou talai tekepo. Esiga niyo biame 6 hama kulodu odoo paiye susuga gilimado sibilesi tekepo moodolai tekepo. Esino niyo iyo hasali biame mapoo sibilesi goo egeesi moodolai tekeponee," diso.

¹⁵ Esem Lodeeye nei yimapoo egeese takaso, "Niba goo bakadio gweli odoo. Bei, niba susuga oso hasali biame mapoo bulumakau ebigi pidiga

buguloso howo nalame hado diliso.

¹⁶ Esiga niyo iyo hasali biame mapoo nibada be hu pidiliso. Esino iyo hasali biame mapoo Eibalahameeyo eiye hagee tiso tia masi tiamolome pidibugu egee tekeponeeyo? Bei, Saitenso kitulugu oso sobo hagee dugo 18 ee ma kulodu tiso tialoso melee masi meleeso."

¹⁷ Yesuye to hagee taka goo oso yimapoo kamanali odoo mapoo simili goo teneeso. Esino odoo abo oso Yesuye goo medee tekepo moodoogamo sili ogoloso diya goomogaso.

Godeeye wiligi doloso badeli goo ee Yesuye wudu takolone eligi

(Mat 13:31-33; Maka 4:30-32)

¹⁸ Osoloso Yesuye see dimapoo egeese takaso, "Godeeye wiligi doloso badeli goo ee kaseeyo? Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo?"

¹⁹ Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee egeesi masi moloso. Odoo heeso ko pepooko masted deli todilesi o homolee mapoo segeiso. Esiga ko pepooko oso peleso homo toowa poloso, dee bo moodooga, sóso sibilesi omapoo ou tegegeliso.

²⁰ Ayo ogoo goo maga Godeeye wiligi doloso badeli goo ee nimapoo ka eligileiyo?"

²¹ Ee egeesi masi. Soboso palawa wo silame, daga homolone palawa wo toowa ma kulodu yist pepooko kuko siliso. Egeeseega yist pepooko oso palawa wo ee diya kodiliso.”

Osulu pepooko
(Mat 7:13-14, 21-23)

²² Yesuye Yelusalem mapoo dulone, mosobia pepooko abo eli domopooga dagamo dulone, Godeeyo to eligimo diso.

²³ Egeeseemo dumolome odoo heeso Yesu mapoo egeesee woosaso, “Lodee, odoo wulo hedebe bakadio oso gie badeli ka talaiyo?” diso.

Eseme yayo nei yimapoo egeesee takaso,

²⁴ “Niba osulu pepooko maga gadilame diya kitulugi. Bei, ayo nimapoo taka, odoo susuga oso osulu pepooko omaga gadilame diya kituluguleiso, esino diba omapoo gadilei tebileime.

²⁵ Bei, moso eyo amaye toboloso osulu kisileiso. Egeeseega niyo peegooga silesibulone osulu yamagalame osulu mapoo kalamadileiso. Egeeseelone egeesee takalaiso, ‘Wiligi odoo, iba gasibileiya osulu yamagee,’ dalaiso.

Esino yayo egeesee takalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo?’

²⁶ Egeeseega niyo nei egeesee takalaiso, ‘Iba nobolo hodobo silesibulone

wo sabolo howo sabolo namo siliso. Osoloso ibada mi mapoo nayo imapoo to tekepo eligimo siliso,’ dalaiso.

²⁷ Esino yayo nimapoo see egeesee takalaiso, ‘A niba gooleedele. Niba mi kamaga sibadeeyo? Niba ayo hagee bado mapoo na sibadee. Amaga peegoo diyadee, niba goo tokenee tomo silesibili odoo,’ dalaiso.

²⁸ Esiga niba Godeeye wiligi doloso badeli mi maga peegoo poogooga, peegooga dobolone, Eibalaham dio Yekob dio osoloso Aisek dio osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo do ogoloso gooholone mei kumudoo sabolo dobolone pupusiga malaiso.

²⁹ Osoloso mipoo toowa hamapoo debeli mi susuga maga odoo susuga oso Godeeye wiligi doloso badeli mi mapoo wo nalame sibilesi dabalaiso.

³⁰ Esiga odoo susuga eyo howo woola odoo hu toowa toloso epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola odoo wuluge masi dabalaiso. Esino odoo susuga eyo howo woola odoo wuluge epedee hagee do, ee see hamamee Godeeyo howo woola diba hu toowa toloso dabalaiso.”

Yesuye Yelusalem goolee goo
(Mat 23:37-39)

31 Biame omapoo Pelisi odoo aboso sibilesa Yesu mapoo egeesee takaso, "No mi hagee poogoloso see mi hee mapoo di. Bei, Helodeeye no wooloomalame ina," diso.

32 Esemene nei Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba dileso dobu so masi Helodee mapoo takee, 'A epei osoloso godigi mapoo bo holo paladee odoo sabolo osoloso odoo paigiga sabolo ee tekepo moodoolone badalaiso. Osoloso see biame bakadio hedebe di mapoo a mo tou hosudalaiso,' dee takee.

33 Tei taka, epei sabolo osoloso godigi sabolo osoloso biame hee sabolo mapoo mo tou ee osee tomo dileiso. Bei, edebeeyo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ee Yelusalem mi peegoo wooloomalai tekepenee.

34 Yelusalem, Yelusalem, nayo kasi maga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo piliguloso see Godeeye diye di odoo ee piligilame yoso ka enigeliyo? A biame kasolo mapoo kolokoloso o pe medee gilimadoloso wili egeesee selame ayo nee holo gilimado sibilame goomegeliso. Esino no koo goomegeli.

35 Esiga Yelusalem odoo, niba dui. Nibada tei moso ee mosoowe malaiso. Esiga ayo nimapoo taka. Niyo a see agalaime. Esino biame oso siboga, niyo egeesee takalaiso, 'Odo Godeeyo

hu maga kitulugu sabolo egee sibo Godeeye yimapoo goomogoso,' dalaiso. Biame omapoo niyo a see agalaiso."

14

Yesuye Pelisi odoowo mosopoo di

1 Yu odoo diayo hasali biame heeso Yesu Pelisi odoowo wiligi odoo taba eyo mosopoo peleso nei nalame badebeiso. Esemene odoo susuga oso Yesu mapoo medee hodu dileso yimapoo balaga meleeso.

2 Bei, moso ee ma kulodu odoo hee paiye toowa oso toloso o su susuga tidodoloso molome egeiso.

3 Egeesee ogoloso Yesuye Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo dimapoo egeesee takaso, "Iyo hasali biame mapoo odoo tekepo moodolai ee ibada teiyo?" diso.

4 Esino diba to hee takele. Esemene Yesuye odoo ee o deeso sigime tekepo paso. Osoloso yo diye diso.

5 Osoloso yayo see Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo mapoo egeesee takaso, "Nima kulodu nibada holo hee, o, bulumakau egeesi oso iyo hasali biame mapoo midoo ma kulodu todobuoga, yo peegoo tamagelega pagalaisomo? Haye. Niyo yo midoo ma kuloduga peegoo tamagalaiso," diso.

6 Esemene diayo Yesu mapoo nei takalai me pogooso.

Eyo nediliyo toowa dalai sabolo osoloso pepooko dalai goo sabolo

⁷ Yesu moso ee ma kulodu badolone egeino, odoosuga oso wo ne mapoo sibulone odoosuga oso wo ne mapoo bilulone odoosuga oso bili mapoo bulumalame diya goolee sabolo sibume egeiso. Esemesuga Yesuye wudu taka hagee dimapoo egeesee takaso,

⁸ “Odoosuga heeso namapoo takolone sobo hu wo ne mapoo sibeye daga, no sibilesosuga wo nalame saganalame dilesosuga odoosuga hu toowa too oso bili mapoo na bie. Bei, odoosuga hu toowa too hee nama hamamee sibilei malaiso.

⁹ Egeeseega mosowosuga amaye namapoo egeesee takalaiso, ‘Nayosuga egee bado mapoo odoosuga toowa oso bie dee. Esigasuga no tobolososuga hamamee koo bilame di,’ dalaiso. Egeeseegasuga no hamameedesuga mapoo bilame diya simiye sabolo dilesosuga bileiso.

¹⁰ Esinosuga sobo hu wo nalame no sibeye daga, no sibilesosuga hamameedesuga bie. Egeeseegasuga mosowosuga amaye no hamameedesuga mapoo badebei ogolososuga no see malalosuga koodosuga pelesosuga bie dalaiso. Osolososuga wo ne mapoo bulumasuga odoosuga oso goosuga hagee ogolososuga no odoosuga toowa dalaiso.

¹¹ Esigasuga odoosuga agayosuga eyo nediliyosuga yosuga toowa daga, nei yosuga Godeeyesuga pepookosuga dalaiso. Esinosuga odoosuga agayosuga eyo nediliyosuga yosuga pepookosuga

dagasuga, nei yosuga Godeeyesuga toowasuga dalaiso.”

¹² Osolososuga Yesuyesuga see yosuga sibeyesuga deesuga takasosuga Pelisiosuga odoosuga mapoo egeesee takasosuga, “No wo toowasuga nalamesuga neesuga odoosuga sabolosuga osolososuga nemesugadiosuga sabolosuga osolososuga neesuga soosugasuga sabolosuga osolososuga neesuga bi beiosuga odoosuga sabolosuga na gilimesuga. Bei, nayosuga diba gilimagasuga, nei diayosuga dibolosuga hodobosuga wo nalamesuga no idileisosuga. Egeeseegasuga no nei hee talaimesuga.

¹³ Esinosuga no wo toowasuga nalamesuga mopoodosuga dolososuga wulosuga bi mausugasuga odoosuga sabolosuga, osolososuga kidosuga todobiasuga odoosuga sabolosuga, osolososuga susuga kakawasuga poogosuga odoosuga sabolosuga, osolososuga howosuga si odoosuga sabolosuga ee gilimesuga.

¹⁴ Bei, nayosuga goosuga hageesiosuga moodoogasuga, Godeeyesuga namapoo nei tenelaisosuga. Bei, diayosuga nei namapoo egeesiosuga pidileisuga tebilesuga. Esigasuga Godeeyesuga howosuga woolasuga tekeposuga debelisuga odoosuga ososuga wediasuga magasuga hogadileisuga biamesuga omapoo Godeeyesuga namapoo nei tenelaisosuga.”

Wo ne toowa eyo goo magasuga wudu taka (Mat 22:1-10)

¹⁵ Yesubolosuga hodobosuga wosugalonesuga debeisuga odoosuga heesosuga to hageesuga dulososuga Yesuosuga mapoo egeesee takasosuga, “Godeeyesuga wiligisuga dolososuga badelisuga mi mapoo pelesosuga hodobosuga wosugalosuga odoosuga diba diyasuga goomogalaisosuga,” disosuga.

¹⁶ Esemesuga Yesuyesuga yimapoo egeesee takasosuga, “Odoosuga heesosuga

wo toowa nalame mopoodoo doloso odoosusuga gilimaso.

¹⁷ Osoloso wo olo nalame o tou teli odoos hee mapoo dileso yayo gilimadoo odoos ee iyado sibe diso.

¹⁸ Esemee o tou teli odoos oso diba gilimalame simi ogoloso diayo wo ne mapoo sibilei gowoolone goo abo maga gamenee goo takaso. Egeeseelone odoos heeso yimapoo egeesee takaso, 'A mi neiso epedee too. Esiga a dileso mi egee agalaiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,' diso.

¹⁹ Esemee see odoos heeso egeesee takaso, 'A bulumakau 10 neiso epedee too. Esiga bulumakau egee sabolo tou talai teiba beleso dibolo tou talame dileiso. Esiga nayo dileso nee wiligi odoos mapoo takee, a wo ne mapoo sibileimego dee takee,' diso.

²⁰ Osoloso see odoos heeso egeesee takaso, 'A sobo epedee hu. Esiga a wo ne mapoo sibileime,' diso.

²¹ Odoos susuga oso egeesee takageme, to todili odoos oso see wedi dileso o wiligi odoos mapoo odoos susuga oso taka goo susuga ee yimapoo takaso. Esemee wo ne eyo wiligi odoos taba oso diya komonolone see o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, 'No saga dileso mosobia domopoo bi mauwe odoos sabolo, osoloso kido todobia odoos sabolo, osoloso su

kakawa poogoo odoos sabolo, osoloso howo si odoos sabolo iyado sibe,' diso.

²² Esemee o tou teli odoos oso saga dileso odoos iyado sibilesi o wiligi odoos mapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoos, ayo odoos abo olo iyado simiso. Esino debi pooba abo odoos mauwe moloso,' diso.

²³ Esemee wiligi odoos oso see o tou teli odoos mapoo egeesee takaso, 'No see dileso odoos eli domopoo egee sile-sibo sabolo osoloso wadou moso mapoo debeli odoos ee hapoo sibilame to kitulugu sabolo takee, mo moso kulodu debi pooba ee edebeeyo tolo tebilame.

²⁴ Esiga ayo namapoo taka, wo ne hagee ma kulodu odoos daga ayo gilimome sibilei gowe odoos oso wo ayo mopoodoo doo nalaime,' diso."

Yesu dadalai goo ee kaseeyo?

(Mat 10:37-38)

²⁵ Odoos susuga oso Yesu dedeme, Yesuye dimapoo bidi toboloso tobudulone egeesee takaso,

²⁶ "Odoos agayo ama sabolo, osoloso owee sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso owolo sabolo, osoloso o soosoo sabolo, osoloso o gie badeli sabolo mapoo diya goolone, nei a goolee pepooko daga, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile.

²⁷ Osoloso odoos agayo talai sabolo dala toowa talai sabolo goo medee

moodelega poogoloso ayo di hamamee dedelega poo-googa, yo ayo di hamamee deedee sibilei tebile.

²⁸ Edebeeyo kulo moso tegelame gooleega, yo daga badolone yayo kulo moso tegelai molee teiba beleso agalame hesigileiso.

²⁹⁻³⁰ Bei, yo daga molee hesigelega tou bei mooloo-googa, molee hosudoga, tou hoo malaime. Egeeseega odoo susuga oso moso ee togodelega poogoo ogoloso manolone yiligilone egeesee takalaiso, 'Odoo hagee moso tegelame bei mooloogooso. Esino hosudalai tebile,' dalaiso.

³¹ Wudu taka hee hagosu. Mi bakadio oso ha talaiso. Egeesi ma kulodu mosodei heeso odoo 10,000 gilimado sibileiso. Osoloso mosodei heeso odoo 20,000 gilimado sibileiso. Esino odoo 10,000 gilimadoo ha teli wiligi odoo taba oso daga medee badolone, odoo 20,000 mapoo ha talai teiba beleso goo ee goolone badalaiso.

³² Osoloso yayo o odoo sabolo odoo 20,000 mapoo ha talai ee koo tobuoga, yayo o odoo hee odoo 20,000 gilimado simi dia wiligi odoo taba mapoo to todi dalaiso, yibolo see mesilame.

³³ Esiga odoo agayo ama hamamee dadalame gooleega, yayo o bi susuga poogoloso a ka deedee sibe.

³⁴ Solu ee bi tekepo. Esino solu hadali me daga, nayo

solu ee see hadalame kasee moodoolaiyo?

³⁵ Esiga solu egee goo mauwe mologa, odoo susuga oso solu egee togobigileiso.

Odoo niba dulubolo, esiga ayo hagee takoo medee hoodo dui."

15

Yesuye sipi be osugoba maga wudu taka
(Mat 18:12-24)

¹ Tekisi molee misigeli odoo sabolo osoloso goo tokenee teli odoo sabolo Yesuwo to dulame sibilesu debeiso.

² Esino Pelisi odoo sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso goo hagee ogoloso gowoolone egeesee takaga meleeso, "Odoo hagosu tokenee teli odoo ee gilimadoloso dibolo, hodobo wo namo siliso," diso.

³ Esemu Yesuye wudu taka hagee dimapoo takaso,

⁴ "Sipi be hu bali odoo oso o sipi 100 bameleeso. Egeesi ma kulodu hedebe osugobooga, yayo ogoogo moodoolaisomo? Yayo go woolalowe poogoo mapoo o sipi be abo 99 omapoo holoogoloso, see hedebe osugoba ee esiamo dileiso.

⁵⁻⁶ Yayo esiameliso ogoga, yo goomogolone sipi be ee mosopoo imado sibileiso. Osoloso o odoo abo ee gilimadoloso egeesee takalaiso, 'Mo sipi be osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesu abolo goomoga

poude,' dalaiso. ⁷ Esiga ayo nimapoo taka, Kei mi mapoo odoo ⁹⁹ Godeeyo howo woola tekepo debeli dia goo mapoo goomoga goo oso osee moloso. Esino goo tokenee teli odoo hedebeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Kei mi mapoo goomoga toowa oso malaiso."

Yesuye molee ko oso osug-oba maga wudu taka

⁸ "Biame hee mapoo sobo hee o molee ko 10 ma kulodu hedebe osugobalaiso. Es-eega yo ogo goo moodolaisomo? Yayo keme pudoloso esiamo silone, o moso kulodu goko oso kakabalaiso.

⁹ Osoloso yayo o molee ko osugoba ee ogoga, yayo o odoo ee iyadoloso egeesee takalaiso, 'Mo molee ko osugoba epedee olo egeiso. Esiga niba sibilesa abolo hodobo goomoga poude,' dalaiso.

¹⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Goo tokenee teli odoo hedebeso o goo tokenee maga miligi pialoso see Godee mapoo bididoobooga, Godeeyo momaiye susuga Kei mi ma dokodoo egee do oso goomoga toowa poudileiso."

Yesuye holaisoso peegoo dobudo di maga wudu taka

¹¹ Yesuye see wudu taka hee hagee odoo mapoo egeesee oposususo, "Odo hee owolo giso holo bakadio debeiso.

¹² Esino biame heeso omoloye ama mapoo egeesee takaso, 'No toga nee bi ayo talai malalo epedee amapoo tenee,' diso. Esem amaye owolo bakadio ee ma kulodu o bi abo puloso dimapoo piso.

¹³ Esem omoloye biame abo poogoloso hamamee amameeye yimapoo bi pi ee toloso see odoo abo mapoo neiso toloso see mi hee eli sage mapoo diso. Yo omapoo dileso tokenee goo ma kulodu badolone, o molee toowa hosudooso.

¹⁴ Yayo o molee toowa hosudoloso melee biame omapoo mi kibiya oso mi omapoo hodia goo meleeso. Esem yayo see gilibo holo masi badolone, hodia goo toowa egeliso.

¹⁵ Esiga yayo molee tou talame mosobia odoo hee mapoo dileso peledabaso. Esem mosodei odoo ogo yo o go mapoo dileso o be bamelee diso.

¹⁶ Esem yo dileso be hu nei nolone beso nali nei ee ogoloso nalame gweliso. Esino odoo heeso beyo nei sabolo osoloso nei abo sabolo yayo nalame koo tosibili.

¹⁷ Yayo egeesee badebei ma kulodu, biame heeso yimapoo goo goolee tekepo oso sibume, yayo egeesee gooleeso, 'Mo mamou tou toloso nei teli odoo susuga ee hodia sabolo koo debeli. Esino a hamapoo hodia sabolo badolone talame ka seeso.

¹⁸ Esiga a see wedi dileso mo ma mapoo egeesee takalaiso: Ma, ayo Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso.

¹⁹ A tokenee odoo. Esiga nayo see epedee amapoo mo holo dalai tekeponee. Esino tekepo, nayo a nee tou toloso nei teli odoo hee dee takee,' diso.

²⁰ Osoloso yo amameeye badebei mi mapoo diso.

Esino yo eli sage abaga osee sibumolome, amaye ogoloso owolo diya sooloo dolone, yayo saga hoguo dileso owolo mapoo booloomaloso adaso.

²¹ Esemе owoloye yimapoo egeesee takaso, 'Ma, a Godee mapoo osoloso namapoo goo tokenee olo tooso. A tokenee odoo. Esiga nayo amapoo mo holo dalai tekeponee,' diso.

²² Esino amaye o tou teli odoo mapoo egeesee takaso, 'Dugo tekepo sabolo osoloso homo bi sabolo osoloso dee sesa mapoo kali ki bi sabolo saga tosibileso yimapoo kadige.

²³ Osoloso mo gala hu ma kulodu bulumakau be hu kauwa wooloso si. Osoloso hodobo wo nolone goomogalaiso.

²⁴ Bei, mo holo hagee olo tano, see epedee gie badoso. Osoloso olo dobudo diso, esino epedee ogoso,' diso. Esiga diayo hodobo wo nolone goomoga poudooso.

²⁵ Diba egeeseelone do-boome, emei o homolee ma

kulodu tou temeleso sibu-lone, amayo moso kulodu odoo susuga goomogolone hopolone kosaiya pegigamolome duso.

²⁶ Esemе yayo o tou teli odoo hee idoloso yimapoo woosaso, 'Mo mamо moso ma kulodu ogoo goo tolo?' diso.

²⁷ Esemе o tou teli odoo oso yimapoo egeesee takaso, 'Nomolo epei simiso. Esiga namaye owolo yo medee tekepo wedi simi ogoloso, goomogolone bulumakau be hu kauwa wooloso siloso wo toowa ka nalagamoloso,' diso.

²⁸ Esemе emei goo hagee duloso komonolone wo ne mapoo dile. Esemе amaye sibilesо o daga holo yo wo ne mapoo gadilame giso.

²⁹ Esino yayo ama mapoo egeesee takaso, 'Ayo dugo susuga ma kulodu nee tou teli odoo masi silone nee to mapoo mesimo silone tou toowa temeleso. Esino nayo gout be hu pepooko wooloso amapoo takolone, nee odoo sabolo neye, dee takele.

³⁰ Esino nowolo hagosо nee bi sabolo nee molee sabolo toloso domo sili sobo sabolo badolone hosudoloso sibume, nei nayo yimapoo goomogolone be kauwa wooloso wo toowa nolone ka dabala?' diso.

³¹ Esino amaye owolo mapoo egeesee takaso, 'Mo holo, nayo biame susuga abolo badebeiso. Esiga mo bi susuga ee nee.

³² Esino epei iba goomogalai tekepo. Bei, nomolo hagee olo tano, epedee yo see gie ka badoso. Osoloso yo osugobano, see epei yo ogoso,' diso."

16

Molee gibadeli odoo maga wudu taka

¹ Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "Biame heeso bi bei odooso o molee gibadeli idoloso badebeiso. Egeesi ma kulodu bi bei odoo o molee gibadeli odoo oso o molee mada namelee goo ee yo duso.

² Osoloso yayo o molee gibadeli odoo ee idoloso yimapoo egeesee takaso, 'Nayo mo molee tokenee bameleena. Esiga no tekepo, nayo tou temelee goo susuga ee booka mapoo hoguguloso amapoo eligi. Bei, nayo see mo molee gibadalai tekeponee. Esiga no tou epedee pagalaiso,' diso.

³ Esemee molee gibadeli odoo oso egeesee gooleeso, 'Mo wiligi odoo oso mo tou ee olo peegoo magooso. Esiga a see ogoo tou toomoba? A nei howo segelame mi gabalai a kitulugu mauwe. Osoloso ayo odoo mapoo wulo hoowamo silei diya simileeyo.

⁴ Esino ayo mo tou poogooga, mo odooso a dia mosopoo ido palame, ayo goo talai epedee olo gooleedoso.'

⁵ Egeesee gooloso yayo o wiligi odoo mapoo bi wulayo temelee odoo ee gili-madooso. Osoloso daga odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka pagala? Nei kasolowo?' diso.

⁶ Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo dalamoo 100 mapoo olipi i keedoo ee nei tenele,' diso.

Esemee molee gibadeli odoo oso nei yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka hagosu. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo dalamoo 100 mapoo olipi i keedeme hogugu ee tabuguloso, see dalamoo 50 mapoo olipi i keedoo ono too doloso hogugi,' diso.

⁷ Osoloso molee gibadeli oso see odoo hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo mo wiligi odoo mapoo bi wulayo too eyo nei tenelega ka molo-somo? Nei kasolowo?' diso.

Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, 'Ayo mo wogai 100 mapoo palawa wo soo too eyo nei tenele,' diso.

Esemee molee gibadeli odoo oso yimapoo nei egeesee takaso, 'Wiligi odoo o booka hagosu. Esiga no saga buloso booka hamapoo nayo wogai 100 mapoo palawa wo soo too hogugu ee tabuguloso, see wogai 80 mapoo palawa wo soo ono too doloso hogugi,' diso.

⁸ Esino o wiligi odoo oso goo hagee duloso o molee tokenee gibadeli odoo

mapoo egeesee takaso, 'Nayo odoo abo pidi goo oso see hamamee no pidileiso,' diso."

Eseme Yesuye see egeesee takaso, "O, mi odoo oso eyo nediliyo goolone emegei dimaga pidili goo susuga ee medee gooleedooso. Esino Godeeyo odoo oso goo egeesi moodolai kibiya gooleedele.

⁹ Esiga ayo nimapoo taka, niyo mipoo toowa hamapoo dobolone, nibada molee sabolo osoloso nibada bi sabolo oso emegei pidi osoloso emegei dolone ka debee. Niyo egeeseega nei bi egee mauwe poogooga, Godeeye niba Kei mi ma dokodoo kookaiyo moloso osee malai moso omapoo ido palaiso.

¹⁰ Esiga edebeeyo goo pepooko medee kibiya bamologa, yo see goo toowa balai tebileiso. Osoloso odoo agayo goo pepooko balai tebilega poogooga, yo goo toowa balai tebileime.

¹¹ Esiga niyo mi toowa eyo bi medee belega poogooga, see niyo Kei mi eyo goo ee medee kasee balaisomo?

¹² Osoloso see niyo nee odoowo bi medee belega poogooga, odoo agayo nee bidee ee no balame namapoo ka tenelaiyo?

¹³ Esiga edebeeyo wiligi odoo bakadio eyo to mapoo mesiloso silone tou talai tebile. Bei, yo o wiligi odoo hee goomogolone hee

gowoolaiso. Egeeseelone yayo wiligi odoo heeyo to mapoo mesiloso silone, see heeyo to mapoo mesileime. Esiga edebeeyo Godee mapoo mesimo silone molee toowa toloso badalai goo mapoo mesilei tebile."

¹⁴ Eseme Pelisi odoo oso Yesuye to taka hagee du-losa manolone yiligaso. Bei, Pelisi odoo hagee bia molee diya goomegeli.

¹⁵ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba wulo edebeeyo tekepo odoo dalame, odoo howo woola gamenee goo tekepo mood-eliso. Esino ee ma kulodu Godeeye niyo goo goolee olo gooleedooso. Esiga edebeeyo nibada goo ogoloso tekepo deli ee nei Godeeye nibada goo ee diya tokenee deliso.

¹⁶ Godeeye tei magoo Moses mapoo tenee ee hogugu sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso to hogugu oso odoo abaga gilimado simino, Yoneeye badebei biame omapoo peledabaso. Osoloso Yoneeyo biame poogoloso hamamee mapoo to tekepo Godeeye wiligi doloso badeli goo ee odoo mapoo takaso. Esiga edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilame diya ka kituluguso.

¹⁷ Esiga mipoo sabolo kei sabolo oso me pagalai ee teiba. Esino Godeeye tei ma-

goo hogugu ee ma kulodu hu bei pepuso hee peegoo pagalai tebile.

¹⁸ Esiga edebeeyo osobo poogoloso, see sobo hee huga, yo sobo egee goo heli toso. Osoloso edebeeyo sobo omoye poogoo huga, yo odoo heeyo osobo ee peedee huso.”

Bi bei odoo dio Lasales dio

¹⁹ “Biame heeso bi bei odoo badebeiso. Yo biame susuga dugo kali bi tekepo kaloso badolone nei medee tekepo nolone badebeiso.

²⁰⁻²¹ Biame domo mapoo bi mauwe odoo badebeiso, o hu Lasales. Yo o su susuga e buloso badebeiso. Esino yo biame susuga bi bei odoowo moso osulu miyopoo iboduloso badolone bi bei odoo oso nei ne kokou mou ee nalame goomegeliso. Osoloso soso sibilesa o e mapoo pieliso.

²² Osoloso biame abo poogoloso hamamee bi mauwe odoo Lasales taso. Esemee Godeeyo momaiye oso yo todilesa Eibalahameeye badebei koola mapoo ibediso. Osoloso hamamee bi bei odoo taso. Esemee odoo aboso o su midoosooso.

²³ Yo tolosa abaga dino odoo wedia oso debeli mi mapoo dala ma kulodu badebeiso. Yo omapoo badolone, dokodoo egeino, Eibalaham eli sage badoboome ogoloso, yima koola mapoo Lasales badoboome egeiso.

²⁴ Esemee yo ilone egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, nayo a sooloo dele. Osoloso Lasales amapoo sibeye dee, yayo sibilesa o dee wolugu

oso howomoo olugudoloso, mo i mapoo sigoga, kekebie palame. Bei, a dou hagee ma kulodu dala sabolo bado,’ diso.

²⁵ Esino Eibalahameeye nei egeesee takaso, ‘Mo holo, no goolee. Nayo gie badebei biame omapoo bi medee tekepo ono temeleso. Esino Lasales yo bi mauwe gilibo holo masi badebeiso. Esiga epedee Lasaleseye hamapoo goomoga sabolo badoga, nei nayo dala ma kulodu ka badoso.

²⁶ Osoloso goo hee ee, niba ogo osoloso iba ogo doloso domo omapoo goodobia diya toowa edebeeyo hodiokoo dabagalai tebile moloso. Esiga iyo hagee do omaga niyo egee do mapoo dabagalai eli mauwe. Osoloso niyo egee do omaga edebeeyo iyo hagee do mapoo dabagalai onosee eli mauwe,’ diso.

²⁷ Esemee bi bei odoo oso nei egeesee takaso, ‘Ma Eibalaham, ayo namapoo howaso, nayo Lasales mo mayo moso mapoo wedi diye dalame.

²⁸ Bei, mo mayo moso mapoo molo dio dee tiadoo omapoo doso. Esiga Lasaleseye see wedi dileso dimapoo kokodo takalai tekepo, diba toga see dala mi hamapoo sibiyaaga,’ diso.

²⁹ Esemee Eibalahameeye egeesee takaso, ‘Dimapoo Moseseye tei hogugu sabolo osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo to hogugu sabolo

olo moloso. Esiga dia goo goolee tekepo palame, diayo kokodo, taka to ee dulei tekepo,' diso.

³⁰ Esemee bi bei odoosoo nei egeesee takaso, 'Haye, egeesee selaima. Esino odoosoo hee ta maga see hogado sibilesosoo dimapoo takooga, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialosoo Godee mapoo ka sibilei,' diso.

³¹ Esino Eibalahameeye see tobu yimapoo egeesee takaso, 'Diayo Moseseeye tei hogugu sabolo osolosoo Godee maga to tolosoo kokodo takomoo sili odoosoo Godeeye to hogugu omapoo tei telega poogooga, diayo see kasi maga odoosoo hee ta maga hogado sibilesosoo takooga, omapoo tei ka talaiyo?' diso."

17

Tokenee goo mapoo gido dili goo

(Mat 18:6-7, 21-22; Maka 9:42)

¹ Biame heeso Yesuye o hamamee dili odoosoo mapoo egeesee takaso, "Edebeeyoo goo tokenee mapoo gido dilei goo ee tei sibileiso. Esino goo egee bei mooloogoomoo sili odoosoo mapoo, ayo yimapoo ka taka, ye-ee!

² Esiga odoosoo heeso tei too odoosoo hee goo tokenee mapoo gido duga, nei odoosoo heeso o mu mapoo yo toowa bagagolosoo howo bou mapoo toosoolai ee dala haga toowanee. Bei, hamamee

Godeeye odoosoo goo egeesee moodeli mapoo dala toowa tenelaisoo.

³ Esiga niba niso nediliyoo medee bamelee.

Osolosoo nee odoosoo tei too odoosoo oso goo tokenee toga, yimapoo takee. Osolosoo yayo o goo tokenee mapoo goohele sabolo o tokenee mapoo miligi piaga, o tokenee egee boobado bigi.

⁴ Osolosoo yayo biame hedeebe ma kulodu namapoo tokenee too ee 7 daga, osolosoo namapoo sibilesosoo yayo emegei di to taka onosoo 7 daga, nayo o tokenee goo ee boobado bigi."

Tei too goo

⁵ Diye di odoosoo oso Lodee mapoo egeesee takaso, "Iyo tei too goo ee toowa moodee," diso.

⁶ Esemee Lodeeye nei egeesee takaso, "Niyo tei too goo oso homokoko pepookoo egeesee masi nimapoo mologa, niba teiba niyo molobei hamapoo takolone, 'No nee too sabolo tado dileso abei mapoo tebee,' daga egeesee selaisoo," diso.

Wiligi odoosoo o tou teli odoosoo eyo goo

⁷ "Tou teli odoosoo oso o wiligi odoosoo homolee mapoo mi doomelee maga, o, sipi be hu bamelee maga siboga, yo wulo sibilesosoo nei nalaima, haye.

⁸ Yo daga o wiligi odoosoo taba eyo nei silosoo, dugo hapoo ee kalosoo, nei si ee yimapoo

tenelaiso. Osoloso o wiligi odoos taba oso nei naloso koodobuoga, see hamamee yayo wo sabolo howo sabolo nalaiso.

⁹ Esino yayo tou egeesi tomo siloga, o wiligi odoos taba oso nei yimapoo goomoga to takalaime. Bei, egee o tou.

¹⁰ Esiga niba egeesee selai tekepo. Ayo nimapoo tou teye daga, niyo goo egee tolosos egeesee takalai tekepo, 'Iba wulo tou teli odoos. Esiga iyo tou hagee tomo silesibo goo hee talame koo seeso,' dee takee," diso.

Yesuye odoos e bia 10 ee tekepo moodoo

¹¹ Yesu Yelusalem mi mapoo dulone, Gelili mi ogo osoloso Samaliya mi ogo dolosos domo abaga diso.

¹² Yo eli domo mapoo mi pepooko hee mapoo dumolome, odoos e bia 10 egeiso. Odoos e bia 10 oso Yesu ogolosos yima hegi sibadele. Esino wulo eli sage tebisamolone,

¹³ toso neligidi yimapoo egeesee takaso, "Yesu, wiligi odoos, nayo iba sooloo dolone pidi!" diso.

¹⁴ Esemes yayo diba ogolosos egeesee takaso, "Niba dilesos Godee ogo odoos ogo dolosos domo debeli odoos mapoo nibada su eligi," diso. Diba Yesuye egeesee taka dulosos dimelee omapoo, dia kolo see tekepo paso.

¹⁵ Osolosos dima kulodu odoos hee o kolo tekepo pa

ogolosos Yesu mapoo wedi sibulone, toso neligidi Godee mapoo goomoga poudoomos simiso.

¹⁶ Egeeseemos sibilesos Yesuwos homo beiyopoo gasuwolosos badolone Yesu mapoo goomoga teneesos. Odoos hagee Samaliya odoos.

¹⁷ Esemes Yesuye egeesee takaso, "Ayo odoos 10 olo tekepo moodosos. Esino odoos abo egee bia kasomos?"

¹⁸ Bei kasi maga, Yu odoonee hedebe hagosos obusomos Godee mapoo goomoga tenelame ka wedi simiyo?" diso.

¹⁹ Osolosos Yesuye odoos hamapoo egeesee takaso, "Nayo amapoo tei too maga no olo tekepo pasos. Esiga no tobolosos di," diso.

Godeeye wiligi dolosos badeli goo osos sibilei

(Mat 24:23-28, 37-41)

²⁰ Biames heesos Pelisios odoos osos Yesu mapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi dolosos badeli goo ee kopolone sibileiyo?" diso.

Esemes Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Godeeye wiligi dolosos badeli goo ee woola sibos agalaime.

²¹ Osolosos edebeeyos Godeeye wiligi dolosos badeli goo ee hamapoo hagee molosos, o, koogees molosos, dee takalaime. Bei, Godeeye wiligi dolosos badeli goo ee nima kuloduos molosos," diso.

²² Osolosos sees o hamamee dili odoos mapoo egeesee

takaso, “OdoO Holo mo biame oso siboga niyo agalame goomogalai biame ee sibileiso. Esino niba agalaime.

²³ Osoloso see edebeeyo nimapoo takolone, ‘OdoO Holo a koo badoso, o, hamapoo badoso,’ dee takooga, dia to mapoo tei tolosa omapoo na agala di.

²⁴ Esino OdoO Holo ayo sibilei biame ee, kei ebiedi buguga mi susuga egee gadeebugu egeesee selaiso. Egeesega odoO susuga oso agalaiso.

²⁵ Esino daga OdoO Holo a dala toowa talaiso. Osoloso odoO epedee hagee do oso a diya gowoolaiso.

²⁶ Nowaye badebei biame omapoo goo peledaba, goo hedebe egeesi masi oso OdoO Holo ayo sibilei biame omapoo peledabalaiso.

²⁷ Nowaye badebei biame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone dobolone, soboso giso obuO osoloso gisoso sobo huya dolone debeiso. Egeesee solone doboome, biame heeso Nowa du ma kulodu gadiso. Esem howo toowa duwa oso sibileso odoO susuga piliguso.

²⁸ Osoloso goo hedebe egeesi masi oso Loteeye badebei biame mapoo peledabaso. Bei, Loteeye badebei biame mapoo edebeeyo nei na howo na dolone debeiso. Osoloso biso emegei nei

pidi nei pidi dolone debeiso. Osoloso nei howo sogo, moso togo dolone debeiso.

²⁹ Egeesee solone doboome biame heeso, Loteeye Sodom mi poogoloso dime, kei ma dokodooga dou sabolo osoloso yo dei heliye oso sibileso odoO Sodom mi mapoo debeli susuga pili-guso.

³⁰ Esiga OdoO Holo ayo sibilei biame mapoo odoO susuga oso goo egeesi tolone dogo, ee ma kulodu a ka sibilei.

³¹ Esiga biame omapoo odoO hau mapoo badebei oso see moso kulodu o bi talame gadilei tekeponee. Osoloso odoO homolee mapoo nei howo sogomologa, yo see mosopoo wedi dilei tekeponee.

³² Esiga niba Loteeyo osobowo goo ee goolee.

³³ Esiga odoO agayo o gie badeli eyo nediliyo pidilame wegegeega, o gie badeli egee osugobalaiso. Esino odoO agayo mo goo maga o gie badeli peegoo magooga, yo badoboso kookaiyo gie osee badalaiso.

³⁴ Esiga ayo nimapoo taka, biame omapoo giso bakadio kida hedebe mapoo tileiso. Esino odoO hee ido polone, odoO heeno omapoo pagalaiso.

³⁵ Osoloso biame omapoo sobo bakadio wo gamalaiso. Esino sobo hee ido polone, sobo heeno omapoo pa-

galaiso. [

³⁶ Osoloso biame omapoo giso bakadio homolee ma kulodu tou tomo sileiso. Esino odoos hee ido polone, heeno omapoo pagalaiso.”]

³⁷ Yesuye to hageesee takoloso koodobume, o hamamee dili odoos oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, goo hagee kamapoo peledabalaiyo?” diso.

Eseme Lodeeye dimapoo nei egeesee takaso, “Mi hee mapoo gala ta eyo su hune mologa, kukodee susuga hune egee nalame omapoo busiliso,” diso.

18

Sobo bauwo goo maga wudu taka

¹ Osoloso Yesuye see tobu wudu taka hamaga o hamamee dili odoos dimapoo eligiso, diayo biame susuga Godee mapoo takomo silone gowoolega pagalame.

² Egeeseelone yayo egeesee takaso, “Mi hee mapoo goo midili odoos badebeiso. Esino yo Godeebolo ebilega badolone, odoos koo gweli.

³ Osoloso mi hedebe omapoo sobo bau hee badebeiso. Esino sobo hagosos biame susuga goo midili odoos hamapoo sibilesos howolone egeesee takeliso, ‘Nayo a pidilone odoos amapoo ha egee tomolo eyo goo midi,’ deliso.

⁴ Esino goo midili odoos oso daga sobo hagee pidilei yo goomegele. Esino biame

susuga sobo hagosos yimapoo sili sileeme ogolosos egeesee gooleesos, ‘A Godeebolo koo ebilis osolosos a odoos koo gweli.

⁵ Esino a sobo hageeyos to dumelesos diya gowoo. Esiga yayos see mosos mapoo sibilis ee pagalame yo pidileiso,’ diso.”

⁶ Esiga Lodeeyes egeesee takaso, “Goo medees koo midilis odoos eyo goo hagee ogolosos goo goolees medees kibiyas te. Bei, goo midilis odoos hagosos dagas sobo hagee pidilei gowoomelesos see hamamees yo pidisos.

⁷ Esiga Godeeyes hesigas odoos oso biame sabolos gesi sabolos yimapoo hoowas mologas ogolosos dibas teis pidileiso. Osolosos yayos diayos yimapoo taka to ee dulosos nei tenelais koo dagilis.

⁸ Esiga ayos taka, Godees os odoos oso yimapoo hoowas dulosos goomogas sabolos dibas pidilisos. Esino Odoos Holo ayos see wedi sibileis biame mapoo, mipoo hamapoo teis toos goo ees molo agalaisosomo?”

Pelisi odoos sabolos osolosos tekisis molees misigelis odoos sabolos

⁹ Odoos abos diesos nediliyos dibas Godeeyos howos woolas tekepos dolone, hee odoos abos tokenees deli odoos mapoo Yesuyes wudu taka hageesee takasos,

¹⁰ “Odoos bakadio, Pelisi odoos sabolos osolosos tekisis molees misigelis odoos sabolos,

Yu odoowo tei moso mapoo Godee mapoo takalame palaso.

¹¹ Osoloso Pelisi odoosoto toboloso obusomoto budulone dokodoo hageesee takaso, 'Godee, a namapoo goomoga to taka. Bei, a odoosoto abo egeesinee. Bei, diba adaba bi teliso, osoloso goo tokenee teliso, osoloso diba adaba sobo sabolo giso sabolo heli teliso. Osoloso a see tobu namapoo goomoga to taka. Bei, a tekisi molee misigeli odoosoto keeseenee.

¹² Bei, a sadee hedebee ma kulodu biame bakadio nei nelega tei dolosobadeliso. Osoloso ayo bi too biame mapoo mo bi 10 ee ma kulodu hedebee namapoo teneliso,' diso.

¹³ Esino tekisi molee misigeli odoosoto hamamee deede hoogoo bia omaga tobolosoto goo tokenee mapoo gooholone o su eyo nediliyo o budo mapoo kobugulosoto oo goobodo bulosoto tobulone Godee mapoo egeesee takaso, 'Godee, a tei medee diya tokenee odoosoto. Esiga nayo a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei na tenee,' diso.

¹⁴ Esiga ayo nimapoo taka, tekisi molee misigeli odoosoto hagoso o mosopoo wedi dulone, Godeeyo howo woola abaga tekepo odoosoto dolosoto diso. Esino Pelisi odoosoto mapoo goo hageesi mauwe meleeso. Esiga odoosoto agayo eyo nediliyo yo

toowa daga, nei yo Godeeye pepooko dalaiso. Esino odoosoto agayo eyo nediliyo yo pepooko daga, nei Godeeye yo toowa dalaiso."

Yesu sabolo holaiso sabolo (Mat 19:13-15; Maka 10:13-16)

¹⁵ Biame hedebeeso odoosoto aboso holope Yesu mapoo ido sibadeeso, o deeso sigoloso pidilame. Esino o hamamee dili odoosoto oso goo egee ogoloso hamaga takaso.

¹⁶ Esemes Yesuye holaiso gilimadoloso, o hamamee dili odoosoto dimapoo egeesee takaso, "Holaiso amapoo sibilei soowa. Niyo na hamaga takee. Bei, edebeeyo holaiso hageesi masi poga, diba Godeeye wiligi dolosobadeli mapoo gasibileiso.

¹⁷ Ayo nimapoo taka, edebeeyo o goo holaiso masi amamo to mapoo mesimo sili, egeesi selega poogoloso, Godee mapoo mesilega poogooga, yo Godeeye wiligi dolosobadeli mapoo gasibilei mauwe."

Bi bei odoosoto (Mat 19:16-30; Maka 10:17-31)

¹⁸ Wiligi odoosoto heeso sibileso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoosoto tekepo, ayo ogoo goo toga kookaiyo badoboso gie badeli ka talaiyo?" diso.

¹⁹ Esemes Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Bei kasalame nayo a tekepo odoosoto dee ka takala? Tekepo

odoo hee koo badoso. Esino hedebe Godeeno tekepo.

²⁰ Esiga Godeeyo tei magoo no olo gooleedooso: adaba kooka sobo na peedee hui, osoloso odoo na wooloome, osoloso heli na te, osoloso odoo hee mapoo gamenee na gigidi, osoloso nama dio noowee diq oso taka to omapoo mesie.”

²¹ Esem e odoo oso Yesu mapoo egeesee takaso, “A holope pepooko maga simi tei magoo susuga hagee tobulo tomo simiso,” diso.

²² Esem e Yesuye o to duloso nei egeesee takaso, “No goo hedebe dooboo dagadi moloso. No dileso nee bi susuga odoo abo mapoo tene, nei molee talame. Osoloso bi too eyo nei molee ee bi mauwe odoo mapoo pi. Nayo egeesee seega, Kei mi ma dokodoo bi tekepo nee hu sabolo mologa agalaiso. Esiga no a deedee sibe,” diso.

²³ Odoo hagoso Yesuwo to duloso diya pupudas. Bei, yimapoo bi bei meleega.

²⁴ Esem e Yesuye yimapoo bolone egeesee takaso, “Bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilei diya kalawa.

²⁵ Esiga dugo duseli midole ou maga kemol be toowa oso gadilei kalawa. Esino bi bei odoo oso Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibilei diya kalawa toowa.”

²⁶ Esem e o hamamee dili odoo oso eligi goo hagee duloso egeesee takaso, “Esino

kalawa egee odoo agayo gie badeli ka talaisomo?” diso.

²⁷ Esem e Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Edebeeyo eyo nediliyo o gie badeli pidilei tebile. Esino hedebe Godee yino teiba. Bei, yayo goo susuga ee moodoolai yimapoo kalawa mauwe,” diso.

²⁸ Esem e Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba ibada bi susuga poogoloso, no dodomo simiso,” diso.

²⁹⁻³⁰ Esem e Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka, edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo maga o moso sabolo, osoloso osobo sabolo, osoloso emei dio sabolo omolo sabolo, osoloso ama dio owee dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo poogoloso siboga, yayo epedee hamapoo nei toowa talaiso. Osoloso hamamee yo kookaiyo badoboso gie badeli talaiso,” diso.

Yesuye see eyo talai goo ee taka
(*Mat 20:17-19; Maka 10:32-34*)

³¹ Osoloso see Yesuye o hamamee dili odoo 12 gili-madoloso peegoo gilimado dileso dobolone dimapoo egeesee takaso, “Iba epei Yelusalem mi mapoo poloso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso daga Odoo Holo mo goo hogugu susuga omapoo peledabalaiso.

³² Osoloso a Yu odoonee mapoo tenelaiso. Osoloso diayo a manalaiso, osoloso amapoo tokenee goo moodoolaiso, osoloso amapoo makawo pagalaiso.

³³ Osoloso a tiso dabalaiso, osoloso a wooloomalaiso. Esino a midoo ma kulodu tamoloso, biame bakadio hedebe di poogoloso see gie badeli tolosa hogabileiso," diso.

³⁴ Esino Yesu o hamamee dili odoosoo to hagee duloso goo eyo bei medee kibiya gooledele. Bei, goo eyo bei dimaga mada magooga.

Yesuye odoosoo howo neliga tekepo moodoo

(Mat 20:29-34; Maka 10:46-52)

³⁵ Yesu Yeliko mi koola mapoo sibumolome, odoosoo howo neliga oso Yesuye sibilei eli pee mapoo badolone molee howameleeso.

³⁶ Egeeseelone odoosoo mooloogoodoo susuga oso to boowoomo sibume duloso odoosoo abo mapoo woosaso, ogoosoo goo oso peledaba beleso.

³⁷ Esemee odoosoo aboso yimapoo takolone egeesee takaso, "Yesu Nasalet odoosoo oso odoosoo abo sabolo ka diyadee," diso.

³⁸ Yo to hagee duloso neligidi iso, "Yesu, Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!" demeleeso.

³⁹ Esino odoosoo malalo diyadee oso yimapoo to kitulugu sabolo egeesee

takaso, "No to mauwe bade-bee," diso. Esino edebeeyo yimapoo egeesee takame, yayo dia to mapoo dulega, to kitulugu sabolo neligidi egeesee takolone badebeiso, "Deibidiyo amawe, nayo a sooloo dolone a pidiye!" demeleeso.

⁴⁰ Esemee Yesu o to duloso omapoo kookoo toboloso tobudulone, odoosoo abo dimapoo egeesee takaso, "Odoosoo egee hamapoo ido sibe," diso. Osoloso odoosoo howo si olo Yesu mapoo ido sibilesa badoboome, Yesuye yimapoo egeesee takaso,

⁴¹ "No ayo namapoo ogoosoo goo moodoolai goomogodo?" diso.

Esemee howo neliga odoosoo nei yimapoo egeesee takaso, "Lodee, mo howo tekepo pe. A see agalai goomogo," diso.

⁴² Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Esiga no epedee nee howo see ege. Bei, no tei tooga, no see olo tekepo paso," diso.

⁴³ Esemee haga booloogel-ega o howo bakadio see tekepo paso. Esemee yayo Yesubolo dulone Godee mapoo goomoga poudoomo diso. Esemee goo peledaba hagee egei odoosoo susuga oso Godee mapoo goomoga poudoomo diyadeeso.

19

Sekiyes tekisi molee misigeli odoosoo

1 Yesu Yeliko mi mapoo peledoboloso, see mi domo abaga dimeleeso.

2 Mi omapoo tekisi molee misigeli wiligi odoo taba badebeiso, o hu Sekiyes. Osoloso yo bi bei odoo.

3 Yesu eli domo abaga dumolome, odoo susuga oso yo agalame diya mooloo-goodooso. Sekiyes yo Yesu agalai goomogaso. Esino yo odoo diya deiyepoga, yayo Yesu agalai odoo mooloo-goodoo oso yo gooloogooso.

4 Esemé Sekiyes yo Yesu agalame Yesu diayo sibatemelee eli su mapoo malalo saga hoguo dileso homo ma dokodoo peleso badebeiso.

5 Esemé Yesuye sibilesó egeino, Sekiyes yo homo ma dokodoo peleso badoboome ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Sekiyes, no saga miyomoo mei. A epei nobolo hodobo nee mosopoo dilei goomogo," diso. ⁶ Esemé yo saga miyomoo meilesó, goomoga sabolo Yesu o mosopoo ido diso.

7 Osoloso odoo susuga oso goo hagee ogoloso diya gowoolone egeesee takaso, "Yesu tokenee teli odoowo mosopoo diso," dee takaga meleeso.

8 Osoloso diba dileso Sekiyeseeyo moso mapoo dobolone Sekiyeseeye toboloso egeesee takaso,

"Lodee, a epei goo hageesi moodoolaiso: Ayo mo bi abo hodio ee bi mauwe odoo mapoo pileiso. Osoloso adaba molee ayo gamenee taka maga ayo hedebe too eyo nei see mawo dimapoo nei toowa bakadio bakadio di egeesi dimapoo tenelaiso," diso.

⁹ Esemé Yesuye Sekiyeseeyo to duloso yimapoo egeesee takaso, "Epei moso hageeyo kulodu debeli odoo mapoo gie badeli goo olo tosimiso. Bei, Sekiyes hagee noseé Eibalahameeyo amawe.

¹⁰ Bei, Odoo Holo ayo simi hagee tei tele poogoo odoo peegoo osugoba ee esiameloso ogoloso diba gilimadoloso dimapoo gie badeli tenelame ka simi," diso.

Wiligi odoo oso o tou teli odoo mapoo molee tenee

(Mat 25:14-30)

¹¹ Edebeeyo Yesuwo to hagee dulone dobolone egeesee goolone debeiso, "Yesu Yelusalem koola mapoo sibilesó badoso. Esiga Godeeye wiligi doloso badeli goo onosee koola tooboo malaiso," demeleeso. Egeesee gooloogamelee ogoloso, Yesuye wudu taka hagee takaso,

¹²⁻¹³ "Osoloso wiligi odoo hee mi eli sage mapoo gibadeli hu tala dilame badolone, o tou teli odoo

19:7: Luka 15:2 19:8: Exo 22:1; Num 5:6-7 19:9: Diye 16:31; Luka 13:16

19:10: Luka 15:4-5; Yon 3:17; 1Tim 1:15 * 19:12-13: *Molee ko mina* deli hagee molee toowa. Esiga tou teli odoo oso tou tomo dimeleso biame 100 tugodoga, eyo nei molee ko mina deli hedebe teliso.

10 gilimadoloso dimapoo molee ko mina* deli hedebe tenee, hedebe tenee diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, 'Niyo ayo see wedi sibilei ee bolone molee see toowa palame, biyo moso togoloso bei mooloogee,' diso.

14 Osoloso yo dime, o mosobia oso yo diya gowoolone, yima hamamee odoo abo diye diso, yayo diba gibadalai goo maga diayo gowe goo ee takalame.

15 Esino odoo egee gibadeli hu toowa toloso see wedi simiso. Yo see wedi sibilesa odoo molee yayo pi ee gilimadooso, molee toowa mala beleso agalame.

16 Osoloso daga odoo heeso malalo sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo 10 egeesi tooso,' diso.

17 Esem e gibadeli odoo oso yimapoo goomogolone egeesee takaso, 'No tou medee tekepo todoo. Esiga nayo goo pepooko hagee medee bameleega, see nayo mi 10 wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

18 Esem see omapoo badeli tou teli odoo hee oso sibilesa egeesee takaso, 'Nayo molee amapoo tenemeni oso biyo moso togoloso bei mooloogoloso see molee ko mina deli abo dee tiadoo egeesi tooso,' diso.

19 Esem e gibadeli odoo oso yimapoo egeesee takaso,

'Nayo mi dee tiadoo wiligi doloso bolone badalaiso,' diso.

20 Osoloso see tou teli odoo hamameedee oso sibilesa egeesee takaso, 'Wiligi odoo, nee molee hagoso. Nayo amapoo teneme, todilesa dugoso tiadoloso mada magooso.

21 Bei, no diya kitulugu odoo. Esiga a nobolo diya ebiaso. Osoloso nayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo gebiseliso,' diso.

22 Esem e o wiligi odoo taba oso yimapoo egeesee takaso, 'No tou tokenee teli odoo. Esiga no to egeesee taka goo omaga, ayo nee goo midileiso. Bei, nayo takolone a diya kitulugu odoo diso. Osoloso nayo amapoo takolone ayo kitulugu maga odoo aboso bi ma ee teliso diso. Osoloso odoo aboso nei segei nayo wulo gebiseliso.

23 Egeesi ma kulodu bei kasi maga molee toowa palame molee gibadeli odoowo mosopoo magelega ka poogoowo, ayo see wedi sibilesa molee toowa poloso mologa ka talai?' diso.

24 Yo egeesee badolone odoo koola omapoo tebidi mapoo egeesee takaso, 'Niba yimapoo molee ko mina deli egee molo toloso see molee ko mina deli 10 too odoo mapoo tenee,' diso.

25 Esem e diayo yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo,

no ege, yo molee ko mina deli 10 olo toloso badoso,' diso.

²⁶ Esino wiligi odoososo dimapoo egeesee takaso, 'Ayo nimapoo taka, odoososo agayo dimapoo bi tenee ee medee gibadoga, dimapoo see bei tenelaiso. Esino odoososo agayo dimapoo tenee bi ee medee gibadelega poogooga, dimapoo bi pepuso abo egee molo toloso peegoo todileiso.

²⁷ Osoloso odoososo agayo ayo diba gibadalame seme amapoo gowe, diba hamapoo iyado sibilesomohowwoola piligi,' diso."

Yesuye Yelusalem mi mapoo wiligi odoososo masi toboloso gadi

(Mat 21:1-11; Maka 11:1-11; Yon 12:12-19)

²⁸ Yesuye to taka hagee koodobuloso see Yelusalem mapoo dimeleeso.

²⁹ Yo Olipi mubi kuli mapoo mosodei bakadio, Betapage osoloso Betani koola mapoo peledabaso. Osoloso o hamamee dili odoososo bakadio diye dolone dimapoo egeesee takaso,

³⁰ "Mosodei koogee mapoo dileso omapoo ogoga, be hu gie kauwa donki edebeeयो wagi ma dokodoo buloso dilega poogoo ee, o mu mapoo ebigiso bagagoloso, omou mapoo bagagoo moloso. Esiga be ee niyo ebigi pidi poogoloso, hapoo hado sibe.

³¹ Egeeseega odoososo heeso sibileso nimapoo takolone, 'Bei kasalame be hu donki

ebigi ka pidibagala', dee takooga, niyo yimapoo to nei egeesee takee, 'Lodeeye be hagee talai goomogona,' dee takee," diso.

³² Esemee o hamamee dili odoososo Yesuye taka to ee duloso mi omapoo diyadeeso. Diba dileso egeino, goo susuga Yesuye taka to sabolo tobuloso molome egeiso.

³³ Esemee diba donki be hu ee ebigi pidimeleeno, be eyo amameeye dimapoo egeesee takaso, "Niba kasalame be ebigi ka pidibagala?" diso.

³⁴ Esemee nei diayo dimapoo egeesee takaso, "Lodeeye be hagee talai goomogona," diso.

³⁵ Esemee diayo donki be ee Yesu mapoo hado simiso. Osoloso dibada kekeisili dugo tigadoloso donki be eyo wagi ma dokodoo malososo, Yesu dee mapoo toloso dokodoo bediso.

³⁶ Yo be ma dokodoo buloso dumolome, odoososo susuga oso dibada kekeisili dugo susuga tigadoloso yayo dilei eli mapoo poomo diso.

³⁷ Osoloso Yesuye Olipi mubi ma dokodooga Yelusalem mapoo moumolome, o hamamee dedeli odoososo susuga oso yayo goo opusomo di moodoomo silee goo maga Godee mapoo goomoga neligidi poudoomo mouso.

³⁸ Egeeseelone diayo egeesee takaga meleeso, "Wiligi odoososo taba ee Godeeyeo hu maga

kitulugu sabolo egee sibo o hu dokodoo poude!

Osoloso Kei mi ma dokodoo mesie goo oso mele dee!

Osoloso Kei mi ma dokodoo badeli Godee mapoo goomoga poude!" dee takolone debeiso.

³⁹ Esino mooloogoodoo toowa ee ma kulodu Pelisi odoos abo omapoo debeiso. Diayo Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoos, no nee hamamee dedeli odoos diba to koodobilame dimapoo to kitulugu sabolo takee," diso.

⁴⁰ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka, odoos hagee bia oso to mauwe duga, nei yo susuga hagoso to neligidi kesalaiso," diso.

Yesuye Yelusalem mi ogoloso pisa

⁴¹ Yesu Yelusalem koola mapoo dulone, Yelusalem mi ee malalo molo ogoloso pusulone egeesee takaso,

⁴² "Yelusalem odoos, niba kaseeyo? A diya goomogo, epedee niyo mesie goo tolosos sibilei goo ono diya gooleedalame. Esino niba goo hagee medee ogoloso koo gooleedo. Bei, mesie goo ee nimaga mada magoo moloso.

⁴³ Esiga nimapoo ha teli odoos oso nee mi beeleee pee maga sulo doboloso mi kukaloso omaga peleso mi edebeeyo bia ee ma kulodu

gadilei biame oso nimapoo sibileiso.

⁴⁴ Osoloso diayo nibada moso guobuguloso odoos susuga piligileiso. Osoloso nibada mi guobugu ee ma kulodu yo heeso yo hee ma tobudoo molo agalaimo. Esiga goo hageesi oso nimapoo peledabalaiso. Bei, Godeeye niba pidilame simi ee niyo medee ogoloso koo gooleedo."

Yesuye Yu odoowo tei moso mapoo pala

(*Mat 21:12-17; Maka 11:15-19; Yon 2:13-22*)

⁴⁵ Yesu Yelusalem mi mapoo gadileso Yu odoowo tei moso mapoo palaso. Yo moso ee ma kulodu gapeleso tobudulone egeino, odoos susuga oso bi odoos abo mapoo tenelo nei ka to domolome egeiso. Esemee yayo bi eyo ama dio susuga moso ee ma kuloduga peegoo hasiso bugulone egeesee takomo sileeso,

⁴⁶ "Niba goolee, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Mo tei moso ee howo gisili moso oso,' diso. Esino niyo Godeeyo moso hagee heli teli odoos oso mada debeli moso paso," diso.

⁴⁷ Yesu Yelusalem mi mapoo dileso badolone biame susuga Yu odoowo tei moso ma gapeleso odoos susuga mapoo Godeeyo to eligimeleeso. Esemee tei moso wiligi odoos tebisa

sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo wo wilingi odoo tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiamo silesibiso.

⁴⁸ Esino diba Yesu wooloomalai eli egele. Bei, odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee hodu dileso diya goomoga sabolo duliso.

20

Yesuye kitulugu maga woosa
(*Mat 21:23-27; Maka 11:27-33*)

¹ Biame hee mapoo Yesu Yu odoo wo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimolome, tei moso wilingi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo, osoloso Yu odoo wo wilingi odoo oso Yesu mapoo sibilesa egeesee takaso,

² “No ogoso kitulugu maga goo hagee ka moodoomo silala? Odoo agayo namapoo kitulugu hagee ka teneeyo?” diso.

³ Esemé Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo woosali to hedebe nimapoo woosalaiso. Esiga niyo amapoo takee,

⁴ Odoo howo olugumo silame Yonee mapoo kitulugu odoo agayo ka teneeyo? Godeeye teneeyo, o, ede-beeyo teneeyo?” diso.

⁵ Esemé diayo to hagee duloso, dieso nediliyo dima kulodu to moulone egeesee takaso, “Iyo kasee takalaiyo? Iyo Godee maga simi dee

takooga, yayo imapoo egeesee takalaiso, ‘Bei kasi maga niyo Yoneeyo to mapoo tei telega ka poogoowo?’ dee takalaiso.

⁶ Osoloso iyo see yayo kitulugu ee ede-beeyo teneedoo, dee takooga, see odoo susuga oso imapoo komonolone iba wooloomalame yoso enigileiso. Bei, odoo susuga oso Yonee yo tei Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoodoo, dee gweliso,” diso.

⁷ Egeesee lone diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Yoneeye kitulugu too eyo bei, iba gooleedele,” diso.

⁸ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Esiga ayo kitulugu tomo hagee sulo goo ee nimapoo takalaime,” diso.

Tou tokenee gibadeli odoo eyo goo maga wudu taka

(*Mat 21:33-46; Maka 12:1-12*)

⁹ Osoloso Yesuye see wudu taka hamaga odoo mapoo egeesee takaso, “Biame heeso odoo hee o homolee ma kulodu geleipi howo segeiso. Yo geleipi howo sogoloso eyo nei odoo abo maga nei tamalame dimapoo bameleeye doloso, yo mi hee eli sage mapoo badalame diso.

¹⁰ Yo omapoo dileso badoboome, homokokoso bi moodoolai biame oso simiso. Osoloso yayo o tou teli odoo hee mapoo o homolee mapoo dileso homokoko abo diayo goolooga ee tala dileso tosibeye diso. Esino omapoo

dilesa peledoboome, homolee gibadeli odoo oso yo woomele poogoloso bi mauwe see wedi di diso.

¹¹ Egeesee ogoloso amameeye tou teli odoo hee diye diso. Esino gibadeli odoo oso odoo hagee sabolo woolone yimapoo ebili goo teneloso bi mauwe see wedi diye diso.

¹² Esemee amameeye see tobu o tou teli odoo hee diye diso. Esino yinosee gibadeli odoo oso woomele poogoloso peegoo habuguso.

¹³ Egeesee see ogoloso amameeye eyo egeesee gooleeso, 'Ayo ogoo goo moodolaiyo? A see mo holo ayo gooma diye dalaiso. Egeesee seega diayo o to mapoo mesilei malaiso,' diso.

¹⁴ Esino homolee gibadeli odoo oso homolee eyo amayo owoloye simi ogoloso dieso nediliyo egeesee takaga meleeso, 'Holo hagoso ama toga, amamo bi gilibo susuga ee yayo talaiso. Esiga yo wooloomaloso homolee hagee iyo tomo,' dee takaga meleeso.

¹⁵ Egeesee lone diayo holo egee homolee peegoo ido dilesa wooloomaso."

Yesuye to hagee taka koodobuloso badolone o to dulone debei odoo mapoo egeesee takaso, "Homolee eyo amameeye homolee gibadeli odoo mapoo ogoo goo moodolaiyo?

¹⁶ Yo sibilesa diba piliguloso see odoo dia toloso o

homolee gidebeeye dalaiso," diso.

Esemee odoo susuga Yesuwo to dulone debei oso egeesee takaso, "Goo hageesi oso peledabalai tekeponee," dee takaga meleeso.

¹⁷ Esino Yesuye dimapoo bolone egeesee takaso, "Esino bei kasalame Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee ka takoosomo?

'Moso tegeli odooso omou gowoolone togobugu oso see moso omu domo pupodoo ka moloso.'

¹⁸ Esiga odoo agayo omou omapoo takodee buguloso homodobuoga, yo dala toowa talaiso. Osoloso omou oso odoo hee bulugu magooga, odoo ee ebidi bigileiso," diso.

¹⁹ Esemee tei eligili odoo sabolo osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesuye wudu taka hagee gooleedoloso takolone, "Ibada goo ee takoo," doloso, yo omapoo talame eli esiaso. Esino diba odoo mooloo-goodoo toowa ogoloso Yesu talai ebigaso.

Sisa mapoo tekisi molee tenelai goo

(*Mat 22:15-22; Maka 12:13-17*)

²⁰ Egeesi ma kulodu tei eligili odoo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu wooloomalame eli esilone, diayo eli kweli odoo abo diye dolone egeesee takaso, "Niba dilesa

gamenee odo tekepo masi silesibulone, yimapoo woosali to oso woosamo silesibe. Egeesi ma kulodu Yesuye nei to tokenee kasee takooga, iyo yo toloso gamalee wiligi odo mapoo tenelaiya,” diso.

²¹ Esem diayo Yesu mapoo dileso to hodolone egeesee takaso, “Eligili odo, iba gooleedooso, nayo eligi ma kulodu no hedebe tekepo goo ono eligili. Osoloso no odo su mapoo koo egeli. Esino no tei Godeeyo goo ono ka eligimo sili.

²² Esiga Loum gamalee wiligi odo Sisa mapoo tekisi molee tenelai tekepowa, o, tokeneeyo?” diso.

²³ Esino diayo Yesu yimapoo gamenee takalame si gooledoloso dimapoo egeesee takaso,

²⁴ “Amapoo molee ko hee eligi,” diso. Osoloso yayo molee ko toloso tobudulone egeesee takaso, “Molee hamapoo agamo mudu sabolo osoloso agamo hu sabolo mololo?” diso.

²⁵ Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Sisayo mudu sabolo, osoloso o hu sabolo oso ka molo,” diso.

Esem Yesuye tobudulone dimapoo egeesee takaso, “Niba Sisayo bi ee Sisa mapoo tenee, osoloso Godeeyo bi ee Godee mapoo tenee,” diso.

²⁶ Esem diayo Yesuye to nei tekepo taka duloso diya howoogadolone to abo takele

poogooso. Egeesi ma kulodu Yesuye odo howo woola to tokenee takelega poogoome, diayo yo talai eli egele poogooso.

Ta maga see hogabili eyo goo maga Yesu mapoo woosa (Mat 22:23-33; Maka 12:18-27)

²⁷ Osoloso Sedisi odo aboso Yesuye badebei mapoo sibadeeso. Odo hagee biaso takolone odo wedia see hogogabileime deliso. Esem diayo sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso,

²⁸ “Eligili odo, Moseseeye imapoo kokodo takolone egeesee hoguguso, ‘Gisoso sobo huloso holo soomagelega toga, see omoloye emei ta eyo osobo bau huloso emeiyo hu maga holo soolooga magee,’ diso.

²⁹ Esiga odo heeso giso holo 7 soomagooso. Osoloso daga emeiye sobo huso. Osoloso yo holo soomagelega taso.

³⁰ Osoloso omoloye emei ta eyo osobo bau huso. Esino holo soomagelega taso.

³¹ Osoloso omolo hee domo oso bau see huloso, holo soomagelega taso. Egeesee semelee ososee omolo dio 7 susuga holo soolooga magellega wediaso.

³² Osoloso hamameedee sobo bau yinosee taso.

³³ Esiga odo wedia maga see hogogadilei biame mapoo sobo egee tei odo agamo osobo dalaisomo? Bei, giso 7 oso sobo hedebe hagee huso,” diso.

34 Esino Yesuye to nei dimapoo egeesee takaso, “Epedee hagee do biame omapoo gisoso sobo huya, osoloso soboso giso obuo dolone ka doso.

35 Esino Godeeye hesiga odoo oso wedia maga hogabuloso doga, diba see giso sabolo sobo sabolo huleime.

36 Bei, diba Godeeyo mo-maiye masi dobolone see wedileime. Osoloso diba Godeeyo owolo dio doloso dabalaiso. Bei, diba wedia maga hogogadi goo oso ka eligiso.

37 Esiga Moseseye daga hoogoo edebeeyo wedia maga hogogabilei goo ee o booka mapoo hoguguso. Bei, yayo homo du douso namolome, ogoloso goo ee hogugulone egeesee takaso, ‘Lodee yo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godeeso,’ diso.

38 Esiga Godee hagee wedia odoo dia Godeenee. Haye, odoo gie egee do dia Godee. Bei, Godeeyo howo woola odoo susuga gie doso.”

39 Esememe tei eligili odoo abo oso Yesu mapoo nei egeesee takaso, “Eligili odoo, nayo egee takoo tekepo,” diso.

40 Esememe ee ma kulodu odoo susuga oso see Yesu mapoo woosalai ebiaso.

Keliso agamo owolowo?

(Mat 22:41-46; Maka 12:35-37)

41 Osoloso Yesuye see odoo susuga mapoo woosali to

hagee takaso, “Bei kasi maga odoo aboso takolone Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takeliyo?”

42 Esino Deibidi eyo Sam booka ma kulodu egeesee takaso,

‘Godeeye mo Lodee mapoo egeesee takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deedee dokolo bie.

43 Esiga nayo badolone namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso.’

44 Esiga Deibidiye Keliso o Lodee diso. Esino kasi maga Keliso ee Deibidiyo amawe dee ka takalaiyo?” diso.

Yesuye tei eligili odoo eyo goo taka

(Mat 23:1-36; Maka 12:38-40)

45 Odoo susuga oso to dulone osee doboome, Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso,

46 “Niba obeeyamo! Niyo tei eligili odoo mapoo medee ege. Diba dugo medee tekepo megigaloso silesibiliso, osoloso bi neiso teli mi mapoo debeli odoo oso diba ogoloso gauwuloso emegei di to takooga ee dulei onosee diya goomegeliso. Osoloso diba howo gisili moso ma kulodu wiligi odoo taba eyo debi mapoo bulumulame, osoloso wo toowa nolone odoo hu toowa too oso bili mapoo bulumulame goomegeliso.

47 Esino diayo sobo bauwe ebilame gamenee takoloso,

dia moso sabolo bi sabolo di-ayo toloso omapoo dobolone, dia goo gagaloso Godee mapoo taka diya sageliso, odoo aboso diba tekepo odoo dee goolame. Esiga goo egeesi maga diba nei dala toowa talaiso.”

21

Sobo bauso emegei di bi tenee

(Maka 12:41-44)

¹ Yesu tei moso mapoo osee badolone egeino, bi bei odoo oso emegei di molee tooseli ki bi oso moodoo mapoo soomolome egeiso.

² Osoloso biame omapoo sobo bau bi mauwe oso molee ko ta bakadio tosi-bilesi toosoo egeiso.

³ Esem Yesuye goo hagee ogoloso egeese takaso, “Ayo nimapoo taka, sobo bau bi mauwe hagoso tenee oso bi bei odoo oso tenee ee dagadiso.

⁴ Bei, bi bei odoo dia molee toowa osee molome molee su pepooko teneeso. Esino sobo bau bi mauwe hagee yimapoo molee ko esiesibo meleeno teneeso. Esiga yo wo talai molee olo mauwe,” diso.

Yesuye tei moso guobigilei goo sabolo osoloso mi hoo poogoo mapoo gooso peledabalai goo ee taka

(Mat 24:1-14; Maka 13:1-13)

⁵ Biame omapoo odoo aboso tei moso yo tekeposo tegei sabolo osoloso odoo susuga oso Godee mapoo

tenee bi tei moso ma kulodu ma molome ogoloso tekepo dee takaga meleeso. Esino Yesuye diayo takaga melee to ee duloso dimapoo egeese takaso,

⁶ “Niyo epedee moso sabolo osoloso bi sabolo ogoloso tekepo dee takemeni, ee hamamee guobigileiso. Egeesi ma kulodu yo heeso hee ma tobudoo malaime. Esino moso guobuguga, yo susuga oso mi mapoo misigeduboloso molo agalaiso,” diso.

⁷ Esem odoo aboso yimapoo egeese takaso, “Eligili odoo, goo hagee kopolone ka peledabalaiyo? Osoloso goo hagoso peledabalame mologa, ogoo gooso imapoo ka eligileiyo?” diso.

⁸ Esino Yesuye see dimapoo egeese takaso, “Niba obeeyamo! Odoo heeso niba tei goo maga see peegoo gilimado diyaga. Bei, odoo aboso sibilesi gamenee takolone ayo diba diye di, dee takolone dieso nediliyo diba Kelisoso dalaiso. Egeeseelone diayo takolone Godeeyo biame olo simiso dee takooga, dia to duloso omapoo tei na te.

⁹ Esiga ha too goo sabolo osoloso galali goo sabolo oso peledoboomo duga, duloso niba haga na ebi. Bei, goo hageesi oso malalo peledabalaiso. Esino ee ma kulodu biame hamameedee saga sibileime.”

¹⁰ Osoloso Yesuye see tobu

dimapoo egeesee takaso, “Mi toowa heeso mi toowa hee mapoo ha talaiso.

¹¹ Osoloso biame omapoo mi abo mapoo mibia toowa sibileiso, osoloso hodia goo sibileiso. Osoloso paiye opusomo opusomo di oso mi abo mapoo sibileiso. Egeesee semelee mapoo goo opusomo di oso kei ma dokodoo peledaba ogoloso odoo susuga oso diya ebigileiso.

¹² Esino goo hagoso epedee peledebelega mologa, niyo mo goo maga dala toowa talaiso. Egeesi ma kulodu odoo susuga oso nibada goo midilame dibada howo gisili moso mapoo ido polo dolone dabalaiso. Osoloso diayo niba neliga moso mapoo huyaso dolone dabalaiso. Osoloso see diayo mo goo maga niba gamalee wiligi odoo toowa tebisa mapoo gilimado peleso nibada goo midileiso.

¹³ Esino domo egee niyo mo goo ee dimapoo yilige bigilei biame tekepo ogoso.

¹⁴ Esiga niba goo medee goolee. Bei, odoo susuga oso niba goo midilei mapoo ido duga, niyo to takalai goo mapoo haga na koude.

¹⁵ Bei, domo omapoo ayo nimapoo goo goolee tekepo sabolo osoloso to tekepo takalai goo sabolo tenelaiso, nimapoo goweli odoo oso nibada to ee duloso to nei takelega pagalame.

¹⁶ Osoloso biame omapoo

nibada ama dio sabolo, osoloso noowee dio sabolo, osoloso nemei dio sabolo, osoloso nomolo dio sabolo, osoloso nee soosoo sabolo, osoloso nemegei odoo sabolo oso nimapoo dala teneli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso diayo nima kulodu odoo abo piligileiso.

¹⁷ Esiga odoo susuga oso mo goo maga nimapoo heiga toowa malaiso.

¹⁸ Esino goo hagoso niba Godee maga pileime.

¹⁹ Esiga medee kibiya debee. Niba kibiya dogo, gie badeli talaiso.”

Yesuye Yelusalem mi oso tokenee palai goo ee taka

(Mat 24:15-21; Maka 13:14-19)

²⁰ “Esiga niba Yelusalem mi ee ha teli odoo oso moso silodoboloso tebisamelee ogoga, Yelusalem mi ee olo tokenee palame ka seeso doloso ogoloso niba gooleedalaiso.

²¹ Egeeseega biame omapoo Yudiya mi mapoo debeli niba mubi dokodoo kukulo pele. Osoloso edebeeyo biame omapoo Yelusalem mi ma kulodu osee dogo, diba onosee saga kukulo di. Osoloso odoo agayo biame omapoo Yelusalem mi peegoo dogo, diba mi ee ma kulodu na gadi.

²² Bei, biame omapoo Godeeyo to booka mapoo hogugu goo sabolo tobulone, nei dala tenelame ka selai.

23 Osoloso biame omapoo sobo koowasi sabolo osoloso holope too nedili sobo oso dala toowa agalaiso. Bei, biame omapoo Godeeyo kamana goo oso siboga, goohele toowa sabolo osoloso dala toowa sabolo mi hamapoo sibileiso.

24 Ee ma kulodu odo abo ee ha teli odo oso kaiyaso piligileiso. Osoloso odo abo ee tiso tegisaloso tou nei mauwe talame mi abo mapoo iyado du dolone dabalaiso. Osoloso biame omapoo Yelusalem ee Yu odoonee oso gagalabuguloso homoso abalaiso. Diba osee tebisa mologa, diayo goo egeesee semelee oso hoo pagalai Godeeye biame ee tenelaiso.”

Odo Holo oso sibilei goo

(*Mat 24:29-35; Maka 13:24-31*)

25 “Esiga goo opusomo di oso osoko mapoo, osoloso a mapoo, osoloso giwo mapoo peledabalaiso. Osoloso mi toowa hamapoo abei maga howo ki toowa oso goowa duleiso. Egeesega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obulone goo tiadalaiso.

26 Osoloso kei ma dokodoo kitulugu bi egee molo ee Godeeye halabigileiso. Egeesega odo susuga oso dimapoo ogo goo oso peledaba beleso obugulone hoowama dalaiso.

27 Esiga biame omapoo Odo Holo ayo kitulugu

sabolo osoloso ayo toowa doloso badeli goo omaga mo gadeebugu sabolo osoloso kolobo sabolo siboga agalaiso.

28 Esiga niba goo susuga hagoso bei mooloogoo ogoga, ebilega toboloso bolone ka debee. Bei, Godeeye niba gilimado dilei biame ee koola toobooso.”

Sogai maga wudu taka

(*Mat 24:32-35; Maka 13:28-31*)

29 Yesuye see goo hamapoo wudu taka hamaga egeesee takaso, “Niba sogai ogoloso homo abo mapoo egege.

30 Sogai du pisigaga ogoloso, wau biame koola tooboo doloso gooleedeliso.

31 Esiga hagonosee egeesi masi moloso. Niba goo ayo taka hagoso peledaba ogoga, Godeeye wiligi doloso badeli goo oso sibilei koola tooboo doloso gooleedalaiso.

32 Ayo nimapoo taka, odo biame omapoo dabalai ee osee dogo, goo susuga hagoso peledabalaiso.

33 Esiga kei sabolo osoloso mi toowa sabolo mauwe pagalaiso. Esino mo to ee mauwe pagalaime.”

Niso nediliyo medee be

34 “Esiga niba niso nediliyo medee be. Osoloso niba wo sabolo howo sabolo nolone dobolone mi toowa eyo goo mapoo haga na goolee. Bei, ti gama mapoo beso gaduga, tiso be egee bagagooga egee

dio du egeesi masi ayo sibilei biame oso nimapoo dio di egeesi masi tenelai malaiso.

³⁵ Bei, biame ogooso odoo susuga mi toowa hamapoo egee do mapoo sibileiso.

³⁶ Esiga niba niso nediliyo medee bolone Godee mapoo takolone ka debee, niba biame oso peledabalai ee ma kuloduga kitulugu sabolo peegoo ka gadilame. Osoloso Odoo Holo mo mudugiyopoo kitulugu sabolo dabalame.”

³⁷ Yesu biame susuga Yu odoowo tei moso mapoo peleso odoo susuga mapoo Godeeyo to eligimeleso koodobuloso, see tilame gesi Olipi mubi mapoo polo demeleeso.

³⁸ Esemee odoo susuga oso Yesuye eligi goo ee dulame gesikolodee tei moso mapoo sibileso mooloogoo deliso.

22

Yudaseeye Yesu wiligi odoo tebisa mapoo tiasalame to magoo

(Mat 26:14-16; Maka 14:10-11)

¹ Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nalai biame ee koola tabaso. Wo nali hagee Yu odooso takolone Godeeye gababia wo nali deliso.

² Biame omapoo tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei eligili odoo sabolo oso odoo mooloogoodoo toowa ogoloso obugulone, mada Yesu wooloomalame eli esiaso.

³ Biame omapoo Saitenso Yudas-Iskaliyot eyo kulodu gapalaso. Yudas hagee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ma kulodu odoo hee yoso.

⁴ Esiga Yudaseeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso tei moso pee mapoo gidebeli dia wiligi odoo tebisa mapoo dileso, yayo Yesu toloso dimapoo tenelame dibolo to mouso.

⁵ Esemee diayo goo hagee duloso tekepo doloso goomogolone Yudas mapoo molee tenelame takaso.

⁶ Esemee Yudaseeye yibolosee goo hamapoo tekepo dolone mada Yesu toloso dimapoo tenelame eli esiaso.

Godeeye gababia wo nalame mopoodoo doo

(Mat 26:17-25; Maka 14:12-21; Yon 13:21-30)

⁷ Isipi mi maga peegoo di gooleebugu wo ne bei mooloogoo biame mapoo, Yu odooso Godeeye gababia wo nalame, sipi be hu weliso.

⁸ Esemee Yesuye see Pita dio Yonee dio mapoo egeesee takaso, “Niba dileso iyo gababia wo nalai ee mopoodoo dalame di,” diso.

⁹ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iyo kamapoo dileso wo nalai ee ka mopoodoo dalaiyo?” diso.

¹⁰⁻¹¹ Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba Yelusalem mapoo gadi. Niba omapoo gadileso ogoga, odoo hee howo keedoloso dumologa tugodalaiso. Niba yo tugodoloso

yo deede di. Niba yayo dileso moso kulodu gaduga omapoo dobolone, mosowo ama mapoo egeesee takee, 'Eligili odoo oso o hamamee dili odoo sabolo Godeeye gababia wo nalai debi ee kasomo?' dee takee.

¹² Egeeseega yayo moso dokohodoo debi pooba toowa nimapoo eligileiso. Egeeseega niba iyo Godeeye gababia wo nalai omapoo ka mopoodoo de," diso.

¹³ Esemé Pita dio Yonee dio to hagee duloso dileso egeino, goo susuga ee Yesuye taka goo sabolo tobuloso molome egeiso. Esemé diba gababia wo nalame omapoo mopoodoo dooso.

Lodee gooleebugu wo ne

(Mat 26:26-29; Maka 14:22-25; 1Kol 11:23-25)

¹⁴ Esemé diayo wo nalai biame ee sibume, Yesuye o hamamee dili odoo sabolo wo nalame bulumaso.

¹⁵ Yesu badolone o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, "A goomoga toowa sabolo badebeiso, ayo dala ma kulodu gadilega badolone, ayo nibolo Godeeye gababia wo nalai.

¹⁶ Bei, ayo nimapoo taka, ayo Godeeye gababia wo nali hagee hamamee see saga nalaimé. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso sibulone wo nali hageeyo goo bei woola yilige buguga, ayo wo nali hagee see nalaiso," diso.

¹⁷ Esemé Yesuye kapu wain i keesoo tolosó Godee mapoo

goomoga takoloso koodobuloso dimapoo tenelone egeesee takaso, "Niba kapu wain i keesoo tolosó odoo heeso naloso koodobuuga see odoo hee mapoo ka tenee domo di.

¹⁸ Bei, ayo nimapoo taka, a epedee wain i naloso hamamee see wain i saga nalaimé. Esino Godeeye wiligi doloso badeli mi oso siboga, ayo see wain i ee nalaiso," diso.

¹⁹ Yesu see wo tolosó Godee mapoo goomoga takoloso wo popeiso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo pulone egeesee takaso, "Hagee mo suso, niba halo ka teneeso. Esiga niba a goolee sabolo dobolone wo hagee nolone ka debee," diso.

²⁰ Diba wo naloso koodobuloso Yesu see kapu wain i keesoo tolosó Godee mapoo goomoga takaso. Osoloso o hamamee dili odoo mapoo tenelone egeesee takaso, "Kapu wain i keesoo hagee Godeeye mo sawo maga to kitulugu magoo dia hagosó. Mo sawo hagosó niba halo ka sologo buguso.

²¹ Esino niba ege. A ha teli odoo mapoo tiasalai odoo ee mooloogoodoo hageeyo kulodu abolo badolone wo namolosó.

²² Esiga Godeeye to magoo ee dodolone Odoo Holo a talaiso. Esino Odoo Holo a ha teli odoo mapoo tiaseli odoo yo, ye-ee! Bei, odoo yo dala talaiso."

23 Esemé o hamamee dili oso to hagee duloso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Agayo ima kulodu goo hageesi ka moodolaiyo?” diso.

Toowa doloso badalai goo maga wegiga

24 Esemé Yesu o hamamee dili odoo oso dieso nediliyo dima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo doloso wegigasó.

25 Osoloso Yesuye goo hagee ogoloso dimapoo egeesee takaso, “Yu odoonee dia wiligi odoo tebisa oso dima hemi debeli odoo ee diayo diya kitulugu sabolo gidebeliso. Esino diba dieso nediliyo odoo susuga mapoo takolone diba odoo susuga eyo odoo deliso.

26 Esino niba nima kulodu egeesee selai tekeponee. Esiga nima kulodu odoo agayo toowa ka badosomo? Yo daga malalo eyo nediliyo pepooko doloso badebee. Osoloso nima kulodu odoo agayo gibadeli odoo masi ka badosomo? Yo tou teli odoo masi mesie sabolo tou tolone ka badebee.

27 Niba medee goolee, wo nalame badeli odoo sabolo wo pili odoo sabolo dima kulodu, odoo agayo toowa doloso ka badosomo? Odoo ee badolone wo nalame badeli oso toowa doloso ka badoso. Esino nima kulodu a wo pili odoo masi badoso.

28 Niba ayo hegi goo ee ma kulodu sileeme, a koo poo-goo dili.

29 Esiga mo Mameeye o odoo gibadalame kitulugu amapoo tenee egeesi ayo nimapoo tenelaiso.

30 Esiga ayo wiligi doloso badeli mi oso siboga, ee ma kulodu niba abolo hodobo dobolone wo nalaiso. Osoloso niyo wiligi odoo oso debeli debi mapoo dobolone Isalael odoowo bala 12 ee gidobolone dia goo ee midileiso,” diso.

Pitaye Yesu boobado big-ilei goo ee Yesuye taka

(Mat 26:31-35; Maka 14:27-31; Yon 13:36-38)

31 Yesu badolone Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Saimon, Saitenso niba tei kibiya beleso kukulo agalame Godee mapoo woosome, Godeeye yimapoo kitulugu olo teneeso, yayo egeesee moodoolame.

32 Esino ayo no halo Godee mapoo dokodoo olo takaso, nayo tei too peegeeyaga. Osoloso nayo amapoo see wedi simi biame mapoo, mo hamamee dili odoo hagee bia oso tei too ma kulodu kibiya dabalame nayo diba pidi,” diso.

33 Esemé Pitaye nei yimapoo egeesee takaso, “Lodee, a nobolo neliga moso ma kulodu osoloso teli mapoo dilei mopoodoo doloso ka siloso,” diso.

34 Esemé Yesúye Pita mapoo nei egeesee takaso, “Pita, ayo namapoo taka, epei gesi kolokolo takelega mologa, nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

35 Yesúye see o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo daga niyo to tekepo takomo silesibilame diye dolone molee sabolo, osoloso o sabolo, osoloso kali bi abo sabolo toloso na di diso. Esino niba ee ma kulodu silesibilone, hegi goo abo egeisomo?” diso.

Esemé diayo nei egeesee takaso, “Haye, egele,” diso.

36 Esemé Yesúye see dimapoo egeesee takaso, “Epedee hamapoo nimapoo molee sabolo o sabolo mologa, ee toloso di. Osoloso nimapoo kaiya mauwe daga, nibada kekeisu dugo odoo hee mapoo teneloso nei molee toloso kaiya te.

37 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Edebeeyo yo mesiya masi wooloomalaiso,’ diso. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo oso amapoo peledabalaiso. O, tei takoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso mo goo maga taka goo susuga oso peledabalame siboso,” diso.

38 Esemé o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Lodee, no ege. Iba kaiya bakadio moloso,” diso.

Esemé Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Bige oso,” diso.

Yesúye Olipi mubi mapoo badolone Godee mapoo taka (Mat 26:36-46; Maka 14:32-42)

39 Yesu goo eyo moodeli egeesee moodoolone Yelusalem maga peegoo dileso Olipi mubi mapoo palaso. Esemé o hamamee dili odoo yibolo diyadeeso.

40 Osoloso diba dileso omapoo dobolone, Yesúye dimapoo egeesee takaso, “Niba Godee mapoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gido duga homodobiyaga.”

41 Yesu egeesee takoloso dimaga pepooko hoogoo dileso ebiso miyomoo tugasaloso Godee mapoo takemeleeso.

42 Yesúye Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Ma, no goomogoga, amapoo dala hagee sibo peegoo magee. Esino no goomoga goo ee te, ayo goomoga goo ee na te,” diso.

43 Esemé Godeeyo momaiye oso Kei mi ma dokodooga sibilesó yo pidilone kitulugu teneeso.

44 Egeesi ma kulodu Yesu dala talame hegi goo oso sibume, yo sooloo habasaga toowa sabolo Godee mapoo diya takaso. Esemé o debiaso sawo masi mi mapoo salagadibaso.

45 Osoloso yo Godee mapoo taka koodobuloso dileso

egeino, o hamamee dili odoo goo halagameleso tiesamolome egeiso.

⁴⁶ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba kaseega ka tiesamalala? Niba hogogabuloso Godee mapoo takolone ka debee, goo tokenee mapoo gido duga homodobiyaga,” diso.

Odoo susuga oso Yesu wooloomalame ido di
(*Mat 26:47-56; Maka 14:43-50; Yon 18:3-11*)

⁴⁷ Yesu o hamamee dili odoo sabolo to osee komolome, o hamamee dili odoo hee Yudaseeye odoo mooloogoodoo gilimadoloso sibilesa omapoo peledabaso. Esemé Yudaseeye Yesu adalame simiso.

⁴⁸ Esino Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Yudas, nayo Odoo Holo a ada sabolo ha teli odoo mapoo tiasalame ka sala?” diso.

⁴⁹ Esemé Yesu o hamamee dili odoo diayo odoo susuga oso Yesu talame simi ogoloso egeesee takaso, “Lodee, iyo kaiyaso ka biligileiyo?” diso.

⁵⁰ Egeeseeme Yesu o hamamee dili odoo heeso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee kaiyaso o dulu deedee dokolo ee kobuguso.

⁵¹ Esino Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Omapoo koodobie! Goo egeesee na mooddee!” diso. Osoloso Yesuye odoo o dulu mapoo sigime see tekepo paso.

⁵² Yesu yo omapoo to-budulone yo talame sibadee, tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, tei moso pee maga gidebeli dia wiligi odoo tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo mapoo egeesee takaso, “Niyo ogoga a mesiya daga a talame, kaiya sabolo wei sabolo toloso ka sibadeeyo?”

⁵³ Esino niba ayo biame susuga tei moso ma kulodu eligimo sili egeliso. Esino niyo kaseme a omapoo bado-boome telega ka poogoowo? Esino epedee hamapoo nibada biame oso olo siboso. Bei, epedee hagee neliga wiligi odoo taba Saiteneeyo biameso,” diso.

Pitaye Yesuwo goo puodoo
(*Mat 26:69-75; Maka 14:66-72; Yon 18:15-18, 25-27*)

⁵⁴ Osoloso odoo susuga oso Yesu toloso tei moso wiligi odoo taba eyo mosopoo ido diso. Esemé Pitaye hamameedee toboloso deedee diso.

⁵⁵ Yo deedee dileso, odoo susuga oso moso pee beelee ma kulodu dou tooloso dou halagamolome, yo dibolo hodobo omapoo badolone dou hameleeso.

⁵⁶ Pita omapoo dou holone badoboome, sobo obuo omapoo tou teli oso sibilesa Pita mapoo medee bolone egeesee takaso, “Odoo hagee Yesubolo sili hee yoso,” diso.

⁵⁷ Esino Pitaye nei egeesee takaso, “Sobo, odoo egee a gooleedele,” diso.

58 Osoloso see hamamee odoo heeso sibilesa yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Yesubolo sili odoo hee noso,” diso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, asonee,” diso.

59 Osoloso osoko howo hedebe poogoloso hamamee odoo heeso sibilesa to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Yesubolo sili hee yoso. Bei, yinosee Gelili odooso,” diso.

60 Eseme Pitaye nei egeesee takaso, “Giso, nayo egee takoo goo ee tei a gooleedele,” diso. Pita to osee komolome, kolokolo takaso.

61 Eseme Lodeeye hamameegoo bidi toboloso Pita mapoo bameleeso. Eseme biame omapoo Yesuye taka to hagee Pitaye gooleebuguso, “No epei gesi kolokolo takelega mologa nayo a gooleedele doloso puodalai ee bakadio hedebe dalaiso,” diso.

62 Egeeseelone yo to hagee gooleebuguloso diya gooheleme peegoo gadilesa pisaso.

Yesu wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo ido pala
(*Mat 26:59-68; Maka 14:55-65; Yon 18:19-24*)

63 Eseme Yesu yo gidebeli odoo oso yo manolone toloso weiso.

64 Osoloso diayo o howo dugoso galaloso wooloso egeesee takaso, “Imapoo

takee, no odoo agayo wala?” dee takaso.

65 Egeeseelone to tokenee abo sabolo yimapoo takaso.

66 Osoloso mi hadobume gesikolodee Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei eligili odoo sabolo hodobo mooloogodooso. Osoloso diayo to moulone debei mapoo Yesu ido palaso.

67 Eseme diayo dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Nayo imapoo takee, no tei Godeeye hudi magoo Keliso nosomo?” diso.

Eseme Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Ayo nimapoo takooga, niyo ayo taka goo mapoo tei talaima.

68 Ayo nimapoo woosaga, niyo amapoo to eyo nei takalaima.

69 Esino epedee biame hamaga Odo Holo a Godee kitulugu eyo dee deede dokolo mapoo yibolo wiligi doloso badalame bileiso,” diso.

70 Eseme odoo susuga oso yimapoo egeesee takaso, “Esiga no tei Godeeyo owolowo?” diso.

Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo a Godeeyo owolo dee egee takoo ee tei goo takoo,” diso.

71 Eseme diayo egeesee takaso, “Esiga iba o goo midilei maga to abo dulei koo goomogo. Bei, yo eyo o goo ee olo yebugulone yo Godeeyo owolo diso. Esiga

yo wooloomalai tekepo,” diso.

23

Yesu yo Paillet sabolo osoloso Helodee mapoo ido di (Mat 27:1-2, 11-26; Maka 15:1-15; Yon 18:28-19:16)

¹ Osoloso wiligi odoos tebisa mooloogoodoo oso tebisaloso Yesu Paillet mapoo ido diso.

² Diayo dilesos Paillet mapoo Yesuwo goo maga takolone egeesee takaso, “Odoos hagoso ibada odoos eli tokenee mapoo gilimado di ogoloso ka too. Bei, yayo ibada odoos oso Sisa mapoo tekisi molee misigeli hamaga takoloso see eyo nediliyo yo wiligi odoos Keliso dee takemeleeso,” diso.

³ Esemes Pailleteeye Yesu mapoo egeesee takaso, “No tei Yu odoos dia wiligi odoowo?” diso.

Esemes Yesuye nei egeesee takaso, “O, nayo olo egees takoso,” diso.

⁴ Osoloso Pailleteeye Yu odoowo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso odoos abo omapoo mooloogoodoloso debei mapoo egeesee takaso, “Ayo yo talaino yimapoo goo tokenee hee koo ogo,” diso.

⁵ Esino diba goo egees pagalai gowoolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Edebeeyo Loum gamalee mapoo kamanalame, yayo Yudiya mi toowa mapoo silone odoos goo tiadili goo ee eligimo

siliso. Osoloso yayo goo hagees Gelili mi maga bei mooloogooloso see hamapoo sibilesos ka eligimo siloso,” diso.

⁶ Osoloso Pailleteeye goo hagees duloso, Yesu tei Gelili odoos belesos odoos mapoo woosaso.

⁷ Egees ma kulodu yayo Yesu tei Gelili odoos dee taka goo ee duloso, Yesu Helodee mapoo ido di diso. Bei, Helodeeye Gelili mi mapoo wiligi odoos toboloso ka badebei. Biames omapoo Helodee Yelusalem mapoo sibilesos badebeisos.

⁸ Ee ma kulodu Helodeeye Yesu ogoloso diya goomogaso. Bei, yo Yesuwo goo epedee eiyo dumelega, yo agalai goomegelisos. Osoloso Yesuye goo opusomos di o mudugiyo moodoolame diya goomogaso.

⁹ Esemes Helodeeye Yesu mapoo woosali to bei woosagaso. Esino ee ma kulodu Yesuye yimapoo to nei hee takele.

¹⁰ Osoloso biames omapoo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo osoloso tei eligili odoos tebisa sabolo oso to kitulugu sabolo takolone Yesu mapoo gigidisos.

¹¹ Esemes Helodeeye o odoos sabolo Yesu manolone wiligi odooso kali dugo kadisos. Osoloso yo Paillet mapoo see ido di diso.

¹² Biames domo omapoo Paillet dio Helodee dio emegei diso. Esino daga debei ee ma kulodu dieso

nediliyo nei heigo nei heigo dolone debeiso.

¹³ Esemé Yesu Pailét mapoo see ido di ogoloso, Pailéteeye tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo osoloso odoo susuga gilimadoloso egeesee takaso,

¹⁴ “Niyo odoo hagoso Yu odoo oso Loum gamalee mapoo kamanalame, odoo goo tiadili goo ee eligimo silo doloso, amapoo ka ido simi. Esino ayo nibada mudugiyo o goo midino, yimapoo goo tokenee hee molo egele.

¹⁵ Osoloso Helodee noseé Yesu mapoo goo tokenee hee molo egele. Egeeseeme yayo yo see imapoo ido sibe dee takaso. Esiga niso ogoso, odoo hagee wooloomalai yimapoo goo tokenee hee mauwe.

¹⁶ Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso.”

[

¹⁷ Esino Pailéteeye Yu odoo oso goomogalame diayo Godeeye gababia wo nali biame mapoo odoo hee neliga moso ma kuloduga peegoo diye deliso.]

¹⁸ Osoloso odoo susuga oso to neligidi egeesee takaso, “Yesu wooloomolone, nei Balabas neliga moso ma kuloduga peegoo diye dee!” dee takaga meleeso.

¹⁹ Balabas hagoso daga Loum gamalee mapoo ha temeleso odoo hee wooloomaso. Egeeseega yo neliga moso ma kulodu husooso.

²⁰ Pailéteeye Yesu pee-goo tamagalame diya goomogolone, see tobu odoo mooloogoodoo mapoo woosaso.

²¹ Esino odoo susuga oso to neligidi yimapoo nei egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige! Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takaga meleeso.

²² Esemé Pailéteeye see tobu odoo mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Bei, niyo kasalame yo wooloomalame ka sala? Yayo goo tokenee kasee toowo? Ayo o goo midi mapoo ayo yo wooloomalame ido dino, yimapoo goo tokenee hee molo egele. Esiga ayo yo wulo woomele poogoloso diye dalaiso,” diso.

²³ Esino odoo susuga oso toso neligidi diya takaso, “Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige!” dee takaga meleeso. Diayo egeesee takemelee Pailét to ee dulei diya gowoolone, bige dimapoo deedebeegée diso.

²⁴ Egeeseeme yayo dia to duloso odoo susuga oso goomoga goo ee tooso.

²⁵ Esiga Pailéteeye Loum gamalee mapoo ha tolone odoo wooloomali Balabas ono neliga moso ma kuloduga peegoo diye diso. Esino Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo talame yayo yo odoo susuga mapoo teneeso.

Yesu homo bulubo magoo

ma dokodoo yoguso eniga

(*Mat 27:32-44; Maka 15:21-32; Yon 19:17-27*)

²⁶ Osoloso ha teli odoososo Yesu tolosomi ee ma kuloduga peegoo idodumolome, Kulene odoosaimon Yelusalem mi mapoodumolome eli domopootugodooso. Osoloso diayohomo bulubo magoo tolososee o ei mapoo imedulososo Yesu ma hamameediye diso. ²⁷ Osoloso biame omapoo, Yesu tolosodiyadaga molome odoosusuga hamamee diyadeeso. Osoloso ee ma kulodusobo abo sabolo dulone Yesu halogoolone hamamee dulone pupusigamo diyadeeso.

²⁸ Esemes Yesuye biditoboloso dimapoo bolone egeesee takaso, "Yelusalem sobo, niba a halo hagamapupusige. Esino nisonediliyo osoloso nibadahalo ka pupusige.

²⁹ Bei, dala biame ososiboga, edebeeyo egeesee takagalaiso, "Sobodeme tabanibolo osoloso soboholosoomagoloso tookoonediliniya diya goomege."

³⁰ Bei, biame egeesiosopeledaba omapoo edebeeyoegeesee takagalaiso,

'Mubisabolo osoloso esianiyo goodobuloso ibatoogoode!' deetakalaiso.

³¹ Esigagoo hageesiosohomo su gie mapoo peledaba,

see ogoogoo ososohomo su siamapookapeledabalaisomo?" diso.*

³² Osoloso biame omapoo ha teli odoososo Yesu idodulone, mesiya bakadio homobulubo magoo madokodoo wooloomalame idodiso.

³³ Dibasibileso mubi hee, eyohu Wiligi ki mi delimapoo, Yesu homobulubo magoo madokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso mesiya bakadio onoseehomobulubomagoo mapoo yoguso enigaloso, odoosohu Yesuwo deedeedokolo tulugu, osoloso heedobusu dokolo tulugudiso.

³⁴ Osoloso Yesuye homobulubomagoo madokodoo telega molone egeesee takaso, "Ma, odoohageebia osogoo tokeneeamapoo egee moodoo eenayohapoloso boobadobigi. Bei, diayogoo egee moodoo eyobei diba gooleedele," diso. Osoloso ha teli odoososo Yesuwo dugotalame diayoyopepusoodoo hu ma ee kobuso.

³⁵ Odoosusuga osopeegootebisamolone balagamolome, Yu odoowowiligi odootebisa osomanolone egeesee takagameleso, "Yayoodoo abopidimosiliso. Esigayotei Godeeye hudimagoo Kelisosodaga, osu eyonediliyopidileitekepo," deetakagameleso.

23:29: Luka 21:23 **23:30:** Hos 10:8; Yili 6:16 * **23:31:** Esiga to hogugu hageeyobeiegeesee moloso, "Niyo kaseegooleedo? Goo hagosotokenee mauwe odoomapoo peledabalaitaiba daga, heetokenee teli odoodimapoo ogoogooosopeledabalaiyo?" **23:34:** Psa 22:18 **23:35:** Psa 22:7-8 **23:36:** Psa 69:21

36 Osoloso ha teli odoosabolo oso Yesu manolone, wain i mei nali keesoloso Yesuye nalame tenelone yimapoo egeesee takaso,

37 “No medee tei Yu odoodia wiligi odoosabolo daga, no telega pagalame, no nediliyopidi,” diso.

38 Yesu o wiligi oo poo-goo dokodooga to hageesee hoguguloso kalamaso,

“Odoosabolo hagee Yu odoodia wiligi odoosabolo daga.”

39 Mesiya hee Yesuwo ho hodiokooga eniga oso Yesu mapoo tokenee sisilone yimapoo egeesee takaso, “No medee tei Keliso daga, neesu no nediliyopidilone, ibanosee pidi,” diso.

40 Esino mesiya hee oso o odoowo to su maga to kitulugu sabolo egeesee takaso, “No Godeebolo koo obudo? Bei, yayo dala egee to, no nosee dala hedebe egeesitoso.

41 Esiga iba asalo ibada tokenee eyo nei maga ka wodioso. Esino Yesu mapoo tokenee hee mauwe,” diso.

42 Osoloso yayo see Yesu mapoo egeesee takaso, “Yesu, nayo wiligi dolosobadebei mapoo, nayo a goolebigi,” diso.

43 Esemes Yesu nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo tei goo taka, esiga epei no abolo hodobogoomoga mi Paladais mapoo badalaiso,” diso.

Yesuye ta eyo goo
(*Mat 27:45-56; Maka 15:33-41; Yon 19:28-30*)

44 Osoloso osoko olo o domo tooboome, mi susuga neligaso, mi neligamelee ososee osoko howo bakadio hedebe di poogooso.

45 Bei, goo ogoso peledoboome, osoko pelega poo-gooso. Osoloso tei mosotegei ma kulodu dugo kodia oso kisimelee ee eyo mosoowe domo tologodooso.

46 Esemes Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Ma, a mo dio nee dee mapoo maga,” diso. Yesu to hamameedee hageesee takolosotaso.

47 Osoloso ha teli odoogibadeli odoosabolo Yesuwo homo bulubo magoo ma hemidu badolone Yesuye ta goo ee ogoloso, Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, “Tei takoo, odoosabolo hagee Godeeyo howo woola tekepo odoodoo,” diso.

48 Osoloso odoosusuga oso gooso peledaba ee agalame omapoo dileso balagamelee odoosabolo hagee ogoloso dulone diya gooholone dia budo mapoo kobugumo see wedi diyadeeso.

49 Osoloso Yesu o odoosabolo osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso wulo eli sage abaga tebisamolone goo hagoso peledaba mapoo balaga meleeso.

Yesu mi doosoo
(*Mat 27:57-61; Maka 15:42-47; Yon 19:38-42*)

50-51 Dima kulodu odo hee badebeiso, o hu Yosep. Yudiya mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Alimatiya ee o midee. Yo Godeeyo howo woola tekepo badolone Godeeye wiligi doloso badeli goo oso siba beleso bameleeso. Osoloso yo Yu odoowo wiligi odo tebisa oso mooloogoodoo ee ma kulodu yo dibolo hodobo badebeiso. Esino Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Yesu Loum gamalee odo oso wooloomalame dimapoo tiaseme, yo goo omapoo gowoolone yayo hamaga takaso.

52 Osoloso yayo Yesu ta eyo su ee talame, Paillet mapoo dileso woosaso.

53 Osoloso yayo Yesuwo kou homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo to meilesa, dugoso tiadoloso yo ou madu magooso. Midoo hagee dia. Esiga daga odo hee teme omapoo magele.

54 Esino biame domo egee Yu odo diayo hasali biame bei mooloogoolai osoko howo koola tooboome ka see.

55 Osoloso sobo abo Yesubolo Gelili abaga sibadee oso Yosepeeye Yesuwo kou mi doo ma kulodu magalame todime, diba yima hamamee diyadeeso. Diba omapoo dileso Yosepeeye Yesuwo kou magoo medee egeiso.

56 Osoloso diba see wedi dileso sisigageli bi medee tekepo Yesuwo su mapoo hedilame mopoodoo dooso. Esino diba Yu odo diayo

hasali biame olo bei mooloogooome, Moseseeye tei magoo ee dodolone epedee koodobuloso hasaso.

24

Yesu midoo ma kuloduga hogabia

(Mat 28:1-10; Maka 16:1-8; Yon 20:1-10)

¹ Esiga Sadee toowa biame gesikolodee sobo hagee bia oso sisigageli bi medee tekepo mopoodoo doo ee toloso Yesuwo bi mapoo diyadeeso.

² Diba omapoo dileso egeino, yo toowa wulu ou miyopoo kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso.

³ Esem diayo kulodu galagadileso egeino, Lodee Yesuwo su omapoo mauwe molo egeiso.

⁴ Osoloso diayo kulodu galagadileso goo tiademe balaga meleeno, odo baka-dio dugo diya gadeebugu kalaga oso saga peledoboloso soboso debei mapoo hodi-okooga tebisaso.

⁵ Osoloso sobo diba diya dio dulone, ebia sabolo miyomoo gawuaso. Esem odo bakadio oso dimapoo nei egeese takaso, "Niyo kasalame odo see gie badeli too ee midoo ma kulodu ka esiamo silesibala?"

⁶ Yo kulo hadu mauwe. Esino yo see hogado dina. Esiga niba Yesubolo Gelili mapoo silone, yayo nimapoo taka goo ee gooleebigi.

⁷ Bei, yayo egeesee takaso, 'Odo Holo, a tokenee teli odoo dimapoo tiasalaiso, osoloso a homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigileiso. Osoloso a biame bakadio midoo ma kulodu tamoloso, biame bakadio hedebe di mapoo midoo ma kuloduga see hogado dileiso,' diso."

⁸ Esem sobo diba to hagee duloso Yesuye takomo sili to ee gooleebuguso.

⁹ Osoloso diba midoo maga see wedi dileso, diye di odoo 11 sabolo osoloso odoo susuga mapoo diayo egei goo susuga ee dimapoo oposususo.

¹⁰ Esiga sobo hagee bia oso goo peledaba hagee ka egei, Meli-Magadalin osoloso Yowana osoloso Yemeseeyo owee Meli osoloso sobo abo.

¹¹ Esino sobo hagee bia oso sibilesi diye di odoo mapoo takeme diba duno, halabolone taka masi takeme to omapoo tei tele poogooso.

¹² Esino Pita toboloso midoo ee agalame hoguo diso. Yo dileso gasuwoloso wulu ma kulodu egeino, dugo Yesuwo su tiadoloso magoo ee see mosoowe wulu ma kulodu molome egeiso. Esem Pita goo hagee ogoloso howoodoomo wedi diso.

Odo bakadio oso Emaus mi mapoo dulone Yesu egei

¹³ Biame hedebe omapoo Yesuwo hamamee dili odoo bakadio oso Yelusalem mi poogoloso, see Emaus mi mapoo diyadaga meleeso. Emaus mi egee Yelusalem

omaga haga hoogoonee, wulo 11 kilomita egeesi masi.

¹⁴ O bakadio dumo dulone goo susuga Yesu mapoo peledaba goo ee oposusumo diyadeeso.

¹⁵ Osoloso o bakadio osee oposusumo diyadaga molome, Yesu dima hamamee sibilesi diba tugodoloso dibolo hodobo diso.

¹⁶ Esino odoo bakadio hagoso Yesu medee kibiya hoodo egele. Bei, diayo Yesu kibiya hoodo egeyaga, Godeeye diba gooloogooso.

¹⁷ Esem Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba ogo goo oposusumo diyadaga malana?" diso.

Esem diba eli domo omapoo kookoo toboloso goohele sabolo mudu olugodoloso tebisameleeso.

¹⁸ Osoloso dima kulodu odoo hee, o hu Keleopas, yayo Yesu mapoo egeesee takaso, "Yelusalem mi mapoo odoo soo sibadee ee ma kulodu mi omapoo goo peledaba ee, no dulega badosoba?" diso.

¹⁹ Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Nayo egee takoo ogo goo takala?" diso.

Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Iba Yesu Nasalet odoo eyo goo ee taka. Bei, yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo doloso badolone Godeeyo howo woola osoloso odoo susuga eyo mudugiyoo Godeeyo to kitulugu sabolo takomo siliso. Osoloso

yayo goo toowa opusomo di moodoomo siliso.

²⁰ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso ibada wiligi odoo tebisa oso Yesu Loum gamalee oso wooloomalame dimapoo teneeso. Esemе yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso taso.

²¹ Esino iyo goolee, yayo Isael odoo iba Loum gamalee gidebeli omaga peegoo gilimado dileiso doloso dobolone balaga meleeso. Esiga goo hagoso peledaba ee biame bakadio olo poogooso.

²²⁻²³ Osoloso ibada mooloo-goodoo ee ma kulodu sobo abo oso epei gesikolodee dileso midoo mapoo egeino, Yesuwo su mauwe molo egeiso. Esemе diayo sibilesi imapoo takolone, 'Ibada howo opusomo doloso Godeeyo momaiye egeiso,' diso. Esemе momaiye oso Yesu ta maga hogado di goo ee dimapoo takaso. Esemе goo susuga hagee takeme, iba diya dio diso.

²⁴ Osoloso ibada mooloo-goodoo ma kulodu debeli odoo abo diba nosee dileso midoo egeino, soboso taka to sabolo tobulone, Yesuwo su midoo ma kulodu mauwe molo egeiso."

²⁵ Esemе Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niba medee diya boobada odoodoo. Niba kaseega Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo dia to

mapoo tei telega ka dosomo?

²⁶ Bei, diayo egeesee takaso, 'Godeeye hesia Kelisoye dala goo hageesi toloso see Godeeye egee bado mapoo peleso hu toowa toloso kitulugu sabolo badalaiso,' diso."

²⁷ Osoloso Yesuye dimapoo Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo susuga oso Kelisowo goo hogugu goo eyo bei dimapoo medee eligiso.

²⁸ Osoloso diba Emaus mi olo koola tooboome omapoo dulone Yesuye dimapoo egeesee takaso, "A hamapoo hasalaime. Esino a olo wulo duso," diso.

²⁹ Esemе odoo bakadio oso to kitulugu sabolo yimapoo egeesee takaso, "Emegei, no epedee na di, no ibolo hodobo tiamo. Bei, olo nolugo," diso. Esemе Yesu yo dibolo hodobo tilame diso.

³⁰ Osoloso diba moso kulodu peleso nei nalame dobolone, Yesuye wo toloso goomoga to takoloso koodobuloso wo populoso dimapoo piso.

³¹ Egeesee semelee biame omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeiso. Omapoo diayo Yesu medee kibiya hoodo egeme, yo saga omapoo osugoboodooso.

³² Esemе obakadio dobolone dibusomo egeesee takaga meleeso, "O. Tei takoo, iba eli domo abaga sibataga molome, yayo Godeeyo to eyo bei imapoo

takeme, ibada sooloo ma kulodu diya goomogaso," diso.

33 Osoloso diba saga tebisaloso see Yelusalem mapoo wedi diyadeeso. Diba omapoo dilesa egeino, diye di odoos 11 sabolo osoloso Yesuye di hamamee dedeli odoos susuga oso diesono hodobo mooloogoodoloso doboome egeiso.

34 Esemee odoos omapoo mooloogoodoloso debei oso dimapoo egeesee takaso, "O. Tei takoo, Lodee yo ta maga see hogado didoo. Osoloso yo see Saimon-Pitaye badebei mapoo peledabadoo," dee takaga meleeso.

35 Osoloso odoos bakadio hagee bia oso Yesu eli domopoo diba tugodoloso di eyo goo sabolo osoloso Yesuye dibolo hodobo nei nalame dobolone, wo tolosa popume, diayo yo medee kibiya hoodo egei goo ee dimapoo oposususo.

Yesuye o hamamee dili odoos dimapoo dilesa peledaba

(Mat 28:16-20; Maka 16:14-18; Yon 20:19-23; Diye 1:6-8)

36 Diba goo hamapoo to osee kesamolome, haga booloogelega diayo debei domo omaga Yesu peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, "Emegei, mesie goo oso nibolo hodobo mele," diso.

37 Esino diayo goolee yo odoos dio bele dolone, dio dulone diya ebigasoo.

38 Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Niba kaseega ebia sabolo goo tiadoo sabolo nibada goo goolee ma kulodu ka malana?"

39 Esiga niba mo dee sabolo osoloso mo homo sabolo ogoloso tei aso doloso gooleede. Osoloso mo su sige, niyo a tei su moloso doloso gooleedalame. Bei, odoos dio diba su mauwe," diso.

40 Yo to hagee takoloso o dee boowo sabolo osoloso o homo boowo sabolo dimapoo eligiso.

41 Esino diayo medee tei telega goomoga sabolo osoloso dio dulone debei ogoloso Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Nimapoo nei nali hee molosomo?" diso.

42 Esemee diayo yimapoo di si pepooko teneeso.

43 Osoloso yayo dia howo woola di egee neso.

44 Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, "Ayo nibolo hodobo silone nimapoo takeliso, 'Mo goo maga Moseseeye hogugu sabolo, osoloso Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoos oso hogugu sabolo, osoloso Sam booka mapoo hogugu goo oso amapoo peledabalaiso,' deliso. Esiga epei goo hagosoo amapoo olo ka peledobooso," diso.

⁴⁵ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee medee kibiya gooleedalame, Yesuye dibada goo goolee medee hoodo magooso.

⁴⁶ Yesu egeesee solone to-budulone dimapoo egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu ee egeesee moloso: Godeeye hesia Keliso, a dala tolosa biame bakadio midoo ma kulodu ta moloso see biame bakadio hedebe di mapoo hogabuloso toboloso dileiso.”

⁴⁷ Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, “Niba Yelusalem abaga bei mooloogooloso mipoo toowa mapoo mo hu maga odoo mapoo hageesee eligimo silesibe, ‘Niba goo goolee su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pie. Eseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,’ dee takomo silesibe.

⁴⁸ Esiga niyo mo goo hagee ogoloso takomo silesibileiso.

⁴⁹ Osoloso niba Yelusalem poogoloso epedee na di. Esino niba epedee hamapoo osee dogo, Kei mi ma dokodooga kitulugu siboga talaiso. Bei, ayo mo Maye taka to ee dodolone nimapoo Dio Tei tenelaiso,” diso.

Yesu Kei mi ma dokodoo ido pala

(Maka 16:19-20; Diye 1:9-11)

⁵⁰ Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo gili-madoloso Betani mi koola

mapoo diyadaga meleeso. Diba omapoo dileso peledoboloso Yesuye dee dokodoo poudoloso diba halo Godee mapoo takolone diba pidilame goomoga to takaso.

⁵¹ Yo egeesee takomolome, Yesu Kei mi ma dokodoo ido palaso.

⁵² Esememe diayo Yesuwo hu dokodoo poudoloso, goomoga sabolo Yelusalem mi mapoo see wedi diyadeeso.

⁵³ Osoloso biame susuga ee ma kulodu, diba Yu odoowo tei moso mapoo dobolone, Godee mapoo goomoga poudoolone debeiso.

Yonee To tekepo Yoneeye hogugu

Yonee booka goo eyo bei

Yonee booka hagee Yesu o hamamee dili odoo hee Yoneeye hogugu. Yayu to hogugu ee ma kulodu goo toowa hagoso. Yesu yo Keliso* osoloso yo tei Godeeyo Owolo. Esiga iyo Yesu mapoo tei toga, iba gie badeli talaiso.

Toso odoo su pasu

¹ Daga mipoo hagee mood-elega molome, To* olo badebeiso. To oso Godee sabolo badebeiso. Osoloso To ee Godee.

² Yo mipoo gie daga moodoo omapoo Godee sabolo badebeiso.

³ Esiga bi hee yo mauwe moodele poogoo me. Esino bi susuga hedebe yimaga ka moodoo.

⁴ Esiga gie badeli eyo bei hedebe yoso. Gie badeli oso odoo susuga mapoo gadeebugu tenemeleeso.

⁵ Esiga gadeebugu oso neliga ma kulodu ka pounimoloso. Esiga gadeebugu egee neligaso semidilei tebile.

⁶ Esiga biame omapoo Godeeye odoo hee diye diso, o hu ee Yonee.

⁷ Yayu odoo mapoo gadeebugu oso sibilei goo ee takalame simiso. Osoloso odoo susuga oso to yayo taka ee duloso tei ka talame.

⁸ Yonee yo gadeebugunee, esino yayo gadeebugu eyo goo ee odoo mapoo takalame ka simi.

⁹ Bei, tei gadeebugu oso odoo susuga mapoo pouni meli oso mipoo hamapoo sibilei ee olo koola tabaso.

¹⁰ Esiga To ee mipoo hamapoo meleeso. Osoloso mipoo hagee yimaga moodooso. Esino mi odoo oso yo medee hoodo egele.

¹¹ Yo o odoo mapoo simiso. Esino o odoo oso yo idile.

¹² Esino edebeeyo yo idoloso yimapoo tei teme, yayo odoo egee bia dimapoo kitulugu teneeso, diayo Godeeyo owolo dio doloso dabalame.

¹³ Esino edebeeyo owee dio ama dio eyo sawoso, o, suso gilee, o, odoo heeso gilee goo maga diba Godeeyo owolo dio dee ka sele. Esino Godeeye goomoga goo omaga diba Godeeyo owolo dio diso.

¹⁴ Osoloso Toso odoo su poloso ima kulodu badebeiso. Yayu iba diya sooloo dolone pidiliso. Osoloso yayo tei goodee ee takeliso. Osoloso yayo hu toowa toloso badeli goo ee iyo egeiso. Esiga Ma Godee maga simi, Owolo hedebe yayo hu toowa egeesi toloso ka badoso.

* :: **Keliso** dee egee takoo hu eyo bei ee Godeeye hesia dolone ka takooso. **1:1:**

Yon 17:5; 1Yon 1:1-2; Yili 19:13 * **1:1: To** ee Yesu **1:3:** 1Kol 8:6; Kol 1:16-17; Hib 1:2 **1:4:** Yon 5:26 **1:5:** Yon 3:19 **1:6:** Mat 3:1; Luka 1:13-17, 76 **1:9:** Yon 8:12 **1:13:** Yon 3:3-6; 2:11; 1Pita 1:23 **1:14:** Pil 2:7

15 Yoneeye o goo maga takolone toso neligidi egeesee takaso, “Ayo takolone, odoos hee ama hamamee sibileiso dee takomo silimenee, odoos ee hagoso. Yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi. Bei, a soomagelega badoboome, yo daga olo badebeiso.”

16 Esiga sooloo dolone pidili goo toowa yimapoo egee molo maga biame susuga yayo iba ka pidi-moloso.

17 Tei magoo goo ee Godeeye Moses maga imapoo te-neeso. Esino sooloo dolone pidili goo sabolo osoloso tei goodee ee Yesu Keliso maga simi.

18 Egeesi ma kulodu odoos heeso Godee egele. Esino hedebe Godeeyo Owolo yayo imapoo Godeeyo goo ee yilige buguso. Bei, yayo Godee koola ogolone badolone yo tei Godee doloso ka badoso.

Yoneeye takolone a Kelisonee dee taka

(Mat 3:1-12; Maka 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Yelusalem mapoo debeli Yu odoos dia wiligi odoos oso Godee ogo odoos ogo doloso debeli sabolo, osoloso odoos abo Libaiyo bala* maga

Yonee mapoo diye diso, diayo Yonee yo tei odoos ogumo doloso woosalame. Esemee diayo Yonee mapoo dileso egeesee woosaso, “No tei odoos ogumo?” diso.

20 Esemee Yonee yo to nei takalai gowelee. Esino yayo nei dimapoo egeesee takaso, “A Kelisonee,” diso.

21 Esemee diayo see yimapoo egeesee woosaso, “No odoos ogumo? No Ilayayo?” diso.

Esemee yayo nei egeesee takaso, “Haye, a Ilayanee,” diso.

Esemee see diayo yimapoo egeesee woosaso, “No Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos sibileigo neme bamelee,* odoos ee nosomo?” dee takaso.

Esemee yayo nei dimapoo egeesee takaso, “Haye, asonee,” diso.

22 Esemee see diayo yimapoo egeesee takaso, “No tei odoos ogumo? Iba goomogo, to nei nayo taka ee iyo todileso ibada wiligi odoos iba diye di mapoo takalaiya. Esiga no tei odoos ogumo?” diso.

23 Esemee nei Yoneeye Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Aisayaye taka to ee dimapoo egeesee takaso,

1:17: Exo 34:28; Loum 6:14 1:18: Exo 33:20; Yon 6:46; 1Tim 6:16 * 1:19:

Libaiyo bala eyo bei ee egeesi moloso. Eibalahameeyo amawe Yekobowo owolo hee eyo hu ee Libai. Osoloso Libaiyo bala ee ma kulodu debeli odoos oso Yu odoos dia tei moso ma kulodu tou opusomo opusomo di ee teliso. Esino Godee ogo odoos ogo doloso debeli odoos diba noseetei moso ma kulodu tou teliso. Diba Eloneeyo bala hedebe. 1:21: Deut 18:15, 18; Mat 11:14 * 1:21: Yu odoos Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Moses egeesi masi oso sibilei ee bameleeso.

(Deut 18:18) 1:23: Isa 40:3

“A miwe poogoo mi maga idageli odoo ee aso, Niba Lodeeye sibilei eli medee hoodo magee.”

²⁴ Esemé Pelisi odoo dia wiligi odoo oso diye di odoo oso dileso, nei Yonee mapoo egeesee takaso,

²⁵ “Nayo takolone, no Kelisonee, osoloso no Ilayanee, osoloso no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo ononee, dee takooso. Esino bei kasalame nayo odoo howo ka olugumo silala?” diso.

²⁶ Esemé nei Yoneeye dimapoo egeesee takaso, “Ayo wulo odoo howomoo oluguliso. Esino odoo hee nima kulodu badoso. Esino niba yo gooleedele.

²⁷ Yo ama hamamee egee siboso. Esino a tekeponee, ayo o homo mapoo kali bi ee pidigilei.”

²⁸ Osoloso Yoden howo hodiokoo Yoneeye odoo howo olugumelee Betani mi mapoo goo ogoso peled-abaso.

Yesu Godeeyo Lam be

²⁹ Biame hee mapoo Yesu Yonee mapoo sibume ogoloso Yoneeye egeesee takaso, “Ege, hagee Godeeyo Lam beso.* Yayo mipoo hamapoo debeli odoo dia goo tokenee susuga ee hapoloso boobado bigileiso.

³⁰ Ayo takolone, odoo sibileisogo doloso takomo

sileemeni, odoo ee hagoso. Bei, ayo egeesee takomo sileeso, odoo hee ama hamamee sibileiso. Esino yayo kitulugu oso ayo kitulugu ee dagadi, dee takeliso. Bei, a soomagelega molome, yo daga olo badebeiso, dee takeliso.

³¹⁻³³ Esiga Isael odooso Kelisowo goo ee medee gooleedalame ayo diba howo olugulame ka simi.”

Esiga Yonee eyo egei goo ee egeesee takaso, “Ayo daga Keliso odoo ugu bele dolone medee kibiya gooleedele. Esino ayo odoo howomoo olugulame, Godeeye a diye dolone amapoo egeesee taka, ‘Nayo Keliso egeesee gooleedaiso. Dio Tei sibilesi yibolo hodobo badoga agalaiso. Osoloso yayo odoo mapoo Dio Tei tenelaiso,’ diso. Godeeye egeesee taka duloso hamamee Dio Tei molo masi pusibilesi yimapoo pubalegeme egeiso.

³⁴ Esiga ayo goo hagee tei ogoloso yo tei Godeeyo Owolo dolone to hagee ayo nimapoo ka taka.”

Yesuye o hamamee dili odoo daga hudi magoo

³⁵ Biame hee mapoo Yonee o hamamee dili odoo bakadio dibolo hodobo mi hedebe omapoo tebisa meleeso.

1:27: Yon 1:15 **1:29:** Isa 53:6-7; 1Pita 1:18-19 * **1:29: Lam be** dee egee takoo sipi be hu gie kauwa ee takooso. Bei, Isael odoo oso tokenee goo hapalame sipi be gie kauwa wooloomaloso Godee mapoo teneliso. **1:30:** Yon 1:15 **1:31-33:** Mat 3:16 **1:34:** Mat 3:17 **1:36:** Yon 1:29

36 Egeesee semelee omapoo Yesuye di ee ogoloso dimapoo egeesee takaso, "Niso ege, odo egee Godeeyo Lam be ogoso," diso.

37 Esem e Yonee o hamamee dili odo oso to egee duloso Yesuye di hamamee diso.

38 Esem e Yesuye bidi toboloso, odo bakadio oso yima hamamee simi ee ogoloso, yayo dimapoo egeesee takaso, "Niba ogo goo tala sibala?" diso.

Esem e diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Labai, no kapoo badeliyo?" diso. Labai hu eyo bei ee eligili odo dolone ka takooso.

39 Esem e yayo nei egeesee takaso, "Niso sibiles ege," diso. Osoloso neli tigime, odo bakadio hagoso Yesubolo dileso yayo badeli mi ee egeiso. Esem e diba biame omapoo yibolo hodobo debeiso.

40 Odo bakadio hagee bia dia kulodu odo hee o hu ee Endulu. Endulu yo Saimon-Pitayo omolo.

41 Esiga Enduluye Yesu ogoloso emei Saimon esiaso. Yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Iba Mesaya egeiso," diso. Mesaya hu eyo bei ee Keliso dolone ka takooso.*

42 Osoloso Enduluye Saimon Yesu mapoo ido diso. Esem e Yesuye yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Saimon, Yoneeyo owolo, nee hu see Kepas hedileiso." Kepas dee egee takoo ee Pita dolone ka takooso.*

*Yesuye Pilipi dio
Nataniyol dio gilimadoo*

43 Osoloso biame hee mapoo Yesu yo see Gelili mi mapoo dilame goomogaso. Esino biame omapoo yo odo hee Pilipi tugodoloso yimapoo egeesee takaso, "No ama hamamee sibe," diso.

44 Pilipi hagee Betesaida odo. Betesaida mi hagee Endulu dio Pita dio dia midee.

45 Osoloso Pilipiye dileso Nataniyol ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Moses sabolo osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo oso dia booka mapoo to hogugu oso takolone, odo hee hamamee sibileisogo, dee takemelee odo ee iyo olo egeiso. Yo Yesu, Nasalet mi mapoo badeli, yo Yosepeeyo owolo," dee takaso.

46 Esino Nataniyoleeye Pilipi mapoo egeesee takaso, "Goo tekepo oso Nasalet mi maga kasee sibileiyo?" diso.* Esem e Pilipiye nei yimapoo

1:40: Mat 4:18-20 * **1:41:** Esiga Hibulu dia toso Mesaya dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Keliso dee egee takoo goo eyo bei ee hedebe Godeeye hesia dolone ka takooso. * **1:42:** Mat 16:18 * **1:42:** Esiga Hibulu toso Kepas dee egee takoo sabolo osoloso Guliki toso Pita dee egee takoo hu eyo bei ee yo dolone ka takooso. **1:45:** Deut 18:18; Isa 7:14; 9:6; Jer 23:5; Ezek 34:23 * **1:46:** Yu odooso goolee, Nasalet mi ee haga goo toowanee, dee gweliso. Esiga odo hu toowa too oso mi omaga sibileime, dee gweliso.

egeesee takaso, “No sibilesa ege,” diso.

47 Esemé Nataniyoleeye Yesu yima hegi simi ee ogoloso Yesuye o goo maga egeesee takaso, “Niso ege, odoo hagee tei Isalael odoo. Yo medee tei goo takeli odoo,” diso.

48 Esemé Nataniyoleeye nei yimapoo egeesee takaso, “Nayo a kasee gooleedoowo?” diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “No daga Pilipiye dileso egelega badoboome, no pigi homo bei mapoo badoboome, ayo no egeiso,” diso.

49 Esemé Nataniyoleeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no Godeeyo Owolo. Osoloso no Isalael odoo ibada wiligi odoo,” dee takaso.

50 Esemé Yesuye nei Nataniyol mapoo egeesee takaso, “No homo bei mapoo badoboome, ayo egei goo maga nayo amapoo tei ka toowala? Esino goo hagee pepooko, no hamamee goo toowa agalaiso.

51 Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Niyo Kei mi osulu yamagoloso mologa, Godeeyo momaiye oso Odoo Holo* amaga dokodoo polo osoloso amapoo sibo domologa agalaiso,” dee takaso.

2

Yesuye howo ee wain i palame moodoo

1 Biame bakadio poogoloso hamamee Gelili mi toowa ee ma kulodu Kana mi pepooko mapoo odoo heeso sobo hu wo neso. Biame domo omapoo Yesuwo owee onosee omapoo badebeiso.

2 Osoloso Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo sobo hu wo ne ee agalame diba gilimadoloso debeiso.

3 Wo ne biame domo mapoo wain i hosudoo ee ogoloso Yesuwo oweeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Wain i olo hosudoona,” diso.

4 Esemé Yesuye nei owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, ayo ogoo goo talame no amapoo ka simiyo? Mo biame tugodele,” dee takaso.

5 Esemé oweeye nei odoo moso kulodu tou teli mapoo egeesee takaso, “Niba Yesuye to nimapoo takooga duloso to egee te,” dee takaso.

6 Egeesi ma kulodu sesepeni yugoso moodoo 6 omapoo bediga meleeso. Sesepeni 6 hedebe hedebe di egee howo 100 lita egeesi keeseli. Yu odooso dia adaga dia goo ee dodolone, sesepeni howo keesoo hamapoo dee sabolo, homo sabolo, osoloso bi abo hapeliso.

7 Esemé Yesuye odoo moso kulodu tou teli dimapoo

1:49: Mat 14:33; 16:16; Maka 3:11 1:51: Gen 28:12 * 1:51: **Odoo Holo** - Yesuye eyo nediliyo takolone, a Odoo Holo, dee taka hagee yo tei odoo dolone ka takomo silee. 2:4: Yon 7:30; 8:20

egeesee takaso, “Sesepeni susuga hagee howoso metamagise,” diso. Esem diayo sesepeni susuga egee howoso metamagisaso.

⁸ Esemeyayo tou teli odoo mapoo egeesee takaso, “Niba sesepeni omapoo howo keesaloso todilesos, odoo sobo hu wo ne eyo wiligi odoo mapoo tenee,” diso. Esem diayo egeesee moodoso.

⁹ Esino howo eyo see wain i paso. Esemey wiligi odoo oso wain i egee wulo nalo egeiso. Egeesi ma kulodu wain i hagoso simi eyo bei yo gooledele. Esino o tou teli odoo diba olo gooleedoo.

¹⁰ Egeeseelone yayo sobo hulame simi giso ee idolosoyimapoo egeesee takaso, “Odoosusuga oso Yu odoo dia adaga dia goo ee dodolone, wo ne mapoo sibadee odoo mapoo daga wain i hadali keeneliso. Osolosodiba wain i toowanaloso halabolone doga, see wain i haga koo hadali ee dimapoo keeneliso. Esino nayo wain i dooboo hadali ee magoo moloso, see epedee keedoloso ka teneeso,” diso.

¹¹ Esiga Gelili mi toowa ma kulodu Kana mi pepooko mapoo Yesuye daga malalogo toowa opusomodi ee moodoomaga, yayo hu toowa tolosobadeli goo ee eligiso. Esemey hamamee dili odoo oso goo hagee ogoloso yimapoo tei tooso.

¹² Osolosogoo hagoso dileso koodobume, Yesuye

owee sabolo, osolosomolodio sabolo, osolosohamamee dili odoo sabolo Kapeniyum mi mapoo diso. Osolosodiba omapoo dileso dobolone biame abo poo-gooso.

Yesuye tei moso ma kuloduga

odoo peegoo hasiso bugu

(Mat 21:12-13; Maka 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Osolosoyu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tooboome, Yesu Yelusalem mi mapoo palaso.

¹⁴ Osolosoyo omapoo peleso egeino, odoo susuga oso tei moso beeleema kulodu bulumakau be sabolo, osolososipi be sabolo, osolosomolo sabolo edebeeyoneiso talame, tosilibleso odoo mapoo tenee domolome egeiso. Osolosodoo abosomolee opusomopusomodi ee tei moso eyo molee piligeli debi pooba mapoo doboome egeiso.

¹⁵ Osolosoyesuye gowoolone tiso wei masimoodooloso wei oso sipi be sabolo, osolosobulumakau be sabolo, osolosodoo susuga peegoo hasisobuguso. Osolosomolee piligeli debi pooba bidige bugulosomolee ko sabolo peegookugobuguso.

¹⁶ Osolososee molo neisotalame debei odoo mapoo egeesee takaso, “Bisusuga hagee tolosomosohamaga peegoo diyadee. Niyo mo Mamomosoe bi teli mosodee na see,” dee takaso.

17 Esiga goo hagoso peled-aba ogoloso Yesu o hamamee dili odoosoo Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka goo ee egeesee gooleebuguso,

“Ayo nee moso ee diya gooleeso.

Esiga edebeeyo a wooloomalaiso.”

18 Esemee Yu odoosoo dia wiligi odoosoo tebisa oso bi susuga malosoo gidebei odoosoo egee bia ee Yesuye tei moso ma kuloduga peegoo hasisoo bugu goo ee ogoloso diayoo yimapoo egeesee takaso, “No ogosoo kitulugu tolosoo goo hageesee ka moodoowo? Esiga nayo kitulugu egee Godee maga too, dee takooga, nayo goo toowa opusomoo di hee imapoo eligilei tekepo,” diso.

19 Esemee Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo tei moso hagee guobigi. Egeeseega, ayo see tobu biame bakadio hedebe di ee ma kulodu tegelaiso,” dee takaso.

20 Esemee diayoo yimapoo egeesee takaso, “Iyo dugo 46 ee ma kulodu tei moso hagee tegeiso. Esiga biame bakadio hedebe di ee ma kulodu nayo saga kasee togo dalaiyo?” diso.

21 Esino Yu odoowo wiligi odoosoo hagee biasoo Yesuye taka goo ee medee kibiya gooleedele. Bei, Yesuye tei moso eyoo goo maga taka hagee, eyoo nediliyo o su ee taka.

22 Esiga Yesuye tolosoo hogado polome, hamamee Yesu o hamamee dili odoosoo oso Yesuye taka goo hagee gooleebuguso. Egeeseelone diayoo Godeeyo to booka maga taka sabolo osolosoo Yesuye taka to omapoo tei tooso.

23 Yesuye Gababia wo ne biame omapoo Yelusaleem mapoo pelesoo goo toowa opusomoo di moodoo ogoloso odoosoo susuga oso yimapoo tei tooso.

24 Esino Yesuye dimapoo haga tei dele. Bei, yo odoosoo susuga dia sooloo ma kulodoo goo goolee ee yo olo gooleedoo.

25 Esiga yimapoo odoosoo heeso odoosoo dibada goo goolee ee takalai ee bei me. Bei, goo goolee susuga dibada sooloo ma kulodoo egee molo ee, yayo malalo olo gooleedooso.

3

Nikodimaseeye Yesu mapoo simi

1 Esiga odoosoo hee badebeiso, o hu Nikodimas. Yo Pelisoo odoosoo, osolosoo Yu odoosoo dia wiligi odoosoo tebisa ee ma kulodoo yinosee wiligi odoosoo hee yosoo.

2 Osolosoo yayo gesi sibilesoo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligiloo odoosoo, iba gooleedoo, no eligiloo odoosoo Godeeye diye di ee nosoo. Bei, edebeeyoo eyoo goolee goo toowa opusomoo di nayo egee moodoomoo

silo egeesi moodoolai tebile. Esino Godee nobolo hodobo badoga, nayo goo toowa opusomo di hageesi moodoolai tebileiso,” diso.

3 Esemе Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo see soomagelega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime,” dee takaso.

4 Esemе Nikodimaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Odoо kauwa ee oweeyo beliye maga see tobu kasee soomagalaiyo? Yo see holope poloso oweeye see tobu soomagalai tebile,” diso.

5 Esino Yesuye see egeesee takaso, “Ayo namapoo taka. Edebeeyo howo maga osoloso Dio Tei maga see dia delega poogooga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadileime.

6 Mi odoо oso holope soomagoloso mi hamapoo debeliso. Esino Dio Tei oso gie badeli egee tenemolo odoо ee, Godeeyo owolo dio doloso badoboso kookaiyo gie badalaiso.

7 Esiga ayo namapoo takolone no see tobu soomagee dee hagee takoo duloso haga na dio di.

8 No pooso eyo goomoga maga sibulone goowa ee duliso. Esino yayo sibili eli sabolo osoloso yayo dili eli ee

no gooleedele. Esiga Dio Tei oso odoо mapoo gie badeli egee tenemolo edebeeyo ogoloso koo gooleedeli.”

9 Esemе Nikodimaseeye egeesee takaso, “Ha? Goo hagoso kasee peledabalaiyo?” diso.

10 Esemе Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No Isalael odoо dia eligili odoо, esino no goo hagee koo gooleedolo?”

11 Esiga ayo namapoo taka. Iyo gooleedoo sabolo osoloso iyo egei goo ee Yu odoо nimapoo ka takomo siloso. Esino niyo ibada to mapoo tei talai ee ka gowooso.

12 Esiga ayo nimapoo mi goo maga takeme, niyo tei tele. Egeesi ma kulodu ayo see nimapoo Kei mi eyo goo maga takooga, niyo kasee tei talaisomo?

13 Odoо heeso bi Kei mi ma dokodoo egee molo ee agalame pele. Haye. Hedebe Odoо Holo ayo Kei mi mapoo ka badebei. Osoloso ayo Kei mi ma dokodooga mipoo hamapoo simiso.

14 Esiga daga hoogoo Isalael odoо diba miwe poogoo mi mapoo doboome, Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudooso.* Goo hedebe egeesi masi, edebeeyo Odoо Holo anosee toloso egeesee poudileiso. 15 Goo egeesi

3:3: Mat 18:3; 1Pita 1:23 3:5: Ezek 36:25-27 3:6: Yon 1:13 3:14: Num 21:9;

Yon 8:28; 12:32 * 3:14: **hebise ki biso moodoo** - Daga hoogoo Isalael odooso Godee mapoo mesile poogoome, diba palame hebise diye diso. Esino Moseseeye hebise ki biso moodoo ee homo sabolo poudoome omapoo ogoloso diba hebiseso pa ee see weidooso. 3:15: Yon 20:31

maga edebeeyo amapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁶ Godeeye mi odoos diya sooloo dolone Owolo hedebe a meiyee diso, ayo mi odoos ee halo talame. Esiga edebeeyo amapoo tei toga, diba Godee maga pileime, esino diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

¹⁷ Esiga Godeeye Owolo a mipoo hamapoo meiyee dee taka hagee, mi odoos dia goo tokenee eyo nei tenelame ka meiyee dele. Esino mi odoos oso amaga gie badeli pidili talame ka simi.

¹⁸ Osoloso edebeeyo Godeeyo Owolo amapoo tei tolosos dogas, dia goo tokenee eyo nei dimapoo dala tenelaime. Esino odoos agayoo amapoo tei telegas dogas, diba dia goo tokenee eyo nei talame ka doso. Bei, diba Godeeyo Owolo hedebe amapoo tei telegas.

¹⁹ Gadeebugoo mipoo hamapoo simiso. Esino mi odoos oso gadeebugoo egees goomegele poogoloso see neliga onos diya goomogaso. Bei, diayoo dia susoo goo moodoo ee diya tokeneega. Goo egeesoo magas Godeeye dia goo tokenee eyo nei tenelaiso.

²⁰ Esiga goo tokenee teli odoos ee gadeebugoo hegilone gadeebugoo mapoo sibilei diya ebiliso. Bei, gadeebugoo oso dia goo tokenee ee woola eligiyagas.

²¹ Esino edebeeyo Godeeye goomogoo goo ee tomos silogas, diba gadeebugoo mapoo sibilei ebileime. Bei, gadeebugoo oso dia goo ee yilige bugugas, goo susogas diayoo moodoo ee Godeeye kitulugoo magas ka moodoodoo dolosos edebeeyo gooleedalaiso.”

*Yonee odoos howo oluguloo oso
Yesuwo goo taka*

²² Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yesuyee o hamamee dili odoos saboloo Yelusaleem poogoloso see Yudiya mi toowa ee ma kulodoo mi pepookoo abo mapoo diso. Diba omapoo dileso dobolone odoos howo olugumeleeso.

²³⁻²⁴ Esino Yonee yo neliga mosoo ma kulodoo tooselegas badolone, Salim mi koolas mapoo Ainon mi mapoo yayoo odoos howo olugusoo. Bei, mi omapoo howo toowa meleegas, odoos susogas diba Yoneeye howo olugulame yimapoo sibumeleeso.

²⁵ Egeesee semelee biame omapoo Yonee o hamamee dili odoos abosoo Yu odoos dia adagas dia goo ee dodolone dee saboloo, homo saboloo, osolosoo bi abo hapeli goo magas Yu odoos hee saboloo toso agadigaso.

²⁶ Osoloso diayoo sibilesoo Yonee mapoo egeesee takasoo, “Eligili odoos, dagas Yoden howo hodiokoo odoos noboloo hodoboo badebei ee no gooleedoo. Esiga nayoo

odoo egeeyo goo imapoo takemeni oso odoo howo ka olugumoloso. No ege, odoo susuga oso no poogoloso see yimapoo ka duso,” dee takaso.

²⁷ Esino Yoneeye egeesee takaso, “Edebeeyo eyo goolee goo hee moodoolai tebile. Esino Godeeye yimapoo kitulugu teneega, yo goo egee moodoolai ee tebileiso.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, a Kelisonee, dee taka goo ee niba olo duso. Esino a wulo o eli moodoolame malalo diye di odoo ee aso.

²⁹ Soboso giso obuoga, yo olo giso egeeyo. Odoos giso ido peli ee omapoo tobudulone, giso sibabeleso bameliso. Osoloso gisoso peledoboloso to taka ee duloso yo diya goomegeliso. Egeesi ma kulodu odoo giso ido peli masi ee aso. Esiga a epedee diya goomoga sabolo ka badoso.

³⁰ Esiga Kelisoye toowa dolone, nei ayo pepooko dolone badalai tekepo.

³¹ Esiga Kei mi ma dokodooga simi odoo oso odoo susuga dagadileso ka badoso. Esino mipoo hamapoo soomagoo ee mi odooso. Esiga yo wulo mipoo hageeyo goo ee takomo sili. Esino Kei mi ma dokodooga simi odoo yayo goo susuga diya dagadileso ka badoso.

³² Osoloso yayo egei goo

sabolo osoloso yayo du goo ee takeliso. Esino odoo heeso o to mapoo tei koo teli.

³³ Esino odoo agayo o to duloso tei too goo oso Godee yo tei goo takeli dolone ka eligiso.

³⁴ Esiga Godeeye diye di odoo oso Godee maga to toloso takomo siliso. Bei, Godeeye o Dio Tei su goodegelega yimapoo olo teneeso.

³⁵ Godeeye Owolo sooloo dolone goo susuga ee yayo wiligi doloso badalame kitulugu yimapoo olo teneeso.

³⁶ Esiga odoo agayo Owolo mapoo tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Esino odoo agayo Owolo mapoo mesile poogooga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaime. Esino Godeeyo kamana goo oso yimapoo kookaiyo osee malaiso.”

4

Yesu dio Samaliya sobo dio

¹ Yesuye howo olugu odoo oso diya bei molone, yima hamamee deedeeso. Osoloso diayo Yoneeyo hamamee dili odoo ee dagadi goo ee, Pelisi odoo diba duso.

² Esino Yesuye odoo howo olugumo sile. Hedebe o hamamee dili odoo oso odoo howo ka olugumo silee.

³ Esino Yesu yo Pelisi odoo oso o goo gooleedoo goo ee yo olo duloso, Yudiya

mi poogoloso see Gelili mi mapoo wedi diso.

⁴ Osoloso yo Gelili mi mapoo wedi dulone, Samaliya mi domo abaga dili eli omaga diso.

⁵ Yesuye Samaliya mi mapoo sibilesa mi edebeeyo bia Saika deli mapoo peledabaso. Esiga Saika mi edebeeyo bia hagee mi hee daga hoogoo Yekobeeye owolo Yosep mapoo tenee eyo koola omapoo moloso.

⁶ Esiga Yekobeeyo howo ou omapoo osee meleeso. Egeesi ma kulodu Yesu yo mi eli sage simiga kwasime, howo ou koola ogolone omapoo badebeiso. Biame egee osoko olo oo domo taba mapoo egeese ka see.

⁷⁻⁸ Osoloso Yesu o hamamee dili odo e edebeeyo bia mi mapoo nei neiso talame dime, Samaliya sobo howo ou omapoo howo kalame simiso. Esem Yesuye yimapoo egeese takaso, "Nayo a howo keenee," diso.

⁹ Esino sobo egee yayo taka to ee duloso dio diso. Bei, Yu odooso Samaliya odo maga peegooga boologamo silesibiliso. Esem sobo ogoso Yesu mapoo egeese takaso, "Nayo kasi maga amapoo howo keenee dee ka takala? Bei, no Yu odo. Esino a Samaliya sobo," dee takaso.

¹⁰ Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, "Nayo Godeeye wulo

egee tenemolo goo ee gooledoloso, odo namapoo howo hoowa mo goo ee, no gooledoloso badebei diepi, nayo amapoo kookaiyo gie badeli teneli howo ee hoowali. Osoloso nayo amapoo hoowa diepi, ayo nei namapoo howo egee teneli," diso.

¹¹ Esem sobo ogoso nei Yesu mapoo egeese takaso, "Wiligi odo, no gie badeli teneli howo ee kamapoo keelaiyo? Osoloso namapoo ou howo keli me. Osoloso howo ou hagonosee diya goobodomou.

¹² Esiga ibada amawe Yekob pepooko dolone see nayo toowa dalame ka sala? Bei, ibada amawe Yekobeeye howo hagee ka ou, osoloso yayo owolo dio sabolo osoloso o be sabolo howo ou hedebe hagee naliso. Osoloso yayo howo ou hagee imapoo poogoo diso."

¹³ Esem Yesuye nei yimapoo egeese takaso, "Edebeeyo howo ou hamapoo howo naga, diba see howo nala pagalaiso.

¹⁴ Esino odo agayo howo ayo hagee keenee ee naga, yo see howo nala pagalaime. Esiga kookaiyo gie badeli teneli howo ayo yimapoo tenelai oso yima kulodu howo ou masi molone, yimapoo badoboso kookaiyo gie badeli ee tenelaiso."

¹⁵ Esem sobo ogoso nei yimapoo egeese takaso,

“Wiligi odo, nayo egee takoo howo egee amapoo tenee, a hamamee see howo nala pegelega pagalame. Osoloso hamamee a hamapoo see howo kala sibilega pagalame,” dee takaso.

¹⁶ Esemé Yesúye yimápo egeese takaso, “No dileso nomo ido sibe,” diso.

¹⁷ Esemé sobo ogoso nei yimápo egeese takaso, “A giso me,” diso.

Esemé Yesúye nei egeese takaso, “Nayo takolone, no giso me, dee egee takoo tei goo takoo.

¹⁸ Bei, no daga giso dee tiadoo egeesi mapoo obiaso. Esino giso epedee nobolo hagee bado ee tei nomonee. Esiga nayo egee takoo, tei goo takoo,” dee takaso.

¹⁹ Esemé sobo ogoso nei yimápo egeese takaso, “Wiligi odo, a gooleedo, no Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo hee nosodoo.

²⁰ Samaliya bia ibada amawe dio oso mubi hagee ma dokodoo Godeeyo hu dokodoo poudiliso. Esino Yu odo niyo takolone hedebe Yelusalem mi mapoo Godeeyo hu dokodoo ka poudilei tekepo dee takeliso. Esiga nayo amapoo takee, mi tekepo kamapoo iyo Godeeyo hu dokodoo ka poudileiyo?” dee takaso.

²¹ Esemé Yesúye nei yimápo egeese takaso,

“Emegei, no mo to mapoo tei te. Edebeeyo Ma Godeeyo hu dokodoo poudalame Yelusalem mapoo osoloso mubi hamapoo sibilega pagalai biame ee olo siboso.

²² Samaliya odo niyo goomoga poudili goo ee niba gooleede. Esino Yu odo iyo goomoga poudili goo ee iba gooleedooso. Bei, gie badeli pidili odo ee hedebe Yu odo imaga sibileiso.

²³ Esiga biame olo siboso, esino biame ee olo simiso, tei yimápo goomoga poudili odo oso Dio Tei oso kitulugu maga, osoloso tei goo maga, Ma Godee mapoo goomoga poudalame. Bei, Ma Godeeye goo hageesi maga yimápo goomoga poudili odo omapoo diya goomegeliso.

²⁴ Godee yo Dio. Osoloso yimápo goomoga poudili odo oso Dio Tei maga, osoloso tei goo maga yimápo goomoga ka poudilei tekepo,” dee takaso.

²⁵ Esemé sobo ogoso nei yimápo egeese takaso, “A gooleedooso, Mesaya edebeeyo takolone Keliso deli ee sibileiso. Osoloso yayo sibileso imápo goo susuga medee eligileiso,” diso.

²⁶ Esemé Yesúye nei yimápo egeese takaso, “Odo ee Mesaya aso, nobolo to egee komolo,” dee takaso.

²⁷ Egeese semelee mapoo

Yesuwo hamamee dili odooso edebeeyo bia mi ee ma kuloduga wedi sibilesogeino, Yesuye sobo sabolo to komolome, diya dio diso. Esino odoo heeso sobo omapoo woosolone, no ogoogoomogolo, dee takele. Osoloso odoo heeso Yesu mapoo woosolone, nayo kasalame sobo sabolo to ka kamalala, dee takele.

²⁸ Osoloso sobo oso o ou howo keli omapoo magoloso see o moso bia takalame see wedi diso.

²⁹ Sobo ogoso dileso egeesee takaso, "Niba odoo hee hagee agalame sibe. Yayo goo ayo moodoo susuga ee takaso. Esiga odoo egee Keliso malaiso."

³⁰ Esememo sobo bia susuga Yesu agalame diyadeeso.

³¹ Odoosusuga Yesu agalame sibadaga molome, Yesuwo hamamee dili odooso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no nei ne," diso.

³² Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, "A nei moloso. Esino nei ayo nali ee niba gooleedele," dee takaso.

³³ Esememo Yesu o hamamee dili odooso diesono egeesee takaso, "Odoo heeso yimapoo nei tenee bele?" dee takaga meleeso.

³⁴ Esememo Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Mo nei ee Godeeye goomoga goo talai goo oso. Osoloso yayo a diye diso, tou yayo amapoo tenee

ee tomo dimeleso hoo poogoo mapoo hosudalame.

³⁵ Niyo egeesee takeliso, 'a bakadio bakadio di poogoloso nei howo segei tala dileiso,' dee takeliso. Esino ayo nimapoo taka. Niba howo puo ogoloso nei howo segei* mapoo ege. Bei, epedee hagee nei telegee ee talai biame hagoso.

³⁶ Esiga nei howo segei teli odooso dia tou eyo nei epedee hamapoo toso. Osoloso diayo odoo ee homokoko masi gooloogaloso tosibilesokokaiyogie badeli talai mi mapoo mooloogoo mageliso, nei howo segeli odoo sabolo, osoloso nei howo segei teli odoo sabolo hodobo goomogalame.

³⁷ Egeesi ma kulodu toso hagee takoo ee tei takooso, 'Odoo heeso nei howo segeeliso. Osoloso see odoo heeso nei howo segei ee teliso.'

³⁸ Esiga a niyo nei howo segele poogoo mi mapoo nei howo segei ee talame diye diso. Bei, mi omapoo odoo aboso daga tou toowa tooso. Esino see niyo dileso talaiso."

Samaliya odooso tei too

³⁹ Samaliya soboso dileso o odoo mapoo takolone, "Goo susuga ayo moodoo ee yayo amapoo taka," dee takeme, Samaliya odoosusuga mi omapoo debeli oso to hagee duloso Yesu mapoo tei tooso.

4:34: Yon 6:38 4:35: Luka 10:2 * 4:35: *nei howo segei* - Yesuye wudu taka hagee tei neidee eyo goo maga takele. Esino edebeeyo Godeeyo to tekepo takomo dilei goo sabolo, osoloso odoo Godee mapoo gilimado sibilei goo ee wudu taka.

⁴⁰ Osoloso diayo sibilesu Yesu mapoo egeesee takaso, “No epedee ibolo hodobo hamapoo badebee,” diso. Esememe Yesu yo biame bakadio dibolo hodobo omapoo badebeiso.

⁴¹ Egeesi ma kulodu odoosusuga oso to yayo taka ee duloso yimapoo tei tooso.

⁴² Esememe diayo sobo omapoo egeesee takaso, “Nayo daga Yesuwo goo ee imapoo takeme, nee to duloso tei tooso. Esino iba epedee yayo takooga iso duloso tei toso. Esiga iba gooleedooso, odoosusuga dia gie badeli pidili odoosodoo,” diso.

⁴³⁻⁴⁴ Egeesi ma kulodu Yesu eyo daga egeesee takaso, “Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoosusuga ee tei o moso bia oso goweliso,” diso. Yesu biame bakadio Samaliya mi mapoo badoboso see Gelili mapoo diso.

⁴⁵ Osoloso yo Gelili mapoo sibilesu peledoboome, edebeeyo yo ido diso. Bei, diba nosee Yesuwo Yelusalem mapoo Gababia wo ne biame mapoo goo susuga yayo moodoo ee diba egeiga.

Yesuwo gamalee odoosusuga eyo owolo tekepo pa

⁴⁶ Osoloso Yesu Gelili mi toowa omapoo badolone see Kana mi pepooko mapoo diso. Daga mi omapoo

howodee ee see yayo wain i palame moodooso.

Biame omapoo Kapeniyum mi mapoo gamalee odoosusuga heeyo giso holo paiye badebeiso.

⁴⁷ Esino gamalee odoosusuga Yesuwo Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo simi goo ee duloso Yesu mapoo diso. Yo dileso howolone egeesee takaso, “Mo holo paiyeso talame badoso. Esiga nayo mo holo tekepo palame Kapeniyum mi mapoo abolo sibe,” dee takaso.

⁴⁸ Esino Yesuwo yimapoo egeesee takaso, “Niyo ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egelega poo-googa, amapoo tei talaime,” dee takaso.

⁴⁹ Esememe odoosusuga nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoosusuga, mo holo teyaga, nayo saga sibilesu yo tekepo palame moodoo,” diso.

⁵⁰ Esino Yesuwo yimapoo egeesee takaso, “No see wedi di. Nee holo wedileiso,” diso.

Esememe odoosusuga yo Yesuwo to duloso tei tolososusuga see o mi mapoo wedi diso.

⁵¹ Osoloso yo see eli domopoo osee dimolome, o tou teli odoosusuga sibilesu yimapoo egeesee takaso, “Nee holo olo weidiloso badoso,” dee takaso.

⁵² Esememe odoosusuga nei dimapoo egeesee takaso, “Osoko howo domo

kamapoo molome, yo keke-bisa ka koododiala?" diso. Esemé diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Eiyo osoko olo wudu magoo mapoo ka koododia," diso.

⁵³ Esemé odoo yo gooleedoloso egeesee goolee-buguso, bei, eiyo osoko howo hedebe omapoo Yesuye yimapoo takolone, "nee holo weidileiso," dee taka goo ee goolee buguso. Esemé odoo susuga o moso kulodu debeli sabolo osoloso yibolo Yesu mapoo tei tooso.

⁵⁴ Esiga Yesuye Yudiya mi maga see Gelili mi mapoo sibilesó goo toowa opusomo di moodoo hagoso olo baka-dio diso.

5

Yesuye Betesada howo sauwili ou mapoo odoo hee tekepo moodoo

¹ Osoloso goo hagoso dileso koodobume, Yu odooso wo nali hee nalame Yelusalem mapoo polome, Yesu yinosee omapoo palaso.

² Esiga Yelusalem mi beelee mapoo osulu hee Sipi Be Osulu deli meleeso. Osoloso ee ma kulodu howo sauwili dadabayo ou toowa meleeso. Howo sauwili dadabayo ou o hu ee Yu odoo dia toso takolone Betesada deliso. Osoloso howo ou pee mapoo hau pooba dee tiadoo egeesi meleeso.

³⁻⁴ Egeeseelone odoo paigiga sabolo, osoloso odoo howo neliga sabolo, osoloso

odoo kido todobia sabolo, osoloso odoo su kakawa poogoo sabolo hau omapoo tieseliso. [Osoloso diba omapoo tiesamolone, biame abo mapoo Godeeyo mo-maiye heeso sibilesó howo egee wolabeleso bolone osee tiesameliso. Bei, mo-maiyeso howo wolomeleso koodobuoga, odoo daga malalo howo ee ma kulodu meili odoo ee tekepo peliso.]

⁵ Egeeseelone giso hee dugo 38 ee ma kulodu paiye melee onosee hau omapoo badebeiso.

⁶ Odoo daga yayo hoogoo pailoso badebei Yesuye ogoloso yimapoo egeesee takaso, "No see weidilei goomogolo?" dee takaso.

⁷ Esemé odoo ogoso yimapoo nei egeesee takaso, "Wiligi odoo, howo weeleega, a pidilame ido meilei odoo hee me. Bei, a meilame seega, odoo heeso malalo meiliso," dee takaso.

⁸ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, "No toboloso nee kida toloso di," diso.

⁹ Osoloso biame omapoo odoo egee see olo tekepo poloso o kida toloso diso. Esino goo hagoso peledaba ee Yu odoo dia hasali biame omapoo ka peledaba.

¹⁰ Esemé Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo hagoso o kida toloso di ee ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Hasali biame hamapoo odoo heeso o kida toloso dilei tei," dee takaso.

11 Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, “Odoo a tekepo pa oso amapoo takolone, mo kida toloso di, dee takeme a ka di,” diso.

12 Esemé diayo yimapoo nei egeesee takaso, “Odoo agayo namapoo takolone, nee kida toloso di, dee ka takala?” dee takaso.

13 Esino odoo yo tekepo pa ee yo medee kibiya gooleede. Bei, odoo susuga oso diya mooloogoodeme, Yesu yo mooloogoodoo ee ma kulodu esigaboodooso.

14 See hamamee Yesuye odoo egee tei moso tegei ma kulodu badebei ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No, no medee goolee, no epedee olo tekepo paso. Esiga no see goo tokenee na te. Nayo goo tokenee see tobu tomo siloga, goo tokenee toowa see namapoo peledébeyaga,” dee takaso.

15 Esemé odoo ogoso dileso Yu odoo dia wiligi odoo dimapoo takolone egeesee takaso, “Yesuye a tekepo ka pa,” diso.

16 Egeesi ma kulodu Yesuye Yu odoo dia hasali biame mapoo goo hageesee teme, Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso komonolone yimapoo hegi goo tenelame bei mooloogooso.

17 Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma biame susuga tou tomoloso. Esiga anoosee biame susuga tou ka tomoloso,” diso.

18 Yesuye to egeesee takeme, nei diayo yo wooloomalame diya goomogaso. Bei, yayo hedebe Yu odoo dia hasali biame ee gababile, esino yayo takolone, Godee yo tei Ama, dee taka goo omaga, eyo nediliyo yo Godee sabolo hodobo teiba neme.

Godeeye kitulugu Owolo Yesu mapoo tenee

19 Esiga Yesuye Yu odoo dia wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Owolo ayo mawo goomoga goo hee talai tebile. Esino Owolo ayo hedebe Maye teli goo ee ogoloso anoosee goo ee teliso.

20 Maye Owolo a diya sooloo dalaga, goo yayo teli susuga ee Owolo amapoo eligiliso. Esemé niyo Owolo ayo goo moodoo ee ogoloso hoowoolame, Maye amapoo goo diya toowa moodoolai eligileiso.

21 Egeesi ma kulodu Maye odoo wedia hogogaduloso see gie badeli egee tenemolo, egeesee solone, Owolo ayo odoo mawo goomoga mapoo gie badeli ka tenemoloso.

22 Esiga Maye odoo goo koo midili. Esino yayo Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame.

23 Egeesi ma kulodu Maye goo egee moodooso, odoo susuga oso Ma mapoo goomogolone o hu dokodoo poudalame. Osoloso diayo

Owolo amapoo goomogolone mo hu onosee dokodoo ka poudalame. Esiga odoo agayo Owolo amapoo goomoga poudilega badoga, yo Ma Godee a diye di odoo mapoo goomoga koo poudoso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Mo to duloso a diye di odoo mapoo tei teli odoo ee badoboso kookaiyo gie badeli olo tooso. Odoo egeesee seli ee o goo tokenee eyo nei talaime. Yo teli maga dagadilesio see gie badeli mapoo badoso.

²⁵ Esiga ayo nimapoo ka taka. Biame oso sibileiso, esino biame ee olo simiso, odoo tei telega wedia oso Godeeyo Owolo mo to dulei. Egeesi ma kulodu edebeeyo mo to duloso tei toga, yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁶ Bei, Ma yo gie badeli eyo bei yoso. Esiga Owolo ayo gie badeli eyo bei doloso badalame, yayo kitulugu amapoo olo teneeso.

²⁷ Osoloso Maye Owolo amapoo kitulugu olo teneeso, ayo odoo susuga dia goo ee midilame. Bei, a Odoo Holo.

²⁸ Esiga ayo taka to hagee duloso niba haga na dio di. Bei, biame oso sibileiso, odoo wedia dia bi mapoo egee tiesamoloo oso Odoo Holo mo to duloso dia bi maga hogogadileiso.

²⁹ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo sili odoo diba

badoboso gie badeli talame hogogadileiso. Esino goo tokenee tomo sili odoo diba dia goo tokenee eyo nei talame hogogadileiso.

³⁰ Ayo goo mawo goolee ee tomo silei tebile. Bei, Ma a diye di oso goo midilei goo amapoo takooga, ayo goo egeesi ka midili. Esiga ayo goo midili ee diya tekepo. Bei, ayo mawo goomoga goo koo tomo sili. Esino ayo hedebe odoo a diye di oso goomoga goo ee ka tomo siloso.

Yesuwo goo taka

³¹ Esiga ayo hedebe mo goo maga takooga, edebeeyo mo to mapoo tei talai goo eyo bei mauwe dalaiso.

³² Esino mo Maye mo goo maga takomoloso. Bei, a gooleedoo, yayo mo goo maga egee takoo, ee tei takooso.

³³ Esiga niyo odoo abo Yonee mapoo diye diso. Esime yayo dimapoo tei goo takaso.

³⁴ Esino edebeeyo mo goo maga tei goo egee takoo goo ee tei beleso, a medee koo gooleeso. Esino niyo gie badeli talame ayo goo susuga hagee nimapoo takaso.

³⁵ Yonee yo keme masi gadeebugu nimapoo teneeso. Esiga niyo biame deiyepo ee ma kulodu gadeebugu sabolo dabalame diya goomogaso.

³⁶ Esiga Yoneeye mo goo maga tei goo takomo siliso.

Esino tou ayo temeleso hosudalame Godeeye amapoo tenee oso Yoneeye mo goo takomo sili ee dagadiso. Bei, tou ayo tomo sili oso Maye a diye di goo ee ka eligiso.

³⁷ Osoloso mo Maye a diye di oso mo goo maga tei goo ka takooso. Esino niyo to yayo taka ee dule, osoloso o mudu egele.

³⁸ Esiga niba Godeeyo to duloso nibada sooloo ma kulodu tei koo teli. Bei, niyo Maye diye di odo amapoo tei koo teli.

³⁹ Niyo Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigaloso gooleedoloso dobolone, nei to oso nimapoo gie badeli tenelaiso doloso doso. Esino niyo to hesiga ee mo goo takeli.

⁴⁰ Esino ayo nimapoo gie badeli tenelame seega, niyo amapoo sibilei koo goomegeli.

⁴¹ Osoloso niyo see mo hu dokodoo poudilei, ayo haga koo gooleeso.

⁴² Bei, a gooleedooso, niyo nibada sooloo ma kulodu Godee goolee mauwe.

⁴³ Esiga ayo mo Ma Godeeyo hu maga simiso. Esino niyo a koo goomogoso. Esino edebeeyo eyo goolee o hu maga siboga, niyo odo egee goomogolone yo idiliso.

⁴⁴ Esiga niyo wulo edebeeyo nibada hu dokodoo poudilei goomogolone debeliso. Esino Godee hedebe yayo nibada hu ono dokodoo

poudalame, niyo ki koo kituluguli. Esiga niyo amapoo kasee tei talaiyo?

⁴⁵ Esiga ayo Mayo mudugiyopoo niba odo tokenee dee takeeya dee na goolee. Niyo goolee, Moseseeye niba pidilei gooleeso. Esino yayo Mayo mudugiyopoo niba odo tokenee dalaiso.

⁴⁶ Egeesi ma kulodu niyo Moseseeye taka to mapoo tei too diepi, niba ayo taka to mapoo tei teliyo. Bei, Moseseeye mo goo ee Godeeyo to booka mapoo ka hogugu.

⁴⁷ Esino niyo Moseseeye to hogugu mapoo tei telega ka doso. Esiga niyo to ayo hagee takoo mapoo kasee tei talaiyo?"

6

Yesuye odo 5,000 mapoo nei pi

(Mat 14:13-21; Maka 6:30-44; Luka 9:10-17)

¹ Esemee goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo see Gelili abei hodiokoo du maga dalo soowaso. Gelili abei hageeyo hu hee ee Taibiliyes deliso.

² Egeeseelone Yesuye goo toowa opusomo di moodoolone, odo paigiga susuga tekepo moodoo demelee maga, odo mooloo-goodoo toowa oso goo egee ogoloso yima hamamee mili diyadeeso.

3 Esemé Yesúye o hamamee dili odoo sabolo mubi ma dokodoo peleso debeiso.

4 Osoloso biame omapoo Yu odoo dia Gababia wo nali biame ee olo koola tabaso.

5 Biame omapoo odoo mooloogoodoo toowa oso yimapoo sibadee ee ogoloso Yesúye Pilipi mapoo egeesee takaso, “Iyo nei moleeso kamapoo toloso odoo susuga hamapoo ka pileiyo?” diso.

6 Esiga Yesúye odoo hagee bia dimapoo moodoolai goo ee yo olo gooleedoloso badolone, see wulo Pilipiye tei too ee agalame yimapoo egeesee ka taka.

7 Esemé Pilipiye nei egeesee takaso, “Odoo susuga hagee bia dimapoo iyo nei toloso pilei ee, molee toowa kamapoo talaiyo? Bei, edebeeyo odoo susuga hagee bia nei pilame molee talame biame 200 ee ma kulodu tou toowa toga, molee oso odoo hedebe hedebe di mapoo wulo nei pepooko pilei tebileime,” dee takaso.

8-9 Esemé Yesu o hamamee dili odoo hee Saimon-Pitayo omolo Enduluye Yesu mapoo egeesee takaso, “Hagee ma kulodu giso holo heeso wo si dee tiadoo sabolo osoloso di bakadio sabolo toloso badoso. Esino nei pepooko hagosu odoo susuga ee pilei tebile,” diso.

10 Esemé Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoo susuga hagee bia bulume

doloso takee,” diso. Mi omapoo obu bouwe meleeso. Esemé odoo susuga go domo omapoo bulumaso. Egeesi ma kulodu hedebe gisowe hesiga ee 5,000 egeesi tugodooso.

11 Esemé Yesúye wo si toloso Godee mapoo goomoga to takoloso, wo si popeiloso odoo susuga mapoo piso. Osoloso di bakadio toloso goo hedebe o egeesi moodooso. Esemé odoo susuga oso nei egee naloso diya edigasoo.

12 Diba nei naloso oduguloso doboome, Yesúye o hamamee dili odoo dimapoo egeesee takaso, “Nei abo poogoo susuga ee misigamo di. Nei abo wulo gamenee peegeeyaga,” diso.

13 Esemé wo si dee tiadoo odoo susuga oso naloso abo poogoo ee, Yesu o hamamee dili odoo oso misigamo dilesu bou tegei 12 egeesi metamagisaso.

14 Odoo susuga oso Yesúye goo toowa opusomo di moodoo hagee ogoloso egeesee takaso, “Tei takoo, odoo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo iyo sibileiso doloso bolone debei odoo ee hagosodoo,” dee takaga meleeso.

15 Esemé Yesúye dia wiligi odoo tabalame, Yesu mapoo sibilesu seselame gooleemelee goo ee, yo olo gooleedooso. Esino Yesúye olo ogoloso diba poogoloso

see obusomo mubi ma dokodoo palaso.

Yesuye howo ma dokodooga di

(*Mat 14:22-33; Maka 6:45-52*)

¹⁶ Olo habedee mapoo Yesu o hamamee dili odoo oso yo balame abei mapoo mouso.

¹⁷ Esino Yesu sibilega molome olo neligaso. Esemе diba dia du mapoo toboloso Kapeniyum mi mapoo dalo soowaso.

¹⁸ Diba sudaso olo sulugamo diyadaga molome, i toowa simi oso howo ki toowa simiso.

¹⁹ Diba eli sage 5 kilomita egeesi diyadaga molome, Yesuye howo ma dokodooga dimapoo sibume egeiso. Esemе diba diya obulone dio diso.

²⁰ Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, "Niba haga na ebi. Ayo siba," diso.

²¹ Esemе diayo goomoga sabolo yo dia du ma kulodu dabeegee diso. Egeesee semelee mapoo haga booloogelega mi diayo di omapoo peledoboloso dia du omapoo oluguso.

Yesu yo wo gie badeli teneli

²² Biame hee mapoo Yesuye nei pi odoo susuga oso du dali hedebe omapoo meilesa Yesu bameleeso, daga omapoo du hedebe meleega, diayo goolee Yesu omapoo badaba bele dolone. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dibusomo daga malalo

du egee toloso dime diayo egeiga.

²³ Esemе biame domo omapoo odoo du abo maga Taibiliyees mi maga sibilesa odoo mooloogoodoo toowa oso debei mapoo peled-abaso. Daga mi koola omapoo Yesuye Godee mapoo goomoga to takoloso odoo susuga mapoo nei piso.

²⁴ Esino diayo omapoo egeino, Yesu sabolo o hamamee dili odoo sabolo me neme, see diayo du omaga Yesu esilame Kapeniyum mi mapoo soowaso.

²⁵ Diayo abei daloso Kapeniyum mi mapoo peledoboloso Yesu ogoloso yimapoo egeesee takaso, "Eligili odoo, no kopolone hamapoo ka simiyo?" dee takaso.

²⁶ Esemе Yesuye nei egeesee takaso, "Ayo nimapoo taka. Niyo a esiamo simi egee, ayo goo toowa opusomo di moodoo ee egeiga, niyo a ka esiamo sibile. Esino niba ayo nei pime ne oso diya edigaga, niyo wulo a ka esiamo simidoo.

²⁷ Esiga niba nei saga me pegeli egeesi haga na esiamo silesibe. Esino niba kookaiyo moloso osee meli nei ono ka esiamo silesibe. Odoo Holo ayo nei hagee nimapoo tenelaiso. Bei, Ma Gode-eye Owolo ayo goo hagee talame amapoo kitulugu olo te-neeso."

28 Esemē diayo nei egeesee takaso, “Godeeye iyo ogoō goo talame diya ka goomogoso?” dee takaso.

29 Esemē Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee yo goomogoso, yayo diye di odoō amapoo tei talame.”

30-31 Esemē odoō mooloo-goodoo oso yimapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo tei talame, nayo ogoō goo toowa opusomo di ka moodoolaiyo? Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, ibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo silesibume, Moseseeye Kei mi ma dokodooga wo mana deli* ee diayo nalame teneliso. Esiga Moseseeye ibada amawe dimapoo goo hagee moodooso. Esino iyo namapoo tei talame, nayo imapoo ogoō goo moodoolaiyo?” dee takaso.

32 Esemē Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Moseseeye nibada amawe dio mapoo Kei mi wo ee tenele. Esino mo Maye dimapoo wo egee ka tenee. Goo hedebe egeesi masi, yayo Kei mi ma dokodooga tei wodee ee nimapoo ka tenemoloso.

33 Esiga Godeeyo wo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo sibeye dee taka ee aso. Bei,

ayo mi odoō mapoo gie badeli ka tenemoloso.”

34 Esemē nei diayo yimapoo egeesee takaso, “Wiligi odoō, biame susuga gie badeli wo egee nayo imapoo tenemelee,” dee takaso.

35 Esemē Yesuye egeesee takaso, “Gie badeli teneli wo aso. Esiga odoō agayo amapoo siboga, yo see hodileime. Osoloso odoō agayo amapoo tei toga, yo see howo nala pagalaime.

36 Daga ayo nimapoo takolone, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee niyo olo egeiso, dee takaso. Esino niba amapoo tei koo to.

37 Odoō mo Maye amapoo tenee oso amapoo sibileiso. Esiga dima kulodu odoō hee ayo peegoo habigileime.

38 Bei, ayo Kei mi ma dokodooga mi hamapoo simi egee, mawo goomoga goo ee talame ka sibile. Esino mo Ma, a diye di odoō oso goomoga goo ee talame ka simi.

39 Egeesi ma kulodu yayo goomoga goo ee hagoso. Odoō yayo amapoo tenee dima kulodu ayo hedebe osugobalai, yo koo goomogoso. Esino hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see gie badeli talame hogogadileiso.

40 Bei, mo Ma yo goomogoso, odoō agayo

6:29: 1Yon 3:23 6:30-31: Exo 16:14-15; Num 11:7-9; Psa 78:24; Mat 16:1; Yon 2:18 * 6:30-31: **wo mana deli** - Yu odooso dugo 40 ee ma kulodu miwe poogoo mi mapoo silesibume, Godeeye wo mana deli hagee diayo nalame teneliso. Mana deli hagee, wo masi heliye pepooko dooboo hadali. 6:35: Yon 4:14 6:39: Yon 10:28-29; 17:12

Owolo a ogoloso amapoo tei toga, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.”

⁴¹ Egeesee semelee biame omapoo Yesuye takolone, “A Kei mi ma dokodooga simi wo aso,” dee takeme, Yu odoo oso duloso komonolone to boowaso.

⁴² Esememe diayo egeesee takaso, “Odoos hagee Yosepeeyo owolo Yesuso. Esiga ama dio owee dio, iba gooleedoo. Esino yayo takolone, yo Kei mi maga simi, diso. Yayo kasalame egeesee ka takayo?” dee takaso.

⁴³ Esino Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nima kulodu to boowa egee molo omapoo koodobie.

⁴⁴ Bei, edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Ma a diye di oso amapoo sibilame gi odoo oso amapoo sibileiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo yo ta maga see hogadileiso.

⁴⁵ Osoloso Godee maga to tolosoko kokodo takomo sili odoo heeso egeesee hoguguso, ‘Godeeye odoo susuga eligileiso,’ diso. Esiga odoo agayo Mayo to duloso yimaga goo gooleedoga, diayo amapoo sibileiso.

⁴⁶ Odoos heeso Ma egele. Esino hedebe Ma Godee maga simi odoo ayo Ma egeiso.

⁴⁷ Esiga ayo nimapoo taka. Amapoo tei too odoo yo olo badoboso kookaiyo gie badeli tooso.

⁴⁸ Gie badeli teneli wo ee aso.

⁴⁹ Esino nibada amawe dio oso miwe poogoo mi mapoo dobolone, wo mana deli ee nolone debeiso. Esino wo mana deli ee nali odoo egee bia olo wediaso.

⁵⁰ Esino wo hagee Kei mi maga simi. Esiga wo hagee naga odoo egee bia wedileime.

⁵¹ Kei mi ma dokodooga simi gie badeli teneli wo ee aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, yo badoboso kookaiyo gie badalaiso. Osoloso wo ayo tenelai egee molo ee mo hwei, mi odoo oso gie badeli talame.”

⁵² Esememe Yu odooso to hagee duloso dima kulodu to boowoolone egeesee takaso, “Odoos hagoso o hwei iyo nalame kasee tenelaiyo?” dee takaso.

⁵³ Esememe Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Niyo Odoos Holo mo sawo sabolo osoloso mo hwei sabolo nelega poogooga, niba gie badeli talaimo.

⁵⁴ Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo, diba badoboso kookaiyo gie badeli talaiso. Osoloso hamameedee biame mapoo ayo diba wedia maga see hogogadileiso.

⁵⁵ Mo hwei sabolo osoloso mo sawo ee tei nei dee oso.

⁵⁶ Egeesi ma kulodu mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso abolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso anosee dibolo hodobo badoso.

⁵⁷ Esiga Ma a diye di oso gie badoga anosee ka badoso. Esiga mo hwei sabolo osoloso mo sawo sabolo nali odoo oso amaga gie badeli talaiso.

⁵⁸ Egeesi ma kulodu a nibada amawe diayo namo silee wo egeesinee. Bei, diayo wo egee ne oso dimapoo gie badeli tenele. Esino a Kei mi ma dokodooga simi wo tei aso. Esiga edebeeyo wo hagee naga, diba badoboso kookaiyo gie badalaiso.”

⁵⁹ Yesuye Kapeniyum mapoo howo gisili moso ma kulodu odoo susuga mapoo eligilone goo susuga egeesee ka taka.

Yesuwo to ee gie badeli teneli

⁶⁰ Esino Yesu yo deedee silesibili odoo oso Yesuye eligi goo ee duloso egeesee takaso, “Eligi goo hagee diya koudadoo. Odoo agayo to hagee talai ka teibayo?” dee takaso.

⁶¹ Egeesi ma kulodu Yesu yo deedee silesibili odoo oso dima kulodu to boowoogamelee ee gooledoloso dimapoo egeesee takaso, “Goo ayo hagee takoo oso nimapoo dala teneedo?”

⁶² Goo hagoso nimapoo dala teneega, niyo Odoo Holo ayo see Kei mi ma dokodoo

wedi pala ogoloso kasee goolaisomo?

⁶³ Dio Tei oso gie badeli ka tenemoloso. Esino suso goomoga goo oso gie badeli koo tenemoloso. To ayo nimapoo taka ee Dio Tei maga simi, esiga to oso gie badeli ka tenemoloso.”

⁶⁴ Yesu yo daga malalo olo gooleedooso, yimapoo tei tel-ega pagalai odoo ee. Osoloso yo toloso ha teli odoo mapoo tiasalai odoo onosee yo olo gooleedooso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso, “Odoo abo nima kulodu egee do amapoo tei koo toso.

⁶⁵ Goo egeesi maga ayo to hagee nimapoo olo takaso, ‘Edebeeyo eyo goolee amapoo sibileime. Esino Maye amapoo sibilame kitulugu tenee odoo oso amapoo sibileiso,’ dee takooso.”

⁶⁶ Yesuye to hagee taka koodobume, yo deedee silesibili odoo aboso yo deedee silei gowoolone yo poogoo diso.

⁶⁷ Esemee Yesuye o hamamee dili odoo 12 mapoo egeesee takaso, “Niba nosee a poogoo dilei goomogosomo?” dee takaso.

⁶⁸ Esemee Saimon-Pitaye nei egeesee takaso, “Lodee, iba odoo ugu mapoo dileiyo? Hedebe nee to oso gie badeli ka tenemoloso.

⁶⁹ Esiga iyo namapoo tei toso. Osoloso iba gooleedooso, no tei odoo Godee maga simi oso,” diso.

⁷⁰ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo odoo 12 niba olo hudi magooso. Esino nima kulodu odoo hedebe Saiteneeyo tou teli odoo badoso.”

⁷¹ Esiga Yesuye to hageesee taka egee, Saimon-Iskaliyot eyo owolo Yudas eyo goo ee taka. Bei, Yudas yinosee Yesuwo hamamee dili odoo 12 ee ma kulodu badeli. Esino yayo hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso.

7

Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei tele poogoo

¹ Esiga goo hagoso dileso koodobume, Yesu yo Yudiya mi mapoo silei gowoolone, see Gelili mi mapoo dileso siliso. Bei, Yudiya mi omapoo Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu wooloomalame eli esiamo siliso.

² Osoloso Yu odoo dia Waseme moso maga wo nalai biame* olo koola tabaso.

³ Esemé Yesuwo omolo dio oso yimapoo egeesee takaso, “No mi hagee poogoloso see Yudiya mi mapoo di, no deedee silesibili odoo oso nayo goo toowa opusomo di moodooga ee agalame.

⁴ Bei, edebeeyo o goo ee odoo susuga oso gooleedalai goomogoga, yo goo mada

koo moodoomo siliya. Esiga no goo toowa opusomo di medee woola moodoomo sile, odoo susuga oso nee goo ee ogoloso gooleedalame,” diso.

⁵ Goo egeesi ma kulodu Yesuwo omolo dio oso yimapoo tei telega debeiso.

⁶ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo Yelusalem mapoo dilei biame koo tugodo. Esino niba dilei goomogoga, wulo biame hee mapoo dilei tekepo.

⁷ Mi odoo oso niba hegilei eyo bei me. Esino diayo a hegiliso. Bei, ayo dia goo tokenee ee woola yilige buguga.

⁸ Esiga niba wo ne mapoo diyadee. Esino a dileime. Bei, mo biame tugodelega.”

⁹ Yesuye egeesee takoloso Gelili mi mapoo badebeiso.

Waseme moso maga wo ne biame mapoo Yesuye odoo mapoo eligi

¹⁰ Yesuwo omolo dio oso Waseme moso maga wo nalame Yelusalem mapoo paladee neme, Yesu yinosee hamamee palaso. Esino odoo howo woola palai gowoolone mada palaso.

¹¹ Osoloso wo ne ee ma kulodu Yu odoo dia wiligi odoo oso Yesu esilone egeesee takaso, “Yesu kasomo?” dee takaso.

7:1: Yon 5:18 7:2: Lev 23:34 * 7:2: Yu odoo dia amawe diayo miwe poogoo mi mapoo dobolone, dugoso moso tegegaloso omapoo debeliso. Biame ee goolone, Yu odooso Waseme moso maga wo nali biame mapoo homo deeso waseme moso tegegaloso omapoo debeliso. Osoloso Yu odoo dia wo nali hagee sabolo osoloso abo ee Yelusalem mapoo naliso. 7:5: Diye 1:14

12 Eseme odoo mooloo-goodoo toowa oso mada dima kulodu Yesuwo goo maga mada takomo silesibulone, odoo aboso egeesee takaso, “Yesu odoo tekepo,” dee takaso. Esino odoo aboso takolone, “Haye, yo wulo gamenee goo maga odoo peegoo ka gilimado du,” dee takaso.

13 Esino Yu odoo dia wiligi odoo bolo obulone, diayo Yesuwo goo maga to woola takele.

14 Osoloso wo ne olo domo taba mapoo, Yesuye tei moso mapoo peleso Godeeyo to eligilame bei mooloogooso.

15 Eseme Yu odoo oso yayo eligi goo ee duloso diya howogadolone diayo egeesee takaso, “Odo hagee kasi maga Godeeyo to susuga ka gooleedoowo? Bei, yo Godeeyo to gooleedeli sukulu mapoo dile,” dee takaso.

16 Eseme Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo hagee eligi wulo mawo goolee koo eligili. Esino a diye di Godee maga simi goo ee eligili.

17 Esiga Godeeye goomoga goo ee talame goomoga odoo oso ayo eligi goo hagee tei Godee maga simidoo doloso gooledalaiso. Osoloso ayo mawo goolee koo eligili goo onosee gooledalaiso.

18 Edebeeyo eyo goolee eligimo siloga, yo o hu eyo nediliyo doko topoloso.

Esino edebeeyo yo diye di odoo oso goolee ee eligimo siloga, yo diye di odoo eyo hu ee doko topoloso. Esiga yo tei goo takeli, osoloso yo gamenee koo takeli.

19 Moseseeye nimapoo tei magoo hogugu ee teneeso. Esino niba susuga tei magoo hagee koo dedeli. Esiga kasi maga niyo a wooloomalame ka sala?”

20 Eseme odoo mooloo-goodoo oso nei yimapoo egeesee takaso, “Bo holoso nama kulodu palaga, no to egeesee ka takoo. Iba no wooloomalame koo seeso,” diso.

21 Esino Yesuye dimapoo nei egeesee takaso, “Niyo hasali biame mapoo ayo goo toowa opusomo di hedebe moodoo ogoloso niba susuga dio diso.

22 Egeesi ma kulodu niba nose Moseseeye tei magoo ee dodolone niyo hasali biame mapoo tou teliso. Bei, niyo Moseseeye tei magoo ee dodolone holope kolo kweliso. Esino holope kolo koolame tei magoo hagee Moseseeye magele. Esino nibada amawe diayo ka magoo.

23 Esiga Moseseeye tei magoo gababiyaga hasali biame mapoo niyo holope kolo kweliso. Esino niyo kaseega ayo niyo hasali biame mapoo odoo paiye tekepo moodooga niyo amapoo ka komonowala?

24 Esiga niyo wulo ede-beeyo o suso goo moodoo ee ogoloso saga na midi. Esino tei goodee maga niyo o goo ka midi.”

Yesu tei Kelisowo?

25 Osoloso Yesuye to taka hagee duloso, Yelusalem odo aboso dieso nediliyo egeesee takaso, “Odo hagee ibada wiligi odo oso wooloomalaigo dee takemeni osobeles?”

26 Niba ege, yayo odo susuga eyo howo woola eligime, odo heeso yimapoo to hee koo takooso. Esiga ibada wiligi odo oso goolee yo tei Keliso goolee malaiso.

27 Esiga Kelisoye siboga, mi yayo simi ee odo heeso gooleedalaime. Esino mi Yesuye simi ee iba gooleedooso,” diso.

28 Esemee Yesuye tei moso mapoo osee eligilone toso neligidi egeesee takaso, “O. Tei takoo. Mo goo sabolo osoloso ayo simi mi sabolo niba olo gooleedoodoo. Esino a mawo goolee maga sibilesi hamapoo koo badoso. Haye, a diye di odo eyo goo ee tei, esino niba yo gooleedeles.”

29 Esino hebebe ayo yo ka gooleedoo. Bei, a yimaga simi osoloso yayo a nimapoo sibeye diso.”

30 Esemee biame omapoo wiligi odo diba goomogaso, Yesu omapoo talame. Esino odo heeso yimapoo goo hee moodeles. Bei, o biame tugodelega.

31 Esino odo mooloo-goodoo ee ma kulodu odo aboso Yesu mapoo tei tolone egeesee takaso, “Odo heeso sibilesi goo toowa opusomi di moodooga, goo toowa opusomi di Yesuye moodoo hagee dagadileime. Esiga Yesu hagee tei iyo hagee bamolo Keliso oso,” dee takaso.

32 Esiga odo mooloo-goodoo oso Yesuwo goo maga taka ee Pelisi odo oso duso. Esiga Pelisi odo egee bia sabolo osoloso tei moso wiligi odo tebisa oso tei moso gidebeli odo diye diso, diayo dileso Yesu talame.

33 Yesuye see odo mapoo takolone egeesee takaso, “A biame deiyepo hamapoo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a diye di odo mapoo see wedi dileiso.

34 Niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Bei, ayo badalai mi omapoo sibilei niba tebileime,” diso.

35 Esemee Yu odooso dieso nediliyo dima kulodu egeesee takaga meleeso, “Yo kamapoo duga iyo yo egelega ka pagalaiyo? Yo ibada odo abo Guliki odooso debeli mi mapoo egee do mapoo dileso Guliki odo mapoo Godeeyo to eligilame ka sabeles.”

36 Osoloso yayo imapoo takolone, iyo yo esileiso, esino iyo yo agalaime. Osoloso, yayo badalai mi omapoo sibilei iba tebileime, dee taka eyo bei ogoobo?” dee takemeleeso.

Gie badeli teneli howo

37 Esiga Waseme moso maga wo ne hamameedee biame egee goo toowa. Osoloso biame omapoo Yesuye toboloso to neligidi egeesee takaso, "Odo agayo howo ka na poogoosomo, yo amapoo howo nala sibeye dee.

38 Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Edebeeyo amapoo tei toga, gie badeli teneli howo oso yima kulduga gasibileiso.'

39 Esiga Yesuye goo taka hagee, yimapoo tei too odo mapoo Dio Tei tenelai goo ee takolone egeesee ka taka. Esino epedee omapoo Dio Tei dimapoo tenele. Bei, Yesu yo Ama mapoo pelega.

40 Esiga odo mooloo-goodoo ee ma kuloduga odo aboso Yesuye taka to ee duloso egeesee takaso, "Odo hagee tei Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo sibabeleso iyo bamelee osodo," dee takaga meleeso.

41 Esem odo aboso egeesee takaso, "Yo Keliso," dee takemeleeso. Esino aboso egeesee takaso, "Haye, yo Kelisonee. Bei, Keliso yo Gelili mi maga sibileime.

42 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Keliso yo Deibidiyo amawe dio dima kulduga sibileiso. Osoloso yo

Deibidiye badebei mi Betil-ihem mapoo soomagalaiso,' diso," dee takaso.

43 Egeeseelone Yesuwo goo maga odo abo puloso de-beiso.

44 Osoloso odo aboso Yesu talame goomogaso. Esino odo heeso yimapoo goo hee moodele.

*Yu odo dia wiligi odo tebisa oso
tei tele poogoo*

45 Esem epedee omapoo tei moso gidebeli odo oso see mosoowe wedi simi ogoloso, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso Pelisi odo oso dimapoo egeesee takaso, "Bei kaseme niyo Yesu hamapoo ido sibilega ka poogoowo?" diso.

46 Esem diayo nei egeesee takaso, "Daga odo heeso to Yesuye keli egeesee koo keli," dee takaso.

47 Esem Pelisi odo nei dimapoo egeesee takaso, "Niba nose yayo eligi goo oso peegoo gilimado disomo?"

48 Esino Pelisi odo ima kulodu osoloso ibada wiligi odo dima kulodu odo heeso yimapoo tei too niyo egeisomo? Haye.

49 Esino odo mooloo-goodoo hagee ma kulodu, odo aboso Moseseeye tei magoo goo ee kibiya gooledelega tei tooso. Esiga diba Godeeyo kamana ma hemidu doso."

50 Esiga dima kulodu Pelisi odo hee badebeiso, o hu

Nikodimas. Daga yayo gesi Yesu agalame diso. Esiga yayo dimapoo egeesee takaso,

⁵¹ “Moseseeye tei magoo ee dodolone iyo daga odoosoo o goo midilega, wulo o tokenee eyo nei tenelai ee tekeponee,” diso.

⁵² Esemee Pelisi odoosoo abo sabolo osolosoo wiligi odoosoo tebisa oso yimapoo egeesee takaso, “Nonosee Gelili odoosoo? No Godeeyo to booka mapoo hogugu ee medee hesigaloso gooleede. Bei, Godeeyo toso egeesee takoosoo, Godee maga to tolosoo kokodo takomo sili odoosoo ee Gelili mi maga sibileime.”

⁵³ Osolosoo to kesamelee omapoo koodobuloso odoosoo susuga dia mosopoo diyadeeso.

8

Kooka soboso adaba giso goo heli too

Yesu mapoo ido simi

¹ Esino Yesu Olipi mubi ma dokodoo palaso.

² Osolosoo gesikolodee Yesu yo tei mosoo mapoo wedi sibilesoo badoboome, odoosoo susuga oso yimapoo simiso. Esemee yayo omapoo badolone odoosoo eligimeleeso.

³ Esemee domoo omapoo tei eligili odoosoo sabolo, osolosoo Pelisi odoosoo oso kooka sobo heeso adaba giso goo heli too ee ogolosoo, diayo yo ido sibilesoo odoosoo howoo woola tebediso.

⁴ Esemee diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eligili odoosoo, kooka sobo hagosoo adaba giso goo heli tomo sileeme ogolosoo yo hamapoo ka ido simi.

⁵ Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, ‘Sobo heeso goo hageesee toga, yo yosoo enigamelesoo wooloome,’ dee takoosoo. Esiga nayo imapoo takee, iyo sobo hamapoo goo kasee moodoolaisoomoo?’ dee takaso.

⁶ Goo egeesoo maga Yesuyee to tokenee takooga ka midilame, diayo yo kukoloo egeiso.*

Esino Yesu miyomoo gauwulosoo dee wolugusoo mi mapoo hogugu meleeso.

⁷ Esino diayo yimapoo osee woosoo molome, Yesu yo tobolosoo dimapoo egeesee takaso, “Esiga nima kulodoo odoosoo hee goo tokenee koo teli daga, odoosoo ogosoo malaloo sobo omapoo yosoo ka enige,” diso.

⁸ Osolosoo Yesu see tobo miyomoo gauwulosoo dee wolugusoo mi mapoo hogugu

7:52: Yon 7:41-42 **8:5:** Lev 20:10; Deut 22:22-24 * **8:6:** Biame omapoo Yu odoosoo oso tei magoo bakadio ee dodolone debeiso. Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Sobo heeso goo hageesee toga, yo yosoo enigamelesoo wooloome,” dee takoosoo. Esino Loum gamalee eyo tei magoo hogugu oso egeesee takaso, “Goo ee tei.” Yesuyee takolone, sobo egee wooloome, dee takooga, yayo Loum gamalee eyo tei magoo ee gababileeso. Esino yayo takolone, sobo egee na wooloome, dee takooga, yayo Moseseeye tei magoo ee gababileeso. **8:7:** Deut 17:7

meleeso.

⁹ Esemé odoo susuga sobo egee ido simi oso Yesuwo to duloso obulone, daga adaga dimaga bei mooloogooloso hedebe du, hedebe du diso. Osoloso odoo susuga olo poo-goo dulone, hedebe Yesu dio sobo egee dio omapoo poo-gooso.

¹⁰ Esemé Yesuye toboloso sobo mapoo egeesee takaso, “Sobo, no goweli odoo hamapoo debei ee kasomo? Odoo hee nee tokenee eyo nei namapoo dala tenelai hedebe badolo?” dee takaso.

¹¹ Esemé sobo ogooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Wiligi odoo, haye, odoo hee medoo,” diso.

Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Anosee nee tokenee eyo nei ayo namapoo dala tenelaimé. Esiga no di. Esino no tokenee see tobu na te,” dee takaso.]

Yesu mipoo hageeyo gadeebugu

¹² Esemé Yesuye odoo mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, “Mipoo hageeyo gadeebugu ee aso. Esiga a dodomo sili odoo yo neliga ma kulodu sileime. Esino yo gie badeli talai eligili gadeebugu ee talaiso,” dee takaso.

¹³ Esemé odoo mooloogoodoo ee ma kuloduga Pelisi odooso nei egeesee takaso, “No wulo nee goo ee takomolo. Esiga nayo egee

takoo goo ee iba tei koo toso,” dee takaso.

¹⁴ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “O. Tei takoo. A mo goo ee takooso. Esino ayo hagee takoo tei goo taka. Bei, ayo simi mi ee a gooleedoo. Osoloso ayo dilesó badalai mi onosee a gooleedoo. Esino ayo simi mi sabolo, osoloso ayo dilesó badalai mi ee, niba gooleedele.

¹⁵ Esiga mi odoo dia goo ee dodolone, niyo emegei dia goo ee midiliso. Esino ayo emegei dia goo ee koo midili.

¹⁶ Esino ayo emegei dia goo midilei gooleega, ayo medee tei goo maga dia goo midileiso. Bei, ayo mobusomo koo midili. Esino mo Ma a diye di sabolo goo ka midili.

¹⁷ Esiga Moseseeye tei magoo hogugu oso egeesee takooso, ‘Goo hedebe mapoo odoo bakadio oso to hedebe onosee takooga, diayo egee takoo ee tei goo takooso,’ deliso.

¹⁸ Esiga anosee tei magoo egee dodolone mawo nediliyo mo goo maga tei goo takooso. Osoloso mo Ma a diye di oso mo goo maga tei goo takeliso.”

¹⁹ Esemé Pelisi odooso nei yimapoo egeesee takaso, “Nama kasomo?” diso. Esino Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Mo Ma sabolo osoloso a, niba gooleedele. Niba a gooleedoo diepi, mo

Ma nose niba gooleedeliyo,”
dee takaso.

²⁰ Yesuye tei moso ma kulodu emegei di molee tenee mageli koola omapoo toboldulone, goo susuga hagee eligimeleeso. Esino odoo heeso yo tele. Bei, o biame tugodelega.

Yesu eyo o goo taka

²¹ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Ayo peegoo duga, niyo a esileiso. Esino niba goo tokenee ma kulodu doboldulone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso. Osoloso ayo badalai mi omapoo sibilei, niba tebileime,” dee takaso.

²² Esino Yu odoo oso egeesee takaso, “Bei kasi maga Yesuye takolone, yayo badalai mi omapoo sibilei, iba tebileime, dee ka takayo? Iba gooleedele, Yesu eyo nediliyo wooloomalame ka sabele,” diso.

²³ Esemee Yesuye dia to duloso nei egeesee takaso, “Niba mipoo hamapoo debeli odoo. Esino a Kei mi ma dokodooga simi. Esiga niba mi odoo. Esino a mi odoonee.

²⁴ Goo egeesi maga ayo nimapoo takolone, nibada goo tokenee hapelega poogoloso wedileiso, dee ka taka. Bei, ayo mo goo* maga taka mapoo niyo tei telega poogooga, niba nibada goo

tokenee hapelega poogoloso wedileiso.”

²⁵ Esemee diayo nei egeesee takaso, “No odoo ogumo?” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo eligi bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo mo goo nimapoo olo eligiso.

²⁶ Esiga ayo nimapoo tokenee odoo dee takalai goo bei moloso. Esino a diye di odoo oso takeme du goo ono ayo odoo mapoo ka takomo sili. Bei, yo tei goo takeli.”

²⁷ Egeesi ma kulodu Yesuye amamo goo takano, Yu odooso duloso medee kibiya gooleedele.

²⁸ Esemee Yesuye see dimapoo egeesee takaso, “Niyo Odoo Holo a toloso dokodoo poudoga,* omapoo niyo mo goo ee medee kibiya gooleedalaiso. Osoloso ayo mawo goomoga goo koo tomo sili goo onosee niba gooleedalaiso. Bei, mo Maye amapoo taka goo hedebe ee ayo ka eligimo sili.

²⁹ Esiga a diye di odoo ee abolo hodobo badoso. Yo a koo poogoo dili. Bei, ayo hedebe yo goomogalai goo ono tomo sili.”

³⁰ Esiga Yesuye goo hagee takeme, odoo susuga yimapoo tei tooso.

Tei goo oso odoo tokenee

8:20: Yon 7:30 **8:21:** Yon 7:34; 13:33 **8:23:** Yon 3:31 * **8:24:** *ayo mo goo*
- Godeeyo to Guliki odoo dia toso hogugu mapoo Yesuye takolone, yo aso, dee taka egee yo Keliso, Godeeye hesia dolone ka taka. **8:28:** Yon 3:14 * **8:28:** *a toloso dokodoo poudoga* - Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka.

*ma kuloduga
peegoo gilimado dili*

³¹ Esemé Yesúye Yu odoó yimapoo tei telaga odoó mapoo egeesee takaso, “Niyo ayo eligi goo hamapoo medee kibiya kookoodoloso dodomo silesiboga, niba tei mo hamamee dili odoó dalaiso.

³² Esiga niba tei goo ee gooledalaiso. Osoloso tei goo oso niba nei mauwe tou teli goo maga peegoo gilimado dileiso.”

³³ Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Eibalahameeyo amawe dio ibaso. Esiga iba odoó heeso wiligi doloso badoboome, hegi goo ma kulodu nei mauwe o tou tolone ka debele. Bei kasi maga nayo imapoo takolone, ‘hegi goo ma kuloduga puo pagalaiso,’ dee ka takala?”

³⁴ Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo goo tokenee tolone badoga, yo goo tokeneeso wiligi doloso ka badoso.

³⁵ Esiga nei mauwe tou teli odoó ee o wiligi odoó eyo soosoo sabolo kookaiyo osee koo badeli. Esino owoloye o soosoo sabolo kookaiyo osee badeliso.

³⁶ Esiga Owolo ayo niba tokenee goo ma kuloduga puo poogooga, niba tokenee goo ma kuloduga tei olo puo pagalaiso.

³⁷ A gooleedooso, niba Eibalahameeyo amawe dio. Esino niyo a wooloomalame

ka goomogoso. Bei, ayo eligi goo ee nima kulodu malai, niba koo goomogoso.

³⁸ Mo Maye goo amapoo eligi ee ayo nimapoo ka takomo siloso. Esino niba noseé nibada amaye takeme du goo ee tomo silesiboso.”

³⁹ Esemé diayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Ibada ama ee Eibalaham,” diso.

Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba tei Eibalahameeyo owolo dio diepi, niyo goo Eibalahameeyo moodoo egeesee moodoolone debeli.

⁴⁰ Esino tei goo Godeeye amapoo tenee ee ayo takomo sileeme, niyo a wooloomalame seeso. Esino Eibalaham goo egeesi moodele.

⁴¹ Esiga goo nibada amaye moodoo hedebe onosee niyo ka moodoomo siloso.”

Esemé diayo Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba giba holonee. Esino ibada Amadee ee hedebe Godeeso,” dee takaso.

⁴² Esemé Yesúye nei dimapoo egeesee takaso, “Godee tei nibada Ama diepi, a niyo diya goolee sabolo debeliyo. Bei, a Godee maga sibilesó hamapoo ka badoso. Yayo a diye diso. Esiga a mawo goolee sibilesó hamapoo koo badoso.

⁴³ Niba kasi maga goo ayo taka ee duloso gooleedelega ka dabala? Niba goo ayo eligi ee dulei gowoolone ka seeso.

44 Esiga nibada ama ee Saiten. Esiga niyo o goo ogoloso yayo goomoga goo ee talame diya goomegeliso. Bei, bei mooloogoo biame maga epedee hamapoo sibulone yo odoos wooloomali doloso badebeiso. Osoloso yo gamenee takeli odoos. Bei, yima kulodu tei goo takeli me. Osoloso yayo gamenee takooga, yayo wulo o goo ee takeli. Bei, yo gamenee takeli odoos. Osoloso game-nee takeli eyo bei yoso.

45 Esino ayo nimapoo tei goo takeliso. Goo egeesi maga niyo mo to mapoo tei koo teli.

46 Esiga goo tokenee ayo moodoo ee niyo egeisomo? Haye, me. Ayo tei goo takomo silino, niyo kaseega mo to mapoo tei tele ka pagala?

47 Godeeyo odoos oso o to duloso omapoo mesimo silesibiliso. Esino niba Godeeyo odoonee. Esiga goo egeesi maga niba o to duloso omapoo mesilega ka poogooso.”

Yesuye Eibalaham dagadi

48 Esem Yu odooso nei Yesu mapoo egeesee takaso, “Iyo namapoo takolone no Samaliya odoos bo holo pala, dee takemeni ee tei taka.”

49 Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo kulodu bo holo koo badoso. Esino ayo mo Mayo hu dokodoo poudiliso. Esino

niyo abolo takolone mo hu dokodoo poudilega pegeliso.

50 Esiga edebeeyo mo hu dokodoo poudalame ayo goo hagee koo tomo siloso. Esino odoos heeso diya goomogoso, edebeeyo mo hu dokodoo poudalame. Yo goo midili odoos.

51 Esiga ayo nimapoo tei goo taka. Odoos agayo mo to mapoo mesimo siloga, yo talaime.”

52 Esem Yu odooso Yesu mapoo egeesee takaso, “Iba epedee olo gooleedo, no tei nee kulodu bo holo bado. Bei, nayo daga egeesee takaso, ‘odoo agayo nee to mapoo mesimo siloga, yo talaime,’ diso. Esino ibada amawe Eibalaham dio osoloso Godee maga to tolos kokodo takomo silesibili odoos diba olo wediaso.

53 Esiga ibada amawe Eibalaham ee nayo dagadi doloso ka takala? Bei, ibada amawe Eibalaham olo taso, osoloso Godee maga to tolos kokodo takomo silesibili odoos onosee olo wediaso. Egeesi ma kulodu nayo goolee no odoos ugu gweliyo?” dee takaso.

54 Esem Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Ayo goo tomo sili hagee mo hu dokodoo poudalame ka tomo sili diepi, goo hagee bei mauwe meliyo. Esino mo Maye mo hu dokodoo ka poudomoloso. Yo niyo takolone nibada Godee deliso.

⁵⁵ Esino niba yo gooleedele. Esino ayo yo ka gooleedoo. Esino ayo takolone, 'a o goo gooleedele,' dee takeli diepi, a gamenee takeli odo niba egeesi masi badeliyo. Esino a o goo gooleedoo, osoloso a to yayo taka mapoo mesimo siliso.

⁵⁶ Esiga nibada amawe Eibalaham goomogaso, ayo mipoo hamapoo simi ee agalame. Osoloso a olo sibume, yayo ogoloso diya goomogaso."

⁵⁷ Esemé Yu odooso nei yimapoo egeesee takaso, "No dugo 50 tugodele. Esino nayo takolone, no Eibalaham olo egeiso, dee ka takala?"

⁵⁸ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo tei goo nimapoo ka taka. Bei, Eibalaham soomagelega badoboome, daga a olo badebeiso."

⁵⁹ Yesuye egeesee taka dulosolo diayo komonolone, yo tolosolo enigilame sino poo-gooso. Esemé Yesu mada wua moloso tei moso ma kuloduga peegoo diso.

9

Yesuye odo howo neliga osee soomagoo ee tekepo pa

¹ Esiga Yesu yo dulone odo howe egeiso. Odo egee oweeye soomagolone howo neliga o egeesi soomagoona.

² Esemé Yesu o hamamee dili odo oso Yesu mapoo egeesee takaso, "Eligili odo, odo agamo goo tokenee oso

yo howo neliga egeesee ka soomagoowo? O goo tokenee oso egeesee ka soomagoowo, o owee dio ama dio eyo goo tokenee maga howo neliga egeesee ka soomagoowo?" dee takaso.

³ Esemé Yesuye egeesee takaso, "Odo howo neliga hagee o goo tokenee oso egeesee ka sele, osoloso ama dio owee dio eyo goo tokenee oso egeesee ka sele. Esino odo howo neliga soomagoo goo eyo bei ee egeesi moloso. Godeeye kitulugu goo ee yimaga woola yilige bigilame, yo howo neliga egeesee ka soomagoo.

⁴ Esiga biame osee mologa, iba odo a diye di eyo tou ee tomo. Esino gesi olo siboga, odo heeso tou hee talai tebileime.

⁵ Esiga ayo mipoo hamapoo osee hagee bado oso mipoo hamapoo keme masi gadeebugu ka moloso."

⁶ Yesu to hagee takoloso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso odo howo neliga eyo howo mapoo hediso.

⁷ Osoloso odo omapoo egeesee takaso, "No Sailowam howo ou mapoo nee howo hapalame di," diso. Esiga Sailowam hu eyo bei ee diye dolone takeli. Esemé odo egee dilesolo o howo hapoome tekepo paso. Esemé yo see wedi sibulone medee ogomo simiso.

⁸ Egeesi ma kulodu odoo koola mapoo debeli sabolo osoloso odoo aboso yo daga eli domopoo bi howolone badoboome egei oso egeesee takaso, "Odoos hagee eli palaga bi howolone bado-boomeni osobe," diso.

⁹ Esemee odoo aboso egeesee takaso, "O. Odoos hedebe ogoso," dee takemeleeso. Esino odoo aboso egeesee takaso, "Haye, odoo ogosonee, odoo hee yo masi molodoo," dee takemeleeso. Esemee odoo eyo egeesee takaso, "Odoos egee tei aso," dee takemeleeso.

¹⁰ Esemee diayo yimapoo egeesee takaso, "Nee howo kaseme tekepo ka payo?" diso.

¹¹ Esemee yayo egeesee takaso, "Edebeeyo takolone Yesu deli oso mi mapoo magawo pagamagoloso, deeso deeseegoloso omapoo beesee doloso mo howo mapoo basago hediloso amapoo egeesee taka, a Sailowam howo ou mapoo mo howo hapalame diyena. Esemee a dileso mo howo keesee hapoono tekepo ka poowa," diso.

¹² Esemee diayo yimapoo egeesee takaso, "Odoos egee kasomo?" Esemee yayo dimapoo egeesee takaso, "A gooleede," dee takaso.

Pelisi odoos odoo howo neliga tekepo pa mapoo woosa

¹³⁻¹⁴ Yesuye odoo howo neliga tekepo pa hagee, Yu odoos hasali biame mapoo tekepo ka pa. Esiga odoo aboso odoo howo neliga Yesuye tekepo pa ee Pelisi odoo mapoo ido diso.

¹⁵ Esemee Pelisi odoos yimapoo egeesee takaso, "Nee howo kaseme tekepo ka payo?" diso. Esemee nei yayo dimapoo egeesee takaso, "Yesuye basago beesee doloso mo howo mapoo hedime, mo howo howomoo keesee hapoono, see tekepo ka pa," dee takaso.

¹⁶ Egeesee taka duloso Pelisi odoo aboso egeesee takaso, "Yesu hagee Godee maga sibile. Bei, yo Godee maga simi diepi, ibada hasali biame mapoo tou tolone tei magoo ee gababile pegeliyo," diso.

Esino odoo aboso egeesee takaso, "Kasee maga goo tokenee teli odoo oso goo toowa opusomo di hageesee ka moodoomo silosomo?" dee takemeleeso. Goo egeesi maga Pelisi odoos Yesuwo goo maga dieso dima kulodu domo pi meleeso.

¹⁷ Osoloso Pelisi odoos odoo howo neliga tekepo pa mapoo see tobu egeesee woosaso, "Odoos nee howo tekepo pa ee odoo ogu gooleesimo?" diso. Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, "Ayo goolee, yo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo gooleeso," dee takaso.

18 Esino odoo hagee daga tei howo noluguloso badebei goo omapoo Yu odoo dia wiligi odoo diba tei dele. Esiga tei goo beleso gooleedalame, diayo owee dio ama dio idooso.

19 Osoloso diba olo sibilesa tebisamolome, wiligi odooso dimapoo egeesee takaso, "Niyo takolone, nowolo howo neliga osee soomagoogo, dee takemeni ee hagosomo? Esiga kasi maga epedee o howo olo tekepo poloso ka badosomo?" dee takaso.

20 Esemee owee dio ama dio oso nei egeesee takaso, "O. Hagee tei ibada owolo howo neliga osee soomagoo oso, goo ee iba gooleedooso.

21 Esino o howo kasee tekepo payo? Iba gooleedele. Osoloso odoo yo tekepo pa onosee, iba gooleedele. Esiga niso ibada owolo mapoo woosalo ege. Bei, yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba," dee takaso.

22 Diayo dia wiligi odoo tebisa ogoloso obulone wulo dimapoo to hageesee ka taka. Bei, Yu odoo dia wiligi odoo oso goomoga goo hageesee olo magooso, "Edebeeyo takolone Yesu ee Keliso dee takooga, yo Yu odoo dia howo gisili moso ma kuloduga hu taloso peegoo magoo damalaiso," dee takaso.

23 Goo egeesi maga owee dio ama dio oso takolone, "Yo olo kauwudooga, yayo o goo ee nimapoo takalai teiba,"

dee ka taka.

24 Esiga Yu odoo dia wiligi odoo oso see tobu odoo howo neliga tekepo pa ee idoloso yimapoo egeesee takaso, "Godeeyo howo woola nayo imapoo tei goo takee. Bei, odoo no tekepo pa egee goo tokenee teli odoo, iba gooleedoo."

25 Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, "A gooleedele, yo goo tokenee teli odoo bele, o, goo tekepo teli odoowo. Egeesi ma kulodu goo hagee a gooleedoo, a daga howo neliga badebeiso. Esino epedee hamapoo mo howo olo tekepo poloso see ka ogomo siloso."

26 Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Odoo hagosu namapoo kasee moodoome, nee howo see tekepo ka payo?" dee takaso.

27 Esemee odoo ogoso nei egeesee takaso, "Ayo nimapoo goo susuga olo takaso. Esino niyo mo to medee dule. Esiga niyo bei kasalame goo egee see dulame ka sala? Esiga niba noseeyo di hamamee dilei goomogolone ka sala?" dee takaso.

28 Esemee diayo yo manolone yimapoo egeesee takaso, "No o hamamee dili odoo. Esino iba Moseseeyo hamamee dili odoo.

29 Bei, Godeeye Moses mapoo to taka ee, iba gooleedooso. Esino odoo no tekepo pa ee, iba gooleedele."

30 Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, “Goo hagee kaseeyo? Yayo mo howo tekepo paso. Esino niba o goo gooleedelega ka dosomo?”

31 Bei, iba gooleedoo, Godee yo goo tokenee teli odoo eyo to koo duli. Esino yayo o to mapoo mesiloso yayo goomoga goo tomo silesibili odoo eyo to ee duli.

32 Esiga mipoo hagee bei mooloogoo maga simino epedee hamapoo, odoo heeso odoo howo neliga soomagoo ee tekepo paso dee taka goo ee iba dule.

33 Esino Yesuye mo howo tekepo ka pa. Esiga yo Godee maga sibile diepi, yayo goo hee moodoolai tebile pegeliyo.”

34 Esemé diayo gowoolone nei yimapoo egeesee takaso, “No gie daga soomagoo biame maga simino epedee hamapoo, no goo tokenee teli odoo doloso badebeiso. Esiga nayo kasalame imapoo goo eligilame ka sala?” dee takaso. Esemé diayo yo toloso howo gisili moso ma kuloduga peegoo ido diso.

Diowo howo seme

35 Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso odoo howo neliga tekepo pa ee howo gisili moso maga peegoo ido di goo ee Yesu yo duso. Esiga yayo odoo egee ogoloso yimapoo egeesee takaso, “No Odoo Holo mapoo tei dosomo?” dee takaso.

36 Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, “Odoo Holo ee odoo ogumo? Amapoo takee, eseega ayo yimapoo tei ka talaiya,” dee takaso.

37 Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “No yo olo egeiso. Esiga yayo epedee nobolo to egee komoloso,” diso.

38 Esemé odoo ogoso nei egeesee takaso, “Lodee, a namapoo tei toso.” Osoloso yo gasuwoloso badolone Yesuwo hu dokodoo poudooso.

39 Esemé Yesuye egeesee takaso, “Ayo mipoo hamapoo goo midilame simiso. Goo ee odoo howo neliga oso see medee agalame, osoloso odoo howo tekepo ee see howo neligalame,” dee takaso.

40 Esemé Pelisi odoo abo koola omapoo tebisamelee oso Yesuye to egeesee taka ee duloso yimapoo egeesee takaso, “Nayo goolee, iba howo neliga goolone, egeesee ka takala?” dee takaso.

41 Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niba howo neliga odoo diepi, niba goo tokenee teli odoo dele pegeliyo. Esino niyo takolone, niba howo neliga odoonee dee egee takoo oso niba goo tokenee teli odoo doloso osee ka doso.”

10

Sipi be bali odoo eyo goo

*maga
wudu taka*

¹ Yesuye see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Edebeeyo sipi be beelee ma kulodu osulu maga gadilega, see eli hee maga sibilesa kulodu gaduga, yo heli teli odooso.

² Esino osulu maga gadili odoe ee tei sipi be bali odooso.

³ Esiga osulu gibadeli odoe oso osulu yadeliso, sipi be bali odoe oso kulodu gadilame. Osoloso sipi beso dia bali odoe eyo to duliso. Osoloso dia bali odooso dia hu hesigaloso, beelee ma kuloduga peegoo gilimado diliso.

⁴ Osoloso yayo o sipi be susuga peegoo gilimado dileso, daga yayo malalo duga, diba yima hamamee diliso. Bei, diba o to gooleedooga.

⁵ Esino diba odoe heeso di hamamee koo dili. Esino ee ma kulodu odoe heeso diba sibilame haga, diayo yimaga kukulo dileiso. Bei, diba odoe egeeyo to gooleedelaga.”

⁶ Yesuye wudu takolone odoe mapoo hageesee eligiso. Esino wudu taka goo eyo bei ee diba medee kibiya gooleedele.

Yesu yo osulu

⁷ Osoloso Yesuye dimapoo see egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Sipi be beelee eyo osulu ee aso.* ⁸ Esino

a sibilega badoboome, odoe susuga daga malalo sibadee egee bia ee heli teli odooso. Esiga sipi beso dibada to duloso mesile.

⁹ Osulu aso. Edebeeyo amaga gaduga, yo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadilesa, kookaiyo badobosogie badeli talaiso. Osoloso yo siloga, Yesuye medee bamalaiso.

¹⁰ Esiga heli teli odoe ee wulo heli talame, osoloso odoe wooloomalame, osoloso tokenee palame ka sibili. Esino ayo simi hagee, niyo gie badeli tolosa, goo tekepo susuga ee tolone dabalame ka simi.”

Yesu sipi be medee bali odoe

¹¹ “Esiga sipi be medee bali odoe ee aso. Egeesi ma kulodu sipi be medee bali odoe oso o sipi be ee gooloogalame o gie badeli teli mapoo mageliso.

¹² Esino nei talame tou teli odoe oso sipi be medee bellega pegeliso. Bei, yo sipi be bali odoonee, osoloso sipi be hagee tei onee. Esiga dobu so simi ogoloso sipi be omapoo poogoloso yo pulo diliso. Esiega dobu soso sibilesa sipi be abo wooloomaga, abo kukulo diliso.

¹³ Bei, nei talame tou teli odoe oso sipi be medee goolega, wulo pulo diliso.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga sipi be medee bali odoe ee aso. Egeesi ma kulodu mo Maye mo goo

* **10:7:** Edebeeyo Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo gadili ee Yesu maga ka gadili. **10:8:** Jer 23:1-2; Ezek 34:2-3 **10:11:** Psa 23:1; Yili 7:17 **10:12:** Diye 20:29 **10:14-15:** Mat 11:27; 1Yon 3:16

ee gooleedoloso ka badoso. Osoloso ayo mo Mayo goo onosee gooleedoloso ka badoso. Goo egeesi masi mo sipi beso a gooleedoloso ka doso, osoloso ayo diba gooleedoloso ka badoso. Esiga mo sipi be ee gooloogalame ayo mo gie badeli teli mapoo magalaiso.

¹⁶ Osoloso mo sipi be abo* dono, diba mooloogoodoo hagee ma kulodu mauwe. Esiga a goomogoso, diba nosee gilimado sibilame. Osoloso diayo mo to duleiso. Osoloso diba soosoo hedebe doloso dogo, bali odoos hedebeso bamalaiso.

¹⁷ Esiga mo Maye a diya gweliso. Bei, ayo mo gie badeli ee teli mapoo magalaiso, osoloso see ka talame.

¹⁸ Esiga odoos heeso mo gie badeli ee amaga peedee dalaime. Esino mawo goomoga goo ee dodolone, ayo mo gie badeli ee wulo wulayo tenelaiso. Esiga ee ma kulodu, ayo mo gie badeli ee odoos halo teli mapoo magalai amapoo kitulugu moloso, osoloso see peedee dalai amapoo kitulugu moloso. Bei, goo hagee mo Maye ayo moodoolame amapoo kitulugu sabolo olo takaso."

¹⁹ Esemee Yu odoos Yesuwo to duloso dieso dima

kulodu toso agadigilone abo piso.

²⁰ Egeeseelone odoos aboso egeesee takaso, "Yo bo holo peleso badolone ka halaboomo silo. Esiga o to na dui," dee takaga meleeso.

²¹ Esino odoos aboso egeesee takaso, "Odoos bo holo pala oso goo tekepo hageesi kasee takomo sileiyo? Osoloso bo holoso odoos howo neliga tekepo palai teibayo?" dee takaga meleeso.

Yu odoos Yesu mapoo tei tele poogoo

²² Esiga wau biame mapoo Yelusalem mi mapoo Yu odoos dia tei moso osulu ya ee gooleebugulone wo neso.*

²³ Osoloso wo ne biame omapoo Yesuye tei moso tegei beelee ee ma kulodu Solomonowo hau mapoo sileeso.

²⁴ Esemee Yu odoos yo ogoloso sibilesos tobolos sidiboloso yimapoo egeesee takaso, "Iba biame susuga nee goo mapoo diya goolone ka doso. Esiga nayo imapoo woola takee, no tei Kelisowo?" dee takaso.

²⁵ Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, "Ayo nimapoo olo takaso. Esino niyo mo to mapoo tei tele. Esiga goo toowa

10:16: Isa 56:8; Ezek 34:23 * **10:16:** *sipi be abo* - odoos hagee Yu odoonee ee takooso. Osoloso mooloogoodoo hagee Yu odoos ee takooso. **10:17:** Pil

2:8-9 * **10:22:** Daga hoogoo Siliya biaso Yu odoos sabolo ha temeleso Yelusalem peedee buguso. Osoloso diayo tei moso mapoo be wooloso, siloso dia godee mapoo teneeso. Esiga tei moso ee Godeeyo howo woola tokenee paso. Osoloso see hamamee Yu odoos Siliya bia habuguloso Yelusalem see dieso peedee doos. Osoloso see tobu tei moso ee Godeeyo dalame peegoo magoloso see osulu yaso.

opusomo di ayo mo Mayo hu maga moodeli oso nimapoo mo goo ee eligiso.

²⁶ Esino niyo tei koo toso. Bei, niba mo sipi benee.

²⁷ Mo sipi beso mo to duliso. Osoloso a diba gooleedoo. Osoloso diayo ama hamamee dedeliso.

²⁸ Osoloso ayo dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli teneliso. Osoloso diba Godee maga pileime. Osoloso diba mo dee maga odoo heeso peedee dalaimo.

²⁹ Mo Maye mo sipi be hagee amapoo olo teneeso. Osoloso yayo kitulugu oso odoo susuga oso kitulugu ee dagadi. Esiga odoo heeso mo Mayo dee maga peedee dalai tebile.

³⁰ A mo Ma sabolo hedebe.”

³¹ Esemu Yu odooso Yesu enigilame yo see tobu misigasoo.

³² Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Mo Maye amapoo kitulugu teneme, ayo nibada howo woola goo tekepo moodoomo sileeso. Esino goo tekepo susuga ayo moodoo ee ma kulodu goo hee kaso tokenee daga, niyo a wooloomalame ka sala?” dee takaso.

³³ Esemu see Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso egeesee takaso, “Nayo goo tekepo moodoo maga iyo no wooloomalame koo seeso. Esino nayo Godeeyo goo maga to tokenee taka ee duloso no wooloomalame

ka seeso. Bei, no wulo odoo wuluge, esino see nayo takolone, no Godee, dee takeliso.”

³⁴ Esemu Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Nibada tei magoo ee ma kulodu Godeeye egeesee takooso, ‘Niba godee,’ deliso.

³⁵ Egeesi ma kulodu iba gooleedoo, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei goo takooso. Esiga Godeeye o to mapoo tei teli odoo mapoo takolone, diba godee, deliso.

³⁶ Esiga ayo takolone, a Godeeyo Owolo doloso ka takano, bei kasi maga niyo takolone, ayo Godeeyo goo maga to tokenee takoo, dee ka takala? Bei, mo Maye a hesialoso mipoo hamapoo sibeye diso.

³⁷ Esiga ayo mo Maye goomoga goo ee moodelega badoga, niyo to ayo taka mapoo tei tele ka peegee.

³⁸ Esino niyo to ayo taka mapoo tei tele poogolone, wulo goo ayo hagee tomo silo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei ka te. Bei, niyo egeesee seega, mo Ma asalo hedebe doloso hagee do goo ee niba gooleedalaiso.”

³⁹ Esemu odoo susuga oso to hagee duloso Yesu see talame seme, Yesu dimaga pee-goo diso.

⁴⁰ Osoloso Yesu see Yoden howo dalo sooweleso, Yoneeyo daga odoo howo olugumelee mi omapoo badebeiso.

⁴¹ Esemе odoo susuga oso yimapoo sibilesо egeesee takaso, “Yoneeye goo toowa opusomo di moodoomo sile. Esino yayo Yesuwo goo maga taka goo susuga ee tei goodoo,” dee takaga meleeso.

⁴² Esemе odoo susuga omapoo debeli oso Yesu mapoo tei tooso.

11

Lasaleseeye ta

¹ Betani mi mapoo badeli odoo hee paiye badebeiso, o hu Lasales. Osoloso omoo Meli dio Mata dio onosee Betani mi omapoo debeli.

² Meli hagoso hamamee Lodeeyo homo mapoo mopoodoosoo sooloso o wuduso talaiso.

³ Esiga Meli dio Mata dio odoo hee mapoo dia to takaso, yayo dilesо Yesu mapoo takalame. Esemе yayo dilesо Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo no gooma ee paiyega badoso,” dee takaso.

⁴ Esino Yesu to hagee du-losо egeesee takaso, “Paiye ogoso yo talaime. Esiga goo hagoso peledabalaiso, edebeeyo goo hagee ogoloso Godeeye kitulugu sabolo osoloso Owolo ayo kitulugu ee gooleedalame,” dee takaso.

⁵ Esiga ee ma kulodu Yesuye Mata dio, omolo Meli

dio, osoloso Lasales diya gweliso.

⁶ Esino yo Lasaleseeye paiye goo ee duloso saga dilega, biame bakadio omapoo badebeiso.

⁷ Biame bakadio poogoloso Yesuye o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Iba see Yudiya mi mapoo wedi dimo,” dee takaso.

⁸ Esemе o hamamee dili odoo oso yimapoo egeesee takaso, “Eligili odoo, no omapoo badoboome, Yu odooso no yoso wooloomalame sino poogooso. Esiga no see kasalame mi omapoo wedi dilame ka sala?” dee takaso.

⁹ Esemе Yesuye egeesee takaso, “Biame hedebe ma kulodu osoko howo 12 moloso. Esiga edebeeyo biame siloga, yo takodee bigileime. Bei, yo gadeebugu ma kulodu siloga.*

¹⁰ Esino edebeeyo gesi siloga, yo takodee bigileiso. Bei, yimapoo gadeebugu mega.”

¹¹ Yesuye to hagee takoloso see egeesee takaso, “Ibada odoo Lasales yo tiamoloso. Esiga ayo yo tidibigileiso,” dee takaso.

¹² Esemе o hamamee dili odoo oso egeesee takaso, “Lodee, yo wulo tiaga, see weidileiso,” dee takaso.

¹³ Esino Yesuye taka goo ee ma kulodu Lasales yo tei olo ta neme ka taka. Esino Yesu

11:1: Luka 10:38-39 **11:2:** Yon 12:3 **11:4:** Yon 9:3 * **11:9:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Yesu yo gadeebugu. Yayo o hamamee dili odoo dibolo hodobo egee bado goo maga, diayo goo kodilei bei mauwe. Bei, Godeeye goomoga goo ee talame yayo biame teiba dimapoo teneeso.

o hamamee dili odo o so goolee Lasales wulo tiamolo gooleeso.

¹⁴ Esemee Yesuye dimapoo woola egeesee takaso, "Lasales olo ta moloso.

¹⁵ Esiga a goomogoso, ayo niba halo yo agalame dile. Esino ayo yimapoo goo moodoo ee niso ogoloso amapoo tei talaiso. Esiga yimapoo dimo."

¹⁶ Esemee Tomas, o hu hee Didimas deli, oso Yesu o hamamee dili odo o abo mapoo egeesee takaso, "Iba nose Yudiya mi mapoo dimo, Yesu bolo hodobo talame," dee takaso.

Odoo wedia hogogaduloso see gie badeli teneli ee Yesu yoso

¹⁷ Yesuye sibilesa Betani mi mapoo peledoboloso egeino, Lasales bi ma kulodu tamelee biame bakadio bakadio di poogoloso molome egeiso.

¹⁸ Betani mi hagee Yelusalem mi maga haga hoogoonee, wulo kilomita bakadio hedebe di egeesi.

¹⁹ Osoloso Meli dio Mata dio omolo Lasaleseye ta maga goohele sabolo doboome, Yu odo aboso dibolo hodobo dabalame, Yelusalem maga sibadeeso.

²⁰ Esemee Mataye Yesuye simi goo ee duloso, yo eli domopoo tugodalame diso. Esino Meli yo mosopoo badebeiso.

²¹ Esemee Mataye Yesu tugodoloso yimapoo egeesee

takaso, "Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo.

²² Esino a gooleedoo, goo hagee ma kulodu, nayo ogo goo ee Godee mapoo woosaga, Godeeye goo egee namapoo tenelaiso," dee takaso.

²³ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Nomolo see hogabileiso," diso.

²⁴ Esemee Mataye nei yimapoo egeesee takaso, "A gooleedoo, yo biame hamameedee mapoo odo wedia oso hogogabuoga, yinosee omapoo hogadileiso," dee takaso.

²⁵ Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Odoo wedia maga hogogaduloso see gie badeli teneli ee aso. Esiga edebeeyo amapoo tei toloso badoboso toga, yo kookaiyo gie badalaiso.

²⁶ Osoloso edebeeyo amapoo tei toga, o dio talaime, esino yo kookaiyo gie badalaiso. Esiga Mata no goo hamapoo tei tosomo?"

²⁷ Esemee Mataye nei yimapoo egeesee takaso, "O, Lodee, a goo hamapoo tei toso. Bei, no Keliso, Godeeyo Owolo, mipoo hamapoo sibileigo dee takemelee ee noso," dee takaso.

²⁸ Mataye to hagee taka koodobuloso see wedi dileso omolo Meli mapoo mada egeesee takaso, "Eligili odo olo sibilesa bado. Esiga yayo

no agalai goomogona,” dee takaso.

²⁹ Meli to hagee duloso toboloso Yesu agalame saga diso.

³⁰ Yesu mosopoo pelede-belega, Mataye dileso yo tugodoo mi omapoo osee badebeiso.

³¹ Esem Yu odooso Meli pidilone diba yibolo hodobo mosopoo debeiso. Esino yayo saga toboloso di ogoloso yima hamamee diso. Diayo goolee Meli bi mapoo dileso pisilei gooleeso.

³² Esino Meliye Yesuye badebei mapoo dileso o homo beiyopoo gauwuloso badolone egeesee takaso, “Lodee, no hamapoo badebei diepi, molo telega pegeliyo,” dee takaso.

³³ Yesuye Meli dio osoloso Yu odo abo Melibolo sibadee oso hodobo pupusiga molome ogoloso su hegi sabolo badolone diya goohesolo.

³⁴ Osoloso yayo dimapoo egeesee takaso, “Niyo yo kapoo magooba?” diso. Esem diayo nei egeesee takaso, “Lodee, no agalame ibolo hodobo sibe,” dee takaso.

³⁵ Esem Yesu yinosee pisaso.

³⁶ Esem Yu odooso goo egee ogoloso egeesee takaso, “Yesuye Lasales diya gweli goo ee niso ege,” diso.

³⁷ Esino odo aboso egeesee takaso, “Odo hagasoo odo howo neliga ee tekepo paso. Esiga bei

kasi maga yayo Lasales telega pagalame pidile ka poogoowo?” dee takaso.

Yesuye Lasales ta maga see hogadi

³⁸ Yesu su hegi osee molone, Lasales magoo wulu ou miyopoo simiso. Osoloso wulu ou ee yo toowaso kisiso.

³⁹ Osoloso Yesuye egeesee takaso, “Yo egee peegoo bidibigi,” diso.

Esem Lasaleseeoyo omoo Mataye egeesee takaso, “Lodee, o kou ee wulu ma kulodu melee biame bakadio bakadio di egeesi poogooga, olo hune koko,” dee takaso.

⁴⁰ Esem Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo daga takolone egeesee takaso, nayo tei toga, no Godeeye kitulugu ee agalaiso,” diso.

⁴¹ Esem odo aboso yo toowa wulu ou kisi ee peegoo bidibuguso. Esem Yesuye dokodoo bolone egeesee takaso, “Ma, ayo namapoo goomoga to ka taka. Bei, ayo namapoo taka goo ee nayo duga.

⁴² Osoloso a gooleedoo, nayo biame susuga ayo namapoo taka goo ee nayo duliso. Esino odo hamapoo egee tebisamoloo oso nayo a diye di goo mapoo tei talame, goo hagee ayo ka taka.”

⁴³ Yesuye egeesee takoloso to neligidi egeesee takaso, “Lasales, no wulu ma kuloduga peegoo gasibe,” dee takaso.

44 Esemé Lasales o dee sabolo, osoloso o homo bodo sabolo, osoloso o mudu ee dugo semeso tiegisa sabolo wulu ma kuloduga peegoo gasibilesó tobudume egeiso. Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Dugo egee puobigi, osoloso yo diye dee,” dee takaso.

Yesu wooloomalame eli esia

(Mat 26:1-5; Maka 14:1-2; Luka 22:1-2)

45 Esiga Yu odoó susuga Meli agalame sibadee oso goo Yesuye moodoo ee ogoloso yimapoo tei tooso.

46 Esino odoó aboso dileso goo Yesuye moodoo ee Pelisi odoó mapoo takaso.

47 Esiga tei moso wiligi odoó tebisa sabolo osoloso Pelisi odoó oso Yu odoó dia wiligi odoó mooloo-goodoo Sanhedelin deli ee gilimadoloso dimapoo egeesee takaso, “Iyo kasee selaisomo? Bei, odoó hagoso goo toowa mudu opusomo di bei moodoogamo siliso.

48 Iyo wulo baga, odoó susuga oso yimapoo tei talaiso. Osoloso Loum gamalee odoó oso ibada tei moso ee guobuguloso ibada odoó tokenee palaiso,” dee takaso.

49 Esemé dima kulodu odoó hee badebeiso, o hu Kayapas. Dugo omapoo yayo tei moso wiligi odoó toboloso badolone, odoó mooloo-goodoo mapoo egeesee

takaso, “Niba goo goolee mauwe odoó.

50 Esiga niba koo gooleedolo? Odoó hedebeso odoó susuga ee halo talai tekepo. Egeeseega, Yu odoó susuga iba tokenee palaimé,” diso.

51 Esiga Kayapaseeye taka goo hagee, wulo eyo goolee takele. Esino yayo dugo omapoo tei moso wiligi odoó toboloso badoboome, Yesuye Yu odoó halo talai goo ee Godeeye yimapoo eligime, yayo egeesee ka taka.

52 Esino hedebe Yu odoó halo talaimé. Esino Godeeyo odoó mi opusomo opusomo di mapoo egee do ee see hedebe dalame ka talai.

53 Esiga biame omaga bei mooloogoloso dulone Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso Yesu wooloomalame eli esiameleeso.

54 Goo egeesi maga Yesu see Yu odoó dia howo woola koo sili. Esino yayo o hamamee dili odoó sabolo mi egee poogoloso, see miwe poogoo mi koola mapoo mi hee, Epelaim deli, mapoo dileso debeiso.

55 Osoloso Godeeye Gababia wo nalai biame olo koola tooboome, Yu odoó dia mi pepuso maga Yelusalem mapoo palaso, Godeeyo howo woola diba medee mopoodoo doloso tekepo dabalame.*

11:45: Yon 7:31

11:46: Luka 16:31

11:52: Yon 10:16

11:53: Yon 5:18

* 11:55: Biame omapoo Yu odoó diba Godeeyo howo woola subugo mauwe dabalame, dia adaga dia goo ee dodolone, dia su medee hapoloso gala wooloso, siloso Godee mapoo teneliso.

⁵⁶ Osoloso diayo Yelusalem mapoo dobolone Yesu esi-amo silesibiso. Egeeseelone tei moso ma kulodu mooloogodoloso dieso nei woosa nei woosa demeleeeso, “Niyo kasee gooleedo? Yesu wo ne hamapoo sibilei-somo?” dee takaga meleeso.

⁵⁷ Esino tei moso wiligi odoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoo oso to kitulugu sabolo odoo susuga mapoo egeesee takaso, “Odoo heeso Yesuye badebei egei daga, imapoo takee, egeeseega iyo dileso yo ka talaiya,” dee takaso.

12

Meliye Yesuwo homo mapoo mopoodoo soo soo

(Mat 26:6-13; Maka 14:3-9)

¹ Gababia wo nalai ee biame ⁶ malalo hoogoo molome, Yesu yo Lasale-seeyo mi Betani mapoo see wedi diso. Lasales hagee daga Yesuye ta maga hogadi ee yoso.

² Osoloso habe mi omapoo diayo Yesuwo nei toowa mopoodoo dooso. Osoloso Mataye nei piso. Osoloso Lasales yinosee ee ma kulodu dibolo hodobo dobolone Yesubolo nei nameleeso.

³ Esemeliye mopoodoo soo tekepo nad deli i salama soo lita botoloo gegelee egeesi toloso Yesuwo homo

mapoo sooso. Osoloso o homo o wuduso taso. Esemeliye mopoodoo soo oso sisigage oso moso kulodu tiadooso. Mopoodoo soo tekepo hagee molee toowaso teli.

⁴ Esino domo omapoo Yesu o hamamee dili odoo hee badebeiso, o hu ee Yudas-Iskaliyot. Odoo hagoso hamamee Yesu ha teli odoo mapoo tiasalaiso. Osoloso yayo egeesee takaso,

⁵ “Mopoodoo soo tekepo hagee molee ko* 300 oso teli. Esino bei kasi maga mopoodoo soo tekepo hagee, iyo odoo mapoo teneloso nei molee toloso bi mauwe odoo mapoo tenele ka poogoowo?” dee takaso.

⁶ Esino Yudaseeye to hageesee taka egee, yo bi mauwe odoo ee sooloo dolone to hagee ka takele. Esino yo heli teli odooga to hageesee ka taka. Bei, yayo Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee gibadolone abo mada heli temeleeeso.

⁷ Esemeliye Yesuye egeesee takaso, “Meliye goo egee moodoo ogoloso yimapoo goo hee na moodee. Bei, yayo goo egeesi moodoo egee a toga mi doosalai ee gooleebugulone ka moodoo.

⁸ Osoloso bi mauwe odoo oso biame susuga nibolo dabalaiso. Esino a biame susuga nibolo badalaime,” dee takaso.

Wiligi odoo oso Lasales wooloomalame to mou

12:1: Yon 11:1, 43 **12:2:** Luka 10:40 **12:3:** Luka 7:37-38 * **12:5:** molee ko hagee denaliyus deli ee, biame hedebe mapoo tou too eyo nei hedebe hageesee teliso. **12:8:** Deut 15:11

9 Esiga biame domo omapoo Yu odo mooloo-goodoo toowa oso Yesuye Betani mi mapoo sibilesi badebei goo ee duloso Yesu agalame dulone, Lasales yinosee agalame diyadeeso. Bei, Yesuye yo ta maga see hogadiso.

10 Goo egeesi maga tei moso wiligi odo tebisa oso Lasales onosee wooloomalame to mouso.

11 Bei, Lasales see hogadi eyo goo maga Yu odo aboso dia wiligi odo ee poogoloso see Yesu mapoo tei tooso.

Yesuye Yelusalem mi mapoo gadi

(Mat 21:1-11; Maka 11:1-11; Luka 19:28-40)

12 Osoloso biame hee mapoo odo mooloo-goodoo toowa Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo di odo oso Yesu sibosogo di goo ee duso.

13 Osoloso diayo weiyo kookoloso Yesu tugodalame dulone to neligidi egeese takomo diyadeeso,

“Iba Godeeyo hu dokodoo poudoomo.

Odo Godeeyo hu maga kitulugu sabolo egee sibo, yo wiligi odo Godeeye pidiye dee.

Osoloso Isalael odo dia wiligi odo, yo Godeeye pidiye dee,” dee takomo diyadeeso.

14 Biame domo omapoo Yesuye donki be gie kauwa ogoloso o wagi ma dokodoo

biaso. Goo peledaba hagee Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame ka seeso. Bei, Godeeyo toso egeese takooso,

15 “Yelusalem odo, niba haga na ebi.

Nibada wiligi odo donki be pe eyo wagi ma dokodoo buloso siboso,” diso.

16 Esino biame omapoo Yesuwo hamamee dili odo oso goo hagee medee kibiya gooleede. Esino Yesu ta maga hogaduloso hamamee goo susuga Yesu mapoo moodoo oso Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tobume, goo ee ogoloso gooleedooso.

17 Esiga Yesuye Lasales ta maga hogaduloso see wulu ou ma kuloduga peegoo gasibilame i goo ee egei odo mooloo-goodoo hagee biaso odo abo mapoo takalame diyadeeso.

18 Esemee odo susuga oso goo toowa opusomo di Yesuye moodoo ee duga, diba Yesu tugodalame diso.

19 Esemee Pelisi odoosio dieso dima kulodu egeese takaso, “Niso ege. Iba kitulugu olo me poogoo. Bei, odo susuga oso yima hamamee deedeeso,” dee takemeleeso.

Yesuye eyo talai goo ee edidi taka

20 Osoloso Guliki odo aboso odo Yelusalem mapoo Gababia wo ne mapoo paladee sabolo

palaso, Godeeyo hu dokodoo poudalame.

²¹ Osoloso diba dileso Gelili mi ma kulodu mi pepooko Betesaida mapoo badeli odoo hee Pilipi mapoo egeesee takaso, “Emegei, iba Yesu agalai goomogo,” dee takaso.

²² Esemé Pilipiye Endulu takala dileso obakadio Yesu takalame diso.

²³ Esemé Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Odoó Holo ayo toowa doloso badalai biame ee olo siboso.

²⁴ Esiga ayo nimapoo ka taka. Edebeeyo ko mi mapoo segele poogoo, ko egee see opusomo dalaime. Esino ko hedebe onosee osee malaiso. Esino ko mi mapoo sogoloso opusomo doloso pologa, bou dia gasibilesó kauwuloso ko okopolo palaiso.*

²⁵ Esiga edebeeyo o gie badeli ee eyo diya goodogoga, o gie badeli ee osugobalaiso. Esino edebeeyo mipoo hamapoo badolone o gie badeli goodogelega badoga, odoo egee o gie badeli osugobalaime. Esino yo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁶ Esiga edebeeyo mo tou talai goomogoga, yo a deede sibe. Eseega, yo ayo egee bado mi omapoo yayo abolo hodobo badalaiso. Esiga mo tou teli odoo ee mo Maye o

hu dokodoo poudileiso.

²⁷ Epedee hamapoo a su diya hegi moodoo. Esiga ayo mo Ma mapoo takolone, ‘Ma, dala amapoo egee sibo nayo peegoo magee,’ dee takalai tekepowo? Haye, tekeponee. Bei, a dala egee talame mipoo hamapoo ka simi.

²⁸ Esiga Ma, nayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo eligi.”

Esemé toso Kei mi ma dokodooga egeesee taka, “Ayo toowa doloso egee bado goo ee odoo mapoo olo eligiso. Osoloso ayo dimapoo see eligileiso,” dee takaso.

²⁹ Esino odoo mooloo-goodoo omapoo tebisamelee oso to hagee duloso egeesee takaso, “Kei woo,” diso. Osoloso odoo aboso takolone, momaiyeso Yesu mapoo to takoo, dee takaso.

³⁰ Osoloso Yesuye see egeesee takaso, “To taka hagee a pidilame ka takele. Esino niba pidilame ka taka.

³¹ Esiga Godeeye mi odoo dia goo midilei biame ee hagoso. Osoloso mipoo hageeyo wiligi odoo Saiten ee Godeeye daga dileiso.

³² Esiga edebeeyo a toloso mi hamaga dokodoo poudoga,* ayo odoo susuga amapoo gido sibileiso.”

³³ Yesuye taka hagee, eyo talai goo ee kasee tomoba

12:23: Yon 13:31-32; 17:1 **12:24:** 1Kol 15:36 * **12:24:** Yesuye wudu taka hagee, eyo toloso see hogadilei goo sabolo, osoloso edebeeyo yimapoo tei talai goo maga ka taka. **12:25:** Mat 16:25 **12:27:** Psa 6:3; 42:5; Mat 26:38 **12:32:** Yon 3:14 * **12:32:** Yesuye taka hageeyo bei ee, yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso pouduloso tulugilei ee taka. **12:33:** Yon 19:6

dolone ka taka.

³⁴ Esemé odoo mooloo-goodoo oso egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee taka duliso, Keliso yo bado-boso kookaiyo badalaiso, dee takeliso. Esino bei kasi maga nayo takolone, Odoo Holo yo toloso mi hamaga dokodoo poudileiso, dee ka takeliyo? Osoloso Odoo Holo hagee odoo ogumo?” dee takemeleeso.

³⁵ Esemé Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Gadeebugu oso biame deiyepo nibolo malaiso. Esiga gadeebugu nimapoo mologa, niba gadeebugu ee ma kulodu silesibe, neligaso niba gooloogeyaga. Egeesi ma kulodu niba neliga ma kulodu silesiboga, niba niso egee du eli ee medee ogoloso gooledalaime.

³⁶ Esiga gadeebugu nimapoo osee egee molo mapoo tei te. Niyo egeesee seega, niba gadeebugu eyo owolo dio dalaiso.” Yesu to hagee takoloso koodobuloso peegoo dileso dimaga mada wuaso.

Yu odooso Yesu mapoo tei tele poogoo

³⁷ Yesuye goo toowa opusomo di susuga odoo howo woola moodoogaso. Esino edebeeyo yimapoo tei tele.

³⁸ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye taka goo sabolo tebilame, goo hagoso

peledabaso. Aisayaye egeesee takaso,

“Lodee, odoo agayo iyo taka goo ee tei ka toba?

Osoloso Lodeeye kitulugu ee odoo ogu bia dimapoo ka yilige buguba?” dee takaso.

³⁹ Esiga edebeeyo Yesu mapoo tei talai tebile. Bei, Aisayaye see egeesee takaso,

⁴⁰ “Godeeye odoo susuga dia howo gooloogooso.

Osoloso yayo diba goo goole pagalame moodooso, dia howoso kibiya egelega pagalame,

osoloso diayo medee kibiya gooleedelega pagalame,

osoloso see Godee mapoo wedi sibilesotekepo pelega pagalame.”

⁴¹ Aisayaye Yesuye toowa doloso badeli goo ee ogoloso o goo maga egeesee ka taka.

⁴² Esino odoo abo sabolo osoloso Yu odoo dia wiligi odoo abo oso Yesu mapoo tei tooso. Esino diba Pelisi odoobolo obulone, diayo tei too goo ee woola yilige bigile. Bei, Pelisi odooso dia hu howo gisili moso ma kulodu magoo ee tabigiyaga.

⁴³ Osoloso diayo Godee maga goomoga talai haga goole poogoloso, hee odoo maga goomoga talai ono diya gweliso.

⁴⁴ Esemé Yesuye to neligidi egeesee takaso, “Edebeeyo

amapoo tei toga, yo hedebe amapoo tei koo toso. Esino a diye di odoo omapoo noseet tei toso.

⁴⁵ Osoloso edebeeyo a ogoga, yo a diye di odoo onosee ogoso.

⁴⁶ Esiga ayo mipoo hamapoo neliga ma kulodu keme masi poudo simiso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo tei toga, yo neliga ma kulodu osee badalame.

⁴⁷ Esiga edebeeyo mo to duloso mesilega poogooga, ayo o goo midileime. Bei, ayo mipoo hamapoo simi hagee, odoo goo midilame ka sibile. Esino odoo dia gie badeli ee pidilame ka simi.

⁴⁸ Esino edebeeyo a gowoolone mo to telega poogooga, Godeeye goo midilei biame mapoo to ayo taka oso nei dia goo ee midileiso.

⁴⁹ Bei, a mawo gooleeso to hagee ka takele. Esino mo Ma, a diye di oso to ayo takalai sabolo osoloso ayo kasee takalai goo ee, yayo amapoo takaga, ayo egeesee ka taka.

⁵⁰ Esiga Godeeye taka to hagoso odoo mapoo gie badeli tosibiliso. Goo egeesi maga mo Maye amapoo taka goo ee see nimapoo ka takomoloso.”

13

Yesuye o hamamee dili odoo dia homo howo hapoo

¹ Yu odooso Gababia wo nali biame olo koola too-boome, Yesu yo mipoo hagee poogoloso see Ama mapoo palai biame ee olo koola tooboo, doloso gooleedooso. Esiga yayo mipoo hamapoo gie badolone, o hamamee dili odoo ee sooloo deliso. Esino yayo diba diya sooloo deli goo ee epedee dimapoo eligiso.

² Osoloso Yesuye o hamamee dili odoo sabolo habe nei nolone debeiso. Esino ee ma kulodu Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo Saitenso goo goolee olo teneeso, yayo Yesu ha teli odoo* mapoo tiasalame.

³ Osoloso Amaye goo susuga ee balame kitulugu Yesu mapoo tenee goo ee yo olo gooleedooso. Osoloso yo Godee maga simi, esiga yo see Godee mapoo wedi palai goo ee yo olo gooleedooso.

⁴ Osoloso nei nolone debei maga toboloso o dugo sage tamagoloso see dugo howo i tali ee toloso o bagi mapoo booso.

⁵ Osoloso katolo mapoo howo salama soloso o hamamee dili odoo hedebe hedebe di eyo homo hapoloso, dugo howo i tali o bagi mapoo boo oso howo i ka ta domo dilame bei mooloogooso.

⁶ Egeeseelone Saimon-Pitayo homo hapalame seme, yayo egeesee takaso, “Lodee,

nayo mo homo hapalame ka sala?" dee takaso.*

7 Esemé Yesuye egeesee takaso, "Goo ayo hagee moodoo eyo bei no epedee koo gooleedoso. Esino no hamamee gooleedalaiso," diso.

8 Esemé Pitaye egeesee takaso, "Nayo mo homo hapalaime," diso. Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Ayo nee homo hapelega poogooga, no mo hamamee dili odoonee," dee takaso.

9 Esemé Saimon-Pitaye see egeesee takaso, "Lodee, nayo hedebe mo homowe ono na hapee. Esino mo dee sabolo osoloso wiligi sabolosee hapee," diso.

10 Esemé Yesuye egeesee takaso, "Odoos howo sauwe ee o su mapoo subugo me meleeya. Esiga hedebe o homowe hapalai tekepo. Esiga niba olo subugo mauwe. Esino nima kulodu odoos hee subugo sabolo badoso."

11 Osoloso Yesu yo ha teli odoos mapoo tiasalai odoos ee, yo olo gooleedoos. Esiga yayo egeesee ka taka, "Odoos hee nima kulodu subugo sabolo badoso," dee ka taka.

12 Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapaga koodobuloso o dugo sage kaloso wedi sibilesos bulone egeesee takaso, "Niba

goo ayo epedee nimapoo moodoo eyo bei gooleedoosomo?"

13 Esiga niyo amapoo takolone, 'eligili odoos,' osoloso 'Lodee,' deliso. Niyo amapoo egeesee takeli ee tei goo. Ee aso.

14 Esiga nibada eligili odoos osoloso nibada Lodee ayo nibada homo ka hapoos. Esiga niyo nee odoos homo nei hapoo nei hapoo dolone ka debee.

15 Goo ayo nimapoo hagee edidi ee peedee.

16 Esiga ayo nimapoo taka. Odoos tou nei mauwe teli oso o wiligi odoos dagadilesos koo badoso. Osoloso to tosili odoos oso yo diye di odoos ee dagadilesos koo badoso.

17 Egeesi ma kulodu niyo goo hagee gooleedolosos peedeega, Godeeye goo hagee ogolosos nimapoo goomogalaisos.

18 Esiga goo ayo hagee takoo, haga odoos susuga nimapoo koo takoosos. Bei, odoos ayo hesiga ee, a olo gooleedoosos. Esino Godeeyo to booka mapoo hogugos oso egeesee takoosos, 'Odoos abolos wo nolone badebei oso amapoo ha talaisos.' To hagosos goosos peledabalais sabolos tebilame ka hogugu.

19 Esiga goo hagee peledabelega mologas, ayo nimapoo malalos ka taka. Goo hagosos tei peledoboogas, niyo a tei

* **13:6: Homo hapeli** ee nei mauwe tou teli odoos dia tou. Esiga Yesuye o hamamee dili odoos dia homo hapoo ee ogolosos diya dio diso. Bei, Yesu yo dia wiligi odooga. **13:10:** Yon 15:3; 6:64, 70-71 **13:14:** Mat 20:28; Luka 22:27

13:15: Pil 2:5; Kol 3:13; 1Pita 2:21 **13:16:** Mat 10:24 **13:18:** Psa 41:9 **13:19:** Yon 14:29; 16:4

Kelisodoo doloso tei ka talame.

²⁰ Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo odoo ayo diye di ee idoga, yayo a idoso. Osoloso edebeeyo a idoga, mo Ma a diye di ee idoso.”

Yesu yo tiasalai odoo eyo goo taka

(*Mat 26:20-25; Maka 14:17-21; Luka 22:21-23*)

²¹ Yesuye to hagee taka koodobuloso su hegi sabolo badolone, o hamamee dili odoo mapoo egeesee takaso, “Ayo nimapoo taka. Odoo heeso nima kuloduga a ha teli odoo mapoo tiasalaise,” dee takaso.

²² Esemee o hamamee dili odoo oso dieso dima kulodu nei ogo nei ogo dolone egeesee gooleeso, “goo hagee odoo ogu mapoo takabele,” dee gooleeso.

²³ Osoloso Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo hee Yesuye diya gooma ee* yima koola ogolone badebeiso.

²⁴ Esemee Saimon-Pitaye odoo omapoo howo gisoloo goso, Yesuye odoo ogu taka beleso yayo yimapoo woosalame.

²⁵ Esemee yayo Yesu mapoo bouwa molone yimapoo egeesee takaso, “Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?” dee takaso.

²⁶ Esemee Yesuye nei egeesee takaso, “Ayo wo i mapoo oluguloso teneega, odoo oso a ha teli odoo

mapoo tiasalaise.” Osoloso Yesuye wo toloso i mapoo oluguloso Saimon-Iskaliyoteeyo owolo Yudas mapoo teneeso.

²⁷ Yudaseeye wo teme, Saitenso o kulodu palaso. Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo goo talame egee gooleemolo goo ee saga moodee,” diso.

²⁸ Egeesi ma kulodu Yesuye Yudas mapoo egeesee taka goo eyo bei ee o hamamee dili odoo diba medee kibiya gooleedele.

²⁹ Esiga odoo aboso goolee, Yudaseeye Gababia wo nalame bi abo talame di, dee takoo gooleeso. Osoloso odoo aboso goolee, ee molee odoo bi mauwe mapoo tenelame di, dee takoo gooleeso. Bei, Yesu o hamamee dili odoo dia molee ee Yudaseeye gibadeliga.

³⁰ Osoloso gesi Yudaseeye wo Yesuye tenee ee toloso peegoo gadiso.

Kokodo takeli to dia

³¹ Yudas olo peegoo dime, Yesuye egeesee takaso, “Epedee Odoo Holo ayo toowa doloso badeli goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige bigileiso.

³² Esiga Godeeye toowa doloso badeli goo ee amaga woola yilige buguga, nei Godee eyo Odoo Holo ayo

13:20: Mat 10:40

*

13:23: Yonee eyo nediliyo o hu dokodoo poudilei

13:32: Yon 17:5

13:27: Yon 13:2

13:31: Yon 12:23

toowa doloso badeli goo onosee woola yilige big-ileiso. Esiga goo hagee saga moodoolaiso.

³³ Esiga mo odo, ayo biame deiyepo nibolo hodobo badalaiso. Osoloso a duga, niyo a esileiso. Esino niyo a agalaime. Esiga ayo Yu odo dimapoo taka goo ee see tobu nimapoo ka taka. Niba mi ayo hagee du mapoo dilei tebile.

³⁴ Esiga kokodo takeli to dia hagee ayo nimapoo ka taka. Niyo nee odo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka dabalame. Ayo niba goolee sabolo egee bado egeesee masi, nee odo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

³⁵ Egeesi ma kulodu niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, odo susuga oso niba tei mo hamamee dili odoodoo doloso gooleedalaiso.”

Pitaye Yesuwo goo gagadilei goo ee Yesuye taka

(Mat 26:31-35; Maka 14:27-31; Luka 22:31-34)

³⁶ Esino Saimon-Pitaye egeesee takaso, “Lodee, no kapoo dilame ka sala?” diso. Esem Yesuye nei egeesee takaso, “No epedee ayo hagee du mapoo sibilei tebile. Esino no see hamamee sibileiso,” dee takaso.

³⁷ Esem Pitaye see egeesee takaso, “Lodee,

bei kasega ayo epedee nobolo sibilei tebile ka molosomo? Ayo no halo talame olo mopoodoo doloso ka badoso,” dee takaso.

³⁸ Esem Yesuye nei egeesee takaso, “No tei a halo talame mopoodoo doloso ka badosomo? Esiga ayo namapoo tei goo taka. Kolokolo takelega mologa, nayo mo goo gagadilei ee bakadio hedebe dalaiso,” dee takaso.

14

*Eli hedebe Yesuso
Ma Godee mapoo palai*

¹ Esem Yesuye egeesee takaso, “Niba goo haga koudulone na debee. Esino niba Godee mapoo tei tolone amapoosee tei te.

² Bei, mo Mayo moso mapoo debi bei moloso. Esiga goo hagee tei goonee diepi, ayo goo hagee nimapoo takele pegeliyo. Esiga ayo omapoo niyo dabalai debi ee moodoolame dileiso.

³ Osoloso ayo omapoo dileso debi mopoodoo doloso see sibilesi niba gilimadoloso abolo hodobo palaiso. Osoloso niba mi omapoo abolo hodobo dabalaiso.

⁴ Esiga ayo hagee du eli ee niba olo gooleedooso.”

⁵ Esem Tomaseeye Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, mi nayo egee du, iba gooleedele. Nayo egee du eli

ee iyo kasee gooleedalaiyo?"
dee takaso.

⁶ Esemé Yesúye egeesee takaso, "Eli aso. Osoloso tei goo takeli eyo bei aso. Osoloso gie badeli eyo bei aso. Esiga odoo heeso eli hee maga Ma Godee mapoo palaime. Esino yo hedebe amaga Ma mapoo ka palai.

⁷ Niyo mo goo gooleedoo diepi, niba mo Ma noseé gooleedeliyo. Esino epedee domo hamaga niyo yo olo gooleedooso. Osoloso yo olo egeiso."

⁸ Esemé Pilipiye egeesee takaso, "Lodee, nayo Ma imapoo eligi, iba hemisileiya," dee takaso.

⁹ Esemé Yesúye nei Pilipi mapoo egeesee takaso, "Pilipi, ayo biame susuga nibolo hodobo badebeiso. Esino egeesi ma kulodu nayo a gooleedelega osee ka badosoba? Esiga ede-beeyo a ogoga, yo Ma olo egeiso. Esiga bei kasi maga nayo amapoo takolone, 'Ma imapoo eligi,' dee ka takala?"

¹⁰ Ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso egee bado goo mapoo no tei telega ka badosoba? Esiga to ayo nimapoo hagee takomo silo mawo goolee koo takomo siloso. Esino Maye abolo badolone yayo amaga o goo ee ka tomoloso.

¹¹ Esiga ayo takolone, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado sabolo, osoloso mo Maye abolo hedebe doloso badoso, dee egee takoo goo omapoo tei te. Esino niyo to ayo taka mapoo tei tel-ega poogooga, goo toowa opusomo di ayo moodoo ee ogoloso to ayo taka mapoo tei dee.

¹² Esiga ayo nimapoo taka. Edebeeyo amapoo tei toga, goo toowa opusomo di ayo moodeli egeesi masi yayo moodoolaiso. Osoloso goo toowa opusomo di abo yayo moodooga, oso ayo moodeli ee dagadileiso. Bei, a mo Ma mapoo duso.

¹³ Osoloso niyo mo hu maga ogoo goo ee woosaga, ayo goo egee moodoolaiso, Maye toowa doloso egee bado goo ee Owolo amaga ka yilige bigilame.

¹⁴ Esiga niyo amapoo mo hu maga ogoo goo talame woosaga, ayo goo egee moodoolaiso."

*Yesúye Dio Teiso sibilei
goo ee taka*

¹⁵ "Niyo a gooleega, niyo ayo kokodo taka goo mapoo mesimo silesibileiso.

¹⁶ Osoloso ayo Ma mapoo woosalaiso, yayo pidili odoo hee nimapoo tenelame. Pidili odoo hagoso kookaiyo nibolo hodobo osee badalaiso.

¹⁷ Pidili odoo egee Dio Tei ee takooso. Yayo tei goodee

ee eligiliso. Esino mi odooso yo talai tebile. Bei, diayo yo ogoloso koo gooleedeli. Esino niba o goo olo gooleedooso. Bei, yo nibolo hodobobadoso. Osoloso nima kulodu badalaiso.

¹⁸ Esiga ayo niba gilibo holo masi wulo domopoo poogoloso badalaime. Esino a see tobu nimapoo wedi sibileiso.

¹⁹ Osoloso biame deiyepo poogoloso mi odooso a see agalaime. Esino niyo a see agalaiso. Egeesi ma kulodu a gie badeliga, niba nosee gie dabalaiso.

²⁰ Egeesi ma kulodu a ta maga see hogadiga, ayo mo Ma sabolo hedebe doloso egee bado goo ee, niba gooleedalaiso. Osoloso niyo abolo hedebe doloso egee do goo sabolo, osoloso ayo nibolo hedebe doloso egee bado goo ee gooleedalaiso.

²¹ Esiga edebeeyo ayo kokodo taka to ee duloso mesimo siloga, odooso egee a diya goolee sabolo badoso. Osoloso odooso a diya goolee sabolo badeli mapoo mo Maye yo sooloo dolone ka badoso. Osoloso anosee odooso egee diya sooloo dolone ka badoso. Osoloso ayo mo goo ee yimapoo yilige bigileiso.”

²² Esemee Yudas-Iskaliyot nee, esino Yudas heeso egeese takaso, “Lodee, bei kasi maga nayo nee goo ee mi odooso mapoo yilige bigile poogoloso, see imapoo ka yilige bigileiyo?” dee takaso.

²³ Esemee Yesuye nei egeese takaso, “Edebeeyo a diya gooleega, yayo goo ayo eligi mapoo mesimo sileiso. Osoloso mo Maye yo diya sooloo dalaiso. Osoloso mo Ma asalo sibileiso yibolo hodobobadalaiso.

²⁴ Esino edebeeyo a goolega badoga, yo goo ayo eligi mapoo mesiloso koo siloso. Egeesi ma kulodu goo ayo eligime niyo du ee, ayo mawo goolee eligimo sile. Esino eligi hagee mo Ma, a diye di oso taka ee eligi.

²⁵ Esiga ayo nibolo hodobobosee badolone, goo susuga hagee nimapoo olo takaso.

²⁶ Esino mo Maye mo hu maga Dio Tei ee nimapoo meiye dalaiso. Osoloso yayo niba pidilone badolone goo susuga nimapoo eligileiso. Osoloso goo susuga ayo nimapoo taka ee see niyo goolee sabolo dabalame, yayo nibada goo goolee pileiso.

²⁷ Esiga mesili goo ayo nimapoo ka tonowa. Mo mesili goo ayo nimapoo hagee tenee ee mi odooso mesili goo egeesinee. Esiga niba goo diya koudulone ebia sabolo na debee.

²⁸ Esiga ayo nimapoo takolone, ‘a mo Ma mapoo peleso badoboso see nimapoo ka wedi sibileisogo,’ dee taka goo ee, niba olo duso. Esiga niyo a tei diya goolee sabolo debee diepi, ayo mo Ma mapoo

pologa niba goomegeliyo. Bei, yayo toowa doloso badolone, a dagadilesa ka badoga.

²⁹ Egeesi ma kulodu goo egee pelededelega molome, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso, goo ogoso hamamee peledobooga ogoloso niyo tei ka talame.

³⁰ Esiga ayo niba eligi ee koodobilei olo koola toobooso. Bei, mi odoo dia wiligi odoo Saiten olo sibo. Yayo a dagadilei yimapoo kitulugu mauwe.

³¹ Esino ayo mo Ma diya goolee sabolo egee bado goo ee mi odoo oso ogoloso gooledalame, to mo Maye amapoo taka ee ayo tobuloso moodeliso.

Esiga niba tebise, iba dimo.”

15

Yesu tei homokoko su

¹ “Esiga tei homokoko sudee aso. Osoloso mo Maye homo su ee ka gibadoso.

² Osoloso homo dee amaga agaga oso ko pelega mologa, yayo kookooloso peegoo togobiseliso. Esino homo dee ko peli eyo dee abo ee kookeliso, oso see homokoko okopolo palame.

³ Egeesi ma kulodu goo ayo nimapoo eligi oso niba homo dee abo egeesi masi olo kookooloso subugo mauwe ka doso.

⁴ Esiga niba amapoo oluguloso ka debee. Eeega ayo nimapoo oluguloso badalaiso. Esiga dee obusomo molone ko palai mauwe. Esino dee oso homo su mapoo oluguloso mologa, ko palaiso. Goo egeesi maga, niba amapoo olugulega dogo, homokoko palaime. Esino niyo amapoo oluguloso dogo, homokoko okopolo palaiso.

⁵ Esiga homokoko su aso. Osoloso homo dee ee nibaso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo sibilesa oluguloso badoga, ayo yimapoo oluguloso badalaiso. Eeega yo homokoko okopolo palaiso. Esino niba a mauwe dogo, niyo goo hee moodolai tebileime.

⁶ Esiga edebeeyo amapoo sibilesa olugulega dogo, yo homo dee ko koo peli koodoloso peegoo togobugu egeesi masi moloso. Esiga homo dee egee sioga misiga magoloso dou mapoo toodeliso.

⁷ Goo egeesi maga niyo amapoo oluguloso dobolone, ayo eligi goo omapoo mesimo silesibulone, niyo ogoo goo talame amapoo woosaga, niba goo egee talaiso.

⁸ Esiga niyo homokoko okopolo poloso mologa, oso mo Mayo hu dokodoo poudiliso, osoloso niba mo hamamee dili odoo doloso egee do goo ee yilige bigiliso.

⁹ Esiga mo Maye a diya

sooloo dolone egee bado egeesi masi ayo niba diya sooloo dolone ka badoso. Esiga niba ayo sooloo deli goo ee ma kulodu debee.

¹⁰ Egeesi ma kulodu ayo mo Maye kokodo taka to omapoo mesimo silone, yayo sooloo deli ma kulodu ka badoso. Osoloso hedebe egeesi masi niyo ayo kokodo taka to omapoo mesimo silesiboga, niba nosee ayo sooloo deli goo ee ma kulodu dabalaiso.

¹¹ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso, goomoga goo amapoo egee molo niyo talame. Osoloso nimapoo goomoga goo oso kauwuloso ka malame.

¹² Esiga ayo kokodo taka to hagoso. Ayo niba sooloo deli egeesi masi niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.

¹³ Egeesi ma kulodu edebeeyo o odoo diya sooloo dolone, yo halo o su teli mapoo magalai, goo oso toowa ka moloso.

¹⁴ Esiga niyo ayo kokodo taka to mapoo mesimo siloga, niba tei mo odoo.

¹⁵ Esiga niba ayo wulo mo tou teli odoo dee koo takooso. Bei, tou teli odoo ee o wiligi odoo eyo goo ee yo gooleedele. Esino niba tei mo odoo deeso. Bei, mo Maye amapoo taka goo susuga ee ayo nimapoo olo eligiso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu niyo a ka hesile. Esino ayo niba ka hesiga, niyo homokoko

okopolo palame. Homokoko egee kookaiyo moloso osee malaiso. Niyo egeesee solone, ogoo goo talame mo hu maga mo Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso.

¹⁷ Esiga ayo nimapoo kokodo taka to ee hagoso. Niyo nee odoo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee.”

Mi odoo oso heiga goo

¹⁸ “Mi odoo oso niba heigoga, daga diayo a heigoso doloso gooleede.

¹⁹ Esiga niba mi odoo sabolo hedebe doloso ka debei diepi, diayo niba dia odoo dolone diya goolee sabolo debeliyo. Esino ayo niba mi odoo dima kuloduga olo hesiaso, niyo dibolo hedebe doloso debelega pagalame. Goo egeesi maga diayo nimapoo heiga ka moloso.

²⁰ Esiga to ayo nimapoo taka ee medee goolee. Bei, ayo egeesee takaso. Wulo tou teli odoo oso o wiligi odoo ee dagadilesio koo badoso. Egeesi ma kulodu edebeeyo amapoo dala olo teneega, diayo niba nosee dala tenelaiso. Osoloso diayo ayo eligi goo mapoo mesiega, diba nosee niyo eligi goo mapoo mesileiso.

²¹ Esino niba mo odooga, diayo goo susuga hagee nimapoo moodoolaiso. Bei, a diye di odoo ee diba gooleedele.

²² Egeesi ma kulodu ayo sibilesa dimapoo to takele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino epedee hamapoo ayo sibilesa olo takaso. Goo egeesi maga goo tokenee diayo moodoo ee Godeeye midileiso. Esino diayo to nei takalai tebileime.

²³ Edebeeyo a heigoga, yo mo Ma nose see heigoso.

²⁴ Esiga goo toowa opusomo di ayo moodoomo silee egeesi odoo heeso moodoomo sile. Osoloso ayo dima kulodu goo hageesee moodele diepi, Godeeye dia goo tokenee midilei ee pegeliyo. Esino diayo goo toowa ayo moodoo ee egeliso. Esino diayo mo Ma asalo imapoo heiga ka moloso.

²⁵ Esiga goo hagee olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo toso egeesee takooso,

'Diayo wulo goo mauwe amapoo heiga ka moloso,' deliso.

²⁶ Ayo niba pidilame Dio Tei nimapoo diye dalaiso. Dio Tei oso mo Ma maga sibiliso, osoloso tei goodee eligiliso. Osoloso Dio Tei oso sibilesa, mo goo ee woola yilige bigileiso.

²⁷ Osoloso niba nose niyo mo goo odoo mapoo yilige bigi. Bei, niba daga bei

mooloogoo biame omaga abolo hodobo sileeso."

16

¹ "Esiga niyo tei too goo maga peegoo diyaga, ayo goo susuga hagee nimapoo olo takaso.

² Bei, odoo aboso nibada hu howo gisili moso ma kulodu egee molo taloso niba peegoo hasiso bigileiso. Osoloso odoo aboso tei too odoo ee piliguga, diayo goolee Godeeyo tou to dee goolai, biame ee sibileiso.

³ Esiga diayo goo hageesee nimapoo moodoolaiso. Bei, mo goo sabolo osoloso mo Mayo goo ee diba gooleedel-ega.

⁴ Esiga goo hagee ayo nimapoo olo takaso. Egeesi ma kulodu goo hagosu tei peledobooga, niba to ayo taka ee gooleebigileiso."

Dio Tei oso sibilei eyo goo taka

"Esiga ayo daga Godeeyo tou bei mooloogolone a nibolo hodobo badebeiso. Goo egeesi maga, ayo goo hagee nimapoo takele.

⁵ Esino a epei odoo a diye di mapoo duso. Esino nima kulodu odoo heeso amapoo takolone, a kapoo diala, doloso koo woosa.

⁶ Esiga ayo takolone, a epei dileiso, dee taka goo ee niyo duloso niba diya ka gooholoso.

⁷ Esino ayo tei goo nimapoo ka taka. Ayo niba

poogoloso duga, goo oso niba pidileiso. Bei, a duga, nei ayo Dio Tei nimapoo diye dalaiso, yayo niba pidilame. Esino a dilega poogooga, Dio Tei ee nimapoo sibileime.

⁸ Egeesi ma kulodu Dio Tei siboga, yayo mi odo mapoo goo tokenee eyo goo maga tei goo takalaiso. Osoloso odo Godeeyo howo woola tekepo dabalai goo onosee takalaiso. Osoloso Godeeye goo midilei goo eyo bei onosee takalaiso.

⁹ Esiga Dio Tei oso goo tokenee eyo goo maga tei goo takolone, amapoo tei tele pagalai goo ee mi odo dia goo tokenee toowa ka moloso, dee takalaiso.

¹⁰ Osoloso a mo Ma mapoo hagee polo see niyo a agalaime. Goo ogo Godeeyo howo woola tekepo badalai goo ee yilige bigileiso.

¹¹ Osoloso Dio Tei oso Godeeye goo midili goo ee tei goo takolone, mi odo dia goo ee midileiso, dee takalaiso. Bei, mi odo dia wiligi odo Saiteneeyo goo ee olo midiso.

¹² Esiga amapoo goo bei moloso, ayo nimapoo takalai. Esino epedee niyo goo bei egee gooleedalai tebile. Esiga ayo goo egee nimapoo takalaime.

¹³ Esino Dio Tei oso nimapoo siboga, yayo niba tei goo susuga mapoo gili-mado dileiso. Yayo eyo goolee takalaime. Esino yayo to ayo takeme du goo

ee takomo sileiso. Osoloso hamamee goo ogo peled-abalai ee yayo nimapoo eligileiso.

¹⁴ Esiga Dio Tei oso to ayo yimapoo takalai ee see nimapoo takalaiso. Goo egeesi maga yayo mo hu dokodoo poudileiso.

¹⁵ Esiga goo susuga mo Maye toloso hagee molo ee mo. Goo egeesi maga ayo takolone, Dio Tei oso to ayo taka ee nimapoo takalaiso, dee ka taka.”

*Goohela goo oso
goomoga goo tosibileiso*

¹⁶ “Biame deiyepo bado-boso hamamee niyo a agalaime. Esino see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see agalaiso.”

¹⁷ Esiga Yesuwo hamamee dili odo aboso dieso nediliyo egeese takaso, “Yayo imapoo takolone, biame deiyepo badoboso hamamee iyo yo agalaime, doloso see, biame deiyepo poogoloso hamamee iyo yo see ka agalai, dee taka goo eyo bei ee ogoobo? Osoloso yayo takolone, yo Ama mapoo dia, dee taka goo eyo bei ee ogoobo?”

¹⁸ Osoloso yayo imapoo takolone, biame deiyepo, dee taka goo eyo bei ogoobo? Iba to yayo taka eyo bei medee koo gooleedo,” dee takemeleeso.

¹⁹ Yesuye o hamamee dili odo oso yimapoo woosalo agalame debei goo

ee, yo olo gooleedoloso dimapoo egeese takaso, "Ayo nimapoo takolone, 'biame deiyepo badoboso hamamee niyo a agalaime,' dee taka sabolo osoloso, 'see biame deiyepo poogoloso hamamee niyo a see ka agalai,' dee taka goo omaga niyo amapoo woosalame ka dabala?"

²⁰ Egeesi ma kulodu ayo nimapoo taka. Niba gooholone pisileiso. Esino mi odoo ee goomogalaiso. O, tei takoo, niba goohalaiso. Esino goohele goo oso nimapoo goomoga goo tosibileiso.

²¹ Esiga niba medee goolee, soboso holo soomagoo biame omapoo yo dala teliso. Esino yo holo soomagoloso hamamee eyo dala too goo ee boobado bigiliso. Bei, yayo holope soomagoo goo maga diya goomogolone.

²² Esiga niba egeesi masi doso. Bei, niba epedee goohele sabolo doso. Esino a see wedi sibilesos niba agalaiso. Eseega domo omapoo niba diya goomogalaiso. Goomoga goo hagee odoo heeso nimaga peedee dalaima.

²³ Biame omapoo niyo goo hee talame amapoo woosalaime. Esino ayo nimapoo tei taka. Niyo ogoo goo talame mo hu maga Ma mapoo woosaga, yayo nimapoo tenelaiso.

²⁴ Esiga niyo daga goo abo talame mo hu maga woosalo

egele. Esino epedee hamaga dulone niyo ogoo goo talame mo hu maga woosaga, niyo goo egee talaiso. Eseega goomoga goo nimapoo egee molo ee kauwuleiso."

Yesuye mi odoo dia wiligi odoo ee dagadi

²⁵ "Esiga ayo goo susuga hagee takomo silone, wulo wudu takomo sileeso. Esino biame siboga, ayo goo susuga ee see nimapoo wulo wudu takomo sileime. Esino ayo Mayo goo ee nimapoo woola takomo sileiso.

²⁶ Esiga biame omapoo nibada goo ee ayo Ma mapoo woosalaime. Bei, niyo nibada goo ee mo hu maga Ma mapoo woosamalaiso.

²⁷ Bei, niyo tei tolone, a tei Ma maga simi doloso, a diya goolee sabolo egee do goo maga Maye niba diya sooloo dolone ka badoso.

²⁸ Esiga ayo Maye badeli mi maga mipoo hamapoo simiso. Osoloso see epedee mipoo hagee poogoloso Maye badeli mi mapoo ka wedi poloso," dee takaso.

²⁹ Esemee o hamamee dili odoo oso yimapoo egeese takaso, "Epedee nayo goo hagee imapoo wulo koo wudu takoo. Esino nayo goo susuga hagee imapoo woola yilige buguso.

³⁰ Esiga iba tei toso, no tei Godee maga simiga. Bei, goo susuga ee no diya gooleedoo. Osoloso odoo heeso namapoo woosalame gooleemelee ee ogoloso daga

nayo yimapoo nei takeliso,"
dee takaso.

³¹ Eseme Yesuye nei
egeesee takaso, "Niba
epedee tei tosomo?"

³² Esino niba medee dui.
Biame olo sibileiso, osoloso
olo simiso, niyo a poogoloso
nibada mosopoo kukulo
dilei. Esino a mobusomo koo
badeli. Bei, mo Maye abolo
hodobo badeliso.

³³ Niyo amapoo tei too goo
maga nimapoo mesie goo
oso malame, ayo goo susuga
hagee nimapoo olo takaso.
Niba mipoo hamapoo dala
ma kulodu dabalaiso. Esino
niba ebilega medee kibiya
debee. Bei, mipoo hagoso
kitulugu ee ayo dagadileso
ka badoso."

17

*Yesuye o su halo Godee
mapoo taka*

¹ Yesu to hagee taka
koodobuloso, Kei mi ma
dokodoo bolone egeesee
takaso, "Ma, mo biame olo
siboso. Esiga Nowolo ayo
toowa doloso badeli goo ee
odoo susuga mapoo eligi,
Nowolo ayo nei nayo toowa
doloso badeli goo ee odoo
susuga mapoo eligilame.

² Bei, odoo susuga ee bal-
ame nayo Nowolo amapoo
kitulugu olo teneeso, see ayo
odoo nayo amapoo tenee
dimapoo kookaiyo badoboso
gie badeli tenelame.

³ Osoloso kookaiyo bado-
boso gie badeli goo ee, tei

Godee hedebe no gooleedalai
sabolo, osoloso nayo diye
di odoo, Yesu Keliso a
gooleedalai ee takooso.

⁴ Tou nayo amapoo tenee
ee ayo hosudoo maga, ayo
mipoo hamapoo badolone,
nayo toowa doloso badeli
goo ee odoo susuga mapoo
eligiso.

⁵ Esiga Ma, mipoo hagee
moodelega molome, ayo
nobolo badolone ayo toowa
doloso badebeiso. Esiga goo
egee see epedee amapoo
tenee."

*Yesuye o hamamee dili
odoo halo
Godee mapoo taka*

⁶ "Ma, mipoo hagee ma
kuloduga odoo nayo amapoo
tenee mapoo ayo nee goo
olo eligiso. Hagee nee odoo,
nayo amapoo teneeso. Os-
oloso diayo nee to mapoo
mesimo silesibiliso.

⁷ Esiga goo susuga nayo
amapoo tenee ee, namaga si-
boso doloso diba epedee olo
gooleedooso.

⁸ Osoloso eligi goo nayo
amapoo tenee ee, see ayo
dimapoo teneme, see diayo
eligi goo omapoo tei tooso.
Osoloso ayo namaga simi goo
ee, diba olo gooleedooso. Os-
oloso diba nose nayo a diye
di goo mapoo tei tooso.

⁹ Esiga ayo namapoo
hagee takoo mi odoo halo
koo takooso. Esino odoo
nayo amapoo tenee ee halo
namapoo ka taka. Bei, odoo
hagee nee odoo.

10 Egeesi ma kulodu odoo hagee bia ee ibada odoo. Diba mo odoo osoloso diba nosee nee odoo oso. Osoloso ayo toowa doloso badeli goo ee dimaga woola yilige big-iliso.

11 Esiga a mipoo hagee poogoo dileiso. Bei, a namapoo olo siboso. Esino mo hamamee dili odoo oso mipoo hamapoo osee dabalaiso. Ma, no tei. Nee hu oso kitulugu amapoo tenee oso odoo hagee bia medee bamelee, nayo abolo hedebe doloso egee bado egeesee solone, diba nosee dieso hedebe doloso dabalame.

12 Egeesi ma kulodu ayo dibolo hodobo badolone, nee hu oso kitulugu nayo amapoo tenee goo oso ayo diba medee bameleeso. Esemé odoo hee osugobebe. Esino odoo hee Godee maga pileigo dee taka hedebe ono osugobaso, Ma Godee nee to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame.

13 Esiga a namapoo olo siboso. Esino a mipoo hamapoo osee badolone, goo hagee ayo namapoo ka taka, goomoga goo amapoo egee molo oso mo hamamee dili odoo dima kulodu toowa doloso malame.

14 Esiga ayo nee to dimapoo olo takaso. Esino mi odoo oso diba heigaso. Bei, a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso.

15 Esiga Ma, ayo namapoo hagee takoo, nayo mo

hamamee dili odoo mi hamaga peegoo gilimado dilame koo takooso. Esino diba Saitenso tokenee peeyaga nayo medee balame ka taka.

16 Esiga a mi odoonee, egeeseelone diba nosee mi odoo doloso koo doso.

17 Nee to ee tei goo. Esiga nayo nee to omaga diba nee odoo dalame peegoo pi magee.

18 Esiga nayo a diye di egeesee solone, ayo diba nosee mipoo hagee ma kulodu diye deeso.

19 Osoloso ayo diba halo a namapoo teneeso, diba nosee tei nee odoo doloso peegoo pi magoloso ka dabalame.”

*Yesuye tei telaga odoo halo
Godee mapoo taka*

20 “Esiga ayo hedebe mo hamamee dili odoo ee halo namapoo koo takooso. Esino diayo eligi goo ee duloso edebeeyo amapoo tei talai odoo sabolosee diba halo ka takooso.

21 Osoloso Ma, ayo namapoo to egeesee ka taka. Ayo nobolo hedebe doloso egee bado, egeesee solone nei nayo abolo hedebe doloso ka badoso. Egeesee solone diba nosee hedebe doloso dabalame ka taka. Osoloso diba nosee ibolo hedebe doloso dabalame ka taka. Egeeseega mi odoo oso a tei nayo diye di goo mapoo tei ka talame.

22 Esiga toowa doloso badeli goo nayo amapoo

tenee ee, see ayo dimapoo teneeso, diba dieso hedebe doloso dabalame. Egeesi ma kulodu iba nosee hedebe doloso egeesee ka doso.

²³ Esiga ayo dibolo hodobo badoso, osoloso nayo abolo hodobo badoso. Iyo egee do egeesi masi diba nosee hedebe doloso dabalai a goomogo. Eseega mi odoosoo goosoo egee ogoloso a tei nayo diye di goosoo ee gooleedalaiso. Osoloso nayo a diya sooloo dolone egee bado, egeesee solone nayo tei telaga odoosoo diya sooloo dolone egee bado goosoo sabolo mi odoosoo gooleedalaiso.

²⁴ Esiga Ma, tei telaga odoosoo nayo amapoo tenee hagee bia ee ayo badalai mi mapoo abolo hodobo dabalai, a goomogoso. Osoloso toowa doloso badeli goosoo ee nayo amapoo tenee ee diayo agalai, a goomogo. Mipoo moodelega molome, nayo a sooloo dolone, toowa doloso badeli goosoo egee nayo amapoo teneeso.

²⁵ Esiga Ma, hedebe no tekepo. Mi odoosoo oso no gooleedele. Esino ayo no ka gooleedoo. Osoloso nayo a diye di goosoo ee tei telaga odoosoo diba olo gooleedoosoo.

²⁶ Ayo nee goosoo dimapoo olo yilige buguso, osoloso see yilige bigileiso, nayo a sooloo dolone egee bado goosoo egeesi masi oso dima kulodu ka malame. Osoloso anosee dibolo hodobo badalame.”

Edebeeyo Yesu too

(*Mat 26:47-56; Maka 14:43-50; Luka 22:47-53*)

¹ Yesuye Godee mapoo taka koodobuloso, see o hamamee dili odoosoo sabolo Kidilon howo tolobo dalo diso. Osoloso mi omapoo oliipi segei homolee meleeso. Esemee Yesuye o hamamee dili odoosoo sabolo omapoo gadiso.

² Egeesi ma kulodu Yudas, Yesu ha teli odoosoo mapoo tiaseli odoosoo onosee homolee ee yo gooleedoo. Bei, biame abo mapoo Yesuye o hamamee dili odoosoo sabolo omapoo dilesosoo mooloogoodeliso.

³ Esiga Yudaseeye Loum ha teli odoosoo mooloogoodoo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoosoo gilimado simiso. Tei moso gidebeli odoosoo hagee bia ee tei moso eyo wiligi odoosoo tebisa sabolo osoloso Pelisi odoosoo oso ka diye di. Diayo sibulone keme sabolo, egime sabolo, osoloso ha teli bi tolososoo sibilesosoo peledabaso.

⁴ Esemee Yesuye goosoo susuga yimapoo peledabalai ee yo olo gooleedolosoo malalo tobolosoo dimapoo egeesee takaso, “Niba odoosoo ogu esiamosoo silala?” diso.

⁵ Esemee diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoosoo Yesu ee esiamosoo sila,” diso. Esemee Yesuye nei dimapoo egeesee takaso, “Niyo egee esiamosoo silo odoosoo ee aso,” diso. Epedee egeesee semelee mapoo Yesu ha teli odoosoo mapoo tiaseli

odoo Yudas yinosee omapoo dibolo hodobo tebidiso.

⁶ Esemé Yesuyé dimapoo takolone, odoo egee aso, dee taka duloso diba badayo dilesó miyomoo misiged-ibaso.

⁷ Esemé Yesuyé see tobu dimapoo egeesee woosaso, “Niha odoo ogu esiamo silala?” Esemé see diayo nei yimapoo egeesee takaso, “Iba Nasalet odoo Yesu ee esiamo sila,” dee takaso.

⁸ Esemé Yesuyé nei egeesee takaso, “Odoó egee aso doloso ayo nimapoo olo takaso. Esiga niyo tei a esiamo silesiboga, odoo abolo hagee silesibo diba noseé diye dalai tekepo.”

⁹ Esiga goo hagoso egeesee peledabaso. Bei, Yesuyé daga o hamamee dili odoo sabolo silesibulone taka to sabolo tebilame. Bei, yayo egeesee ka taka, “Ma, odoo nayo amapoo tenee ee ayo diba medee bameleeso, odoo hee peegoo osugobele,” dee takaso.

¹⁰ Esemé Saimon-Pitaye o kaiya tadoloso tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee Malakuseeyo dulu deedeé dokolo ee kobuguso.

¹¹ Esemé Yesuyé Pita mapoo egeesee takaso, “Nee kaiya egee o moso mapoo toose. Maye dala amapoo tenelame egee molo, ayo talai tekepo,” dee takaso.

¹² Esemé Loum ha teli odoo mooloogoodoo toowa sabolo, osoloso dia wiligi odoo taba sabolo, osoloso Yu odoo dia tei moso gidebeli odoo oso Yesu tolosó dee tiaso.

¹³ Osoloso diayo yo Kaya-paseeyo nalobo Anas mapoo ido diso. Kayapas hagoso dugo omapoo tei moso wiligi odoo toboloso badebeiso.

¹⁴ Kayapas hedebe hagoso daga Yesuwo goo maga Yu odoo dia wiligi odoo mapoo takolone, “Odoó hedebeso odoo susuga ee halo talai tekepo,” dee ka taka.

Pitaye Yesuwo goo gagadi (Mat 26:69-70; Maka 14:66-68; Luka 22:54-57)

¹⁵ Edebeeyo Yesu tolosó ido dime, Saimon-Pita dio osoloso Yesu o hamamee dili odoo hee dio hamamee diso. Esino tei moso wiligi odoo taba oso odoo Pitabolo di ee* yo olo gooleedooso. Esemé yayo Yesuyé di hamamee deedeé dilesó, tei moso wiligi odoo taba eyo moso* beeleé ee ma kulodu gadiso.

¹⁶ Esino Pita yo beeleé osulu miyopoo tebidiso. Esemé odoo Pitabolo simi oso see osulu miyopoo wedi dilesó, sobo osulu gibadeli mapoo takoloso, Pita kulodu ido diso.

¹⁷ Esemé sobo ogooso Pita ogoloso yimapoo egeesee woosaso, “No noseé, Yesu o hamamee dili odoo hee

18:9: Yon 17:12 **18:11:** Mat 26:39 **18:14:** Yon 11:49-51 * **18:15:**

Odoó Pitabolo di ee Yonee. * **18:15:** *tei moso wiligi odoo taba eyo moso* hagee Anaseeyo moso. Daga yayo tei moso wiligi odoo toboloso badoboome, see hamamee Kayapaseeyo o debi tooso. Esino edebeeyo takolone, Anas yo tei moso eyo wiligi odoo taba doloso osee takeliso.

nosomo?" dee takaso. Esemé Pitaye nei egeesee takaso, "Haye, asonee," diso.

¹⁸ Biame omapoo tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo abo sabolo osoloso tei moso gidebeli odoo diba diya kekeisime, dou tolosó dou halagameleeso. Esemé Pita yinosee dileso dibolo hodobo tobudulone dou hameleeso.

Tei moso wiligi odoo taba oso

Yesu mapoo woosa

(Mat 26:59-66; Maka 14:55-64; Luka 22:66-71)

¹⁹ Biame omapoo tei moso wiligi odoo taba oso Yesu yayo eligi goo sabolo, osoloso o hamamee dili odoo dia goo ee yimapoo woosaso.

²⁰ Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Odoó susuga eyo howo woola ayo goo susuga hagee takomo sileeso. Osoloso ayo ibada howo gisili moso mapoo osoloso tei moso ma kulodu peleso odoo mapoo eligimo siliso. Bei, Yu odoo susuga oso sibilesó omapoo mooloogoo deliso. Egeesi ma kulodu ayo goo hee mada takele.

²¹ Esiga bei kasi maga nayo amapoo ka woosowala? Nayo odoo ayo eligime du mapoo woose. Bei, to ayo taka ee, diba gooleedooga."

²² Yesuye goo hagee takeme, tei moso gibadeli odoo hee koola omapoo tebidi oso Yesuwo mudu mapoo kobugulone egeesee takaso, "Nayo ibada tei moso wiligi odoo taba mapoo to

nei egeesee takalai tekeponee," diso.

²³ Esemé Yesuye odoo yo kobugu mapoo nei egeesee takaso, "To ayo taka ee ma kulodu to tokenee hee taka daga, nayo goo egee woola odoo susuga hamapoo yebigi. Esino ayo tei goo takano, bei kasalame nayo a ka kobuguwo?" dee takaso.

²⁴ Esemé Yesu o dee tia sabolo osee tobudume, Anaseeye tei moso wiligi odoo taba Kayapas mapoo ido diye diso.

Pitaye Yesuwo goo see tobu gagadi

(Mat 26:71-75; Maka 14:69-72; Luka 22:58-62)

²⁵ Saimon-Pita dou holone osee tobudume, odoo aboso yo ogoloso yimapoo egeesee takaso, "No Yesu o hamamee dili odoo hee nosomo?" diso. Esemé Pitaye egeesee takaso, "Haye, asonee," diso.

²⁶ Esemé tei moso wiligi odoo taba eyo tou teli odoo hee omapoo tebidiso, yo odoo Pitaye dulu kobugu sabolo soosoo hedebe. Osoloso yayo Pita mapoo egeesee takaso, "Ayo no Yesubolo olipi segei homolee ma kulodu sileeme egeiso," diso.

²⁷ Esemé Pitaye see tobu egeesee takaso, "Odoó egee asonee," diso. Esemé epedee omapoo kolokolo takaso.

Yesu Paillet mapoo ido di
(Mat 27:1-2, 11-14; Maka 15:1-5; Luka 23:1-5)

28 Gesikolodee Yu odo dia wiligi odo oso Yesu Kayapaseeyo moso abaga see Loum gamalee odo Paillet mapoo ido diso. Esino diba moso ee ma kulodu gadilega peegoo debeiso. Bei, diba goomegele, diayo Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga goo oso diba subugo kauwe dolone Gababia wo nelega peegeeyaga.*

29 Esem Paillet peegoo dileso tobudulone dimapoo egeesee takaso, "Odoo hagoso goo kasi moodoowo, esiga niyo yo hamapoo ka ido simiyo?" dee takaso.

30 Esem diayo nei yimapoo egeesee takaso, "Odoo hagee goo hee tele diepi, iyo yo namapoo ido sibile pegeliyo," diso.

31 Esem Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, "Niso yo ido dileso nibada tei magoo sabolo tebilame o goo midi," dee takaso.

Esem Yu odo dia wiligi odo oso nei egeesee takaso, "Iyo yo wooloomalai goomogo. Esino iyo odo wooloomalai Loum gamalee odooso imapoo kitulugu tenele,"

32 Esiga goo hagoso olo peledabaso, Yesuye eyo talai goo ee takomo silee sabolo tebilame.

33 Yayo egeesee taka duloso Paillet yo see moso kulodu

gadilesu badolone, Yesu idoloso yimapoo egeesee takaso, "No tei Yu odo dia wiligi odo taba nosomo?" dee takaso.

34 Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Nayo amapoo egee woosa ee no goolee takala, o, odo heeso mo goo ee namapoo takaga ka takala?" diso.

35 Esem Pailleteeye nei egeesee takaso, "Hagee mo goonee. Bei, a Yu odoonee. Teiyo? Esino nee odo sabolo, osoloso tei moso wiligi odoo tebisa oso no amapoo ido simiso. Esiga no goo kasi moodoowo?"

36 Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso. Egeesi ma kulodu ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamapoo meli diepi, Yu odooso a teyaga, mo tou teli odooso a galalo biligeliyo. Esino ayo wiligi doloso badeli goo ee mipoo hamaga koo siboso," dee takaso.

37 Esem Pailleteeye see egeesee takaso, "Esiga no tei wiligi odo. Teiyo, ha?" diso.

Esem Yesuye nei egeesee takaso, "Nayo amapoo takolone, a tei wiligi odo, dee takemeni, ee tei taka. A mipoo hamapoo sooma-gooso, ayo odo mapoo tei goodee takomo silame. Esiga edebeeyo tei goo ma kulodu

* **18:28:** Yu odo dia tei magoo oso egeesee takooso, "Yu odo oso Yu odoonee dia moso ma kulodu gaduga, yo subugo kauwe badalaiso." **18:31:** Yon 19:6-7

18:32: Yon 3:14; 12:33 **18:35:** Yon 1:11

doga, diba mo to dulone ka doso.”

³⁸ Esemé Paileteeye nei egeesee takaso, “Tei goo ee ogoobo?” diso.

*Paileteeye Yesu woolooma-lame
kitulugu tenee*

(Mat 27:15-31; Maka 15:6-20; Luka 23:13-25)

Pailet see peegoo gadileso tobudulone Yu odoó dia wiligi odoó tebisa mapoo egeesee takaso, “Ayo odoó hamapoo goo hee koo ogo.

³⁹ Esino ayo nibada adaga dia goo ee dodolone, niyo Gababia wo ne biame mapoo, ayo odoó hee neliga moso ma kuloduga peegoo tamageliso. Esiga ayo Yu odoó nibada wiligi odoó hagee peegoo tamagalai, niba goomogosomo?” dee takaso.

⁴⁰ Esemé diayo toso neligidi nei egeesee takaso, “Haye, odoó egee peegoo tamagalai, iba koo goomogo. Esino nayo Balabas ono peegoo ka tamagee,” dee takaga meleeso. Esino Balabas hagosó Loum odoó dia wiligi odoó tebisa mapoo ha temeleso.

19

¹ Osoloso Paileteeye o ha teli odoó mapoo takolone, Yesu tolosó we tiso weeye, diso.

² Esemé diayo yo wooloso we ti sidoloso, o wiligi mapoo mediso, osoloso wiligi odoó tebisa oso kali dugo bige sage yimapoo kadiso.

³ Osoloso diayo yo manolone yimapoo takolone, “Yu odoó dia wiligi odoó taba, iyo nee hu dokodoo poudoso,” dolone o mudu mapoo kobugu demeleeso.

⁴ Esemé Paileteeye see o moso kuloduga peegoo gadileso tobudulone odoó mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, “Niso be, ayo Yesu nimapoo ido sibileiso, ayo yimapoo goo hee egele poogoo goo nimapoo ee eligileiya,” dee takaso.

⁵ Yayó egeesee takeme, Yesu we ti sidoo o wiligi mapoo mediloso dugo bige sage ka sabolo peegoo gasimiso. Esemé Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso ege, odoó hagosó,” diso.

⁶ Esemé epedee omapoo tei moso wiligi odoó tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odoó oso yo ogoloso toso neligidi egeesee takaso, “Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleso.

Esemé Paileteeye dimapoo egeesee takaso, “Niso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame ido di. Bei, ayo yimapoo goo hee koo ogo,” diso.

⁷ Esemé Yu odoó dia wiligi odoó tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada tei magoo oso egeesee takooso, yo talai tekepo. Bei, yayó

takolone, yo Godeeyo Owolo, dee takeliso,” diso.

8-9 Esino Paillet goo hagee duloso diya obulone, see moso kulodu gadilesa to-budulone, Yesu mapoo egeesee takaso, “No odoo ogu biayo?” dee takaso. Esemé Yesuye Pailleteeye taka to eyo su nei takele.

10 Esemé Pailleteeye yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo to nei takele poogoosoba? Bei, no gooledeleyo, ayo no peegoo tamagee dee takalai, osoloso no homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige dee takalai, amapoo kitulugu moloso?” dee takaso.

11 Esemé Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, “Kitulugu epedee namapoo egee molo ee no goolee tele. Esino kitulugu hagee Godeeye namapoo ka tenee. Esiga odoo a tolosa namapoo tenee eyo goo tokenee oso nee goo tokenee ee dagadilesa ka moloso,” diso.

12 Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo tamagalai yo goomogaso. Esino Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso to neligidi egeesee takaso, “Odoo agayo eyo nediliyo takolone yo wiligi odoo, dee takomo siloga, yo Loum wiligi odoo Sisa mapoo ha toso. Osoloso nayo odoo hagee peegoo tamagooga, no Sisayo odoonee,” dee takaga meleeso.

13 Pailleteeye to hagee duloso, Yesu peegoo ido sibilesa, yo goo midili odoo oso bili mapoo biaso. Bili mi egee takolone, yopoo mi, deliso. Osoloso Hibulu toso takolone, Gabata, deliso.

14 Esiga goo hagee diayo Gababia wo nali sadee ee ma kulodu dia hasali biame ee mopoodoo dalai biame mapoo ka peledaba. Epedee omapoo osoko howo olo oo domo talai koola tabaso. Esemé Pailleteeye Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Niso ege. Nibada wiligi odoo hagoso,” dee takaso.

15 Esemé diayo toso neligidi egeesee takaso, “Yo wooloome. Yo wooloome. Yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enige,” dee takemeleeso.

Esemé Pailleteeye dimapoo egeesee takaso, “Niba goomogosomo, ayo nibada wiligi odoo ee homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilei?” dee takaso.

Esemé tei moso wiligi odoo tebisa oso nei yimapoo egeesee takaso, “Ibada wiligi odoo hedebe Sisaso, odoo hee me,” diso.

16 Esemé Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigilame, Pailleteeye yo dimapoo teneeso. Esemé o ha teli odoo oso Yesu tolosa ido diso.

Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo

yoguso eniga

(*Mat 27:32-44; Maka 15:21-32; Luka 23:26-43*)

¹⁷ Ha teli odoo oso Yesu tolosa ido dulone, o homo bulubo magoo ee eyo eimaloso mi hee eyo hu wiligi ki mi deli mapoo ido diso. Mi hagee Hibulu toso takolone Gologota deli.

¹⁸ Osoloso mi omapoo di-ayo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso tuluguso. Osoloso odoo bakadio onosee homo bulubo magoo mapoo yoguso enigaloso, odoo hee Yesuwo deede dokolo tulugu, osoloso hee dobusu dokolo tulugu diso.

¹⁹ Osoloso Pailteeye o odoo mapoo takolone, to hogugiye dee takeme, diayo to hageesee hoguguloso Yesuwo oo poogoo ma dokodooga kalamaso, "Yesu Nasalet odoo, Yu odoo dia wiligi odoo taba."

²⁰ Esiga to hogugu hagee Yu odoo dia to sabolo, osoloso Loum odoo dia to sabolo, osoloso Guliki odoo dia to oso hogugu. Esiga odoo susuga to hogugu egee ogoloso hesigaso. Bei, Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga mi ee Yelusalem maga haga hoogoonee.

²¹ Egeesi ma kulodu tei moso wiligi odoo tebisa oso sibilesa Paillet mapoo egeesee takaso, "Nayo to hogugulone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba doloso na hogugi. Esino hageesee

hogugi, 'Odoos hagosu takolone, yo Yu odoo dia wiligi odoo taba, dee takomo siliso,' dee," dee takaso.

²² Esemes Pailteeye nei dimapoo egeesee takaso, "To ayo hogugu hagee osee hogugu malaiso," dee takaso.

²³ Ha teli odoo bakadio bakadio di oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso, o dugo diesono domo puloso tooso. Osoloso o sedi sage edebeeyo dusele poogoo sabolo diayo tooso.

²⁴ Osoloso ha teli odoo dieso nei takoo nei takoo dolone egeesee takaso, "Iba dugo hagee wulo domo na didamo. Esino dugo hagee odoo agayo toowa beleso yoso dasigeli hee dasigalo ogomo," diso. Osoloso goo hagosu olo peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso,

"Diayo mo dugo diesono puloso tooso.

Osoloso mo dugo sage ee talame yoso dasigeli hee dasigaso," diso.

Esiga ha teli odoo oso goo egee moodooso.

²⁵ Egeesee somolome, Yesuwo owee sabolo, osoloso oweeyo omolo sabolo, osoloso Kolopaseeyo osobo Meli sabolo, osoloso Meli-Magadalin oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo molome, koola omaga tebisamolone balaga meleeso.

26 Esemé Yesúye owee sabolo osoloso o hamamee dili odoo yayo diya gweli diba koola mapoo tebisamolome ogoloso owee mapoo egeesee takaso, “Mo wee, odoo hagee nowoloso,” dee takaso.

27 Osoloso see o hamamee dili odoo hedebe omapoo egeesee takaso, “No ege, noowee hagosó,” diso. Biame domo omaga Yesuwo hamamee dili odoo hagosó o moso mapoo Meli ido dileso medee bameleeso.

Yesúye ta

(*Mat 27:45-56; Maka 15:33-41; Luka 23:44-49*)

28 Esiga goo hagosó dileso koodobume, tou susuga Godeeye Yesu mapoo tenee ee yayo olo hosudooso doloso gooleedooso. Egeeseelone Godeeyo to booka mapoo hogugu sabolo tebilame egeesee takaso, “A howo na poogoo,” diso.

29 Mi omapoo wain i koo hadali* katolo mapoo keesoo ee magoo meleeso. Esemé odoo heeso homo sage tolosó su mapoo dugo tialogoloso, wain i omapoo olugu doloso yayo nalame, Yesuwo maga mapoo heligiso.

30 Esemé Yesúye wain i egee olo naloso egeesee takaso, “Goo susuga olo hosudooso,” dee takaso.

Osoloso oo goobodo buloso taso.

31 Esiga biame egee Yu odooso hasali biame ee mopoodoo deli biame oso. Esino dia hasali biame egee goo diya toowa. Bei, Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigili sadee ee ma kulodu hasali biame egee meleeso.* Goo egesi maga Yu odoo dia wiligi odoo tebisa oso dia hasali biame mapoo odoo ta eyo kou ee homo bulubo magoo ma dokodoo osee malai, diba goomegele. Esiga diayo Paillet mapoo egeesee takaso, “Odoó homo bulubo magoo ma dokodoo egee molo saga wedilame, dibada homo gebisa poogoloso, dia kou miyomoo tomeilesó peegoo todi,” dee takaso.

32 Esemé ha teli odoo oso dileso odoo hee Yesuwo dee deedeé dokolo eniga eyo homo gebisa poogooso. Osoloso see odoo hee Yesuwo dee dobusu dokolo eniga eyo homo onosee gebisa poogooso.

33 Esino diayo sibilesó egeino, Yesu olo taneme, o homo gebisa pegele.

34 Esino ha teli odoo heeso o molo tolosó Yesuwo ho hodio mapoo guso. Esemé haga booloogelega, sawo sabolo osoloso howo sabolo molosó gu omaga sooso.

35 Esiga goo hagosó peled-

19:28: Psa 22:15 19:29: Psa 69:21 * 19:29: *wain i koo hadali* - bi mauwe odoo sabolo osoloso ha teli odoo oso wain i koo hadali naliso, howo nala pegelega pagalame. 19:31: Deut 21:22-23 * 19:31: Godeeye Gababia goo ee Yu odooso gooleebigili sadee ee ma kulodu, diayo Tasdee biame gesi mapoo Gababia wo naliso. 19:35: Yon 21:24 * 19:35: Odoó hagee Yonee

aba egei odoo* oso goo hamaga tei goo takaso. Osoloso yo gooleedoo, yo tei goo takeli. Egeesi ma kulodu goo yayo taka hamapoo niyo tei talame ka taka.

³⁶ Esiga goo hagoso tei peledabaso, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso taka sabolo tebilame. Bei, Godeeyo to oso egeesee takooso,

“O ki hee gebisa pagalaime,”
dee takooso.

³⁷ Osoloso Godeeyo to hogugu heeso see egeesee takooso,

“Edebeeyo odoo dieso moloso gu mapoo balaga malaiso,”
dee takooso.

*Yesu mi doosoo
(Mat 27:57-61; Maka 15:42-47; Luka 23:50-56)*

³⁸ Osoloso hamamee, odoo hee Alimatiya mi mapoo badeli, o hu Yosep, yayo Yesuwo kou talame Paillet mapoo dileso woosaso. Yosep hagee Yesu o hamamee dili odoo hee yoso. Esino yo Yu odoo dia wiligi odoo tebisa ee bolo obulone, mada Yesuye di hamamee diliso. Esemé Pailleteeye yimapoo kitulugu teneeso, yayo Yesuwo kou talame. Esemé Yosepeeye dileso Yesuwo kou ee homo bulubo magoo ma dokodooga miyomoo tomeilesó peegoo todiso.

³⁹ Esemé Nikodimaseeye yo pidimo diso. Nikodimas hagee daga gesi Yesu

agalame di odoo oso. Yayo sisigageli bi medee tekepo Yesuwo kou mapoo hedilame todiso. Sisigageli bi medee tekepo hagosó hegi ee 30 kilo egeesi masi.

⁴⁰ Osoloso odoo bakadio oso Yesuwo kou tolosó, Yu odooso odoo toga mi dooseli goo ee dodolone, sisigageli bi medee tekepo oso Yesuwo kou mapoo hediloso dugo semeso tiegisaso.

⁴¹ Egeesi ma kulodu Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo eniga mi eyo koola omapoo homolee meleeso. Homolee ee ma kulodu bi dia yo ou poogoo mapoo daga odoo tayo kou magele poogoo meleeso.

⁴² Esiga dia hasali biame bei mooloogalai koola too-boome, diayo Yesuwo kou tolosó saga yo ou poogoo ee ma kulodu magooso. Bei, yo ou poogoo egee haga hoo-gooneega.

20

*Bi mosoowe molo egei
(Mat 28:1-8; Maka 16:1-8; Luka 24:1-12)*

¹ Sadee toowa gesikolo mi hadobilega molome, Meli-Magadalineeye Yesuwo bi agalame diso. Yayo sibilesó egeino, yo toowaso wulu ou kisi ee peegoo bidigamo dileso molome egeiso.

² Esemé Meliye see hoguo dileso Saimon-Pita dio osoloso Yesuwo hamamee dili odoo yayo diya gweli mapoo egeesee takaso, “Lodeeyo

kou peegoo todina. Osoloso diayo o kou todilesa magoo mi ee, iba gooleedele,” dee takaso.

³ Esemé Pita dío osoloso o hamamee dili odoo hee egee dío bi mapoo agalame díso.

⁴ Diba hoguo diyadaga molome, o hamamee dili odoo heeso Pita dagadilesa bi mapoo peledabaso.

⁵ Osoloso yo gauwuloso yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, hedebe dugo seme Yesuwo kou tiegisa ono molome egeiso. Esino yo yo ou poogoo ma kulodu gadile.

⁶ Esemé Saimon-Pitaye hamamee sibilesa peledoboloso, yo ou poogoo ma kulodu gadilesa egeino, dugo Yesuwo kou tiadoo hedebe ono omapoo molome egeiso.

⁷ Osoloso dugo Yesuwo wiligi tiadoo ee medee tiadoloso obusomo peegoo magoo molome egeiso.

⁸ Esemé o hamamee dili odoo hee bi mapoo daga malala peledaba oso yo ou poogoo ma kulodu gadiso. Yo gadilesa goo hagee ogoloso tei tooso.

⁹ Egeesi ma kulodu Godeeyo to booka mapoo hogugu oso takolone, yo ta maga hogaduloso gie badalaiso, dee taka goo eyo bei ee, diba medee kibiya gooleedelega osee debeiso.

¹⁰ Osoloso o bakadio see mosopoo wedi díso.

mapoo peledaba

(*Mat 28:9-10; Maka 16:9-11*)

¹¹⁻¹² Esino Meli-Magadalin bi ma peegoo tobudulone pusumeleeso. Yo omapoo pusulone gauwuloso, yo ou poogoo ma kulodu keesee egeino, Godeeyo momaiye bakadio dugo heliye kalagaloso doboome egeiso. Momaiye heeso Yesuwo wiligi poogoo dokolo buo, osoloso heeso kai poogoo dokolo buo doloso doboome egeiso.

¹³ Esemé momaiye bakadio oso yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kaseega ka pusumalala?” dee takaso.

Esemé Meliye dimapoo egeesee takaso, “Diayo mo Lodeeyo kou ee peegoo todina. Esino diayo o kou magoo ee a gooleedele,” díso.

¹⁴ Meliye to egeesee takoloso bidi toboloso keesee egeino, Yesu tobudo egeiso. Esino yayo goolee, Yesu odoo hee gooleeso.

¹⁵ Esemé Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Sobo no, bei kaseega ka pusumalala? Osoloso no odoo ogu esiamo silala?” dee takaso.

Esemé Meliye goolee yo homolee mapoo tou teli odoo oso bele dolone yimapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo Yesuwo kou peegoo todilesa ka magoo daga, mi egee amapoo takee. Eseega ayo dílesa o kou egee ka talaiya,” dee takaso.

Yesuye Meli-Magadalin

16 Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Meli," diso.

Esemee Meliye bidi to-boloso yimapoo Hibulu toso egeesee takaso, "Laboni." To hageeyo bei ee eligili odo dolone ka takooso.

17 Esemee Yesuye yimapoo egeesee takaso, "A nayo na gide. Bei, a mo Ma mapoo wedi pele. Esino nayo dilesa mo hamamee dili odo mapoo takee, 'A mo Ma Godee mapoo palame ka seeso. Ma Godee hedebe onosee dibada Godee osoloso nibada Godee,' dee takee," diso.

18 Esemee Meli-Magadalineeyee see wedi sibilesa Yesu o hamamee dili odo mapoo egeesee takaso, "Ayo Yesu olo egeiso," diso. Osoloso goo susuga Yesuye yimapoo taka ee see yayo dimapoo takaso.

Yesuye o hamamee dili odo mapoo peledaba

(Mat 28:16-20; Maka 16:14-18; Luka 24:36-49)

19 Sadee toowa habe omapoo Yesu o hamamee dili odo oso Yu odo dia wiligi odo tebisa ee bolo obulone, hodobo mooloogoo doloso moso osulu medee kisigaloso debeiso. Esemee omapoo Yesuye sibilesa peledoboloso tobudulone dimapoo egeesee takaso, "Mesie goo oso nibolo osee mele dee," dee takaso.

20 Yayo to egeesee takoloso tobudulone, o dee boowo

sabolo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee dimapoo eligiso. Esemee Yesu o hamamee dili odooso yo ogoloso diya goomogaso.

21 Osoloso Yesuye see tobu dimapoo egeesee takaso, "Mesie goo oso nibolo osee mele dee. Esiga Maye a diye diga, ayo niba nosee diye deeso," dee takaso.

22 Yesuye goo hagee takoloso see dimapoo magaso hologoo nilone egeesee takaso, "Niba Dio Tei te," diso.

23 Osoloso see dimapoo egeesee takaso, "Niyo odo heeyo goo tokenee boobado buguga, odo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileiso. Esino niyo odo heeyo goo tokenee boobado bigilega poogooga, odo egee bia dia goo tokenee ee hapoloso boobado bigileime," dee takaso.

Tomaseeye Yesu ogoloso tei too

24 Esino Yesu o hamamee dili odo hee Tomas, o hu hee Didimas* deli, yo Yesuye o hamamee dili odo mapoo dilesa peledaba biame mapoo yo omapoo badele.

25 Esemee Yesu o hamamee dili odo oso yimapoo egeesee takaso, "Iba Lodee olo egeiso," dee takaga meleeso. Esino Tomaseeye dimapoo egeesee takaso, "A niyo egee takoo duloso

20:17: Loum 8:29; Hib 2:11-12 20:20: Yon 16:22; 1Yon 1:1 20:23: Mat 16:19

* 20:24: **Didimas** hu eyo bei ee biame hedebe mapoo bakadio soomagoo dolone ka takooso.

epedee tei talaime. Esino a mawo o dee boowo ogoloso mo dee woluguso omapoo sigo, osoloso o ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo ee ogo doloso mo deeso omapoo sigoga, a tei ka talai,” dee takaso.

²⁶ Osoloso sadee hedebe poogoloso hamamee, Yesu o hamamee dili odoososo moso hedebe mapoo mooloogoo doloso debeiso. Biame omapoo Tomas yinosee dibolo hodobo omapoo badebeiso. Esino diba osulu susuga kisigaloso doboome, Yesuye diayo debei domo mapoo peledoboloso tobudulone egeesee takaso, “Mesie goo oso nibolo osee mele dee,” diso.

²⁷ Osoloso tobudulone Tomas mapoo egeesee takaso, “Nee dee wolugu oso mo dee boowo hamapoo sigolo ege. Osoloso mo ho hodio mapoo moloso gu eyo boowo mapoo nee deeso sige. No goo haga na egege, esino amapoo tei te,” dee takaso.

²⁸ Esem Tomaseeye nei yimapoo egeesee takaso, “Mo Lodee osoloso mo Godee,” diso.

²⁹ Esem Yesuye yimapoo egeesee takaso, “Nayo a egeiga, amapoo tei ka toso. Esino edebeeyo a egelega poogoloso wulo amapoo tei toga, Godeeye nei dimapoo diya goomogalaiso,” dee takaso.

Yoneeye to booka hamapoo hogugu goo eyo bei

³⁰ Esiga Yesuye o hamamee dili odoososo dia howo woola goo toowa opusomo di abo hee moodoogamo siliso. Esino goo egee booka hagee ma kulodu hogugule.

³¹ Esino to hagee hoguguso, niyo Yesu yo tei Kelisodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso niyo yo tei Godeeyo Owolodoo doloso goo omapoo tei talame. Osoloso yimapoo tei too goo maga gie badeli ka talame.

21

Yesuye Gelili abei mapoo o hamamee dili odoososo mapoo peledaba

¹ Osoloso see hamamee Yesu o hamamee dili odoososo Gelili abei* palaga mapoo doboome, yayo omapoo peledabaso. Goo hagoso egeesee peledabaso.

² Biame omapoo Yesu o hamamee dili odoososo hagee biaso hodobo debeiso. Saimon-Pita, osoloso Tomas (o hu hee Didimas), osoloso Gelili mi toowa ee ma kulodu mi pepooko Kana mapoo badeli odoososo hee Nataniyol, osoloso Sebediyo owolo bakadio, osoloso Yesu o hamamee dili odoososo bakadio omapoo debeiso.

³ Esem Saimon-Pitaye o odoososo mapoo egeesee takaso, “A pei olugulei dia,” diso.

Eseme odoo aboso egeesee takaso, “Iba nobolo hodobo siba,” dee takaso. Eseme diba du mapoo hodobo tebisaso. Esino diba gesi di kobumo sileeno, di hedebe gile.

⁴ Egeeseelone gesikolodee Yesuye abei palaga mapoo tobudume egeiso. Esino Yesu o hamamee dili odoo du ma kulodu tebisamolone Yesu ogoloso, diayo goolee yo odoo hee gooleeso.

⁵ Eseme Yesuye abei palaga maga tobudulone dimapoo egeesee idagaso, “Emegei, niba di giligasomo?” diso. Eseme diayo nei egeesee takaso, “Haye, iba di hedebe gile,” dee takaso.

⁶ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Nibada pei toloso see deedee dokolo mapoo olugi, egeeseega niba di giligileiso,” diso. Eseme diba Yesuwo to duloso goo egeesi moodooso. Eseme di bei dia pei ma kulodu galagadiso. Eseme diayo dia pei pouduloso du ma kulodu magalai tebile poogooso.

⁷ Eseme Yesu o hamamee dili odoo hee yayo diya gweli oso Pita mapoo egeesee takaso, “Egee yo Lodeedoo,” diso. Pitaye to egeesee taka duloso o dugo tigamagoo see kaloso Yesu mapoo tabuo dilame howomoo bologobuguso.

⁸ Esino Yesu o hamamee dili odoo aboso du sumo dulone, dia pei ee di sabolo howo kulomooga abei pee

mapoo gisibamo diso. Bei, diayo pei olugu omaga widi pee ee haga hoogoonee, wulo 100 mita egeesi.

⁹ Osoloso diba sibilesa dia du gimagoloso mubi mapoo daboogoloso egeino, dou hoo mapoo di sabolo wo sabolo si molome egeiso.

¹⁰ Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Di niyo epedee giliga egee abo hamapoo tosibe,” dee takaso.

¹¹ Eseme Saimon-Pitaye du ma kulodu daboogoloso pei di sabolo widi pee mapoo gisibamo dileso booboossee mapoo gisibu magooso. Pei ee ma kulodu di toowa bei, 153 egeesi molome egeiso. Esino pei ma kulodu di bei galaga dino dia pei tologo bigile.

¹² Eseme Yesuye dimapoo egeesee takaso, “Niba nei nalame sibadee,” diso. Esino Yesu o hamamee dili odoo dima kulodu odoo heeso Yesu mapoo takolone, “no odoo ogumo?” dee takele. Bei, diba olo gooleedoo, yo tei Lodee.

¹³ Eseme Yesuye di sabolo wo sabolo toloso dimapoo te-neeso.

¹⁴ Esiga Yesu ta maga hogaduloso hamamee, o hamamee dili odoo mapoo peledaba hagosu bakadio hedebe diso.

Yesu dio Pita dio

¹⁵ Osoloso diba nei naloso koodobuloso, Yesuye Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, “Saimon, Yoneeyo

owolo, nayo a gweli oso odoo hagee biaso a gweli ee dagadusomo?" dee takaso.

Eseme Pitaye nei egeesee takaso, "O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no gooleedoo," diso.

Eseme Yesuye nei yimapoo egeesee takaso, "Mo sipi be ee nayo medee poopomelee," dee takaso.

¹⁶ Osoloso Yesuye see tobu egeesee takaso, "Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?" diso.

Eseme yayo nei Yesu mapoo egeesee takaso, "O, Lodee. Ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedoo," dee takaso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Mo sipi be nayo medee bamelee," diso.

¹⁷ Osoloso see bakadio hedebe di mapoo Saimon-Pita mapoo egeesee takaso, "Saimon, Yoneeyo owolo, nayo a diya goolee sabolo badosomo?" dee takaso.

Eseme Pita to hedebe hagonosee Yesuye bakadio hedebe di taka ee dulosi diya goheleso. Esiga yayo nei egeesee takaso, "Lodee, goo susuga no gooleedooso. Osoloso ayo no diya goolee sabolo hagee bado goo ee, no olo gooleedooso," diso.

Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Mo sipi be nayo medee poopomelee.

¹⁸ Esiga ayo namapoo tei taka. No gie kauwa mapoo

bi medee mopoodoo doloso no goomoga mi mapoo diliso. Esino no adaga poloso badoga, odoo heeso nee dee mapoo tiso bagagoloso, no mi nayo goweli mapoo gisibado dileiso."

¹⁹ Yesuye Pita mapoo taka hagee, Pitaye dooboo kasee talai goo ee taka. Esiga Pitaye ta maga Godeeyo hu dokodoo poudileiso. Osoloso Yesuye yimapoo mapoo egeesee takaso, "No a deedee," diso.

²⁰ Eseme Pitaye bidi toboloso egeino, o hamamee dili odoo Yesuye diya gweli oso dima miligiyoopoga sibume egeiso. Yesuwo hamamee dili odoo hagee biaso daga o hamamee dili odoo sabolo nei nolone dobolone, Yesu mapoo bouwa melee oso, yimapoo egeesee ka woosa, "Lodee, odoo agayo no ha teli odoo mapoo ka tiasalaiyo?" dee taka odoo ee hagosu.

²¹ Eseme odoo ogooso dima hamamee simi ee ogoloso, Pitaye Yesu mapoo egeesee takaso, "Lodee, odoo hamapoo kasee moodoolaisomo?" dee takaso.

²² Eseme Yesuye yimapoo egeesee takaso, "Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesi yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee. No wulo a deedee," dee takaso.

²³ Eseme Yesu o hamamee dili odoo egee talaima, dee taka goo ee tei telaga odoo

abo mapoo dudobuguso. Esino Yesuye takolone odoo egee talaine, dee takele. Yo wulo egeesee taka, “Yo osee badoga, ayo see wedi sibilesa yo agalai, a goomogoga, egeesee selaiso. Esino egee nee goonee,” dee ka taka.

²⁴ Esiga Yesu o hamamee dili odoo hagoso goo susuga yayo egei ee booka hamapoo hoguguso. Iba gooleedooso, goo susuga yayo hogugu ee tei goo.

²⁵ Esiga Yesuye goo hagee sabolo osoloso goo abo sabolo olo moodooso. Esino goo susuga egee booka hamapoo hogugule. Esino goo susuga egee booka abo mapoo hogugu diepi, mipoo hamapoo booka bei meliyo. Egeeseelone booka magalai debi me meliyo.

Diye Di Odoo

Diye di odoo booka goo eyo bei

Lukaye daga malalo o booka mapoo to tekepo Yesu Kelisowo goo hoguguloso, see Diye di odoo booka hagee hoguguso.

Odoo Luka yo daga mele-senee neli odoo badolone, o odoo Poloye Godeeyo to takomo sileeme, yibolo sileeso.

Booka hagoso Yesuye toloso see hogabuloso kei mi ma dokodoo polome, hamamee sosee bei mooloo-goo goo ee takooso. Diye di odoo booka hageeyo kuloduga taka goo ee dugo 30 egeesi ee ma kulodu sibulone peledoboomo simiso.

Esiga sapta 1 abaga dino sapta 7 omaga takooso, daga malalo Yelusalem mapoo to tekepo Yu odoowe dibusomo toloso debei goo ee. Esino sapta 8 abaga dino sapta 12 omaga takooso, to tekepo Yu odoo abo Yelusalem peegoo debeli odoo mapoo takomo di goo ee. Osoloso see sapta 10 maga takooso, Yu odoonee oso daga malalo to tekepo duloso tei too goo ee. Osoloso hamamee sapta 13 abaga dino hoo poogoo maga takooso, Poloye mi opusomo opusomo di susuga mapoo Yu odoo sabolo, osoloso Yu odoonee sabolo dimapoo to tekepo takomo di goo ee.

Lukaye Diye di odoo booka hageeyo kulodu hogugu goo toowa bakadio hagoso. Malalo goo hagoso. To tekepo hagee mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo susuga dibada. Bei, Godeeyo to tekepo tenee hagee hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, Yu odoonee diba nosee to tekepo dimapoo teneeso.

Osoloso goo hee hagoso. Diye di odoo booka oso daga malalo Dio Tei oso tei telaga odoo mapoo meledaba goo ee eligiso. Osoloso omaga bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo Dio Tei oso tei telaga odoo susuga pidilone kitulugu ka tenemoloso.

Yesu kei mi ma dokodoo ido pala goo

¹⁻² Tiyopoles emegei,

Ayo daga namapoo booka hoguguloso tenee omapoo, Yesuye goo tomo sili sabolo yayo eligi goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido palai goo sabolo hoguguso. Osoloso yo kei mi mapoo ido pelega badolone, Dio Tei oso kitulugu maga diye di odoo yayo gilimadoo odoo dimapoo kokodo takaso.

³ Osoloso Yesu toloso midoo maga hogabuloso biame 40 eyo kulodu yayo tei hogabia goo ee diayo ogoloso tei talame yayo silone, o hamamee dili odoo mapoo peledoboo

demeleeso. Osoloso dibolo silone, Godeeye wiligi doloso badeli goo dimapoo takomo siliso.

⁴ Osoloso biame hedebeeso Yesu o hamamee dili odoo gilimadoloso nei nolone badolone, Yesuye to kitulugu sabolo takaso, “Niba Yelusalem poogoloso na di! Esino mo Maye taka Dio Tei oso sibilei omapoo dulone bolone ka debee, bei mo Maye to hagee nimapoo olo takaso.

⁵ Esiga Yoneeye niba howodeeso ogusigaso, esino biame koola mapoo Dio Tei oso sibileso nimapoo kitulugu tenelaiso,” diso.

⁶ Esem diye di odoo Yesubolo Olipi mubi mapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo yimapoo woosaso, “Lodee, nayo epedee hamapoo Isalael odoo oso ibada mi gidabalame kitulugu see imapoo tenelaiso?” diso.

⁷ Esem Yesuye dimapoo nei egeese takaso, “Hedebe Maye biame hageesi yayo kitulugu sabolo mageliso. Esiga biame egeesi niyo gooledalai nibada goonee.

⁸ Esino Dio Tei nimapoo meledobooga, niba kitulugu talaiso. Osoloso niyo mo goo mi toowa mapoo takomo dileiso, Yelusalem abaga bei mooloogoloso abaga dino, Yudiya mi toowa mapoo, osoloso Samaliya abaga dino

mi toowa hoopooogoo mapoo takomo dileiso.”

⁹ Yesuye to hagee takoloso tobudulone, diayo balaga molome, Godeeyo kitulugu oso kei mi mapoo yo ido palaso. Esem kei ma dokodooga kolobo oso sibileso Yesu gooloogoo bugume diayo egele poo-gooso.

¹⁰ Diba Yesuye kei ma dokodoo pala mapoo osee balaga molome, odoo bakadio dugo heliye megiga oso dima koola omapoo saga sibileso, tebisa meleeso.

¹¹ Diayo egeese takaso, “Gelili odoo, niba bei kasi maga kei ma dokodoo ka balaga malala? Nibada howo woola Godeeye Yesu kei mapoo ido palaso. Esiga Yesu kei ma dokodoo poolome niso egemenee, yayo hamamee kolobo ma dokodooga, see egeese siboga agalaiso,” diso.

Diye di odoo hee, Matiyas hesia goo

¹² Diye di odoo oso Yesu kei mi ma dokodoo pala ogoloso, Olipi mubi maga Yelusalem mapoo wedi diyadeeso. Yelusalem ee Olipi mubi abaga hoogoonee.

¹³ Diba Yelusalem mapoo peledoboloso, diso debeli moso mapoo paladeeso. Odo abo hagososo moso eyo kulodu debeiso: Pita, Yonee, Yemes, Endulu, Pilipi,

1:4: Luka 24:49; Yon 14:16-17; Diye 2:33

1:5: Mat 3:11

1:6: Luka 24:21

1:7: Maka 13:32

1:8: Mat 28:19; Luka 24:48

1:11: Mat 26:64; Luka 21:27

1:12: Luka 24:50-53

1:13: Mat 10:2-4

Tomas, Batolome, Matiyu, Alpiyeseeyo owolo Yemes, Saimon (daga Loum gamalee maga ha teli odoo), osoloso Yemeseeyo owolo Yudas.

¹⁴ Diye di odoo, sobo abo sabolo, osoloso Yesuwo owee Meli sabolo, osoloso Yesuwo omolo dio sabolo hagee hodobo mooloogoodoloso biame susuga Godee mapoo takeliso.

¹⁵ Biame hedebe mapoo tei telaga odoo susuga 120 oso hodobo mooloogoodoloso doboome, Pitaye toboloso dimapoo egeesee takaso,

¹⁶⁻²⁰ “Mo odoo, ayo Yudaseeyo goo nimapoo taka. Yo ibada mooloogoodoo ma kulodu Godeeyo tou hodobo tomo siliso. Esino yayo Yesu ha teli odoo mapoo tiasooso.”

(Eseme tei moso wiligi odoo tebisa oso Yudas yimapoo molee teneme, yayo molee oso mi su neiso tooso. Osoloso yo mi omapoo dileso, miyomoo homodobuloso, beliye tologonuloso, kakobo gwadobuloso taso. Eseme Yelusalem mapoo debeli odoo susuga oso goo hagee duloso, mi egee dibada toso hu egeesee hediso, “Akeledama.” Hu hageeyo bei, “sawo go.”)

Eseme Pitaye see egeesee takaso, “Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso tei diso. Bei, Dio Tei oso Deibidi mapoo eligi maga yayo Yudaseeyo goo daga hoogoo Godeeyo to hogugu

Sam booka mapoo egeesee hoguguso,

‘O mi mapoo odoo mauwe pagalaiso.

Odoo heeso omapoo badalaime.’

Osoloso see egeesee hoguguso,

‘O tou su see odoo heeso talaiso,’” diso.

²¹⁻²² Pitaye see egeesee takaso, “Esiga Yudaseeyo tou teli ee see odoo heeso talame odoo hee hesiamo. Yayo ibolo silone Yesuye toloso hogabia goo ee takomo silame. Osoloso odoo yayo biame susuga ibolo hodobo silone, Yonee odoo howo ogusiga molome egei sabolo, osoloso abaga simino Yesuye kei ma dokodoo polome egei odoo ee hesileiso,” diso.

²³ Eseme tei telaga odoo susuga oso Yosep dio Matiyas dio hesiaso. Yosep hagee hu bakadio hedebe di (Balasabas osoloso Yustus).

²⁴⁻²⁵ Diayo odoo bakadio hagee hesialoso dobolone Yesu mapoo egeesee takaso, “Lodee, no odoo susuga oso goo goolee no gooleedooso. Esiga odoo bakadio hamapoo nayo hesia imapoo eligi, yayo Yudaseeyo debi omapoo badolone, diye di odoo eyo tou su ee talame. Bei, Yudas yo tokenee tooga, eyo nei yo dou mi mapoo diso,” diso.

²⁶ Diayo Yesu mapoo taka koodobuloso, diye di odoo heeso yo bakadio toloso hee mapoo Matiyaseeyo hu

magoo, osoloso hee mapoo Yosepeeyo hu magoo doloso toloso halabume, yo hedebe miyomoo homodobiaso, diayo odoo bakadio hesia ma kulodu Godeeye hesia odoo ee talame. Diayo egeesee moodooloso, odoo hedebe Matiyas tooso. Esemе yo diye di tou ee talame diye di odoo 11 sabolo hedebe diso.

2

Dio Tei oso meledaba

¹ Pentikos biame omapoo, tei telaga odoo susuga moso hedebe mapoo mooloo-goodoloso debeiso.

² Esemе haga booloogel-ega kei ma dokodooga iso goowa masi oso diayo mooloo-goodoloso debei moso omapoo tooso.

³ Esemе dou paiya masi oso odoo susuga moso kulodu mooloo-goodoloso debei, dimapoo tugusume egeiso.

⁴ Esemе Dio Tei oso dibada kulodu meledoboloso molome, Dio Tei oso kitulugu maga to opusomo opusomo di kesaso.

⁵ Biame omapoo Godeeyo goo diya gooleedoo Yu odoo mi susuga maga sibilesa, Yelusalem mapoo debeiso.

⁶ Esino diba iso goowa masi goowa ee duloso, goo ee agalame sibadeeso. Diba sibilesa egeino, tei telaga odoo susuga oso to opusomo opusomo di kesamolome duso. Diayo to opusomo opusomo di kesamelee ma

kulodu diayo dibada to kei duloso, diya howoogadooso.

⁷ Esemе diba howoogadoloso goo tiadoo sabolo dobolone egeesee takaso, “Odoo to egee kesa, Gelili odoo oso kesa.

⁸ Bei kasi maga diayo ibada to kesa iyo ka dusomo?

⁹ Bei, iba mi opusomo opusomo di hamaga sibadee odoo: Patiya abaga, osoloso Mediya, Elam, Mesopotamiya, Yudiya, Kapadokiya, Pontus, Asiya,

¹⁰⁻¹¹ Piligiya, Pampiliya, Isipi, Libiya mi toowa ma kulodu mi pepooko Kulene abaga sibadee. Osoloso odoo abo Loum mi abaga sibadee. Osoloso Yu odoonee abo Loum mi abaga sibadee oso, Yu odoowo Godee mapoo tei too maga, Yu odoowo hu too odoo oso. Osoloso odoo abo Kiliti sabolo Alabiya mi abaga sibadee odoo oso. Iba mi opusomo opusomo di omaga sibadee oso. Esino diayo ibada to keseme duso. Esiga diayo to hagee boowoo Godeeye goo toowa moodoo maga ka boowoo,” diso.

¹² Diba howooga sabolo, goo tiadoo sabolo, dobolone dieso nediliyo egeesee takaso, “Hagee ogoo goowo?” diso.

¹³ Esino odoo abo Yelusalem mapoo sibadee oso tei telaga odoo dimapoo manolone dieso nediliyo egeesee takaso, “Odoo hagee yugune naloso ka halabaga,”

diso.

Pitaye to taka goo

¹⁴ Esem Pitaye goo hagee duloso, diye di odo sabolo tebisaloso to neligidi takolone, odo mooloo-goodoo mapoo egeesee takaso, “Yu odo Yelusalem mapoo debeli sabolo, osoloso odo soo sibadee, niba mo to hagee medee dui!

¹⁵ Odo abo niyo imapoo takolone, iba yugune naloso ka halabaga, diso. Esino iba egeesee koo seeso. Bei, gesikolo osoko simi domo taba mapoo, edebeeyo yugune naloso koo halabagali.

¹⁶ Esino to niyo du sabolo, osoloso goo niyo egei sabolo egee, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo Yoweliye to taka goo sabolo olo teibaso:

¹⁷ “Godeeye egeesee takaso, “Biame hamameedee omapoo ayo Dio Tei odo susuga mapoo tenelaiso.

Osoloso nibada giso holaiso sabolo, sobo holaiso sabolo, oso to Godeeye taka goo ee takalaiso.

Nibada holaiso gie kakauwa oso howo opusomo doloso, Godee maga simi goo ee agalaiso.

Osoloso nibada adaga oso Godee maga simi goo ee sapootileiso.”

¹⁸ Osoloso Godeeye see egeesee takaso,

“Biame hamameedee omapoo mo tou teli odo susuga, giso

sabolo, sobo sabolo, dimapoo Dio Tei tenelaiso.

Osoloso diayo Godeeye taka to ee duloso odo mapoo takalaiso.

¹⁹ Osoloso kei ma dokodoo osoloso mi hamapoo goo mudu opusomo di moodoolaiso.

Biame omapoo mi toowa hamapoo niyo ha too sabolo, dou sabolo, osoloso dei i toowa sabolo agalaiso.

²⁰ Osoloso kei ma dokodoo osoko neligidi bigileiso.

Osoloso a see sawo masi bigileiso.

Goo egeesi oso peledobooga, Lodeeye biame goo toowa oso sibilei koola tooooga ka selai.

²¹ Osoloso edebeeyo Lodeeye pidilame yimapoo woosaga, nei yayo yimapoo gie badeli tenelaiso.”

²² Esiga Isalael odo, niba to hagee dui! Yesu, Nasalet odo, Godeeye niba goolee-bugulone hesiaso. Osoloso Yesuye nima kulodu goo mudu opusomo opusomo di moodoomo silone, Godeeye yo hesia goo ee woala yilige buguso. Esiga goo oso peledaba niba gooleedooso.

²³ Esino Godee eyo goomoga maga daga hoo-goo Yesu toloso nimapoo tenelame to takoloso magooso. Egeesi maga yayo Yesu toloso nimapoo teneme, Yu odo niyo osoloso Godeeye tei magoo mapoo

koo mesili odo sabolo oso yo homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga maga yo wooloomaso.

²⁴ Esino Godeeye Yesu dala teli goo maga peegoo tamagalame, Godeeye yo ta maga hogabidiso. Bei, teli oso yo talai tebile.

²⁵ Esiga ibada amawe wiligi odo taba Deibidiye Yesuwo goo Godeeyo to booka mapoo hogugu maga egeese takooso,

'A biame susuga Godeeye mo mudugiyopoo tobudo doloso gooleedeliso.

Yo koola mapoo tobusoso. Esiga a ebileime.

²⁶ Esiga mo sooloo ma kulodu goomoga toowaso molone, goomoga goo hagee ka taka.

A tei toso, mo su see gie badalaiso.

²⁷ Bei, Godee nayo a toga mo gie badeli ee odo wedia eyo dio oso debeli mi mapoo a pagalaime.

Nayo hesia odo eyo su midoo ma kulodu hunulame pagalaime.

²⁸ Osoloso gie badeli eli nayo amapoo eligiso.

Esiga ayo nobolo badolone, diya goomogalaiso,' diso.

²⁹ Emegei, Deibidiye goo taka hagee, yayo o goo eyo nediliyo takele. Bei, yo teme midoosooso. Osoloso midoo ibolo moloso.

³⁰ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odo daga malalo badebeiso. Esiga Godeeye to takoloso magoo ee gooleemeleeso. Bei, Godeeye yimapoo to magolone egeese takaso, 'Deibidiyo amawe heeso Deibidiye wiligi doloso badeli mi omapoo, see yayo wiligi doloso badalaiso,' diso.

³¹ Esiga Deibidiye malalo hoogoo peledabalai goo ee ogoloso, Godeeye hesia Kelisoye midoo maga hogabilei maga egeese takaso, 'Godeeye yo midoo mapoo pagalaime, osoloso o su hunuleime,' diso.

³² Esiga Godeeye Yesu ta maga see gie badeli mapoo hogabidiso. Goo ee iyo susuga ogoloso ka takomo siloso.

³³ Osoloso Godeeye Yesu kei ma dokodoo ido peleso, o dee deede dokolo badoso, yayo yimapoo hu toowa tenelame. Osoloso yayo to magoo ee dodolone, o Dio Tei Yesu mapoo teneme, see Yesuye imapoo teneeso. Goo hagee niyo epedee hamapoo ogolone dulone ka badoso.

³⁴ Esiga Deibidi yo kei ma dokodoo pele. Haye! Yayo taka egee Yesuwo goo ee taka,

'Godeeye mo Lodee mapoo takaso:

No abolo wiligi doloso badalame mo dee deede dokolo bie.

³⁵ Esiga nayo badolone

namapoo ha teli odoo ee ayo dagadileiso.’

36 Esiga Isalael odoo, niba goo hagee medee goolee! Niyo Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso eniga ee, Godeeye yo Lodee wiligi toowa taba doloso hudi magoo Keliso,” diso.

37 Esemee odoo mooloo-goodoo oso to hagee dulo, dieso nediliyo dibada goo tokenee gooleedoloso, sooloo dala sabolo, ebia sabolo, Pita diye di odoo abo sabolo mapoo egeesee takaso, “Emegei, iyo ogo goo moodolaiyo?” diso.

38 Esemee Pitaye dimapoo nei egeesee takaso, “Niba susuga nibada goo tokenee maga miligi pilaloso, Yesu Kelisowo hu maga howo ogusige. Egeeseega nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega niba Godeeye Dio Tei wulayo egee tenemolo niyo talaiso.

39 Bei, Godeeye to magoo ee dodolone, yayo Dio Tei nimapoo, osoloso nowolo dimapoo, osoloso eli sage debeli odoo dimapoo tenelaiso. Osoloso odoo susuga Godeeye gilimadalai goo ee dimapoo tenelaiso.”

40 Esemee Pitaye to sage takolone kokodo takaso, “Goo tokenee teli odoo epedee hamapoo egee do dala talaiso. Esiga niba dala teyaga, goo tokenee ee

pagalame Godeeye pidilame yimapoo takee.”

41 Esemee odoo Pitayo to duloso, tei too odoo diba howo ogusigaso. Esiga biame omapoo 3,000 odoo oso howo ogusigaloso, tei telaga odoo sabolo hedebe doloso mooloogoodooso.

42 Osoloso diba howo ogusigaloso, biame susuga eyo kulodu diesono mooloogoodoloso, diye di odoo oso eligime, medee duluga meleeso. Osoloso diba Lodee gooleebugu wo nalagamo silesibulone, biame susuga Godee mapoo takeliso.

Tei telaga odoo oso mooloogoodoloso debei goo

43 Diye di odoo diayo Godeeyo kitulugu sabolo goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesibume, odoo susuga oso ogoloso diya ebia sabolo howoogadooso.

44 Osoloso tei telaga odoo susuga oso biame susuga hodobo mooloogoodoloso, bi nei pidi, nei pidi deliso.

45 Egeeseemo silesibulone, dibada mi sabolo, bi sabolo, odoo mapoo teneloso, nei molee tooso. Osoloso molee oso tei telaga odoo abo bi mauwe odoo ee pidigamo siliso.

46-47 Osoloso biame susuga diayo howo gisilame, Yu odoowo tei moso beelee ma kulodu hodobo mooloogoo deliso. Osoloso diayo Yesu gooleebugu wo nolone, diba moso opusomo opusomo

di mapoo nalagaliso. Os-
 oloso diayo silesibulone,
 dibada sooloo ma kulodu
 goo goolee hedebe doloso,
 goomoga goo Godee mapoo
 poudiliso. Esemé Yelusalem
 odoos susuga oso dibada
 goo ogoloso tekepo deliso.
 Osoloso Lodeeye biame
 susuga odoos abo mapoo gie
 badeli teneliso. Egeeseelone
 tei telaga odoos bei deliso.

3

*Pitaye odoos kido todobia
 tekepo moodoo goo*

¹ Biame heeso habe Yu
 odoos Godee mapoo takeli
 osoko howo teme, Pita dio
 Yonee dio Yu odoowo tei
 moso mapoo palaso.

² Diba omapoo peleso
 egeino, odoos kido todobia
 osulu mi eyo hu Osulu
 Medee Tekepo deli omapoo
 badoboome egeiso. Odoos
 hagee soomagolone kido
 todobia sabolo soomagooso.
 Esiga biame susuga o odoos
 abo oso yo sa mapoo
 magoloso imado peleso,
 osulu mi hamapoo ka ibedi
 deliso. Osoloso yo omapoo
 badolone, odoos tei moso
 mapoo pala ogoga, yayo
 dimapoo molee howaliso.

³ Yo omapoo howolone
 badolone egeino, Pita dio
 Yonee dio moso kulodu
 gadime, dimapoo molee
 howaso.

⁴ Esemé Pita dio Yonee
 dio yimapoo bolone, Pitaye

yimapoo egeesee takaso,
 “Imapoo ege!” diso.

⁵ Esemé yayo goolee,
 yimapoo molee tenelame
 kasabele dolone dimapoo
 egeiso.

⁶ Esemé Pitaye yimapoo
 egeesee takaso, “Amapoo
 molee tei mauwe. Esino goo
 hagee amapoo egee molo
 wulo namapoo tenelaiso.
 Esiga ayo Yesu Keliso Nasalet
 odoowo hu maga namapoo
 ka taka, no toboloso di,” diso.

⁷ Yayo egeesee takoloso,
 odoos kido todobia o dee
 deede mapoo toloso
 tebidime, o kido see tekepo
 paso. ⁸ Yo o kido tekepo
 poloso silone, Pita dibolo
 tei moso ma kulodu galaga
 diso. Yo tei moso ma kulodu
 gadilesi pupulodomo silone,
 Godee mapoo goomoga
 poudooso.

⁹⁻¹⁰ Odoos susuga oso odoos
 kido todobia yayo Godee
 mapoo goomoga poudoomo
 sili ogoloso howoogadooso.
 Osoloso dieso nediliyo
 egeesee takaga meleeso,
 “Odoos hagee kido todobia
 Osulu Medee Tekepo deli
 eyo osulu miyopoo badolone
 molee howali hagoso. Esino
 yo kasee toboloso silone, goo
 hageesi ka tomo silosomo?”
 diso.

*Pitaye Yu odoowo tei moso
 mapoo
 to taka*

3:4: Diye 14:9 **3:6:** Diye 4:10; 16:18
 yo daga hoogoo Yu odoowo wiligi odoos

* **3:11: Solomonowo hau** - Solomonoo
 taba Deibidiyo owolo oso. Yelusalem mi
 mapoo Yu odoowo tei moso tegei mapoo
 hau meleeso, hau eyo hu Solomonowo
 hau.

11 Odoos daga kido todobia oso Pita dio Yonee dio dee mapoo toloso, Solomonowo hau* mapoo silesibi ogoloso, odoos susuga oso howoogadoloso, diayo debei omapoo hoguga sibadeeso.

12 Esem Pitaye odoos susuga ogoloso, dimapoo egeesee takaso, "Isalael odoos, niba bei kasi maga ka howoogowala? Osoloso bei kasi maga niyo imapoo bologolone, goo diya ka tiadowala? Bei, odoos hagee ibada kitulugu sabolo osoloso iyo tekepo doloso debei maga tekepo poloso koo siloso.

13 Esino Eibalaham, Aisek, Yekob, osoloso ibada amawe dibada Godeeye o tou teli odoos Yesu mapoo kitulugu toowa olo teneloso, o hu dokodoo poudooso. Esino diayo yo wooloomalame, niyo yo Yu odoowo wiligi odoos tebisa mapoo teneeso. Osoloso yo goo midilame Paillet mapoo ido dime, Pailleteeye egeesee takaso, 'Ayo yimapoo goo tokenee koo ogo,' dee takeme, niyo yo goweso.

14 Esino Yesu tekepo, tokenee mauwe odoos oso. Esino niyo yo gowoolone, Balabas odoos wooloomali odoos ee Pailleteeye neliga moso ma kuloduga peegoo di diso.

15 Esino niyo Yesu gie badeli teneli wooloomaso. Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso. Esiga yo ta

maga see hogabuloso silime, iyo egei goo ee ka takomo siloso.

16 Esiga odoos kido todobia oso Yesu mapoo tei too maga yo tekepo paso. Esiga niba odoos hagee gooleedooso, yo daga kido todobuloso badebeiso. Esino yayo Yesuwo kitulugu mapoo tei too maga odoos susuga oso balaga molome, yo tekepo paso."

17 Osoloso Pitaye odoos mooloogoodoo mapoo see egeesee takaso, "Emegei, a gooleedooso, nibada wiligi odoos tebisa sabolo oso Yesu boobadolone, yimapoo goo moodoo eyo bei niba gooleedele.

18 Esino daga hoogoo Godeeye o odoos yimaga to toloso kokodo takomo silesibili odoos dimaga Kelisoye dala talai goo ee malalo olo takaso. Esiga goo hagee peledabalame Godeeye moodooso.

19 Esiga nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga debee. Egeesega Godeeye nibada tokenee hapoloso boobado bigileiso. Nibada goo su wuduloso, goo tokenee maga miligi pialoso, Godee mapoo bidiga dobooga, Godeeye nimapoo kitulugu dia tenelaiso.

20 Osoloso owolo Yesu, Godee yayo hesia Keliso nimapoo di dalaiso.

21 Esiga epedee biame

hamapoo Yesu kei ma dokodoo badoso. Yo kei ma dokodoo badolone Godeeye goo susuga dia daga, omapoo sibileiso. Esiga Godeeye o odoos yimaga to toloso kokodo takomo silesibili hesia odoos daga hoogoo debei dimaga goo hagee olo takaso.

²² Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos hee Moseseeye Godeeyo to booka mapoo egeese takaso,

'Godeeye niba gooleebugulone, nima kuloduga o odoos yimaga to toloso kokodo takomo sili odoos hee a egeesi masi hesileiso.

Esiga goo susuga yayo taka mapoo medee dui.

²³ Osoloso edebeeyo o to duloso, tei telega poo-goga,

odoo ee Godeeyo mooloogoodoo ma kuloduga peegoo peledoboloso, talaiso,' diso.

²⁴ Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos hee Semuweleeyo hamamee tebisa sabolo oso epedee biame hamapoo peledabalai goo ee takaso.

²⁵ Esiga Godeeye nibada amawe sabolo, osoloso o odoos yimaga to toloso kokodo takomo silesibili odoos daga hoogoo debei sabolo, oso to magoo ee nibada. Bei, yayo Eibalaham mapoo egeese takaso,

'Namawe hee maga ayo odoos susuga mi toowa mapoo hagee do ee pidileiso,' diso.

²⁶ Esiga Godeeye hesia tou teli odoos Yesu ee nimapoo di diso, niyo malalo to tekepo dulame. Esiga yayo niba pidi maga nibada goo goolee mudu opusomo doloso, nibada tokenee maga miligi pilame," diso.

4

*Pita dio Yonee dio
goo midilame ido pala*

¹⁻⁴ Pita dio Yonee dio odoos mooloogoodoo mapoo to takolone Yesuye ta maga hogabia eyo goo takaga meleeso. Esiga diayo egeese takaso, "Yesu ta maga hogabia maga niba ta maga see hogabileiso," diso. Esem omapoo Pitaye to taka duloso tei telaga odoos sabolo, osoloso daga tei telaga odoos sabolo, hodobo mooloogoodeme 5,000 tugodooso. Esem tei moso wiligi odoos tebisa sabolo,

tei moso gidebeli odoos dia wiligi odoos taba sabolo, Sedisi odoos sabolo sibileso, Pitaye Godeeyo to takolone, ta maga see hogabilei goo maga taka duloso, diya kamanaso. Osoloso diayo Pita dio Yonee dio tooso. Osoloso olo neligime diba epedee neliga moso tegei ma kulodu toosooso, osoloso see gesikolo Yu odoowo wiligi odoos tebisa mapoo ka ido dilame.

5 Osoloso gesikolo Yu odoowo tei moso wiligi odoow tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi tebisa adaga susuga sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoow susuga sabolo, Yelusalem mapoo mooloogoodooso.

6 Dibada mooloogoodoo ma kulodu tei moso wiligi odoow taba Anas sabolo, o soosoo Kayapas sabolo, Yonee sabolo, Alesanda sabolo, osoloso o soosoo abo sabolo mooloogoodooso.

7 Esiga wiligi odoow tebisa susuga oso omapoo mooloogoodoloso dobolone, diayo odoow abo oso Pita dio Yonee dio ido sibe, diso. Esem Pita dio Yonee dio omapoo doboome, wiligi odoow tebisa oso dimapoo egeesee woosaso, "Niyo odoow kido todobia tekepo kasee moodoowo? Niba agamo kitulugu osoloso agamo hu maga yo tekepo ka payo?" diso.

8 Pita Dio Tei oso kitulugu tolosa badolone Dio Tei maga dimapoo to nei egeesee takaso, "Wiligi odoow tebisa sabolo, Yu odoowo wiligi tebisa adaga sabolo, niba mo to dui.

9 Niba iyo odoow kido todobia yo pidilone tekepo moodoome niyo ogoloso, ibada goo midilame ka ido diala? Niba yo tekepo pa eyo bei gooleedalai goomogosomeo?

10 Esino nibolo Yu odoow susuga sabolo goo hagee gooleedalai tekepo. Bei, Yesu

Keliso, Nasalet odoow, niyo woolooma Godeeye ta maga hogadi eyo kitulugu maga, iyo epedee niyo egee ogo odoow hagee olo tekepo paso.

11 Esiga Yesuwo goo maga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, 'Moso tegeli odoow diayo omou gowoolone togobugu oso epedee hamapoo moso omu domo pupodoo ka moloso.'

12 Esiga Yesu mapoo gie badeli teneli ka moloso. Esiga mi toowa hamapoo odoow hee mauwe edebeeyo badoboso gie badeli talai, hedebes Yesu yimapoo moloso."

13 Esem Yu wiligi odoow tebisa oso Pita dio Yonee dio dimapoo ebilega, diayo dimapoo to nei tekepo taka duloso, diba diya howoogadooso. Pita dio Yonee dio sukulu tele osoloso wulo mosoowe odoow. Esem wiligi odoow tebisa oso egeesee gooleedooso, odoow bakadio hagee Yesubolo silidoo, diso.

14 Osoloso diayo Pita dio Yonee dio odoow kido todobia tekepo moodooloso, Pita dibolo tebisa melee ogoloso, wiligi odoow tebisa oso to nei takele poogooso.

15 Diayo to nei takalai mauwe poogoome, Pita dio Yonee dio moso kuloduga peegoo galaga diye doloso, balaga melee diso. Osoloso wiligi odoow tebisa diesono to mousu.

16 Esemе diesono to moulone egeesee takaso, “Iyo dimapoo ogoo goo moodoolaisomo? Bei, Yelusalem odoo susuga oso diayo mudu opusomo di goo toowa moodoo egee egeiso. Esiga iyo goo hamapoo gamenee takalai tekeponee.

17 Esiga goo hageesi oso toowa diyaga, odoo bakadio hagee toloso, see Yesuwo hu maga odoo susuga mapoo na eligimo silesibe, kitulugu sabolo egeesee takalaiso,” diso.

18 Esiga wiligi odoo tebisa oso Pita dio Yonee dio gili-madoloso dimapoo egeesee takaso, “Niyo silesibulone, Yesuwo hu maga goo abo na eligi,” diso.

19 Esemе Pita diayo dimapoo to nei egeesee takaso, “Esiga niba niso nediliyo goo hagee medee goolee. Godeeyo howo woola abaga, nibada to mapoo iyo mesilone, nei iyo Godeeyo to mapoo mesilega pagalai tekepodo?

20 Bei, iyo Yesuye goo tomo silime egei goo sabolo osoloso Yesuye takeme du goo ee takalai pagalaime,” diso.

21 Esemе wiligi odoo tebisa oso dimapoo to kitulugu sabolo takolone, “Yesuwo hu maga niyo see eligimo silesiboga, iyo nimapoo dala tenelaiso,” dee takoloso, goo midili moso maga peegoo diye diso. Bei, odoo susuga oso odoo kido todobia tekepo

pa maga Godee mapoo diya goomogome. Esemе wiligi odoo tebisa oso Pita dimapoo dala tenelai biame egele poogooso.

22 Esiga odoo kido todobuloso badebei dugo 40 poogooso.

*Tei telaga odoo oso
Godee mapoo takeli goo*

23 Pita dio Yonee dio goo midili moso maga peegoo galaga dileso, tei telaga odoo sabolo mooloogoodoloso tei moso wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa diayo taka goo ee dimapoo takaso.

24 Esemе tei telaga odoo oso to hagee duloso, diesono mooloogoodoloso Godee mapoo takolone egeesee takaso, “Kitulugu Godee, nayo mi sabolo, kei sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo moodooso.

25 Esiga nayo Dio Tei maga nee tou teli odoo ibada amawe Deibidiye egeesee takaso,

‘Bei kasi maga Yu odoonee oso diya ka ka-manaliyo?

Osoloso goo bei mauwe maga to wulo ka moumo siliyo?

26 Mi toowa eyo wiligi odoo tebisa oso diesono hodobo mooloogoodoloso kitulugu Godee sabolo, osoloso yayo hesia Keliso sabolo, mapoo ha

talame mopoodoo
doloso doso,' diso.

²⁷ Deibidiye tei goo takaso, bei Yu odoowo wiligi odoo taba Helodee sabolo, Loum gamalee odoo Pontiyus-Paillet sabolo, osoloso Isalael odoo sabolo, Yu odoonee sabolo, diesono Yelusalem omapoo mooloogoodoloso Yesu nayo hesia tou teli odoo Keliso wooloomalame to mouso.

²⁸ Esino diayo goo moodoo hagee, daga hoogoo nayo gooleedoloso, goo hagoso peledabalame, nayo kitulugu sabolo goomoga magooso.

²⁹ Esiga kitulugu Godee, wiligi odoo tebisa hagoso epedee nee tou teli odoo imapoo ebili to taka ee nayo duso. Esiga imapoo kitulugu tenee, iyo nee to takomo silesibilone, ebia goo mauwe pagalame.

³⁰ Esiga nayo kitulugu eligilone, odoo paigiga tekepo pe. Osoloso nee tou teli odoo nayo hesia Yesuwo hu maga goo toowa mudu opusomo di moodee," diso.

³¹ Esino diayo Godee mapoo taka koodobuloso, diayo debei moso ee halabume egeiso. Esem Dio Tei oso dimapoo meledoboloso, diba Dio Tei oso kitulugu toloso dobolone, ebia goo mauwe poogoloso, Godeeyo to takomo silesibilame bei mooloogooso.

Tei telaga odoo oso debei goo

³² Esiga tei telaga odoo mooloogoodoo oso dibada sooloo ma kulodu goo goolee hedebe doloso dobolone, odoo heeso bi koo goodegeli, diba diso biso nei pidi, nei pidi deliso.

³³ Egeeseelone diye di odoo oso kitulugu toowa sabolo silesibilone, Yesuye toloso hogabia eyo goo takomo silesibiliso. Osoloso Godeeye tei telaga odoo susuga dimapoo goo tekepo moodeliso.

³⁴⁻³⁵ Esiga tei telaga odoo oso dibada mi sabolo moso sabolo odoo mapoo teneloso, nei molee toloso diye di odoo mapoo teneliso. Egeeseega diye di odoo oso molee egee papisaloso, tei telaga odoo abo bi tebile poogoo mapoo teneliso. Osoloso dibada kulodu odoo heeso bi mauwe koo sili.

³⁶⁻³⁷ Osoloso tei too odoo hee Yosepeeye o mi odoo abo mapoo teneloso nei molee tooso. Osoloso yayo sibilesi, molee ee diye di odoo dimapoo teneeso. (Yosep hagee Saiples mi te omapoo badeli, yo o bala Libai. Esino diye di odoo oso yimapoo hu hee teneeso, Banabas, hu eyo bei emegei pidili odoo.)

5

*Ananayas dio osobo
Sapila dio
dibada goo*

¹ Osoloso odoo hee badebeiso, o hu Ananayas, osoloso osobowo hu Sapila,

diayo dibada mi su pepooko odoo mapoo teneloso nei molee tooso.

² Osoloso mosopoo sibilesa, obakadio to mouloso, molee abo mada magoloso, Ananayaseeye diye di odoo dimapoo molee abo tosibilesa teneeso.

³ Esem Pitaye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga nayo Saitenso gamenee taka to mapoo mesilone, Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takolone, mi molee too abo mada ka magoowo?”

⁴ Mi hagee odoo mapoo tenelega melee omapoo nee mi diso. Esino nayo odoo mapoo mi teneloso, nei molee too egee neeso. Esiga nee molee oso, no goomoga goo ee talai tekepo. Bei kasi maga, nayo molee abo nee mosopoo mada magoo egee imapoo takele, esino nayo gamenee takolone, ayo molee susuga tosimi hagosu, dee ka takayo? Esino nayo hedebe imapoo gamenee takele, esino nayo Godee mapoo gamenee takaso,” diso.

⁵⁻⁶ Esem Ananayaseeye to hagee duloso, yo toloso homodobiaso. Esem odoo gie kakauwa oso dugoso o su tiadoloso midoososo. Esem goo hagee takeme dula, odoo susuga oso diya ebigaso.

⁷ Esino Ananayaseeyo osobo goo hagee dule. Esino yo osoko howo bakadio hedebe

di poogoloso, hamamee Pita diayo debei mapoo simiso.

⁸ Esem Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Amapoo takee, niyo mi su odoo mapoo teneme molee too ee hagosomo?”

Esem Ananayaseeyo osobo nei egeesee takaso, “O, molee iyo too olo ogoso.”

⁹ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, “Bei kasi maga nee bakadio Godeeyo Dio Tei mapoo gamenee takalame goomoga ka magoowo? No ege, gie kakauwa odoo oso nomo midoosoo odoo, osulu miyopoo tebisa moloso. Osoloso no toga, diayo no midoosoolaiso,” diso.

¹⁰ Osoloso yo to kemelee biame omapoo Ananayaseeyo osobo toloso, Pitayo homo beiyomoo homodobiaso. Esem odoo gie kakauwa odoo oso sibilesa ogoloso yo ta molome, diayo o su toloso, omowo midoo hodiokooga midoososo.

¹¹ Esem tei telaga odoo susuga sabolo, osoloso goo hagee du odoo susuga sabolo oso diya ebigaso.

Diye di odoo oso odoo paigiga susuga tekepo moodoo

¹² Diye di odoo oso goo toowa mudu opusomo opusomo di odoo ma kulodu moodoogamo silesibiliso. Osoloso tei telaga odoo susuga oso tei moso tegei

Solomonowo hau mapoo diesono mooloogoodeliso.

¹³ Esemte tei tele poogoo odoos oso, diye di odoowo goo ee tekepo dee takeliso. Esino diayo dibolo hodobo mooloogoodoloso hedebe dalai diya ebigeliso.

¹⁴ Esino biame susuga ma kulodu, sobo sabolo, giso sabolo, Lodee mapoo tei toloso, tei telaga odoos mooloogoodoo sabolo hedebe deliso.

¹⁵ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo silesimi ogoloso, odoos susuga oso odoos paigiga iyado sibilesi, eli domopoo kida palagaloso, kida mapoo tiedigeliso. Bei, Pitaye osoko pa maga dulone, o dio taba oso gooloo-googa, diba ka wedilame.

¹⁶ Esemte Yelusalem koola omapoo mosobia pepooko oso odoos paigiga sabolo, odoos bo holo paladee oso dala temelee sabolo, iyado sibiliso. Egeeseega diye di odoos oso diba tekepo peliso.

*Diye di odoos oso
Yesuwo goo maga dala too*

¹⁷ Diye di odoos oso goo mudu opusomo opusomo di hagee moodoogamo silesibume, tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso o emegei Sedisi odoos sabolo, goo hagee ogoloso, diye di odoos dimapoo diya kooloogaso.

¹⁸ Esemte diayo diye di odoos toloso neliga moso tegei ma kulodu toosoos.

¹⁹ Esino gesi mapoo Lodeeyo momaiye oso sibilesi neliga moso eyo osulu kisi yamagoos. Esemte diye di odoos neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso, dimapoo egeese takaso,

²⁰ "Niba tei moso tegei mapoo dileso odoos mapoo gie badeli goo dia hagee takee," diso.

²¹ Esemte diye di odoos oso o to mapoo mesiloso, gesikolodee osoko gie sibume, tei moso ma kulodu galaga dileso, Yesuwo goo ee eligilame bei mooloogoos.

Esemte tei moso wiligi odoos taba sabolo, osoloso Sedisi odoos sabolo, oso diye di odoos eyo goo mapoo to meilame, Yu odoowo wiligi odoos tebisa susuga gilimadoos. Osoloso diayo neliga moso gibadeli odoos dimapoo to takaso, diayo diye di odoos susuga iyado sibilame.

²² Esemte gibadeli odoos oso neliga moso tegei mapoo dileso egeino, diye di odoos me molo egeiso. Esemte diba see wedi dileso, wiligi odoos tebisa mapoo egeese takaso,

²³ "Iyo dileso neliga moso mapoo egeino, osulu diya kisina, osoloso gibadeli odoos oso pee maga gidoboome egeiso. Esemte iyo osulu yamagoloso, moso kulodu galaga dileso egeino, diye di odoos mauwena," diso.

²⁴ Esemte tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso tei moso gidebeli odoos dia

wiligi odoo taba oso goo hagee duloso, goo diya gooleeso, ogoo goo oso hamamee ka peledoboombellee doloso.

²⁵ Esemee odoo heeso dimapoo sibilesa egeesee takaso, "Dui! Niyo odoo neliga moso tegei mapoo toosoo ee, see dileso tei moso mapoo odoo eligi moloso," diso.

²⁶ Esemee to ee duloso, tei moso gibadeli dibada wiligi odoo taba oso o odoo sabolo diye di odoo ee see iyadalame, diso. Esino diayo diba iyadoloso wele. Bei, edebeeyo gibadeli odoo mapoo gowoolone, yoso diba piligiyaaga.

²⁷ Esino diayo diye di odoo wiligi odoo tebisa dibada mudugiyopoo iyado simiso. Esemee tei moso wiligi odoo taba oso dimapoo egeesee takaso,

²⁸ "Iyo to kitulugu sabolo nimapoo egeesee takaso, 'Niyo Yesuwo goo eligimo na silesibe,' diso. Esino niyo ibada to mapoo mesile. Esiga niba ege! Niyo eligi goo oso Yelusalem mi toowa ee tooso. Osoloso Yesuye ta goo ee see niyo imapoo gigidilame ka see," diso.

²⁹ Esino Pitaye diye di odoo abo sabolo to nei egeesee takaso, "Iba Godee mapoo mesimo silesibiliso. Esino edebeeyo goomoga goo ee talame.

³⁰ O, tei takoo, niyo Yesu homo bulubo magoo

mapoo yoguso eniga oso wooloomaso. Esino ibada amaweyo Godeeye Yesu niyo woolooma ta maga see hogadiso.

³¹ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiloso o dee deedee dokolo mapoo ibediso, yayo wiligi doloso badolone gie badeli ee pidili odoo dalame. Esiga epedee hamapoo yimapoo kitulugu moloso, Yu odoo susuga oso dibada goo goolee opusomo doloso, dibada goo tokenee mapoo miligi piaga, goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

³² Esiga goo susuga hagee Yesuye moodoomo sili goo sabolo, osoloso yimapoo peledaba goo sabolo, ee iyo ogoloso, see odoo mapoo takomo silesibiliso. Osoloso Dio Tei ima kulodu egee molo oso goo hamapoo tei takoo, deeso. Bei, Godeeyo to mapoo mesimo silesibili odoo mapoo Dio Tei teneliso," diso.

³³ Esemee Yu odoowo wiligi odoo tebisa oso goo hagee duloso komonolone, diye di odoo piligilame goomogaso.

³⁴ Esino dima kulodu Pelisi odoo hee, o hu Gamaliyoye tabaso, odoo hagee Godeeye tei magoo ee eligili odoo. Osoloso odoo susuga oso yo tekepo odoo dolone, yo dokodoo maluguso. Esino yayo tobudulone, diye di ee epedee biame deiyepo peegoo gilimadoo di, diso.

35 Esemé wiligi odoos tebisa mapoo egeesee takaso, “Isalael odoos, niyo odoos hagee dimapoo goo moodoolame medee gooleemeleso ka moodee.

36 Bei, niba goolee, daga odoos hee Tudaseeye goo hageesi moodoolone o su toowa diso. Osoloso 400 odoos oso yibolo silesibiliso. Esino edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoos 400 diba kukulo diyadeeso. Egeesi maga goo mauwe poogooso.

37 Esemé yima hamamee, gamalee odoos oso odoos susugayo hu tomo silesimi biame omapoo odoos hee Yudas Gelili odoos oso peledabaso. Yibolosee o su toowa doloso, odoos gilimado sileeso. Esemé edebeeyo yo wooloomome, yibolo silesibili odoos ee kukulo diyadeeso.

38 Esiga ayo goo hagee gooleebuguloso, nimapoo ka kokodo taka, odoos hagee dimapoo goo hee na moodee. Bei, diayo goo moodoogamo egee silesibo, odoos maga simi daga, goo hagoso mauwe pagalaiso.

39 Esino goo egee Godee maga siboga, niyo diba hamaga takooga tebileime. Esino walo niyo Godee mapoo ha talame ka selai,” diso.

40 Esemé wiligi odoos tebisa oso Gamaliyowo to mapoo tei takoo diso. Osoloso diayo diye di odoos see iyado sibe diso. Osoloso

diye di odoos diba sibilesi doboome, edebeeyo diba woolooge, diso. Osoloso diba wooloogaloso, wiligi odoos tebisa oso diba diye dolone to kitulugu sabolo egeesee takaso, “Niba see Yesuwo goo ee takolone eligimo na silesibe!” diso.

41 Diye di odoos oso wiligi odoos tebisa diba poogoloso dulone, diya goomogaso. Bei, diayo Yesu mapoo tei too maga dala teme, Godeeye diba dokodoo poudooso.

42 Osoloso diba biame susuga tei moso tegei ma kulodu, osoloso odoos abo dia moso ma kulodu odoos mapoo to hagee eligimo silesibilone, “Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso,” dee taka koodobile.

6

Pidili odoos 7 daga hesia goo

1 Biame omapoo tei telaga odoos oso bei moodooso. Esino tei telaga odoos susuga ma kulodu, Guliki to kesali odoos oso Hibulu to kesali odoos sabolo toso agadigaso. Bei, diayo mooloogoodoo ma kulodu, Guliki to kesali dibada sobo bau mapoo nei koo teneme.

2 Esemé diye di odoos oso tei telaga odoos susuga gilimadoloso egeesee takaso, “Iyo Godeeyo to takomo sili poogoloso see sobo bau mapoo nei pilei ee tekeponee.

³ Esiga emegei, nima kulodu pidili odoo giso 7 hesie. Niyo diba hesiaga, odoo goo goolee medee tekepo, osoloso Godeeyo Dio Tei oso kitulugu toloso debeli giso ee hesie. Egeeseega diba iyo emegei pidili tou dimapoo tenelaiso.

⁴ Esino iba wulo Godeeyo to takomo silesibulone, yimapoo takomo silesibileiso," diso.

⁵ Esiga tei telaga odoo susuga oso to hagee duloso tekepo doloso, odoo 7 hagee hesiaso: Sitiben (odoo hagee tei too kibiloso badolone Dio Tei oso kitulugu toloso badeli), osoloso Pilipi, osoloso Polokolus, osoloso Nikanolo, osoloso Timono, osoloso Palemenas, osoloso Antiyoka odoo, Nikolas. Odoo hagee Yu odoonee, esino yayo Yu odoowo Godee mapoo tei too maga Yu odoo dia hu ka too.

⁶ Diba odoo 7 hagee hesialoso diye di odoo mapoo iyado sibadeeso. Esem diye di odoo oso dimapoo deeso sigolone Godee mapoo takaso, bei diba tou hageesee teli odoo dalame.

⁷ Esem tei telaga odoo oso odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, tei telaga odoo oso Yelusalem mi ee ma kulodu bei moodooso. Osoloso tei moso wiligi odoo tebisa bei oso Yesu mapoo tei

tooso.

Tei moso wiligi odoo tebisa oso Sitiben too

⁸ Godeeye Sitiben tei pidilone kitulugu teneeso, yayo odoo ma kulodu goo toowa mudu opusomo opusomo di moodoolame.

⁹ Esino Yu odoo abo Libetini howo gisili moso ma debeli odoo oso yimapoo toso agadigaso.* Odoo hagee Kulene mi mapoo debeli, osoloso odoo abo Alesandiliya mi mapoo debeli, osoloso Kilikiya mi mapoo debeli, osoloso odoo abo Asiya mi mapoo debeli. Diayo sibilesa Sitiben mapoo toso agadigaso.

¹⁰ Esino diayo toso agadiga ma kulodu, Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu maga to takeme, odoo susuga oso to takalai eli egele poogooso.

¹¹ Esem Sitibenbolo toso agadiga melee odoo oso Sitiben maga gamenee takalame, odoo abo mapoo mada sibilesa toso pupume, diayo egeesee takaso, "Sitibeneeye Godeeyo hu sabolo, osoloso Moseseeyo hu mapoo duwa takeme duso," diso.

¹² Esem odoo susuga sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odoo sabolo

6:7: Diye 2:41; 16:5 * **6:9:** *Libetini howo gisili moso ma debeli odoo* - Odoo hagee dibada goo egeesi: Daga hoogoo Loum odoo oso gibamelee biame omapoo, diba iyado dileso neliga moso tegei ma kulodu toosooso. Osoloso odoo abo nei mauwe tou talagamo silesibe, diso. Osoloso hamamee Loum odoo oso dibada mi mapoo wedi diyadee, diso. **6:10:** Luka 21:15

oso to hagee duloso, diya komonolone Sitiben tooso. Osoloso diayo Sitiben toloso wiligi odoo tebisa oso to kesamelee mapoo ido palaso.

¹³ Diba omapoo peleso dobolone, Sitibeneeyo goo maga gamenee takeli odoo oso gamenee egeesee takaso, "Odoo hagosu ibada tei moso maga tokenee goo takeliso, osoloso Moseseeye eligi goo hogugu goo maga tokenee goo takeliso.

¹⁴ Osoloso iba yayo egeesee takeme duso, 'Yesu Nasalet odoo oso ibada tei moso tegei guobuguloso, see Moseseeye tei magoo hogugu ee abo poogoloso, see tei dia abo magalaiso,'" diso.

¹⁵ Esem wiligi odoo tebisa susuga dobolone Sitiben mapoo bolone egeino, Sitibeneeyo mudu Godeeyo momaiye eyo mudu masi poloso tobudume egeiso.

7

Sitibeneeye to toowa taka goo

¹ Esem tei moso wiligi odoo taba oso Sitiben mapoo egeesee woosaso, "Odoo susuga oso nee goo maga egee takoo teiyo?" diso.

² Esem Sitibeneeye tei moso wiligi odoo tebisa dimapoo to nei takolone egeesee takaso, "Mo ei dio osoloso mo ma dio, niba mo to hagee medee dui. Ibada amawe Eibalaham yo Halan mi mapoo dilega,

Mesopotamiya mi mapoo badoboome, ibada Godee kitulugu toowa oso yimapoo peledabaso.

³ Esem Godeeye Eibalaham mapoo egeesee takaso, 'Nee mi sabolo nee odoo sabolo poogoloso ayo namapoo eligilei mi mapoo di,' diso.

⁴ Esiga Eibalaham Mesopotamiya mi poogoloso see Halan mi mapoo badalame diso. Esino Eibalaham yo mi omapoo badoboso, ama teme, Godeeye yo see epedee niyo egee do mi hamapoo sibe, diso.

⁵ Esem Godeeye mi hamapoo Eibalaham mapoo mi su pepooko tenele. Esino Godeeye Eibalaham bolo osoloso amawe dibolo oso hamamee mi hagee talai maga to takoloso magooso. Biame omapoo Eibalaham yo holo soomagelega badebeiso.

⁶ Osoloso Godeeye yimapoo egeesee takaso, 'Namawe dio oso mi hee mapoo dilesu odoo soo masi dabalaiso. Egeesega mosobia odoo oso namawe dimapoo tou nei mauwe wulayo talaiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone dugo 400 pagalaiso.

⁷ Esino namawe dimapoo dala egee tenemolo odoo dimapoo ayo nei dala tenelaiso. Egeesega namawe diayo mi egee poogoloso see hamapoo sibilesu, amapoo goomoga

tenelone mo hu dokodoo poudileiso,' diso.

⁸ Osoloso Godeeye Eibalaham dio to takoloso magolone egeesee takaso, 'Ayo nobolo osoloso namawe dio eyo Godee doloso badolone, nima koola hamapoo badalaiso. Osoloso niyo amapoo tei too goo ee eligilone nibolo, osoloso nowolo dibolo, osoloso namawe dio susuga hamamee soolooga magalai sabolo, kolo kookoolone dabalaiso,' diso. Esem Eibalahameeye giso holo Aisek soomageme, biame ⁸ poogoloso kolo kooso. Osoloso hamamee Aisekeeye giso holo Yekob soomageme, kolo kooso. Osoloso Yekob sabolo owolo giso holo ¹² susuga kolo kookooso. Esiga Yekobowo owolo ¹² odo hagoso ibada bala ¹² eyo bei ka moloso.

⁹ Esino Yekobowo owolo susuga hagoso dibada omolo Yosep mapoo diya kweliso. Egeesee lone dibada omolo Yosep yo Isipi odo mapoo ido dileso neiso talame teneeso. Yayo mi omapoo dileso, nei mauwe tou toowa wulayo tolone badalame. Esino Godee yibolo badolone,

¹⁰ dala goo ma kuloduga yo medee pidiliso. Osoloso Godeeye Yosep mapoo goo goolee tekepo teneeso. Esem Isipi odoowo wiligi odo taba oso goo hagee ogoloso, Yosep mapoo diya

goomogaso. Esem Yosep mapoo egeesee takaso, 'Nayo ama hemi tou tolone badolone, Isipi mi toowa nayo gibalalaiso. Osoloso mo moso sabolo nayo gibalalaiso,' diso.

¹¹ Osoloso hamamee Isipi mi sabolo, ibada amawe diayo debei Keinen mi sabolo, mapoo osoko pa toowa biame oso nei mauwe poogooso. Esem odo omapoo debeli oso dala ma kulodu debeiso. Osoloso ibada amawe sabolo nei mauwe debeiso.

¹² Esino Yekobeeye Isipi mi mapoo nei melee goo ee duloso, owolo diayo nei ee neiso talame diye diso. Esem diayo dileso nei toloso sibadeeso.

¹³ Nei diayo tosibadee mauwe poogoome, see Isipi mi mapoo nei abo talame diyadeeso. Diba dileso nei talame doboome, Yosep yimapoo pelebada goo ee yayo emei dimapoo woola takaso. Esem Isipi wiligi odo taba oso Yosepeeye soosoo eyo goo gooleedooso.

¹⁴ Esem Yosepeeye ama sabolo, o soosoo sabolo, Isipi mi mapoo sibilesa dabalame to teneeso. Esem diba Yosepeeye to egeesee taka duloso, diba susuga ⁷⁵ odo oso Isipi mi mapoo sibadeeso.

¹⁵ Esem Yekobowo owolo dio Isipi mi mapoo dileso dobolone, yibolo, osoloso

owolo dibolo mi omapoo wediase.

¹⁶ Hamamee diba wedime, dibada su Sekem mi mapoo midoosalame todiyadeeso. Midoo wulu ou hagee daga hoogoo Eibalahameeye Hamolowo owolo mapoo neiso tooso.

¹⁷ Dugo bei poogoloso hamamee ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo bei moodooso. Esememe biame omapoo Godeeye Keinen mi Eibalaham mapoo, osoloso amawe dimapoo tenelaiso, doloso to takoloso magoo biame oso koola simiso.

¹⁸ Esiga wiligi odo taba dia, Yosepeeyo goo gooleedele poogoo odo oso Isipi mi ee gibadebeiso.

¹⁹ Wiligi odo taba hagosso ibada amawe dio diya gowoolone, dimapoo kukulone dala tenelone badebeiso. Osoloso yayo to kitulugu sabolo pupulone, ibada amawe dia holope gie soolooga magoo susuga ee wedilame, peegoo maloso peegee diso.

²⁰ Egeeseelone debei biame omapoo, Isalael sobo hedebe oso giso holo mudu medee tekepo soomagooso, o hu Moses. Osoloso a bakadio hedebe di ma kulodu ama dio owee dio oso dibada moso kulodu mada gibadebeiso.

²¹ Osoloso a bakadio hedebe di poogoloso holope peegoo magooso. Esememe Isipi wiligi odo taba eyo

owolo sobo holo oso holope ogoloso, yayo maduloso, owolo doloso mosopoo madio dileso pooposo.

²² Esememe Moses kauwume, Isipi odo oso yimapoo sukulu goo goolee tekepo eligiso. Osoloso yayo to taka sabolo, tou too sabolo, kitulugu toowa tomo sileeso.

²³ Osoloso Moses dugo 40 poogoloso badolone, yayo o odo Isalael odo ee agalame dilame gooleeso.

²⁴ Yayo dulone egeino Isipi odo heeso Isalael odo hee woomelee ogoloso, yayo nei Isipi odo hee wooloomaso.

²⁵ Osoloso Moseseeye egeesee gooleeso, 'Isalael odo oso goolee, ayo diba dala ma kuloduga peegoo gilimado dilame, Godeeye a dimapoo ka sibeye di doo,' dee gooleeso. Esino Isalael odo oso goo ee gooleedele.

²⁶ Biame hee mapoo Moseseeye Isalael odo bakadio biliga molome egeiso. Esememe yayo diba biliga melee hamaga takalame hodu dileso, egeesee takaso, 'Emegei, niba kasi maga ka biliga malala? Niba soosoo hedebe,' diso.

²⁷ Esememe odo hee emegei woomelee oso Moses halaga buguloso egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo midili odoowo?'

²⁸ Nayo eiyo Isipi odo hee wooloomaso. Esiga nayo

7:16: Gen 23:2-20; 33:19; Josh 24:32

7:17: Exo 1:7-8

7:19: Exo 1:11-22

7:20: Exo 2:2

7:21: Exo 2:3-10

7:24: Exo 2:11-15

7:28: Exo 2:14

7:29:

Exo 2:21-22; 18:3-4

a wooloomalame ka sala?' diso.

²⁹ Esemе Moseseeye to ee duloso obulone, Isipi mi maga see Midiyan mi mapoo pulo diso. Osoloso Midiyan mi omapoo odoo soo masi badolone sobo huloso, giso holo bakadio soolooга magooso.

³⁰⁻³¹ Moses Midiyan mi mapoo dileso dugo 40 poogoloso badolone, see Sainai mubi esia kumoo miwe poogoo mi mapoo silone egeino, homo su deiyepo o du douso nadelega dou omapoo paiya molome ogoloso howoodooso. Esino dou paiya oma kulodu Godeeyo momaiye oso tebidi egeiso. Esemе Moses yo dou paiya mapoo agalame hodu dimeleeno, Godeeye yimapoo egeesee takaso,

³² 'A namawe dio Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob dibada Godee oso,' diso. Esemе Moses ebia sabolo kiki-ligolone see tobu egele poo-gooso.

³³ Esiga kitulugu Godeeye see yimapoo egeesee takaso, 'Mi nayo taba egee molo tei mi. Esiga nee homo bi ka egee tiga magee.

³⁴ Ayo mo odoo susuga oso Isipi mi mapoo dobolone dala egee tomolo, ayo egeiso. Osoloso diayo dala ma kulodu dobolone pupusiga melee ayo duso. Esiga ayo diba Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame

ka simi. Esiga no epedee Isipi mi mapoo see wedi di,' diso.

³⁵ Esiga Moses hagee daga Isalael odoo oso gowoolone egeesee takaso, 'No ibada wiligi tabayo, osoloso goo midili odoowo?' diso. Esino Godeeye Moses hedebe yo hesiaso, yayo Isalael odoowo wiligi odoo toboloso badolone, diba dala ma kuloduga gilimadoloso peegoo dilame. Esiga homo deiyepo o du douso nadelega paiya molone, Godeeyo momaiye oso goo hagee takaso.

³⁶ Osoloso Moseseeye o odoo Isipi mi maga gilimadoloso peegoo dilame, yayo goo toowa mudu opusomo opusomo di Isipi mi mapoo, osoloso Abei Bige mapoo moodoogaso. Esemе yayo o odoo Isalael odoo gilimadoloso Isipi mi maga peegoo diso. Osoloso yayo miwe poogoo mi mapoo o odoo gilimadoloso dugo 40 ma kulodu silone goo mudu opusomo opusomo di moodoogamo sileeso.

³⁷ Osoloso Moses hedebe hagoso o odoo Isalael odoo dimapoo egeesee takaso, 'Godeeye niba ee goolee-bugulone, nima kuloduga o odoo yimaga to toloso kokodo takomo sili odoo a egeesi masi hesileiso,' diso.

³⁸ Esiga Moses hedebe hagoso ibada amawe dio Isalael odoo sabolo, miwe poogoo mi mapoo silone, yayo Sainai mubi dokodoo

peleso badoboome, Godeeyo momaiye oso yibolo to kolone yimapoo gie badeli to imapoo tenelame teneeso.

³⁹ Esino ibada amawe dio oso Moseseeyo to mapoo gowoolone, o to mapoo mesile. Esem diba Isipi mi mapoo wedi dilame goomogaso.

⁴⁰ Osoloso Moses Sainai mubi dokodoo osee badoboome, odoo susuga oso Moseseeyo emei Elon mapoo egeesee takaso, 'Moseseeye iba Isipi mi maga gilimado simiso. Esino Moseseeye di, iba gooleedele. Esiga iba ee gilimado dilei godee masi deeso moodee,' diso.

⁴¹ Esem biame omapoo Isalael odoo oso gamenee godee bulumakau pe be masi dadabayoo moodooso. Osoloso diayo gamenee godee omapoo goomogolone, o hu dokodoo poudalame gala hu wooloogaso. ⁴² Esiga Godeeye goo hagee ogoloso dimapoo miligi piasso. Esem diba kei ma dokodoo bi egee molo, a, osoko, osoloso giwo, omapoo godee masi goomogolone doboome, Godeeye diba hamaga takele. Esiga goo hagee Godeeyo to oso booka mapoo taka Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo heeso booka maga egeesee hoguguso:

'Isalael odoo, niba dui!

Niyo miwe poogoo mi mapoo dugo 40 ma kulodu silesibilone,

amapoo emegei di bi sabolo gala hu sabolo wooloso teneliso?

Haye! Esino niyo gamenee godee mapoo teneliso.

⁴³ Esiga niba tei moso dugoso tegei ee imadoloso silesibiliso.

Osoloso niyo moso oma kulodu goomoga poudili ee amapoo goomoga koo poudili.

Esino niyo deeso moodoo gamenee godee Moloko sabolo Lepad godeeyo giwo sabolo omapoo goomoga poudiliso.

Esiga niba ayo nibada midde hamaga see mi eli sage Babilon mi hodiokoo hasiso bigileiso,' diso.

⁴⁴ Esiga tei moso dugoso tegei hagee Godeeye Moses mapoo eligilone egeesee tege diso. Esem edebeeyo Godeeyo to ee dodolone, moso hagee tegeiso. Osoloso ibada amawe diayo miwe poogoo mi mapoo moso hagee imado silesibilone, 'Godeeye ibolo badoso,' deliso.

⁴⁵ Esem dugo abo poogoloso hamamee see Yosuweye ibada amawe dio gilimadoloso mi hagee talame silone, tei moso hagee sabolo imado sibadeeso. Esem Godeeye ibada amawe dio ee pidilone, mibia odoo susuga ee mi hamaga peegoo hasiso buguso. Osoloso diayo mi hamapoo tei moso dugoso tegei ee toloso

dobolone, wiligi odoo taba Deibidiyo biame mapoo peledabaso.

⁴⁶ Esem Godeeye Deibidi mapoo goomogaso. Esem Deibidiye tei moso Godee eyo badalame tei moso dia tege-lame woosaso.

⁴⁷ Esino tei moso dia egee yayo tegele. Owolo Solomonoye tegei.

⁴⁸ Esino ibada Godee kitu-lugu toowa edebeeyo deeso tegei moso oma kulodu koo badeli. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo oso Godeeyo goo maga egeesee takaso,

⁴⁹ 'Godeeye egeesee takooso: Kei mi mapoo ayo badolone ka gibadoso.

Osoloso mi toowa hagee ayo mo homosoko koku-soloso ka tobudoso.

Esiga niyo moso togoga, ayo moso omapoo badalai koo tebili.

Osoloso niyo ayo badeli moso ee tegelai koo tebili.

⁵⁰ Ayo mi toowa sabolo, kei mi sabolo, osoloso bi susuga sabolo moodoso,' diso."

⁵¹ Osoloso Sitibeneeye o to hamameedee see wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, "Niba koo mesili odoo. Osoloso nibada sooloo ma kulodu tei too goo mauwe. Esiga niba Godeeyo to mapoo koo duli. Osoloso namawe dio Dio Tei oso eligi goo ee gowoolone poogooso. Esiga niyo see egeeseelone, Dio Tei

oso eligi goo ee gowoolone poogooso.

⁵² Osoloso namawe diayo Dio Tei oso eligi gowoolone, Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo susuga mapoo dala teneeso. Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo aboso egeesee takaso, 'Odoo tekepo Keliso hamamee sibileiso,' diso. Esem namawe dio oso diba piliguso. Egeesi ma kulodu odoo tekepo Keliso simiso. Esino niyo gowoolone yo tiasoloso wooloomaso.

⁵³ Osoloso daga hoogoo Godeeyo momaiye oso Godeeyo tei magoo nimapoo olo teneme, niyo omapoo mesilega poogooso," diso.

Sitiben woolooma goo

⁵⁴ Esem wiligi odoo tebisa oso Sitibeneeye to duloso, diya komonolone, dibada mei diya kumudooso.

⁵⁵ Esem Sitibeneeye Dio Tei oso kitulugu toloso badolone, kei mi ma dokodoo egeino, Godeeyo gadeebugu kitulugu toowa ma kulodu Yesu Godeeyo dee deede dokolo mapoo tobudume egeiso.

⁵⁶ Esem yayo wiligi odoo tebisa mapoo egeesee takaso, "Ege! A kei mi yamagoloso Odoo Holo Godeeyo dee deede dokolo mapoo to-budo ogoso," diso.

⁵⁷ Esem odoo susuga oso Sitibeneeye to ee dulei gowoolone neligidi agadiga

sabolo, dibada dulu too-booga doloso sibilesi Sitiben tooso.

⁵⁸ Osoloso diayo Sitiben mosobia oma kuloduga peegoo ido dileso bado-boome, yoso enigilame bei mooloogooso. Osoloso Sitibeneeyo goo mapoo gamenee takeli odo abo oso dibada kekeisu dugo tigadoloso, odo giekauwa, Solowo homo beiyomoo tigamagooso.

⁵⁹ Odo susuga oso yimapoo yoso enigime, Sitibeneeye Godee mapoo takolone egeese takaso, "Lodee Yesu, mo dio nayo te," diso.

⁶⁰ Diayo yoso enigime, yo mi mapoo ebiso tugusaloso badolone, toso neligidi takolone egeese takaso, "Lodee, dibada goo tokenee hagee hapoloso boobado bigi!" diso. Sitiben to hagee takoloso taso.

8

¹⁻³ Solo omapoo tobudulone Sitiben yoso enigaloso wooloomalame odo dimapoo goomoga goo takeme, yo woolomaso. Esem tei telaga odo abo oso sibilesi Sitibeneeyo su midoosoloso diya pupusigaso.

Edebeeyo tei telaga odo dimapoo gowe

Esem Sitiben woolooma biame omapoo Yelusalem mapoo debeli tei telaga odo mapoo odo susuga oso

gowoolone, dimapoo dala tenelame bei mooloogooso. Esem Soloye moso susuga mapoo peleso tei telaga odo, giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso mapoo huyaseliso. Esem tei telaga odo susuga oso Yelusalem maga kukulo dulone, mi pepooko abo susuga mapoo Yudiya mi mapoo osoloso Samaliya mi ma kulodu diyadeeso. Esino hedebe diye di odo susuga Yelusalem mapoo debeiso.

Pilipiye Samaliya mi mapoo Godeeyo to taka

⁴ Esiga tei telaga odo susuga oso Yelusalem maga kukulo dileso, mi pepooko opusomo opusomo di mapoo to tekepo takolone, Kelisowo goo takagamo silesibiliso.

⁵ Osoloso Pilipiye Samaliya mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo dileso peledoboloso, Kelisowo goo odo susuga mapoo takaso.

⁶ Esem Pilipiye to tekepo Kelisowo goo takolone, goo opusomo opusomo di moodoogamo silee diayo ogoloso, odo susuga oso o to medee duso.

⁷ Osoloso odo susuga mooloogoodoo oma kulodu bo holo odo ma kulodu paladee, Pilipiye peegoo hasiso buguso. Esem bo holo oso neligidi googa sabolo peegoo galagadiso. Osoloso odo su kakawa

poogoo sabolo, kido tigidiba sabolo, tekepo moodoogaso.

⁸ Esemē Sebasete mi oma kulodu odoo susuga oso goomoga toowa meleeso.

⁹⁻¹¹ Esino Sebasete mi ma kulodu odoo googoo gooleedo badebeiso, o hu Saimon. Esiga yayo biame susuga o googoo oso goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo siloga, Samaliya mi toowa mapoo debeli odoo susuga oso ogoloso howoogadeliso. Egeeseelone yayo goolee, eyo nediliyo yo tekepo doloso, suwa peliso. Osoloso odoo susuga, hu toowa too odoo sabolo osoloso goo mauwe odoo sabolo oso, yayo goo opusomo opusomo di moodoo ogoloso, o to mapoo medee duloso tei tooso. Osoloso diayo egeesee takaso, “Odoo hagee Godee masi osoloso o hu Kitulugu Toowa,” diso.

¹² Esino Pilipiye to tekepo takolone, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo sabolo, Yesu Kelisowo goo sabolo, taka duloso, to omapoo tei teme, giso sabolo, sobo sabolo, howo ogusigaso.

¹³ Osoloso Saimoneeye Pilipiyo to mapoo tei toloso howo oluguloso, Pilipi bolo sileeso. Osoloso yayo yibolo silone, Pilipiye goo toowa opusomo opusomo di moodoogamo silee ogoloso, diya howoodooso.

¹⁴ Esemē Yelusalem mi mapoo diye di odoo oso

Samaliya odoo oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duloso, Pita dio Yonee dio Samaliya tei telaga odoo dimapoo diye, diso.

¹⁵⁻¹⁷ Esino Samaliya mi toowa ee ma kulodu Sebasete mi mapoo debeli tei telaga odoo oso Lodee Yesuwo hu maga howo ogusigaloso, debei odoo omapoo Dio Tei oso dimapoo meledebelega debeiso. Esemē Pita dio Yonee dio Sebasete mi mapoo sibilesi, tei telaga odoo mapoo dibada deeso sigolone, Godee mapoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso.

¹⁸ Esemē Saimoneeye goo hagee ogoloso, diye di odoo dimapoo molee ayo tosimi ee tenelame goolone,

¹⁹ egeesee takaso, “A goomogo, mo deeso odoo mapoo sigolone, Godee mapoo takooga, Dio Tei oso dimapoo ka meledoboo dalame. Niyo kitulugu egee tomo silesibo amapoo tenee,” diso.

²⁰ Esino Pitaye yimapoo egeesee takaso, “No nee molee sabolo Dou mi mapoo dileiso. Bei, Godeeye emegei di bi maga Dio Tei wulayo hagee tenemolo, nayo see moleeso talai diso.

²¹ Osoloso no ibolo Godeeyo tou hodobo talai koo tobuo. Bei, Godeeyo howo woola nee goo goolee egee diya tokenee.

²² Esiga no epedee nayo tokenee goolee omaga mudu

opusomo doloso Godee mapoo takee. Egeeseega nayo tokenee egee goolee molo, yayo hapoloso boobado bigilei malaiso,” diso.

²³ Esemе Pitaye Saimon mapoo see egeesee takaso, “Ayo ogoso, nee sooloo ma kulodu emegei heiga toowa molone, goo tokenee mapoo hamamee dodomo siliso,” diso.

²⁴ Esiga Saimoneeye obulone see Pita dio Yonee dio dimapoo egeesee takaso, “A goomogo, niyo a Godee mapoo takee, bei niyo taka goo oso amapoo peledebel-ega pagalame,” diso.

²⁵ Osoloso hamamee Pita dio Yonee dio oso Yesu sabolo silee goo ee odoo susuga mapoo takoloso, see Yelusalem mapoo dulone, Samaliya ma kulodu mibia pepooko abo mapoo to tekepo takomo diso.

Itiyopiya odoo Pilipiye howo olugu goo

²⁶ Biame heeso Godeeyo momaiye oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No toboloso Yelusalem maga Gasa mi mapoo dili eli omapoo di. Eli egee osoko sibili deede dokolo mapoo miwe poogoo mi mapoo moloso,” diso.

²⁷⁻²⁸ Esemе Pilipiye toboloso dulone eli domopoo egeino, Itiyopiya wiligi odoo hee, Itiyopiya mi eyo wiligi taba sobo Kandake* eyo molee gibadeli odoo

egeiso. Yo Yelusalem mapoo Godeeyo hu dokodoo poudalame di oso see wedi sibulone, talaka masi, esino hosee be omapoo bagagoloso, hosee be oso gisibamo dimolome mapoo buloso, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamo sibumeleeso.

²⁹ Esemе Dio Tei oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No dileso odoo koola omapoo tebee,” diso.

³⁰ Esemе Pilipiye odoo hee yima koola omapoo hoguo sibilesa tobudulone duno, odoo yayo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisayaye hogugu booka hesigamelee duso. Esemе Pilipiye yimapoo egeesee woosaso, “Nayo egee hesigamolo goo eyo bei no gooleedoosomo?”

³¹ Esino odoo yayo yimapoo nei egeesee takaso, “Haye, oposusu eyo bei a gooleedele. Bei, edebeeyo oposusu hagee eyo bei amapoo koo eligili.” Osoloso yayo Pilipi mapoo egeesee takaso, “No talaka masi ma dokodoo peledoboloso ama hodiokooga bilei sibe,” diso. Esemе yo peledoboloso biaso.

³² Esiga odoo yayo badolone Godeeyo to hogugu hesigamelee hagoso:

“Yo sipi be hu woolooma-lame ido dili egeesi masi ido diso.

* **8:27-28: Kandake** to eyo bei egeesi moloso. Itiyopiya odoo dia toso wiligi taba sobo dolone ka takeli. **8:32: Isa 53:7-8**

Yo sipi be hu masi o too edebeeyo kooga, to mauwe tabameli egeesi masi, edebeeyo yimapoo dala teneme, dimapoo hamaga takele.

³³ Edebeeyo yo manolone yo pepooko dolone, o goo medee hooda midile. Edebeeyo o amawe dio eyo goo opossisileime.

Bei, yo amawe dio mauwe. Osoloso edebeeyo yo wooloomaso, esiga yo mi toowa hamapoo holo soomagele,” diso.

³⁴ Esem e Itiyopiya odoos oso Pilipi mapoo egeesee woosaso, “Amapoo takee, Godee maga to tolosos kokodo takomo sili odoos hagoso agamo goo takoolo? Eyo nediliyo o goo takoolo, o odoos heeyo goo takoolo?” diso.

³⁵ Osoloso Pilipiye, odoos yayo Godeeyo to hesigamelee eyo bei yimapoo takolone bei mooloogoolone, to tekepo Yesuwo goo sabolo takaso.

³⁶ Osoloso obakadio eli domopooga dulone, howo tolobo mapoo peledabaso. Esem e Itiyopiya odoos oso Pilipi mapoo egeesee takaso, “No ege! Howo tolobo bou hagoso. Nayo a howo olugulei soowayo?” diso.

³⁷ [Esem e Pilipiye nei egeesee takaso, “Nee sooloo ma kulodu tei too mologa, no howo olugulei soowa,”

diso. Osoloso Itiyopiya odoos oso Pilipi mapoo nei egeesee takaso, “Ayo Yesu Keliso ee Godeeyo owolo dolosos yimapoo tei toso,” diso.]*

³⁸ Esem e Itiyopiya odoos oso talaka masi hosee be mapoo bagagolosos ido dili odoos mapoo egeesee takaso, “Talaka masi omapoo kookoodebee,” diso. Esem e obakadio howo tolobo omapoo meilesos, Pilipiye Itiyopiya odoos howo olugusos.

³⁹⁻⁴⁰ Osoloso diba howo tolobo maga mubi dokodosos peledoboos, Dio Tei oso Pilipi tolosos mi eli sage Asotus mapoo holoogoosos. Esem e Itiyopiya odoos oso yo see egele poogoosos. Esem e yo Godee mapoo tei toogas, yayo dulone goomoga sabolos o mi mapoo disos. Esino Pilipiye Asotus mi mapoo peledobolosos, to tekepo Yesuwo goo takolosos, see Kasaliya mi mapoo dulone, mi pepooko abo mapoo takomos disos.

9

Yesuye Solo mapoo peledaba goo

¹⁻² Osoloso biame omapoo Soloye Yelusalem mapoo badolone, tei telaga odoos dimapoo komonolone heiga toowa molone, “diba piligileiso”, diso. Egeesee lone yayo Damasko mi mapoo tei telaga odoos, giso sabolos,

8:36: Diye 10:47 * **8:37:** To hagee odoos abo oso taka Lukaye hogugu, dee takelisos. Esino odoos bei oso taka Lukaye hogugule, dee takelisos. **8:39-40:** Diye 21:8 **9:1-2:** Diye 8:3

sobo sabolo, diba dee tiso tegisaloso Yelusalem mapoo iyado sibilame tei moso wiligi odoo taba agalame diso. Esemе tei moso wiligi odoo taba oso peipa mapoo to hogugulone egeesee hoguguso, "To hogugu hagee namapoo kitulugu teneeso, nayo Damasko mi mapoo dileso, Yesu mapoo tei telaga odoo susuga talame. Esiga no Damasko mi mapoo dileso, Yu odoowo howo gisili moso wiligi odoo tebisa dimapoo to hogugu peipa hagee tenee," diso.

³ Esemе Soloye odoo abo oso kitulugu toloso Damasko mi mapoo debeli tei telaga odoo susuga talame diso. Esemе diba Damasko mi koola mapoo peledabalame dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso sibilesa Solo tooso.

⁴ Esemе Solo yo mi mapoo homodobuloso molone, to taka duno, to oso yimapoo egeesee takaso, "Solo, Solo, bei kasi maga nayo amapoo dala ka tenemalala?" diso.

⁵ Esemе Soloye woosaso, "Wiligi odoo, no ogumo?" diso.

Esemе to oso Solo mapoo egeesee takaso, "A Yesu, nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee tenemolo amapoo tenemoloso.

⁶ Esiga no toboloso Damasko mi toowa ma kulodu di. Egeeseega mi omapoo badeli odoo hee oso nayo goo talai namapoo eligileiso," diso.

⁷ Esemе odoo abo Solobolo diyadee oso goo hagee ogoloso, ebiga sabolo tebisamolone to takele poo-gooso. Bei, to taka diba duso, esino odoo tei egele poogooso.

⁸ Solo homodobia maga hogabuloso howo puo egeino, howo bakadio siliwe meleeso. Esemе yibolo diyadee odoo abo oso Damasko mi mapoo dulone, o dee mapoo toloso ido diso.

⁹ Solo howo bakadio siliwe molone Damasko mi mapoo dileso badolone, biame bakadio hedebe di eyo kulodu nei sabolo howo sabolo nelega badebeiso.

¹⁰ Esemе Damasko mi toowa ma kulodu tei too odoo hee badebeiso, o hu Ananayas. Biame omapoo Lodeeye Ananayaseeyo howo opusomo doloso yimapoo egeesee takaso, "Ananayas!"

Esemе Ananayaseeye nei egeesee takaso, "Lodee, nayo egee takoo a duso," diso.

¹¹ Esemе Lodeeye yimapoo egeesee takaso, "No toboloso eli hee, o hu Hooda omaga Yudaseeyo moso ma kulodu peleso, Talesas odoo, o hu Solo, yo agalame woose, bei yo amapoo takolone badoso.

¹² Bei, ayo o howo opusomo doloso, Ananayas nayo sibilesa nee deeso yo sigoga, o howo tekepo palame ka eliga," diso.

¹³ Esemе Ananayaseeye egeesee takaso, "Esino Lodee, odoo susuga oso odoo hagee eyo o goo amapoo

oposususo. Osoloso a gooleedooso, yayo Yelusalem mapoo Godeeyo odoo mapoo dala teneli.

¹⁴ Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yimapoo kitulugu teneme, Damasko mi hamapoo dobolone, Yesu namapoo tei telagali odoo susuga iyadoloso see Yelusalem mapoo iyado diyadeeso,” diso.

¹⁵ Esino Lodeeye Ananayas mapoo egeesee takaso, “Di, bei ayo Solo yo mo tou talame yo hesiaso. Osoloso Yu odoonee susuga sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Yu odoo susuga mapoo mo goo woola yilige bigileiso.

¹⁶ Osoloso yayo amapoo tei too maga dala toowa talai goo ee ayo yimapoo eligileiso,” diso.

¹⁷ Esememe Ananayaseeye dileso Yudaseeyo moso kulodu peleso, Solo mapoo o deeso sigolone egeesee takaso, “Mo odoo, Solo, nayo eli domopooga sibulone, Lodee Yesu egei yayo a diye diso. Osoloso yayo nee howo tekepo poloso Dio Tei namapoo meledabalaiso,” diso.

¹⁸ Biame omapoo di bee masi oso Solowo howo maga homodobume, o howo tekepo paso. Esememe Ananayaseeye yo howomoo ido meilesa, howo oluguso.

¹⁹ Osoloso Solo nei naloso kitulugu tooso.

Esememe biame abo ma kulodu Soloye tei telaga odoo abo sabolo Damasko mi mapoo debeiso.

Soloye Damasko mi mapoo to tekepo Yesuwo goo taka

²⁰ Biame olo omapoo yayo Yu odoowo howo gisili moso tegei ma kulodu gapeleso, to tekepo Yesuwo goo takolone bei mooloogoolone egeesee takaso, “Yesu Godeeyo owolo oso,” diso.

²¹ Esiga odoo susuga to hagee dulugaloso howoodolone egeesee takaso, “Odoos hagos daga Yelusalem mapoo badolone, odoo susuga oso Yesu mapoo tei telagaga, yayo dimapoo dala teneloso piligiliso. Esiga tei moso wiligi odoo tebisa oso yo diye deme, tei telaga odoo susuga ee yayo iyadoloso Yelusalem mapoo dilame ka simidoo,” diso.

²² Esememe Soloye Godeeyo to takalame, Godeeye yimapoo kitulugu tenee oso diya toowa diso. Esememe yayo Yesu Godeeye hudi magoo Keliso oso doloso dimapoo eligiga, Yu odoo susuga Damasko mi mapoo debeli oso to nei takalai gooleedelee pegeliso.

²³ Osoloso biame bei poogoloso hamamee, Yu odoo oso Solo wooloomalame to mouso.

²⁴ Osoloso diayo mosobia pee beele eyo osulu miyopoo tebisamolone, Solo

toloso wooloomalame biame susuga sabolo gesi susuga sabolo gidebeiso. Esino edebeeyo yimapoo sibilesu goo hagee takeme, yo duso.

²⁵ Esem Solo o odo abo oso yo pidilame yo pulo dilame, gesi hee mapoo yo wogai toowa ma kulodu husoloso beele dokodooga peegoo toosooso.

²⁶ Esem Solo Yelusalem mapoo pulo sibilesu, tei telaga odo omapoo debei sabolo hedebe dalame seme, diayo yibolo ebiaso. Bei, Soloye Lodee mapoo tei too goo ee duloso, medee tei tele.

²⁷ Esino Banabaseeye yo pidilone diye di odo mapoo Solo ido dileso egeese takaso, "Solo Damasko eli domopooga dimolome omapoo Lodeeye peledoboloso yimapoo to keiso. Esem Soloye yimapoo tei tololo Damasko mi mapoo kitulugu sabolo Godeeyo to Yesu Kelisowo goo takalai ebile," diso.

²⁸ Esem Soloye tei telaga odo sabolo Yelusalem mapoo badolone, odoobolo ebilega, Lodee Yesuwo goo diya kitulugu sabolo mi ee ma kulodu takomo sileeso.

²⁹ Egeeseelone, Guliki dia to keli Yu odo sabolo Yesuwo goo maga Soloye dimapoo toso agadigeliso. Eseega diayo yo wooloomalame gweliso.

³⁰ Osoloso tei telaga odo oso goo hagee duloso, Solo ido dileso Kasaliya mi mapoo

peledabaso. Osoloso see abaga o midee Talesas mapoo diye diso.

³¹ Esem Yudiya, Gelili, osoloso Samaliya mi bakadio hedebe di hageeyo kulodu mi susuga mapoo tei tele poogoo odo oso tei telaga odo mapoo dala teneli goo oso mauwe poogoome, dibada tei too toowa diso. Egeeseelone diba Lodee Yesu mapoo mesilone Dio Tei oso pidi goo sabolo badolone tei too odo bei moodooso.

Pitaye Ainiyas tekepo moodoo goo

³² Pitaye Yu odoowo mi susuga mapoo silone, Godeeyo odo mapoo Godeeyo to oso pidimo siliso. Egeeseemo silone, Godeeyo odo abo Lida mi mapoo debeli odo mapoo dileso peledabaso.

³³ Osoloso mi omapoo egeino, odo su kakawa poogoo, o hu Ainiyas, o kida mapoo teleme egeiso. Yo su kakawoloso dugo 8 ma kulodu biame susuga tiameliso.

³⁴ Esino Pitaye yo ogoloso yimapoo egeese takaso, "Ainiyas, Yesu Kelisoye no epedee tekepo poso. Esiga no toboloso nee kida boologee," diso. Esem biame omapoo Ainiyas tekepo poloso tabaso.

³⁵ Osoloso Lida mi mapoo debeli odo sabolo Salon mi kubo mapoo debeli odo sabolo oso odo su kakawa poogoo tekepo poloso silee

ogoloso, diayo Lodee Yesu mapoo tei telagaso.

Pitaye Tabita tekepo moodoo

³⁶ Esino Yopa mi mapoo tei too sobo badebeiso, o hu Tabita (o hu hee Guliki toso hedi Dokas). Yayo odoo abo pidimo silone, emegei bi mauwe odoo sabolo diya pidimo siliso.

³⁷ Esino Pita Lida mi mapoo osee badoboome, Tabita paiye toloso taso. Esemе o odoo oso o su howo sawudoloso moso egi doko tegei ma kulodu debi pooba goopoogoo mapoo magooso.

³⁸ Esino Lida mi egee Yopa mi maga haga hoogonee. Esemе tei telaga odoo Yopa mi mapoo debeli odoo oso Pita Lida mi mapoo badoso doloso odoo bakadio oso Pita takalame diye diso. Esemе diayo Pita sibilame egeesee takaso, "Pita, no ibada mi mapoo saga sibe!" diso.

³⁹ Esemе Pita dibolo diso. Osoloso yo Yopa mi mapoo peledoboome, diayo Pita yo soboso tamelee debi dokodoo pooba mapoo ido palaso. Moso oma kulodu sobo bau susuga pupusiga melee oso, Pita ogoloso yimapoo Tabitaye telega silone dugo dusa eligiso.

⁴⁰ Esino Pitaye sobo bau sabolo, osoloso odoo abo sabolo peegoo di doloso, ebiso miyomoo tugusaloso badolone Godee mapoo takaso. Yayo takoloso, sobo ta mapoo bidibuguloso yimapoo bolone egeesee

takaso, "Tabita, no tebee," diso. Esemе Tabita howo puo ogoloso, Pita ogoloso hogabiaso.

⁴¹ Esemе Pitaye yo pidilone, o dee mapoo toloso tebidiso. Osoloso tei telaga odoo sobo bau sabolo, osoloso odoo abo sabolo gilimadoloso, Tabita tekepo poloso badebei dimapoo eligiso.

⁴² Esemе Yopa mi mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso, Lodee mapoo tei telagaso.

⁴³ Esemе Pitaye Yopa mi mapoo biame susuga badolone, gala kolo sabolo tou teli odoo Saimonobolo o mosopoo badebeiso.

10

Godeeye Yu odoonee Konelijas mapoo to taka goo

¹ Kasaliya mi mapoo Loum ha teli odoo mooloogoodoo meleeso. Mooloogoodoo hagee Itali mi toowa eyo mooloogoodoo oso. Esino Konelijas mooloogoodoo egee gibadeliso.

² Odoo Konelijas hagee Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso. Osoloso Konelijas yibolo osoloso o moso kulodu debeli odoo susuga oso Godee mapoo mesiliso. Osoloso yayo bi mauwe odoo mapoo biso pidilone, biame susuga ma kulodu Godee mapoo takolone badebeiso.

³ Osoloso biame hee habe mapoo Godeeye

Koneliyaseeyo howo opusomo doloso, yayo Godeeyo momaiye tei egeiso. Osoloso momaiye oso sibileso yimapoo egeesee takaso, "Koneliyas!"

4 Esem e Koneliyaseeye Godeeyo momaiye mapoo ebia sabolo bolone egeesee takaso, "Wiligi odo, nayo ogo o goomogolo?" diso.

Esem e Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takaso, "Nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso.

5 Esiga nayo epedee odo abo Yopa mi mapoo diye, dee takee, diayo Saimon-Pita namapoo ido sibilame.

6 Yo gala kolo sabolo tou teli odo Saimonobolo o mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegei moloso," diso.

7 Osoloso Godeeyo momaiye oso yibolo to kemeleso dime, o tou teli odo bakadio sabolo, osoloso ha teli odo hee Godee mapoo tei teli odo sabolo gilimadooso. Ha teli odo hagee Koneliyas pidili.

8 Osoloso Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso yimapoo taka goo ee dimapoo takoloso see diba Yopa mi mapoo diyadee diso.

Pitaye howo opusomo di goo

9 Esem e diba Yopa mi mapoo dulone eli domopoo tiesaso. Osoloso mi hadobume dulone, osoko oo domo toboome, Yopa mi koola mapoo peledabalame dimeleso. Osoloso biame omapoo Pitaye Godee mapoo takalame moso omu ma dokodoo palaso.

10 Esem e yayo Godee mapoo takolone badoboome, hodiaso. Esem e odo abo oso o nei simolome, Godeeye o howo opusomo diso.

11 Esem e yayo egeino, kei mi yamagoloso molome egeiso. Esem e kei ma dokodooga dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso o mudugiyopaga mi mapoo kukoosoo molome egeiso.

12 Dugo ee ma kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, osoloso só egeiso.

13 Esem e kei ma dokodooga toso yimapoo egeesee takaso, "Pita, no gala susuga hagee ma kulodu nayo abo wooloso ne," diso.

14 Esino Pitaye nei egeesee takaso, "Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo wooloso nalaima," diso.

15 Esem e toso see nei egeesee takaso, "Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee," diso.

¹⁶ Godeeye Pita mapoo gala susuga nalai tekepo doloso taka goo ee bakadio hedebe di takoloso dugo masi ee see kei ma dokodoo topeleso osugoboodooso.

¹⁷ Esem Pitaye o howo opusomo doloso egei goo eyo bei ee goolone badoboome, Koneliyaseeye diye di odo oso sibilesa, Saimonowo moso beelee osulu miyopoo tobudulone bameleeso.

¹⁸ Osoloso diayo egeese takaso, "Odo hee Saimon-Pita yo moso kulodu badolo?" diso.

¹⁹ Esino Pita yayo egei goo ee eyo bei goolone osee bado-boome, Dio Tei oso yimapoo egeese takaso, "Pita, odo bakadio hedebe di oso no esigamoloso.

²⁰ Esiga no toboloso miyomoo meilesa dibolo di, bei ayo diba no hamapoo esiamo sibe," diso.

²¹ Esem Pitaye miyomoo meilesa dimapoo egeese takaso, "Niyo odo egee esigamo silesibo odo ee aso. Esiga niba hamapoo ogo talame ka sibadeeyo?" diso.

²² Esem diayo Pita mapoo nei egeese takaso, "Ibada wiligi odo taba Konelias Loum ha teli odo gibadeli odo oso iba diye diso. Konelias yo Godeeye goomoga goo tomo silame goomegeliso, osoloso yo Godee mapoo mesiliso. Osoloso Yu odo susuga oso yo tekepo deliso. Esiga Godeeyo momaiye

oso sibilesa Konelias mapoo takolone, Pita nayo Konelias mapoo Godeeyo to takee, diso. Esiga iyo no Konelias mapoo ido dilame ka simi," diso.

²³ Osoloso diayo goo hagee taka koodobuloso, Pitaye diba o mosopoo gesi hedebe omapoo tilame ido palaso.

Osoloso diba omapoo tiesaloso, mi biamome Koneliyaseeye diye di odo sabolo, tei telaga odo abo Yopa mi mapoo debeli odo sabolo Pita idoloso Yopa mi maga Kasaliya mi mapoo diyadeeso.

Pitaye Koneliyaseeyo moso kulodu Yu odoonee dimapoo Godeeyo to taka

²⁴ Diayo dilesa eli domopoo tiesaloso biame hee oso Kasaliya mi mapoo dilesa peledabaso. Konelias yo biame omapoo bolone, o soosoo susuga sabolo, o odo susuga sabolo, gilimadoloso balaga meleeso.

²⁵ Esem Pitaye Koneliyaseeyo moso kulodu gasibume, Koneliyaseeye Pitayo homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusaloso yimapoo goomogalame balaboo tiaso.

²⁶ Esino Pitaye Koneliyaseeyo dee mapoo toloso yo tobudulone egeese takaso, "No tebee, nayo a toowa doloso amapoo na gauwe. Bei, a mosoowe odo," diso.

²⁷ Osoloso Pita dio Konelias dio to komo moso kulodu gadulone egeino,

odoo bei mooloogoodoo egeiso.

²⁸ Esemе Pitaye Yu odoonee oso mooloogoodoloso debei ogoloso dimapoo egeesee takaso, "Niba Yu odoowo tei gooleedooso. Esiga Yu odoososo Yu odoonee sabolo hedebe doloso goo tomo silei tei. Osoloso Yu odoososo Yu odoonee dibada moso kulodu palai tei deliso. Esino Godeeye mo howo opusomo doloso amapoo egeesee eligiso, 'Yu odoo ibolo osoloso Yu odoonee nibolo Godeeyo howo woala hedebe.' Esiga ayo Yu odoonee maga Godeeyo howo woala odoososo hee tokeennee dee takalai koo tobuo.

²⁹ Esiga niyo a ime, ayo nimapoo sibilei gowelee. Esiga niyo a hamapoo sibe dee taka goo eyo bei amapoo takee," diso.

³⁰ Esemе Koneliyaseeye yimapoo nei egeesee takaso, "A biame bakadio hedebe di poogoloso biame hee habe mapoo moso kulodu Godee mapoo takolone badebeiso. Esemе haga booloogelega, odoososo hee dugo heliye hohodi kaloso mo mudugiyopoo sibilesososo tobudume egeiso.

³¹ Esemе yayo amapoo egeesee takaso, 'Koneliyas nayo Godee mapoo takemelee goo ee yayo duso. Osoloso nayo bi mauwe odoososo pidimelee Godeeye ogoloso goomogoso.

³² Esiga nayo epedee odoososo abo Yopa mi mapoo diye,

dee takee, diayo Saimon-Pita namapoo ido sibilame. Yo gala kolo sabolo tou teli odoososo Saimonowo mosopoo badoso. O moso ee abei toowa palaga mapoo tegeimoloso,' diso.

³³ Esemе biame omapoo ayo odoososo abo oso no hamapoo ido sibilame diye diso. Osoloso nayo hamapoo simi ogoloso a goomogo. Esiga iba hamapoo Godeeyo mudugiyopoo sibilesososo mooloogoodoo hagee, to susuga Godeeye namapoo tenee goo ee imapoo takee dee taka, goo ee dulame ka sibadee," diso.

³⁴ Esemе Pitaye to taka bei mooloogoolone egeesee takaso, "A epedee gooleedooso, Godeeye egei maga odoososo susuga ma kulodu odoososo heeso, odoososo hee dagadi molo koo ogoso.

³⁵ Osoloso mi toowa hamapoo mi opusomo opusomo di ma kulodu edebeeyo Godeeye goomoga goo tomo silone, Godee mapoo mesimososilesibili odoososo mapoo Godeeye goomegeliso.

³⁶ Esiga niba Godeeye Isael odoososo dimapoo to tekepo tenee goo ee niba duso. To tekepo ee hagoso, Yesu Kelisoye odoososo susuga ma kulodu wiligi odoososo toowa taba doloso badoso. Esiga Yesu Keliso maga Godeebolo hedebe doloso mesilosobadeli goo ee imapoo teneeso.

³⁷ Osoloso Yonee odoososo

howo oluguli oso to takolone, odoo susuga dibada goo tokenee maga miligi pialoso howo ogusige, dee takoloso koodobume, Gelili maga bei mooloogooloso Yudiya mi toowa mapoo peledaba goo ee, niba olo gooleedooso.

³⁸ Osoloso Godeeye Yesu Nasalet odoo hesialoso yimapoo Dio Tei sabolo osoloso kitulugu sabolo tenee, niba gooleedooso. Bei, Godeeye biame susuga yo pidilone yibolo badolone, yayo Yu odoowo mi susuga mapoo silone, tekepo goo susuga moodoogamo sileeso. Osoloso Saiten oso gibadeli odoo susuga ee tekepo moodoogamo sileeso.

³⁹ Esiga diye di odoo, iba Yesuye Yelusalem mapoo osoloso Yu odoowo mi abo mapoo goo susuga hagee tomo silee, iyo egeiso. Osoloso Yelusalem mapoo debeli odoo oso Yesu homo bulubo magoo ma dokodoo yoguso enigaloso woolooma, iyo egeiso.

⁴⁰⁻⁴¹ Esino biame bakadio poogoloso see biame hee mapoo Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Osoloso Yesu yo ta maga hogabuloso silone odoo susuga mapoo peledoboo dele. Esino hedebe Godeeye daga hoogoo iba hesialoso diye di odoo imapoo Yesuye ta maga hogabuloso peledoboo demeleeoso. Esemé yayo

hogabuloso silee ogoloso, iyo yibolo silesibulone, wo sabolo howo sabolo nolone silesibiso.

⁴² Esiga Yesuye imapoo to kitulugu sabolo egeese takaso, 'Niyo odoo susuga mapoo Godeeyo to tekepo takomo silesibe diso. Osoloso Godeeye Yesu ayo odoo susuga wedia sabolo, osoloso mi toowa hamapoo hagee do sabolo, goo midileiso,' diso.

⁴³ Osoloso daga hoogoo Godee maga to tolosokokodo takomo silesibili odoo susuga oso goo hamapoo tei takoo diso. Edebeeyo Yesu mapoo tei toga, Godeeye Yesu maga o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso," diso.

Dio Tei oso Yu odoonee dimapoo daga meledaba goo

⁴⁴ Pita to osee takomolome, Dio Tei oso meiles Pitaye to takomolome dulugamelee odoo mapoo meledabaso.

⁴⁵⁻⁴⁶ Esemé Dio Tei oso kitulugu maga diayo to opusomo opusomo di ee kselone Godeeyo hu dokodoo poudooso. Esemé Yu odoo tei telaga Pitabolo sibadee oso goo hagee ogoloso diya howoogadooso. Bei, Godeeye Dio Tei Yu odoonee sabolo dimapoo teneeso.

Esemé Pitaye dimapoo egeese takaso,

⁴⁷ "Bei, Godeeye Dio Tei imapoo tenee egee

egeesi masi dimapoo ka teneeso. Esiga diayo howo olugulei edebeeyo hamaga takalaime,” diso.

⁴⁸ Esem Pitaye see egeese takaso, “Niyo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee eligilame, niba howo ogusige,” diso. Osoloso diba howo ogusigaloso, diayo Pita biame abo mapoo dibolo hodobo badoboso dilame goomogaso. Esem Pitaye Yopa mapoo tei telaga odo sabolo omapoo debeiso.

11

Pitaye Yu odoonee dia goo ee
Yelusalem mapoo taka

¹ Diye di odo sabolo, tei telaga odo Yudiya mapoo debeli sabolo, oso Yu odoonee oso Godeeyo to duloso tei too goo ee duso.

² Esiga Pitaye Yu odoonee sabolo badoboso, see Yelusalem mi mapoo wedi sibume, Yu odo tei telaga odo oso toso kitulugu sabolo yimapoo diya takolone egeese takaso,

³ “Bei kasi maga no Yu odoonee dia mosopoo dileso dibolo badolone wo ka nameleeyo? Goo egee tekeponee,” diso.

⁴ Esem Pitaye goo susuga eyo bei medee dimapoo takolone bei moologolone egeese takaso,

⁵⁻⁶ “A Yopa mi mapoo badolone Godee mapoo takolone badoboome, Godeeye mo howo opusomo

diso. Goo egeesi ma kulodu egeino, dugo masi eyo pee mapoo tiso bagagisaloso kei ma dokodooga holomo sibumolome egeiso. Bi oso holomo sibumolome, ayo koola mapoo tobudulone egeino, dugo masi eyo kulodu gala opusomo opusomo di susuga, homo bakadio bakadio di oso dili sabolo, osoloso beliyeso kolo dili sabolo, gala seebee sabolo, osoloso só egeiso.

⁷ Esem biame omapoo kei ma dokodooga toso amapoo egeese takaso, ‘Pita nayo gala susuga hagee ma kulodu abo wooloso ne,’ diso.

⁸ Esem ayo yimapoo nei egeese takaso, ‘Haye, Lodee, a gala egeesi koo nali. Bei, nayo gala egeesi na ne doloso daga hoogoo tei magooso. Esiga ayo gala abo wooloso nalaime,’ diso.

⁹ Esem toso see nei egeese taka, ‘Godee, ayo bi susuga tekepo di, bi egee see nayo tokenee dee na takee,’ diso.

¹⁰ Goo hagoso peledaba bakadio hedebe doloso see kei ma dokodoo peleso osugoboooso.

¹¹ Esem haga booloogel-ega odo bakadio hedebe di oso Kasaliya mi maga a agalame diye di odo oso ayo tieli moso mapoo sibilesa peledabaso.

¹² Egeesi ma kulodu Dio Tei oso a Kasaliya mi mapoo dibolo dilei na ebi, dee takaso. Esem tei telaga

odoo 6 hamapoo buluma hagee molo oso abolo diso. Osoloso iba dileso Koneliyaseeyo moso kulodu hodobo paladeeso.

¹³ Esemme Koneliyaseeye Godeeyo momaiye oso moso kulodu peledoboome egei goo ee imapoo oposususo. Godeeyo momaiye oso yimapoo egeesee takabu, 'Nayo odoo abo Yopa mi mapoo diyadee dee takee. Diayo dileso Yopa mi mapoo Saimon-Pita, a Koneliyas namapoo ido sibenabu.

¹⁴ Pita, ayo namapoo sibilesa nobolo, osoloso nee moso kulodu debeli odoo mapoo Godee maga gie badeli teli goo ee takalaiso,' dee takeme duso.

¹⁵ Esemme ayo dimapoo dileso to tekepo takalame bei mooloogoomme, Dio Tei daga Pentikos biame mapoo imapoo meledaba egeesi masi oso dimapoo meled-abaso.

¹⁶ Esemme ayo Lodeeye to taka hagee gooleebuguso, yayo egeesee takaso, 'Yone-eye niba howodeeso oluguso, esino niba hamamee Godeeyo Dio Tei oso sibilesa nimapoo kitulugu tenelaiso,' diso.

¹⁷ Esemme iyo daga Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye Dio Tei imapoo teneeso. Egeesi masi diayo Yesu Keliso mapoo tei teme, Godeeye dimapoo Dio Tei ka tenee. Esiga ayo Godeeyo goo ee

hamaga takalaime," diso.

¹⁸ Esino Yu odoo tei telaga oso Pitaye to taka duloso diayo kamanamelee omapoo poogooso. Esemme diayo Godeeyo hu dokodoo poudoolone egeesee takaso, "Godeeye Yu odoonee mapoo osulu yamagooso, diayo dibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo bidiga toboloso gie badeli talame," diso.

Yu odoonee Antiyoka mi mapoo debeli odoo oso Lodee Yesu mapoo tei too goo

¹⁹ Sitiben woolooma biame omapoo tei tele poo-goo odoo oso tei telaga odoo mapoo dala teneli goo oso toowa moodoome, tei telaga odoo susuga Yelusalem mi maga mi opusomo opusomo di mapoo kukulo diyadeeso. Diayo kukulo dulone odoo abo oso mi eli sage Ponesiya mi toowa mapoo kukulo diyadeeso. Osoloso odoo abo Saiples mi te mapoo kukulo diyadeeso. Osoloso odoo abo Antiyoka mi mapoo kukulo diyadeeso. Osoloso diba mi omapoo kukulo dileso dobolone, to tekepo Yesu Kelisowo goo hedebe Yu odoo dimapoo takomo silesibiso.

²⁰ Esino Yelusalem maga kukulo diyadee odoo ee ma kulodu Kulene odoo abo sabolo, Saiples odoo abo sabolo, Antiyoka mi mapoo sibilesa, Yu odoonee dimapoo Lodee Yesuwo goo takomo silesibiso.

21 Godeeyo kitulugu dimapoo molone, Yu odoonee oso dibada to mapoo tei toloso, dibada goo tokenee maga miligi pialoso Lodee Yesu mapoo bidiga dabaso.

22 Esemee tei telaga odoos Yelusaleem mapoo debeli odoos oso Yu odoonee oso tei too goo ee duloso, Antiyoka mi mapoo Banabas diye diso.

23-24 Esiga Banabas odoos tekepo doloso badebeiso, yo tei too kibiya Dio Tei oso kitulugu toloso badebeiso. Osoloso yo Antiyoka mi mapoo dileso badoboome, odoos susuga Godeeye pidi ogoloso, yo diya goomogaso. Esemee diba Lodee Yesu mapoo hedebe doloso dobolone, tei too kibiloso badalame, yayo dimapoo kokodo takaso. Esemee Banabaseeye to takomo silee diayo duloso to omapoo tei teme, tei too odoos bei moodooso.

25 Esemee Banabas Talesas mi mapoo Solo esiamo diso.

26 Yayo Solo ogoloso see Antiyoka mi mapoo ido simiso. Osoloso dugo hedebe ma kulodu obakadio tei telaga odoos sabolo badolone, Godeeyo goo eligimeleeso. Esiga Antiyoka mi mapoo odoos susuga oso daga malalo takolone tei telaga odoos ee Kelisowo odoos deliso.

27 Esemee Banabas dio Solo dio Antiyoka mi omapoo osee doboome, Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoos abo oso

Yelusaleem mi maga mi hamapoo sibadeeso.

28 Esiga dima kulodu odoos hee, o hu Agabus, yayo dibolo sileeso. Esiga yayo Dio Tei oso kitulugu maga egeesee takaso, "Mi susuga mapoo dala goo oso siboga, nei nali bi mauwe pagalaiso," diso. (Esiga daga hoogoo goo hagoso Sisa-Kolodiyaseeye Loum mi toowa wiligi doloso badebei biame omapoo hodia goo toowa hageesi oso peledabaso.)

29 Esemee Antiyoka mi mapoo debeli tei telaga odoos oso emegei Yudiya mi toowa mapoo debeli odoos ee pidilame molee mooloogooso. Egeesi ma kulodu bi bei odoos oso molee toowaso pidiso. Osoloso bi pepooko melee odoos oso molee pepookoso pidiso.

30 Osoloso diayo molee ee toloso Banabas dio Solo dio dimapoo teneeso. Esemee diayo Yelusaleem mi mapoo tei telaga wiligi odoos tebisa mapoo todiso.

12

Helodeeye tei telaga odoos dimapoo dala tenee goo

1 Biame omapoo Yu odoowo wiligi odoos taba Helodee-Agilipaye tei telaga odoos abo toloso dimapoo dala tenelone badebeiso.

2 Egeeseelone yayo diye di odoos hee Yoneeyo emei

Yemes toloso odoo mapoo tenelone, kaiya sage oso wooloome diso. Esemе diayo Yemes wooloomaso.

³ Esemе Yu odoo oso goo hagee ogoloso goomogolone tekepo dee takeme, Helodeeye odoo mapoo Pita onosee wooloomalame te doloso takeme, diayo Pita tooso. Goo moodoo hagee Isipi mi maga peegoo di ee gooleebugu wo nali biame mapoo ka moodoo.

⁴ Helodeeye goomogaso, Godeeye gababia wo nali biame ee daga dileso, odoo howo woola mapoo goo midiloso ka wooloomalame, Pita yo epedee neliga moso mapoo toosooso. Osoloso o ha teli odoo 16 gilimadoloso diayo Pita medee gibadebee, diso.

⁵ Esino Pita yo neliga moso ma kulodu badoboome, tei telaga odoo oso yo Godee mapoo takolone debeiso.

⁶ Helodeeye Pita neliga moso tegei ma kuloduga peegoo tamagoloso, odoo susuga eyo howo woola goo midilei biame godigi molome gesi omapoo, ha teli odoo bakadio oso Pita gitilone, Pitayo dee hodio sabolo, ha teli odoo eyo dee hodio sabolo, ki ti oso tialogoo, osoloso ha teli odoo hee eyo dee sabolo, Pitayo dee sabolo, ki ti oso tialogoo doloso tiesaso. Osoloso ha teli odoo abo oso osulu miyopoo gidebeiso.

⁷ Esemе epedee omapoo Godeeyo momaiye oso Pita

mapoo sibilesos peledabaso. Esemе gadeebugu oso neliga moso eyo kulodu gadee magoo meleeso. Osoloso Godeeyo momaiye oso Pita tidilone egeesee takaso, "Pita, no saga tebee," diso. Esemе ki ti oso o dee sabolo ha teli odoo dibada dee sabolo tiegisamelee eyo mosoowe pidiga poogooso.

⁸ Esemе Godeeyo momaiye oso Pita mapoo egeesee takaso, "No toboloso nee dugo kolaiyoga gidili ee boolooma doloso nee homo mapoo kali bi ke," diso. Esemе Pitaye bi egee kalagaso. Osoloso momaiye oso Pita mapoo see egeesee takaso, "Nee dugo sage kaloso abolo sibe," diso.

⁹ Esemе Pitaye Godeeyo momaiye sabolo neliga moso tegei debi gooboogoo ma kuloduga peegoo dulone, Pitaye goo hagee ogoloso gooleeso, Godeeye o howo opusomo doloso goo hagee ka ogo diso.

¹⁰ Diayo egeeseelone, Godeeyo momaiye sabolo osulu gidebeli odoo bakadio oso gidoboome, diba galagadiso. Esino diayo diba egele. Osoloso diba see ki biso moodoo osulu oso kisi hamameedee omapoo dileso tebisa molome, osulu egee eyo mosoowe yamagooso. Esemе diba neliga moso ma kuloduga peegoo galagadilesos dumolome, Godeeyo momaiye omapoo osugoboodooso.

¹¹ Esemе hamamee Pitaye goo omapoo ogoloso

gooleedoloso eyo nediliyo egeesee takaso, "O, goo hagee teidoo. Esiga a epedee gooleedoso, Godeeye o momaiye ee amapoo sibe diso, yayo a Helodeeyo dee maga idoloso peegoo peledabalame. Esiga epedee Helodeeye Yu odoowo mudugiyopoo a woolooma-laime," diso.

12 Esemee yayo egeesee goolee sabolo Yonee-Makayo owee Meliyo mosopoo dileso palaso. Moso egee ma kulodu odoos susuga oso mooloogoodoloso dobolone Godee mapoo takemeleeso.

13 Esemee Pitaye dileso osulu mapoo kalamadime, moso ee ma kulodu tou teli sobo obuo, o hu Loda, yayo osulu mapoo odoos agayo kalamadia beleso agalame diso.

14 Yayo osulu yilame dulone duno, Pitayo to duloso gooleedoloso diya goomogolone, osulu yilega see moso kulodu gasibileso, odoos susuga mapoo egeesee takaso, "Pita osulu miyopoo tobudo!" diso.

15 Esino odoos susuga oso to ee duloso nei yimapoo egeesee takaso, "No boobadolone ka takoo," diso. Esino yayo goo egee taka koodobilega osee takemeleeso. Esemee diayo egeesee takaso, "Egee Pitane, esino egee Godeeyo momaiye Pita yo bali oso malaiso," diso.

16 Pita yo peegoo osee to-budulone osulu mapoo osee kalamadimeleeso. Esemee odoos susuga sibileso, osulu yimagoloso egeino, Pita ogoloso diya howoogadooso.

17 Esemee Pitaye diba to kesamelee koodobilame deeso wabisaso. Osoloso Godeeye yo neliga moso maga idoloso peegoo di goo ee dimapoo oposususo. Osoloso yayo see egeesee takaso, "Tei telaga odoowo wiligi odoos taba Yemes sabolo, tei telaga odoos abo sabolo mapoo goo hagee takee," diso. Esemee Pitaye to hagee takoloso see mi hee mapoo diso.

18 Gesikolodee mapoo ha teli odoos Pita gidebei oso Pita mauwe molo ogoloso goo diya tiadolone ebigasoo.

19 Esemee Helodeeye o odoos sabolo Pita diya esiasoo. Esino diayo Pita egele poogoome, see wedige dileso, Pita gidebei odoos mapoo woosaso. Esemee yayo odoos abo mapoo takolone Pita gidebei odoos ee piligi diso. Goo oso dileso koodobume, Helodeeye Yudiya mi poogoloso see Kasaliya mi mapoo badalame diso.

Helodee-Agilipaye ta

20 Esino Helodee yayo Kasaliya mi mapoo badolone, Taya mosobia odoos sabolo, osoloso Saidon mosobia odoos sabolo, mapoo diya komonolone badebeiso. Esemee Taya mosobia odoos sabolo, Saidon mosobia odoos sabolo, mesiloso badalame

Helodee sabolo to meilame, Helodee mapoo diso. Bei, diba Helodeeyo mi toowa mapoo nei nali ka teli. Bei, Helodeeye dimapoo kamana sabolo osee badoga, diayo nei talai hamaga takeeyaga, Helodeebolo to meilame sibadeeso. Osoloso diayo sibilesa Helodeeyo moso gibadeli odoo, o hu Balastus, sabolo emegei diso. Yo dibolo toboloso dibada goo ee Helodee sabolo to tekepo ka moodoolame.

²¹ Esem Helodeeye dibolo to meilame biame magooso. Osoloso biame omapoo Helodeeye dibolo to meilame, yayo wiligi odoo taba oso kali dugo tekepo kaloso, wiligi odoo taba oso badeli debi mapoo biaso. Osoloso yayo badolone odoo susuga mapoo to takaso.

²² Yayo to taka koodobume, odoo susuga oso goomogolone to neligidi takolone, diso dimapoo egeese takaso, "Odoo hagee Godeeye to kei masi keliso, yo edebeeyo to kei masi koo keli!" diso.

²³ Esino goo hamaga Helodeeye Godeeyo hu dokodoo poudile. Hedebe o hu ee dokodoo poudooso. Esem Godeeyo momaiye oso yimapoo paiye saga teneeso. Esem seeso o su nadoloso taso.

²⁴ Esino tei telaga odoo oso Godeeyo to mi susuga mapoo takomo dime, odoo susuga oso to ee duloso to mapoo

tei teme, tei telaga odoo bei moodooso.

²⁵ Esem Banabas dio Solo dio Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso molee mooloogoo ee tosibilesa, Yelusalem mi mapoo tei telaga wiligi odoo tebisa dimapoo teneloso, see Antiyoka mi mapoo wedi dulone diayo Yonee-Maka ido diso.

13

Banabas dio Solo dio diye di goo

¹ Antiyoka mi mapoo tei telaga odoo oso mooloogoodoloso, debei ma kulodu Godee maga to tolosa kokodo takomo silesibili odoo sabolo Godeeyo goo ee eligili odoo ee dibada hu hagoso: Banabas, osoloso Simiyon (o hu hee Nigele), osoloso Kulene odoo Lukiyas, osoloso Manayen (wiligi odoo taba Helodee dio hodobo kauwa), osoloso Solo.

² Diba nei teyuloso, Godeeyo hu dokodoo poudoolone doboome, Dio Tei oso dimapoo egeese takaso, "Banabas dio Solo dio idoloso tou ayo hesia ee talame diba diye dee takee," diso.

³ Esem diayo nei teyuloso dobolone, Godee mapoo takemelee koodobuloso, Banabas dio Solo dio mapoo dibada deeso sigeso. Bei, diayo Godeeye kitulugu tolosa o tou talame. Osoloso

diba Godeeyo tou talame diye diso.

Banabas dio Solo dio Saiples

mi te mapoo diye di goo

⁴⁻⁵ Banabas dio Solo dio Dio Tei oso diye dee takeme, Selukiya mi omaga du toowa toloso Saiples mi te mapoo dulone, diba pidili odo Yonee-Maka idoloso diso. Diba sibilesa Saiples mi te mapoo mi hee eyo hu Salami mi mapoo du oluguso. Osoloso diayo mi omapoo dobolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso Godeeyo to takoo demeleso.

⁶⁻⁸ Osoloso mi te omapoo osee silesibulone, mi hee Papos mapoo dileso peled-abaso. Diba mi omapoo egeino, Yu odo hee googoo sabolo badoboome egeiso. O hu Bale-Yesu (o hu hee Guliki dia toso hedi Elimas). Yayo mi omapoo gamenee goo eligili odo badebeiso. Mi te eyo wiligi odo taba Selegiyas-Polus eyo odo. Mi te eyo wiligi odo taba yo goo goolee medee tekepo. Esiga yayo Godeeyo to dulame goomogolone, Banabas dio Solo dio ime simiso. Esino googoo gooleedoo odo Elimas yayo gowoolone, wiligi odo taba oso Godeeyo to duloso, Yesu mapoo tei talai goomegele. Esem yayo Banabas dio Solo dio Godeeyo to takeeyaga gowoolone hamaga takaso.

⁹ Esino biame omapoo Solo, o hu hee Polo, Dio

Tei oso kitulugu toloso badolone, googoo gooleedoo odo Elimas yimapoo howo hooda tulugu bolone

¹⁰ egeesee takaso, "No Saiteneeyo owolo! Nayo goo tekepo susuga mapoo ha teliso. Nayo biame susuga ma kulodu odo susuga mapoo wulo kukuliso. Esiga nayo Godeeyo goo maga tei goodee, ee see opusomo dee na see.

¹¹ Esiga epedee Godeeye no dala tenelaiso. Epedee no howo bakadio siloso molone, biame abo ma kulodu bi susuga agalaime," diso. Esem biame omapoo neliga oso o howo mapoo gidiseme, o howo siso. Esem yo odo heeso eli eligilame odo esiamo sileeso.

¹² Esem wiligi odo taba oso Elimas mapoo goo moodoo ee ogoloso, yayo Lodee Yesu mapoo tei tooso. Bei, yayo Polo dio Banabas dio Lodee Yesuwo goo kitulugu sabolo eligi ogoloso howoodooso.

Poloye Pisidiya mi Antiyoka mapoo Godeeyo to taka

¹³ Osoloso Polo sabolo, odo yibolo sibadee sabolo, Papos mi maga du toowa toloso abei toowa daloso see Pampiliya mi toowa mapoo sibilesa peledabaso. Mi toowa ma kulodu mi hu Pelega mapoo dibada du oluguso. Esem biame omapoo Yonee-Maka diba

poogoloso see Yelusalem mapoo wedi diso.

¹⁴ Osoloso Polo dio Banabas dio Pelega mi maga see mili Pisidiya mi Antiyoka mapoo dileso peled-abaso. Diba omapoo dileso dobolone, Yu odoowo hasali biame omapoo, diba howo gisilame, Yu odoowo howo gisili moso ma kulodu peleso bulumaso.

¹⁵ Esememe howo gisili moso wiligi odoos tebisa oso Moseseeye eligi goo hogugu sabolo, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoos oso hogugu goo sabolo, odoos susuga mapoo hesigaso. Osoloso see Polo dio Banabas dio mapoo egeesee takaso, "Emegei, niyo imapoo pidi to takalai mologa, takee," diso.

¹⁶ Osoloso Polo toboloso diayo to kesamelee ee koodobilame o deeso wabisulone egeesee takaso, "Emegei, Isalael odoos sabolo, Yu odoonee Godee mapoo mesili odoos sabolo, niba mo to hagee dui!

¹⁷ Isalael odoos ibada Godeeye ibada amawe dio hesiaso. Osoloso diba Isipi mi mapoo doboome, Godeeye diba medee gibadebeiso. Esememe Isalael odoos oso bei moodooso. Esememe Godeeye kitulugu sabolo Isipi mi maga diba gilimadoloso peegoo diso.

¹⁸ Osoloso diba dugo 40 ma kulodu miwe poogoo mapoo

silesibulone, Godee mapoo diayo gowooloso yimaga miligi pialoso silesibiso, esino Godeeye diba pegele.

¹⁹ Esememe Godeeye Keinen mi ma kulodu to opusomo opusomo di kesali 7 mosobia odoos susuga peegoo hasiso buguloso, dibada mi peedee buguloso, see o odoos Isalael odoos imapoo teneeso.

²⁰⁻²¹ Esememe ibada amawe dio oso Isipi mi mapoo doboos see mi hagee talame sibadee, dugo 450 poogoos. Osoloso ibada amawe dio oso omapoo osee doboome, Godeeye goo midili odoos hesiaso, diba gibadalame. Esino hamamee Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos Semuweleeye badebei biame omapoo Isalael odoos see goomogaso, diba gibadalai wiligi odoos taba talame. Esememe Godeeye Benyamin eyo bala ma kulodu odoos hee Kiseeyo owolo Solo wiligi odoos tabalame hesiaso. Esememe Soloye dugo 40 ma kulodu Isalael odoowo wiligi odoos toboloso badebeiso.

²² Esememe Godeeye Solo gowoolone peegoo poogoos. Osoloso see Yesiyo owolo Deibidiye dibada wiligi odoos tabalame hesiaso. Esememe Godeeye Deibidiyo goo maga egeesee takaso, 'Ayo Yesiyo owolo Deibidi mapoo ogoloso goomogoso. Bei, yayo ayo goomoga goo

susuga ee talaiso.’

²³ Esiga Godeeye daga hoogoo to takoloso magolone egeesee takaso, ‘Deibidiyo amawe dima kuloduga Isalael odoo dibada gie badeli pidili odoo sibileiso.’ Esiga odoo ee olo simiso. Yo Yesu.

²⁴ Esino Yesu sibilega molome, daga Yoneeye sibileso Isalael odoo susuga mapoo Godeeyo to takomo silone egeesee takaso, ‘Niba goo su wuduloso nibada goo tokenee maga miligi pialoso howo ogusige,’ diso.

²⁵ Osoloso Yoneeye o tou hoo pagalame dulone egeesee takomo sileeso, ‘Niyo a odoo ogu deliyo? Godeeye hesia Keliso asonee. Esino yo ama hamamee sibileiso. Yayo kitulugu toowa ayo kitulugu yayo dagadi. Esiga a tekeponee, o homo bei mapoo gauwuloso o homo bi tigamagalai,’ diso.”

²⁶ Poloye see egeesee takaso, “Emegei, Eibalaham eyo amawe dio (Yu odoo) nibolo, osoloso Yu odoonee Godee mapoo mesili odoo, niba mo to dui! Gie badeli pidili goo hamaga to ee imapoo teneeso.

²⁷⁻²⁸ Esino Yelusalem mi mapoo debeli Yu odoo sabolo, dia wiligi odoo tebisa sabolo oso Yesu yo kibiya hoodo egele. Esiga diayo Yesu yo wooloomalame goomogaso. Osoloso diayo

goo mauwe dileso Paillet mapoo Yesu wooloomeye doloso tiasooso. Diayo goo hagee tomo silee ee Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso daga hogugu sabolo teibaso. O, esiga goolee, Yu odoowo hasali biame susuga mapoo wiligi odoo tebisa oso, Yu odoowo howo gisili moso kulodu to hogugu ee hesigeliso. Esino diayo goo eyo bei kibiya gooleedele.

²⁹ Esiga Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso Yesuwo goo mapoo taka goo susuga oso dileso hosudoloso, diayo Yesu yo homo bulubo magoo dokodooga tomeileso wulu ma kulodu magooso.

³⁰ Esino Godeeye yo ta maga see hogadiso.

³¹ Osoloso hamamee biame bei ee ma kulodu Yesu yo telega Gelili mi maga Yelusalem mi mapoo yibolo sibadee odoo dimapoo o su eligimo sileeso. Osoloso odoo egee bia oso diayo Yesu ta maga hogabuloso silee ogoloso goo ee, ibada odoo Yu bia odoo mapoo takomo ka siloso.

³²⁻³³ Esiga iyo to tekepo nimapoo tosimiso. Osoloso daga Godeeye ibada amawe dio sabolo to magoo goo oso yayo owolo Yesu ta maga see hogadi eyo goo maga epedee dibada amawe dio imapoo peledabaso. Esiga Sam booka ma kulodu, Sam

bakadio mapoo Godeeye Yesuwo goo maga egeesee takooso,

'No mo holo deeso.

Epei ayo no moma deeso.'

³⁴ Osoloso Godeeye Yesu ta maga hogadiso. Esiga Godeeyo owolo Yesu see talaime. Goo hamaga Godeeye egeesee takaso,

'Ayo daga Deibidi mapoo to magoo sabolo tei pidili goo ee nimapoo tenelaiso,' diso.

³⁵ Osoloso Godeeye Sam hee mapoo egeesee takaso, 'Nayo hesia odoo eyo su midoo ma kulodu hunuleime,' diso.

³⁶ Esino Godeeyo to hagee Deibidiyo goo takele. Bei, Deibidiye Godeeyo tou susuga tomo siloso hosudolososo taso. Esem e o su ee amawe dio midoosoo pee mapoo midoosoo. Osoloso o su omapoo huneso.

³⁷ Esino Yesu o su ee midoo ma kulodu molone hunule. Bei, Godeeye yo ta maga hogadiso.

³⁸⁻³⁹ Esiga emegei, niba iyo to hagee taka medee dui! Bei, Yesuye ta maga nibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Esino Moseseeye eligi goo oso nibada goo tokenee susuga hapalaime. Esino edebeeyo Yesu mapoo tei toga, yo o goo tokenee susuga hapoloso, Godeeyo howo woola yo tekepo palaiso.

⁴⁰ Esiga niba mo to medee kibiya tolososo tei too ma

kulodu debee. Niyo mo to medee tele poogooga, Godee maga to tolososo kokodo takomo silesibili odoo oso taka goo hagoso nimapoo sibileiso. Bei, diayo Godeeyo booka mapoo hageesee hoguguso,

⁴¹ Godeeye egeesee takooso,

'Niyo debei domo omapoo ayo goo toowa moodoolaiso.

Esino niyo goo hagee ogoloso tei talaime.

Osoloso odoo heeso goo hageeyo bei nimapoo takooga,

niyo medee tei talaime.

Esiga mo to mapoo manali odoo niba goo hagee ogoloso howoogadalaiso.

Esino niba wedileiso,' diso."

⁴² Osoloso Poloye to takolososo koodobume, Polo dio Banabas dio howo gisili moso maga meiyadaga molome, odoo aboso sibilesoso dimapoo egeesee takaso, "Niba see hasali biame heeso niyo to taka goo hagee see medee takalame sibadee!" diso.

⁴³ Gooloogoo oso dileso koodobume, odoo susuga oso dia moso mapoo diyadeeso. Esem Yu odoo abo sabolo, osoloso Yu odoonee oso, Yu odoowo Godee mapoo tei teli odoo abo sabolo, Polo dio Banabas dio diyadaga molome hamamee diyadeeso. Esem Polo dio Banabas dio dimapoo

egeesee takaso, “Niba Godeeye sooloo dolone pidili ee ma kulodu debee,” diso.

⁴⁴ Osoloso hasali biame heeso mosobia odoos susuga oso Godeeyo to Yesuwo goo maga taka ee dulame sibadeeso.

⁴⁵ Esemee Yu bia oso odoos goologoo toowa ogoloso Polo dio Banabas dio mapoo diya kooso. Osoloso Poloye Godeeyo to takomolome, diayo tebisaloso, Polowo to su maga gamenee goo takoo doloso, diayo Polowo goo maga to tokenee takaso.

⁴⁶ Esino Polo dio Banabas dio ebilega to nei dimapoo egeesee takaso, “Godeeye to kitulugu sabolo imapoo taka, malalo nimapoo Godeeyo to Yesuwo goo ee takalaiso. Esino niyo gie badeli talai gowooso. Esiga iyo niba poogoloso see Yu odoonee mapoo Godeeyo to takomo silesibileiso.

⁴⁷ Bei, Godeeye o odoos yimaga to tolosoko kokodo takomo sili odoos hee maga Isalael odoos imapoo to kitulugu sabolo hageesee takaso,

‘Ayo niba Yu odoonee dima kulodu gadeebugu masi badalame hesiaso.

Esiga niyo gie badeli goo ee mipoo toowa hamapoo debeli odoos susuga mapoo takomo dilame.’”

⁴⁸ Esemee Yu odoonee oso Poloye to taka duloso goomogolone, Lodeeyo goo

taka ee tekepo diso. Osoloso dima kulodu Godeeye gie badalame hesia odoos susuga oso tei tooso.

⁴⁹ Esemee mi omapoo odoos susuga oso Godeeyo to ee dulugamo diso.

⁵⁰ Esino Yu odoos oso Polo dio Banabas dio dimapoo heiga toowa molone, diayo dilesio Godee mapoo mesili Yu sobonee hu toowa too sabolo, osoloso mosobia eyo wiligi odoos tebisa sabolo, oso kamanalame Polo dia goo maga dimapoo gameenee takaso. Esemee diayo Polo dimapoo dala teneloso mi omaga peegoo hasiso buguso.

⁵¹ Egeeseeme Polo dio Banabas dio see Ikoniyum mi mapoo dilame dobolone, diayo wudu taka eligilone, Godeeye diba poogolone dimapoo dala tenelaiso dolone, dia homo mapoo basago tidadoo Yu odoowo howo woola mapoo taso.

⁵² Esino tei telaga odoos diba Dio Tei oso kitulugu tolosoko dobolone, diya goomogaso.

14

Polo dio Banabas dio Ikoniyome mi mapoo debei

¹ Ikoniyum mi mapoo Polo dio Banabas dio Yu odoowo howo gisili moso mapoo Godeeyo to takalame palaso. Omapoo diayo to kitulugu sabolo Yesuwo goo taka duloso, Yu odoos susuga sabolo, osoloso Guliki odoos

susuga oso, Lodee mapoo tei tooso.

² Esino Yu odoo abo oso Poloye Yesuwo goo taka talai gowoolone, Yu odoonee dimapoo Polowo goo ee gamenee takomo silesibiso, Yu odoonee oso tei telaga odoo mapoo kamanalame.

³ Esino ee ma kulodu, Polo dio Banabas dio Ikoniyome mapoo biame kolopo sage debeiso. Diba omapoo dobolone ebilega, Godeeye sooloo dolone pidili eyo goo ee odoo mapoo takolone debeiso. Esem e debeeyo dibada to mapoo tei talame, Lodeeye Polo dio Banabas dio mapoo goo toowa opusomo opusomo di talame kitulugu teneeso.

⁴ Egeeseeme mosobia ma kulodu odoo abo oso domo pee toowa meleeso. Odo abo oso diye di odoo Polo dibolo tooboo, osoloso odoo abo oso Yu odoo sabolo tooboo diso.

⁵ Osoloso ee ma kulodu Yu odoo sabolo tebisa, Yu odoonee sabolo, osoloso Yu odoo sabolo, osoloso dibada wiligi odoo tebisa sabolo, Polo dimapoo yoso enigaloso wooloomalame to tekepo moodooso.

⁶⁻⁷ Esem Polo dio Banabas dio to hagee dulo Likaoniya mi toowa mapoo kukulo diso. Osoloso omapoo kukulo dileso dobolone, Listala mi sabolo, osoloso Delebe mi sabolo, osoloso mi pepuso abo sabolo omapoo Yesuwo goo

maga to tekepo takomo silesibiso.

Polo dio Banabas dio see Listala mapoo dileso de-bei

⁸ Osoloso Listala mi ee ma kulodu odoo hee oweeye soomagolone homo bidiga magoo sabolo soomagooso. Esiga yo koo sili.

⁹ Esino yo badolone Poloye Godeeyo to takomolome medee dulone badebeiso. Poloye odoo homo bidiga magoo mapoo bolone gooleeso, yayo tei toso, Godeeye yo tekepo palame, diso.

¹⁰ Osoloso Poloye yimapoo to neligidi egeese takaso, "No tebee!" diso. Esem yo toboloso sileeso.

¹¹ Esino odoo mooloo-goodoo oso Poloye odoo tekepo moodoo ogoloso to neligidi takolone Likaoniya toso egeese takemeleeso, "Ibada godeeye odoo masi poloso kei ma dokodooga imapoo ka simidoo," diso.

¹² Egeeseelone diayo Banabas yo dibada gamenee godee toowa Sus hu hediso. Osoloso Polo yo gamenee godee hee Sus o to tosili odoo Helemes hu hediso. Bei, Poloye biame susuga to takomo sileeso.

¹³ Esino mosobia odoo dia godee Sus eyo tei moso ee mosobia beele peegoo eyo tegei meleeso. Esiga Sus godeeyo tei moso wiligi odoo taba oso bulumakau be hu sabolo, palapalawa sabolo, toloso sibilesa beele

osulu mapoo maso. Bei, yibolo osoloso mosobia odoos sabolo goomogaso, Polo dio Banabas dio mapoo goomogolone, be hu woolame. Bei, diayo goolee Polo diba godee bele dolone.

¹⁴ Esino Polo dio Banabas dio goo hagee duloso diayo gowe goo ee odoos mapoo eligilone dibada dugo tologo buguso. Osoloso odoos ma kulodu hoguo silesibulone to neligidi egeese takomo silesibiso,

¹⁵ “Emegei, niyo kasi maga goo hageesi imapoo ka moodala? Bei, iba mi odoos, niba egeesi masiso. Esiga iyo nimapoo to tekepo teneeso, niyo gamenee godee ee poogoloso see gie badeli Godee mapoo tei talame. Bei, yayo kei sabolo, osoloso mipoo sabolo, osoloso abei sabolo, osoloso bi susuga ee ma kulodu egee molo sabolo moodooso.

¹⁶ Osoloso Godeeye daga edebeeyo diso goomoga goo tomo silesibume, ogoloso hamaga takele.

¹⁷ Esino niyo ee ma kulodu doboome, Godeeye yayo sooloo dala goo ee eligilone, kei ma dokodooga howo teneliso, osoloso nei nali bi segei oso tekepo palame pidiliso. Osoloso nimapoo nei nali bi toowa teneloso, see nimapoo goomoga teneliso. Esiga Godeeye eyo nediliyo o goo yilige bugulone goo susuga hagee

nimapoo teneliso,” diso.

¹⁸ Polo dio Banabas dio to hagee takeme, mosobia odoos oso bulumakau be hu wooloso goomoga dimapoo tenelame seme, Polo diayo hamaga takeme, diba hegi moodooso. Esino dimapoo tenele.

¹⁹ Esino Yu bia odoos abo Pisidiya mi Antiyoka maga, osoloso Ikoniyum maga sibadeeso. Diayo sibilesos mosobia odoos oso kamanalame, Polowo goo maga gamenee takaso. Esemee odoos abosoo kamanaloso, Polo yo yosoo enigaloso, mosobia peegoo gisibado dileso magooso. Esemee diayo Polo yo olo woolooma gooleeso.

²⁰ Esino tei telaga odoos oso Poloye tiamelee mapoo dileso mooloogoo doloso doboome, Polo yo hogabuloso tabaso. Esemee hodobo mosobia ma kulodu wedi sibadeeso. Osoloso biamee hee mapoo Polo dio Banabas dio Delebe mi mapoo diyadeeso.

*Polo dio Banabas dio see Siliya mi
Antiyoka mapoo wedi di*

²¹⁻²² Polo dio Banabas dio see Delebe mi mapoo to tekepo takomo silesibume, odoos susuga oso tei tooso. Osoloso diba see Delebe mi maga see mi abo Listala sabolo, osoloso Ikoniyum sabolo, osoloso Pisidiya mi Antiyoka mapoo tei telaga odoos see tobu Godeeyo to

sabolo pidimo silesibilame diso, diayo tei too ma kulodu dobolone kibiya dabalame. Egeeseelone diayo egeesee takomo silesibiso, "Tei toloso badalai goo ee diya kodia. Esiga tei telaga odo oso dala ma kuloduga Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gasibileiso," diso.

²³ Osoloso Polo dio Banabas dio oso sosee susuga mapoo wiligi odo tebisalame hesigamo diyadeeso. Osoloso nei teyuloso dobolone, diba Lodeeyo dee mapoo magalame Godee mapoo takeliso. Bei, diba Lodee mapoo tei tooso.

²⁴⁻²⁵ Osoloso diba Pisidiya mi maga see Pampiliya mi Pelega mapoo sibadeeso. Omapoo Godeeyo to takoloso koodobuloso see Ataliya mi mapoo mouso.

²⁶ Osoloso Ataliya mi maga du toloso see Siliya mi Antiyoka mapoo soowaso. Osoloso mi hamapoo daga tei telaga odo oso Polo dio Banabas dio diba toloso, mi abo mapoo Godeeyo to takomo diye dolone egeesee takaso, "Godeeye niba sooloo dolone pidiye dee," diso. Esem diayo Godeeyo to olo toloso mi abo mapoo dilesosiloso tou hosudoome, see wedi sibilesodibada mi Antiyoka mapoo peledabaso.

²⁷ Osoloso Polo dio Banabas dio sibilesodibada mi Antiyoka mapoo peledoboloso tei telaga odo susuga gilimadoloso hodobo gooloo-

goodooso. Osoloso diayo Godeeyo to toloso mi susuga mapoo takomo silone, diayo goo tomo sileeme, Godeeye diba pidi goo ee odo mapoo oposususo. Osoloso Godeeye Yu odoonee oso tei talai osulu yamagoo goo sabolo oposususo.

²⁸ Osoloso koodobuloso Polo dio Banabas dio tei telaga odo sabolo mi omapoo biame kolopo sage debeiso.

15

Yelusalem mapoo Yu odoonee dia goo maga to mou

¹ Osoloso egeesi ma kulodu, odo abo oso Yudiya mi maga Antiyoka mi mapoo sibilesodibada mi Antiyoka mapoo soowaso. Osoloso mi hamapoo daga tei telaga odo oso Polo dio Banabas dio diba toloso, mi abo mapoo Godeeyo to takomo diye dolone egeesee takaso, "Niba Moseseeye imapoo kolo koolai goo eligi, ee dedelega poogooga, niba gie badeli talaime," diso.

² Esem Polo dio Banabas dio eligi hagee duloso gowoolone dibolo toso diya agadigaso. Egeeseeme sosee odo oso Polo dio Banabas dio, osoloso tei telaga odo abo sabolo, toloso Yelusalem mapoo diye diso, diayo dilesodibada mi Antiyoka mapoo peledoboloso tei telaga odo susuga gilimadoloso hodobo gooloo-

³ Diba sosee odo oso diye deme diyadolone, Ponesiya mi maga osoloso Samaliya mi maga diyadeeso. Omapoo

diyadulone, sosee odoo susuga mapoo Yu odoonee oso dibada gamenee godee poogoloso, see Yesu mapoo tei too goo ee oposususo. Esemte tei telaga odoo susuga oso goo hagee duloso diya goomogaso.

⁴ Esiga diayo sibilesa Yelusalem mapoo peledoboome, sosee yo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga oso diba ogoloso diya goomogaso. Esemte Polo dio Banabas dio Godeeye dimaga tou too goo ee oposususo.

⁵ Esino tei telaga odoo abo Pelisi odoo goologoo ma kuloduga tebisaloso egeesee takaso, "Niyo Yu odoonee tei telaga odoo mapoo to kitulugu sabolo takee, 'Diba odoo heeso dibada kolo kooloso Moseeeye eligi goo ee deede,' dee takee," diso.

⁶ Egeeseeme diye di odoo sabolo, sosee wiligi odoo tebisa sabolo, to hagee eyo bei medee to meilame hodobo mooloogoodooso.

⁷ Biame sage ma kulodu goo hagee to moumeleso Pitaye toboloso egeesee takaso, "Emegei niba goolee! Daga Godeeye nima kuloduga, ayo Yu odoonee mapoo to tekepo takomo dilame, a hesiaso. Esemte diayo amaga Godeeyo to duloso tei tooso.

⁸ Esemte Godee, odoo sooloo ma kulodu egeli oso Yu odoonee oso tei too goo hagee ogoloso, tekepo diso.

Bei, yayo goo hagee tei dolone, Dio Tei ee imapoo tenee egeesi masi dimapoo teneeso.

⁹ Esiga Godeeyo howo woola mapoo iba Yu odoo sabolo, osoloso Yu odoonee sabolo opusomonee. Esiga diayo tei teme, Godeeye dibada goo tokenee hapoloso boobado buguso.

¹⁰ Niyo Yu odoonee oso Moseeeye eligi goo ee dadalame pupu maga niyo Godeeye kamanalai goomogolo? Niyo egeeseega, niyo dimapoo hegi bi masi kadalame teneeso. Osoloso ibolo ibada amawe dio sabolo hegi bi masi ee kadalai tebilena.

¹¹ Esino iba tei toso, ibada Lodee Yesuye imapoo sooloo dolone pidi maga gie badeli tenee ee. Egeesi maga Yu odoonee sabolo eli hedebe omaga gie badeli ka toso," diso.

¹² Esemte goologoo toowa oso Pitayo to duloso to mauwe bulumaso. Osoloso diayo to mauwe bulumume, Polo dio Banabas dio Yu odoonee ma kulodu silone, Godeeye dimaga goo toowa opusomo opusomo di moodoo goo ee dimapoo oposususo.

¹³ Diayo oposusu koodobume, see Yemeseeye toboloso egeesee takaso, "Emegei, mo to dui!

¹⁴ Saimon-Pitaye imapoo olo takaso, Godeeye daga malalo yayo sooloo dala goo Yu odoonee mapoo eligiso.

Esiga Godeeye Yu odoonee dima kuloduga odo abo yayo owolo dalame hesiaso.

¹⁵ Esiga goo hagoso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo oso taka to sabolo tobuoso. Bei, Godeeyo to booka mapoo Godeeye to taka hogugu egeesee moloso,

¹⁶ 'Goo hagee koodobuoga, a see wedi sibileiso.

Bei, wiligi odo Deibidiye gibadebei mi goo ee moso egeesi masi guodobuloso moloso.

Esino ayo sibilesi moodooloso see tobu tegelaiso.

¹⁷ Egeeseega odo susuga sabolo, osoloso Yu odoonee ayo hesia sabolo, oso Godee amapoo sibileiso.

¹⁸ Esiga odo abo oso goo hagee gooleedalame Godeeye daga hoogoo takaso.'

¹⁹ Esiga Yu odoonee Godee mapoo gie tei too odo oso, Moseseeye eligi goo ee dadalame pupu maga iyo hegi goo dimapoo tenelai, a koo goomogoso.

²⁰ Esino iyo wulo to hogugu ono Yu odoonee dimapoo tenelone egeesee takalaiso, 'Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Bei, nali bi egee Godeeyo howo woola olo tokenee paso. Osoloso odo hee mapoo goo heli na te. Osoloso sawo na ne, osoloso

hwei sawo sabolo mologa na ne,' diso.

²¹ Esiga Yu odoonee diba kibiya goo hagee dodolone dabalai tekepo. Bei, daga hoogoo Yu odo oso mi susuga ma kulodu diayo howo gisili moso mapoo goo egeesi na teye dolone woola olo takaso. Bei, diayo Moseseeye tei hogugu ee hasali biame susuga mapoo odo mapoo olo hesigaloso eligiliso," diso.

Yu odoonee tei telaga odo mapoo to hogugu tenee

²² Osoloso diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi odo tebisa sabolo, osoloso tei telaga odo susuga oso goomoga magoloso odo abo toloso, Polo dio Banabas dio see Antiyoka mapoo diye diso. Egeeseelone diayo wiligi odo mooloogoodoo ma kuloduga odo bakadio Yudas-Balasabas dio osoloso Sailesi dio hagee hesigasoo.

²³ Esemee diayo hodobo Antiyoka mapoo diyadulone to hogugu hagee toloso diyadeeso:

Esiga emegei, iba diye di odo sabolo, osoloso sosee wiligi odo tebisa sabolo, to hagee ka hoguga. Esiga iyo to hagee Yu odoonee tei telaga odo susuga Antiyoka mapoo, osoloso Siliya mapoo, osoloso Kilikiya mapoo debeli odo nimapoo ka hoguga.

²⁴ Esiga ibada mooloo-goodoo ma kuloduga odo abo oso dileso nimapoo to abo takeme, niyo goo tiadoo goo ee iba duso. Esino iyo dimapoo to takeme ka moodele.

²⁵⁻²⁷ Esiga iba see Polo dio Banabas dio see nimapoo wedi diye deeso. Bei, odo hagee bia Lodee Yesu Kelisowo goo mapoo dibada su tenelai koo goweli. Egeesi ma kulodu iyo goomoga maga ibada mooloo-goodoo ma kulodu Yudas sabolo, Sailesi sabolo, Polo dio Banabas dio dibolo diye dalame, iyo diba hesiaso. Esiga diayo nimapoo sibilesa to hedebe iyo hogugu hagee takalaiso.

²⁸ Bei, iba Dio Tei sabolo goo goolee olo hedebe doloso magooso. Esiga iyo nimapoo hegi hee tenelaime. Esino niba wulo goo hedebe hagono deede.

²⁹ Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee toloso na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne. Osoloso odo hee mapoo goo heli na te.

Niba goo hagee telega dogo, niba tekepo dabalaiso. Epe-ee emegei, ibada to oso.

³⁰ Esiga odo hagee bia oso to hogugu hagee toloso, Yelusalem maga see Antiyoka mi mapoo diyadeeso. Osoloso diba Antiyoka mapoo dileso peledoboloso,

tei telaga odo susuga gilimadoloso, to hogugu ee dimapoo teneeso.

³¹ Esem Antiyoka tei telaga odo oso pidi to hogugu hagee hesigaloso diya goomogaso.

³² Osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo Yudas dio Sailesi dio oso, tei telaga odo mapoo diayo tei too kibilame pidi to takaso.

³³ Osoloso biame abo Antiyoka mapoo doboso, tei telaga odo oso Yudas dio Sailesi dio see Yelusalem mapoo medee obeeyamo wedi diyadeeye diso.

³⁴ [Esino Sailesi yo Yudas bolo Yelusalem mapoo wedi dile, esino yo Antiyoka mapoo badebeiso.]*

³⁵ Esem Polo dio Banabas dio Antiyoka mi mapoo osee dobolone odo abo sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga takolone debeiso.

Polo dio Banabas dio domo pee

³⁶ Hamamee biame heeso Poloye Banabas mapoo egeese takaso, "Iba see wedi dileso, iyo daga Lodeeyo to takomo di mi pepuso susuga ee ogogomo dimo. Bei, tei telaga odo mi omapoo egee do ee ayo diya gooleega, iyo dileso diba agalai, a goomogo," diso.

³⁷ Esino Banabaseeye Yonee-Maka dibolo ido dilame goomogaso.

15:28: Mat 23:4 * **15:34:** To hagee odo abo oso taka, "Lukaye hogugu," dee takeliso. Esino odo abo oso taka, "Lukaye hogugule, odo heeso hamamee hogugu," dee takeliso. **15:37:** Diye 12:12, 25

³⁸ Esino Polo yo Yonee-Maka diayo ido dilei tekeponee diso. Bei, diayo daga di ma kulodu Yonee Maka hesiano, yayo o tou dibolo tele poogooso. Bei, Yonee Makaye diba poogoloso Pampiliya mi maga diso.

³⁹ Esem Polo dio Banabas dio toso diya agadigameleso, hodobo silesibi maga domo puloso diyadeeso. Esem Banabaseeye Yonee-Maka idoloso du toowa maga Saiples mi te mapoo soowaso.

⁴⁰ Esem tei telaga odoo oso Poloye Sailesi ido dilame hesime egeese takaso, "Diye, Lodeeye niba sooloo dolone pidiye dee," diso.

⁴¹ Esem diayo dileso Siliya mi sabolo, osoloso Kiliya mi sabolo, omapoo tei telaga odoo mapoo Godeeyo to takomo silesibume, diayo to ee duloso, diayo tei too kibiyaso.

16

Timotiye Polo dio Sailesi dibolo di goo

¹ Polo dio Sailesi dio Delebe mi mapoo dileso peledoboloso, see Listala mi mapoo dileso egeino, tei too odoo hee badoboome egeiso, o hu Timoti. Timotiyo owee ee tei too Yu sobo. Esino ama ee Guliki odoo.

² Osoloso tei telaga odoo oso Listala mi mapoo debeli sabolo, Ikoniyum mi mapoo

debeli sabolo, oso takolone Timoti yo odoo medee tekepo dee takeliso.

³ Egeesi ma kulodu Poloye Timotibolo silame goomogaso. Esino Yu odoo susuga omapoo debei oso, Timotiyo ama ee Guliki odoo doloso gooleedooso. Esiga Poloye Yu odoo goomogalame, Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone Timoti idoloso kolo kooso.*

⁴ Esem Polo diayo diye di odoo sabolo, osoloso sosee wiligi odoo tebisa sabolo, oso Yelusalem mapoo to hogugu ee odoo susuga oso dadalame mi susuga mapoo to hogugu hagee takomo silesibiso.

⁵ Esem biame susuga ee ma kulodu odoo aboso tei teme, tei telaga odoo bei moodoolone, sosee susuga ma kulodu odoo susuga oso tei too kitulugu sabolo debeiso.

Godeeye Polo Makedoniya mi mapoo diye di

⁶ Poloye o odoo abo sabolo dileso Asiya mi toowa mapoo Godeeyo to takalai, Dio Tei oso hamaga takaso. Esiga diayo dulone Piligiya mi ogo, osoloso Galesia mi ogo doloso domo omaga diyadaga meleeso.

⁷ Osoloso diayo Misiya mi koola mapoo sibilesi peledoboloso, see Bituniya mi

15:38: Diye 13:13; Kol 4:10 **16:1:** Diye 14:6; 2Tim 1:5 **16:2:** Pil 2:19-22

* **16:3:** Yu odoowo howo woola mapoo, Timoti yo Yu odoo. Bei, owee Yu sobo. Esiga Yu odoowo adaga dia goo ee dodolone, Timoti o kolo koolai tekepo diso.

16:4: Diye 15:23-29 **16:6:** Diye 18:23

mapoo dilame seme, Yesuwo dio oso hamaga takaso.

⁸ Esiga diba Misiya mi dagadilesi see Tolowasee mi mapoo mouso.

⁹ Diba Tolowasee mi mapoo sibilesi, gesi domopoo Polowo howo opusomo doloso, Makedoniya mapoo badeli odo egeiso. Odo oso yimapoo howolone egeese takaso, "No abei daloso Makedoniya mi hamapoo sibilesi iba pidi," diso.

¹⁰ Polowo howo opusomo doloso melee koodobuloso hamamee, iba Makedoniya mi omapoo dilame mopoodoo dooso. Egeesi ma kulodu, Godeeye iba Makedoniya odo dimapoo to tekepo takomo diye doloso taka goo ee iba gooleedooso.*

Lidiyaye tei too goo

¹¹ Iba du toowa toloso Tolowasee mi poogoloso, Samoteleisee mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, biame hee mapoo Neyapolisi mi mapoo soowaso.

¹² Osoloso iba see abaga mili Pilipai mi mapoo diso. Mi hagee Makedoniya mi eyo kulodu mi toowa hee hagoso. Loum odo sabolo mi hamapoo debelisi. Osoloso iba biame abo mi hamapoo debeiso.

¹³ Osoloso iba Yu odoowo hasali biame mapoo mosobia beelee peegoo dileso howo palaga omapoo

meiyadeeso. Bei, Yu odo omapoo howo gisilei malaiso doloso, iba gooleedooso. Esem iba omapoo meilesi sobo abo sabolo mooloogoodoloso omapoo dobolone dimapoo to takemeleeso.

¹⁴ Diayo to ee dulone debei ma kulodu Tayatila mi mapoo badeli sobo hedebe badebeiso, o hu Lidiya. Soboyo o dugo tia bige odo abo mapoo nei sabolo teliso. Osoloso yayo Yu odoowo Godee mapoo tei toloso mesiliso. Osoloso Poloye to takomolome, Godeeye sobo hagoso Polowo to mapoo medee tei talame pidiso.

¹⁵ Osoloso yibolo o moso kulodu mapoo debeli odo sabolo howo ogusigaso. Osoloso yayo iba o moso ma kulodu gilimadolone egeese takaso, "Niyo a Lodee mapoo tei too sobo daga, niba dileso mo moso ma kulodu debee," diso. Esem yayo egeese takeme, iba o moso ma kulodu peleso debeiso.

Polo dio Sailesi dio neliga moso mapoo toosoo goo

¹⁶ Biame heeso iba howo gisilame howo palaga maga diyadaga meleeno, odo heeyo tou teli sobo oso iba eli domo tugodooso. Osoloso sobo hagoso sa holo oso yimapoo polome, goo peledabalai odo mapoo olo malalo takomo siliso. Yayo egeeseemo silone, o gibadeli

* **16:10:** Polobolo Makedoniya mi mapoo diyadee odo hagoso: Sailesi, Timoti, osoloso Luka (Lukaye Diye Di Odo booka hagee hoguguso).

odoo tebisa eyo molee toowa teliso.

¹⁷ Osoloso sobo hagoso ima hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sileeso, “Odoos hagee bia dokodoo badeli Godeeyo tou teli odoo oso, esiga diayo epei gie badeli talame ka takomo siloso,” diso.

¹⁸ Yayo biame susuga ma kulodu osee takomo siliso. Osoloso yayo osee takomo sileeme, Poloye diya gowoolone, bidi ogolone sa holo o kulodu pala omapoo egeesee takaso, “Ayo Yesu Kelisowo hu maga namapoo ka taka, no yimaga peegoo gadi!” diso. Esemee epedee omapoo sa holo oso yimaga peegoo gadiso.

¹⁹⁻²⁰ Esemee sobo ee gibadeli oso diayo molee teli eli pee ogoloso, sibilesa, Polo dio Sailesi dio tolosa gamalee odoo mapoo iyado diso. Diayo Polo dio Sailesi dio iyado dilesa mosobia domo woola mapoo holoogoloso Loum gamalee odoo dimapoo egeesee takaso, “Odoos hagee bia Yu odoo. Esiga diayo ibada mi hamapoo goo tiadili goo eligimo silesibo.

²¹ Esiga diayo eligi goo oso Loum odoo ibada adaga dia tei goo sabolo koo tobuo. Esiga Loum odoo iyo diayo eligi goo ee talai tekeponee,” diso.

²² Egeeseelone mosobia odoo susuga oso Polo dio Sailesi dio diya goweso. Esemee gamalee odoo oso

dibada odoo mapoo Polo dio Sailesi dio dia dugo ee tologo buguloso, tigamagoloso homosoo weeye, diso.

²³ Osoloso gamaleeyo odoo oso diba neligidi wooloogaloso, neliga moso ma kulodu huyasooso. Osoloso diayo neliga moso gibadeli odoo mapoo egeesee takaso, “Medee gibadebee,” diso.

²⁴ Esemee yayo egeesee taka duloso, neliga moso gibadeli odoo oso moso kulo hodoo osulu kisi ee yamagoloso, Polo dio Sailesi dio moso kulodu iyado dilesa, dibada homo homo oo soduga ma kulodu galaga dilesa kiso kisiso.

²⁵ Esemee gesi domo mapoo Polo dio Sailesi dio oso Godee mapoo takolone dobolone, yimapoo goomogolone kosaia poulone debeiso. Esemee mesiya neliga moso tegei ma kulodu debeli odoo abo oso duso.

²⁶ Esemee epedee omapoo nibia toowa saga simi oso neliga moso halabuso. Egeeseeme neliga moso osulu susuga yiliga magooso. Osoloso ki ti oso neliga moso ma kulodu debeli odoo tiegisa ee eyo pidiga poogoloso mousoo.

²⁷ Egeesi ma kulodu neliga moso gibadeli odoo oso toboloso egeino, neliga moso osulu susuga yiliga magoloso molome egeiso. Egeesi ogoloso yayo goolee, neliga moso ma kulodu debeli odoo susuga kukulo didoo doloso,

kaiya tolosa eyo nediliyo wooloomalame siso.

²⁸ Esino Poloye neligidi takolone egeesee takaso, “No nediliyo na wooloome! Iba susuga hagee doso!” diso.

²⁹ Esemel neliga moso gibadeli odoososo o odoosoyimappoo keme tosibe, diso. Esemel yayo keme tolosa neliga moso kulodu hoguo dileso, obulone kikiliga sabolo Polo dio Sailesi dio dibada homo beiyomoo ebiso miyomoo tugusalosa balaboo tiaso.

³⁰ Osolosa yayo Polo dio Sailesi dio peegoo iyado dileso dimappoo egeesee takaso, “Wiligi odoosoyogoo gootoga, gie badeli ka talaiyo?” diso.

³¹ Esemel Polo dio Sailesi dio yimappoo egeesee takaso, “No Lodee Yesu mapoo tei te! Egeeseega no gie badeli talaiso. Esiga nobolo osolosa nee moso kulodu debeli odoososo Lodee Yesu mapoo tei toga, niba gie badeli talaiso,” diso.

³² Esemel yayo Polo dio Sailesi dio o mosopoo ido diso. Esemel diayo yibolosolososo o moso kulodu debeli odoosabolo mapoo to tekepo Lodeeyo goomaga takaso.

³³ Esemel gesi omapoo neliga moso gibadeli odoososo Polo dio edebeeyo wei oso kolo koogoo ee howo hapooso. Osolosa omapoo Polo diayo neliga moso gibadeli odoosabolo, osolososo o moso kulodu debeli odoosabolo, howo ogusigaso.

³⁴ Diba howo ogusime, neliga moso gibadeli odoososo Polo dio Sailesi dio o mosopoo iyado dileso nei teneeso. Osolosa yibolo, osolososo o moso kulodu debeli odoosabolo, diayo Godee mapoo tei too goomaga diya goomogaso.

³⁵ Osolosa gesikolo gamalee odoososo dibada odoosoneliga moso gibadeli odoosoyimappoo diye dolone egeesee takaso, “Polo dio see peegoo tamagee,” diso. Esemel diayo dileso neliga moso gibadeli odoosoyimappoo Polo dio peegoo tamagalame, gamalee odoosotaka to ee yimappoo takaso.

³⁶ Esemel neliga moso gibadeli odoosoto hagee dulosa dileso, Polo mapoo egeesee takaso, “Gamalee odoosotakolone niba diyena, esiga niba medee diyadee,” diso.

³⁷ Esino Poloye gamalee odoosoyimappoo dileso egeesee takaso, “Nibada wiligi odoosotebisa oso ibada goosomedee midile. Egeeseelone diayo nimappoo kitulugu teneme, niyo iba odoosohowwoola mapoo wooloogaso. Esiga diba Loum mi toowa mapoo debeli odoosoyimappoo gooegeesi moodolai tekeponee. Bei, Sailesi asalo iba Loum mi toowa mapoo debeli odoosoyimappoo niyo iba wooloogaso. Osolosa nibada wiligi odoosotebisa oso iba neliga moso ma kulodu toosooso. Osoloso

see diayo iba neliga moso maga mada peegoo iyado dilame ka sala? Egeesee selai tekeponee. Esiga dieso sibilesa iba neliga moso hamaga iyadoloso peegoo dilei tekepo,” diso.

³⁸ Esem gamalee odoos oso diye di odoos ee see wedi dileso, Poloye to taka ee gamalee odoos dimapoo takaso. Esem gamalee odoos oso Polo dio ee tei Loum mi toowa odoos, dee taka duloso, diya dio dulone ebigaso.

³⁹ Esem gamalee odoos oso dieso sibilesa Polo dimapoo emegei di to takaso. Osoloso diba neliga moso ma kuloduga peegoo iyado dileso howolone egeesee takaso, “Niba epei mi hamaga peegoo diyadee,” diso.

⁴⁰ Esem Polo diba neliga moso ma kuloduga peegoo dileso, Lidiyayo mosopoo diyadeeso. Omapoo dileso tei telaga odoos mapoo pidi to takoloso diyadeeso.

17

*Polo dio Sailesi dio
Tesalonika mi mapoo di*

¹ Polo diba Tesalonika mi mapoo diyadolone, Ampipolis mi sabolo, osoloso Apoloniya mi sabolo, ma kuloduga diyadeeso. Egeesi ma kuloduga Yu odoowo howo gisili moso ee Tesalonika mi mapoo meleeso.

² Polo see mi omapoo eyo goo moodeli egeesi moodoolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso. Osoloso Yu odoowo

hasali biame bakadio hedebe di ma kulodu, Poloye Godeeyo to booka ma kuloduga, Kelisowo goo ee Yu odoos mapoo medee eligi meleeso.

³ Yayo odoos mapoo Godeeyo to eligilone goo eyo bei woola egeesee takaso, “Godeeye to takoloso magoosoo, yayo hesia Kelisoye dala tolosa, tolosa ta maga see hogabileiso. Esiga ayo nimapoo Yesuwo goo hagee takoo odoos ee Godeeye hudi magoo Keliso oso,” diso.

⁴ Esem Yu odoos abo oso Polo dio Sailesi dio dibada to duloso tei tolosa dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso. Osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoos susuga sabolo, osoloso sobo hu toowa too abo sabolo, tei tolosa dibada mooloogoodoo sabolo hedebe diso.

⁵ Esino Yu odoos Polowo to mapoo tei tele poogoo odoos oso Polo dimapoo diya kooso. Egeesee lone diayo tokenee teli odoos mi domo silesibili, diba gilimadoloso mooloogoodoloso diba diya kamanalame toso diya pupuso. Esem odoos susuga oso diya komonolone, Yasoneeyo mosopoo toso agadigamo hoguga dileso, Polo dio Sailesi dio tolosa, odoos howo woola mapoo dibada goo midilame esiamo diso.

⁶ Esino diayo Polo dio koo egeme, Yason sabolo tei telaga odoos abo sabolo tolosa, mi wiligi odoos tebisa mapoo iyado diso. Esem kamanalame bei mooloogoo odoos oso wiligi odoos

tebisa dimapoo to neligidi takolone, Polo dibada goo maga egeese takaso, "Odo hagee bia oso mi susuga mapoo goo tokenee talame pupugamo silesibo. Esiga epedee hamapoo diba ibada mi hamapoo simiso.

⁷ Esem E Yason hagosu diba toloso o moso mapoo gili-mado peleso doso. Esiga odo hagee bia oso ibada wiligi odo taba Sisaye tei goo ma ee gabagamo sile-sibo. Bei, diayo takolone, Sisa ee ibada wiligi odo toowa taba osonee, esino odo hee Yesu ono ibada wiligi odo deliso," diso.

⁸ Esem mosobia odo sabolo, wiligi odo tebisa sabolo, to hagee duloso, kamana sabolo diya to boowoogaso.

⁹ Osoloso wiligi odo tebisa oso molee nei meye deme, Yason diayo wiligi odo tebisa dimapoo molee maloso peegoo diyadeeso.

Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo di

¹⁰ Osoloso gesi domo omapoo tei telaga odo oso Polo dio Sailesi dio Beleya mi mapoo diye diso. Esem diayo Beleya mi mapoo peledoboloso, Yu odoowo howo gisili moso mapoo palaso.

¹¹ Osoloso egeesi ma kulodu, Poloye Tesalonika mapoo badebei domo omapoo Yu odo omapoo debeli oso o to dulei goweso.

Esino Beleya mi hamapoo Yu odo oso Poloye Godeeyo to takeme goomoga sabolo o to duloso, to eyo goo bei esieliso. Osoloso diayo Poloye eligi tei beleso, biame susuga Godeeyo to booka mapoo hogugu medee hesigeliso.

¹² Esiga Yu odo bei sabolo, osoloso Guliki sobo hu toowa too abo sabolo, osoloso giso abo sabolo oso tei tooso.

¹³ Esino Tesalonika mapoo debeli Yu odo oso Polo diayo Beleya mapoo Godeeyo to takomolosogo di duloso, diba see Beleya mapoo sibadeeso. Diba Beleya mapoo sibilesi, diayo mosobia odo oso Polo dibada goo maga kamanalame toso diya pupuso.

¹⁴⁻¹⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Beleya mi omapoo osee doboome, tei telaga odo oso Polo ono du dali mapoo saga ido mouso, yayo omaga du toloso Atene mi mapoo dilame. Osoloso diba Atene mi mapoo dileso peledoboome, Polo yo ido di odo dimapoo egeese takaso, "Niba wedi dileso Timoti dio Sailesi dio dimapoo takee, diba see ayo bado mapoo saga sibeye," diso.

Poloye Atene mi mapoo Godeeyo to taka

¹⁶ Polo Atene mapoo Sailesi dio Timoti dio bameleeso. Yo omapoo diba bolone badolone egeino, mosobia ma kulodu edebeeyo deeso dadabayoo moodoo gamenee godee bei molo egeiso.

Egeesi ogoloso yo sooloo ma kulodu hegi toowa molone diya gooleeso.

17 Osoloso Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yu odoos abo sabolo, osoloso Godee mapoo mesili Guliki odoos sabolo to meliso. Osoloso biame susuga ma kulodu mi domopoo game-nee silesibili odoos sabolo to takomo silesibiliso.

18 Eseme goo goolee toowa odoos, Epikuliya mooloogoodoo mapoo debeli odoos sabolo, osoloso Sitoiki mooloogoodoo mapoo debeli odoos sabolo, oso sibileso Polobolo to moulone toso agadigasoo. Osoloso Poloye Yesuwo goo sabolo, osoloso odoos wedia see ta maga hogabilei goo ee takeme, goo goolee toowa odoos abo oso egeesee takemelesoo, "Odoos hagee yayo taka goo eyo bei yo gooleedelee. Yo ogoos goo eligilame ka silabelee?" disoo. Osoloso odoos abo oso egeesee takemelesoo, "Yayo imapoo mi abo dibada godeeyoo goo ee eligilame ka sulo," delisoo.

19 Osoloso diayo Polo yayo eligimo silee goo ee medee takalame, Aleopagi esia dokodoo wiligi odoos tebisa oso to moumelee mapoo ido disoo. Omapoo ido dileso diayo Polo mapoo egeesee takasoo, "Nayo eligi goo dia egee takomo sulo imapoo medee takee.

20 Bei, nayo eligimo silee iba gooleedelee. Esiga iba

nayo eligi goo eyo bei gooleedalai goomogoso," disoo.

21 (Osoloso goo ee ma kulodu Atene mapoo debeli odoos sabolo, osoloso mi abo maga sibadee odoos sabolo, biame susuga diayo goomoga goo talai biame ee poogoloso, see gamenee eligi goo maga to dia meliso.)

22 Osoloso Poloye mooloogoodoo ma kuloduga to-boloso egeesee takasoo,

"Atene bia odoos, niba mo to dui! Niba eli bei maga godee susuga mapoo goomoga tenelai goolee-doona.

23 Bei, ayo nibada mi ma kulodu ogogomo silone egeino, niyo goomegeli godee opusomo opusomo di egegeisoo. Osoloso ee ma kulodu, godee heeyoo goo maga to egeesee hogugu yo mapoo molo egeisoo, 'Mi hamapoo edebeeyoo gooleedelee poo-goo godee o hu dokodoo poudiliso,' ee egeisoo. Esiga niyo gooleedelee poogoo godee mapoo goomoga goo teneliso. Esino ayo nimapoo Godeeyoo goo hagee takalaisoo.

24 Esiga niba goolee, Godee hagosoo mipoo toowa sabolo, kei dokodoo sabolo eyo wiligi dolosoo badosoo. Bei, mipoo toowa sabolo, osoloso kei dokodoo sabolo, osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo sabolo, yayo moodoosoo. Esiga yo mosoo

edebeeyo tegei mapoo koo badeli.

²⁵ Esiga Godee hagoso gie badeli sabolo, bi susuga sabolo, odoo mapoo teneliso. Esiga iyo yo pidilei eli mauwe. Bei, yimapoo bi susuga yibolo tobuloso badoso.

²⁶ Esiga Godeeye daga hoo-goo odoo hedebe moodooso. Osoloso odoo hedebe yimaga odoo opusomo opusomo di susuga oso mipoo susuga mapoo diayo dabalame moodooso. Osoloso Godeeye mi diayo dabalai sabolo biame diayo dabalai oso hoo pagalai magooso.

²⁷ Bei, Godeeye odoo howo si masi oso esiameliso yo agalame goomogaso. Esino yo imaga hoogoo koo badoso.

²⁸ Bei, yayo imapoo gie badeli teneeso. Osoloso iba yayo kitulugu maga silone ka doso. Esiga to hagee nibada odoo oso taka to sabolo teiba. Bei, daga nima kulodu badebei odoo heeso egeesee takaso, 'Iba nosee Godeeyo owolo dio,' diso."

²⁹ "Iba Godeeyo owolo dio doloso dobolone egeesee na goolee, 'Godee yo edebeeyo dadabayo yoso, osoloso bi abo sabolo oso deeso moodoona,' dee na goolee.

³⁰ Godeeye daga hoogoo odoo ee egeesi goo ma kulodu osee doboome dimapoo takele. Bei kasi magayo, diba Godee gooleedelega debeiso. Esino epedee

hamapoo Godeeye egeesee takooso, 'Odoo susuga mi susuga ma kulodu nibada goo tokenee maga miligi pie!' diso.

³¹ Bei, yayo mi odoo susuga dibada goo ee midilei biame olo magooso. Esiga yayo medee midileiso. Egee yayo daga hesia odoo oso ka selai. Esiga Godeeye to hamapoo tei dolone, yayo hesia odoo ee ta maga hogadiso," diso.

³² Poloye eligi goo maga odoo oso Yesuye ta maga hogabia duloso odoo abo oso maneso. Esino odoo abo oso Polo mapoo egeesee takaso, "Iba goo hagee biame hee mapoo see tobu dulei goomogo," diso.

³³ Osoloso Polo to takoloso koodobuloso diba poogoo diso.

³⁴ Esino ee ma kulodu, odoo abo oso Polowo to duloso Yesu mapoo tei tolone, yibolo hedebe diso. Polowo to mapoo tei telaga odoo eyo kulodu odoo hee Dionisiyas, Aleopagi mooloogoodoo ma kulodu badeli odoo. Osoloso sobo hee Damalis, osoloso odoo abo sabolo tei tooso.

18

Poloye Kolin mi mapoo badebei

¹ Hamamee Polo Atene mi mapoo badoboso see Kolin mi mapoo diso.

² Yo mi omapoo dilesu Yu odoo hee tugodooso, o hu Akwila, o midee Pontus. Odoo hageeyo osobo Plisila dio,

epedee Itali mi toowa ee ma kulodu Loum mi maga Kolin mi mapoo sibadeeso. Bei, Sisa-Kolodiyaseeye Yu odoosusuga ee Loum mi maga peegoo hasiso buguso.

³ Esino Poloye dileso Akwila dio osobo Plisila dio dibada moso mapoo hodobo debeiso. Bei, diba hodobo dugoso moso tegegeli tou temeliso.

⁴ Yu odoowo hasali biame susuga mapoo Poloye Yu odoosabolo, Guliki odoosabolo, Yesu mapoo tei talame, Yu odoowo howo gisili moso mapoo Yesuwo goo ee to meliso.

⁵ Esem Sailesi dio Timoti dio Makedoniya maga Poloye badebei mapoo sibume, Poloye o tou poogoloso biame susuga mapoo hedebe Godeeyo to takalai bei mooloogoloso sileeso. Egeeseelone yayo Yu odoodimapoo, Yesuwo goo woola mapoo eligimo silone, Yesu yo Godeeye hudi magoo Kelisoso deliso.

⁶ Esino diayo Poloye eligi to talai gowoolone, see Polo mapoo duwa takemeleeso. Esem Poloye Godeeye kamanali goo ee dimapoo eligilone, o dugo megegu pilidibuguloso dimapoo egeeseetakaso, “Ayo niba goolone tou toowa tooso. Esino niyo gie badeli tele poogooga, ee nibada goo. Esiga a epedee domo hamaga see Yu odoonee mapoo Godeeyo to takomo dileiso,”

diso.

⁷ Osoloso Polo Yu odoowo howo gisili moso poogoloso, see koola mapoo Yu odoonee Titiyus-Yustus eyo moso mapoo badalame diso. Odoohagee Yu odoowo Godee mapoo mesili odooso.

⁸ Osoloso howo gisili moso wiligi odoo taba Klispas sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoosabolo, Lodee Yesu mapoo tei tooso. Osoloso Kolin mi mapoo debeli odoo abo sabolo Polowo to duloso tei teme, diba howo ogusigasoo.

⁹ Osoloso gesi heeso Lodeeye Polo howo opusomodoloso yimapoo egeeseetakaso, “No haga na ebi! Osoloso nayo to takomo sili ee na koodobie!”

¹⁰ Bei, a nobolo badalaiso. Esiga odoo heeso namapoo dala tenelaime. Bei, Kolin mi toowa hama kulodu ayo hesiga odoosusuga doso,” diso.

¹¹ Esem Poloye Kolin mi mapoo Godeeyo to eligilone, dugo hedebe poogoloso, osoloso see dugo hee bei mooloogoloso dulone a 6 badebeiso.

Yu odooso Polo yo gamalee odoo Galiyo mapoo ido di

¹² Loum odoo Galiyoye Kolin mi mapoo badolone, Akaya mi toowa gibadebeiso. Esino Poloye Kolin mi ee ma kulodu Godeeyo to eligimo silime, Yu odoosusuga oso gowoolone goo goolee

hedebe doloso, Polowo goo midilame, yo Galiyo mapoo ido simiso.

¹³ Egeeseelone, diayo Polo ido sibilesa Galiyo mapoo egeese takaso, "Odo hagoso eli hee maga Godee mapoo goomogalai eligimo silone, ibada tei magoo goo sabolo koo tobuo," diso.

¹⁴ Osoloso Poloye epedee to hee takalame molome, Galiyoye Yu odo dimapoo egeese takaso, "Yu odo, edebeeyo goo tokenee toowa too diepi o, Loum gamaleeyo tei gababia diepi, ayo o goo medee midiliyo.

¹⁵ Esino nibada tei goo maga goo pepooko tosimiga, niso midilei tekepo! Esiga a goo egeesi midilei gowoo," diso.

¹⁶ Esemeyo to hagee dimapoo takoloso goo midili moso maga diye diso.

¹⁷ Esemeyo midili moso ma kulodu odo susuga oso howo gisili moso wiligi odo Sostenes toloso weiso. Esino Galiyoye goo hagee ogoloso yimapoo goonee diso.

Poloye Antiyoka mapoo see wedi di

¹⁸ Polo Kolin mi mapoo tei telaga odo sabolo biame bei badebeiso. Osoloso yo Siliya mi mapoo wedi dilame badolone, Akwila sabolo Plisila sabolo hodobo Kenekeleye mi mapoo sibadeeso. Omapoo Polo

yayo Godee sabolo to magoo dodolone, o wudu waso.*

¹⁹ Osoloso diba du toloso see Epeses mi mapoo soowaso. Epeses mapoo dileso peledoboloso, Plisila dio Akwila dio omapoo holoogooso. Polo Epeses mapoo osee badolone, Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, Yesuwo goo maga Yu odo sabolo to moumeleeso.

²⁰ Esemeyo tei telaga odo oso Polo mapoo egeese takaso, "No biame sage ibolo badalai tekepo," diso. Esino Polo yo mi omapoo badalai goomegele goo takoloso see egeese takaso,

²¹ "Godeeye goomogoga, a see nimapoo wedi sibileiso," diso. Osoloso yo du toowa toloso Epeses mi maga Kasaliya mi mapoo diso.

²² Polo Kasaliya mapoo sibilesa du oluguloso see Yelusalem mapoo palaso, tei telaga odo mapoo emegei di to takalame. Poloye Yelusalem tei telaga odo dimapoo emegei di to takoloso, see Antiyoka mapoo wedi diso.

²³ Osoloso Antiyoka mapoo biame deiyepo badoboso, see Galesia mi sabolo osoloso Piligiya mi sabolo mapoo silone, tei telaga odo di-ayo tei too kibilame pidimo sileeso.

Apoloseeye Epeses mi

18:18: Num 6:18; Diye 21:24 * **18:18:** Yu odo oso wudu wali eyo goo bei hagoso. Yu odooso Godee sabolo to magolone biame hesieliso, yayo biame hesia ee ma kulodu Godeeyo tou tolone o wudu woolega badalame. Osoloso hamamee o tou oso dileso koodobuuga o wudu waliso.

mapoo to taka

²⁴ Domo omapoo Yu odo Apolos, Alesandiliya mapoo badeli odo ee Epeses mapoo simiso. Yo Godeeyo to booka mapoo hogugu diya gooleedoo. Esiga yayo Godeeyo to taka domo mapoo medee tekepo takeli.

²⁵ Odo hagee Lodee Yesuwo goo ee odo heeso eligiso. Esiga yayo Yesuwo goo ee kitulugu sabolo tekepo eligiliso. Esino yo odo Yesuwo hu maga howo oluguli goo ee gooleedelega badolone, wulo Yoneeye odo susuga howo ogusiga goo ono gooleedoloso badebeiso.

²⁶ Osoloso Apoloseeye Yu odoowo howo gisili moso mapoo peleso, ebilega, Godeeyo to ee kitulugu sabolo takemeleeso. Esem Plisila dio Akwila dio o to dulone dobolone, yo dibada moso mapoo ido dileso, Godeeye odo mapoo gie badeli teneli eyo goo maga yimapoo medee eligiso.

²⁷ Osoloso hamamee Apolosee Akaya mapoo dilei goomogaso. Esem tei telaga odo oso tekepo dolone, to hogugu ee Akaya tei telaga odo mapoo teneeso, yo sibilesi dibolo badolone diba pidilame siboga, diayo yimapoo goomoga to tenelame. Esem yayo omapoo dileso tei telaga odo medee pidimeleeso. Osoloso odo hagee diayo Yesu mapoo Godeeye

mesilone wulayo pidi goo maga olo tei tooso.

²⁸ Bei, yayo Yu odo sabolo Yesuwo goo ee odo howo woola mapoo o toso kitulugulone Yu odo oso to kookeliso. Egeeseelone yayo Godeeyo to booka maga eligilone, Yesu tei Godeeye hudi magoo Keliso doloso bado goo ee dimapoo woola eligiliso.

19*Poloye Epeses mi mapoo di*

¹⁻² Apolos Kolin mi mapoo badoboome, Polo mili dileso Epeses mi mapoo peledabaso. Polo omapoo dileso tei telaga odo abo tugodoloso dimapoo egeese takaso, “Niba tei teme, Dio Tei oso nimapoo meledabasomo?” diso.

Esem diayo nei egeese takaso, “Nayo ogo goo imapoo ka takala? Iba Dio Tei eyo goo ee gooleedele,” diso.

³ Esem Poloye dimapoo egeese takaso, “Niba odo agayo eligi maga howo ka ogusigayo?”

Esino odo abo oso Polo mapoo egeese takaso, “Iba Yonee odo howo oluguli oso eligi dodolone howo ogusigaso.”

⁴ Esem Poloye dimapoo egeese takaso, “Yonee odo howo oluguli oso eligi goo ee egeese moloso. Edebeeyo Kelisoye sibilei goo mapoo moodoolone,

diayo dibada goo tokenee maga miligi pume, howo ogusigaso. Esino yayo egeeseelone egeese takeliso, 'Ama hamamee egee sibo odoo omapoo tei te,' dee takeliso. Odo ee Yesu," diso.

⁵ Esem diayo goo ee dulo Yesuwo hu maga howo ogusigaso.

⁶ Osoloso Poloye dimapoo o deeso sigolone Godee mapoo takeme, Dio Tei oso dimapoo meledabaso. Esem diayo to opusomo opusomo di kesameleeso. Osoloso diayo Godeeye taka dulo odoo mapoo takemeleeso.

⁷ Esino mooloogoodoo hagee ma kulodu odoo 12 oso goo hagee ka moodoo.

⁸ Egeesi ma kulodu Yu odoo oso tei talame, Poloye dibada howo gisili moso mapoo peleso, a bakadio hedebe di ma kulodu ebilega, Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo maga takemeleeso.

⁹ Esino Yu odoo abo oso tei talai goo mapoo mesilega dobolone, odoo howo woola mapoo Yesuwo goo maga to tokenee takaso. Esem Poloye diba poogoloso tei telaga odoo gilimadoloso, Tilano sukulu moso mapoo diso.

¹⁰ Osoloso omapoo Poloye dugo bakadio ma kulodu biame susuga Lodeeyo goo ee takeliso. Egeesi ma kulodu Asiya mi toowa mapoo debeli Yu odoo susuga sabolo,

osoloso Guliki odoo susuga sabolo, Godeeyo to Yesuwo goo maga taka dulugaso.

¹¹ Godeeye Polo maga goo toowa opusomo opusomo di moodoogaso.

¹² Esem edebeeyo Poloye debia tali dugo sabolo, osoloso tou tolone kali dugo abo sabolo, toloso dileso odoo paigiga ma dokodoo mome, odoo paigiga susuga wegigadooso. Egeeseelone bo holo odoo ma kulodu paladee sabolo peegoo hasiso buguso.

¹³ Esino Yu odoo abo wulo domo silesibili odoo oso bo holo odoo ma kuloduga peegoo hasiso bigiliso. Diayo Poloye Yesuwo goo taka dulo, see Lodee Yesuwo hu sabolo bo holo peegoo hasiso bugulone silesibilame bei mooloogooso. Egeeseelone diayo bo holo mapoo egeese takeliso, "Iba Poloye egee eligimo silo Yesuwo hu maga nimapoo ka taka, niba peegoo gasibel!" deliso.

¹⁴ Goo egeesee tomo silee ee Yu odoowo tei moso wiligi odoo taba Sikibayo owolo dio 7 oso egeesee ka moodoomo silesibiso.

¹⁵ Egeesee moodoogamo silesibi ma kulodu, biame hee mapoo diayo bo holo peegoo hasisa molome, bo holo oso nei dimapoo egeesee takaso, "A Yesu gooleedooso, osoloso a Polo gooleedooso. Esino niba odoo ogumo?" diso.

16 Esemе odoos bo holo pala oso diba tolosо neligidi kitulugu sabolo diba wooloogaso. Esemе diayo o moso maga sawo sabolo bododidiwe kukulo diyadeeso.

17 Esemе Epeses mapoo debeli Guliki odoos sabolo, Yu odoos sabolo goo hagee dulosо diya obulone hedebe Lodee Yesuwo hu dokodoo poudooso.

18 Osolosо tei telaga odoos susuga oso dibada goo toke-nee ee woola yilige buguso.

19 Esemе dima kulodu googoo gooleedoo odoos oso goo moodoomo silee odoos egeesi masi oso dibada googoo hogugu booka ee howo woola mapoo hodobo mooloogoo magolosо dou gigoogooso. Diayo googoo booka susuga hagee odoos mapoo tenee diepi, eyo nei molee ko toowa 50,000* egeesi teliyo.

20 Egeesi ma kulodu Godeeyo to Lodeeyo goo maga mi toowa mapoo diayo kitulugu sabolo takomo diyadeeso.

21 Goo hagoso dileso hoo poogoome, Polo yo Makedoniya mi sabolo Akaya mi sabolo mapoo dileso see omaga Yelusalem mapoo dilame goomogaso. Egeeseelone yayo see egeesee takaso, "A Yelusalem mapoo dileso see Loum mapoo dileiso," diso.

22 Osolosо Polo yo pidili odoos bakadio Timoti dio Elastus dio Makedoniya mi mapoo diba malalo diye doloso, yo Asiya mi mapoo epedee badebeiso.

Epeses mi mapoo odoos susuga oso kamanali goo toowa poudoo

23 Polo Epeses mi mapoo epedee badoboome, odoos susuga oso Yesuwo goo maga kamanali goo toowa poudooso.

24 Bei, Epeses mi mapoo gamenee godee Artemis mapoo goomegeli moso tegei meleeso. Esemе odoos hee Demetiliyuseeye o odoos gilimadoloso, yoso gamenee godee masi moodoo egeesi masi dia dee oso pepuso moodoogaloso, odoos mapoo tenelone nei diayo molee toowa teliso.

25 Osolosо Demetiliyuseeye o odoos sabolo, osolosо odoos abo dibolo tou hodobo teli odoos egeesi sabolo, gilimadoloso to mouso. Osolosо Demetiliyuseeye to moulone dimapoo egeesee takaso, "Mo odoos, niba dui! Iyo tou hagee tolone badolone molee toowa teliso.

26 Esino niba odoos Poloye goo tomo egee silo, niba gooleedooso. Yayo takolone edebeeyo deeso moodoo godee ee tei godeenee, dee takomo silime, odoos susuga Asiya mi mapoo debeli sabolo, osolosо Epeses

19:17: Diye 5:11 * 19:19: molee ko toowa 50,000 - Molee ko toowa hageeyo hu dalakamas. Edebeeyo biame hedebe mapoo tou toga, yo nei molee ko toowa hagee hedebe nei teliso. 19:21: Diye 23:11; Loum 1:13 19:23: 2Kol 1:8

mapoo debeli sabolo, oso yima hamamee dadagamo silesibiso.

²⁷ Esiga iba obeeyamo! Odoos susuga oso Poloye eligi goo omapoo hamamee dodolone, iba gowooga, iyo tou too maga molee toowa hagee tomolo pagalai malaiso. Osoloso goo hee hagosoo, odoos susuga Asiya mi hamapoo debeli odoos sabolo, osoloso mi abo mapoo debeli odoos sabolo, oso ibada godee hedebe Atemis mapoo tei tolone goomegeliso. Esino odoos susuga oso Poloye eligi mapoo tei toga, see diayo ibada godee Atames ee gamenee godee dalaiso. Osoloso yimapoo goomegeli moso ee gowoolaiso,” diso.

²⁸ Demetiliyuseeye goo hagee takomolome, o to dulone debei odoos oso kamanaloso toso diya agadilone egeesee takaso, “Epeses odoos ibada godee Atemis hedebe yayo toowa ka badoso!” diso.

²⁹ Goo hagosoo Epeses mi toowa ma kulodu debeli odoos susuga oso diya kamanaso. Egeeseelone odoos susuga oso mi ee ma kulodu to neligidi agadilone, edebeeyo gooloogoo doloso debeli mi omapoo hoguga diyadeeso. Diayo hoguga dulone, Polowo odoos Make-doniya mi mapoo debeli Gaiyus dio Alistakus dio iyadoloso diyadeeso.

³⁰ Esemee Polo yayo odoos

gooloogoodoo mapoo dileso to takalame goomogaso. Esino tei telaga odoos oso yo hamaga takaso.

³¹ Osoloso Polowo odoos abo Asiya mi mapoo wiligi odoos tebisa oso yo dilame goomegele. Egeeseelone Poloye mi omapoo dilega pagalame, yo diyaga to teneeso.

³² Egeeseeme gooloogoodoo ee ma kulodu odoos aboso toso agadilone, goo opusomo takoo, osoloso odoos aboso goo opusomo takoo, diso. Egeeseelone odoos susuga oso diayo gooloogoodoo goo eyo bei kibiya gooleedele.

³³ Esiga Yu odoos oso odoos hee, Alesanda yo malalo mapoo pupumo dileso holoogooso, yayo odoos gooloogoodoo mapoo to takolone, goo hagee Yu odoos dibada goo tokenee nee, dee takalame. Esemee yayo odoos susuga oso to kesamelee omapoo koodobilame, o dee wabisaso.

³⁴ Esino gooloogoodoo oso Alesanda yo Yu odoos doloso gooleedoloso, gowoolone to agadi sabolo see tobu egeesee takaso, “Epeses odoos ibada godee Atemis hedebe yayo toowa ka badoso!” diso. Diayo toso agadigamelee ososee, osoko howo bakadio poogooso.

³⁵ Esemee mi omapoo gamaleeyo tou teli odoos heeso keesee tabano, gooloogoodoo toowa oso to ke-

samelee omapoo koodobiaso. Egeeseeme yayo egeesee takaso, "Epeses odoo, niba dui! Odo susuga ibada godee toowa Atemis mapoo goomegeli moso ee iyo gibadeli, diba gooleedooso. Osoloso kei ma dokodooga Atemis egeesi masi imapoo homodobia, diba gooleedooso.

³⁶ Esiga edebeeyo goo hamaga gamenee takalai tebile. Esiga niba kamanaga epedee hamapoo koodobie, osoloso goo tokenee hee na te.

³⁷ Osoloso niyo odoo hagee bia ee goo mauwe hamapoo iyado sibadeeso. Esino diayo ibada godee mapoo to tokenee takele. Osoloso diayo ibada godee mapoo goomegeli moso ma kulodu bi hee heli tele.

³⁸ Esiga Demetiliyus nobolo, osoloso nayo gowe odoo sabolo, goo midili moso mapoo dileso nibada goo midilei tekepo. Bei, goo midili odoo osee doso.

³⁹ Esino nimapoo goo hee maga to kalai mologa, mosobia oso to keli biame omapoo tosibilei tekepo.

⁴⁰ Esiga iba susuga obeeyamo. Epei iyo goo moodoo hamapoo Loum odoo oso imapoo tokenee nei teneeyaga. Esiga Loum odoo oso imapoo goo egeesi moodooga, iba iso nediliyo pidilei eli agalaime. Bei, epei iyo kamana goo eyo bei mauwe," diso.

⁴¹ Osoloso mosobia gamaleeyo tou teli odoo oso

to hagee takoloso koodobulosos mosobia odoo diba diyadee diso.

20

Poloye Makedoniya mi sabolo

Akaya mi sabolo mapoo di

¹ Epeses mi mapoo kamanali goo toowa poudoo oso koodobume, Poloye tei telaga odoo susuga gilimadooso. Poloye diba gilimadoloso dimapoo pidi to takoloso see Makedoniya mi mapoo dulone emegei di to takaso.

²⁻³ Yayo Makedoniya mi toowa ma kulodu silone, mi omapoo tei telaga odoo oso debei mapoo dibada tei too kibilame dimapoo pidi to takaso. Osoloso see Akaya mi mapoo dileso badolone a bakadio hedebe di poogooso. Osoloso Polo a bakadio hedebe di Akaya mi mapoo poogoloso, see Siliya mi mapoo dalo soowoolame badoboome, Yu odoo oso yo wooloomalame to mou duso. Esino yo goo egee duloso Akaya mi maga du tolosos dilega, see Makedoniya mi mapoo wedi dileso du tolosos Siliya mi mapoo dilei diso.

⁴ Esiga odoo hagee bia oso Polobolo diyadeeso, Pilusuwo owolo Sopata, yo Beleya mi mapoo badeli. Osoloso Tesalonika odoo, Alistakus dio Sekundus, osoloso Delebe odoo Gaiyus, osoloso Timoti. Osoloso Asiya mi toowa odoo Tikikus dio Tolopimus dio.

⁵ Esiga odoo hagee bia oso malalo dileso Tolowasee mi mapoo iba balaga meleeso.

⁶ Esem e iba mili dileso Pilipai mi mapoo dobolone, Isipi mi maga peegoo peledaba biame gooleebugu wo nali omapoo debeiso. Osoloso wo ne biame ee poogoloso, Pilipai mi maga du toowa toloso Tolowasee mi mapoo dalo soowoolone, abei domo mapoo biame dee tiadoo poogooso. Osoloso Tolowasee mi mapoo dileso odoo hagee bia tugodoloso mi omapoo dobolone biame 7 poogooso.

Poloye Tolowasee moso-bia odoo mapoo

Godeeyo to hamameedee taka

⁷ Iba Tolowasee mi mapoo dobolone, Sadee toowa biame mapoo Yesu gooleebugu wo nalame tei telaga odoo susuga sabolo hodobo mooloogoodooso. Esem Poloye mooloogoodoo mapoo Godeeyo to takaso. Esino Polo yo mi beeamoga mi hee mapoo dilame badolone, gesi omapoo Godeeyo to sage taka gesi domo mapoo koodobiaso.

⁸ Esem e iba moso egi doko tegei debi pooba gooboogoo ma kulodu keme bei pegiga magoloso dobolone, Polowo to duluga meleeso.

⁹ Moso ee ma kulodu giso kadiga hee Yutikus, poo osulu mapoo dokodoo badebeiso. Yo Poloye Godeeyo to sage takeme ee dulone

badolone, tilasapoo meleeso. Yo egeesee tilasapoolone moso dokodooga miyomoo homodobiaso. Yo miyomoo homodobume, edebeeyo meilesa yo toloso egeino, yo olo tana. Bei, moso egee diya egi doko tegei.

¹⁰ Osoloso Polo yo miyomoo meilesa ebiso miyomoo tugusaloso, yo toloso badolone egeesee takaso, "Goo haga na koude. Yo see gie badeli toso," diso.

¹¹ Osoloso Polo see moso dokodoo peleso nei naloso,* see tobu Godeeyo to takemelee ososee mi biameso. Osoloso see gesikolodee mapoo mi egee poogoloso diso.

¹² Esem odoo susuga oso giso kadiga Yutikus ee gie badeli teme, goomoga sabolo o mosopoo ido diso.

Polo diayo Tolowasee mi maga

Miletus mi mapoo di

¹³ Osoloso iba Tolowasee mi maga Asos mi mapoo dilame doboome, Poloye egeesee takaso, "Niba malalo du toowa toloso Asos mi mapoo dalo soowee. A mili dileso Asos mi mapoo nibada du mapoo ka dabagalaiya," diso.

¹⁴ Esem e iba du maga soowooleso Asos mi mapoo yo tugodoloso, yo see du ma kulodu dabagaso. Osoloso see omaga Mitilene mi mapoo dalo soowaso.

* **20:11:** Odoos aboso egeesee takeliso, "Biame omapoo Polo diayo Yesu gooleebugu wo neso," diso.

15 Osoloso see mi beeamome, Mitilene mi maga see Kiyos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, see mi beeamome, du toowa toloso Samos mi te mapoo dalo soowaso. Osoloso omapoo tialoso, mi beeamome, see du toloso Miletus mi mapoo dalo soowaso.

16 Esino Polo yo see Epeses mi mapoo dilei goomegele. Bei, yo Asiya mi ee saga poo-goo dileso, Yelusalem mapoo Pentikos wo ne biame mapoo badalame goomogaso.

Poloye Epeses sosee wiligi odoo tebisa sabolo to kei

17 Esiga Polo Miletus mi mapoo badolone, Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yo agalame sibilame to teneeso.

18 Osoloso Epeses sosee wiligi odoo tebisa oso yayo badebei mapoo sibateme, yayo dimapoo egeese takaso, "Niba ayo biame susuga nibolo Asiya mi mapoo badolone goo tomo silee gooleedooso.

19 A biame susuga ma kulodu Godeeyo tou talai mapoo koo goweli. Egeeseelone mawo nediliyo dokodoo koo poudoomo sili. Osoloso Yu odoo oso a wooloomalame dala teneme, ee ma kulodu didawo sabolo Godeeyo tou tomo sileeso.

20 Esiga ayo niba pidilame ebilega Godeeyo goo susuga nimapoo woola taka, niba gooleedooso. Egeeseelone

ayo goo hee mada koo mageli. Esino odoo susuga gooloogoodoo toowa ma kulodu, osoloso nibada moso ma kulodu, Godeeyo goo susuga ee nimapoo takeliso.

21 Esiga a Guliki odoo sabolo, Yu odoo sabolo, oso goo goolee su wuduloso Godee mapoo bidiga doboloso ibada Lodee Yesu mapoo tei talame to takaso.

22 Esiga a Dio Tei eyo to mapoo mesiloso Yelusalem mapoo dileiso. Esino omapoo dileso badoga, amapoo goo peledabalai, a gooleedele.

23 Esino goo hedebe hagono a gooleedooso. Ayo mi susuga mapoo siloga, Dio Tei oso ayo dala talai goo sabolo, neliga moso ma kulodu husalai goo sabolo, amapoo eligiliso.

24 Esiga mo gie badeli haga koo gooleeso. Esino a hedebe Lodee Yesuye amapoo tou tenee susuga ee temeleso hosudalai diya gooleeso. Tou hagee to tekepo Godeeye mesilone wulayo pidi goo odoo mapoo takalai oso.

25 Esiga a nima kulodu Godeeye wiligi doloso badeli goo ee takomo sileeso. Esino nima kulodu odoo heeso a see agalaime.

26 Esiga epedee ayo nimapoo taka, nima kulodu odoo heeso gie badeli telega, dou mi mapoo duga, mo goo tokenee nee.

²⁷ Bei, ayo goo susuga Godeeye taka goo ee niyo gooleedalame olo takaso.

²⁸ Esiga niba niso nediliyo medee bamelee. Egeeseelone Dio Tei oso nimapoo tenee sipi be hu masi medee bamelee. Esiga niba sipi be hu bali odoo masi dobolone, Godeeyo sosee ma kulodu debeli odoo medee bamelee. Bei, Godeeyo owolo Yesuye ta maga o sosee ma kulodu debeli odoo ee tooso.

²⁹ A gooleedooso, a di mapoo hamamee, gamenee eligili odoo oso nimapoo sibilesa tei telaga odoo mapoo dala tenelaiso. Gameenee eligili odoo hagosu dobu so masi sibilesa sipi be hu masi wooloomaloso nalaiso.

³⁰ Osoloso nima kulodu nibada odoo abo oso tebisaloso tei goo ee see bidigaloso gamenee goo ee takomo silesibileiso. Egeeseelone diayo niba domo puloso tei telaga odoo abo ee peegoo gilimado dileiso.

³¹ Esiga niba to hagee goolee sabolo dobolone, medee bolone debee. Bei, ayo dugo bakadio hedebe di ma kulodu biame susuga, osoloso gesi susuga mapoo goo hamapoo nimapoo pisa sabolo eligimo sileeso. Esiga ayo eligi goo hagee na boobado bigi!

³² Esiga epedee ayo niba Godeeyo dee mapoo ibedileiso. Osoloso Godee yayo sooloo dolone pidili

to tekepo maga nibada tei too kibilame kitulugu tenelaiso. Osoloso to oso nibolo, osoloso Godeeye hesiga odoo susuga mapoo gie badeli tenelaiso.

³³ Esiga niba goolee, ayo nibolo silee mapoo, a odoo abo dia bi sabolo, molee sabolo, osoloso dugo tekepo kali bi sabolo ogoloso bi ee talame koo gweli.

³⁴ Esino niba olo gooleedooso, ayo goomoga goo sabolo, osoloso abolo silesibi odoo oso goomoga goo sabolo tebilame tou kitulugu sabolo teliso.

³⁵ Esiga a biame susuga ma kulodu egeesi goo maga niba see eligimo sileeso. Egeesi maga niyo tou tolone dobolone, odoo kitulugu mauwe pidimo silesibilame. Bei, Lodee Yesuye to egeesee takaso, "Teneli biame omapoo goomoga toowa oso moloso, esino teli biame omapoo goomoga pepooko oso moloso," diso.

³⁶ Poloye to hagee takoloso koodobuloso dibolo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone Godee mapoo takaso.

³⁷⁻³⁸ Osoloso diba susuga pupisigaso. Bei, Poloye dimapoo taka, "Niba see a agalaime," deme. Osoloso hamamee Polo bolomaloso adameleso, diba yibolo du dali mapoo mouso.

21

Poloye Yelusalem mapoo di

¹ Iba Miletus mi maga dilame du dali mapoo meilesa, du toowa mapoo tebisaloso, dila poogolone, Epeses sosee wiligi odoo dimapoo emegei di to takaso. Osoloso Kos mi te mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso biame hee mapoo see Lodes mi te mapoo dileso peledoboloso, see abaga Patala mi mapoo diso.

² Iba Patala mapoo dileso egeino, du toowa Ponesiya mapoo dilame molo egeiso. Esememe iba du omapoo daboogoloso diso.

³ Osoloso iba Saiples mi te dobusu dokolo poogoloso, see Siliya mi Taya mapoo diso. Bei, du toowa eyo kulodu bi ma mubiyodoo malame.

⁴ Iba omapoo dileso tei telaga odoo abo ogoloso, dibolo biame 7 debeiso. Iba dibolo omapoo doboome, Dio Tei oso eligi maga diayo Polo mapoo Yelusalem mapoo na diye, dee takemeleeso.

⁵ Esino iba Taya mi mapoo dobooso see dilame bei mooloogooso. Esememe tei telaga odoo susuga sobo sabolo, holaiso sabolo, iba du dali mapoo gilimado mouso. Osoloso omapoo iba hodobo ebiso miyomoo tugusaloso dobolone Godee mapoo takaso.

⁶ Iba takoloso du ma kulodu tebisaloso dulone emegei di to takeme, diba see

dia moso wedi diyadeeso.

⁷ Iba Taya mi omaga see Tolemais mi mapoo diso. Mi omapoo tei telaga odoo abo tugodoloso, dibolo biame hedebe badebeiso.

⁸ Osoloso biame hee mapoo iba Tolemais mi poogoloso see Kasaliya mapoo diso. Iba omapoo odoo to tekepo takeli Pilipiyo moso mapoo dabalame diso. Pilipi yo daga odoo pidili dikon odoo 7 hesia eyo kulodu hee yoso.

⁹ Egeesi ma kulodu Pilipiyo owolo sobo obuo bakadio bakadio di, diba Godee maga to toloso kokodo takomo sile-sibili odoo debeiso.

¹⁰ Biame abo omapoo doboome, Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Agabus Yudiya maga simiso.

¹¹ Yayo sibilesa Polowo gudu tamagoloso see eyo nediliyo o dee sabolo o homo sabolo tialogoloso egeesee takaso, "Dio Tei oso egeesee takooso, 'Yelusalem mapoo debeli Yu odoo oso gudu sodu ti oso ama hageesi tialogoloso magoloso Yu odoonee mapoo tenelaiso,' diso."

¹² Ibolo osoloso omapoo debeli odoo abo sabolo goo hagee duloso, Polo mapoo howolone egeesee takaso, "No Yelusalem mapoo na diye," dee takemeleeso.

¹³ Esino Poloye imapoo egeesee takaso, "Bei kasi maga niyo pupusiga

sabolo amapoo goohele ka tonowala? A Yelusalem mapoo tiso tialogoloso magalai goo hedebe mapoo mopoodoo dele. Esino Yesuwo goo maga talai sabolo mopoodoo dooso,” diso.

¹⁴ Osoloso ee ma kulodu iba yayo Yelusalem mapoo dilei hamaga taka eli egele. Esiga haga na goolee doloso egeesee takaso, “Hagee Lodeeye goomoga goo daga, goo hagoso peledabalai tekepo,” diso.

¹⁵ Iba goo hagee koodobuloso, ibada bi toloso Yelusalem mapoo diso.

¹⁶ Iba Yelusalem mapoo sibilesi peledoboome, tei telaga odoo abo oso ibola iba Kasaliya maga sibadee odoo oso iba Nasoneeyo mosopoo iyado diso. Yo Saiples mi te mapoo badeli. Osoloso yo daga hoogoo tei toloso badebeiso.

¹⁷ Iba Yelusalem mapoo dileso peledoboome, tei telaga odoo oso iba ogoloso diya goomogaso.

¹⁸ Osoloso omapoo tialoso biame hee mapoo Polobolo hodobo Yemes agalame diso. Esemee iba omapoo dileso egeino, sosee wiligi odoo susuga oso yibola badoboome egeiso.

¹⁹ Osoloso Poloye diba ogoloso, dimapoo emegei di to takoloso, Godeeye yimaga Yu odoonee mapoo goo toowa moodoo susuga ee medee oposususo.

²⁰ Osoloso diayo goo hagee duloso Godee mapoo diya goomogaso. Esemee diayo Polo mapoo egeesee takaso, “Emegei, nayo mi hagee ege. Yu odoo susuga oso olo tei telagaso. Esino diba see Moseseeye eligi goo ee dadalai ono goo toowa deliso.

²¹ Osoloso odoo aboso dimapoo nee goo maga gamenee takolone egeesee takaso, ‘Poloye Yu odoo mi abo mapoo debeli dimapoo takolone: Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso holaiso kolo koolai goo sabolo, osoloso Yu odoo ibada adaga dia goo abo sabolo na deede, dee takomo silo,’ diso.

²² Esiga goo diayo du hagee tei goonee daga, iyo kasee moodoolaisomo? Bei, diayo no hamapoo peledaba duga, namapoo kamanalaiso.

²³ Esiga no iyo goo takooga, no goo hagee medee te. Goo ee ma kulodu sosee eyo kulodu odoo bakadio bakadio di oso tou hee talame Godee mapoo to magooso.

²⁴ Esino diayo Godeeyo tou tomo silee biame oso koodobilei koola toobooso. Esiga no diayo tei moso mapoo wudu walame mopoodoo dalame duga, no dibola diye. Osoloso diayo mopoodoo doo oso koodobuuga, niba susuga Moseseeye eligi goo ee dodolone, Godee mapoo emegei di bi tenee. Esino

nayo diayo emegei di bi tenee ee eyo nei molee tenee. Osoloso goo susuga hagee koodobuoga, diayo wudu walai tekepo. Esiga nayo goo hagee medee deedeega, Yu odoos susuga oso ogoloso, diayo no Moseseeye eligi goo ee dodomo silo dee gooleedalaiso. Osoloso diayo nee goo maga taka du ee tei goonee dee gooleedalaiso.

²⁵ Esino goo hagee Yu odoonee tei too odoos dibada goonee. Bei, iyo dimapoo to hogugu olo teneeso. Osoloso iyo to hogugu ee ma kulodu egeesee hoguguso, 'Niba gamenee godee mapoo nali bi tenee tolosa na ne. Osoloso sawo na ne, osoloso hwei sawo sabolo mologa na ne, osoloso odoos hee mapoo goo heli na te,' diso."

²⁶ Osoloso biame hee mapoo Poloye odoos bakadio bakadio di gilimadoloso wudu walame mopoodoo dalai biame bei mooloo-goso. Esemee Poloye tei moso mapoo peleso wiligi odoos taba mapoo egeesee takaso, "Iba biame 7 ee ma kulodu mopoodoo koodobuloso, hamamee Godee mapoo emegei di bi tenelaiso," diso.

Polo neliga moso mapoo todilame too

²⁷ Osoloso biame 7 hagee koodobilei koola tooboome, Yu odoos abo Asiya mi maga sibadee odoos oso Polo tei moso kulodu badoboome

egeiso. Osoloso diayo mosobia ee ma kulodu kamanali goo toowa poudoloso Polo toooso.

²⁸ Osoloso diayo toso agadigilone egeesee takaso, "Isalael odoos, niyo iba pidi! Odoos hagoso mi susuga mapoo silone, Moseseeye eligi goo sabolo, Isalael odoowo goo sabolo, osoloso ibada tei moso sabolo maga gamenee takeliso. Osoloso epei Guliki odoos ee ibada tei moso mapoo ido pala oso ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee paso," diso.

²⁹ (Yu odoos hagee bia oso Yu odoonee Epeses mapoo badeli, Tolopimus, Polo dio Yelusalem mapoo silee ogoloso, diayo goolee, Poloye yo dibada tei moso mapoo ido palabele dolone egeesee taka.)

³⁰ Osoloso Yelusalem odoos susuga oso diya komonolone, hodobo hoguo sibilesa Polo tei moso maga peegoo pupumo dileso, tei moso osulu saga kisiso.

³¹⁻³² Osoloso diayo Polo wooloomalame debeiso. Esino Loum ha teli wiligi odoos taba Yelusalem mapoo kamana goo ee duloso, ha teli odoos sabolo, osoloso dia gibadeli odoos sabolo gilimadoloso, odoos mooloo-goodoo mapoo saga hoguga sibadeeso. Esemee odoos Polo woomelee ha teli odoos oso sibadee ogoloso, omapoo koodobiaso.

³³ Osoloso ha teli wiligi

odoo taba oso Polo toloso, o odoo oso ki ti bakadio oso tialeegee doloso, yayo Yu odoo mapoo egeesee takaso, “Odoo hagee ogumo? Osoloso yo goo tokenee kasee toga ka woolaiyo?” diso.

³⁴ Osoloso odoo susuga oso goo opusomo opusomo di takolone to neligidi takaso. Egeesee lone ha teli wiligi odoo taba oso dia to medee tele. Esiga o odoo mapoo Polo toloso, Polo yo ha teli odoowo mosopoo ido di, diso.

³⁵⁻³⁶ Ha teli odoo oso Polo dia moso mapoo todime, odoo abo oso hamamee sibulone, to neligidi egeesee takomo sibadeeso, “Yo wooloome! Yo wooloome!” diso. Osoloso Polo yo bo maga palame tobudume, ha teli odoo oso yo imado palaso. Bei, edebeeyo Polo wooloomalame diya alabume.

³⁷⁻³⁸ Esino ha teli odoo oso Polo dia moso kulodu ido dilame doboome, Poloye ha teli wiligi odoo taba mapoo egeesee takaso, “Ayo namapoo to takalai tekepowo?” diso.

Ha teli wiligi odoo taba oso Poloye yimapoo Guliki toso taka duloso egeesee takaso, “No Guliki to kasee gooleedoowo? Ayo goolee, no Isipi odoo biame hee hamamee hagoo ibada gamalee odoo sabolo ha tomo silone odoo wooloomali odoo 4,000 gilimadoloso miwe poogoo mapoo gilimadodi odoo oso

beledee.”

³⁹ Esino Poloye egeesee takaso, “Odoo egee anee. A Yu odoo Kilikiya mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo badeli. Mo mi hu toowa moloso. Esiga ayo odoo susuga hagee bia mapoo to takalai tekepowo?”

⁴⁰ Esem ha teli wiligi odoo taba oso Poloye to takalai soowa, dee takeme, yo toboloso bo mapoo tobudulone, odoo to koodobilame odoo mapoo dee wabisaso. Osoloso odoo susuga oso to koodobuloso doboome, yayo Hibulu toso dimapoo to takalai bei mooloogooso.

22

Poloye Yu odoo mapoo o goo taka

¹ Poloye to takalai bei mooloogolone egeesee takaso, “Ma dio, ei dio, osoloso molo dio, niba ayo mawo pidi to takooga, medee dui!” diso.

² Osoloso Yu odoo Poloye dia Hibulu toso taka duloso, to koodobuloso medee dobolone dumeleeso.

³⁻⁴ Poloye egeesee takaso, “A Yu odoo Kilikiya mi toowa ee ma kulodu Talesas mi mapoo soomagoo. Esino Yelusalem mi hamapoo badolone kauwudooso. Osoloso Gamaliyoye a eligime, ayo ibada amawe diayo tei magoo medee gooleedooso. Esino epei niyo goolee Godeeyo tou bele dolone,

komonolone a woolooma-lame ka seeso. Osoloso daga a see goo ee Godeeyo tou bele dolone, ayo kitulugu toowa magolone, Yesu mapoo tei telaga odoo woolooma-lame dimapoo dala toowa teneliso. Osoloso ayo giso sabolo, sobo sabolo, toloso neliga moso ma kulodu huyaseliso.

⁵ Osoloso tei moso wiligi odoo taba sabolo, Yu odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, oso mo goo hagee diba gooleedooso. Bei, diayo tei telaga odoo Damasko mapoo debeli toloso neliga moso mapoo toosoolame, amapoo to hogugu tenelone egeesee takaso, 'Niba dileso Damasko wiligi odoo tebisa mapoo to hogugu tenelone, tei telaga odoo toloso Yelusalem mapoo iyado sibadee, diba dala toowa talame,' diso.

⁶ Ayo egeeseemo silone, biame heeso Damasko mi mapoo tei telaga odoo talame diso. Domo mapoo osoko oo domo mapoo Damasko mi koola mapoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu sibilesa a tooso.

⁷ Esemе a mi mapoo homodobuloso tiamolome, toso egeesee takeme duso, 'Solo, Solo, nayo kasi maga amapoo dala ka tonowala?' diso.

⁸ Esemе ayo nei yimapoo egeesee takaso, 'Wiligi odoo, no ogumo?' Yayo nei egeesee takaso, 'A Nasalet odoo, Yesu. Nayo tei telaga odoo dimapoo dala egee

tenemolo ee nayo amapoo tenemoloso,' diso.

⁹ Ee ma kulodu odoo abolo diyadee diba gadeebugu egeiso, esino to yayo taka medee dule.

¹⁰ Esemе ayo egeesee takaso, 'Lodee, ayo ogoo goo talaisomo?' diso.

Esemе Lodeeye amapoo nei egeesee taka, 'No to-boloso Damasko mi mapoo di. Mi omapoo ayo goomoga goo nayo talai ee takalaiso,' diso.

¹¹ Esino gadeebugu oso mo howo sime, odoo abolo diyadee oso Damasko mi mapoo dulone, mo dee mapoo toloso ido diso.

¹² A Damasko mapoo dileso peledoboome, odoo hee Ananayaseeye a agala simiso. Yo Moseseeye eligi goo ee medee dodomo sili odoo. Osoloso Yu odoo Damasko mi omapoo debeli oso yo tekepo odoo, dee takeliso.

¹³ Osoloso yayo sibilesa ama koola hapoosee tobudulone egeesee takaso, 'Solo, emegei, no see tobu ege!' diso. Esemе epedee omapoo mo howo see tekepo poome, ayo yo egeiso.

¹⁴ Esemе yayo amapoo egeesee takaso, 'Ibada amawe dia Godeeye goomoga goo ee gooleedalame, yayo no olo hesiaso. Osoloso nayo odoo tekepo Keliso ogoloso o to medee dulame.

¹⁵ Esiga nayo o goo ee odoo susuga mapoo nayo du sabolo, osoloso nayo egei sabolo, yiligamo sileiso.

16 Esiga no ogoos bamalala? No saga tobooso howo olugi. Osolosu Yesu mapoo takee, yayo nee tokenee hapolosu boobado bigilame,' diso.

17 Hamamee a Yelusalem mapoo wedi dileso tei moso mapoo Godee mapoo takomolome, Lodeeye mo howo opusomo diso.

18 Mo howo opusomo deme, Lodeeye amapoo to takomolome egeiso. Egeeseelone yayo amapoo egeesee takaso, 'No saga tobooso Yelusalem poogoo di! Bei, odoos hamapoo egee do oso, nayo mo goo takemelee duloso, tei talai megona,' diso.

19 Esino ayo Lodee mapoo nei egeesee takaso, 'Odoos susuga, diba gooleedoos, ayo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoos tolosu neliga moso kulodu tooseli, osolosu diba wooloogali goo ee.

20 Osolosu diba gooleedoos, nee tou teli odoos, Sitiben, woolooma biame mapoo a badebeiso. A dibolo goo goolee hedebe diso. Osolosu dibada kekeisu dugo tigadoo ayo bameleeso.'

21 Esino Lodeeye amapoo egeesee taka, 'No epedee di. Bei, no ayo mi hamaga eli sage Yu odoonee oso debeli mi mapoo diye dalaiso,' diso."

22 Osolosu Polo daga o to bei mooloogolosu takomo silee domo mapoo odoos

mooloogoodoo oso o to medee dulone debeiso. Esino see yayo Yu odoonee eyo goo takomolome, di-ayo duloso komonolone to neligidi egeesee takaso, "Wooloome! Wooloome! Yo mipoo hamapoo badalai tekeponee!"

23 Egeeseelone diayo to neligidi takolone, kamana goo eligilone, dia kekeisu dugo tigadoloso mogoukee deeso keesee doloso dokodoo togobuguso.

24 Esemee ha teli wiligi odoos taba oso Polo dibada mosopoo ido dileso woosolone, yo ka woolame o odoos mapoo takaso. Bei, odoos mooloogoodoo oso Polo mapoo komonolone, to neligidi taka goo eyo bei Poloye yimapoo takalame yo goomogaso.

25 Osolosu ha teli odoos oso Polo woolame, ki tiso o dee homo mapoo tialogo molome, Poloye ha teli odoos ee gibadeli hee koola mapoo tobudume, yimapoo egeesee takaso, "Esiga nibada tei magoo oso takolone, niyo tei Loum odoos goo mauwe mosoowe weeye, dee taka molosomo? Haya! Mauwe. Bei, niyo mo goo medee midile," diso.

26 Esemee ha teli odoos ee gibadeli oso to hagee duloso, dileso o wiligi odoos mapoo egeesee takaso, "Nayo goo tomo silee gooleedoso? Bei, odoos hagee tei Loum mi mapoo badeli. Esiga ibada

teiso egeesee takoso, 'Loum mi mapoo badeli odoos ee mosoowe goo mauwe woolai tei,' deliso, diso."

²⁷ Esemee dibada wiligi odoos taba yo dio dulone, yayo Polo mapoo dileso egeesee takaso, "Nayo amapoo takee, no tei Loum odoowo?"

Poloye nei egeesee takaso, "O, a tei Loum odoos," diso.

²⁸ Egeeseeme ha teli wiligi odoos taba oso nei yimapoo egeesee takaso, "A tei Loum odoos dalame, nei molee toowa magooso."

Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, "A tei Loum odoos dalame nei molee toowa ka magele. Bei, a soomagoo biame mapoo a tei Loum odoos paso," diso.

²⁹ Esemee ha teli odoos oso Polo woolame dobolone, to hagee duloso peegoo diyadeeso. Osoloso dibada wiligi odoos sabolo diya ebigaso. Bei, diayo tei Loum odoos ki tiso tialogoloso woolame seme.

Polo o goo midilame Yu odoos oso to mou mapoo ido pala

³⁰ Osoloso biame hee mapoo ha teli wiligi odoos taba oso Polowo goo medee gooleedalame, tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odoos tebisa sabolo, to meilame gilimaso. Osoloso diayo Polo ki tiso tialogoo puobuguloso, odoos mooloogoodoo dia mudugiyopoo tebidiso.

23

¹ Osoloso Poloye wiligi odoos tebisa oso mooloogoodoo mapoo bolone egeesee takaso, "Emegei, ayo badebei biame susuga mapoo, a Godeeyo howo woola silone, mo sooloo ma kuloduga goo goolee oso goolee ayo tomo sili goo ee tekepo gooleeso," diso.

² Esemee tei moso wiligi odoos taba Ananayaseeye to hagee duloso, odoos abo Polo koola ogolone debei dimapoo egeesee takaso, "Polo maga mapoo wee!" diso. Esemee odoos heeso Polo maga mapoo weiso.

³ Esino Poloye Ananayas mapoo egeesee takaso, "Nayo a wei eyo nei Godeeye no woolaiso. Esiga no goo goolee bakadio gweli odoos. Bei, nayo Moseseeye tei magoo sabolo mo goo midiliso. Esino epedee nayo a wei oso no tei magoo gababiaso," diso.

⁴ Esemee Poloye tei moso wiligi odoos taba mapoo egeesee takeme, odoos Polo koola ogolone tebisa melee oso nei egeesee takaso, "Nayo Godeeyo tei moso wiligi odoos taba mapoo to egeesee na takee!" diso.

⁵ Poloye nei egeesee takaso, "Emegei, odoos hagee tei moso wiligi odoos tobagodi, a gooleedele. Godeeyo to booka mapoo hogugu hagoso, 'Nibada odoowo wiligi odoos taba

mapoo to tokenee na takee,' diso."

⁶ Osoloso mooloogoodoo ee ma kulodu Poloye Sedisi odo abo sabolo, osoloso Pelisi odo abo sabolo egeiso. Esemе yayo to neligidi egeesee takaso, "Emegei, a Pelisi odo, osoloso mo ma nose Pelisi odo. Esino ayo odo wedia maga hogogabilei goo mapoo tei teme, goo midili mapoo todilesos hagee badoso," diso.

⁷ Esemе Poloye egeesee takeme, mooloogoodoo abo puloso toso agadigaso.

⁸ Bei, Sedisi odo diba tolosos hogabilei goo mapoo tei koo teli. Osoloso diayo tei tolone, Godeeyo momaiye sabolo dio sabolo mauwe, dee takeliso. Esino Pelisi odo susuga goo hamapoo tei teliso.

⁹ Esemе ee ma kulodu wiligi odo oso mooloogoodoo abo puloso toso diya agadigaso. Osoloso Godeeye tei magoo ee eligili odo abo Pelisi odo dia mooloogoodoo ee ma kulodu badeli oso tobolosos kitulugu sabolos egeesee takaso, "Iba odo hamapoo goo tokenee koo ogo. Iba gooledele, dioso o, Godeeyo momaiye oso yimapoo to taka molodoo," diso.

¹⁰ Esemе toso agadiga toowa deme, Pelisi odo sabolos Sedisi odo sabolos abo puloso, biliga toowa bei mooloogooso. Osoloso ha teli wiligi odo taba oso o odo

mapoo Polo wooloomeyaga, dibada mosopoo ido diye diso.

¹¹ Osoloso gesi mapoo Lodee sibilesos, Polo koola ogolone tobudulone egeesee takaso, "No haga na ebi! Nayo Yelusalem mapoo mo goo taka egeesi masi Loum mapoo mo goo takalaiso," diso.

Yu odooso Polo wooloomalame to magoo

¹² Osoloso gesikolos Yu odo abosos Polo wooloomalame to kitulugu magolone egeesee takaso, "Iyo Polo wooloomel-ega doga, nei sabolos howo sabolos nalaimе. Esino iyo yo wooloomaloso, nei sabolos howo sabolos ka nalai," diso.

¹³ Mooloogoodoo ee ma kulodu, Yu odo 40 egeesi masi oso to egee ka magoo.

¹⁴ Osoloso diayo dilesos tei mosos wiligi odo tebisa sabolos, Yu odoowo wiligi odo tebisa sabolos, dimapoo egeesee takaso, "Iyo Polo wooloomalame to kitulugu olo magooso. Esiga iba nei sabolos howo sabolos nelega dosos. Osoloso Polo wooloomaloso hamamee nei sabolos howo sabolos ka nalai.

¹⁵ Esiga niyo ha teli wiligi odo taba mapoo to hagee todilei, iba goomogoso. Niyo yimapoo egeesee takee, 'Nayo Polo tolosos hamapoo ido sibe, iyo yimapoo woosalaiya,' diso. Esino iba eli domopoo bamelesos Polo

siboga, yo wooloomalaiso,” diso.

¹⁶ Esino Polo o besiga oso to hagee duloso, ha teli odoowo moso mapoo dilesos, Polo ogoloso yo wooloomalame to magoo yimapoo takaso.

¹⁷ Osoloso Poloye ha teli odoo gibadeli gilimadoloso yimapoo egeesee takaso, “Mo besiga hagoso nibada wiligi odoo taba mapoo to toodagalame simina, esiga yimapoo ido di,” diso.

¹⁸ Esem ha teli gibadeli odoo oso Polowo besiga ido dilesos, o wiligi odoo mapoo egeesee takaso, “Neliga moso ma kulodu badeli Poloye a idolosos o besiga hagee namapoo ido sibena. Bei, yayo namapoo to toodagala simigona,” diso.

¹⁹ Osoloso wiligi odoo taba oso Polowo besiga dee mapoo tolosos, obusomo peegoo ido dilesos dobolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo amapoo ogoos goo takalame ka simiyo?” diso.

²⁰ Esem Polo besigaye nei egeesee takaso, “Yu odoo abo diba goomogogona, godigi dibada wiligi odoo tebisa oso to mou mapoo nayo Polo ido dilame. Osoloso omapoo di-ayo Polo mapoo see woosalai dolosos gamenee takalaiso.

²¹ Esino no dia to mapoo tei dee na see! Egeeseelone, no Polo omapoo na ido di. Bei, odoo bei, 40 egeesi eli domopoo yo wooloomalame

dabalaiso. Esiga odoo hagee bia to kitulugu magolosos Polo wooloomalame nei sabolos howo sabolos nalai teyulosos dosos. Esiga diba olo mopoodos dolosos nayo to nei taka dulame dosos,” diso.

²² Osoloso wiligi odoo taba oso Polowo besiga diye dolone, yimapoo egeesee takaso, “Nayo dilesos odoo mapoo takolone, nayo amapoo taka goos ee ayo takagos, dee na takee,” diso.

Polo Kasaliya mapoo todi

²³⁻²⁴ Osoloso ha teli wiligi odoo taba oso ha teli odoo gibadeli bakadio gilimadolosos dimapoo egeesee takaso, “Niba epedee Polo Kasaliya mapoo ido di. Omapoo dulone, odoo 200 kaiya talaga sabolos, osoloso odoo 200 tio talaga sabolos, osoloso odoo 70 be hosee maga dilei tolosos, Kasaliya mapoo dilame mopoodee. Niba egeesee mopoodos dolosos, epei gesi odoo susuga tiesaga, Kasaliya mapoo ka dilei. Niyo egeeseelone, Polo mapoo be hosee hee yimapoo tenee, yo gamalee odoo Peliks mapoo medee ido dilesos peledabalame,” diso.

²⁵ Egeeseelone yayo gamalee odoo Peliks mapoo to hageesee hoguguso:

²⁶ Emegi, gamalee odoo Peliks hu toowa too, a Kolodiyas-Lusiyas,

²⁷ Yu odoo oso odoo hagee tolosos wooloomalame seesos. Esino yo tei

Loum odoogo di duloso, ayo mo odo sabolo yo toloso mada peegoo ido diso.

²⁸ Osoloso ayo o goo dulame, Yu odoowo wiligi odo tebisa diayo to mou mapoo ido diso.

²⁹ Yu odo oso taka Poloye dibada tei magoo gababiaso, diso. Esino yayo Loum odoowo tei toowa magoo gababile. Esiga yo wooloomalai o, neliga moso ma kulodu husilei yimapoo goo hee mauwe.

³⁰ Esino Yu odo abo oso Polo wooloomalame mopoodoo doo duloso, yo namapoo ido diye, diso. Osoloso ayo Yu odo abo sabolo namapoo diye diso, diayo yo gowe goo ee takalame. Mo to oso.

³¹ Osoloso gesi ha teli odo oso dia wiligi odoowo to duloso, Polo Kasaliya mi mapoo ido dulone, eli domopoo Antipatilis mi mapoo sibilesa peledabaso.

³² Biame hee mapoo be hosee maga dili odo oso Polo Kasaliya mi mapoo ido dumolome, ha teli odo abo Yelusalem mapoo wedi diyadeeso.

³³ Odo be hosee maga dili oso Kasaliya mapoo sibilesa peledoboloso, gamalee odo Peliks mapoo dia wiligi odo taba oso to hogugu teneeso. Osoloso Polo yimapoo teneeso.

³⁴⁻³⁵ Esem gamalee odo oso to hogugu hagee hesigaloso, Polo mapoo

egeesee takaso, “No mi kamapoo badeliyo?” Esino Poloye yimapoo egeesee takaso, “A Kilikiya mi toowa mapoo badeli,” dee takeme, yayo nei egeesee takaso, “Odo namapoo kamanali hamapoo peledobooga, ayo nee goo midileiso,” diso. Esem yayo o odo mapoo Polo Helodeeye moso toowa tegei mapoo ido dileso, medee bamelee, diso.

24

Yu odooso Polowo goo ee Peliksiyo howo woola taka

¹ Biame dee tiadoo poogoloso hamamee, tei moso wiligi odo taba Ananayas sabolo, osoloso Yu odoowo wiligi odo tebisa abo sabolo, Kasaliya mapoo gamalee odo Peliksiyo howo woola Polowo goo midilame sibadeeso. Diayo sibulone, goo midilei mapoo Polowo goo takalame, odo hee Loumowo tei magoo gooleedoo odo Teletulus ido simiso.

² Osoloso diayo goo midili moso mapoo polomologa, Peliksiye Polo hamapoo sibeye, diso. Esem Poloye goo midili moso mapoo sibilesa badoboome, Teletuluseeye Polowo goo takalame bei mooloogolone egeesee takaso, “Peliks, no ibada wiligi odo hu toowa too. Bei, nayo ibada mi toowa bamologa, mesie ka doso. Osoloso goo tokenee susuga

ee nayo pidi maga medee tekepo moodeliso.

³ Esiga iyo goo susuga ogoloso, namapoo emegei di sabolo goomoga to sabolo ka takooso.

⁴ Esiga iyo namapoo hegi goo teneeyaga biame sage nobolo to kalai koo goomogo. Esino ayo namapoo howolone ka taka, no wulo biame deiyepo mapoo to hagee dui," diso.

⁵ Osoloso Teletuluseeye egeesee takaso, "Odoo hagee tokenee goo eligimo sili. Bei, yayo mi toowa susuga mapoo goo eligimo sili maga Yu odoosoo oso kamanaliso. Osoloso yinosee Nasalet odoosoo Yesu dedeli dia wiligi odoosoo taba.

⁶ Osoloso yayo goo hee moodoosoo. Esino yayo ibada tei moso Godeeyo howo woola tokenee palame seme, iyo yo tooso. [Osoloso iyo ibada teiso o goo midilame goomogaso.

⁷ Esino ha teli wiligi odoosoo taba, Lusiyaseeye kitulugu sabolo sibilesa Polo imaga ido diso.

⁸ Osoloso Lusiyaseeye Peliks namapoo sibilesa Polowo goo midiye doloso imapoo egeesee takaso.]* Esiga no nose Polo mapoo woosalo ogoga, to nei yayo taka duloso, nayo tei goo iyo Polowo goo taka duloso gooledaliso," diso.

⁹ Osoloso Yu odoosoo abo

Teletulusbolo sibadee oso Peliks mapoo takolone egeesee takaso, "O, Teletuluseeye egee takoo tei takoo," diso.

Goo midi mapoo Poloye o goo eyo nediliyo taka

¹⁰ Osoloso gamalee odoosoo oso Polo no to takee neme, nei Poloye egeesee takaso, "Peliks, a gooleedoosoo, no dugo susuga ee ma kulodu ibada mi hamapoo badolone goo midiliso. Esiga ayo to nei namapoo takalai, a goomogo.

¹¹ Nayo medee dui. Nayo goo hagee odoosoo abo mapoo takooga, diayo namapoo goo hedebe hagonosee takalaiso. Goo ee ayo Godeeyo hu poudalame, Yelusalem mapoo di biame 12 poogoloso ka badoso.

¹² Esiga a Yelusalem mapoo badolone, Yu odoosoo tei moso mapoo odoosoo hee sabolo koo agadigeli. Osoloso howo gisili moso ma kulodu, osoloso Yelusalem mi mapoo silone, odoosoo kamanalame koo moodeli.

¹³ Esiga Yu odoosoo hamapoo egee do oso mo goo namapoo to opusomo opusomo di taka goo susuga ee tei goonee.

¹⁴ Esino diayo taka eyo kulodu, goo heeno tei goo. Ee, ibada amawe dia Godeeyo hu poudalame, ayo Yesu mapoo tei teliso. Esino Yu odoosoo takeliso, Yesuwo goo eligi sabolo diayo eligi

24:5: Diye 17:6 **24:6:** Diye 21:28-30 * **24:8:** To hagee odoosoo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odoosoo aboso taka, Lukaye hogugule, odoosoo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

sabolo hedebeenee. Esino a Moseseeye eligi goo sabolo, osoloso Godee maga to tolosoko kokodo takomo silesibili odoos oso to hogugu mapoo tei teliso.

¹⁵ Esiga Godeeye tekepo odoos sabolo tokenee odoos sabolo ta maga see hogabidilei goo mapoo Yu odoos tei tolosoko egee do, goo hedebe mapoo anosee tei teliso.

¹⁶ Esiga goo hageesi maga, a Godeeyo howo woola osoloso odoos howo woola goo tekepo talai goomegeliso.

¹⁷ A Yelusalem poogoo dileso mi abo mapoo silone dugo abo poogoosoo. Omapoo siloso, see Yelusalem mapoo wedi simiso, bi mauwe odoos mapoo emegei di bi molee tenelame, osoloso Godee mapoo emegei di bi tenelame.

¹⁸⁻¹⁹ Esino a tei moso mapoo badolone, Godee mapoo emegei di bi tenelai ee mopoodoo dolone badebeiso. Omapoo badolone, odoos susuga badele, osoloso kemenele. Osoloso ee ma kulodu Yu odoos oso sibileso a egeiso. Esino dima kulodu, Asiya mi maga sibadee Yu odoos oso mo goo maga diya kamasano. Esiga bei kasi maga odoos hagee bia hamapoo mauwe ka dosomo? Odoos hagee bia oso sibileso mo goo namapoo takalai tekepo.

²⁰ Esino odoos egee bia hamapoo mauwe. Esiga

Peliks, nayo Yu odoos hagee do mapoo woosalai tekepo, diayo a Yelusalem mapoo dibada wiligi odoos tebisa oso to mou mapoo ido peleso dogaa, mo goo tokenee edebeeyo egei ee takalai tekepo.

²¹ Esino ayo goo hedebe hagee diayo to mou ma kulodu to kitulugu sabolo egeesee taka, 'Esino niyo wedia maga see hogogabilei mapoo tei teme goo ka midiso,' diso."

²² Esino Peliks yo Lodeeyo goo ee olo duloso badebeiso. Osoloso odoos mooloogoodoo mapoo egeesee takaso, "Iba Polowo goo midilei epedee hamapoo koodobileiso. Esiga see ha teli wiligi odoos taba Lusiyas siboga, Polowo goo see midileiso," diso.

²³ Osoloso Peliksiye ha teli gibadeli odoos hee mapoo egeesee takaso, "Niba Polo medee bolone, yimapoo hegi goo hee na tenee. Osoloso emegei odoos heeso yo pidilei na hamaga takee," diso.

²⁴ Osoloso biame abo poogoloso, Peliksiye osoo Dulusila dio Polo agalame sibadeeso. Peliksiyo osoo Dulusila ee Yu sobo. Osoloso diayo sibileso egeesee takaso, "Polo yo hamapoo ido sibe," diso. Esemee Poloye sibileso Yesu Keliso mapoo tei talai goo ee takomolome, Peliksiye medee dumeleeso.

²⁵ Yayo dulone badolone, Poloye yimapoo tekepo

badalai goo sabolo, osoloso tokenee goo teyaga su kookoodalai goo sabolo, osoloso Godeeye biame hamameedee mapoo goo midilei goo sabolo takaso. Esem Peliksiye to hagee duloso obulone, yimapoo egeesee takaso, "Oso, omapoo koodobie! Amapoo biame hee mologa, no see sibe dalaiso," diso.

²⁶ Egeesi ma kulodu Peliksiye mada egeesee gweliso, "Poloye amapoo molee te-neega, molee oso ayo nei Polo ee neliga moso ma kuloduga peegoo ido dileiso," diso. Yayo egeesee goolone badolone, biame abo mapoo Polo sabolo to kalame yo iliso.

²⁷ Esino dugo bakadio poogoloso hamamee Peliksiye o gamalee tou teli maga peegoo dime, see odo heeso badebeiso, o hu Posiyus-Pestus. Esino Yu odo oso goomogalame, Peliks o tou teli maga peegoo dilega badolone, yayo Polo neliga moso mapoo osee badebee, diso.

25

Polo o goo Sisaye midilame taka

¹ Pestuseeye gamalee hu toloso biame bakadio hedebe di poogoloso, see Kasaliya mi maga Yelusalem mapoo simiso.

²⁻³ Yayo omapoo simi biame mapoo, tei moso wiligi odo tebisa sabolo, osoloso

Yu odoowo wiligi odo tebisa abo sibilesa yimapoo Polowo goo egeesee takaso, "Polo yo goo tokenee tooso. Esiga no iyo goomoga goo ee moodee. Egeeseelone Polo see Yelusalem mapoo ido sibeye, dee takee," diso. Bei, diba Polo Yelusalem mapoo sibumologa, mada eli domopoo wooloomalame goomogaso.

⁴ Esino Pestuseeye egeesee takaso, "Haye, Polo yo Kasaliya omapoo osee badalaiso. Yelusalem mapoo ido sibileime. Esino a biame abo poogoloso hamamee see Kasaliya mapoo wedi dileiso.

⁵ Esiga nibada wiligi odo tebisa see abolo dilei tekepo, diayo tei Poloye goo tokenee too egei omapoo takalame," diso.

⁶ Pestus biame 10 egeesi Yelusalem mapoo poogoloso, see Kasaliya mapoo wedi diso. Yo Kasaliya mapoo dileso, tialoso biame hee mapoo goo midili moso mapoo peleso, yayo badeli debi mapoo badolone, Polo yo sibeye doloso odo abo mapoo to teneeso.

⁷ Esem edebeeyo Polo yo goo midili moso mapoo ido polome, Yelusalem maga sibadee Yu odoowo wiligi odo tebisa oso Polo tobudume, pee maga tebisa-losa silodoboloso, Polowo goo mapoo to opusomo opusomo di takolone, Polo yo diya tokenee odo dee takaga meleeso. Esino diayo

to opusomo opusomo di taka ma kulodu, Pestuseeye tei goo egele.

⁸ Esem Poloye eyo nediliyo pidilei to takolone egeese takaso, "A Yu odoowo tei hee gababile. Osoloso ayo ibada tei moso eyo hu mapoo tokenee goo takele. Osoloso Loum mi toowa wiligi odoos taba Sisayo goo mapoo tokenee goo takele," diso.

⁹ Esino Yu odoos oso goomogalame, Pestuseeye Polo mapoo egeese takaso, "Iba susuga oso Yelusalem mapoo dileso nee goo omapoo midilei tekepowa?" diso.

¹⁰ Esem Poloye nei egeese takaso, "A Yelusalem mapoo dileime. Bei, a Loum odoowo goo midili moso mapoo olo badoso. Esiga hamapoo mo goo midilei tekepo. Esino Pestus, no olo gooleedoos, ayo Yu odoos mapoo tokenee goo hee moodele.

¹¹ Egeesi ma kulodu ayo goo tokenee too diepi, tei ee dodolone, a talai tekepo. Esino Yu odoos oso mo goo wulo gamenee taka maga, odoos heeso a Yu odoowo dee mapoo tenelai tekeponee. Esiga a Loum mi wiligi odoos taba Sisaye mo goo midilei goomogo!" diso.

¹² Esem Pestuseeye yimapoo kokodo takeli odoos sabolo goo hamapoo to mouloos, Polo mapoo egeese takaso, "No Sisaye nee goo midilei goomoga

magooga, no Sisa mapoo ido dileiso," diso.

Pestuseeye Agilipa mapoo Polowo goo taka

¹³ Biame abo poogoloso hamamee Yu odoowo wiligi odoos taba Agilipaye omolo sobo holo, Benis sabolo Pestus mapoo emegei di to takalame Kasaliya mapoo sibadeeso.

¹⁴ Osoloso biame bei diba Pestus sabolo omapoo debeiso. Osoloso omapoo osee doboome, Pestuseeye Polowo goo ee Agilipa mapoo oposususo. Yayo oposusulone egeese takaso, "Odoos hee, Polo ee Peliksiye neliga moso mapoo toosoo osee badoso.

¹⁵ Esino a Yelusalem mapoo dileso peledoboome, Yu odoowo tei moso wiligi odoos tebisa sabolo, osoloso wiligi odoos tebisa abo sabolo, sibilesos amapoo Polowo goo egeese taka, 'Polo ee tokenee odoos, esiga yo wooloome,' diso.

¹⁶ Esino ayo dimapoo egeese takaso, 'Loum odoos iyo odoos hee goo mauwe koo wooloomali. Esino iba Loum odoos oso goo midili ee egeesi. Odoos hee ee goo midilei mapoo yimapoo goweli odoos oso o goo takoloso koodobuoga, nei odoos o goo eyo nediliyo takeliso. Osoloso hamamee goo midilei odoos oso yimapoo goo tokenee melee ogoga, yo wooloome, dee takeliso,' diso.

¹⁷ Esiga Yelusalem wiligi odoos tebisa abo abolo

hodobo hamapoo ka simi. Biame omapoo mo goo midilei boolooge. Esino a sibilesa, tialoso biame hee mapoo goo midili moso mapoo peleso badolone, Polo yo hamapoo ido sibeye, diso.

¹⁸⁻¹⁹ Ee ma kulodu ayo goolee, Polo yo tokenee goo toowa toobeele, diso. Esino Yu odoo oso gamenee dibada howo gisili tei goo sabolo, osoloso odoo hee Yesu, di-ayo olo taso deli, see Poloye odoo ee see gie badoso, dee taka goo omapoo toso agadigaloso o goo midilame ido pala egeiso.

²⁰ Esino a goo hagee medee gooledelega badolone, Polo mapoo egeesee woosaso, ‘No Yelusalem mapoo dileso nee goo midilei soowayo?’ diso.

²¹ Esino yo Yelusalem mapoo dilei goomegele. Esemee yo Sisaye o goo midilame goomogaso. Esiga yo wulo epedee hamapoo badalaiso. Osoloso ayo biame tekepo ogoga, yo Sisa mapoo o goo midilame ido diye dalaiso,” diso.

²² Esemee Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, “A odoo hagosu taka goo mawo duleiyasa,” diso.

Esemee Pestuseeye yimapoo egeesee takaso, “No godigi yayo takooga duleiso,” diso.

Polo yo Agilipa dio Benis dio mapoo ido simi

²³ Osoloso biame hee mapoo Agilipa dio, Benis dio, hu toowa too odoo masi, dugo medee tekepo

kalagaloso, goo midili moso mapoo paladeeso. Diba goo midili moso mapoo galaga dulone, ha teli odoowo wiligi odoo tebisa sabolo, osoloso Kasaliya mi wiligi odoo tebisa sabolo galaga diso. Osoloso diba susuga goo midili moso mapoo mooloogoodoloso doboome, Pestuseeye Polo ido sibe, diso.

²⁴ Esemee Poloye goo midili moso mapoo sibilesa to-budume, Pestuseeye egeesee takaso, “Wiligi odoo taba Agilipa nobolo, osoloso odoo susuga sabolo, odoo hagee ege! Yu odoo hamapoo egee do sabolo, osoloso Yu odoo Yelusalem mapoo debeli sabolo, oso odoo hamapoo diya gowoolone, amapoo to neligidi takolone, yo wooloomalai tekepo, dee takeliso.

²⁵ Esino ayo yo teli mapoo magalai o goo tokenee hee mauwena. Esino yo eyo goomoga oso Sisaye o goo midi diga, ayo yo Sisa mapoo ido di, diso.

²⁶ Esino goo hamapoo ayo ibada wiligi odoo taba Sisa mapoo Polowo goo maga to hoguguloso tenelai to mauwe. Esiga ayo yo nibada howo woola mapoo ka ido simi. Esiga Agilipa nayo yimapoo woose. Egeesega to yayo nei taka ee ayo hoguguloso Sisa mapoo ka tenelaiya.

²⁷ Bei, neliga ma kulodu badeli odoo oso moodoo goo ee hogugule mosoowe

sabolo Loum wiligi odoos taba Sisa mapoo diye dalai tekeponee," diso.

26

Poloye wiligi odoos taba Agilipayo howo woola mapoo o goo taka

¹ Agilipaye Polo mapoo egeesee takaso, "Ayo epedee no nediliyo pidi to takalame namapoo biame teneeso."

Eseme Poloye dee dokodoo poudoloso, to takalai bei mooloogoolone egeesee takaso,

² "Wiligi taba Agilipa, a epei Yu odooso mo goo mapoo goo opusomo opusomo di taka mapoo nei ayo mawo a pidi to namapoo takalai goomogo.

³ Bei, no Yu odoos ibada adaga dia goo susuga sabolo, osoloso ima kulodu to agadigeli goo sabolo no gooleedooso. Esiga ayo namapoo howaso, mo to hagee takoo medee dui.

⁴ Egeesi ma kulodu, Yu odoos susuga oso ayo daga Yu odoos sabolo Yelusalem mapoo badebei goo ee, diba olo gooleedooso.

⁵ Esiga Yelusalem odoos susuga oso mo goo diba gooleedooso. Esiga diayo namapoo mo goo takalai dee takooga, diayo ayo Pelisi odoos toboloso badebei goo ee takalaiso. Egeesee mapoo Yu odoos ma kulodu Pelisi odoos oso Moseseeye eligi goo hogugu medee dedeliso.

⁶ Esino Godeeye mawe dimapoo to takoloso magoo mapoo ayo tei teme, a epedee goo midi mapoo ka badoso.

⁷ Osoloso ibada Yu odoos bala 12 susuga oso biame susuga Godeeyo hu poudoolone dobolone, diba to magoo hedebe ee bamoloso. Esiga mo wiligi odoos taba Agilipa, abolo epedee to magoo hedebe omapoo tei teme, Yu odoos oso a wooloomalame goomogoso.

⁸ Egeesi ma kulodu, Yu odoos niba bei kasi maga Godeeye wedia odoos ee see hogogabileiso dee taka goo mapoo tei telega ka pegeliyo?

⁹ Esiga a niyo egee gooloomolo egeesi masi goolone, ayo Yesu Nasalet odoos mapoo tei telaga odoos mapoo heiga toowa molone, ayo dimapoo dala tenelame goomogo meleeso.

¹⁰ Egeeseelone tei moso wiligi odoos tebisa oso amapoo kitulugu teneme, ayo Godee o odoos esialoso tolosos neliga moso ma kulodu tooseliso. Osoloso tei telaga odoos abo ee olo piligume, ayo goo omapoo tekepo doloso, goomegeliso.

¹¹ Osoloso a Yu odoowo howo gisili moso susuga mapoo silone, tei telaga odoos mapoo dala tenelone, ayo dimapoo toso pupulone, to tokenee takoloso Yesuwo goo mapoo miligi pie, dee take-liso. Osoloso ayo dimapoo diya komonolone, mi abo

mapoo dileso, tei telaga odoos toloso dala teneliso.

¹² Ayo egeeseemo silone, biame heeso tei moso wiligi odoos tebisa oso amapoo kitulugu teneme, Damasko mi mapoo tei telaga odoos talame diso.

¹³ Esino osoko oo domo taba mapoo a eli domopoo dimeleeno, kei ma dokodooga gadeebugu oso pouneme egeiso. Gadeebugu ee diya toowa, osokoso gadeebugu egeesinee. Esiga odoos abolo hodobo di gadeebugu oso tooso.

¹⁴ Osoloso iba susuga miyomoo misigedubuloso tiesamolome, kei ma dokodooga ibada Hibulu toso amapoo egeesee takeme duso, 'Solo, Solo, nayo bei kasi maga amapoo dala ka tenemalala? Esiga no medee goolee. Nayo egeeseemo siloga, no Godee sabolo ha taso. Esiga eyo nei no dala talaiso,' diso.

¹⁵ Esem e ayo egeesee takaso, 'Wiligi odoos, no ogumo?' diso.

Esem Lodeeye amapoo nei egeesee taka, 'A Yesuso. Nayo tei telaga odoos mapoo dala egee tenemolo, amapoo tenemoloso.

¹⁶ Esiga no tebee! Ayo namapoo sibilesa peledobooso. Bei, ayo no olo hesiaso, nayo mo tou teli odoos doloso badolone, ayo namapoo eligi sabolo, osoloso eligilei goo sabolo, odoos mapoo eligilame.

¹⁷⁻¹⁸ Esiga nayo Yu odoos sabolo, osoloso Yu odoonee sabolo ma kulodu mo to takomo siloga, ayo no medee balaiso. Egeesi ma kulodu diayo no dala teneega, ayo no pidileiso. Esiga diayo tei goo ee gooleedoga, diayo neliga maga miligi pialoso, gadeebugu mapoo bidiga dabalame, osoloso Saiten oso gibadolone debei poogoloso, see Godee mapoo bidiga dabalame, ayo no dimapoo diye deeso. Egeeseega ayo dibada goo tokenee hapoloso boobado bigileiso. Egeeseega diayo amapoo tei too goo maga, Godeeye hesia odoos oso egee do sabolo hodobo dabalaiso,' diso.

¹⁹ Esem e wiligi odoos taba Agilipa, mo howo opusomo doloso, kei ma dokodooga to taka duloso, to omapoo mesieso.

²⁰ Osoloso ayo Damasko mapoo, osoloso Yelusalem mapoo, osoloso Yudiya mi toowa ma kulodu, osoloso Yu odoonee dia mi susuga mapoo, Godeeyo to egeesee takomo sileeso, 'Nibada goo goolee su wuduloso, nibada goo tokenee maga miligi pialoso Godee mapoo sibadee! Osoloso niyo Godee mapoo sibadee goo ee eligilone, odoos susuga eyo howo woola tekepo goo ee tomo silesibe,' dee takeliso.

²¹ Esiga ayo goo hagee tomo silime, Yu odoos oso ayo dibada tei moso ma kulodu badoboome, diayo a

wooloomalame keliso.

²² Esino Godeeye pidi toowa maga, a see epedee nibada howo woola mapoo tobudulone, wiligi odo tebisa nimapoo, osoloso odo abo susuga nimapoo, Godeeyo to takolone ka badoso. Esino ayo taka to susuga ee Moses sabolo Godee maga to toloso takomo silesibili odo sabolo oso Godeeye hudi magoo Keliso mapoo peledabalai goo taka sabolo hedebe.

²³ Esiga to hagee eyo bei hagoso, Keliso dala toloso talaiso. Osoloso yayo daga malalo ta maga hogabuloso, gadeebugu ee Yu odo sabolo, osoloso Yu odoonee sabolo mapoo tosibileiso," diso.

²⁴ Esino Polo to osee takomolome, Pestuseeye to neligidi yimapoo egeesee takaso, "Polo, no boobadolone wulo halaboo! Nayo diya goolee oso no ka boobadoo," diso.

²⁵ Esem Poloye to nei Pestus mapoo egeesee takaso, "Wiligi odo taba Pestus, a wulo koo halabooso. Bei, ayo to taka susuga hagee tei goo. Esiga goo eyo bei moloso.

²⁶ Esiga wiligi odo taba Agilipaye goo susuga hagee yo gooleedooso. Ayo goo susuga hagee yimapoo takooga, ayo to takalai koo obuso. Bei, goo susuga hagee mada moodele. Haye! Odo susuga eyo howo woola ka moodoo," diso.

²⁷ Esem Poloye wiligi odo taba Agilipa mapoo egeesee takaso, "Agilipa, no Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo susuga oso to hogugu mapoo tei telisomo? O. A gooleedoso, no tei teliso," diso.

²⁸ Esino wiligi odo taba Agilipaye egeesee takaso, "No biame deiyepo hamapoo ayo Keliso mapoo tei talame amapoo to egeesi masi ka takamalala?" diso.

²⁹ Poloye to nei egeesee takaso, "A nayo tei talai biame deiyepo o, biame sage koo magooso. Esiga ayo nobolo osoloso epedee hamapoo mo to dulone hagee do odo susuga oso Godeeyo to mapoo tei toloso ayo hagee bado egeesi masi badalame dokodoo ka takooso. Esino nibada dee mapoo ki ti oso tiala-galaime," diso.

³⁰ Esem wiligi odo taba Agilipa sabolo, osoloso Pestus sabolo, osoloso Benis sabolo, osoloso odo susuga Polowo to dulone debei ee tebisaloso diyadeeso.

³¹ Diayo diyadulone dieso dimapoo egeesee takaso, "Odo hagee goo tokenee hee tele. Esiga iyo yo neliga moso mapoo toosooloso wooloomalai tekeponee," diso.

³² Esem Agilipaye Pestus mapoo egeesee takaso, "Iyo odo hagee goo midili maga diye dalai tekepo. Esino yo

Sisaye o goo midilei goomogaga, yo Sisa mapoo ido diye, dee takee,” diso.

27

Poloye du maga Itali mi mapoo dilame bei mooloogoo

¹ Pestuseeye Polo Sisaye badebei mapoo ido dilame goomoga magoloso, yayo Loum ha teli gibadeli odoo hee Yuliyes iso. Osoloso yimapoo egeesee takaso, “Polo sabolo, osoloso neliga moso ma kulodu debeli odoo abo sabolo, du maga Itali mi mapoo Sisaye badebei mapoo iyado di,” diso. Yuliyes hagee ha teli odoo mooloogoodoo hee, o hu Sisayo mooloogoodoo dee takeli eyo kulodu badeli.

² Esemе iba Adalamatiya odoo dia du toowa ee Kasaliya mi maga see Asiya mi ma kulodu mi opusomo opusomo di mapoo dilame molome egeiso. Esemе Yuliyeseeye iba du omapoo dalaga peegeena. Osoloso Makedoniya mi ma kulodu Tesalonika mapoo badeli odoo hee, Alistakus du omapoo ibolo hodobo bulumaloso, see Saidon mi mapoo dulone domopoo tiesaso.

³ Osoloso biame hee mapoo Saidon mi mapoo sibilesa peledabaso. Esino iba Saidon mi mapoo sibilesa peledoboome, Yuliyeseeye Polo yo diya goolone yimapoo egeesee takaso,

“Nee odoo oso biso pidilame, no peegoo di,” diso.

⁴⁻⁵ Osoloso iba see Mila mi mapoo dalo soowoolone, Saiples mi te koola mapoo poo toowa meneme abaga daso. Bei, abei toowa woola mapoo poo toowa oso sibulone, howo ki toowa siba. Esemе iba osee Saiples mi te maga gulugumo sibilesa, Kilikiya sabolo Pampiliya sabolo daga dilesa, Lisiya mi Mila mapoo sibilesa peledabaso.

⁶ Iba omapoo dilesa do-boome, ha teli gibadeli odoo Yuliyeseeye Alesandiliya odoo dia du toowa Itali mapoo dilame molome egeiso. Esemе yayo iba du omapoo dalaga peegeena.

⁷⁻⁸ Esemе iba du omapoo dalaga poogoloso, Nidus mi mapoo obeeyamo dulone, biame bei abei domopoo poo-gooso. Iba Nidus mi ee daga dime, poo toowa simi oso, howo ki toowa sibume, see Kiliti mi te mapoo dalo soowaso. Bei, omapoo poo toowa meneme. Osoloso iba Kiliti mi te su Salomone koola abaga obeeyamo gulugumo dulone, Lasiya mi koola mapoo du dali omapoo oluguso. Du dali eyo hu Du Oluguli Medee Tekepo deli.

⁹ Iba du oluguli omapoo dobolone, egeesee goolone debeiso, “Iba biame toowa olo hosudooso. Osoloso Yu odoo oso nei teyuloso badeli biame olo dagadilesa badoso. Esino dugo biame olo bei mooloogooso. Egeesi

ma kulodu iyo dugo biame mapoo abei toowa maga dilei tekeponee. Bei, howo ki toowa oso sibulone, iba tokenee peya,” diso. Esem Poloye odoo susuga mapoo egeesee taka,

¹⁰ “Emegei, dugo biame mapoo abei toowa maga duga, ibolo osoloso ibada bi sabolo, osoloso ibada du sabolo tokenee palai, a gooleedooso. Esiga iba hamapoo osee dabalai tekepo,” diso.

¹¹ Esino du wiligi taba sabolo osoloso duwo ama sabolo diba egeesee selai goomegele. Esem ha teli gibadeli odoo oso Polowo to mapoo tei telega poogoloso, odoo bakadio hageeyo to mapoo deedeeso.

¹² Esem odoo susuga oso egeesee takaso, “Iba dugo biame mapoo hamapoo dobolone du oluguloso dabalai du oluguli tokenee,” diso. Egeeseelone diba saga Poiniks mi mapoo dileso dogo, dugo biame ee koodobilame goomogaso. Kiliti mi te mapoo Poiniks hagee du oluguli tekepo hee oso. Bei, du oluguli omapoo poo toowa haga koo sibili.

Poo toowa sabolo howo ki toowa sabolo ma kulodu di

¹³ Osoloso biame heeso poo toowa koodobume, see poo pepooko oso abei toowa domo abaga pee maga sibilame bei mooloogooso. Esem du toowa tosilesibili odoo oso egee ogoloso tekepo

dolone, hegi biso du gidoloso howo kulomoo melee giligadoloso du ma kulodu maso. Osoloso iba Kiliti mi te mapoo soowooleso widi pee maga gulugumo diso.

¹⁴ Iba mi te widi pee maga obeeyamo gulugumo dumolome, haga booloogelega mi te abaga poo toowa simi oso ibada du ee see abei toowa domopoo todiso.

¹⁵ Egeeseeme iba du balamelega, ibada du pooso todime, wulo balaga meleeso.

¹⁶⁻¹⁷ Esino pooso ibada du ee Kauda mi te mapoo poo toowa meneme hodiokooga todi molome, du tosilesibili odoo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko, du toowa eyo osio mapoo bagagoloso melee ee diya kitulugu sabolo toloso du toowa ma kulodu magooso. Osoloso howo ki oso sibileso ibada du mapoo woolone du toowa gadilega pagalame, diayo du ee tiso tialogooso. Osoloso du tosilesibili odoo ee Libiya mi hodio abaga dulone, howo soo mapoo du doguyaga diya ebigaso. Egeeseelone, diba pooso sibileso weli dugo du ma dokohodoo bagagoo ee du medee dilame miyomoo bagagooso. Esem pooso ibada du ee abei domopoo wulo todimeleeso.

¹⁸ Osoloso biame hee mapoo poo toowa oso see diya sibume, du tosilesibili odoo oso du poopeeya dalame, bi abo du toowa ma kulodu melee toloso

howomoo sooso.

¹⁹ Osoloso see biame hee mapoo, bi abo egeesi masi du ma kulodu melee howomoo sooso. Pooso sibilesa weli dugo sabolo, osoloso homo tialogoo sabolo, osoloso dugo bagagili ti sabolo, osoloso bi abo egeesi masi sabolo howomoo sooso.

²⁰ Iba poo toowa oso simi ma kulodu, osoloso howo ki toowa simi ee ma kulodu biame bei poogoomo dulone, osoko sabolo giwo sabolo egele. Egeesi ma kulodu dulone, iba dabalai goole. Esino wulo wedilei gooleeso.

²¹ Esino iba biame bei ma kulodu nei nelega sibulone, Poloye toboloso imapoo egeese takaso, “Emegei, niba kasi maga mo to dulega Kiliti mi te poogoloso ka simiyo? Iba omapoo debei diepi, goo hageese imapoo sibile pegeliyo.

²² Esino niba goo hamapoo haga na ebi. Bei, odoo susuga nima kulodu odoo hee talaima. Esino hedebe ibada du ee tokenee palaiso.

²³ Bei, mo Godee ayo o hu dokodoo poudili o momaiye oso amapoo sibeye dee takeme, eiyo gesi amapoo sibilesa egeese taka,

²⁴ ‘Polo, no haga na ebi, bei no wulo gamenee dile, wiligi odoo taba Sisayo mudugiyopoo nee goo midilame duso. Esiga Godeeye nimapoo mesie maga nobolo hodobo egee du odoo sabolo, abei domo hamapoo wedileime,’ diso.

²⁵ Esiga odoo susuga, niba to hagee duloso na ebi. Bei, Godeeye o momaiye oso goo taka goo ee tei moodolai doloso, a tei toso.

²⁶ Esino iba omapoo dulone, mi te hee koola mapoo dileso, yo mapoo godee bigileiso,” diso.

²⁷ Iba Adiliyati abei domopoo silesibulone, biame 14 poogoloso see gesi hee mapoo gesi domopoo du tosilesibili odoo oso goolee widi pee koolabelee, diso.

²⁸ Egeeseelone diayo howo kasee boubeleso howo bou tebili ti tolosa teibaso. Osoloso egeino, howo bou ee teiba ibada bagi sabolo teiba 40 egeesi masi mala. Osoloso hoogoo pepooko dileso, see tobu teibaso. Osoloso egeino, howo bou ee teiba ibada bagi sabolo teiba 30 egeesi masi mala. Esemme diayo goolee widi pee olo koola tooboo, diso.

²⁹ Esemme diba gesi dulone, du howo soo maga duga, yo mapoo godee bigiyaga diya ebigaso. Egeeseelone du dilega omapoo malame, diayo hegi bi bakadio bakadio di du osio mapoo bagagoloso howomoo toosooso. Osoloso gesi omapoo dobolone, du tosilesibili odoo oso saga mi beeama beleso ee bolone debeiso.

³⁰ Egeeseelone dobolone, diayo du toowa maga mada kukolo dilame, du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee howomoo ti sabolo gisibasoloso olugu molone imapoo

egeesee taka, "Iba du wiligi maga hegi bi abo howomoo toosoowagona," diso.

³¹ Esino Poloye ha teli gibadeli odoo sabolo, o odoo sabolo mapoo egeesee takaso, "Du tosilesibili odoo oso kukulo duga, iba susuga wedileiso," diso.

³² Esemé ha teli odoo oso du toowa tokenee poga pidili du pepooko ee ti koo poo-goome, pooso todiso.

³³ Osoloso olo mi beeamalai koola tooboome, Poloye diba nei nalame howolone odoo susuga mapoo egeesee takaso, "Niba biame 14 ma kulodu ebia sabolo sibulone nei medee nele.

³⁴ Esiga niba wedilega pagalame, epedee hamapoo nei medee ne. Osoloso niba goolee, nima kulodu odoo hee dala talaime," diso.

³⁵ Osoloso Poloye to hagee takoloso, wo toloso goomoga to Godee mapoo takoloso, odoo susuga eyo howo woola mapoo wo po doloso neso.

³⁶ Esemé Poloye nei namelee ogoloso, odoo susuga oso yibolo nei nalame goomogaso.

³⁷⁻³⁸ Diba nei ne koodobuloso, du poopeeya dalame, nei abo susuga howomoo to-gobisaso. Esiga iba 276 odoo oso du ee ma kulodu debeiso.

Duso dileso yo mapoo godee buguloso gagabugugoo

³⁹ Osoloso gesi mi beeamome egeino, du tosilesibili odoo oso widi pee egeiso. Osoloso diayo

widi pee ee medee ogoloso gooleede. Esino omapoo dileso du olugumo, diso. Bei, diayo widi pee ee du olugulei tekepo goolee.

⁴⁰ Egeeseelone, diba widi pee mapoo dilame hegi bi du ma bagagisaloso melee, ee howomoo kookoo sooso. Osoloso du osio mali suda masi howomoo wusuloso, pooso du todilame, du wiligi mapoo dugo bagagoloso meli hee poudoloso bagagooso. Osoloso iyo widi pee egei mapoo diso.

⁴¹ Esino iba widi pee mapoo dulone, du wiligi oso dileso howo soo mapoo dougaso. Esemé howo ki oso sibilesi, du osio mapoo woome, du gagabuguso.

⁴² Egeesi ma kulodu ha teli odoo oso neliga ma kulodu debeli odoo ee howo tabuloso kukulo diyaga, diya gooleeso. Egeeseeyaga neliga ma kulodu debeli odoo ee diayo du ma kulodu wooloomalame goomogaso.

⁴³ Esino ha teli gibadeli odoo Yuliyes yo Polo wooloomalai goomegele. Esiga yayo ha teli odoo dimapoo egeesee takaso, "Niyo neliga ma kulodu debeli odoo ee na wooloome," diso. Esemé yayo egeesee takaso, "Niba howo tabili gooleedoo daga, niba widi pee mapoo howo tigebie!

⁴⁴ Osoloso odoo howo koo tabili daga, niba du gagabugu mapoo toloso deeso widi pee mapoo sumo di," diso. Egeesee see

maga odoo susuga medee tigebuloso widi pee mapoo daboogoloso gie badeli tooso.

28

Poloye Malata mi te mapoo sibilesa peledaba

¹ Osoloso iba howo tigo amo dileso, mi te mapoo dalaga poogoloso dobolone duno, mi te eyo hu Malatag-ona.

² Iba omapoo sibilesa peledoboome, mi te mapoo debeli odoo oso iba medee pida. Esiga biame omapoo howo toowa simi oso kekebie meleega, mi te mapoo debeli odoo oso iyo dou halame, dou toowa tooloso ka daba.

³ Osoloso Polo nose dou kaka tosibilesa, dou toomeleeno, hebise sa masi dou ma mapoo kulodu tiamelee ee diya dei moodoome, dou kaka ma ma kuloduga gasibilesa Polo dee mapoo paso. ⁴ Esem mi te mapoo debeli odoo oso Polo hebisesa dee mapoo poloso sooloogoosoo melee ogoloso diba diesono egeesee takaso, "Odoos hagee odoo wooloomali odoo osobelee. Bei, yo abei domopooga simi oso yo tele. Esiga epedee nei dala teneli godee oso Polowo goo tokenee maga nei ka teneeso. Esiga hebisesa yo dee mapoo ka pana", diso.

⁵ Esino Polo hebisesa o dee mapoo pome, o dee keesee heyadige buguno hebise dou mapoo toodooso. Ee ma

kulodu goo hee yimapoo peledebelee.

⁶ Esino mi te mapoo debeli odoo oso egeesee goolone debeiso, "Polowo dee papoloso, miyomoo homodobuloso talaiso," dee gooleeso. Esino biame sage ma kulodu goo heeso Polo mapoo peledebelee. Esem mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee ogoloso, Polo yo godee hee molodoo, dee takaso.

⁷ Osoloso ee ma kulodu iyo dou halaga melee mi maga Malata mi te mapoo debeli odoowo wiligi odoo taba, Pubiliyeseeyo mi haga hoogoonee. Esiga yayo iba ogoloso, o moso mapoo ido dileso, biame bakadio hedebe di omapoo doboome, yayo iba medee pidiso.

⁸ Moso ee ma kulodu Pubiliyeseeyo ama kolo dei sabolo osoloso su paiye sabolo tiameleeso. Esem Poloye yayo tiamelee mapoo gadilesa, Godee mapoo takoloso, o deeso yimapoo sigime, paiye weidooso.

⁹ Hamamee odoo paigiga mi te mapoo debeli odoo oso goo hagee duloso sibateme, Poloye diba tekepo moodoo demeleso.

¹⁰⁻¹¹ Egeesi ma kulodu iyo mi omapoo doboome, mi te mapoo debeli odoo oso imapoo hu toowa tenelone emegei di bi tenemeleso. Osoloso a bakadio hedebe di omapoo dooso, see dilame doboome, mi te mapoo debeli odoo oso iyo eli domo

dulone nalai, nei sabolo osoloso bi abo sabolo imapoo tosibadeeso.

Poloye Loum mi mapoo dileso peledaba

Osoloso iba Alesandiliya odoo dia du toowa dugo biame mapoo Malata mi te mapoo melee mapoo dabagaso. Du ee tosilesibili odoo oso dadabayoo game-nee godee masi bakadio moodooloso du wiligi mapoo tugusa molome egeiso.

¹² Iba du omaga dileso Silakusa mi mapoo du oluguloso, biame bakadio hedebe di omapoo debeiso.

¹³ Osoloso see abaga Legiyum mi mapoo dalo soowaso. Omapoo tialoso biame hee mapoo poo iyo simi hamamee abaga sibilame bei mooloogooso. Esemee pooso ibada du saga todilame pupu buguso. Osoloso biame heeso Putiyoli mi mapoo dileso peledabaso.

¹⁴ Iba dileso Putiyoli mapoo du oluguloso, tei telaga odoo abo egeiso. Esemee diayo iba biame 7 dibolo debeeyena. Osoloso omapoo dooboso see mili Loum mapoo diso.

¹⁵ Osoloso tei telaga odoo Loum mapoo debeli oso iba sibogo di duloso, eli domopoo iba tugodalame simina. Ee ma kulodu odoo abo sibilesi, iba Apiyus Polum mi mapoo tugodooso. Osoloso aboso mi hee, o hu Odoos Soowo Moso

Bakadio Hedebe deli mapoo sibilesi tugodooso. Esemee Poloye diba ogoloso diya goomogolone, Godee mapoo goomoga toowa poudooso.

¹⁶ Esemee iba Loum mi mapoo sibilesi peledoboome, ha teli gibadeli odoo oso Polo mapoo egeesee takaso, "No neliga moso mapoo dileime. Esino no wulo moso hee mapoo badoga, ha teli odoo hedebe oso no ka gibadalaigona," diso.

¹⁷ Osoloso biame bakadio hedebe di poogoloso hamamee, Poloye Yu odoowo wiligi odoo tebisa Loum mi ee ma kulodu debeli susuga yimapoo sibilame to teneeso. Diba olo sibilesi doboome, Poloye dimapoo egeesee takaso, "Emegei, ayo goo tokenee hee Yu odoo mapoo moodele. Osoloso ibada adaga dia tei hee gababile. Esino Yelusalem mapoo Yu odooso a goo mauwe toloso Loum odoo mapoo teneeso.

¹⁸ Osoloso nei diayo amapoo woosali to bei woosano, amapoo goo tokenee hee egele. Esiga diayo a teli mapoo magalai goomegele. Esino diayo a neliga moso maga peegoo tamagalame goomogaso.

¹⁹ Esino Yu odoo oso a neliga moso maga peegoo tamagalai tekeponee, dee takeme, ayo mo goo Sisaye midilei a goomogo, dee takaso. Esino ayo mo odoo,

Yu odoo mapoo gigidilei goo mauwe.

²⁰ Esiga ayo goo hagee nibolo medee to meilame ka gilimadoo. Osoloso a epedee ki tiso tialogoloso moloso. Bei, ayo Isalael odoo oso dulone egee bamolo, odoo yimapoo tei too goo maga," diso.

²¹ Esem wiligi odoo tebisa oso Polo mapoo nei egeesee takaso, "Iyo Yudiya maga nee goo maga to hogugu teneme tele. Osoloso Yu odoo abo omaga sibadee oso nee goo maga tokenee goo taka, iba dule.

²² Esino goo nayo egee eligimo silo imapoo takalai goomogo. Bei, mi susuga eyo kulodu, edebeeyo Yesuwo goo eligili goweli," diso.

²³ Osoloso Polo sabolo Yu odoo sabolo biame hedebe magooso, diayo see tobu Polobolo Yesuwo goo maga to kalame. Osoloso diayo biame hedebe magoo mapoo Yu odoo susuga Yesuwo goo maga to kalame Polo mapoo sibadeeso. Esem Poloye gesikolo bei mooloogoloso abaga dino habe mapoo Godeeye wiligi doloso badeli eyo goo ee eligilone, Mosese-eye eligi goo sabolo, osoloso Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso to hogugu maga Yesuwo goo eligiso, diayo Yesu mapoo tei talame.

²⁴ Esem odoo abo oso Polowo to duloso tei tooso. Esino odoo abo tei tele.

²⁵ Egeesi ma kulodu diesono abo puloso toso agadigaso. Osoloso diba dilame doboome, Poloye tei tele poogoo odoo mapoo to hedebe hagee takaso, "Dio Tei oso tei goo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoo Aisaya maga nibada amawe dio mapoo egeesee takaso,

²⁶ 'Nayo dileso odoo hagee bia dimapoo egeesee takee,

"Niyo medee hodu dileso to taka duleiso. Esino goo eyo bei niyo medee gooledalaime.

Osoloso niyo medee hodu dileso agalaiso, esino goo eyo bei niyo ogoloso gooledalaime."

²⁷ Bei, diba goo eyo bei gooledalai koo goomogo.

Osoloso diba dulu tabagado, osoloso howo gisiga diga.

Esino diayo ogoloso, osoloso duloso goo goolee tekepo toloso, amapoo wedi simi diepi, ayo dibada tokenee hapoloso boobado bigiliyo,' diso.

²⁸ Esiga niba medee goolee, Godeeye gie badeli hedebe Yu odoo mapoo tenele. Haye, yayo Yu odoonee sabolo mapoo teneeso. Esiga diayo goomoga sabolo Godeeyo to medee duleiso," diso.

²⁹ [Osoloso Yu odooso Polowo to duloso, dibada

mooloogoodoo ma kulodu
diesono toso diya agadigamo
diso.]*

³⁰ Osoloso Polo dugo
bakadio ee ma kulodu moso
nei molee magoloso tieli
mapoo badoboome, odo
abo yo agalame simi, yayo
o mosopoo goomoga sabolo
ido palaso.

³¹ Osoloso yayo dimapoo
Godeeye wiligi doloso badeli
goo ee eligilone, Lodee Yesu
Kelisowo goo takalai ebile.
Osoloso ee ma kulodu odo
heeso yimapoo hamaga
takele.

* **28:29:** To hagee odo aboso taka, Lukaye hogugu, deliso. Esino odo aboso taka, Lukaye hogugule, odo heeso hamamee hoguguna, dee takeli.

Loum Poloye Loum sosee mapoo to hogugu tenee

Loum booka goo eyo bei

Poloye Loum mi mapoo dilega badolone to hagee hoguguloso Loum odo mapoo teneeso. Hogugu hagee ma kulodu tei talai goo eyo bei hoguguso. Egeeseelone yayo Kelisoye tou too goo sabolo, osoloso Godeeye sooloo deli goo sabolo, osoloso tei talai goo sabolo, osoloso gie badeli talai goo sabolo hoguguso. Osoloso goo tokenee maga hoguguso. Osoloso tei Yu odo sabolo osoloso Yu odoonee sabolo oso tei too goo maga hedebe doloso egee do eyo goo onosee hoguguso.

1 A Polo, Yesu Kelisowo tou teli odo. Godeeye a hesialoso amapoo diye di odo hu teneeso, Godeeyo to tekepo ee takomo silame.

2 Daga hoogoo Godeeye to tekepo hagee odo susuga mapoo tenelame to edidi magooso. Esem Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odo oso to edidi magoo hagee Godeeyo booka mapoo hoguguso.

3-4 To tekepo hagee Owolo Yesu Kelisowo goo ee takooso. Yesu Keliso ibada wiligi odo. Yo mipoo

hamapoo soomagooso, osoloso yo wiligi odo taba Deibidiyo amawe. Esino Godeeye Dio Tei oso kitulugu maga yo ta maga hogadi goo oso yo tei Godeeyo Owolo doloso woola yilige buguso.

5 Esiga Godeeye a sooloo dolone Keliso maga diye di tou tekepo amapoo teneeso, mipoo hamapoo debeli odo susuga oso amaga Keliso mapoo tei toloso o to mapoo mesimo silesibilame. Goo egeesi maga ayo Keliso halo o tou hagee ka toso.

6 Osoloso Godeeye Loum odo niba nosee Yesu Kelisowo dalame olo hesigaso.

7 Esiga ayo to hogugu hagee Godeeye sooloo deli odo Loum mi mapoo debeli nimapoo ka tonowa. Godeeye niba o odo doloso dabalame olo hesigaso. Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Ama Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo nimapoo tenelame.

*Poloye Loum odo ee
agala dilame goomoga*

8 Malalo ayo nimapoo ka takooso. Mi susuga ma kulodu odo susuga oso niyo tei too goo ee olo dudobuguso. Esiga ayo Yesu Keliso maga niba halo Godee mapoo goomoga to takeliso.

9 Ayo mo sooloo ma kuloduga goomoga sabolo Godeeyo tou tolone badolone, to tekepo

Owolowo goo ee ka takomo siloso. Esiga Godee yo gooleedooso, ayo niba halo yimapoo egee takomolo goo ee tei goo.

¹⁰ Esiga ayo niba agalame sibilei goo maga Godee mapoo takolone ka badoso. Esino goo egee Godeeye goomogoga, ayo niba agalame sibileiso.

¹¹ Bei, niyo tei too ma kulodu kibilame, Dio Tei maga goo tekepo oso niba pidilame, ayo niba agalame sibilei, a diya goomogo.

¹² Esiga to ayo taka eyo bei ee egeesee moloso. Ayo tei too goo oso niba pidilei, a goomogoso. Osoloso nei niyo tei too goo oso a pidilei onosee goomogoso.

¹³ Esiga emegei, niba goolee, a diya goomegeliso, niba agala sibilame. Esino ayo niba agalame sibilei ee goo heeso eli peliso. Egeesi ma kulodu ayo Yu odoonee abo pidi egeesi masi pidilame, a diya goomegeliso, niyo tei too goo ee kauwulame.

¹⁴ Esiga Godeeye amapoo odoosuga ee pidilame tou teneega, amapoo goomoga goo toowa moloso, mi toowa ma kulodu debeli odoosuga mapoo osoloso doobudu debeli odoosuga mapoo to tekepo takalame. Osoloso goo gooleedoo odoosuga mapoo osoloso goo gooleedele poogoo odoosuga mapoo to tekepo takalai onosee a

goomegeliso.

¹⁵ Goo egeesi maga ayo Loum mi mapoo sibileso to tekepo nimapoo takalai a diya goomegeliso.

¹⁶ Esiga to tekepo hagee ayo dokodoo ka poudoso. Bei, to hamapoo Godeeyo kitulugu mologa. Esiga to hagoso yimapoo tei too odoosuga gie badeli ee ka pidimoloso. Egeeseelone yayoo daga Yu odoosuga pidiloso see Yu odoonee sabolo ka pidimoloso.

¹⁷ Esiga to tekepo hagoso Godeeyo howo woola tekepo badalai goo ee ka yilige bugu moloso. Egeesi ma kulodu tekepo badalai goo hagee hedebe tei tolosoo badalai goo omaga ka moloso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, "Godeeye tekepo odoosuga deli odoosuga diba ee diesoo tei too goo maga gie badeli tolone ka dosoo."

Godeeyo kamana goo

¹⁸ Esiga Godeeye kamana goo ee Kei mi ma dokodooga yimapoo miligi pieli odoosuga susuga mapoo, osoloso goo tokenee teli odoosuga susuga mapoo ka eligimoloso. Bei, odoosuga hagee biasoo goo tokenee tolone tei goo ee mada mageliso.

¹⁹ Esino odoosuga susuga oso Godeeyo goo ee medee gooleedalai tebiliso. Bei, Godeeye o goo dimapoo eligiso.

20 Edebeeyo Godee koo egeli. Esino mipoo hagee bei mooloogoloso abaga simino epedee hamapoo, bi susuga Godeeye moodoo ee ogolone, yayo kitulugu kookaiyo osee meli sabolo, osoloso o goo ee ka gooleedoso. Esiga edebeeyo dieso nediliyo diba Godee gooleedele dee takalai koo tebili.

21 Esiga diba Godeeyo goo gooleedoona, diayo o hu dokodoo koo poudili. Osoloso diayo yimapoo goomoga to koo takeli. Esino dibada goo goolee ee diya tokenee, osoloso dibada sooloo ma kulodu tokenee poloso diya neliga moloso.

22 Osoloso diba dieso nediliyo takolone diba goo medee gweli odoo deliso. Esino diba goo medee koo gweli odoo.

23 Esiga diayo kookaiyo gie badeli Godeeyo hu dokodoo poudoolone yimapoo goomoga tenelai goo ee poogoloso, see gamenee godee dadabayo moodoo mapoo goomogolone debeliso. Gamenee godee dadabayo moodoo ee odoo mudu too, osoloso sówo mudu too, osoloso galayo mudu too, osoloso hebiseyo mudu too.

24 Esiga dieso dima kulodu goo hageesi tolone doboome, Godeeye diba goo tokenee mapoo hologooso. Osoloso ee ma kulodu odoo susuga oso dieso goomoga goo ee

dodolone, dibada suso goo tokenee tolone debeliso.

25 Osoloso diayo tei Godeeyo goodee mapoo tei talai ee poogoloso, see gamenee goo mapoo tei toloso ee dodolone debeiso. Egeeseelone diayo bi susuga moodeli Godee mapoo tei telaga poogooso. Esino bi yayo moodoo mapoo tei toloso ee dodolone, dia hu dokodoo poudoolone debeiso. Esino hedebe Godeeyo hu dokodoo kookaiyo osee poudoolone dabalai tekepo. Goo hagee tei goo.

26 Esiga odoo hagee bi-aso goo hageesi tolone debelisee ee ogoloso, Godeeye diba dia goo tokenee ma kulodu dabalame hologooso. Goo egeesi maga soboso omo dio poogoloso see emegei sobo sabolo goo heli tolone debeliso.

27 Egeeseelone giso nose osobo dio poogoloso see emegei giso sabolo goo heli tolone debeliso. Esiga diba goo tokenee hageesi tolone debeiga, goo tokenee eyo nei dia suso teliso.

28 Esemee odoo hagee bi-aso Godeeyo goo ee diya boobado bugume, nei Godeeye diba goo tokenee talame gweli goo ma kulodu dabalame hologooso. Goo egeesi maga Godeeye takolone, goo egeesi na moodeeye dino, diayo goo egee moodoolone debeliso.

²⁹ Esiga dima kulodu goo tokenee hageesi oso bei ka moloso. Goo ee goo tokenee, osoloso bi diya goomegeli goo, osoloso kweli goo, osoloso emegei wooloomali goo, osoloso emegei sabolo toso agadigeli goo, osoloso gamenee takeli goo, osoloso emegei dimapoo tokenee gweli goo, osoloso emegei dia goo takeli goo,

³⁰ osoloso emegei miligi galo takeli goo, osoloso Godee mapoo hegili goo, osoloso manali goo, osoloso eyo nediliyo yo tekepo dolone si howeli goo, osoloso goo tokenee dia talame moodeli goo, osoloso ama dio owee dio eyo to mapoo mesilega pegeli goo oso.

³¹ Osoloso diba goo medee koo gweli odo. Osoloso diba dieso to edidi magoo koo dedeli odo. Osoloso diba dia soosoo koo gweli odo. Osoloso diba emegei koo sooloo deli odo.

³² Esiga Godeeye goo hageesi tolone debeli odo ee dia tokenee eyo nei toloso wedileiso dee takeli goo ee, diba gooleedooso. Esino diba goo tokenee egeesi tolone dobolone, see o odo oso goo egeesi moodoo ee ogoloso dimapoo takolone, niba goo medee tekepo tolone do, dee takeliso.

2

Godee yo goo medee midili odo

¹ Nee odooso goo tokenee too ee ogoloso nayo wulo goo gooleeso o goo midiliso. Esino nayo takolone, Godeeye amapoo mo goo tokenee eyo nei tenalai eyo bei me, dee takalai tebile. Bei, nayo takolone, Godeeye nee odoowo goo tokenee eyo nei tenalai tekepo, dee takeliso. Esino goo egeesi taka maga, Godeeye nee goo tokenee eyo nei tenalai tekepo deliso. Bei, nonosee goo tokenee hedebe egeesee teliga.

² Esino Godeeye tokenee teli odo eyo goo medee midili goo ee, iba gooleedooso.

³ Esiga nayo emegei dia goo midilone badolone, see nayo goo tokenee hedebe egeesi masi tomo siloga, no Godeeye kamana maga kasee pia dabalaisomo?

⁴ Esino Godeeye nee goo goolee su wudulame no sooloo dolone mesie sabolo bamoloso. Esino no yayo sooloo deli goo ee goo mauwe deliso. Bei, Godeeye sooloo deli goo oso nayo goo tokenee teli ee pagalame egee ido du goo ee, no gooleedeleyo?

⁵ Esino nee sooloo ma kulodu koo mesili goo sabolo, osoloso goo goolee su wudulega pegeli goo oso Godee kamanalame ka moodooso. Esiga Godeeye kamana goo oso sibilei biame mapoo, yayo namapoo nei dala toowa tenelaiso. Goo egeesi maga biame omapoo yayo

goo medee teiba midili goo ee woola yilige bigileiso.

⁶ Esiga Godeeye edebeeyo goo moodoo eyo nei ee medee tobuloso pileiso.

⁷ Esiga edebeeyo mesie sabolo goo tekepo tolone dobolone, Godeeye diba o howo woola odo tekepo dalai goo sabolo, osoloso yayo gie badeli teneli goo ee esilone dogo, nei Godeeye dimapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelaiso.

⁸⁻⁹ Esino edebeeyo dieso goomoga goo ee tolone tei goodee ee gowooloso see goo tokenee tolone dogo, nei Godeeye komonolone dimapoo dala tenelaiso. Egeeseelone yayo daga Yu odo mapoo dala teneloso, see hamamee Yu odoonee mapoo dala tenelaiso.

¹⁰ Esino Godeeye odo goo tekepo teli ee dokodoo poudoolone dimapoo mesie goo tenelaiso. Egeeseelone yayo daga Yu odo mapoo egeesee moodooloso, osoloso see hamamee Yu odoonee mapoo egeesee moodoolaiso.

¹¹ Bei, Godeeye odo susuga dia goo ee medee midileiso. Yayo wulo goo hediliwe midileime.

¹² Esiga Yu odoonee odo agayo Moseseeye tei magoo goo ee gooleedelega dobolone goo tokenee tolone dogo, diba nosee dia goo tokenee eyo nei talaiso.*

Osoloso Yu odo onosee, odo agayo Moseseeye tei magoo goo ee gooleedoloso dobolone see goo tokenee tolone dogo, Godeeye tei magoo goo sabolo tobulone dia goo tokenee eyo nei dimapoo tenelaiso.

¹³ Bei, wulo tei magoo goo ee duloso debeli odo diba Godeeyo howo woola tekepo koo doso. Esino odo agayo tei magoo goo ee duloso mesimo silesibili odo ee Godeeyo howo woola tekepo doso.

¹⁴ Esiga Yu odoonee ee Moseseeye tei magoo goo ee diba gooleede. Esino diayo goo tolone dobolone Moseseeye tei magoo goo oso taka sabolo tobuloso tolone dogo, goo oso dia goo tokenee sabolo osoloso goo tekepo gooleedoloso egee do goo ee eligiliso.

¹⁵ Goo egeesi maga iba ogoso, tei magoo goo ee dibada sooloo ma kulodu olo hoguguloso ka doso. Bei, diayo goo tokenee toga, dia goo goolee oso dimapoo ebili goo teneliso. Osoloso nei diayo goo tekepo toga, dimapoo goomoga goo teneliso.

¹⁶ Goo hagee goo midilei biame mapoo woola yilige bigileiso. Bei, biame omapoo Godeeye Yesu Keliso maga odo susuga dia goo ee midilone, dia mada goo ee woola yilige bigileiso. To tekepo ayo hagee takoo oso

2:6: Psa 62:12; Prov 24:12; Mat 16:27; 2Kol 5:10 **2:8-9:** 2Tes 1:8 * **2:12:** Godeeye Yu odoonee dia goo midiga, yayo Moseseeye tei magoo oso midileime. Esino diayo goo tekepo talame gooleedoo goo oso dia goo yayo midileiso. **2:14:** Diye 10:35

goo hagee ka takooso.

*Yu odoo sabolo osoloso
tei magoo goo sabolo*

17 Esiga ayo Yu odoo nimapoo taka. Niba niso nediliyo tei Yu odoo dolone, Moseseeye tei magoo mapoo kibiloso debeli odoo deliso. Osoloso niba niso nediliyo Godee koola ogolone debeli odoo dolone si howeliso.

18 Osoloso Godeeye goomoga goo ee, niba olo gooleedooso. Bei, niba tei magoo ee hesigaloso goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee ogoloso gooleedalai ee niba olo gooleedooso.

19 Osoloso niso nediliyo takolone niba odoo howo neliga ee eli eligili odoo, dee gweliso. Osoloso neliga ma kulodu debeli odoo dia gadeebugu masi, dee gweliso.

20 Osoloso niba nosee goo medee koo gweli odoo sabolo, osoloso Godeeyo goo gooleedele poogoo odoo ee eligilei teiba, dee gweliso. Bei, niyo takolone, "tei magoo ee nimapoo teneeso doloso see tei goodee susuga ee niba olo gooleedooso," deliso.

21 Esino niba kasi maga odoo abono eligilone see nisono eligilega ka pegeliyo? Bei, niso takolone, "Emegei dia bi heli na te," dee takeliso. Esino niba see adaba bi heli tolone ka doso.

22 Osoloso niyo takolone, "Adaba sobo sabolo osoloso

giso sabolo goo heli na te," dee takeliso. Esino niso goo egeesi tolone ka doso. Osoloso see gamenee godee dadabaya moodoo mapoo diya gowoolone debeliso. Esino niba see gamenee godeeyo moso mapoo dileso bi heli tolone ka doso.

23 Esiga niba niso nediliyo si hoowolone tei magoo goo ee gooleedoo, dee takeliso. Esino niyo tei magoo goo ee gababia maga Godeeyo hu tokenee peliso.

24 Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

"Yu odoo niyo goo tokenee tolone debei ee ogoloso nei Yu odoonee oso Godee maga to tokenee takeliso," dee takaso.

25 Tei takoo, no tei magoo goo ee dodolone badoga, kolo kweli goo* oso no pidileiso. Esino nayo tei magoo ee gababuoga, no Godeeyo howo woola kolo koole poogoo odoo masi badalaiso.

26 Esiga kolo koole poogoo odoo oso tei magoo ee medee dodolone badoga, yo Godeeyo howo woola kolo koo odoo masi badalaiso.

27 Esiga Yu odoo nimapoo tei magoo goo sabolo osoloso kolo kookeli goo sabolo osee moloso. Esino niba tei magoo gababiliso. Goo egeesi maga edebeeyo kolo koolega poogoloso tei magoo

2:20: 2Tim 3:5

2:21: Mat 23:3-4

2:24: Isa 52:5

* 2:25: *kolo kweli goo*

- Yu odooso diba Godeeyo odoo doloso debeli goo ee eligilame dia kolo ka kweli.

2:26: Gal 5:6

ee dodolone badoga, odoo egee biaso niba odoo tokenee dalaiso.

²⁸ Nayo kolo kooloso egee bado goo oso no tei Yu odoo dee koo seeso. Bei, tei Yu odoo doloso badalai goo ee wulo kolo ma dokodoo koo moloso. Osoloso tei kolo koolai goo sabolo wulo kolo ma dokodoo koo moloso.

²⁹ Esino tei Yu odoo dalai goo ee egeesi moloso. Edebeeyo Godeeyo howo woola tekepo badoga, goo oso yo tei Yu odoo doloso ka badoso. Osoloso tei kolo kweli goo ee wulo kolo ma dokodoo koo moloso, esino Dio Tei oso odoo sooloo ma kulodu opusomo dee ka seli. Esiga odoo egeesee seli ee odoo maga goomoga tolone koo doso, esino Godee maga goomoga tolone ka doso.

3

¹ Esiga Yu odoo doloso badalai goo mapoo, goo tekepo kasi molosomo? Osoloso kolo kooloso badalai goo mapoo, goo tekepo kasi molosomo?

² O. Goo tekepo bei moloso. Goo daga malalo hagoso. Godeeye o to ee Yu odoo mapoo teneeso, diayo medee balame.

³ Esino Yu odoo aboso Godeeyo to mapoo dedele poogooso. Esino Godeeye nei yayo to edidi magoo goo ee poogoloso, see dimaga miligi pileisomo?

⁴ Haye, egeesee selaimo. Bei, hedebe Godee yino tei goodee takeli. Esino mi odoo

susuga iba wulo gamenee takeli odoo. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godee, nayo to takooga, edebeeyo duloso nayo tei goodee takeli deliso.

Osoloso edebeeyo nee goo midiga, nayo dagadileiso,” deliso.

⁵ Esiga iyo goo tokenee egee tomolo oso Godeeye tei goo egee tomolo goo ee woola yebuguga, iyo kasee takalaisomo? Godeeye ibada goo tokenee eyo nei tenelai tekeponee, dee takalaisomo? (Goo tokenee gweli egee mi odooso gweliso.)

⁶ Haye, Godeeye ibada goo tokenee eyo nei tenelai tekepo. Bei, Godeeye Yu odoo ibada goo tokenee eyo nei tenele poogooga, yayo odoo susuga dia goo midilei tebileime.

⁷ Esiga edebeeyo egeesee takalai malaiso, “Ayo gameenee takeli goo oso Godeeye tei goodee egee takomolo goo ee woola yilige bigiliso. Esiga goo tokenee ayo teli oso Godeeyo goo tekepo sabolo, osoloso Godee yo toowa doloso egee bado goo ee eligiga, nei mo goo tokenee eyo nei amapoo tenelai tekeponee,” dee takalai malaiso. Esino goo hageesi goolai tekeponee.

⁸ Osoloso see edebeeyo egeesee takalai malaiso, “Iba goo tokenee tolone

dobomo. Egeesee seega, goo tekepo peledabalaiso,” dee takalai malaiso. Esino goo egeesee goolai ee diya tokenee. Esino odoos aboso takolone, goo hagee ayo eligi dolone, mo hu sabolo gamenee takeliso. Esiga odoos hagee bia dimapoo Godeeye dia goo tokenee eyo nei tenelai tekepo.

Odoos heeso Godeeyo howo woola tekepo koo badoso

⁹ Esiga Yu odoos ibano tekepo odoos doloso dobolone, Yu odoonee ee tokenee odoos dolone ka dosomo? Hagee, egeesinee. Egeesi ma kulodu ayo nimapoo olo takaso, Yu odoos sabolo osolosoo Yu odoonee iba susuga hodoboo goo tokenee ma kulodu osee doso.

¹⁰ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Odoos heeso Godeeyo howo woola tekepo koo badoso.

Tei takoo, odoos hee mauwe.

¹¹ Osolosoo tei takoo, Godeeyo goo gooleedoo odoos hee mauwe.

Osolosoo tei takoo, Godee esieli odoos hee mauwe.

¹² Bei, odoos susuga oso Godee maga miligi pialoso diya tokenee polosoo ka doso.

Egeesi ma kulodu tei, tekepo badeli odoos hee mauwe.

¹³ Osolosoo diayoo to keli goo ee odoos bi ma kuloduga hune kokeli egeesi masi molosoo.

Osolosoo diayoo to kei omapoo wulo gameenee goo takolone debeliso.

Osolosoo dia to ee saso odoos peli masi molosoo, esiga to oso odoos mapoo dala teneliso.

¹⁴ Osolosoo diba biame susuga emegei dimapoo heiga sabolo dobolone to tokenee takolone debeliso.

¹⁵ Osolosoo diba emegei wooloomalame mopoodoo dolosoo silesibiliso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu diayoo dulone, dala goo sabolo hegi goo sabolo emegei dimapoo teneliso.

¹⁷ Esiga emegei sabolo mesie dabalai goo ee diba gooleedele.

¹⁸ Esiga tei Godeebolo ebili goo ee dimapoo mauwe.”

¹⁹ Iba gooleedoosoo, Moseseeye Godeeyo tei magoo ee Yu odoosoo tei magoo goo omapoo mesimo silame dimapoo teneeso. Bei, tei magoo hagosoo odoos susuga mipoo hamapoo debeli dia goo tokenee ee ogolosoo gooleedolosoo, see Godeeye kamana ma hemidu

dabalame ka tenee. Esiga goo midilei biame mapoo iba iso nediliyo pidilame, Godee mapoo to nei takalai tebileime.

²⁰ Bei, iyo wulo tei magoo goo ee deedeega, goo oso iba Godeeyo howo woola odoo tekepo dalaima. Esino tei magoo oso ibada goo tokenee ee imapoo woola yilige bigiliso.

Godeeyo howo woola tekepo badalai

goo ee tei too goo maga siboso

²¹ Esiga iyo tei magoo ee dodolone debei maga Godeeyo howo woola odoo tekepo doloso koo doso. Esino Godeeye eli hee maga imapoo yebuguso, iyo o howo woola tekepo doloso badalai goo ee. Eli hee egeeyo goo maga Godeeye To Magoo Booka Nape mapoo hogugu moloso.

²² Esiga iyo Lodee Yesu Keliso mapoo tei teli goo maga, nei Godeeye iba o howo woola odoo tekepo deliso. Esiga Yu odoo sabolo osoloso Yu odoonee sabolo iba susuga eli hedebe hamaga gie badeli talaiso.

²³ Bei, odoo susuga iba goo tokenee olo tooso. Esiga Godeeye toowa doloso egee bado goo sabolo koo tobuoso.

²⁴ Esino Godeeye iba sooloo dolone wulayo pidili goo maga, Owolo Yesu Kelisoye iba gilimadoloso ibada goo tokenee eyo nei

yayo tooso. Goo egeesi maga nei Godeeye iba o howo woola odoo tekepo deliso.

²⁵ Esiga Godeeye Owolo Yesu Kelisoye ibada goo tokenee eyo nei mapoo talame meiyee diso, iba Godeeye kamana maga peegoo peledabalame. Egeesi ma kulodu Yesu Kelisoye ibada goo tokenee eyo nei talame, yayo taso. Esiga iyo goo omapoo tei toga, nei Godeeye iba o howo woola odoo tekepo dalaiso. Esiga goo hagoso Godeeye goo medee teiba midili goo ee ka eligiso. Bei, daga hoogoo edebeeyo goo tokenee tolone doboome, Godeeye diba diya sooloo dolone dia goo tokenee eyo nei dimapoo tenele.

²⁶ Esino epedee hamapoo Godee eyo goo medee teiba midili goo ee ka eligiso. Osoloso yayo takolone, odoo Yesu mapoo tei teli ee o howo woola tekepo deliso.

²⁷⁻²⁸ Esiga iso nediliyo si howalai eyo bei molosomo? Haye, mauwe. Bei, hedebe tei too maga iba Godeeyo howo woola tekepo ka doso. Esino iyo tei magoo ee dodolone debei maga koo seeso.

²⁹ Egeesi ma kulodu iba tei toso, Godee yo hedebe Yu odoo dia Godeenee. Esino Godee yo Yu odoonee sabolosee dia Godee doloso ka badoso.

³⁰ Egeesi ma kulodu Godee hedebe. Osoloso iba o howo

woola tekepo dabalai eli hedebe hagoso. Yu odo sabolo, osoloso Yu odoonee oso hedebe Yesu mapoo tei too maga Godeeye diba o howo woola odo tekepo dalaiso.

³¹ Esiga tei too goo maga Godeeyo howo woola tekepo dabalame eligi goo oso tei magoo ee goonee deesomo? Haye, egeesee koo seeso. Esino goo ayo eligi oso tei magoo ee goo toowa doloso eligiliso.

4

Eibalahameeye tei too goo ogoloso

Godeeye yo odo tekepo diso

¹ Esiga ibada amawe Eibalahameeyo goo maga kasee takalaisomo? Yo mi odo iba egeesi masi. Esino kasee maga yo Godeeyo howo woola odo tekepo dee ka siyo?

² Goo yayo moodoomo silee oso yo Godeeyo howo woola tekepo badebei diepi, goo oso eyo nediliyo si howalai bei meliyo. Esino yo Godeeyo howo woola eyo nediliyo si koo howeli. Bei, yo eyo goo moodoo maga tekepo doloso ka badele.

³ Esino bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Eibalahameeye Godee mapoo tei teme,
Godeeye yayo tei too ee ogoloso o howo woola yo odo tekepo diso.”

⁴ Egeesi ma kulodu ede-beeyo o tou too eyo nei egee to ee emegei di binee. Esino yayo o tou too eyo nei oso.

⁵ Esino edebeeyo goo tekepo tomo sili maga Godeeyo howo woola yo odo tekepo dalaime. Esino hedebe tei too goo maga Godeeye odo egee o howo woola odo tekepo dee ka somoloso.

⁶ Esiga Godeeye ede-beeyo goo tekepo tomo sili ee hesigelega poogoloso yimapoo goomogolone yo odo tekepo deli goo ee, Deibidiye Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

⁷ “Edebeeyo o goo tokenee ee Lodeeye hapoloso boobado buguga,
yo goomoga sabolo badalaiso.

⁸ Osoloso edebeeyo o goo tokenee ee Lodeeye hesigelega poogooga,
yo goomoga sabolo badalaiso.”

⁹ Egeesi ma kulodu goomoga goo hagee hedebe Yu odo mapoo ka molosomo? Haye. Yu odoonee sabolosee mapoo ka moloso. Bei, iyo daga olo takaso, Godeeye Eibalahameeye tei too ee ogoloso o howo woola yo odo tekepo diso.

¹⁰ Esino kopolone Godeeye Eibalaham yo o howo woola odo tekepo dee ka takayo? Yo kolo kooloso badoboome ka takayo? O kolo koolega badoboome ka

takayo? Esino ee ma kulodu yo kolo koolega bado-boome, Godeeye daga yo o howo woola olo odoo tekepo diso.

¹¹ Esiga Eibalaham yo kolo koolega badolone Godee mapoo tei teme, yo olo odoo tekepo diso. Osoloso hamamee o kolo kooso, yayo Godeeyo howo woola odoo tekepo doloso badebei goo ee eligilame. Goo egeesi maga edebeeyo kolo koolega dobolone, diayo tei too goo omaga odoo tekepo doloso dogo, odoo egee bia dia ama ee Eibalahamso.

¹² Osoloso edebeeyo kolo kookooloso dobolone, Eibalaham masi Godee mapoo tei toloso dogo, odoo egee bia nose Eibalahameeyo owolo dio doloso ka doso. Egeesi ma kulodu Eibalaham yo kolo koolega badolone, Godee mapoo tei tooso. Goo egeesi maga yo dibada amawe doloso ka badoso.

Godeeye to edidi magoo goo ee Eibalahameeye tei too maga tooso

¹³ Esiga Godeeye Eibalaham mapoo osoloso amawe dio mapoo to edidi magolone, mipoo hagee dimapoo tenelaiso, dee takaso. Egeesi ma kulodu goo hagee Eibalahameeye tei magoo deede ee ogoloso ka takele. Esino Eibalahameeye Godee mapoo tei too goo ee ogoloso, yo odoo tekepo

diso. Esiga Godeeye to edidi magoo hagee yimapoo ka taka.

¹⁴ Esiga edebeeyo Godeeye to magoo hagee wulo tei magoo goo ee deede maga ka too diepi, nei tei teli goo ee goo mauwe meliyo. Osoloso Godeeye Eibalaham mapoo to edidi magoo goo onosee goo mauwe meliyo.

¹⁵ Bei, tei magoo oso tei magoo gababili odoo mapoo Godeeye komonolone nei teneliso. Esino tei magoo mauwe daga, edebeeyo tei magoo ee gababileime.

¹⁶ Goo egeesi maga tei teli goo oso goo toowa ka moloso. Bei, Godeeye iyo tei too goo ee ogoloso yayo to edidi magoo goo ee imapoo wulo wulayo tenelaiso. Egeeseega Moseeeye tei magoo dedeli Yu odoo sabolo, osoloso Yu odoonee dima kulodu edebeeyo Eibalahameeye tei toloso badebei egeesi masi dogo, to edidi magoo hagee dia. Bei, Eibalaham yo tei telaga odoo susuga ibada ama yoso.

¹⁷ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Eibalahameeyo goo maga egeesee takooso,

“Ayo no mi odoo susuga dia ama doloso badalame olo hesiaso,” diso.

Esiga Eibalahameeye Godee mapoo tei too maga goo hagee olo peledabaso. Esiga Godee hagee odoo wedia hogaduloso gie badeli teneli

yoso. Osoloso bi dia peled-abalame moodeli Godee hedebe yoso.

¹⁸ Egeesi ma kulodu Godeeye Eibalaham mapoo to edidi magolone egeesee takaso, “Nayo mi odoosuga dia ama dolosobadalaiso,” dee takeme, nei Eibalahameeye goo omapoo goo goolee bakadio delega, wulo tei toloso bameleeso. Bei, Godeeye see yimapoo egeesee takaso,

“Namawe dio oso diya baloga ee hesigilei tebileime,” dee takaso. Esemee Eibalaham yo holo soomagelega adaga polosobadolone, to Godeeye taka mapoo tei tooso.

¹⁹ Egeesi ma kulodu Eibalaham yo adaga polosobadebei ee dugo 100 tugodalai koola tabaso. Yo ki me poogoloso ta masi badebeiso. Osoloso osobo Sela yo holo soomagelega deme toboloso olo adaga polosobadebeiso. Esino Eibalahameeye to Godeeye taka mapoo tei too goo ee pegelega medee kibiya osee meleeso.

²⁰ Osoloso Godeeye yimapoo to edidi magoo goo mapoo tei toloso badolone, yo goo goolee bakadio delega badebeiso. Osoloso yayo tei too oso yimapoo kitulugu teneme, yayo Godee mapoo goomoga poudooso.

²¹ Osoloso yayo egeesee gooleeso, “Godee eyo amapoo to edidi magoo goo

ee moodolai yo teiba,” deliso.

²² Esiga Godeeye Eibalahameeye tei too goo ee ogoloso yo o howo woola odoosotekepo deliso.

²³ Esiga to hagee hedebe Eibalaham mapoo takele.

²⁴ Esino goo hagonosee imapoo takaso. Bei, ibolosee Godeeyo howo woola odoosotekepo diso, iyo ibada Lodee Yesu Keliso ta maga hogadi Godee yimapoo tei teme.

²⁵ Esiga Godeeye Yesu ibada goo tokenee maga talame teneeso, yayo toloso see hogadi goo omaga iba Godeeyo howo woola odoosotekepo dalame.

5

Godeeyo howo woola odoosotekepo dolosobadalai

¹ Esiga iyo Godee mapoo tei too goo maga iba Godeeyo howo woola odoosotekepo doloso ka doso. Esiga ibada Lodee Yesu Kelisoye goo moodoo maga iba Godeebolo mesie sabolo ka doso.

² Bei, iyo tei too goo maga Kelisoye iba Godeeye sooloo dolone pidili goo mapoo gili-mado simiso. Esiga iba Godeeye sooloo dolone pidi goo ee ma kulodu dobolone, Godeeye toowa dolosobadeli mapoo yibolo hodobo medee tekepo dabalai goo omapoo, iba goomoga sabolo dulone bolone ka doso.

³ Iba goo hedebe omapoo goomogolone koo doso.

Esino dala goo imapoo siboga, goo omapoo onosee iba goomegeliso. Bei, dala goo hagoso iba kibiloso dabalaiso.

⁴ Osoloso medee kibiya badeli goo oso Godeeye iba teiba dolone imapoo goomegeliso. Osoloso Godeeye iba teiba dolone imapoo goomogoga, goo oso gie badeli pidilei oso sibilei goo mapoo dulone goomoga sabolo bolone dabalame seliso.

⁵ Osoloso dulone bolone dabalai goo hagoso goo mauwe malaime. Esiga goo omaga iba goohele sabolo dabalaima. Bei, Godeeye o Dio Tei imapoo tenee maga, yayo diya sooloo deli goo ee ibada sooloo ma kulodu teneega.

⁶ Egeesi ma kulodu iba iso nediliyo pidilei tebile neme, Kelisoye iba pidilame Godeeye biame magoo mapoo simiso, yayo goo tokenee temelee odoo iba halo talame.

⁷ Odoo heeso odoo medee teedee badeli eyo gie badeli pidilame talai ee kalawa toowa. Esino a gooleedele, odoo heeso odoo tekepowo gie badeli ee pidilame talai malaiso.

⁸ Esino Godeeye yayo sooloo deli goo toowa ee eligilone, Owolo Yesu Keliso meiye diso, iba goo tokenee ma kulodu osee doboome iba halo talame.

⁹ Esiga Kelisowo ta maga iba Godeeyo howo woola

odoo tekepo diga, Kelisoye iba Godeeye kamana maga gilimadoloso peegoo dilei goo ee iba diya gooleedooso.

¹⁰ Esiga iba Godee mapoo ha tolone osee doboome, Owolo Yesu Kelisoye ta maga yayo iba see o odoo diso. Esiga iba tei o odoo dolone Kelisoye ta maga hogadoloso gie badeli too omaga see ibada gie badeli pidilei goo ee, iba diya gooleedooso.

¹¹ Osoloso goo hedebe ogoso koo moloso. Esino iba noseepedee Godee mapoo diya goomogoso. Bei, Godeeye ibada Lodee Yesu Keliso maga iba tei olo o odoo diso.

*Adameeye teli goo tosi-bume,
Kelisoye gie badeli tosimi*

¹² Esiga odoo hedebe Adameeye goo tokenee too maga goo tokenee susuga mipoo hamapoo simiso. Osoloso goo tokenee oso teli goo tosimiso. Goo egeesi maga odoo susuga oso dia goo tokenee eyo nei ee tolone wediliso. Bei, odoo susuga oso goo tokenee olo tooga.

¹³ Esiga Moseseeye tei magoo goo ee peledebelega molome, odoo susuga oso goo tokenee tolone debeiso. Esino egeesi ma kulodu Godeeye dibada goo tokenee ee hesigele. Bei, biame omapoo tei magoo goo ee mauwega.

14 Esino Adam maga bei mooloogoloso abaga sibulone, Moseseeye badebei biame omapoo odoo susuga oso Adameeye goo moodoo maga wediaso. Egeesi ma kulodu Adameeye Godeeye tei magoo gababia egeesi masi hee diayo gababile. Esino diba susuga wedimo simiso.

Adameeye eli abo maga Kelisoye hamamee simi egeesi masi badebeiso.

15 Esino Godeeye wulayo emegei dolone tenee sabolo, osoloso Adameeye goo tokenee too sabolo hedebeenee. Bei, odoo hedebe Adameeyo goo tokenee maga teli goo oso odoo susuga mapoo simiso. Esemenei Godeeye wulayo emegei dolone tenee sabolo, osoloso o howo woola tekepo badeli goo ee odoo hee maga odoo susuga mapoo simiso. Odoo egee Yesu Kelisoso.

16 Esiga Godeeye wulayo emegei dolone tenee goo sabolo, osoloso Adameeyo goo tokenee sabolo hedebeenee. Bei, Adameeye goo tokenee hedebe too maga, odoo susuga oso Dou mi mapoo dili eli omapoo debeiso. Esino Godeeye wulayo emegei dolone tenee maga, iba susuga goo tokenee ma kulodu debei biame mapoo, yayo iba o howo woola odoo tekepo diso.

17 Esiga odoo hedebeso goo tokenee too maga, teli goo oso odoo susuga wiligi

doloso badebeiso. Esino Godeeye wulayo emegei dolone tenee maga odoo tekepo deli oso kookaiyo badoboso gie badeli talaiso. Osoloso odoo hedebe Yesu Kelisoye goo moodoo maga, yayo wiligi doloso badeli mapoo dobolone, diayo wiligi odoo doloso yibolo hodobo bamalaiso.

18 Egeesi ma kulodu odoo hedebeso goo tokenee too maga tokenee eyo nei teli gooso odoo susuga mapoo simiso. Esino Kelisoye goo tekepo moodoo maga odoo susuga ee Godeeyo howo woola odoo tekepo doloso dimapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneliso.

19 Esiga odoo hedebeso Godeeyo to mapoo mesilega poogoo maga, odoo susuga ee goo tokenee teli odoo diso. Esino odoo hedebeso Godeeyo to mapoo mesie goo maga, odoo susuga ee Godeeyo howo woola odoo tekepo dalaiso.

20 Esiga Godeeye odoo mapoo o tei magoo goo ee teneeso, diayo goo tokenee bei egee tomolo ee hoodo agalame. Egeesi ma kulodu goo tokenee oso diya kauwume, nei Godeeye sooloo dolone pidi goo onosee abaga hoogoo diya kawuso.

21 Esiga goo tokenee oso odoo susuga ee wiligi doloso molone, odoo susuga mapoo teli goo oso meleeso. Esino epedee hamapoo Godeeye

sooloo dolone pidi goo oso wiligi doloso badolone, iba badoboso kookaiyo gie badeli talame ka ido duso. Bei, ibada Lodee Yesu Kelisoye goo moodoo maga iyo Godeeyo howo woola tekepo dabalai goo ee olo tooso.

6

Goo tokeneeso kitulugu ee woolooma

¹ Esiga iba goo tokenee osee tamalaisomo, Godeeye sooloo dolone pidili oso kauwulame?

² Haye, iba egeesee se-laime. Bei, iba Keliso sabolo taso. Esiga goo tokenee oso iba wiligi doloso koo doso. Esiga iba see kasalame goo tokenee ma kulodu osee ka dabalaiyo?

³ Egeesi ma kulodu niba gooledeleyo, iyo Yesu Keliso sabolo hedebe dalame howo olugu goo oso iba yibolo hodobo wedia goo ee ka eligiso?

⁴ Esiga iba howo olugu biame omapoo iba Keliso sabolo wediloso yibolo hodobo midoosooso. Osoloso Ma Godeeye o kitulugu toowa oso Keliso ta maga see hogadiso. Esiga iba nosee gie badeli dia ee ma kulodu ka silesibe.

⁵ Esiga iba howo olugu goo maga Keliso sabolo wediaga, yo ta maga hogadi egeesi masi iba nosee gie badeli dia mapoo hogadileiso.

⁶ Osoloso iba olo gooleedooso, ibada goo nape ee Kelisobolo homo bulubo magoo mapoo olo enigaso, goo toke-nee oso kitulugu ima kulodu egee molo ee me pagalame. Osoloso tokenee oso iba wiligi delega pagalame.

⁷ Bei, iyo Keliso sabolo wedia biame omapoo goo toke-nee oso kitulugu maga iba gilimadoloso peegoo peled-abaso.

⁸ Esiga iba tei toso, iyo Keliso sabolo wedia goo maga iba see gie badeli dia toloso yibolo hodobo dabalaiso.

⁹ Bei, Kelisoye toloso see hogadi goo ee, iba olo gooleedooso. Esiga yo see talaime. Bei, teli goo oso see yo dagadilei ee kitulugu mauwe.

¹⁰ Esiga Kelisoye hedebe ta goo omaga goo tokenee oso kitulugu ee wooloomaloso peegoo togobuguso. Osoloso yo epedee hamapoo gie badolone, Godeeyo goo ee dodolone ka badoso.

¹¹ Esiga niba nosee egeesee goolee. Niba wediloso goo tokenee oso niba wiligi doloso koo debeli. Osoloso Yesu Kelisoye nimapoo gie badeli teneeso, niyo Godeeyo goo ee dodolone dabalame.

¹² Esiga niba suso goomoga goo ee deedeeyaga, nibada su teli hagee tokenee oso wiligi doloso na debeeye dee.

¹³ Osoloso goo tokenee oso niba wiligi diyaga, nibada su ee goo tokenee mapoo na tenee. Esino nibada su oso goo

tekepo talame Godee mapoo tenee. Bei, Godeeye niba we-dia maga see gie badeli talai mapoo ido simiso.

¹⁴ Esiga goo tokenee oso niba wiligi doloso na debe-eye dee. Bei, tei magoo Gode-eye Moses mapoo tenee oso niba wiligi doloso koo doso. Esino Godeeye sooloo dolone pidi goo oso epedee niba wiligi doloso ka doso.

Goo tokenee poogoloso see goo tekepo mapoo mesimo silei

¹⁵ Egeesi ma kulodu tei magoo goo oso iba wiligi doloso koo doso. Esino epedee hamapoo Godeeye sooloo dolone pidili goo oso iba wiligi doloso ka doso. Esiga iyo goo tokenee osee tamalai tekepowa? Haye, iba egeesee selaime.

¹⁶ Bei, niyo mesiloso egee deedee du goo oso niba wiligi doloso egee do goo ee, niba gooleedeleyo? Egeesi ma kulodu niba goo tokenee mapoo mesiloso omapoo hamamee deedeega, niba wedileiso. Esino niyo Godeeyo to mapoo mesiloso omapoo hamamee deedeega, niba Godeeyo howo woola odoo tekepo dabalaiso.

¹⁷ Esiga niba daga goo tokenee mapoo mesiloso deedee siliso. Esino ayo Godee mapoo goomoga to taka. Bei, to tekepo oso nimapoo sibume, niyo medee kookoodoloso dobolone to omapoo mesilone debeliso.

¹⁸ Esiga niba epedee goo tokenee oso kitulugu maga peegoo peledoboloso see Godeeye niba wiligi doloso dobolone, yayo goomoga goo ee tolone ka doso.

¹⁹ Esiga to ayo nimapoo taka ee niba medee gooleedelega, ayo goo iyo gooleedoo maga ka wudu takooso. Esiga niba daga nei mauwe tou teli odoo masi dobolone, nibada su ee goo tokenee opusomo opusomo di ee talame teneliso. Esino niba nei mauwe tou teli odoo masi dobolone, epedee nibada su ee goo tekepo talame Godee mapoo tenee, niba tei o odoo doloso egee do goo ee woola yilige bigilame.

²⁰ Esiga niyo daga goo tokenee oso niba wiligi doloso gilimado di biame omapoo goo tekepo oso niba wiligi doloso gilimado dile.

²¹ Osoloso niyo goo tokenee too oso nei ogoo goo tekepo nimapoo ka tosiboba? Mauwe. Esino wulo nimapoo teli goo ono tosibiliso. Esiga goo daga niyo temelee oso epedee hamapoo nimapoo ebili goo ka teneeso.

²² Esino epedee hamapoo Godeeye niba tokenee oso kitulugu maga gilimadoloso peegoo peledabaso. Egeesi maga niba Godeeyo nei mauwe tou teli odoo doloso dobolone, o to mapoo mesimo silesiboso. Goo hagoso niba tei Godeeyo odoo doloso dobolone, badoboso

kookaiyo gie badeli goo mapoo egee gilimado du goo ee woola yilige bigiliso.

²³ Esiga goo tokenee eyo nei ee teli.* Esino Godeeye emegei di bi ee kookaiyo badoboso gie badeli ibada Lodee Yesu Keliso maga imapoo wulayo ka ten-emoloso.

7

Tei magoo goo oso iba wiligi doloso koo bamoloso

¹ Esiga tei magoo goo gooleedoo odoo emegei, niba olo gooleedooso, bei, odoo epedee gie hagee do ee tei magoo goo oso wiligi doloso bamoloso. Esino diba wedioga, tei magoo goo oso diba wiligi doloso balaima.

² Egeesi ma kulodu dio masi hagoso. Soboso giso obuloso badoga, yo tei magoo ee dodolone hedebe omo dio badalaiso. Esino omo toga, giso huli eyo tei oso yo wiligi doloso koo badoso.

³ Esino egeesi ma kulodu omo gie badolone see yayo giso hee mapoo obuoga, yo giso egee goo heli tooso. Esino yo omo toga, tei ogoso yo koo wiligi deeso. Esiga yo see giso hee mapoo obuoga, yo giso egee goo heli koo toso.

⁴ Esiga tei telaga odoo emegei, niba nose egeesi masi doso. Bei, Kelisoye ta maga niba nose odoo wedia masi doso. Goo egeesi

maga tei magoo oso niba wiligi doloso koo doso. Bei, tei magoo oso egee takoo goo ee odoo wedia mapoo koo takooso. Esino ta maga hogadi Kelisoye niba olo o odoo doloso ka badoso, niyo Godeeyo tou tolone dobolone homokoko masi ko palame.

⁵ Egeesi ma kulodu iyo daga suso goomoga goo ee dodolone silesibume, tei magoo oso iyo goo tokenee talame see abaga hoogoo goomoga toowa meleeso. Esiga tokenee goomegeli goo oso iba teli mapoo gilimado diliso.

⁶ Esino iyo Keliso sabolo wedia goo maga iba epedee tei magoo ma kuloduga peegoo peledoboloso ka doso. Esiga tei magoo kitulugu oso iba wiligi doloso koo doso. Osoloso iyo daga tei magoo goo ee dodomo sili maga Godee mapoo mesiloso silesibiso. Esino iba epedee Dio Tei oso kitulugu maga Godee mapoo mesimo ka silesiboso.

Godeeye tei magoo goo oso ibada goo tokenee ee woola eligiliso

⁷ Esiga iyo tei magoo goo omapoo kasee takalaisomo? Tei magoo goo ee tokenee goowo? Haye, tokenee goonee. Esino tei magoo hogugu hagoso mo goo tokenee ee amapoo woola eligiliso. Egeesi ma kulodu tei magoo hee oso egeesee

6:23: Loum 5:12, 15 * **6:23:** *teli* eyo bei ee suso talai ee koo takooso. Esino dioso Godee maga puloso Dou mi mapoo toodalai goo ee takooso. **7:4:** Loum 6:2, 11 **7:6:** Loum 8:2; 6:4 **7:7:** Exo 20:17; Deut 5:21

takooso, “Nayo emegei dia bi ee haga na goomege,” dee takooso. Esiga to hagee ayo hesigaloso gooleedooso, emegei dia bi goomegeli goo ee goo tokenee.

⁸ Esino goo tokenee oso tei magoo ma kulodu eli ogoloso goo tokenee talame sooloo hapsageli goo ee amapoo te-neeso. Esino tei magoo goo ee mauwe diepi, goo toke-nee onosee kitulugu mauwe meliyo.

⁹ Esiga ayo daga tei magoo goo ee gooleedelega badebei biame omapoo a goomoga sabolo badebeiso. Esino ayo tei magoo goo ee gooleedoloso badebei biame omapoo, ayo goo tokenee talame gilee goo ee bei mooloogooso.

¹⁰ Esiga ayo goolee tei magoo goo oso amapoo gie badeli tenelai gooleeso, esino oso amapoo wulo teli goo tosimiso.

¹¹ Egeesi ma kulodu to-kenee oso tei magoo ee ma kulodu eli ogoloso amapoo gamenee takoloso a teli mapoo ido diso.

¹² Esino tei magoo goo hagee medee tekepo, osoloso ee ma kulodu tokenee mauwe. Bei, tei magoo goo hagee Godee maga simi.

¹³ Esiga tei magoo ee ayo takolone tekepo deli ososee amapoo teli goo tosimisomo? Haye, tei magoo hagoso amapoo teli goo tosimibile. Esino goo

tokenee oso amapoo teli goo tosimiso. Bei, goo tokenee oso tei magoo ee ma kulodu tou tolone a tokenee mapoo gido diso. Esiga a epedee ogoso, goo tokenee ee diya tokenee.

Ibada sooloo ma kulodu ha egee tomolo eyo goo

¹⁴ Esiga iba gooleedooso, tei magoo goo ee Dio Tei maga siboso. Esino a mi odo. Esiga goo tokenee ta-lame goomegeli oso a wiligi doloso ka ido siloso.

¹⁵ Goo ayo teli eyo bei ee, a koo gooleedeli. Bei, ayo goo tekepo talame goomegeli goo ee koo teli. Esino goo tokenee ayo talame koo goomegeli ee teliso.

¹⁶ Osoloso goo ayo koo goomegeli ee moodeli oso, ayo tei magoo goo ee goo tekepo deeso.

¹⁷ Egeesi ma kulodu ayo goo tokenee tolone koo ba-doso. Esino tokenee ama kulodu egee molo oso goo tokenee ka tomoloso.

¹⁸ Esiga a gooleedooso, ama kulodu goo tekepo hee mauwe. Ayo suso goomegeli goo ee takooso. A goo tekepo talai ee goomegeliso, esino goo hagee talai a koo tebili.

¹⁹ Bei, ayo goo tekepo ta-lai doloso goomegeli goo ee telega, see goo tokenee ayo goweli ee teliso.

²⁰ Esiga ayo koo goomegeli goo ee toga, egee tei ayo koo toso. Esino tokenee ama ku-lodu egee molo oso ka toso.

21 Esiga a ogooso, ama kulodu goo hageesi moloso. Ayo goo tekepo tomo silei ee a goomogoga, goo tokenee oso a hamaga takeliso.

22 Esino egeesi ma kulodu a goomogolone, mo sooloo ma kuloduga Godeeye tei magoo goo ee tekepo deliso.

23 Esino mo sooloo ma kulodu ha teli goo osee moloso. Bei, suso goomoga goo oso ayo goo tekepo talai doloso goomegeli goo mapoo ha ka tomoloso. Goo egeesi maga goo tokenee oso a neliga moso ma kulodu toosooloso badebei masi ka badoso.

24 Esiga ye-ee, a diya gooholoso, a su hegi sabolo badoga. Mo suso a teli mapoo egee ido du, ee ma kuloduga odo agayo a peegoo ka tamagalaisomo?

25 Esino ayo Godee mapoo goomoga to taka. Bei, ibada Lodee Yesu Kelisoye a pidiliso.

Egeesi ma kulodu mo gooso Godeeye tei magoo goo ee dodomo silame goomegeliso. Esino suso goomoga goo amapoo egee molo oso a tokenee mapoo gido diliso.

8

Dio Tei oso wiligi doloso badalai goo

1 Esiga edebeeyo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso dogo, Godeeye dimapoo dibada goo tokenee eyo nei tenelaime.

2 Bei, tokeneeso kitulugu oso iba teli mapoo gilimado diso. Esino epedee Yesu Kelisoye kitulugu maga gie badeli teneli Dio Tei oso iba peegoo gilimado diso.

3 Egeesi ma kulodu tei magoo goo oso iba goo tokenee maga peegoo gilimado dilei tebile. Bei, suso goomoga goo oso tei magoo goo omapoo ki mauwe pegeli goo teneliso. Esino hedebe Godee yo teiba. Esiga yayo Owolo mipoo hamapoo meiye diso. Esemeyo goo tokenee teli mi odo iba egeesi paso. Osoloso yayo ibada goo tokenee eyo nei ee toloso taso. Esiga Godeeye goo tokenee oso kitulugu ee guobuguso.

4 Esiga Godeeye goo hagee moodooso, iso goomoga goo ee telega dobolone, Dio Tei mapoo mesilone iyo tei magoo oso takolone tekepo dee takeli goo ee talame.

5 Esiga suso goomoga goo mapoo dodomo sili odo ee hedebe suso goomoga goo ee talai ono goolee sabolo silesibiliso. Esino Dio Tei mapoo dodomo silesibili odo ee hedebe Dio Tei oso goomoga goo ee talame goolee sabolo silesibiliso.

6 Egeesi ma kulodu edebeeyo suso goomoga goo ee talame goolomo siloga, yo talaiso. Esino Dio Tei oso goomoga goo ee talame goolomo siloga, yo gie badeli sabolo osoloso mesie goo talaiso.

7 Esiga suso goomoga goo tomo silesibili odoo oso Godee mapoo ha tomoloso. Bei, odoo egeesi oso Godeeye tei magoo mapoo dodomo silesibilei diya gowoolone, tei magoo ee dadalai koo tobuoso.

8 Goo egeesi maga suso goomoga goo mapoo dodomo silesibili odoo maga Godeeye goomoga goo talai koo tobuoso.

9 Esino egeesi ma kulodu suso goomoga goo oso niba wiligi doloso koo gilimado silesiboso. Esino Godeeyo Dio Tei nima kulodu egee bado oso niba wiligi doloso ka gilimado silesiboso. Esiga edebeeyo Kelisowo Dio Tei me badoga, yo tei Kelisowo odoonee.

10 Goo tokenee eyo nei oso nibada su mapoo teli goo tosibileiso. Esino Kelisoye nima kulodu tei badoso. Esiga nibada dio ee gie badoso. Bei, Godeeye niba o howo woola odoo tekepo diso.

11 Esino nibada su ee wedioga, Godeeye o Dio Tei maga nibada su wedia mapoo see gie badeli tenelaiso. Bei, Yesu Keliso ta maga see hogadi Godee o Dio Tei ee nima kulodu badoga.

12 Esiga tei telaga odoo emegei, goo tokenee ibada suso goomegeli goo oso iba wiligi doloso koo bamoloso. Esiga iyo goo tokenee talai goo eyo bei mauwe.

13 Bei, niyo goo hageesi tomo silesiboga, niba talaiso.* Esino niba Dio Tei oso kitulugu maga goo tokenee niyo goomegeli goo nima kulodu egee molo ee wooloomaga, niba badoboso kookaiyo gie badalaiso.

14 Bei, odoo Godeeyo Dio Tei oso wiligi doloso ido duga, odoo egee bia ee tei Godeeyo owolo dio doloso ka doso.

15 Esiga Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iba nei mauwe tou teli odoo dolone Godeebolo obulone dabalame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee ogoso pidi maga iba owolo dio dolone yimapoo “Ma, mo Ma,” dolone ka doso.

16 Osoloso Godeeyo Dio Tei oso iba Godeeyo owolo dio doloso egee do goo ee ibada sooloo ma kulodu takoomoloso.

17 Esiga iba Godeeyo owolo dio doloso hagee do goo maga, goo susuga Godeeye imapoo tenelame to edidi magoo ee iyo hamamee talaiso, Kelisoye too egeesi masi iyo talaiso. Bei, iba Kelisoye dala too eyo su ee iyo toga, iba noseeyo yibolo hodobo toowa doloso Kei mi mapoo dabalaiso.

Hamamee toowa doloso dabalai goo

18 Esiga a tei toso, iyo epedee biame hamapoo dala hagee tomolo ee haga goo

8:9: 1Kol 3:16; 12:3 8:10: Gal 2:20 8:13: Gal 6:8; Kol 3:5 * 8:13: *talaiso* eyo bei ee suso talai ee koo takooso. Esino dioso Godee maga puloso Dou mi mapoo toodalai goo ee takooso. 8:15: 2Tim 1:7; Maka 14:36; Gal 4:5-7; Yili 21:7
8:16: 2Kol 1:22

toowanee. Esino Godeeye toowa doloso badeli mapoo iyo yibolo hodobo dabalai goo ono diya toowa.

¹⁹ Esiga bi susuga Godeeye moodoo oso Godeeyo owolo dio ee gilimadoloso woola peledabalai goo ee dulone goomoga sabolo bolone ka doso.

²⁰⁻²¹ Egeesi ma kulodu Godeeye goomoga goo maga bi susuga yayo moodoo ee teliso kitulugu sabolo, osoloso hunili gooso kitulugu ee ma kulodu meleeso. Esino Godeeye tei owolo dio ee gilimadoloso woola peledabalai biame omapoo, bi susuga Godeeye moodoo ee goo hagee ma kuloduga gilimadoloso peegoo peledabalaiso. Esiga biame omapoo bi susuga yayo moodoo oso Godeeyo owolo dio ibolo hodobo toowa doloso dabalaiso. Esino epedee hamapoo goo susuga oso peledabalai biame ee bolone, bi susuga Godeeye moodoo oso goomoga sabolo ka bamoloso.

²² Esiga iba gooleedooso, soboso holo soomagalame dala teli egeesi masi, bi susuga Godeeye moodoo oso toowa doloso dabalai biame ee bolone, googa sabolo abaga simino epedee hamapoo dala ma kulodu ka doso.

²³ Esino hedebe bi yayo moodoo oso peledabalai biame ee koo baso. Esino Dio Tei telaga odoo iba nose

dala ma kulodu googa sabolo dobolone, biame oso peledabalai ee bolone ka doso. Bei, goo susuga Godeeye imapoo tenelame to edidi magoo ee daga malalo Dio Tei teneeso. Esiga biame omapoo Godeeye iba owolo dio doloso hagee do goo ee woola yiligebuguloso, see yayo imapoo su dia tenelaiso.

²⁴ Esiga Godeeye ibada gie badeli olo pidiga, iba epedee goo susuga imapoo tenelame yayo to edidi magoo ee talame dulone bolone ka doso. Esino goo egee iyo olo too daga, iyo goo egee balai eyo bei me.

²⁵ Esino iyo duloso bolone hagee do goo ee iyo koo ogoso. Esiga iba mesie sabolo bolone ka doso.

*Dio Tei oso iba pidilone
Godee mapoo takeli*

²⁶ Osoloso iyo ki me poo-goo ee ogoloso Dio Tei oso iba pidiliso. Bei, Godee mapoo medee tekepo takeli ee, iba gooleedele. Esiga Dio Tei oso ibada sooloo ma kuloduga iba halo Godee mapoo takeliso. Esino yayo iba halo Godee mapoo takeli to eyo bei ee iyo takalai koo tebili.

²⁷ Esino odoo sooloo ma kulodu gooleedoo Godeeye Dio Tei oso takeli goo ee yo gooleedooso. Bei, Dio Tei oso Godeeyo odoo halo yimapoo takolone, Godeeye goomoga goo sabolo tobuloso takeliso.

*Godeeye o odoo hesigeli
goo*

28 Esiga iba gooleedooso, goo susuga ma kulodu Godeeye yo diya gweli sabolo debeli odoo mapoo goo tekepo moodoolone ka badoso. Bei, Godee eyo to edidi magoo ee dodolone, yayo iba hesigaloso olo owolo dio diso.

29 Esiga Godee eyo hesiga odoo ee daga hoogoo yo olo gooledoloso badebeiso. Osoloso yayo diba olo hesigaso, diayo see Owolo Yesu masi dabalame. Egeesi ma kulodu iba ogoso, Yesuye Godeeyo odoo susuga ee ma kulodu yayo daga holo masi ka badoso.

30 Esiga Godeeye hesiga odoo ee eyo olo gilimadooso. Osoloso yayo gilimadoo odoo ee olo odoo tekepo diso. Esiga o howo woola odoo tekepo deli mapoo yibolo toowa doloso badeli goo ee yayo dimapoo teneeso.

Goo heeso iba Godeeye sooloo deli maga domo pileime

31 Esiga iyo goo hamaga kasee takalaisomo? Godeeye iba dokolo badoso. Esiga odoo heeso imapoo ha toga, yayo iba daga dileisomo? Haye.

32 Esino Godeeye tei Owolodee ee goodegele. Bei, yayo Owolo ee ibada goo tokenee eyo nei talame imapoo wulo wulayo teneeso. Godeeye goo egeesi moodooga, see yayo bi susuga imapoo wulayo tei tenelaiso.

33 Esiga Godeeye hesiga odoo ee see odoo agayo takolone odoo tokenee dee ka takalaiyo? Odoo mauwe. Bei, Godeeye diba olo odoo tekepo diso.

34 Osoloso Godeeye hesiga odoo ee see odoo agayo takolone Dou Mi mapoo dileiso, dee ka takalaiyo? Odoo mauwe. Bei, Yesu Kelisoye toloso see hogadiloso Amayo dee deede dokolo mapoo badolone iba halo Godee mapoo ka takomoloso.

35 Esiga ogoo gooso iba Kelisoye sooloo deli goo maga domo ka pileiyo? Hegi goo sabolo osoloso dala goo sabolo oso iba Kelisoye sooloo deli goo maga domo pileisomo? Haye. Osoloso hodia goo sabolo osoloso bi mauwe dabalai goo sabolo oso iba Kelisoye sooloo deli goo maga domo pileisomo? Haye. Osoloso dala teneli goo sabolo, osoloso odoo heeso iba wooloomaga, goo oso iba Kelisoye sooloo deli goo maga domo pileisomo? Haye, egeesee selaime.

36 Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godee, nee goo maga ede-beeyo biame susuga iba piligilame seliso.

Osoloso nee goo maga iba sipi be masi gilimadoloso piligilame ka duso.”

³⁷ Esino hegi goo toowa susuga hagee ma kulodu iba sooloo deli Godeeye kitulugu maga iyo olo dagadilesa ka doso.

³⁸ Bei, a gooleedooso, goo heeso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Egeesi ma kulodu teli goo sabolo, osoloso gie badeli goo oso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Osoloso Godeeyo momaiye sabolo, osoloso bo holo oso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Osoloso biame epedee hamapoo goo egee peledoboomo du sabolo, osoloso hamamee peledabalai goo oso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Osoloso goo opusomo opusomo di oso kitulugu oso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime.

³⁹ Osoloso bi susuga kei ma dokodoo egee molo sabolo, osoloso bi susuga mipoo hamapoo egee molo oso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Osoloso bi susuga Godeeye moodoo ee ma kulodu bi heeso iba Godeeye sooloo deli goo maga domo pileime. Esiga Godeeye sooloo deli goo hagee ibada Lodee Yesu Keliso maga imapoo ka yilige bugu moloso.

9

*Godeeye Isalael odoo ee
tei o odoo doloso hesiga*

¹⁻³ Esiga a Keliso sabolo hedebe doloso badolone, tei goodee hagee nimapoo ka taka. Osoloso ayo wulo gamenee koo takooso. Dio Tei oso mo sooloo ma kuloduga gweli goo ee ka bamoloso. Esiga mo sooloo ma kuloduga gweli goo ee epedee nimapoo tei goo taka goo ee, a gooleedooso. To ee hagoso, ayo nimapoo takolone mo odoo Isalael bia ee halo diya gooholone, a su hegi sabolo ka badoso. Bei, diayo Godeeye goomoga goo ee koo dedeliga. Esiga a teiba daga, a goomogoso, mo odoo oso mo debi ee toloso Keliso sabolo hedebe doloso dabalai. Osoloso ayo dia debi ee toloso Godeeye kamana ee toloso a Keliso maga puloso badalai. Esino ayo egeesee selai, a tebile.

⁴ Egeesi ma kulodu Isalael odoo hagee bia Godeeye tei owolo dio diso. Osoloso dimapoo yayo toowa doloso badeli goo ee eligiso. Osoloso yayo Isalael odoo sabolo to magooso. Osoloso yayo tei magoo ee dimapoo teneeso. Osoloso o hu dokodoo poudoolone yimapoo goomoga teneli goo ee dimapoo olo eligiso. Osoloso yayo dimapoo to abo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu dibada amawe dio ee Eibalaham, Aisek osoloso Yekob. Osoloso Keliso onosee mipoo hamapoo sibilesa odoo hagee bia dia

soosoo ma kuloduga odo su paso. Esiga Keliso ee Godeeso. Esiga odo susuga oso yimapoo goomoga poudoolone kookaiyo osee dabalai tekepo. Bei, bi susuga Godeeye wiligi doloso ka badoso. Goo hagee tei goo.

6 Esiga Godeeye Isalael odo mapoo to edidi magoo ee gababiasomo? Haye, gababile. Bei, Isalael odo susuga ma kulodu odo abo ee tei Isalael odoonee.

7 Osoloso Eibalahameeyo amawe dima kulodu odo abo ee tei Eibalahameeyo amawe dionee. Bei, Godeeye Eibalaham mapoo egeesee takaso, "Tei namawe dio ee hedebe nowolo Aisek maga balaiso," diso.

8 Goo hagosoo egeesee eligiso, Eibalahameeyo amawe dima kulodu, odo abo ee tei Godeeyo owolo dionee. Esino Godeeye to edidi magoo goo mapoo tei too goo maga soolooga magoo ee, tei Godeeyo owolo dio oso.

9 Bei, Godeeye Eibalaham mapoo to edidi magolone egeesee takaso,

"Ayo dugo hedebe poogoloso see wedi siboga, nosobo Sela giso holo soomagoo molo agalaiso," dee takaso.

10 Esiga holope hagee ibada amawe Aisek. Yo kauwuloso Lebeka huso. Osoloso osobo Lebeka koowasi moodooloso, giso

holo bakadio biame hedebe mapoo soomagooso.

11-12 Egeesi ma kulodu giso holo bakadio hagee soomagelega badoboome, Godeeye Lebeka mapoo egeesee takaso, "Nowolo daga holo oso omolowo to mapoo mesimo sileiso," diso. Esiga o bakadio oso goo moodoolai ee gooleedelega doboome, Godeeye to hagee malalo olo takaso. Esiga Godeeye o odo egee hesig-amolo ee yayo goo moodoo ogoloso koo hesieli. Esino yo wulo eyo goomoga goo ee dodolone ka hesieli.

13 Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

"Ayo Yekob ono diya goomegeliso. Esino Iso haga koo goomegeli," dee takooso.

14 Egeesi ma kulodu iyo kasee takalaiyo? Godee yo hedebe hediliwe pidili Godeeyo? Haye, yo egeesee koo seli.

15 Bei, Godeeye Moses mapoo egeesee takaso,

"Ayo sooloo deli goo ee odo hee mapoo eligilei goomogoga, ayo yimapoo eligileiso. Osoloso ayo odo hee pidilame goomogoga, ayo yo pidileiso," diso.

16 Esiga Godeeye hesiga goo ee edebeeyo goomoga goo maga, osoloso diayo goo moodeli ee ogoloso koo hesigeli. Esino Godeeye wulo

eyo sooloo dala maga odo
ka hesigamoloso.

¹⁷ Esiga o booka mapoo
Godeeye Isipi odo dia wiligi
odoo taba mapoo egeese
takaso,

“Ayo namapoo wiligi odo
tabalame hu teneeso,
wulo namaga ayo ki-
tulugu odo susuga
mapoo yilige bigilame.
Osoloso mo goo du-
dobuguloso mipoo
hamapoo debeli odo
susuga oso dulame,”
dee takaso.

¹⁸ Esiga iba gooleedooso,
Godeeye odo hee pidil-
ame goomogoga, yayo
yo pidileiso. Osoloso
yayo koo mesili goo ee
odoo hee mapoo tenelame
goomogoga, yayo tenelaiso.

*Godeeye kamana goo
sabolo
osoloso sooloo deli goo
sabolo*

¹⁹ Esiga odo heeso
amapoo egeese woosalai
malaiso, “Godee eyo odo
abo mapoo koo mesili goo
ee ka tenemolo daga, yayo
see kasi maga odo egee
bia odo tokenee dee ka
takalaiyo? Bei, odo agayo
Godeeye goomoga goo ee
hamaga takalai ka teibayo?”

²⁰ Esino emegei, nayo
Godee mapoo hageese
woosalai tekeponee. Bei,
no wulo mi odo. Esiga

wudu taka to hagosu. Ka-
tolo bogoso moodoo oso
yo moodeli odo mapoo
takolone, “Nayo kasalame a
egeese ka moodoowo?” dee
takalai tekeponee.

²¹ Bei, katolo moodeli
odoo yayo bogo hedebe egee
toloso, katolo hee mapoo
wulo biame susuga nei
magalai sabolo, osoloso goo
toowa biame mapoo katolo
hee mapoo nei magalai
ee moodolai, yimapoo
kitulugu moloso.*

²² Egeesi ma kulodu Godee
yo egeeseelone badoso.
Yimapoo kitulugu moloso,
yayo kamana sabolo osoloso
yayo kitulugu ee odo mapoo
eligilei. Esino odo yayo
kamanali oso teli mapoo
diyadeega, yayo ogoloso dia
goo tokenee eyo nei saga
tenelega mesie sabolo ka
bamoloso.

²³ Osoloso yimapoo kitu-
lugu moloso, yayo sooloo
deli odo mapoo yayo toowa
doloso egee bado goo ee elig-
ilei. Bei, odo egee bia
eyo olo hesigaso, yayo toowa
doloso egee bado mapoo ga-
sibe dalame.

²⁴ Esiga odo Godee
yayo toowa doloso egee
bado mapoo gasibe dalame,
hedebe Yu odo ee hesile.
Esino yayo Yu odoonee
sabolosee hesiaso. Esiga
odoo yayo hesia ee ibaso.

²⁵ Godeeye Yu odoonee

9:17: Exo 9:16 **9:20:** Isa 29:16; 45:9 **9:21:** Jer 18:6 * **9:21:** To hageeyo
bei ee egeesi moloso. Godee eyo goomoga goo ee dodolone, odo heeso goo
toowa talame, osoloso odo heeso goo pepooko talame hesilei, yimapoo kitulugu
moloso. Bei, Godeeye odo susuga ka moodooga. **9:25:** Hos 2:23

dia goo maga Hoseya booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

“Odoo daga ayo mo odo dele poogoo egee bia ee see epedee mo odo dalaiso.

Osoloso ayo sooloo del-ega debei odo egee bia ee, see epedee ayo sooloo dalaiso,” diso.

26 Daga Godeeye dimapoo takolone,

“Niba tei mo odoonee,” diso. Esino see yayo dimapoo takolone,

“Niba gie badeli Godeeyo owolo dio dalaiso.”

27 Osoloso Aisayaye Isalael odo dia goo maga takolone egeese takaso,

“Isalael odo oso diya balone booboossee masi malaiso.

Esino dima kulodu wulo aboso gie badeli talaiso.

28 Bei, Lodeeye mipoo hamapoo debeli odo dia goo tokenee eyo nei saga teneloso hosudalaiso.”

29 Osoloso Aisayaye see tobu Isalael odo dia goo maga egeese takaso,

“Kitulugu Godeeye ima kulodu odo abo pidilega poogoo diepi,

Sodom mi sabolo osoloso Gomola mi sabolo* douso nadolone odo susuga piligu egeesi

masi iba nosee piligiliyo,” dee takaso.

Isalael odooso to tekepo mapoo

tei tele poogoo goo

30 Esiga to ayo taka goo eyo bei ee egeesi moloso. Yu odoonee oso Godeeyo howo woola tekepo doloso badalai goo ee esile. Esino dieso tei too goo maga Godeeye o howo woola diba odo tekepo diso.

31 Esino Isalael odo oso Godeeyo howo woola tekepo doloso dabalai goo ee esilone, dibada tei magoo ono medee dodolone debeiso. Esino goo oso diba odo tekepo dele.

32 Bei, diayo tei tele poogoloso, wulo dieso kitulugu maga Godeeyo howo woola odo tekepo dalame seeso. Goo egeesi maga diba yo odo tagodibigili mapoo tagodibuguloso ka misigedibuo demeleeso.

33 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeese takooso,

“Ayo Sayon mi mapoo yo magalaiso.*

Yo omapoo odo tagodibuguloso ka misigedibuo demalaiso.

Esino edebeeyo yimapoo tei toga, goo omaga goohele sabolo badalaime. Bei, goo

9:26: Hos 1:10 9:27: Isa 10:22-23 9:29: Isa 1:9 * 9:29: **Sodom mi sabolo osoloso Gomola mi sabolo** - Eibalahameeye badebei biame mapoo, Godeeye mi bakadio hagee dou gigoogooso. Bei, odo egee biaso goo tokenee tolone doboome. 9:32: Isa 8:14 9:33: Isa 28:16; 1Pita 2:6 * 9:33: To hageeyo bei ee Godeeye odo eyo hudi magoo Keliso ee Isalael odo mapoo diye dalaiso.

hagoso goo mauwe
malaime.”

10

¹ Esiga tei telaga odo
emegei, ayo mo sooloo
ma kuloduga Isalael odo
halo Godee mapoo takolone
badeliso, dia gie badeli
pidilame.

² A gooleedooso, Isalael
odoo diba Godeeye goomoga
goo ee dadalame diya
goomegeliso. Esino Godeeye
goomoga goo ee, diba medee
kibiya gooleedele.

³ Osoloso Godeeye o howo
woola odo tekepo dolone
egee do goo onosee, diba
gooleedele. Esino dieso
nediliyo kitulugu maga
Godeeyo howo woola odo
tekepo dalame, dibada tei
magoo ee dodolone egee do
oso diba koo pidili. Goo
egeesi maga diayo Godeeyo
goo maga o howo woola
tekepo dabalai goo ee talai,
diba gowooso.

⁴ Esino Kelisoye goo
moodoo maga, edebeeyo
Godeeyo howo woola tekepo
doloso badalame, tei magoo
Godeeye Moses mapoo tenee
diayo ee dadalai ee bei
mauwe. Bei, edebeeyo
Keliso mapoo tei toga, nei
Godeeye o howo woola yo
odoo tekepo dalaiso.

*To tekepo oso gie badeli
pidili*

goo ee tosimiso

⁵ Tei magoo ee deede
maga edebeeyo Godeeyo
howo woola tekepo badeli
goo maga Moseseeye egeese
hoguguso, “Edebeeyo gie
badeli talai goomogoga,
yo tei magoo susuga ee
dodolone ka badebee,” diso.

⁶ Esino tei too goo maga
Godeeyo howo woola tekepo
badeli odo oso egeese
takalaime, “Odo agayo
Keliso ido meilame Kei mi
mapoo ka palaisomo?” diso.

⁷ Osoloso odo ogoso
see egeese takalaime,
“Odo agayo Keliso ta
maga hogadilame, odo
wediayo dioso debeli mi
mapoo ka meileisomo?” dee
takalaime.*

⁸ Esino hedebe Keliso
mapoo tei teli goo oso gie
badeli pidili goo ee ka
tosibili. Bei, Keliso mapoo tei
telaga odo oso Moseseeye
taka egeese takalai teiba,
“Godee o to ee nama
koolapoo moloso.

Osoloso to egee nee
maga mapoo, osoloso
nee sooloo ma kulodu
moloso.”

To hagoso Keliso mapoo tei
toloso badeli goo ee elig-
iliso. Egeesi ma kulodu to
hebebe hagonosee iyo odo
abo mapoo ka takomo silesi-
boso.

⁹ Esiga nayo takolone, Yesu
yo Wiligi Odo doloso yilige-
buguloso, see yo Godeeye ta

10:5: Lev 18:5 **10:6:** Deut 30:12-14 * **10:7:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Godeeyo howo woola tekepo badeli odo oso egeese takalaime. Bei, diayo tei too goo maga, Keliso yo dibolo hodobo olo badoga. Osoloso Keliso yo ta maga hogadi goo ee, diayo tei too goo maga diba gooleedooso.

maga hogadi goo mapoo nee sooloo ma kulodu tei toga, nee gie badeli pidileiso.

¹⁰ Bei, nee sooloo ma kuloduga tei too goo maga, Godeeye o howo woola no odo tekepo dolone ka badoso. Osoloso nee magaso takolone Yesu yo Wiligi Odo doloso yilige bugu goo maga nee gie badeli pidileiso.

¹¹ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Edebeeyo Keliso mapoo tei toga, goo omaga goohele sabolo badalaime. Bei, goo hagoso goo mauwe malaime,” deeso.

¹² Goo egeesi ma kulodu iyo ogoso, Yu odo sabolo osoloso Yu odoonee sabolo hedebe. Bei, Lodee hedebe yo odo susuga dia wiligi odo. Goo egeesi maga odo susuga oso diba pidilame yimapoo woosolone egee do mapoo, yayo goo tekepo susuga ka tenemoloso.

¹³ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Edebeeyo yo Lodeeye pidilame yimapoo takooga, o gie badeli pidileiso.”

¹⁴ Esiga edebeeyo Lodee mapoo tei telega dogo, diba pidilame yimapoo kasee woosalaisomo? Osoloso o goo ee dulega dogo, diayo yimapoo kasee tei

talaisomo? Osoloso odo heeso to tekepo dimapoo takelega poogooga, diba kasee duleisomo?

¹⁵ Osoloso to tekepo hagee takalame diye dilega poogooga, diba to hagee kasee takalaisomo? Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“To tekepo takomo silesibili odo oso to tosiboga ogoloso odo susuga diya goomegeliso.”

¹⁶ Esino ee ma kulodu haga odo susuga oso tei tele. To hamaga Aisayaye Godeeyo to booka mapoo egeesee hoguguso,

“Lodee, ibada to mapoo odo agayo ka tei toowo?”

¹⁷ Esiga edebeeyo Kelisowo goo ee takomo silesibi goo maga, odo aboso o goo duliso. Osoloso diayo o goo du maga, yimapoo tei teliso.

¹⁸ Egeesi ma kulodu ayo Isael odo dia goo maga ka woosowa. Diba to tekepo olo dusomo? O. Diba olo duluso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Dia to* mi susuga mapoo dudobuguso.

Esiga odo susuga oso to hagee duso.”

¹⁹ Esino Isael odo oso to tekepo hagee duluso gooleedoosomo? O. Diba gooleedooso, esino medee kibiya

10:11: Isa 28:16 **10:12:** Diye 15:9 **10:13:** Joel 2:32 **10:15:** Isa 52:7 **10:16:**

Isa 53:1 **10:18:** Psa 19:4 * **10:18: Dia to** ee odo agamo towo? Osoko, giwo, osoloso a oso Godeeye kitulugu ee woola yilige bigiliso. Esiga dia to masi oso mi susuga mapoo dudobuguso. **10:19:** Deut 32:21

tei tele. Osoloso Moseseeye
 egeesee hoguguso,
 “Godeeye egeesee takaso,
 ‘Ayo mo tei magoo
 gooleedele poogoo Yu
 odoonee ee pidiga,
 nei Isalael odoos niyo
 dimapoo koolone
 kamana sabolo dabal-
 aiso.’”

²⁰ Osoloso Aisayaye Godeeye
 taka to hagee ebilega egeesee
 takaso,

“Odoos a esilega poogoo oso a
 egeiso.

Osoloso odoos ama-
 aga woosole poogoo
 mapoo ayo mo goo
 ee dimapoo yilige
 buguso.”

²¹ Esino Godeeye Isalael odoos
 dia goo maga egeesee takaso,
 “Ayo biame susuga diba
 gilimalame mopoodoo
 doloso badebeiso.

Esino diba gowoolone
 mo to duloso mesile
 poogooso.”

11

*Isalael odoos ee Godeeye
 pegele*

¹ Esiga goo ayo hagee
 takoo ee, Godeeye Isalael
 odoos gowoolone tei peegoo
 poogoosomo? Haye, pegele.
 Bei, anosee Isalael odoos. Os-
 olosos anosee Eibalahameeyo
 amawe, Benyamineeyo bala
 ma kulodu badeli.

² Osoloso Godeeye daga
 hesia odoos ee gowoolone
 peegoo pegele. Egeesi ma
 kulodu Godeeyo to booka

mapoo hogugu oso Ilayaye
 taka ee medee goolee. Bei,
 Isalael odoos ee gowoolone
 Godee mapoo egeesee
 takaso,

³ “Wiligi odoos Godee,
 Isalael odoos hagee biaso
 to namaga tolosos kokodos
 takomos silesibili odoos ee
 piligulosos, see namapoo
 emegei di bi tenelame
 sili dousulos susuga sabolo
 guobugulos. Osoloso namaga
 to tolosos kokodos takomos
 sili odoos hedebe anos bado-
 dosos. Esino diayos anosee
 wooloomalame ka seesos,”
 dee takaso.

⁴ Esino Godeeye Ilayayo to
 su mapoo kasee takasomos?
 Yayo Ilaya mapoo egeesee
 takaso, “Amapoo tei teli odoos
 hedebe nayo koo badosos.
 Bei, mo odoos 7,000 dosos,
 diba gamenee godee Bal deli
 eyo hu dokodoo koo poudili,”
 disos.

⁵ Esiga epedee hamapoo
 osee molosos, Isalael odoos
 haga susuga oso Godee maga
 peegoo kukulos dile. Esino
 Isalael odoos abo yayo sooloo
 dolone pidi maga yimapoo
 tei talame diba olos hesiasos.

⁶ Esiga Godeeye sooloo
 dolone pidili maga o odoos
 hesielisos. Egeesi ma kulodu
 diayos goo tekepo tolone dogas
 koo seli. Bei, Godeeye odoos
 hesieli goo ee wulos edebeeyo
 goo tekepo tolone dogas ka
 hesieli diepi, nei yayo sooloo
 dolone pidili goo ee goo
 mauwe meliyo.

⁷ Esiga Isalael odoo oso dieso nediliyo Godeeyo howo woola tekepo dabalame diya kitulugiliso. Esino diba goo hagee tele. Esino hedebe Godeeye hesia ono yayo o howo woola olo odoo tekepo diso. Esino odoo aboso Godeeyo to dulei gowoolone mesile poogooso.

⁸ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso Isalael odoo dia goo maga egeesee takaso,

“Godeeye dimapoo goo tiadili goo teneeso, diayo gooleedele pagalame.

Osoloso Godeeye dia howo gagaso, diayo egele pagalame.

Osoloso yayo dibada dulu tabagaso, diayo see dule pagalame.

Esiga goo hageesi oso osee molone epedee hamapoo osee ka moloso.”

⁹ Egeesi ma kulodu Deibidiye dia goo maga egeesee takaso,

“Wo toowa nalame mooloo-goodoloso egee do goo oso dieso nediliyo bagagalame ti gama masi meleye dee.

Osoloso diayo omapoo ti gama oso bagagisaloso misige duboloso dobolone,

dibada goo tokenee eyo nei tolone debeeye dee.

¹⁰ Osoloso diayo egele pagalame, dia howo neliga peye dee.

Osoloso diayo gauwuloso kookaiyo osee silesibilame, dimapoo hegi goo kadadiye dee.”*

Yu odoonee oso gie badeli talai

¹¹ Esiga ayo see tobu hageesee ka takooso, Isalael odooso Keliso gowe goo maga diba olo tokenee pasomo? Haye, egeesee sele. Esino dia goo tokenee maga Yu odoonee dia gie badeli pidiliso, Yu odooso goo egee ogoloso see Yu odoonee mapoo koolone dogo, see diayo Yesu mapoo tei ka talame.

¹² Esiga Yu odooso eli dooboo dagadi goo maga Yu odoonee pidiso. Esino Yu odooso dieso eli dooboo dagadi maga see Godee mapoo siboga, biame omapoo nei Yu odoonee dia gie badeli diya pidileiso.

¹³ Esiga ayo see tobu epedee hamapoo Yu odoonee nimapoo taka, Yu odoonee niba halo diye di odoo ee aso. Esiga tou Godeeye amapoo tenee

11:8: Deut 29:4; Isa 29:10 **11:9:** Psa 69:22-23 * **11:10:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Odooo hagee biaso Keliso mapoo tei tele poogoo maga, diba Godeeyo howo woola tekepo doloso koo doso. Goo egeesi maga dia howo neliga poga, diba Kelisowo to tekepo ee ogoloso gooleedalaime. Osoloso diba hegi goo ma kulodu dabalaiso. **11:11:** Diye 13:46

hagee ayo goomoga sabolo ka tomo siloso.

¹⁴ Esiga a gooleedele, ayo Yu odoonee halo tou too ee ogoloso, tei mo odoe Yu odooso koolone Godee mapoo sibalalai malaiso. Egeeseega, yayo dia gie badeli pidileiso.

¹⁵ Esiga niba olo gooleedooso, Godeeye Yu odoe dimapoo miligi piaso. Goo egeesi maga Godeeye Yu odoonee ee see o odoe doloso dabalame yimapoo gilimado simiso. Esiga hamamee Godeeye Yu odoe ee yimapoo gilimado siboga, diayo kookaiyo gie badeli talaiso. Goo egee odoe wediaso see gie badeli too egeesi masi moloso.

¹⁶ Esiga niba ege, niyo wo wogai mapoo soo ee pepooko podoloso Godeeyo dalame peegoo magooga, wo wogai mapoo soo toowa onosee Godeeyo dalaiso. Osoloso homo onosee egeesi moloso, homo too ee Godeeyo dalame yimapoo teneega, o dee onosee Godeeyo dalaiso.*

Olipi homo maga wudu taka

¹⁷ Esiga Yu odoe ee olipi homo dadabayo segei dee egeesi masi doso. Osoloso Yu odoonee ee olipi homo doobudu meli dee egeesi masi doso. Esino olipi homo dadabayo segei dee abo Godeeye kookoobuguloso, see doobudu

meli olipi homo eyo dee koodo sibilesos ogusaso. Esiga Yu odoonee niba egeesi masi badoso. Godeeye niba homo dadabayo segei mapoo olo ogusugaso. Esiga olipi homo dadabayo segei oso nimapoo gie ka tenemoloso.

¹⁸ Esino olipi homo dadabayo segei masi dee peegoo kookoobugume, see Yu odoonee niyo o debi mapoo ogusugaloso egee molo goo omaga, niso nediliyo si haga na howee. Bei, niyo homo too mapoo gie badeli koo teneli. Esino tooso dee nimapoo gie badeli ka teneli.

¹⁹ Esiga niyo hageesee takalai malaiso, "Iyo o debi talame homo dee egee olo peegoo kookoobuguso."

²⁰ Egeesi ma kulodu niyo tei takoo. Bei, Yu odooso tei telega poogoloso doboome ogoloso homo dee masi peegoo kookoobuguso. Esem niyo tei too maga homo dee kobugu su omapoo olo ogusugaso. Esiga niba goo omapoo niso nediliyo si haga na howee. Esino niba ebia sabolo debee.

²¹ Bei, Godeeye homo tei o deede peegoo kookoobugue egeesi masi solone niyo tei telega dogo, niba nose peegoo egeesee kookoobigileiso.

²² Esiga niba medee goolee, Godee diya mesie, osoloso Godee yo goo tokenee mapoo diya goweli. Esiga yayo Yu

* **11:16:** To hageeyo bei ee egeesi moloso. Daga hoogoo Eibalaham, Aisek, osoloso Yekob hagee biaso Yu odoe dia wiligi odoe tebisaloso Godeeyo odoe doloso debeiso. Esiga dibada amawe dio onosee hamamee Godeeyo odoe doloso dabalaiso. **11:17:** Epe 2:11-19 **11:22:** Yon 15:2, 4

odoo abo yimaga peegoo diyadee eyo nei dimapoo dala teneliso. Esino niyo yayo mesili goo mapoo tei toloso osee dogo, Godeeye nei nimapoo mesileiso. Esino niyo yimapoo tei telega dogo, Godeeye niba homo dee masi peegoo kobigileiso.

²³ Egeesi ma kulodu Yu odooso see Godee mapoo tei toga, Godeeye diba see tobu homo dee masi todileso, dieso ogusuga melee omapoo ogusugileiso. Bei, goo hagee moodoolai Godee mapoo kitulugu moloso.

²⁴ Esiga niba medee goolee, Yu odoonee niba olipi homo dobudu meli dee koodoloso see olipi homo dadabayo segei mapoo ogusuga masi ka moloso. Esino homo eyo goolee egeesee koo oluguli. Yu odoo ee tei olipi homo dadabayo segei o dee egeesi masi doso. Esiga Godeeye olipi homo dadabayo segei o dee peegoo kookoobugu ee see dieso olugulee mapoo ogusugilei yimapoo haga kodianee.

Isael odoo see Godee mapoo gilimado sibilei

²⁵ Esiga tei telaga odoo emegei, goo mada magoo melee ayo nimapoo woola taka, egeeseega niba niso nediliyo si howelega dabalame. Egeesi ma kulodu goo mada melee ee hagoso, Godeeye koo mesili goo ee Isael odoo abo mapoo

teneeso. Esino goo ogoso kookaiyo osee malaimo. Esino Yu odoonee Godeeye daga hoogoo hesia sabolo tobuloso, diayo Yesu mapoo tei toloso dogo, hamamee koo mesili goo dimapoo egee molo ee pagalaiso.

²⁶ Osoloso diayo tei too ee ogoloso, nei Isael odoo susuga dia gie badeli pidileiso. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Gie badeli pidili odoo ee Sayon mi maga sibileiso.

Isael odoo susuga oso goo tokenee tolone egee do goo ee yayo peegoo magalaiso.

²⁷ Osoloso ayo dibolo to magoo ee dodolone, dia goo tokenee hapoloso boobado bigileiso,” deeso.

²⁸ Esiga epedee hamapoo Yu odoo aboso to tekepo mapoo gowoolone Godee mapoo ha tolone ka doso. Goo egeesi maga to tekepo ee Yu odoonee nimapoo simiso. Esino Yu odoo ee Godee tei eyo hesia odoo oso. Bei, Yu odooso tei Godee o odoo doloso dabalai goo ee Godeeye dia amawe dio daga debei mapoo to olo edidi magooso. Goo egeesi maga Yu odoo dimapoo Godeeye gooma ka moloso.

²⁹ Bei, Godeeye tei o odoo hesialoso, yayo emegei di bi dimapoo wulayo teneega,

yo o goo goolee see su koo widili.

³⁰ Esiga Yu odoonee niyo daga Godee gowoolone de-beiso. Esino see Yu odooso Godee gowoome, nei Godeeye see Yu odoonee niba sooloo dalaso.

³¹ Esiga niyo daga Godeeyo to gowoolone debei egeesee solone, epei see Yu odooso Godeeyo to gowoolone ka doso. Esino Godeeye niba sooloo dala egeesee solone, hamamee see Yu odoonosee egeesee sooloo dalaiso.

³² Esiga Godeeye odoosusuga ee goo tokenee ma kulodu olo holoogooso, see hamamee dimapoo yayo sooloo deli goo ee eligilame.

Godeeyo hu dokodoo poude

³³ O, tei takoo. Godeeyo goo goolee sabolo osoloso yayo gooleedoo ee diya toowa osoloso diya goodomou. Esiga edebeeyo yayo to magoo eyo bei sabolo, osoloso o goo ee gooleedalai koo tebili.

³⁴ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Odoosusuga Godeeyo goo goolee eyo bei ka gooleedoowo?”

Osoloso odoosusuga yo ka kokodo takasomo?

³⁵ Osoloso Godeeye yimapoo nei tenelame,

daga malalo odoosusuga Godee mapoo bi ka teeneeba? Haye, odoosusuga mauwe.”

³⁶ Bei, bi susuga ee Godeeye moodoo. Osoloso bi susuga yayo medee ka bamoloso. Osoloso bi susuga ee o. Esiga odoosusuga oso hedebe o hu dokodoo poudoolone kookaiyo osee dabalai tekepo. To hagee tei goo.

12

Nibada su Godee mapoo tenee

¹ Esiga tei telaga odoosusuga emegei, Godeeye imapoo sooloo deli goo toowa ee olo eligiso. Esiga niyo nibada su ee emegei di bi gie meli masi Godee mapoo tenelai, a goomogo. Bei, goo ogoso Godee mapoo goomoga tenelaiso, osoloso niba Godeeyo odoosusuga doloso peegoo pi magoo goo ee eligileiso. Goo ogoso tei Godeeyo tou talai sabolo ka tobuoso.

² Esiga niba mi goo oso nibada goo goolee ee opusomo dee na seeye dee. Esino Godeeye nibada goo goolee ee opusomo dee ka seeye dee. Niyo egeesee seega, niba Godeeye goomoga goo ee medee gooleedalaiso. Goo ee, tekepo gweli goo, osoloso yimapoo goomoga teneli goo, osoloso teedee badeli goo.

³ Godeeye sooloo dolone pidi maga ayo o diye di odoosusuga

dalame, yayo a olo hesiaso. Esiga to hagee ayo nimapoo ka taka. Niso nediliyo si howolone na debee. Esino tei too goo Godeeye nimapoo tenee oso niba niso nediliyo medee egege.

⁴ Esiga ibada su hedebe mapoo ogusuga opusomo opusomo di moloso, osoloso dia tou onosee opusomo opusomo di moloso.

⁵ Egeesi ma kulodu iba nose Keliso sabolo hedebe doloso egeese ka doso. Iba ogusuga opusomo opusomo di oso su hedebe mapoo ogusugaloso ka doso.

⁶ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga Dio Tei oso imapoo wulo emegei di goo opusomo opusomo di imapoo tenee ee moloso. Egeesi ma kulodu Godee maga to toloso kokodo takomo silame tou namapoo tenee daga, nayo tei too namapoo egee molo goo sabolo to osee takomo sile.

⁷ Osoloso namapoo odo pidili tou tenee daga, no sosee ma kulodu badolone tou egee osee temelee. Osoloso namapoo Godeeyo to eligilame tou tenee daga, no Godeeyo to osee eligimelee.

⁸ Osoloso emegei kitulugu sabolo badalame pidili to takeli tou ee namapoo tenee daga, nayo badolone pidili to osee takemelee. Osoloso emegei di bi teneli tou ee namapoo tenee daga, no tou egee tolone badolone toowa

osee tenemelee. Osoloso wiligi odo doloso badeli tou ee namapoo tenee daga, no badolone tou egee medee temelee. Osoloso odo pidili tou ee namapoo tenee daga, no goomoga sabolo diba osee pidimelee.

Tei telaga odo oso dabalai goo

⁹ Esiga tei telaga odo emegei, sooloo ma kuloduga niyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone ka debee. Osoloso goo tokenee ee hegilone goo tekepo ono medee kibiya kookoode.

¹⁰ Esino niyo nee soosoo gweli egeesi masi nee odo diya goolone, goomoga sabolo dimapoo mesie.

¹¹ Esiga niba Lodeeyo tou talai na wabede. Esino nibada sooloo ma kuloduga goomoga sabolo, osoloso Dio Tei oso kitulugu sabolo o tou ka te.

¹² Esiga Godeeye gie badeli nimapoo tenelai goo mapoo dulone bolone goomoga sabolo ka debee. Osoloso dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu medee kibiya debee. Osoloso biame susuga Godee mapoo takolone ka debee.

¹³ Egeesi ma kulodu tei telaga odo bi tebile poogoo dogo, niyo diba pidi. Osoloso tei telaga odo soo siboga, diba nee mosopoo ido pele.

¹⁴ Osoloso odo aboso nimapoo dala teneega, nei Godeeye dimapoo dala

12:4: 1Kol 12:12, 27

12:6: 1Kol 12:4-11; 1Pita 4:10-11

12:10: 1Pita 1:22

12:12: 1Tes 5:16-18

12:13: Hib 13:2

12:14: Mat 5:44; 1Kol 4:12

tenelame na takee. Esino wulo diba pidilame Godee mapoo ka takee.

¹⁵ Esiga goomoga ma kulodu debeli odoo sabolo hedebe doloso goomogolone debee. Osoloso goohele goo ma kulodu debeli odoo sabolo hedebe doloso gooholone debee.

¹⁶ Egeesi ma kulodu nee odoo sabolo hedebe doloso ka debee. Osoloso niba goo goolee toowa too doloso niso nediliyo si na howee. Esino niso nediliyo pepooko doloso odoo wuluge sabolo hedebe dalai na gowee.

¹⁷ Esiga odoo aboso nimapoo goo tokenee moodooga, nei niyo dimapoo goo tokenee moodoolone na debee. Esino odoo susuga oso goo tekepo deli goo ee tolone ka debee.

¹⁸ Egeesi ma kulodu niyo odoo susuga sabolo medee mesie sabolo dabalai goo ono diya kitulugi.

¹⁹ Esiga tei telaga odoo emegei, odoo aboso nimapoo goo tokenee moodooga, nei niyo goo tokenee egeesi masi dimapoo na moodee. Esino Godeeye nei dimapoo tenelame, wulo yimapoo deede peegee. Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godeeye egeesee takooso,
‘Ayo odoo susuga dibada
goo tokenee eyo nei
teneliso.’”

²⁰ Esino niba goo hageesi moodee,

“Namapoo ha teli odoo ee
hodia badoga,
nayo yimapoo nei tenee.
Osoloso yayo howo nalapaga
sabolo badoga,
nayo yimapoo howo kee-
nee.

Esino nayo egeesee seega,
nei yayo eyo nediliyo o
goo tokenee ee ogoloso
ebileiso.”

²¹ Esiga goo tokenee oso niba na dagadiye dee. Esino niyo goo tekepo tolone debei maga goo tokenee ee dagadi.

13

*Gamalee odoo dia to
mapoo
mesilone debee*

¹ Esiga odoo susuga oso gamalee odoo dibada to mapoo mesilone dabalai tekepo. Bei, gamalee odoo susuga oso dieso goomoga maga mi omapoo wiligi doloso koo doso. Esino Godeeye kitulugu dimapoo teneme, diba mi omapoo wiligi doloso ka doso.

² Esiga odoo agayo gamalee odoo dia to mapoo mesilega doga, diba Godee mapoo koo mosioso. Goo egeesi maga diayo goo moodoo eyo nei dala talaiso.

³ Egeesi ma kulodu goo tekepo tomo silesibili odoo oso gamalee odoobolo koo ebili. Esino goo tokenee tomo silesibili odoo oso gamalee odoobolo obulone

ka doso. Esiga niyo gamalee odoobolo ebilega dabalai goomogoga, niba wulo goo tekepo tolone dabalai tekepo. Egeesee seega, gamalee odoososo niba ogoloso nimapoo goomogalaiso.

⁴ Esiga gamalee odoososo diba Godeeyo tou teli odoososo doso, diayo niba pidilame. Esino niyo goo tokenee toga, niyo diba bolo ebilei tekepo. Bei, Godeeye dimapoo kitulugu olo teneeso, diayo nimapoo nibada goo tokenee eyo nei tenelone dabalame. Egeesi ma kulodu kitulugu diayo too egee goo mauwe koo moloso.

⁵ Esiga nibada goo tokenee eyo nei teya doso gamalee odoososo dia to mapoo mesiloso silesibe. Bei, niba olo gooleedoososo, goo hagee goo tekepo.

⁶ Esiga gamalee odoososo Godeeye dimapoo tou tenee ee medee tekepo tolone dabalame, tei telaga odoososo niyo tekisi molee soolone debee.

⁷ Esiga gamalee odoososo takolone, "Niba amapoo tekisi molee tenelame tobuloso magoo ee amapoo tenee," dee takooga, niyo tobuloso yimapoo tenee. Osoloso dia to mapoo mesiloso silesibe. Osoloso dia hu dokodoo poudoolone ka debee.

*Niba nee odoososo
diya sooloo dolone debee*

⁸ Esiga niyo bi wulo wulayo toga, eyo nei saga

magee. Niyo egeesee seega, goo egee omapoo koodobileiso. Esino nee odoososo sooloo deli goo ee hoo poogoo me. Esiga nee odoososo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone debeli goo ee na koodobie. Niyo egeeseelone dogaa, goo oso niba Godeeyo tei magoo goo susuga sabolo tobuloso dabalaiso.

⁹ Bei, Godeeyo tei magoo goo abo egeesi moloso, emegei dia kooka sobo sabolo osoloso emegei dia kooka giso sabolo goo heli teli tei, osoloso emegei wooloomali tei, osoloso emegei dia bi heli teli tei, osoloso emegei dia bi talame gilee tei. Osoloso tei magoo abo moloso. Esino tei magoo susuga eyo bei ee hagososo.

"No nediliyo diya sooloo deli, egeesee solone nee odoososo diya sooloo dele."

¹⁰ Esiga sooloo deli goo ee ma kulodu emegei mapoo hegi goo sabolo, osoloso dala goo sabolo teneli koo moloso. Bei, sooloo deli goo oso tei magoo goo susuga ma kulodu taka goo sabolo teiba moloso.

¹¹ Esiga ayo epedee hagee takoo goo ee tolone debee. Bei, iba olo biame hamameedee mapoo doso. Esiga tiesa maga see hoogogabie. Bei, iyo daga tei too biame mapoo gie badeli pidili goo ee eli sage meleeso. Esino epedee hamapoo olo hegi simiso.

¹² Egeesi ma kulodu neliga olo duga, mi hadobilei olo koola toobooso.* Esiga neliga ma kulodu dobolone goo tokenee teli goo ee poogoloso, see gadeebugu mapoo dobolone, mopoodoo doloso goo tekepo tolone dabalai tekepo.

¹³ Esiga iba gadeebugu mapoo debeli odoos masi medee tekepo doloso dohomomo. Esino iyo yugune naloso halabili, osoloso emegei dia sobo goo heli teli, osoloso toso agadigeli, osoloso biligeli goo, osoloso emegei kweli goo ee ma kulodu dabalai tekeponee.

¹⁴ Esino ee ma kulodu Lodee Yesu Kelisowo goo ee niyo dugo masi kaloso ka debee. Osoloso nibada suso goomoga oso goo tokenee teli goo mapoo dadalai na goolee.

14

Nemegei tei too odoos mapoo to tokenee na takee

¹ Esiga nima kulodu odoos tei too medee kibilega egee do ee emegei dolone ide. Osoloso dibada goo goolee opusomo opusomo di ee ogoloso dibolo toso na agadige.

² Bei, tei too odoos heeso eyo goo goolee oso nei susuga ee nalai tekepo deliso. Esino tei too kibile

poogoo odoos heeso eyo goo goolee oso gala hwei nalai tei deliso.

³ Esiga nei susuga nalai tekepo deli odoos oso see gala hwei nalai tei deli odoos mapoo gowoolai tekeponee. Osoloso see gala hwei nalai tei deli odoos oso nei susuga nalai tekepo deli odoos ee tokenee dalai tekeponee. Bei, Godeeye odoos nei susuga nali ee odoos tokenee dee koo takeli.

⁴ Esiga nimapoo kitulugu mauwe, niyo odoos heeyo tou teli odoos ee tokenee sisilei. Bei, hedebe o wiligi odoos oso o tou teli odoos eyo goo ee midileiso. Esiga o tou teli odoos oso Lodeeye pidi kitulugu maga o tou ee medee tekepo talaiso.

⁵ Osoloso see biame eyo goo maga odoos heeso egeesee takalai malaiso, "Biame hee ono diya tei dolone, nei biame abo ee tei mauwe," dee takalai malaiso. Osoloso nei odoos heeso takolone, biame susuga ee hedebe, dee takalai malaiso. Egeesi ma kulodu goo hamaga odoos susuga oso dieso goolee maga dabalai tekepo.

⁶ Bei, biame hedebe mapoo tei deli odoos oso yo Lodee goolone ka seli. Osoloso nei susuga nali odoos oso yo Lodee goolone nei susuga naliso. Bei, yayo goomoga

* **13:12:** *neliga sabolo mi hadobilei* - goo eyo bei ee egeesi moloso. Neliga eyo bei ee Yesuye sibilega iyo epedee hagee do biame ee takooso. Osoloso mi hadobilei ee Yesuye see wedi sibilei biame ee takooso. **13:13:** Luka 21:34; Epe 5:18 **13:14:** Epe 5:11 **14:1:** Loum 15:7 **14:2:** Gen 9:3-4 **14:3:** Kol 2:16 **14:4:** Mat 7:1; Yem 4:11-12 **14:5:** Gal 4:10-11

to Godee mapoo takoloso nei naliso. Osoloso gala hwei nalai tei deli odoo oso yo Lodee goolone, goomoga to Godee mapoo takoloso nei segei ono naliso.

⁷ Esiga mipoo hamapoo wulo iso goomoga goo ee tolone koo doso. Osoloso iyo wedilei onosee wulo iso goomoga goo maga koo wodumoloso.

⁸ Esino iyo mipoo hamapoo dobolone osoloso wedilone, Lodee mapoo goomoga goo tenelai tekepo. Esiga iyo mipoo toowa hamapoo egee do ee ma kulodu, osoloso iyo wedilei mapoo iba wulo Lodeeyo odoo doloso dabalaiso.

⁹ Goo egeesi maga Keliso toloso see gie badeli mapoo hogadiso, yayo odoo gie egee do sabolo osoloso odoo wedia dia wiligi odoo doloso badalame.

¹⁰ Esiga niyo bei kasalame nee tei too odoo ee tokenee ka sisiliyo? Osoloso see niyo bei kasalame nee tei too odoo ee ka goweliyo? Bei, iba susuga Godeeyo howo woola tebisileiso, yayo ibada goo midilame.

¹¹ Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“A wiligi odoo, Lodee, kookaiyo gie badeli ee aso. Osoloso ayo tei goo egeesee takooso, Odoo susuga oso mo homo beiyopoo gauwuloso takolone,

a tei Godeeso dolone dabalaiso,” dee takaso.

¹² Esiga odoo hedebe hedebe di oso goo iso moodoo eyo bei ee Godee mapoo takalaiso.

Nayo nei nali goo maga nee odoo ee tokenee mapoo na gido di

¹³ Esiga iyo ibada tei too odoo eyo goo ee ogoloso wulo goo gooleeso nei midi nei midi dee na soomo. Osoloso nee tei too odoo oso goo tokenee teyaga, niyo yo tagodibigilame goo hee na moodee.

¹⁴ Esiga Lodee Yesuye amapoo olo eligiso, nei susuga nalai ee tei mauwe. Esino odoo heeso takolone, nei abo nalai tei daga, yo nei egee nelega tei doloso osee badalai tekepo.

¹⁵ Egeesi ma kulodu nayo nei nolone badalai goo oso nee tei too odoo mapoo hegi goo tonomologa, nayo odoo egee sooloo dolone koo seeso. Esino nayo nei susuga nolone egee bado goo oso nee odoo ee tokenee na peye dee. Bei, Kelisoye yo halo olo taso.

¹⁶ Niyo goolone goo hee ee tekepo dee gooleega, niba obeeyamo, nibada goo ee ogoloso, odoo aboso maneyaga.

¹⁷ Bei, Godeeye wiligi doloso badeli goo mapoo nei nalai sabolo, osoloso howo nalai sabolo oso goo toowa koo moloso. Esino Dio Tei oso kitulugu maga Godeeyo howo woola tekepo badalai

goo sabolo, osoloso nee odo
 sabolo mesie badalai goo
 sabolo, osoloso goomoga
 sabolo badalai goo oso goo
 toowa ka moloso.

¹⁸ Esiga edebeeyo goo
 egeesi ma kulodu badolone
 Keliso mapoo mesilone
 badoga, Godeeye odo egee
 bia mapoo goomogalaiso.
 Osoloso odo aboso yo odo
 tekepo dalaiso.

¹⁹ Esiga iba mesie goo tosi-
 bilei goo ee tolone dabal-
 ame esilone ka dobomo. Os-
 oloso ibada odo oso tei too
 ma kulodu kitulugu sabolo
 badalame, nei pidi nei pidi
 dolone dobomo.

²⁰ Esiga nei nayo nali oso
 Godeeye odo hee ma ku-
 lodu tou too ee tokenee na
 peye dee. Nei susuga nalai
 tei mauwe. Esino nei susuga
 ee ma kulodu nayo nei hee
 ne oso nee tei too odo ee goo
 tokenee mapoo gido duga, no
 goo tokenee toso. Esiga nayo
 yo halo nei egee na ne.

²¹ Egeesi ma kulodu nayo
 o howo woola gala hwei nel-
 ega pagalai tekepo, osoloso
 wain i nelega pagalai tekepo,
 osoloso goo abo moodelega
 pagalai, goo oso nee tei too
 odo hee goo tokenee talame
 gido diyaga.

²² Egeesi ma kulodu nayo
 goolee oso nei susuga nalai
 tekepo daga, nei egee osee
 namalai tekepo. Esino nayo
 goolee oso nei abo nalai
 ono haga tekeponee dee
 gooleega, no wulo nei abo
 ee namalai tekepo. Nayo

goo bakadio hamaga kasee
 gooleesimo, goo hagee
 hedebe nee goo, osoloso
 Godeeyo goo oso. Osoloso
 edebeeyo goo eyo tomo
 sili ee goo tekepo doloso
 gooleedoloso, o goo goolee
 oso goolee, yo goo tokenee
 tele, dee gooleega, yo goomog-
 galai tekepo.

²³ Esino edebeeyo goo
 goolee bakadio doloso
 badolone, nei susuga ee ma
 kulodu nei hee nalai ee teke-
 ponee. Egeeseega Godeeye
 yimapoo goo tokenee to, dee
 takalaiso. Bei, yo tei telega
 goo egee ka toso. Esiga goo
 yayo tedeli goo mapoo tei
 telega poogoloso see toga, yo
 goo tokenee toso.

15

*Nee odoowo goo ee
 diya goolone ka debee*

¹ Esiga tei too ma ku-
 lodu kibiloso debeli odo iyo,
 tei too kibile poogoo odo
 ee pidilei tekepo. Osoloso
 iso nediliyo ibano goolone
 hedebe iso goomoga goo ee
 tolone na debee.

² Esino ibada odo diya
 goolone, iyo diba medee
 pidilone dabalai tekepo, diba
 goomoga sabolo dobolone,
 diayo tei too ma kulodu
 kibiloso dabalame.

³ Bei, Keliso eyo goomoga
 goo ee tomo sile. Kelisoye
 Godee mapoo taka goo maga,
 Godeeyo to booka mapoo
 hogugu oso egeesee takooso,
 "Edebeeyo no tokenee sisiga,

yayo a tokenee sisiso,”
diso.

⁴ Esiga goo susuga ee Godeeyo to booka mapoo daga hoogoo olo hoguguso, imapoo eligilone iba pidilame. Goo egeesi maga iyo mesie sabolo dobolone, Godeeye imapoo gie badeli tenelai mapoo dulone dobolone ka balaga moloso.

⁵⁻⁶ Esiga tei too ma kulodu medee kibiloso dabalai goo sabolo, osoloso emegei pidilei goo sabolo Godee maga imapoo ka siboso. Esiga ayo Godee mapoo taka, niyo Yesu Kelisowo goo ogoloso ee dodolone, nima kulodu goo goolee medee hedebe oso ka malame. Osoloso niba nisono susuga hodobo ibada Lodee Yesu Kelisowo Ama Godeeyo hu dokodoo poudoolone dabalame.

*To tekepo ee Yu odoosabolo osoloso
Yu odoonee diba pidilame ka moloso*

⁷ Esiga Kelisoye niba idoo, egeesee solone niba noseenee odoode. Niyo egeesee solone doga, edebeeयो goo hagee ogoloso Godeeyo hu dokodoo poudileiso.

⁸ Esiga ayo nimapoo taka, Kelisoye Yu odoode ee halo mesilone tou teli odoode dolosobadalame simiso, Godeeye dia amawe dio mapoo to

edidi magoo goo ee tobuloso moodeli goo ee eligilame.

⁹ Osoloso Yu odoonee oso Godeeye dimapoo sooloo deli goo eligi maga o hu dokodoo poudulame. Bei, Deibidiye Godee mapoo taka goo ee Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Esiga ayo Yu odoonee dima kulodu badolone nee hu dokodoo poudileiso.

Osoloso goomoga kosaiya poulone badolone nee hu dokodoo poudileiso.”

¹⁰ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu hee hagoso egeesee takooso,

“Yu odoonee niba, Yu odoosabolo hedebe doloso goomoga dokodoo poude.”

¹¹ Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu hee hagoso egeesee takooso,

“Yu odoonee niba, Godeeyo hu dokodoo poude.

Osoloso odoode susuga goomoga kosaiya poulone o hu dokodoo poudeye dee.”

¹² Osoloso Aisayaye egeesee hoguguso,

“Wiligi odoode hagoso Yesi* o bala ma kuloduga sibileiso,
yayo Yu odoonee ee wiligi dolosobadalame.

15:4: 2Tim 3:16 15:7: Loum 14:1 15:8: Mat 15:24 15:9: Diye 3:25;
Psa 18:49 15:10: Deut 32:43 15:11: Psa 117:1 15:12: Isa 11:10; Yili 5:5

* 15:12: **Yesi** hagee, wiligi odoode Deibidiyo ama. Yesi dio Deibidi dio dobosowediaso. Osoloso dugo bei poogoloso hamamee Yesu soomagooso. Yesu yo Yesi bolobala hedebe.

Osoloso Yu odoonee oso yimaga gie badeli talame dulone dobolone balaga malaiso.”

13 Niyo gie badeli teneli Godee mapoo tei too goo maga, yayo nimapoo mesie sabolo, osoloso goomoga sabolo oso nimapoo toowa doloso meleye dee, Dio Tei oso kitulugu maga nimapoo Godeeye gie badeli tenelai mapoo dulone dobolone balagamologa, nimapoo goomoga egee molo oso toowa doloso malame.

Poloye o tou maga taka

14 Esiga tei telaga odoe emegei, a tei toso, goo tekepo oso nima kulodu toowa doloso moloso. Osoloso a see tei toso, niyo Kelisowo goo ee medee gooleedoloso, see nee odoe pidili to oso nei pidi nei pidi dolone debeli goo ee, niba olo gooleedooso.

15 Esino goo susuga hagee niyo boobado bigiyaga, ayo to hogugu hagee ma kulodu nimapoo weliga ka yiligebiga.

16 Bei, Godeeye sooloo dolone pidi goo maga a Yesu Keliso o tou teli odoe diso, ayo Yu odoonee dima kulodu tou talame. Osoloso a Godee ogo odoe ogo doloso domo badeli odoe masi tou mesie tolone, Godeeyo to tekepo ee takomo silame. Esiga Dio Tei oso kitulugu maga, Yu odoonee diba Godeeyo dalame peegoo pi

magalaiso. Goo egeesi maga diba Godee mapoo goomoga teneli emegei di bi masi malaiso.

17 Esiga ayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badolone, Godeeyo tou too maga a goomoga sabolo ka badoso.

18 Egeesi ma kulodu ayo goo abo maga takalaime. Esino hedebe Kelisoye amaga tou tolone ayo taka maga, osoloso ayo goo moodoo maga, Yu odoonee oso Godee mapoo tei too goo ee ayo ebilega woola takalaiso.

19 Osoloso ayo Dio Tei oso kitulugu maga goo toowa opusomo di moodoo ee ogoloso, diayo Godee mapoo tei tooso. Esiga ayo Kelisowo goo maga to tekepo susuga takomo silone, Yelusalem maga bei mooloogooloso abaga dino Ilulikum mi mapoo dileso koodobiaso.

20 Esiga a diya goomogoso, Kelisowo goo dule poogoo mosobia omapoo dileso to tekepo takomo silame. Egeeseelone a koo goomegeli, odoe heeso omou segei mapoo ayo moso tegelai.*

21 Bei, Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“O goo gooleedele poogoo odoe oso o goo ee gooleedalaiso.

15:16: Loum 1:5; 11:13 15:20: 2Kol 10:15-16 * 15:20: goo eyo bei ee, mi omapoo odoe heeso Godeeyo tou olo bei mooloogoo mapoo see Poloye dileso domo abaga bei mooloogalai, yo koo goomegeli. 15:21: Isa 52:15

Osoloso o goo dule
poogoo odoo oso o
goo duloso medee
gooleedalaiso.”

*Poloye tei telaga odoo
Loum mi mapoo
debeli ee agala dilame
goomoga*

²² Goo egeesi maga ayo to tekepo takomo silone, niba agalame sibilei biame egele.

²³ Esino ayo mi hamapoo tou too ee olo hosudooso. Esiga ayo sibilesi niba agalai goomogoso. Bei, ayo dugo abo ee ma kulodu niba agala sibilame goomegeliso.

²⁴ Esiga a Spein mi mapoo dulone Loum mi omapoo sibilesi niba agalai goomogoso. Egeesi ma kulodu ayo goomoga sabolo biame deiyepo nibolo hodobo badoboso, see Spein mi mapoo dilame seega, niyo a pidi.

²⁵ Esino ayo nimapoo sibilei ee epedee mologa, Yelusalem mapoo tei telaga odoo mapoo emegei di bi todileiso.

²⁶ Bei, tei telaga odoo Makedoniya mapoo debeli odoo sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli odoo oso Yelusalem mapoo tei telaga bi mauwe odoo ee pidilame molee mooloogoloso amapoo teneeso, ayo dimapoo todilame.

²⁷ Esiga Makedoniya odoo sabolo, osoloso Akaya odoo oso goomoga sabolo molee

hagee mooloogooso. Bei, Yu odoo dimaga gie badeli pidilei goo ee Yu odoonee dimapoo simiso. Esiga see diayo nei biso Yelusalem mapoo debeli tei telaga odoo ee pidilei tekepo diso.

²⁸ Esiga emegei di bi diayo mooloogoo ee ayo todilesi Yelusalem odoo mapoo teneloso, see Spein mi mapoo dulone domopoo niba agalaiso.

²⁹ Esiga a gooleedooso, ayo nimapoo siboga, Kelisoye kitulugu maga ayo goo tekepo toowa nimapoo moodoolaiso.

³⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, ibada Lodee Yesu Kelisowo hu maga, osoloso Dio Tei oso sooloo dala maga ayo nimapoo ka howaso, niyo mo tou su ee tolone, niyo tei medee a halo Godee mapoo takolone ka dabalame.

³¹ Egeeseelone niyo Godee mapoo takeeye, Yesu mapoo tei tele poogoo odoo Yudiya mi mapoo debeli oso amapoo dala teneeyaga. Osoloso see takeeye, ayo molee Yelusalem mapoo toduga, tei telaga odoo Yelusalem mapoo debeli oso ogoloso goomogalame.

³² Esiga Godeeye goomogoga, a goomoga sabolo nimapoo sibileiso. Osoloso ayo nibolo hodobo badolone, hasaloso see kitulugu talaiso.

³³ Esiga ayo Godee mapoo taka, mesie teneli Godeeye

nibolo hodobo badalame.
Goo hagee tei goo.

16

*Poloye tei telaga odo
mapoo
emegei di to taka*

¹ Esiga ibada omoo Poibe
yo Kenekeleya mi mapoo de-
beli tei telaga odo dima ku-
lodu dikou tou medee tekepo
tolone badoso.

² Esiga sobo hagoso
nimapoo siboga, Godeeyo
odoo oso moodeli egeesee
solone, niyo Lodeeyo hu
maga yo idoloso yo medee
pidi. Bei, goo abo maga
yayo a medee pidilone, odo
abo onosee yayo medee diya
pidimeleeso.

³ Osoloso ayo emegei di to
Pilisila mapoo osoloso omo
Akwila mapoo takee. Bei,
diba abolo hodobo Yesu Ke-
lisowo tou teli.

⁴ Osoloso diayo mo gie
badeli ee medee pidil-
ame, nei diba dala toloso
wedilame mopoodoo doloso
debeiso. Goo egeesi
maga ayo dimapoo diya
goomogoso. Osoloso Yu
odoonee dia sosee susuga
ososee dimapoo diya
goomogoso.

⁵ Osoloso dia moso ma
kulodu howo gisilame
mooloogoodoloso debeli
odoo dimapoo ayo emegei di
to takee.

Osoloso ayo gooma odo
Epainetus mapoo ayo emegei
di to takee. Bei, Asiya mi
toowa ee ma kulodu yayo

daga malalo Keliso mapoo tei
tooso.

⁶ Osoloso Meli mapoo ayo
emegei di to takee. Bei, yayo
niba halo tou toowa tooso.

⁷ Osoloso mo soosoo
Anadolonikus sabolo osoloso
Yuniyas mapoo ayo emegei
di to takee. Bei, diayo
abolo hodobo neliga moso
ma kulodu debeiso. Egeesi
ma kulodu diye di odo
dima kulodu odo bakadio
hagee hu toowa too odo.
A Keliso mapoo tei telega
badoboome, daga diba olo
tei toloso debeiso.

⁸ Osoloso ayo gooma odo
Lodee sabolo hedebe doloso
badeli Amipiliyatus mapoo
ayo emegei di to takee.

⁹ Osoloso ibada odo ibolo
hodobo Kelisowo tou teli
odoo hee Ulubanus mapoo
ayo emegei di to takee.
Osoloso ayo gooma odo
Stakus mapoo ayo emegei di
to takee.

¹⁰ Osoloso Apeles mapoo
ayo emegei di to takee. Yayo
dala ma kulodu badolone
Keliso mapoo tei toloso
badebeiso. Osoloso Alistobu-
luseeyo moso kulodu debeli
odoo mapoo ayo emegei di to
takee.

¹¹ Osoloso mo soosoo
ma kulodu badeli odo
hee Helodiyon mapoo ayo
emegei di to takee. Osoloso
Nalikisus eyo moso mapoo
debeli tei telaga odo mapoo
ayo emegei di to takee.

¹² Osoloso sobo Tulupaina
sabolo, osoloso omolo Tulu-
posa mapoo ayo emegei di to
takee. Bei, sobo hagee bia

oso Lodeeyo tou toowa teliso. Osoloso sobo ayo gooma Pelisis mapoo ayo emegei di to takee. Bei, yinosee Lodeeyo tou toowa teliso.

¹³ Osoloso Lodeeyo tou medee tekepo teli odoos Lupus mapoo ayo emegei di to takee. Osoloso owee mapoo ayo emegei di to takee. Bei, yayo mo wee masi badolone a medee pidimeleeso.

¹⁴ Osoloso ayo emegei di to Asunkilitus, osoloso Pelegon, osoloso Helemes, osoloso Patolobas, osoloso Helemas, osoloso tei telaga odoos dibolo hodobo hedebe deli odoos mapoo takee.

¹⁵ Osoloso Pilologus, osoloso Yuliya, osoloso Neleyus, osoloso obooba, osoloso Olumpas, osoloso tei telaga odoos susuga dibolo hodobo hedebe deli mapoo ayo emegei di to takee.

¹⁶ Esiga niba emegei dolone dee nei hai nei hai dolone ka debee. Osoloso tei telaga odoos Kelisowo sosee susuga hamapoo debeli oso emegei di to nimapoo ka taka.

Poloye hamameedee kokodo taka

¹⁷ Esiga tei telaga odoos emegei, nima kulodu domo pili odoos sabolo, osoloso tei telaga odoos peegoo gido dili odoos ee medee ege. Bei, diayo eligimo silesibulone, tei goo niyo duloso tei too goo sabolo tobuloso koo eligili.

Esiga niba dimaga peegoo dooboobigi.

¹⁸ Bei, odoos egee biaso ibada Lodee Kelisoye goomoga goo ee koo dedeli. Esino dieso goomoga goo ee dodomo silone, toso hodolone goo tokenee gooleedele poogoo odoos ee goo tokenee mapoo gido diliso.

¹⁹ Osoloso niyo Lodee mapoo tei tolosos yimapoo mesie sabolo sili goo ee, tei telaga odoos susuga osoduloso olo gooleedooso. Esiga goo egeesi maga a diya goomogo. Esino a diya goomogo, niyo goo tekepo talai goo ono gooleedoloso, tokenee goo talai ee gooleedeliga poogoloso dabalame.

²⁰ Osoloso mesie tosibili Godeeye Saitenso kitulugu ee guobigilei koola toobooso, niyo yo dagadilame. Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesuye niba sooloo dolone pidilame.

Polowo odoos oso Loum odoos mapoo emegei di to taka

²¹ Abolo tou teli odoos Timoti yinosee emegei di to nimapoo ka taka. Osoloso mo soosoo Lukiyas sabolo, osoloso Yason sabolo, osoloso Sosipate oso diayo emegei di to nimapoo ka taka.

²² Esiga Telitiyus ayo Polowo to hagee ka hogugu. Ayo Lodeeyo hu maga

16:13: Maka 15:21 **16:16:** 1Kol 16:20; 1Pita 5:14 **16:17:** Mat 7:15; Tait 3:10

16:18: Pil 3:19; 2Pita 2:3 **16:19:** Loum 1:8; 1Kol 14:20 **16:20:** Gen 3:15

16:21: Diye 16:1-2; 19:22; 20:4

nimapoo emegei di to ka taka.

²³ Osoloso moso ayo hagee bado eyo ama Gaiyuseeye emegei di to nimapoo ka taka. Moso hageeyo kulodu tei telaga odoo susuga oso howo gisilone debeliso. Osoloso Kolin mi toowa ee ma kulodu molee gibadeli odoo Elastuseeye emegei di to nimapoo ka taka. Osoloso ibada omolo Kuwalituseeye emegei di to nimapoo ka taka.*

Poloye to hamameedee taka

²⁵ Esiga iba Godeeyo hu dokodoo poudoomo. Bei, yayo to tekepo ayo hagee takomo silo to omaga niyo tei too goo omapoo kitulugu tenelai teiba. To tekepo Yesu Kelisowo goo hagee daga hoogoo mada meleeso.

²⁶ Esino kookaiyo badeli Godeeye to teneeso, to tekepo hagee Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoo oso booka mapoo hogugulame. Goo egeesi maga to tekepo ee epei olo woola yilige buguso, odoo susuga oso Keliso mapoo tei toloso o to mapoo mesimo silesibilame.

²⁷ Esiga goo medee gweli Godee hedebe o hu ee Yesu Keliso maga kookaiyo dokodoo osee poudumelee. Goo hagee tei goo.

16:23: Diye 19:22; 1Kol 1:14 * **16:23:** To hogugu hagee peipa abo mapoo beseo 24 hogugu moloso: Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba susuga sooloo dolone pidilame. Goo hagee tei goo. **16:25:** Epe 1:9; 3:5, 9; Kol 1:26; Loum 1:5

1 Tesalonika Poloye Tesalonika odoo dimapoo to hogugu tenee

1 Tesalonika booka goo eyo bei

Polo Kolin mi mapoo badolone, Tesalonika odoo dimapoo to hagee hoguguso. Polo daga Tesalonika mapoo di biame mapoo edebeeyo o to duloso tei tooso. Esino Yu odooso goo hagee ogoloso Polo habuguso (Diye di odoo 17:1-10 omaga egeese ka takooso). Esiga Poloye tei telaga odoo hagee bia diya gooleebugulone, kokodo takeli to hagee hoguguloso dimapoo teneeso, diayo dala ma kulodu dobolone, Godee mapoo tei toloso medee kibiya dabalame. Osoloso tei telaga odoo susuga oso Yesu siboga biame mapoo yayo badalai mi mapoo palai goo ee gooleedoloso dabalame diayo hoguguloso teneeso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odoo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga iyo Godee mapoo takooso, yayo niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Tesalonika odoo oso tei too

² Iyo biame susuga niba halo Godee mapoo takolone, nibada goo maga yimapoo goomegeliso.

³ Egeesi maga iyo niba Godee mapoo takolone goo hagee gooleebigiliso. Niyo tei too maga tou too sabolo, osoloso odoo abo sooloo dologa pidili sabolo, osoloso edebeeyo nimapoo dala tenee ee ma kulodu dobolone, Lodee Yesu Kelisoye see sibileiso doloso, bolone tei toloso doso.

⁴ Tei telaga odoo, emegei, iba gooleedooso, Godeeye niba sooloo dolone, niba o odoo dalame hesigaso.

⁵ Bei, iyo to tekepo nimapoo tosimi ee wulo todee mosoowe tosilileso ka takele. Esino iyo Dio Tei oso kitulugu maga ka taka. Osoloso iba to tekepo hagee kibiya tei toloso nimapoo eligiso. Osoloso iyo niba pidilame nibolo debei ee niba gooleedooso.

⁶ Osoloso niyo ibada goo sabolo, osoloso Lodeeyo goo ee peedeeso. Egeesi maga niyo to hagee duloso toloso, dala ee ma kulodu doboome, Dio Tei oso goomoga sabolo to hagee tooso.

⁷ Esiga tei telaga odoo susuga Makedoniya mapoo debeli sabolo, osoloso Akaya mapoo debeli oso nibada goo duloso padalai tekepo.

⁸ Esiga Godeeye nimaga eligi goo ee hedebe Makedoniya sabolo Akaya sabolo mapoo dudobigile. Haye,

niyo tei too goo ee mi susuga mapoo olo dudobuguso. Esiga nibada goo ee iyo mi abo mapoo see tobu takomo dilei ee goo haga toowanee.

⁹ Bei, mi susuga ee ma kulodu edebeeyo iyo nibada mosopoo siboga, niyo to tekepo too ee takeliso. Egeeseelone, diayo niyo gamenee godee poogoloso see tei gie badeli Godee mapoo sibilesa, o to mapoo mesimo sili goo ee takeliso.

¹⁰ Osoloso diayo Godeeyo owoloye ta maga Godeeye hogadi oso Kei mi ma dokodooga sibileiso doloso niyo egee bamolo goo ee takeliso. Odoe ee Yesu. Godeeye midilei biame mapoo, yayo komonolone tokenee eyo nei dala tenelai biame mapoo, Yesuye tei telaga odoo iba susuga peegoo gilimado dileiso.

2

Poloye Tesalonika mi mapoo tou too

¹ Tei telaga odoo, emegei, iyo nibolo hodobo dobolone, biame wulo mosoowe hosule.

² Esiga niba gooleedooso, iyo daga nimapoo sibilame, Pilipai mi mapoo doboome, edebeeyo imapoo to tokenee takolone, dala tenee goo ee. Esino ee ma kulodu ibada Godeeye iba pidime, edebeeyo iba gowe ee ma kulodu iba ebilega, Godeeyo to tekepo nimapoo takaso.

³ Bei, iyo eligi goo ee gameenee goonee, osoloso tokenee gweli goo maga koo eligiso. Esiga iyo nimapoo gamenee takalaima.

⁴ Esino iyo Godeeyo to tekepo ee eligimo silesiboso. Bei, Godeeye iba teiba doloso hesigaloso o to tekepo takomo silesibe, diso. Esiga iyo tou hagee tomo silo odoo goomogalame sile. Haya! Godee ibada sooloo ma kulodu egeli yo goomogalame ka siloso.

⁵ Osoloso niba nose gooleedooso, niyo imapoo sibilame wulo gamenee toso hedele. Osoloso iba nei molee talame to tekepo ka takele. Godeeye goo hagee tei diso.

⁶ Egeesi maga nibolo osoloso odoo susuga oso imapoo goomogalame koo seli. Esino Kelisoye diye di odoo iyo toowa doloso niba balame, imapoo kitulugu meleeso.

⁷ Esino iyo egeese sele. Bei, iyo niba holope masi oweeye owolo dio bali egeesi masi bameleeso.

⁸ Esiga iyo niba diya sooloo dolone goomoga sabolo hedebe Godeeyo to tekepo nimapoo ka tosibile. Haya. Ibada gie badeli sabolo nimapoo tenelame ka simi. Bei, niba iyo gooma odoo.

⁹ Tei telaga odoo, emegei, nibolo dobolone iyo nali bi sabolo, osoloso iyo goomoga bi abo sabolo tebilame, iyo ibada suso gesi sabolo biame

sabolo tou toowa tomo silee, niba gooleedooso. Goo egeesi maga, iyo Godeeyo to takomo silesibulone, nimapoo hegi goo teneeyaga, bi koo howali.

¹⁰ O, iyo tei telaga nibolo dobolone, iyo tokenee goo hee tele. Esino iyo nibolo hodobo medee teedee dobolone, Godeeye o howo woola goo tekepo deli goo ee iyo tomo silesibiliso. Esiga goo hagee niba olo gooleedooso. Osoloso Godee nosee goo hamapoo tei diso.

¹¹ Esiga niba gooleedooso, maye owolo bameli egeesi masi, niba iyo egeesi bameleeso.

¹² Iyo niba Godeeyo howo woola kibiya dabalame, eli opusomo opusomo di maga nimapoo pidili to takaso. Bei, Godeeye niba imoloso, niyo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilesa dobolone, yo toowa doloso yibolo hodobo dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo goomoga to takooso. Bei, niyo iyo Godeeyo to taka duloso dobolone, to hagee edebeeyo eyo gooleeso takooso, dee takele. Esino niyo to hagee tei Godee maga siboso doloso medee tooso. Esiga Godeeye o to hagee sabolo tei telaga odoo nima kulodu tou tomoloso.

¹⁴ Esiga niba gooleedooso, Yu odooso Yudiya mi mapoo Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo dimapoo dala tenemelee goo ee. Egeesi maga,

goo egeesi oso nimapoo peledabaso. Goo ee nibada odoo oso nimapoo dala teneliso.

¹⁵ Yu odoo oso daga hoogoo Godee maga to tolosa kokodo takomo sili odoo piliguso, osoloso diayo Yesu Keliso woolomaso. Osoloso iyo Godeeyo to mi abo mapoo takomo silesibume, diayo iba peegoo hasisobigiliso. Esiga Godeeye Yu odoo dimapoo koo goomegeli. Osoloso diayo odoo susuga mapoo gowe toowa moloso.

¹⁶ Egeeseelone, diayo Yu dele poogoo odoo dimapoo iyo to tekepo todilesa takeme, Yu dele poogoo odoo oso gie badeli teyaga, diayo imapoo hamaga takalame seeso. Goo hageesi maga, dia tokenee susuga oso dieso dimapoo kadadigamo pologa, Godeeye komonolone dala toowa hoo poogoo mauwe dimapoo tenelaiso.

Poloye see Tesalonika mi mapoo dilame goomoga

¹⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo iba nibada mi maga hasiso bugume, iyo biame deiyepo mapoo niba poogoo dilesa dobolone, niba boobado bigile. Esino iyo niba see agalame diya goomogolone, nimapoo sibilame wegegeeso.

¹⁸ Esiga iyo niba agala sibilame goomegeliso. O, tei taka,

Polo ayo niba agalame sibilame wegeegeliso. Esino Saitenso iba hamaga takeliso.

¹⁹ Iyo niba agala sibilame goomegeliso. Bei, ibada Lodee Yesu see wedi siboga, ogoo goo oso imapoo goomoga ka tenelaiyo? Osoloso ogoo goo oso iyo o howo woola ebilega kibiya ka dabalaiyo? Ee nibaso. Niyo tei too oso iyo tou tekepo too ee woola yilige bigileiso.

²⁰ Bei, Godeeye nibada goo maga imapoo goomoga tenelaiso.

3

¹⁻² Esiga iyo niba agalame sibilei biame dagadime, see gowoolone, wulo Timoti nimapoo diye dolone, iba Atene mi mapoo debeiso. Ibada omolo Timoti hagee ibolo tou tomo silone, Godeeyo to tekepo Kelisowo goo ee takomo sili odoosoo. Esiga iyo yo nimapoo diye diso, yayo niyo tei too ma kulodu kibiya dabalame kokodo takalame.

³ Bei, dala hagee ma kulodu odoosoo heeso tei too peegeeyaga. Osoloso niba gooleedoosoo, tei teli goo ee ma kulodu dala sabolo moloso.

⁴ Esiga iba nibolo hodobo dobolone, dala goo oso sibilei nimapoo olo takaso. Esiga dala goo oso epedee imapoo peledaba, niba gooleedoosoo.

⁵ Goo egeesi maga, ayo niyo tei too goo ee

dulega badalai, a goweso. Egeeseelone, ayo Timoti nimapoo diye diso. Bei, ayo niba halo goo diya kodumeleeso, niba Saitenso gamenee taka mapoo homodobuoga, oso iyo niba halo tou too goo ee wulo mosoowe hosudeeyaga.

⁶ Esino Timotiye epedee nibolo badoboso, see wedi sibileso, yayo nibada goo imapoo takeme du medee tekepo. Bei, yayo niyo tei too goo sabolo, emegei sooloo deli goo sabolo tolone egee do goo ee yayo sibileso imapoo takaso. Osoloso yayo imapoo niyo iba goolone dobolone, iba agala sibilame goomoga goo ee takaso. Egeesi ma kulodu nei iyo niba agala sibilame diya gooleeso.

⁷ Esiga tei telaga odoosoo emegei, iyo dala goo sabolo hegi goo sabolo ma kulodu dobolone, niyo tei too goo ee Timotiye imapoo sibileso takeme du oso iba pidiso.

⁸ Bei, iyo niyo Lodee mapoo tei tolosoo kibiya debei goo ee duloso diya goomogolone ka doso.

⁹ Goo egeesi maga, iyo niba gooleebugulone, goomoga to Godee mapoo taka hoo pogoosoo mauwe moloso. Bei, iba Godeeyo mudugiyopoo dobolone, nibada goo oso imapoo goomoga toowa te-neeso.

¹⁰ Osoloso gesi sabolo biame sabolo, niba see agalai

ee gooleebugulone, Godee mapoo takolone ka doso. Egeesi ma kulodu, niyo tei too goo ma kulodu, goo heeso tebilega mologa, iyo sibilesa goo ee tebilame pidileiso.

¹¹ Esiga iyo Godee mapoo takooso, ibada Ama Godee sabolo osoloso ibada Lodee Yesu sabolo oso iyo nimapoo sibilei eli medee hoodo magalame.

¹² Osoloso iyo see Godee mapoo takooso, Lodeeye nima kulodu sooloo dala goo egee molo kibilame. Osoloso iyo niba diya sooloo egee dolomolo egeesi masi, see niyo nima kulodu osoloso odoo susuga ma kulodu emegei sooloo dala goo sabolo dabalame.

¹³ Osoloso iba see Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesuye yayo hesiga odoo sabolo sibilei biame mapoo, niyo tei too ma kulodu kibiya dobolone, ibada Ama Godeeyo mudugiyopaga, tekepo doloso tokenee goo mauwe odoo doloso dabalame.

4

Godeeyo mudugiyopaga tekepo doloso badalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, tekepo doloso badalai goo maga Godee mapoo goomoga tenelai goo ee iyo nimapoo olo eligiso. Esiga a gooleedooso, niba egeesee goo ma kulodu ka doso. Esino tekepo goo nima

kulodu egee molo oso toowa dalame, epedee ayo Lodee Yesuwo hu maga nimapoo ka taka.

² Iyo Yesu Kelisoye kitulugu maga nimapoo eligi goo ee, niba olo gooleedooso.

³ Bei, Godee yo goomogoso, niyo o howo woola tokenee mauwe teedee dabalame. Esiga niba giso sabolo sobo sabolo heli telega tei doloso teedee debee.

⁴ Esiga niba odoo susuga eyo howo woola tekepo doloso, osoloso goo tokenee mauwe doloso dabalame, nibada su kookoode.

⁵ Osoloso nibada su oso goo heli talame goomoga goo ee dodolone na debee. Bei, Godee gooleedele poogoo odoo oso goo hageesi teliso.

⁶ Goo egeesi maga, nemegei tei too odoo eyo obo heli tolosa yimapoo hegi goo na tenee. Bei, Lodeeye goo tokenee hageesi teli odoo mapoo tokenee eyo nei dala tenelaiso. Iyo daga hoogoo nimapoo kitulugu takolone goo egeesi na te diso.

⁷ Bei, Godeeye ibolo osoloso nibolo hesiga ee iyo goo tokenee ma kulodu dabalame ka sele. Esino iyo Godeeyo howo woola mapoo goo tokenee mauwe doloso kibiya dabalame, yayo iba hesigasoo.

⁸ Esiga edebeeyo to hagee dadalai gowooga, yo odoo to mapoo gowoolone koo seeso. Esino yayo Godeeye

nimapoo Dio Tei egee ten-emolo o to mapoo gowooso.

⁹ Esiga niba sooloo dala ma kulodu dobolone, tei telaga odoosoo emegei nei pidi, nei pidi dalai gooe, niba gooleedoosoo. Bei, Godeeye sooloo dala gooe nimapoo olo eligiso. Esiga iyo goo hamapoo see nimapoo hogugulei ee goo haga toowanee.

¹⁰ Emegei, niyo Make-doniya mi mapoo debeli tei telaga odoosoo mapoo sooloo dolone dobolone egee pidimolo, iba gooleedoosoo. Esiga iyo niba gooegeesi ma kulodu dobolone, goosoo diya toowa dalame kitulugu sabolo ka taka.

¹¹ Esiga niba nemegei sabolo medee mesie debee. Osoloso niba nibada su ee pidilei maga tou tolone dobolone, emegei dia goo na takee. Bei, iyo goo hagee daga nimapoo olo eligiso.

¹² Niyo gooegeesi tomo siloga, peegoo debeli odoosoo nibada gooo goloso tekepo dalaisoo. Osoloso niso nediliyo pidilame nee odoosoo mapoo na be.

Yesuye sibilei eyo goo

¹³ Emegei tei telaga odoosoo, niyo odoosoo wedia eyo gooegeedelega badalai, ibakoo goomogo. Peegoo debeli odoosoo odoosoo wedia halo gooholone diya pupusigeliso. Bei, diba odoosoo wedia oso see hogogadilei gooe ee diba gooleedele. Esino peegoo

debeli odoosoo diayo odoosoo wedia halo diya goohele sabolo debeli egeesi masi na debee.

¹⁴ Bei, iba Yesuye ta maga see hogadi goosoo mapoo tei teliso. Esiga iba see tei toso, Yesuye see wedi siboga, Godeeye tei telaga odoosoo wedia ee Yesubolo sibe dalaisoo.

¹⁵ Osoloso Lodee eyo taka to ee iyo nimapoo ka taka, gooe Lodeeye sibilei biame omapoo, odoosoo wedia osee mologa, iba wedilegagie hagee do odoosoo saga malalo Yesu mapoo palaimo.

¹⁶ Esino Lodee eyo Kei mi ma dokodooga sibilone, to kitulugu sabolo, osoloso Godeeyo momaiye dia wiligi odoosoo eyo to sabolo, osoloso Godeeyo kibu i sabolo sibileiso. Egeeseega Keliso mapoo tei tolosoo odoosoo wedia oso daga malalo hogogadileiso.

¹⁷ Diba olo pologa, iba wedilega epedee hagee do odoosoo sabolo, osoloso odoosoo wedia hogogadi sabolo, hodobo mooloogoodoloso, kei ma dokodoo Lodee tugodalame palaisoo. Osoloso iba Lodee sabolo badoboso kookaiyo osee badalaisoo.

¹⁸ Esiga niba nemegei nima kulodu egee do odoosoo oso odoosoo wedia maga diya goolee sabolo debeeyaga, kibilame to hagee dimapoo takee.

5

Yesuye sibilei goo mapoo mopoodoo de

¹ Tei telaga odo o emegei, iyo goo hageesi oso peledabalai biame ee nimapoo see tobu hogugulei goo haga toowanee.

² Bei, niba olo gooleedooso, Lodeeye see wedi siboga, heli teli odo o gesi sibili egeesi masi sibileiso.

³ Biame omapoo odo o abo oso egeese takalaiso, "Epee! Biame diya tekepo. Imapoo goo hee mauwe, goomoga goo oso moloso," dalaiso. Egeese takaga mologa, haga booloogelega dala goo oso dimapoo siboga tokenee palaiso. Esiga niba goolee, sobo koowasi oso yayo holope soomagalame, dala oso yimapoo sibili yo gooledoloso badoga koo peledebilee. Esiga goo hagee egeesi masi. Esiga odo o abo oso biame ee gooledoloso badoga ka sibileime. Esiga biame omapoo odo o heeso peegoo pulo dilei tebileime.

⁴ Esino tei telaga odo o emegei, niba neliga ma kulodu koo debeli. Osoloso niba heli teli odo o nibada mosopoo siboga, niba dio diliso. Esino Lodeeyo biame oso siboga, niba dio dileime. Bei, niba biame oso sibilei mapoo mopoodoo doloso bolone doso.

⁵ Esiga niba biame gadeebugu mapoo kulodu silesibili odo o oso. Esiga iba tei telaga odo o gesi neliga ma kulodu

koo debeli.

⁶ Esiga iba tieseli odo o oso debei masi na dobomo. Esino iba mopoodoo doloso ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone ka dobomo.

⁷ Bei, tieseli odo o oso gesi tieseliso. Osoloso yugune nalagaloso halabagali odo o oso gesi yugune nalagaliso.

⁸ Esino iba biame gadeebugu ma kulodu debeli odo o oso. Esiga iba tekepo, mopoodoo doloso dobolone, ibada su oso tokenee teyaga kookoodoloso bolone dobomo. Esiga ha teli odo o oso o su tioso woodeyaga gooloogalame, ki bi o su mapoo kaliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiya, iba Yesu mapoo tei tolone dobolone, emegei sooloo dolone dobomo. Osoloso ha teli odo o oso o wiligi mapoo tioso wood-eyaga gooloogalame, ki bi wiligi mapoo meliso. Esiga iba egeesi masi Saiten oso gamenee taka mapoo homodobiya, iba gie badeli talame tei tolone dobomo.

⁹ Bei, Godeeye iba hesiga hagee, yayo komonolone dala tenelame ka hesigele. Esino ibada Lodee Yesu Keliso maga gie badeli talame ka hesiga.

¹⁰ Esiga Kelisoye iba halo olo taso, iyo yibolo hodobo dabalame. Esiga iyo dobo so wedioga, goo oso iyo Keliso sabolo dabalai goo ee opu-

somo dalaimé.

¹¹ Esiga niba nee odoó oso tei too ma kulodu kibiya dabalame, pidili toso nei takoo, nei takoo dolone ka debee. Esino a gooleedooso, niba egeeseelone doso.

To hamameedee kokodo taka

¹² Tei telaga odoó emegei, iyo nimapoo taka, nibada sosee wiligi odoó tebisa sabolo, osoloso Godeeyo to eligili odoó sabolo mapoo mesiloso dimapoo goomoga tenee. Bei, diayo nima kulodu tou toowa diya tolone doso.

¹³ Esiga diayo tou too maga niyo diba sooloo dolone, dimapoo mesie. Egeeseelone nemegei odoó sabolo medee mesiloso debee.

¹⁴ Osoloso nima kulodu tou talai mapoo wabedeli odoó oso tou talame toso diya takee. Osoloso odoó howo woola tou talai simili odoó mapoo pidi to oso pidilone debee. Osoloso koo kibili odoó pidilone debee. Osoloso niba nemegei odoó sabolo mesiloso dobolone, saga kamanabugu dolone na debee.

¹⁵ Egeeseelone dobolone, edebeeyo nimapoo tokenee goo hee toga, nei na tenee. Esino niba nima kulodu osoloso odoó susuga ma kulodu mesie sabolo tekepo goo ono tolone ka debee.

¹⁶ Biame susuga ma kulodu goomogolone debee.

¹⁷ Egeeseelone dobolone biame susuga Godee mapoo takolone debee.

¹⁸ Osoloso goo susuga ma kulodu Godee mapoo goomoga to takolone debee. Bei, Godeeye Kelisowo odoó oso goo hageesi talai ee goomogoso.

¹⁹ Esiga niba Dio Tei oso nimapoo tou talai na hamaga takee.

²⁰ Egeeseelone, Godee maga to tolosó kokodo takomo sili odoó oso Godeeye taka duloso to takooga omapoo na gowee.

²¹ Esino to mapoo medee dui, osoloso medee goolee, goo egee tei Godee maga simi beleso agalame. Goo egee tei goo daga, to mapoo tei te.

²² Osoloso tokenee goo telaga debee.

²³ Esiga iyo Godee mapoo takooso, mesie goo teneli Godee yayo medee todoloso badalai goo ee nimapoo tenelame. Osoloso iba see Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso oso sibilei biame mapoo bamo dulone, nibada dio maga, osoloso nibada su maga, osoloso niyo goolee maga tokenee mauwe poogoloso dabalame.

²⁴ Esiga Godeeye nimapoo goo hagee moodoolaiso. Bei, niba hesiga Godee yayo to taka ee dadalai koo pegeli.

²⁵ Tei telaga odoó emegei, niyo iba halo Godee mapoo takolone debee.

²⁶ Osoloso nemegei tei telaga odoo mapoo emegei di to takolone ka debee.

²⁷ Ayo Lodeeyo hu maga niyo to hogugu hagee tei telaga odoo susuga mapoo hesigalame ka taka.

²⁸ Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

2 Tesalonika Poloye see tobu Tesalonika odo dimapoo to hogugu tenee

*2 Tesalonika booka goo
eyo bei*

Polo dio Timoti dio diayo to daga malalo hogugu ee (1 Tesalonika) Tesalonika sosee mapoo teneeso. Osoloso see hamamee a 6 poogoloso to hagee hoguguso. Bei, Tesalonika sosee ma kulodu debeli tei telaga odo abo oso dibada tou susuga ee poogoloso see wulo dobolone Yesuye sibilei goo ee bolone debeiso. Esem Poloye goo egee ogoloso see tobu dimapoo kokodo taka to hagee hoguguloso teneeso. Osoloso odo abo oso Yesuye sibilei goo mapoo dooboo goolone bolone doboome, Poloye Yesuye sibilei goo ee see medee dimapoo eligiso.

¹ To hogugu hagee Polo, Sailesi, osoloso Timoti, iyo Tesalonika mi ma kulodu debeli tei telaga odo nimapoo ka teneeso. Niba Ma Godee sabolo, osoloso Lodee Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso.

² Esiga iyo Godee mapoo takooso, Ma Godee sabolo osoloso Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame osoloso mesie sabolo dabalame.

Kelisoye see sibilei goo

³ Tei telaga odo emegei, niyo tei too goo sabolo nemegei sooloo deli goo sabolo oso nima kulodu egee kauwu maga, iyo Godee mapoo goomoga to takalai tekepo.

⁴ Esiga niba dala goo sabolo hegi goo sabolo ee ma kulodu tei tolone dobolone kibiloso osee egee do maga, iyo goomoga sabolo Godeeyo sosee abo mapoo debeli tei telaga odo mapoo nibada goo takomo silesibiliso.

⁵ Niyo tei too maga dala egee to goo oso, Godeeye odo susuga dia goo medee tekepo midilei goo ee woola ka eligiso. Goo egeesi maga Godeeye niba yayo wiligi doloso badeli mapoo gasibilei teiba dalaiso. Egeesi maga Godeeye wiligi doloso badeli goo maga niyo dala ka toso.

⁶⁻⁷ Esiga Godeeye hedebe hooda tei goo moodeliso. Esiga Yesuye see wedi siboga, odo nimapoo dala egee tenemolo dimapoo Godeeye nei dala tenelaiso. Osoloso odo dala ma kulodu egee do nimapoo hasali tekepo tenelaiso. Osoloso ibolosee hasali tekepo tenelaiso. Lodee Yesuye see wedi siboga, o momaiye kitulugu susuga sabolo Kei mi ma dokodooga dou paiya sabolo sibileiso.

⁸ Osoloso yayo sibilesi, Godeeyo goo mapoo goweli odo sabolo, osoloso to

tekepo Kelisowo goo mapoo koo mesili odoos dimapoo nei dala tenelaiso.

⁹ Omapoo Lodeeye diba tokenee polosoo togobigileiso, osoloso o mudugiyopaga yayo diba tolosoo o kitulugu toowa maga peegoo togobisaga, diayo dala omapoo dobolone dala hoo poogoo me poogoloso osee dabalaiso.

¹⁰ Osoloso yayo sibilei biame omapoo, o odoos oso yimapoo goomoga tenelone Yesuwo hu dokodoo poudileiso. Bei, Yesu yayo daga diba pidi maga. Osoloso tei telaga odoos susuga oso Yesu mapoo howoodalaiso. Esiga ee ma kulodu nibolo hodobo dabalaiso. Bei, niyo to tekepo iyo nimapoo takeme, niyo tei too maga.

¹¹ Iba goo hamapoo niba halo, Godee mapoo biame susuga takolone doso, niyo yayo goomoga goo ee tolone dabalame. Bei, niyo goo egeesi ee tolone dabalame, Godeeye niba hesigaso. Osoloso iyo see Godee mapoo takooso, nimapoo goo goolee tekepo egee molo tolosoo, Godeeye kitulugu maga nibada susoo tou talame. Osoloso see niyo tei too ma kuloduga egee kauwu tou ee medee talame.

¹² Esiga iyo dokodoo hagee takoo goo ee, edebeeyo nibada goo tekepo ogoloso ibada Lodee Yesuwo hu dokodoo poudilame ka seeso. Osoloso Lodee Yesuye

nei nibada hu dokodoo poudoolone goomoga tenelame. Esiga ibada Godee osoloso Lodee Yesu Kelisoye sooloo dolone pidi maga goo hagee ka siboso.

2

Tei magoo mapoo koo mesili odoos

¹ Tei telaga odoos emegei, ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei goo sabolo osoloso yayo iba gilimadoloso hodobo yo tugodalai goo sabolo nimapoo takalai iba goomogo.

² Esiga odoos aboso sibileso takolone, "Lodeeyo biame olo simiso," dee takooga duloso, dio dulone sooloo habasagolone, dia to mapoo tei na te. Osoloso diayo takolone, "Dio Tei oso imapoo goo hagee ka eligiso," dee takooga dia to mapoo tei na te. Osoloso see diayo takolone, "Polo diayo imapoo to hogugu tenelone egeesee taka," dee takooga goo onosee omapoo tei na te.

³ Esiga goo hageesee susuga ee ma kulodu odoos heeso niba gamenee na takee dee. Bei, Lodeeyo biame oso sibilei mologa, daga goo bakadio oso peledabalaiso. Esiga odoos aboso Lodee gowoolone yimapoo miligi pileiso. Osoloso tei magoo mapoo koo mesili odoos oso peledabalaiso. Esino hamamee yo dou ma toodalaiso.

⁴ Yayo o su eyo nediliyo si howolone, edebeeyo goomegeli godee susuga ee tokenee dolone, hedebe yo tekepo doloso si howolaiso. Egeeseelone, yayo dileso Godeeyo tei moso mapoo badolone anosee tei Godee dalaiso.

⁵ Esino ayo nibolo silone, goo susuga hagee nimapoo takomo silee goo ee, niyo boobado bugusomo?

⁶ Esiga epedee hamapoo tei magoo mapoo koo mesili odoos sibilesos goo tokenee teyaga hamaga taka goo ee niba olo gooleedooso. Yo tei o biame Godeeye magoo mapoo woola ka peledabalame yo hamaga takaso.

⁷⁻⁸ Esino tei magoo mapoo koo mesili goo oso mada odoos ma kulodu olo goo moodoo moloso. Esino goo egeesi oso toowa peyaga, goo tokenee teyaga hamaga takeli odoos oso hamaga takolosos badosos. Osolosos hamamee goo tokenee teyaga hamaga takeli odoos ee peegoo duga, tei magoo mapoo koo mesili odoos ee biame omapoo peledabalaisos. Esino Lodee Yesuye sibilesos, o maga maga poodi sabolos osolosos yayo toowa dolosos kitulugus sabolos oso tei magoo mapoo koo mesili odoos ee wooloomalosos pagalaisos.

⁹ Esiga tei magoo mapoo koo mesili odoos oso sibogas, yo Saitenso kitulugus sabolos sibileisos. Osolosos yayo

Saitenso kitulugus magas goos toowas opusomos di moodoomos sileisos.

¹⁰ Yayo egeeseemos silone, goo tokenee opusomos opusomos di magas peegoo debelis odoos ee gamenees goos magas dibas talaisos. Osolosos dibas ee mas kulodus dobolone wedileisos. Bei, dibas gies badelis to mapoo gowoolone tei tele.

¹¹ Goo egeesis magas Godeeyes goos tiadilis goos toowas dimapoo tenelaisos, diayos tei magos mapoo koo mesilis odoos oso gamenees goos takas mapoo tei talame.

¹² Esiga edebeeyos tei goos mapoo tei telegas poogolosos, see tokenees goos goomegelis odoos ee Godeeyes dibadas goos midilosos dimapoo tokenees eyos nei dala tenelaisos.

Kibiya debee

¹³ Tei telagas odoos emegei, Lodeeyes sooloo dalas oso nibolos hodobos molosos. Osolosos iyos niba halos Godees mapoo goomogas to takalais tekepo. Bei, Godeeyes dagas hoogos niyos gies badelis talame niba olo hesigasos. Esiga niyos Dios Tei osos kitulugus magas goos tokenees mauwes dobolone, niyos tei goos mapoo tei toos magas Godeeyes nimapoo gies badelis olo teneesos.

¹⁴ Godeeyes iyos to tekepos hagees takomos silo magas niyos gies badelis talame niba isos, osolosos Yesus Kelisos yo toowas

dolone niba yibolo hodobo dabalame.

¹⁵ Esiga tei telaga odoo emegei, iyo nimapoo eligi goo sabolo osoloso to hoguguloso tenee sabolo medee kibiya toloso tei too ma kulodu kibiya debee.

¹⁶⁻¹⁷ Esiga iyo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Keliso sabolo osoloso Ma Godee sabolo oso niba pidilone nimapoo kitulugu tenelaiso, niyo goo tekepo tomo silone to tekepo komo silame. Bei, ibada Ama Godeeye iba sooloo dolone imapoo kookaiyo moloso osee malai pidili goo ee teneeso, iyo goomoga sabolo gie badeli yayo tenelai ee bolone dabalame.

3

Niyo iba halo Godee mapoo takee

¹ Tei telaga odoo emegei, Lodeeyo goo oso mi susuga mapoo saga dudobigilame, niyo iba halo Godee mapoo takee. Bei, iba goomogoso, Godeeyo to mapoo niyo tei toloso mesie egee do egeesi masi odoo mi susuga mapoo egee do diba nosee egeesee dabalame.

² Egeesi ma kulodu to-kenee odoo oso imapoo dala teneeyaga, Godeeye iba pidilame yimapoo takee. Bei, odoo susuga oso Godee mapoo haga tei tele.

³ Esino Godee eyo to kitulugu magoo ee dadalai

koo pegeli. Esiga yayo niba kitulugu teneloso niba medee balaiso, tokenee odoo Saiten yayo nimapoo dala teneeyaga.

⁴ Esiga iba Lodee mapoo tei toso, niyo iyo taka goo ee tomoloso, osoloso hamamee osee tomalaiso.

⁵ Esiga iyo niba halo Godee mapoo takooso, Lodeeye pidi maga Godeeye sooloo dala goo ee medee gooleedoloso dabalame. Osoloso dala ma kulodu kibiya dobolone Yesuye dala ma kuloduga kibiya badebei egeesi masi dabalame.

Kitulugu sabolo tou ka te

⁶ Tei telaga odoo emegei, iyo Yesu Kelisowo hu maga nimapoo diya ka taka. Tei telaga odoo aboso iyo eligi to ee dedelega pegeli sabolo osoloso tou talai wabedeli odoo dimaga peegoo dooboobigi.

⁷ Bei, iyo debei goo ee niba olo gooleedooso. Esiga niba nosee egeesee dabalai tekepo. Bei, iyo nibolo hodobo debei ee ma kulodu iba wabodo buguloso debele.

⁸ Osoloso iba odoo heeyo nei nali bi iyo wulayo koo nali. Haye, iba nei molee teneloso nei ka nali. Osoloso biame sabolo gesi sabolo ibada su oso tou toowa teliso, iyo nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame. Iyo egeesee seega nimapoo hegi goo tenelega pagalame.

⁹ Iyo egeeseemo silone, niyo iba pidi doloso takalai kitulugu meleeno goo ee

woola yilige bigile. Esino iyo nibolo hodobo dobolone, iba tou toowa teliso, niyo ibada goo ee padalame.

¹⁰ Osoloso iyo nibolo hodobo silee biame mapoo, iyo nimapoo eligi goo ee hagoso. Odoos hee tou talai wabada daga, yimapoo nei nali bi na tenee.

¹¹ Osoloso iyo nima kulodu odoos aboso tou talai goweli goo ee taka iba duso. Egeeseelone diba tou telega wulo mosoowe domo silesibulone odoos heeyo goo ee takomo silesiboso.

¹² Iyo odoos egeesi mapoo Yesu Kelisowo hu maga ka taka, diayo goo egee poogoloso nei nali bi talai eyo nei magalai ee talame tou tolone dabalame.

¹³ Esino tei telaga odoos emegei, niyo goo tekepo talai mapoo na wabede.

¹⁴ Goo egeesi ma kulodu odoos heeso iyo to hoguguloso tenee hamapoo mesilega poogooga, niyo o goo odoos woola yilige bigi. Osoloso yibolo hedebe dee na see. Egeeseega yayo goo hagee ogoloso similone wabedel-ega badalame.

¹⁵ Esino ee ma kulodu yo ha teli odoos dee na see. Wulo yimapoo toso kokodo takee. Bei, yayo nibolo hodobo tei too ma kulodu badoso.

Poloye emegei di to hamameedee taka

¹⁶ Esiga ayo Godee mapoo takooso, goo susuga ee ma kulodu mesili teneli Lodeeye

biame susuga nimapoo mesili goo tenelame, osoloso Lodeeye nibolo hodobo badalame.

¹⁷ A Polo, ayo hamapoo mo deeso emegei di to hagee ka hoguga. To ayo hogugu goo ee hagoso. Niyo hamapoo medee hoodo ogoloso to hogugu susuga ee ayo hogugudoo dalame. Esiga ayo egeesee hoguguliso.

¹⁸ Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

1 Timoti Poloye Timoti mapoo to hogugu tenee

1 Timoti booka goo eyo bei

Poloye Godeeyo to takomo silee biame mapoo Timotiye yayo eligi goo ee duloso tei tooso. Osoloso Poloye mi susuga mapoo Godeeyo to takomo sileeme, yayo yibolo sileeso. Osoloso hamamee Timotiye tei telaga odo Epeses mi mapoo debeli ee bolone badoboome, Poloye to hogugu hagee yimapoo teneeso. To hogugu hagee ma kulodu sosee medee balai goo omaga kokodo takaso.

¹ A Polo. Ibada gie badeli pidili Godeeye, osoloso Yesu Kelisoye a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso. Osoloso iba Yesu Kelisoye see wedi sibilei ee dulone bolone ka doso.

² Ayo to hogugu hagee Timoti namapoo ka tonowa. Tei too ma kulodu no tei mo holo masi badoso.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

*Gamenee eligi eyo goo maga
kokodo taka*

³ A Makedoniya mi mapoo dulone ayo namapoo to kitulugu sabolo olo takaso, nayo

Epeses mi mapoo badalame. Esiga a goomogo, nayo mi omapoo osee badalai. Bei, nayo omapoo badolone, odo aboso gamenee goo egee eligimo silesibo ee hamaga takalame.

⁴ Odo hagee biaso adaga dia gesaboo ee tei telaga odo mapoo diya oposusumo silesiboso. Osoloso diayo dia adagaso balomo simi goo ee diya oposusumo silesiboso. Esino oposusu goo hagoso wulo odo susuga mapoo toso agadili goo ee tosiwoso. Esiga diayo eligi goo oso edebeeyo tei too goo maga Godeeyo tou talai ee koo pidili.

⁵ Esiga nayo gamenee goo eligili odo ee hamaga takalai tekepo, tei telaga odo oso emegei medee diya sooloo dolone dabalame. Sooloo deli goo ee sooloo ma kulodu goo tokenee mauwe maga, osoloso Godeeyo howo woola tokenee mauwe doloso gooleedeli goo maga, osoloso Yesu Keliso mapoo medee kibiya tei too maga sibiliso.

⁶ Esino gamenee goo eligimo silesibili odo aboso goo tekepo omaga miligi piaso. Goo egeesi maga diayo goo bei mauwe takomo silesibiliso.

⁷ Esiga tei magoo Godeeye Moses mapoo tenee ee diayo eligimo silesibilei, diba goomogoso. Esino tei magoo goo eyo bei ee, diba gooleede. Osoloso to

dieso taka eyo bei ee medee gooleedele. Diba wulo boobadolone Godeeye tei magoo ee hageesi molodoo dolone, dooboo eligimo silesibiliso.

⁸ Esino iba gooleedoo, ede-beeyo tei magoo ee medee eligiga, tei magoo ee medee tekepo malaiso.

⁹ Bei, tei magoo hagee odoo goo tekepo teli ee goolone hoguguloso ka tenele. Esino odoo tei magoo gababili mapoo, osoloso odoo tei magoo dadalai goweli mapoo, osoloso odoo Godee mapoo miligi pieli mapoo, osoloso odoo goo tokenee teli mapoo, osoloso tedele poogoloso wulo mi goo mapoo dodomo silesibili odoo mapoo, osoloso dibada owee wooloomali odoo mapoo, osoloso ama wooloomali odoo mapoo, osoloso odoo abo piligili odoo mapoo,

¹⁰ osoloso gisoso sobo goo heli teli mapoo, osoloso gisoso emegei giso goo heli teli mapoo, osoloso soboso emegei sobo goo heli teli mapoo, osoloso odoo idoloso nei mauwe tou talame odoo abo mapoo neiso teli odoo mapoo, osoloso gamenee takeli odoo mapoo, osoloso goo midili mapoo tei yilone gamenee takeli odoo mapoo, osoloso Godeeye tei goodee eligi goo sabolo tebile poogoloso goo abo teli odoo mapoo ka tenee.

¹¹ Eligi goo susuga egee to tekepo ma kulodu ka moloso. To tekepo ee Godeeye amapoo olo teneeso, ayo odoo mapoo takomo silame. To tekepo hagoso Godeeye toowa doloso badeli goo sabolo, osoloso yayo medee tekepo badeli goo ee yilige bigiliso.

Godeeye sooloo deli goo maga

Poloye goomoga to taka

¹² Amapoo kitulugu teneli ibada Lodee Yesu Keliso mapoo, ayo goomoga to taka. Bei, yayo amapoo tei dolone, ayo o tou talame, yayo a hesiaso.

¹³ Ayo daga tei telega badolone, Kelisowo hu maga to tokenee takeliso. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo mapoo, ayo dala goo sabolo hegi goo sabolo teneliso. Esino Godeeye a sooloo dolone mo goo tokenee eyo nei tenele. Bei, biame omapoo a tei telega badolone, goo mawo tomo silee susuga ee, a medee kibiya gooleedele.

¹⁴ Osoloso ibada Lodeeye a diya sooloo dolone medee pidiso. Goo egeesi maga ayo Yesu Keliso mapoo tei tolone, odoo abo sooloo deliso. Bei, ayo yibolo hedebe doloso ka badoga.

¹⁵ Yesu Kelisoye goo tokenee teli odoo ibada gie badeli pidilame mipoo hamapoo simiso. Esiga to egee tei dolone, iyo duloso omapoo

tei talai tekepo. Esino goo tokenee teli odoosusuga ee ma kulodu, hedebe ayo diya tokenee badebeiso.

¹⁶ Esino ayo egeesee badoboome, Yesu Keliso ye sooloo dolone a see idooso, edebeeyo goo hagee ogoloso Yesuye goo tokenee teli odoosusuga mapoo saga kemenel-ega pegeli goo sabolo, osoloso mesie sabolo egee bado goo ee gooleedalame. Osoloso edebeeyo yimapoo tei toloso badolone badoboso kookaiyo gie badeli ee talame.

¹⁷ Godee yo wiligi odoosoboloso kookaiyo osee badoso. Yo koo teli, osoloso odoosusuga oso yo koo egeli. Osoloso Godee hedebe yayo badoso. Esiga tekepo, iyo o hu dokodoo poudoolone, yimapoo goomogolone badalai goo oso kookaiyo moloso osee malaiso. To hagee tei goo.

Poloye Timoti mapoo tei too ma kulodu medee kibiya badalame kokodo taka

¹⁸ Mo holo Timoti, Godee maga to toloso kokodo takomo silesibili odoosodaga namaga taka to ee medee goolee. Osoloso to diayo taka ee anosee goolee molone, ayo namapoo to hogugu hagee ka tonowa. Esiga nayo Godeeyo to eligimo silone, to egee medee kookoodoloso kibiya badebee, ha teli odoosotolone medee kibiya tebeli

egeesi masi, nayo Godeeyo tou kibiya talame.

¹⁹ Osoloso nayo Yesu Keliso mapoo tei too goo ee medee kibiloso badolone, nee sooloo ma kulodu goo goolee tekepo egee molo ee tobuloso tolone badebee. Bei, odoosoboso dia sooloo ma kulodugoo goolee tekepo egee molo ee gooleedoloso medee koo dedeli. Goo egeesi maga, diayo Keliso mapoo tei too goo ee poogooso.

²⁰ Esiga odoosoboloso hagee bia dima kulodu Humenayos dio osoloso Alesanda dio oso doso. O bakadio ee ayo Saiteneeyo dee mapoo magooso. Bei, o bakadio oso Godeeyo goo dooboo eligimo silesibili goo omaga Godeeyo hu tokenee peli goo ee dieso hoodo ogoloso omapoo pagalame.

2

Godee mapoo takeli goo ee eligi

¹ Esiga goo toowa ayo kitulugu sabolo namapoo hagee takoo ee egeesi moloso. Tei telaga odoosoboloso iyo Godee mapoo goomoga to sabolo yimapoo takolone, odoosusuga pidilame yimapoo takalai tekepo.

² Osoloso wiligi odoosoboloso tebisa sabolo, osoloso gamalee odoosusuga ee Godeeye pidilame iyo yimapoo takalai tekepo. Bei, iyo hodobomesie goo ma kulodudobolone, Godeeye goomoga goo sabolo, osoloso odoosoboloso

susuga mapoo goo tekepo tolone dabalame.

³ Bei, iyo odo o abo halo Godee mapoo takooga, iba goo tekepo toso. Egeeseega ibada gie badeli pidili Godee yo goomogalaiso.

⁴ Godee yo goomogoso, odo susuga oso gie badeli pidili talame, osoloso Godeeyo goo maga tei goodee sabolo gooleedalame.

⁵ Bei, Godee hedebe yayo ka badoso, osoloso Godee ogo odo ogo doloso domo badeli odo hedebe Yesu Kelisoye badoso.

⁶ Biame Godeeye magoo mapoo Yesuye o su teli mapoo magooso, odo susuga ee see eyo neiso idilame. Goo egeesi maga, iba ogoloso gooleedooso, Godeeye odo susuga dia gie badeli pidilei, yo goomogoso.

⁷ Esiga to ayo hagee takoo ee tei goo. Ayo gamenee koo takooso. Esiga ayo Godee mapoo takooso, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba susuga sooloo dolone pidilame. Goo hagee tei goo.

⁸ Esiga mi susuga mapoo tei telaga odo oso howo gisilame mooloogoodoloso doga, mooloogoodoo ee ma kulodu giso teede debeli oso dibada dee dokodoo

peligadoloso Godee mapoo takolone dabalai, a goomogo. Esino dima kulodu toso agadigilone kamana sabolo dabalai, a koo goomogo.

⁹ Osoloso tei too sobo oso dugo diayo kalakalai ee medee ogoloso kalai, a goomogo. Esino ede-beeyo dimapoo balagalame, diba dugo nei toowaso teli kalakalai sabolo, osoloso wudu tiegisilei, a koo goomogo. Osoloso yo gold deli oso moodeli bi sabolo gie masi daloso kalai, a koo goomogo.*

¹⁰ Esino Godee mapoo mesili sobo oso emegei pidilone, goo tekepo tolone dabalai tekepo.

¹¹ Godeeyo to takeli odo oso Godeeyo to takomologa, soboso medee dulone dobolone goo goolee toloso to omapoo mesimo silesibe.

¹² Egeesi ma kulodu soboso giso wiligi doloso dobolone Godeeyo to dimapoo eligilame, ayo koo takooso. Esino soboso to mauwe dobolone Godeeyo to ono medee dulei tekepo.

¹³ Bei, Godeeye daga Adam moodooloso see hamamee Ipi moodooso.

¹⁴ Egeesi ma kulodu Adameeye Saitenso gamenee taka mapoo tei tele. Esino soboso gamenee taka goo

2:6: Loum 3:29-30; Gal 1:4 **2:7:** Diye 9:15; Gal 2:7-8; 2Tim 1:11 **2:9:** 1Pita

3:3-5 * **2:9:** Poloye badebei biame omapoo, sobo aboso dugo nei toowaso teli kalakaloso, wudu tiegisaloso, bi abo medee tekepo dia su mapoo kalakaliso, gisoso ogoloso diba gilame, osoloso odo howo woola dieso mopoodoo doo ee eligilame. Esino tei telaga sobo oso howo gisilame mooloogoodoloso dobolone goo egeesi moodolai, Polo yo goomegele. **2:10:** 1Tim 5:10 **2:12:** 1Kol

14:34 **2:13:** Gen 2:7, 21-22; 1Kol 11:8-9 **2:14:** 2Kol 11:3; Gal 3:1-6

mapoo tei toloso Godeeye tei magoo ee gababiaso.

¹⁵ Esiga soboso holo sooloogolone dabalai tekepo. Egeeseelone diayo tei too ma kulodu kibiloso, Godeeye goomegeli goo ee tolone sabolo, osoloso su kookoodoloso dobolone, odoo susuga ee sooloo dolone doga, Godeeye dia gie badeli pidileiso.

3

Sosee bali odoo

¹ Esiga to ayo hagee takoo ee tei dolone, iyo duloso omapoo tei talai tekepo. Edebeeyo sosee balai gooleega, yo tou tekepo talame goomogoso.

² Esiga odoo aboso diba maneyaga, sosee bali odoo oso odoo susuga eyo howo woola tekepo badolone, sobo hedebe huloso badalai tekepo. Osoloso yo goo goolee tekepo ee dodolone badebee. Osoloso yo eyo nediliyo o su medee kookoodoloso badebee. Osoloso yo mesiloso badebee. Osoloso odoo soo simi mapoo emegei dolone badebee. Osoloso to tekepo medee eligili odoo doloso badebee.

³ Osoloso yo yugune naloso boobadolone na badebee. Osoloso saga kamana buguloso emegei woolone na badebee, esino mesiloso badebee. Osoloso toso agadigilone na badebee. Osoloso yo molee haga na gie.

⁴ Osoloso yo osobo sabolo osoloso owolo dio medee bolone badebee. Osoloso owolo dio oso o to duloso mesilone dabalame dimapoo eligi.

⁵ Esino yayo osobo sabolo osoloso owolo dio sabolo medee balai tebile daga, yayo tei telaga odoo kasee balaisomo? Yayo diba medee balai tebileime.

⁶ Osoloso odoo epedee gie tei too oso sosee balame hudi magalai tekeponee. Bei, yayo eyo nediliyo si hoowa goo omaga homodobuloso nei Godeeye yimapoo dala teneeyaga. Bei, goo hedebe egeesi masi, Saiten yo daga eyo nediliyo si hoowa goo omaga homodobuloso nei dala tooso.

⁷ Esiga peegoo debeli odoo oso sosee bali odoo hageeyo goo ee ogoloso tekepo dalai soowa. Egeeseega odoo susuga oso yimaga to tokeenee hee takalaime. Osoloso Saitenso yo goo tokenee talame gido duga, yo o ti gama mapoo gadileime.

Dikon odoo

⁸ Dikon odoo diba nosee medee todolone debee. Osoloso diba biame susuga ma kulodu medee tei goo takolone i bakadio dolone na debee. Osoloso diba yugune naloso boobadolone na debee. Osoloso molee talame gamenee takolone na debee.

⁹ Osoloso Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee do goo ee gooleedoloso

dobolone, Godeeye eligi goo mapoo tei too goo ee medee kookoode.

¹⁰ Esiga odoo agayo dikon tebisilei daga, tei telaga odoo oso daga odoo egee bia dia goo ee medee egege. Egeesi ma kulodu dibada goo susuga tekepo daga, odoo egee bia oso dikon odoo ka tebiseye dee.

¹¹ Esiga dikon sobo* hesieli goo onosee egeesi moloso. Diba nose medee todolone debee. Osoloso emegei dia goo na takee. Osoloso dibada su dieso nediliyo medee kookoode. Osoloso diayo tou too ma kulodu medee goosa tolone ka debee.

¹² Egeesi ma kulodu dikon odoo oso sobo hedebe hulo badebee. Osoloso diayo dibada holo sabolo, osoloso dia moso kulodu debeli odoo ee medee balai tekepo.

¹³ Esiga dikon odoo oso tou medee toga, tei telaga odoo oso ogoloso odoo egee bia tekepo dalaiso. Egeesee taka duloso dikon odoo oso Yesu Keliso mapoo tei too goo ee odoo mapoo takalai ebilega kibiya dabalaiso.

Iyo Godee gooleedalai goo eyo bei

¹⁴ A goomogoso, nayo egee bado mapoo saga sibilame. Esino ayo wulo to hogugu hagee namapoo ka tonowa.

¹⁵ Bei, ayo saga sibilega poogooga, to hogugu hagoso Godeeyo soosoo oso goo talai ee namapoo eligileiso. Bei,

Godeeyo soosoo hagee bia ee gie badeli Godeeyo sosee oso. Esiga Godee o sosee hagee omou masi oso Godeeyo goo maga tei goodee ee pupodou ka moloso.

¹⁶ O. Tei takoo. Tei goodee Godeeye yilige bugu oso diya toowa ka moloso. Goo ee, Kelisoye tei odoo poloso sileeme,

odoo aboso yo egeiso.

Osoloso Dio Tei oso yo odoo tekepo doloso woola eligiso.

Osoloso Godeeyo momaiye oso yo egeiso.

Osoloso o odoo oso mi opusomo opusomo di mapoo debeli odoo mapoo o goo takomo silesibume,

odoo bei oso yimapoo tei tooso.

Osoloso Godeeye yo Kei mi mapoo ido palaso.

4

Gamenee eligili odoo oso eligi goo mapoo na deede

¹ Dio Tei oso woola egeesee takooso, "Biame hoo poogoo hamapoo odoo aboso tei too goo ee pagalaiso. Osoloso gamenee takeli dio sabolo, osoloso bo holo oso eligi goo ee, gamenee eligili odoo oso eligiga, odoo aboso goo omapoo dadalaiso," diso.

² Esino goo hageesi eligimo silesibili odoo ee wulo gamenee takeli odoo oso. Osoloso diba dieso nediliyo si howoolone silesibilei

3:11: Tait 2:3 * **3:11: dikon sobo** - goo hagee dikon odoowo osobo, o, dikon sobo ee takoo malaiso. **3:16:** Yon 1:14; Kol 1:23; Maka 16:19

ono goolone, goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee ee ogoloso dia sooloo ma kuloduga gooleedalai koo tebili. Bei, dia goo goolee ee tokenee paga, tekepo sabolo tokenee sabolo diayo gooleedalai tebile.

³ Osoloso diayo sobo hulei goo sabolo, osoloso nei abo nalai sabolo tei deliso. Esino Godeeye iyo nalame nei susuga moodooso. Esiga tei too odoo oso nei ee nalame, daga Godee mapoo goomoga to takalai tekepo.

⁴ Bei, bi susuga Godeeye moodoo ee medee tekepo. Egeesi ma kulodu iyo nei abo ee tokenee dee takalai tekeponee. Esino iyo Godee mapoo goomoga sabolo nei egee nalai tekepo.

⁵ Bei, Godeeyo to sabolo, osoloso Godee mapoo taka goo oso nei hagee tekepo deliso.

Kelisowo tou teli odoo tekepo doloso badalai goo

⁶ Nayo to hagee tei telaga odoo mapoo medee eligilone badoga, no Yesu Kelisowo tou teli odoo tekepo dalaiso. Osoloso nayo nei naga kitulugu egee to egeesi masi, nayo to tekepo mapoo tei teli goo sabolo, osoloso goo tekepo eligi mapoo nayo dodolone badoga, goo oso namapoo kitulugu tenelaiso.

⁷ Egeesi ma kulodu, no gesaboo oposusu duga, goo omapoo na deedee. Bei,

oposusu egee tei goonee, osoloso ogoso odoo koo pidili. Esino no Godeeye goomoga goo ee talai goo ono nee suso edidilone badebee.

⁸ Bei, nee su oso kitulugu sabolo badalame edidili goo ee goo haga toowanee. Esino nayo Godeeye goomoga goo ee tolone badalai goo ono diya toowa ka moloso. Bei, goo hagoso epedee iyo mipoo hamapoo hagee do eyo gie badeli sabolo, osoloso badoboso kookaiyo gie badeli see hamamee talai goo ee pidileiso.

⁹ To hagee tei goo taka. Esiga odoo susuga oso to hagee duloso tei talai tekepo.

¹⁰ Osoloso goo egeesi maga tei telaga odoo iyo to tekepo ee odoo mapoo eligimo silesibulone, tou toowa ka toso, odoo susuga oso to hagee duloso dadalame. Bei, iba gooleedooso, Godee yo gie badeli. Osoloso iba gooleedooso, yayo odoo susuga eyo gie badeli pidilame goomogoso. Osoloso to tekepo mapoo tei toloso dedeli odoo mapoo, yayo dibada gie badeli pidili odoo doloso badoso.

¹¹ Esiga to susuga ayo hagee hogugu ee tei telaga odoo oso mesilame, nayo dimapoo eligilone to kitulugu sabolo takee.

¹² Esiga nayo epedee hamapoo holaiso gie kauwa doloso egee bado goo omaga, odoo heeso no pepooko dee

na seeye dee. Esino odoosusuga oso nee goosugoloso dadalame, gootekepo tolone badebee, nayo to keli maga, osoloso nayo badeli goomaga, osoloso nayo emegei sooloo deli goomaga, osoloso nayo tei too goomaga, osoloso nayo todolone badeli goomaga.

¹³ Osoloso no ayo sibilei ee bolone, Godeeyo to odoosusuga mapoo hesigaloso diba eligilone, kokodotakolone ka badebee.

¹⁴ No goolee, daga sosee wiligi odoosusuga oso nee wiligi mapoo tolosogodee mapoo takolone, Godeeyenamaga yilige bugu gooeetakaso. Esem Dio Tei osonamapoo tou hee talame kitulugu teneeso. Esiganayo kitulugu sabolo tou egeetolone ka badebee.

¹⁵ No ayo taka goosusugahagee medee dodolone, kitulugu sabolo tolone kabadebee, odoosusuga osonayo googooleso kauwa ee agalame.

¹⁶ No badalai goosabolo, osoloso goonayo eligilei ee medee ogoloso, gootekepo osee tomo sile. Nayoegeeseega Godeeyenee gie badeli sabolo, osoloso odoonayo eligime du, egee bia dia gie badeli sabolo pidileiso.

5

Tei telaga odoosugomapsie sabolo takee

¹ Giso daga kauwa oso tei tolosobadolone, goo

tokenee tomolo ogoga, nayo yimapoo toso kitulugusabolo na takee. Esino nayo nama mapoo to medeesiesabolo takeli egeesimasi, nayo yimapoo medeesiesabolo kokodo takee. Osoloso nayo nomolodeemapoo to medeesiesabolo takeli egeesimasi, nayo giso holaisogiekakauwa mapoo medeesiesabolo kokodo takee.

² Osoloso nayo noowemapoo to medeesiesabolo takeli egeesimasi, nayo sobo daga kakauwamapoo medeesiesabolo kokodo takee. Osoloso nayo nomolodeemapoo to medeesiesabolo takeli egeesimasi, nayo sobo obuo mapoomedeesiesabolo, osoloso medee googoolesotekepogoolone ka kokodo takee.

Sobo bauwe medee pidi

³ Sobo bau holo mauwe ee pidili odoome daga, tei telaga odoosugoeegoloso diba pidileitekepo.

⁴ Esino sobo bau yo owolosabolo, osoloso o eiye diodoga, diayo tei tolosogeedu gooeedodolone, yopidileitekepo. Diayoegeeseelonedoga, goosodiba pepusodoboome, oweediodosoloso dibada eiye dio diba pidilone debei, eyonei pidilone ka seeso. Bei, diayo gooegeesi moodolai, Godeeyoomogoso.

⁵ Egeesi ma kulodu sobobau yo pidilei odoome

poogoloso badolone, a Gode-eye pidileiso doloso, gesi sabolo biame sabolo Godee mapoo takolone badeliso.

⁶ Esino sobo bau oso eyo goomoga goo ono dodomo siloga, yo Godee maga domo puloso ka badoso.

⁷ Esiga tei telaga odoo oso sobo bauwe holo mauwe medee pidilame, nayo dimapoo takee. Diayo egeeseega, odoo susuga oso diba ogoloso dia tou maga to tokenee hee takalaime.

⁸ Esino edebeeyo takolone, yo tei too ma kulodu Keliso dedeli odoo doloso, see o soosoo sabolo osoloso o mošo kulodu debeli odoo sabolo medee pidilega badoga, yo tei too ma kulodu koo badoso. Osoloso o goo tokenee oso tei tele poogoo odoo eyo goo tokenee ee dagadiso.

⁹ Esiga sosee ma kulodu tei telaga odoo oso sobo bauwe medee pidilame, edebeeyo dia hu toga, wulo sobo bauwe dugo 60 dagadileso, giso hedebe obuloso badebei egee do eyo hu ono ka teye dee.

¹⁰ Osoloso diba edebeeyo goo tekepo tomo silesibili sobo deli. Osoloso dibada owolo dio medee tekepo bali sobo. Osoloso diba odoo soo pidili sobo. Osoloso diba tei telaga odoo abo mapoo mesilone tou teli sobo. Osoloso diba dala ma kulodu debeli odoo ee pidili sobo. Osoloso diba goo tekepo susuga tomo silesibili sobo. Esiga sobo bauwe

egeesi masi eyo hu ono talai tekepo.

¹¹⁻¹² Esino edebeeyo sobo bauwe dia hu toga, sobo gie kakauwa oso bau moodoo egee do dia hu na teye dee. Bei, diayo bau dobolone soseeso diba pidilame, to magolone, iba Kelisowo tou teli sobo dolone, see giso obileime deliso. Esino see hamamee giso obilei diya goomogoga, diba see Keliso mapoo miligi pialoso giso obiliso. Diayo egeesee moodeli goo maga, dieso to edidi magoo ee gababuoga, diba goo tokenee teliso.

¹³ Osoloso goo hee egeesi moloso. Nayo sobo gie kakauwa oso bau moodoo ee soseeso pidilame hu toga, diayo tou talai wabodolone, wulo goo mauwe mosopoo silesibulone, emegei dia goo takolone dabalaiso.

¹⁴ Esiga sobo gie kakauwa oso bau moodooga egee do oso see giso obuloso, holo sooloogaloso dia soosoo medee balai, a goomogo. Diayo egeeseega iba goweli odoo oso dia goo maga to tokenee takalai tebileime.

¹⁵ Esino sobo gie kakauwa oso bau moodooga egee do abo oso Keliso mapoo miligi pialoso Saiteneeyo to duloso ee dodolone ka doso.

¹⁶ Egeesi ma kulodu tei too sobo oso o soosoo ma kulodu sobo bauwe dogo, yayo egee bia medee bamelee, tei telaga odoo sosee ma kulodu debeli oso diba diya

musumiyaga. Egeeseega sosee ma kulodu tei telaga odoo egee do oso sobo bauwe pidili odoo mauwe egee do ono pidilei eli tekepo agalaiso.

Sosee bali odoo medee pidilei goo

17-18 Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso, “Bulmakau be yo tou tomo siloga, yo nei nalame o maga tiso na tialeegee.” Osoloso Godeeyo to booka mapoo hogugu oso see egeesee takooso, “Tou teli odoo o tou too eyo nei talai tekepo.” Esiga sosee bali odoo oso odoo mapoo Godeeyo to eligilone dobolone tou toowa teliso. Esiga tei telaga odoo sosee ma kulodu debeli oso bali odoo dia to mapoo duloso mesiloso diba medee bamelee. Egeeseelone diayo dia tou medee goosa tolone, Godeeyo to kitulugu sabolo eligiga, dia too eyo nei tenee. ¹⁹ Esiga odoo heeso sibilesa namapoo takolone, “A sosee bali odoo oso goo tokenee tomo silee egeiso,” dee takooga, nayo o to mapoo duloso saga tei na te. Esino odoo bakadio, o, bakadio hedebe di oso sibilesa namapoo takooga, dia to mapoo tei ka te.

²⁰ Egeesi ma kulodu sosee bali odoo oso goo tokenee tomo silee ee nayo tei ogoga, nayo tei telaga odoo susuga eyo howo woola yinapoo

diya takee. Nayo egeeseega, sosee wiligi odoo tebisa abo oso goo hagee ogoloso goo tokenee talai ebileiso.

²¹ Godee sabolo, Yesu Keliso sabolo, osoloso diayo hesia momaiye dia howo woola kitulugu sabolo ayo ka taka, nayo mo to duloso omapoo dadalame. Egeeseelone hedebe hediliwe pidilone na badebee.

²² Osoloso nayo sosee bali odoo hudi magolone, yayo badebei goo ee medee egegelega, nee deeso o wiligi mapoo toloso Godee mapoo na takee. Esino nayo egeesee moodooga, o goo tokenee maga nobolo hodobo hegi talaiso. Esino no goo tokenee teyaga, nee su no medee teedee.

²³ Timoti, no howodee namologa, no nee gemedei dalaiso. Esino biame abo mapoo wain i pepooko ne. Egeeseega nee gemedei ma kulodu dala meli ee mauwe pagalaiso.

²⁴ Sosee balai hudi magalame mooloogoodoo ee ma kulodu, odoo aboso odoo howo woola goo tokenee teliso. Esiga dia goo midilega ogoloso gooleedeliso. Esino odoo abo dia goo tokenee mada meli ee hamamee see weliga yilige bigileiso.

²⁵ Egeesi maga goo tekepo odoo aboso teli ee woola moloso. Esino goo tekepo odoo aboso teli ee saga yilige bigileime. Esino goo ee

hamamee see woola yilige
buguga agalaiso.

6

*Nei mauwe tou teli odo
sabolo
osoloso dia wiligi odo
tebisa
sabolo*

¹ Tei telaga nei mauwe
tou teli odo diayo dibada
wiligi odo tebisa dia to
mapoo mesilone dabalai
tekepo, edebeeyo goo ee
ogoloso iyo eligi goo maga
osoloso Godeeyo goo maga to
tokenee takelega pagalame.

² Nei mauwe tou teli
odoo dia wiligi odo tebisa
abo ee tei telaga odo oso.
Esino diayo dia wiligi odo
tebisa dia to mapoo mesilega
pagalai tekeponee. Esino
diayo goomoga sabolo dia
wiligi odo tebisa dia to
mapoo medee mesiloso
silesibilei tekepo. Bei, dia
wiligi odo tebisa onosee tei
telaga odo oso. Osoloso nei
mauwe tou teli odo oso dia
wiligi odo tebisa ee sooloo
dolone debeliso.

*Molee diya gweli goo ee
goo tokenee*

Esiga Timoti, ayo taka goo
ee, nayo odo mapoo eligi-
ilone kokodo takolone bade-
bee.

³ Osoloso edebeeyo eligi
goo hee tolosa odo mapoo
eligimo siloga, yo ibada
Lodee Yesu Kelisoye Godeeyo
goo maga tei goodee eligi goo
sabolo koo tobuoso.

⁴ Odo hageesi masi yo goo
goolee tekepo gweli yimapoo
mauwe. Esino wulo eyo
nediliyo yo tekepo dolone si
howeli odo oso. Osoloso
odoo hageesi oso eligi opu-
somo opusomo di maga toso
agadilei, yo diya goomege-
liso. Osoloso toso agadili
hagoso goo hageesi tosbil-
iso. Goo ee, emegei kweli goo
sabolo, osoloso biligeli goo
sabolo, osoloso emegei dia
goo maga to tokenee takeli
goo sabolo, osoloso emegei
dia goo maga tokenee gweli
goo sabolo,

⁵ osoloso odo abo domo
pili goo sabolo tosbiliso. Os-
oloso o goo goolee ee olo
tokenee pa. Esiga yimapoo
tei goo mauwe moloso. Os-
oloso yayo goolee, Godeeye
goomoga goo ee dodomo sili
goo oso yo bi bei doloso
badalai, dee gweliso.

⁶ Esino odo agayo
Godeeye goomoga goo ee
dodolone, bi yimapoo egee
molo maga goomoga sabolo
badoga, yo mipoo hamapoo
badolone, yo bi bei doloso
badeli masi badalaiso.

⁷ Bei, mipoo hamapoo
ibada owee diayo iba bi
sabolo soolooga magele.
Esiga iba wedioga, ibada bi
sabolo dileime.

⁸ Esiga nei sabolo, osoloso
kali bi sabolo imapoo egee
molo ee olo ibolo teiba dalai
tekepo.

⁹ Esino bi bei doloso
badalame gweli odo ee

goo tokenee mapoo saga gido duga, yo goo tokenee teliso. Odoos hageesi masi diba ti gama ma kulodu beso gadili egeesi masi doso. Bei, diayo bi bei doloso dabalame goolee oso goo tokenee susuga talame, diba gido duga tokenee palaiso.

¹⁰ Bei, edebeeyo molee diya goomogoga, yayo molee talame, goo tokenee bei opusomo opusomo di teliso. Esiga odoo aboso molee diya goomoga goo maga dia tei too goo ee poogoloso peegoo diyadeeso. Dieso egeesee goolee oso dimapoo goohele goo tosibiliso.

Timoti, no goo tokenee susuga maga peegoo di

¹¹ Esino Timoti, no Godeeyo odoo. Esiga no goo tokenee susuga ogamaga peegoo di. Osoloso no Godeeyo howo woola tekepo badolone, yayo goomoga goo ee tolone badebee. Osoloso tei too ma kulodu osee badolone, emegei diya sooloo dolone ka badebee. Osoloso dala goo susuga ee ma kulodu medee kibiya badebee. Osoloso mesie sabolo badebee.

¹² Badoboso kookaiyo gie badeli nayo ee talame, no tei too ma kulodu medee diya kitulugi. Bei, nayo odoo susuga eyo howo woola badolone, nayo Godee mapoo tei tolosos egee bado goo ee takeme, Godeeye

gie badeli egee namapoo tenelame no ka idoo.

¹³ No goolee, Godeeye bi susuga mapoo gie badeli teneliso. Osoloso Yesu Kelisoye o goo maga Pontiyus-Paillet eyo howo woola tei goo takaso. Esiga Godeeyo howo woola, osoloso Yesuwo howo woola ayo toso kitulugu sabolo namapoo taka,

¹⁴ nayo ibada Lodee Yesu Kelisoye sibilei biame ee bamo dulone, goo tokenee mauwe badolone, ayo namapoo kokodo taka to ee dodolone badebee.

¹⁵ Esiga Yesu yo biame Godeeye magoo omapoo sibileiso. Osoloso Godee yo wiligi odoo susuga eyo wiligi odoo. Osoloso yo gidebeli odoo susuga dia tei gibadeli odoo oso. Esiga hedebe yimapoo goomogolone badalai tekepo.

¹⁶ Godee hedebe yayo kookaiyo gie ka badoso. Osoloso yayo egee bado koola mapoo dilei iyo koo tebili. Bei, yo diya gadeebugu ma kulodu badeliga. Esiga odoo heeso yo egele. Tei takoo, odoo heeso yo agalai koo tebili. Yimapoo kookaiyo moloso osee meli kitulugu ee moloso. Esiga iyo biame susuga hedebe o hu dokodoo poudoolone badalai tekepo. To hagee tei goo.

Bi bei odoo oso o odoo pidi

¹⁷ Nayo bi bei odoo mapoo to hagee kitulugu sabolo

takee, diayo dieso nediliyo si howoolone, dia molee oso dia gie badeli tekepo dabalaiso doloso gooleeyaga. Bei, molee saga hosudalai malaiso. Esino diba hedebe Godee mapoo tei tolone dabalai tekepo. Bei, Godee hedebe yayo iba pidiliso. Osoloso hedebe yayo iba goomogalame goo tekepo ee imapoo tenelone badoso.

¹⁸ Osoloso see diayo odoo susuga mapoo goo tekepo tolone dobolone, diba pidilone dabalame dimapoo to kitulugu sabolo takee. Egeeseelone diayo dia molee oso odoo bi tebile poogoo ee pidilone dabalame.

¹⁹ Diayo goo egeesi tolone dogo, goo oso hamamee diba pidilei bi ee Kei mi mapoo mooloogoo magoo molo agalaiso. Osoloso diayo badoboso kookaiyo gie badeli talaiso.

²⁰ Timoti emegei, Godeeye tou namapoo tenee ee medee be. Osoloso goo Godeeye goweli ee duloso omapoo hamamee na deedee. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoo dia to mapoo na mesie. Bei, diayo dieso diba goo gooleedoo odoo deliso, esino diba goo dooboo eligimo silesiboso.

²¹ Esiga odoo aboso goo hageesi goolee sabolo dobolone, tei too ma kulduga peegoo diyadeeso.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba sooloo dolone pidilame.

2 Timoti Poloye Timoti mapoo to hee hoguguloso tenee

2 Timoti booka goo eyo bei

To hogugu hagee Poloye neliga moso tegei ma kulodu badolone, Timoti mapoo see hoguguloso teneeso. Bei, edebeeyo yo wooloomalai biame olo koola toobooso doloso gooleeso. Esiga Timotiye tei too ma kulodu kibiloso badalame, Poloye kokodo taka to hagee hoguguloso yimapoo teneeso. Bei, Timotiye Polowo goo tekepo ee padalai, yo goomogašo.

¹ A Polo, Yesu Kelisoye diye di odoo. Osoloso Godeeye goomoga maga a hesialoso diye di tou ee amapoo teneeso, ayo o to odoo mapoo eligimo siloga, edebeeyo to ee duloso tei talame. Osoloso Yesu Keliso mapoo tei too goo maga diayo bado-boso kookaiyo gie badeli talame.

² To hogugu hagee mawo diya gooma holo Timoti namapoo ka tonowa.

Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye, no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo namapoo tenelame.

Poloye Timoti mapoo kokodo taka

³ Timoti, ayo no goolone Godee mapoo goomoga to takeliso. Osoloso biame susuga sabolo, osoloso gesi susuga ayo no halo Godee mapoo takeliso. Osoloso mo awe diayo Godee mapoo tei toloso sibadee egeesi masi anosee Godee hedebe omapoo tei tooso. Egeeseelone Godeeyo howo woola tokenee mauwe egee bado goo ee a gooleedoloso, ayo o tou ka tomoloso.

⁴ Osoloso iyo hodobo do-boso ayo no poogoo dime, nayo a goolone pisa ee ayo koo boobado buguso. Esiga amapoo goomoga toowa malame, no ayo see agalai, a diya goomogo.

⁵ Nayo Yesu Keliso mapoo tei toloso kibiya egee bado, a gooleedoo. Esiga nayo tei too goo egeesi masi ee daga nee eiye Lois mapoo meleeso. Osoloso see noowee Yunike mapoo meleeso. Esiga a tei toso, tei too goo egeesi oso epedee hamapoo namapoo moloso.

⁶ Goo egeesi maga ayo namapoo ka taka. Bei, ayo daga nee wiligi mapoo deeso toloso Godee mapoo takeme, Dio Tei oso namapoo tou talame kitulugu teneeso. Esiga tou egee pailame dou masi tooe.

⁷ Bei, Godeeye imapoo Dio Tei tenee egee iba ebilame ka tenele. Esino yayo imapoo Dio Tei tenee oso imapoo kit-

ulugu sabolo, sooloo deli goo sabolo, osoloso goo tokenee teyaga ibada su kookoodeli goo ee tenee.

⁸ Esiga ibada Lodee Yesu Kelisowo goo ee, nayo odo mapoo takalai na simiye. Osoloso Kelisowo goo takomo silee maga, ayo neliga moso ma kulodu hagee bado goo omaga no na simiye. Esino nayo mo tou su tolone, Godeeye namapoo tou tenee ee dala ma kuloduga kitulugu sabolo osee tomo di. Bei, Godeeye namapoo kitulugu ka tenemologa.

⁹ Godeeye ibada gie badeli pidiso, osoloso yayo iba o odo doloso gilimadooso. Iyo goo tekepo tolone doboome ka sele. Haye, Godeeye bi susuga moodelega badolone, eyo goomoga goo ee dodolone iba ka gilimadoo. Osoloso Yesu Kelisoye iba halo goo moodolai goo maga, Godeeye iba sooloo dolone pidilame goomoga magooso.

¹⁰ Osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye egee sibo goo oso Godeeye sooloo dolone pidili goo ee see woola yilige buguso. Osoloso teli oso kitulugu ee me pagalame, yayo olo dabaso. Osoloso badoboso kookaiyo gie badeli goo ee to tekepo maga, yayo woola yilige buguso.

¹¹ Godeeye a hudi magooso, ayo diye di tou talame, osoloso ayo odo mapoo to

tekepo hagee takalame, osoloso Kelisowo goo ee o odo mapoo eligilame.

¹² Esiga ayo tou hagee tolone, dala goo ma kuloduga similega badolone tou ka tomoloso. Bei, ayo tei toloso hagee dodomo du odo ee, a gooleedooso. Odo ee Yesu. Esiga a gooleedooso, to tekepo yayo amapoo taka ee, eyo medee osee bamo dimeleso, yo see wedi sibileiso.

¹³ Esiga tei goo ayo namapoo eligime nayo du ee odo mapoo eligi. Osoloso no Yesu Keliso sabolo hedebe doloso badeliga, tei too ma kulodu osee badebee, osoloso emegei sooloo dolone ka badebee.

¹⁴ Osoloso ima kulodu badeli Dio Tei oso pidili maga, Godeeye namapoo Yesuwo goo maga to tekepo tenee ee medee be, edebeeyo to egee see opusomo diyaga.

¹⁵ Osoloso no see gooleedooso, tei telaga odo Asiya mi mapoo debeli susuga oso a poogoloso diyadeeme, Pigelos dio osoloso Helemogenes dio onosee a poogoloso diyadeeso.

¹⁶⁻¹⁷ Osoloso Onesipoloseeye Loum mi mapoo sibileso a agalame diya esiamo sileeso. Osoloso a neliga moso ma kulodu ki tiso tialogoloso badebei ogoloso, yayo similega a pidimeleeso. Esiga ayo Godee mapoo ka taka, Lodeeye Onesipolos sabolo osoloso o moso

kulodu debeli odoo ee sooloo dalame.

¹⁸ Osoloso Godeeye goo midilei biame mapoo o goo medee sooloo dala sabolo midilame. Esiga ayo Epeses mi mapoo badoboome, yayo a medee pidimelee goo ee Timoti, no olo gooleedooso.

2

Keliso halo ha teli odoo masi kitulugu sabolo badebee

¹ Mo holo emegei, Yesu Kelisoye sooloo dolone pidili goo oso namapoo kitulugu teneeye dee.

² Osoloso ayo odoo howo woola namapoo eligi goo ee, odoo no medee tei deli mapoo nayo eligi, diayo see odoo abo mapoo eligilame.

³ Esiga Yesu Keliso halo ha teli odoo tekepo masi dala ma kulodu tou tomo silei na gowee.

⁴ Bei, no ege, ha teli odoo tekepo oso o wiligi odoo ee goomogalame, hedebe yayo o to mapoo mesimo siliso. Egeeseelone yayo tou hee peegoo koo teli.

⁵ Osoloso no ege, hoguli odoo oso hogua ma kulodu, odoo abo dagadilame, yayo tei magoo susuga medee dedelega poogooga, yo hogua eyo nei talaime.

⁶ Osoloso no see ege, nei howo segeli odoo tou toowa too oso, o nei howo segei oso bi moodoogaloso melee

ogoloso daga malalo eyo talai tekepo.

⁷ Esiga to ayo hagee hogugu ee nayo medee gooleede. Bei, to ayo hogugu hageeyo bei ee nayo medee gooleedalame, Lodeeye namapoo goo goolee tekepo tenelaiso.

⁸ Deibidiyo amawe Yesu Keliso ta maga hogadi goo ee, nayo osee goolomo sile. To tekepo hagee ayo takomo siloso.

⁹ Esiga ayo to tekepo hagee takomo sileeme, odoo aboso a mesiya masi toloso ki tiso tialogoloso neliga moso ma kulodu husooso. Esino Godeeyo to tekepo hagee tiso tialogoloso koo moloso.

¹⁰ Goo egeesi maga ayo Godeeye hesia odoo ee halo dala ma kulodu tou osee ka tomoloso, diayo Yesu Keliso mapoo tei toloso dia gie badeli pidilame, osoloso yibolo kookaiyo badoboso medee tekepo badalame.

¹¹ Esiga tei goodee ee hagoso.

Iba Keliso sabolo taga,
iba see yibolo hodobo gie dabalaiso.

¹² Osoloso iyo dala ma kulodu medee kibiya dogo,
goo ogoso iba wiligi odoo doloso hamamee yibolo hodobo mipoo hagee gidabalaiso.

Osoloso odoo howo woola iyo o goo gagadiga,

nei odoo howo woola
yinoosee ibada goo
gagadileiso.

¹³ Esino iyo tei too ma kulodu
badolone yo boobado
buguga,
nei yayo iba boobado
bigileime.

Bei, yo eyo to edidi magoo ee
gababuloso see opu-
somo dalai koo tebili.

*Yesuwo tou teli odoo
tekepo*

¹⁴ Esiga to ayo namapoo
hoguguloso hagee tenee ee
nayo tei telaga odoo mapoo
medee eligimelee. Osoloso
diayo goo pepooko maga toso
egee agadigamolo, Godeeyo
howo woola dimapoo takee.
Bei, goo egeesi oso odoo hee
koo pidili. Esino to ee dulone
egee do ono wulo tokenee
peliso.

¹⁵ Timoti, tou nayo too
ee Godeeye ogoloso goomo-
galame, osoloso nee tou
too oso namapoo simili
goo tenelega pagalame, nee
tou medee kitulugu sabolo
te. Osoloso nayo Godeeyo
to odoo mapoo eligilone,
dooboo dagadilega medee tei
goo ono ka eligimelee.

¹⁶ Esino goo Godeeye
goweli sabolo, osoloso goo
mauwe oposusumo silesibili
odoo omaga, no peegoo
di. Bei, goo egeesi oso
odoo Godee maga peegoo
gilimado diliso.

¹⁷ Egeesi oposusu goo oso
agagisa masi toowa poloso

odoo su naliso. Humenayos
dio Piletus dio oso goo egeesi
oposusumo silesibiliso.

¹⁸ Odoo hagee biaso tei
eligi goo maga peegoo
diyadeeso. Osoloso diayo
takolone, odoo wedia maga
see hogogabili goo ee olo
peledabaso, doloso takomo
silesibume, odoo aboso goo
ee duloso dibada tei too olo
tokenee paso.

¹⁹ Esino Godee mapoo
tei telaga odoo ee kibiya
osee doso. Diba omou mi
neligi doloso segei egeesi
masi moloso. Omou omapoo
Godeeye to hogugu hagoso
ka moloso, "Godeeye o odoo
dee ee gooleedeliso," diso.
Osoloso to hee hogugu ee
egeesi moloso, "Edebeeyo
takolone, 'A Godee dedeliso,'
dee takooga, yo goo tokenee
maga peegoo di," diso.

²⁰ Esiga bi bei odoowo
moso kulodu peleta opu-
somo opusomo di moloso.
Peleta abo yo gold deli oso
moodoo. Osoloso abo yo
siliba deli oso moodoo. Wo
toowa nali biame mapoo
peleta omapoo wo magoloso
naliso. Osoloso peleta abo
ee bogoso moodoo. Osoloso
abo homososo moodoo. Biame
susuga peleta omapoo wo
magoloso naliso.

²¹ Esiga to hageeyo bei ee
egeesi moloso: tei telaga
odoo dia goo tokenee susuga
ayo hogugu mapoo miligi pi-
aloso dogo, Godeeye diba
toloso goo toowa mapoo ma-

ligileiso. Bei, Godeeye odo egeesi masi ee o dalame peegoo pi magalaiso. Esiga yayo o wiligi odo eyo tou ee medee tekepo talame mopoodoo doloso badalaiso.

²² Esiga holaiso gie kakauwa oso goo tokenee talai diya goomegeli goo maga no peegoo dileso badebee. Osoloso Godeeyo howo woola tekepo badolone, tei too goo sabolo, osoloso emegei sooloo deli goo sabolo, osoloso odo abo sabolo mesie badalame kitulugi. Egeesi ma kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee mauwe dobolone, Godeeyo hu dokodoo poudili odo diba nose egeesee dabalai tekepo.

²³ Osoloso goo bei mauwe sabolo, osoloso to dooboo takeli goo maga toso agadigeli odo omaga, no peegoo dooboobigi. Bei, no gooleedooso, goo egeesi oso biligeli goo ee tosubiliso.

²⁴ Esiga Lodeeyo tou teli odo oso toso agadigilone na badebee. Esino yayo odo susuga sabolo medee mesiloso badolone, saga kamanabugu dolone na badebee. Osoloso yo eligili odo tekepo doloso badebee.

²⁵⁻²⁶ Osoloso yayo eligiga goweli odo mapoo, nei yayo dimapoo mesie sabolo kokodo takolone badebee. Bei, Saitenso yayo goomoga goo tomo silesibilame diba gilimadooso. Esino eligili odo tekepo oso dimapoo

mesie sabolo tei goo medee eligiga, goo oso Godeeye pidi maga dibada goo goolee su wuduloso, tei goo eligi ee toloso Saiteneeyo goo ee pagalai malaiso.

3

Biame hamameedee eyo goo

¹ Goo hagono medee gooleede. Bei, biame hamameedee mapoo dala goo sabolo, osoloso hegi sabolo oso sibileiso.

² Bei, biame omapoo edebeeyo o odo goolega, wulo dia su ono diya goolone dabalaiso. Osoloso diayo molee diya goomogalaiso. Osoloso diayo odo abo pepooko dolone, diba dieso nediliyo si howalaiso. Osoloso diayo odo abo dia goo maga to tokenee takalaiso. Osoloso diayo dibada ama dio sabolo, osoloso owee dio dia to mapoo mesilone dabalaimo. Osoloso diayo emegei dimaga bi toloso eyo nei dimapoo goomoga to takalaimo. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dabalaiso.

³ Osoloso diayo emegei sooloo delega dabalaiso. Osoloso diayo odo heeyo goo tokenee boobado bigili goo ee malaimo. Osoloso diayo emegei dia goo maga gamenee takolone dabalaiso. Osoloso diayo goo tokenee talai mapoo dia su kookoodalaimo. Osoloso diayo emegei goolega

dobolone, dala tenemalaiso. Osoloso diayo goo tekepo ee diya gowoolone dabalaiso.

⁴ Osoloso diayo emegei dala talame tiasalaiso. Osoloso diayo gooso hamamee peledabalai omapoo kibiya goolega, dieso goolee goo ono tomo sileiso. Osoloso dieso nediliyo goolee diba odoo toowa, dee goolaiso. Osoloso diayo dia su oso goomoga goo ono tomo silesibulone, diayo nei Godee goolega dabalaiso.

⁵ Odoo egeesi oso gamenee tei too odoo masi badolone, diayo nei Godeeyo kitulugu mapoo tei telega dabalaiso. Esiga goo tokenee ayo hogugu ee tomo sili odoo omaga peegoo dooboobigi.

⁶⁻⁷ Bei, odoo hageesi oso silesibulone, emegei dia moso tagaga ma kulodu galaga peleso, sobo goo medee koo gweli ee kukulo egeliso, sobo ogoso goo diayo eligi ee dadalame. Sobo hageesi masi oso biame susuga goo dia eligi dulame goomegeliso. Esino diayo tei goodee gooleedalai ee koo tebili. Bei, dia goo tokenee sabolo, osoloso dia suso goomoga goo oso dimapoo kadadigamo palaga.

⁸ Esiga daga hoogoo, Yanes dio Yambeles* dio Moses mapoo wegigasoo. Esiga

goo hedebe egeesi maga gamenee goo eligili odoo epedee hamapoo egee do oso Kelisowo goo maga tei goo eligi mapoo wegigamoloso. Bei, dia goo goolee olo tokenee poloso, tei too goo ee me poogoome.

⁹ Esino diayo goo tomo sili oso biame sagelaime. Bei, dia goo tokenee ee odoo susuga eyo howo woola yilige bigileiso. Goo hedebe egeesi onosee Yanes dio Yambeles dio mapoo peledabaso.

No mo goo peedee

¹⁰⁻¹¹ Esiga Timoti, no ayo eligi goo sabolo, osoloso ayo badeli goo sabolo, osoloso ayo talame goomegeli goo sabolo, osoloso ayo tei too goo sabolo, osoloso ayo mesie sabolo sooloo deli sabolo badebei goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Antiyoka mi mapoo, osoloso Ikonyum mi mapoo, osoloso Listala mi mapoo edebeeyo amapoo hegi goo sabolo, osoloso dala teneme, ee ma kulodu ayo kibiloso badebei goo ee, no olo duso. A dala susuga ee ma kulodu osee badebeiso. Esino dala susuga ee ma kuloduga, Lodeeye a idoloso peegoo diso.

3:5: Mat 7:15, 21; Tait 1:16 **3:8:** Exo 7:11 * **3:8: Yanes dio Yambeles dio** - Odoo hagee bia googooso moodeli odoo, diba Isipi mi mapoo debeli. Moses dio Isipi odoo dia wiligi odoo taba dia howo woola diayo goo toowa opusomo di gamenee moodooso. Egeesi ma kulodu diayo kitulugu oso Moseseeye kitulugu Godee maga too sabolo teiba, ee Isipi wiligi odoo mapoo eligilame, diba goomogaso. (Oposusu hagee Exodus 7:11-22 mapoo moloso.) **3:10-11:** Diye 13:14-52; 14:5, 8-20 **3:12:** Mat 16:24; Yon 15:20; Diye 14:22

12 O. Tei takoo, odo agayo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso, Godeeye goomoga goo ee dodolone badalai goomogoga, ede-beeyo dimapoo dala tene-malaiso.

13 Osoloso ee ma kulodu goo tokenee teli odo sabolo, osoloso gamenee goo eligili odo dia goo tokenee oso toowa dalaiso. Osoloso diayo odo abo mapoo gamenee goo eligi maga tei goodee maga peegoo gilimado dileiso. Osoloso diba nosee dieso nediliyo peegoo gilimado dileiso.

14 Esino Timoti, daga Godeeyo to tekepo namapoo eligime, nayo to omapoo medee tei tooso. Esiga eligi goo omapoo medee kibiya kookoodoloso badebee. Bei, namapoo eligi odo ee, no olo gooleedooso.

15 Esiga no pepooko maga bei mooloogoloso sibulone, Godeeyo to booka mapoo hogugu goo ee, no olo gooleedooso. Osoloso Godeeyo to mapoo kitulugu moloso, namapoo goo goolee tekepo tenelai, nayo Yesu Keliso mapoo tei toga gie badeli talame.

16-17 Godeeyo to booka mapoo hogugu susuga ee Godee maga simi. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu goo oso odo mapoo tei goo eligilone, edebeeyo dooboo dagaduga, tei goo eligi mapoo ka ido sibo domoloso. Osoloso Godeeyo

to booka mapoo hogugu goo oso edebeeyo tekepo badeli goo ee eligiliso, Godeeyo odo oso mopoodoo doloso goo tekepo susuga tomo silesibilei ee tebilame.

4

Poloye Timoti mapoo

to hamameedee kokodo taka

1-2 Yesu Kelisoye mipoo hamapoo wiligi odo doloso badalame see wedi siboga, yayo odo susuga epedee gie hagee do sabolo, osoloso odo wedia sabolo dia goo midileiso. Esiga ayo Yesu Kelisowo howo woola, osoloso Godeeyo howo woola, namapoo ka taka, nayo to tekepo ee odo mapoo eligilame. Osoloso Godeeyo to dulei goomegeli odo mapoo, osoloso Godeeyo to dulei goweli odo mapoo nayo Godeeyo to medee takee. Egeeseelone edebeeyo gamenee eligi goo mapoo tei toga, nayo diba to tekepo sabolo tei eligi goo mapoo see ido sibo dolone ka badebee. Osoloso diayo see goo tokenee teyaga, Godeeyo toso diba medee pidilone ka badebee. Osoloso nayo dimapoo Godeeyo to eligilone, medee mesie sabolo dimapoo kitulugu tenelone badebee.

3 Bei, odo aboso to tekepo eligi goo mapoo gowoolai biame ee sibileiso. Egeeseelone dieso goomoga goo ee dodolone, eligili odo abo ee gilimado sibileiso, to

diayo dulei goomoga goo ee dimapoo eligilame.

⁴ Egeeseelone, diayo tei eligi goo ee poogoloso see gesaboo oposusu mapoo medee dulone dabalaiso.

⁵ Esino goo susuga ee ma kulodu, no tei goo ono kibiya kookoodoloso, no nediliyo nee su kookoodoloso badolone, dala ma kulodu kibiya badebee. Osoloso to tekepo eligilone badolone, tou susuga Godeeye namapoo tenee ee medee temelee.

⁶ Esiga Timoti, ayo namapoo kokodo taka. Bei, edebeeयो a wooloomaloso mipoo hagee poogoo dilei biame olo koola tooboo.

⁷ Esino tou Godeeye amapoo tenee ee medee kibiya tomo sibilesos hosudooso. Egeesi ma kulodu ayo tei too ee medee kibiloso badoso.

⁸ Esiga ayo Godeeyo howo woola tekepo badeli goo maga, yayo Kei mi ma dokodoo mopoodoo doloso magoo nei oso a bamoloso. Esiga goo medee teiba midili odoo Lodeeye siboga, nei ee amapoo tenelaiso. Osoloso yayo nei hedebe amapoo tenelai mauwe. Haye, odoo agayo yayo sibilei mapoo bolone goomoga sabolo doga, diba onosee nei talaiso.

⁹ Timoti, ayo hagee bado mapoo saga sibilame, no weegeegee.

¹⁰ Bei, odoo abolo badeli

Dimaseeye mi toowa eyo goo goomoga maga, a poogoloso see Tesalonika mi mapoo diso. Esino Kelesekeseeयो Galesia mi mapoo Godeeyo tou talame diso. Osoloso Taites onosee Dalamatiya mi mapoo Godeeyo tou talame diso.

¹¹ Egeesi ma kulodu hedebe Luka ono abolo hamapoo badoso. Esiga nayo amapoo sibulone Maka ido sibeye. Bei, yayo mo tou pidiliga.

¹² Esino ayo Tikikus Epeses mi mapoo diye diso.

¹³ Esiga Timoti, nayo siboga, mo kekeisu dugo kali Tolowasee mi mapoo, Kalopuseeyo moso mapoo deede poogoo ee tosibeye. Osoloso mo booka onosee tosibeye. Osoloso nayo mo booka gala koloso moodoo ee tosibilei, a diya goomogo.

¹⁴ Egeesi ma kulodu ki biso bi moodoogali odoo hee Alesandaye amapoo dala toowa tenemeleeso. Esino Lodeeye yimapoo nei dala tenelaiso.

¹⁵ No obeeyamo, nayo odoo ogono medee ege. Bei, iyo eligi goo ee yayo diya wegigeliso.

¹⁶ Esiga ayo daga malalo goo midili mapoo pala biame omapoo, odoo heeso a pidilame abolo pele. Esino odoo susuga oso a poogoo diso. Esino ayo Godee mapoo taka, yayo dibada goo tokenee ee hapoloso boobado bigilame.

¹⁷ Esino Lodeeye a pidilone abolo badebei maga, goo midili odoo oso a teli mapoo tenele. Esino ayo to tekepo ee Yu odoonee goo midili mi koola mapoo tebisamelee mapoo takalame, yayo a pidiso.

¹⁸ Esiga edebeeyo amapoo dala tenelame seega, dala ee ma kulodu Lodeeye a pidileiso. Osoloso yayo a Kei mi ma dokodoo ido palaiso. Esiga odoo susuga oso biame susuga hedebe Godee mapoo mesilone yimapoo goomoga poudilei tekepo. To hagee tei goo.

¹⁹ Esiga ayo emegei di to ee Plisila sabolo, osoloso Akwila mapoo takoloso, see Onesipolos sabolo, osoloso o moso kulodu debeli odoo mapoo takee.

²⁰ Elastuseeye Kolin mi mapoo osee badebeiso. Osoloso Tolopimus yo paiye neme, ayo yo Miletus mi mapoo hologooso.

²¹ Esiga dugo telega mologa, no sibilei eli esialoso ayo hagee bado mapoo sibilame weegeegee.

Yubulus sabolo, osoloso Pudes sabolo, osoloso Linos sabolo, osoloso Kalaudiya sabolo, osoloso tei telaga odoo susuga sabolo, oso di-ayo emegei di to ee namapoo takooso.

²² Ayo Godee mapoo taka, Lodeeye nobolo badalame, osoloso yayo niba sooloo dolone pidilame.

Taites Poloye Taites mapoo to hogugu tenee

Taites booka goo eyo bei

Poloye mi abo mapoo Godeeyo to takomo sileeme, Taites yibolo hodobo sileeso. Osoloso hamamee Poloye Taites yo Kiliti mi te mapoo sosee bamalame omapoo hologooso. Esiga to hogugu hagee ma kulodu Poloye Taites mapoo sosee bali odoosoo badalai goo ee hoguguloso teneeso.

¹ A Polo, Godeeyo tou teli odoosoo. Osoloso Yesu Kelisoye a diye diso, ayo Godeeye hesia odoosoo mapoo Yesuwo goo maga tei goo eligiga, di-ayo tei too ee kauwulame. Bei, tei goo ogoso diayo Godeeye goomoga goo ee tomo silesibulone dabalai goo ee eligileiso.

² Osoloso diayo Godee maga kookaiyo badoboso gie badeli talai ee balame, ayo diba pidilone ka badoso. Bei, gamenee koo takeli Godeeye daga bi susuga moodelega badolone, yayo kookaiyo badoboso gie badeli hagee imapoo tenelame to olo edidi magooso.

³ Esiga biame yayo magoo mapoo ibada gie badeli pidili Godee yayo o to tekepo

amapoo yilige buguloso a diye diso, ayo odoosoo mapoo to tekepo ee takalame.

⁴ Esiga ayo to hogugu hagee Taites namapoo ka tonowa. Bei, tei too ma kulodu no tei mo holo masiga.

Esiga ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye no sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee namapoo tenelame.

Sosee bali odoosoo

⁵ Ayo no Kiliti mi te mapoo hologoloso poogoo diso, nayo mi pepooko susuga mapoo sosee bali odoosoo hudi magalame, osoloso sosee yo tou hosudele poogoo ee hosudalame.

⁶ Nayo egeeseemo silone, ayo namapoo sosee bali odoosoo eyo goo taka ee no goolee sabolo sile. Bei, sosee bali odoosoo yo odoosoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Osoloso yo sobo hedebe huloso badebee.* Osoloso owolo dio oso tei tolosoo dobolone, ama dio owee dio eyo to mapoo mesilone ka debee. Osoloso diba wiligi me poogoloso susoo goomoga goo tokenee ee tolone na debee.

⁷ Edebeeyo sosee balai goomogoga, yo odoosoo susuga eyo howo woola goo tokenee mauwe badebee. Bei, Godeeye o odoosoo medee bali tou ee yimapoo teneega.

1:2: Kol 1:27 **1:4:** 2Kol 8:23; Gal 2:3; Loum 1:7 **1:6:** 1Tim 3:2-7; 2Tim

2:24-26 * **1:6: sobo hedebe huloso badebee** - goo hagee, yo sobo hedebe huloso badalai, o, yo sobo hedebe mapoo goo malosoo badalai ee takoo malaiso.

Osoloso eyo nediliyo na si hoowee. Osoloso saga na kamana bigi. Osoloso yugune naloso na halabee. Osoloso na bilige. Osoloso molee talame gamenee na takee.

⁸ Esino yayo odoo soo simi pidilone ka badebee. Osoloso yo goo tekepo goolone badebee. Osoloso yo o su eyo nediliyo medee kookoode. Osoloso yo Godeeye tekepo deli goo ee tolone badebee. Osoloso Godeeyo howo woola medee teedee badebee.

⁹ To tekepo ee tei goodee, osoloso to hagee opusomo dee koo seli. Yayo to tekepo iyo eligimo silee mapoo kibiya kookoodoloso badebee, tei goodee eligilone odoo abo pidilame. Osoloso to tekepo mapoo goweli odoo oso eli dooboo dagadi goo ee ogoga, yayo dimapoo goo eligilame.

Kiliti odoo aboso gamenee goo eligi

¹⁰ Ayo namapoo egeesee ka taka. Bei, sosee ma kulodu Godeeyo to mapoo koo mesili odoo abo doso. Diba goo eyo bei mauwe wulo to booweliso. Osoloso diayo gamenee goo odoo mapoo eligilone, tei goo maga diba peegoo gilimado diliso. Goo hageesi egee tomo silesibo ee tei telaga Yu odoo* aboso ka seeso.

¹¹ Esiga diayo egee eligimo silesibo goo ee hamaga takee. Bei, soosooso tei too goo ee diayo tokenee pomo silesiboso. Osoloso diayo molee talame gamenee goo hagee eligimo silesibiliso.

¹² Egeesi ma kulodu daga hoogoo Kiliti mi te mapoo badeli eligili odoo heeso, o odoo dia goo maga takolone egeesee takaso, "Kiliti odoo susuga diba gamenee takeli odoo. Osoloso diayo dibada suso goomoga goo tokenee ee dodolone ka doso. Osoloso diayo tou talai gowoolone, wulo nei diya toowa nolone ka doso," diso.

¹³ Yayo goo taka hagee ee tei goo taka. Esiga Taites, nayo gamenee goo eligi mapoo tei teli odoo hagee bia ogoloso dimapoo diya takemelee, diayo gamenee goo eligi ee poogoloso, see goo tekepo eligi mapoo medee kibiya tei ka talame.

¹⁴ Osoloso diayo Yu odoo dia adaga dia goo egee opusumo silesibo ee peegeeye dee. Osoloso diayo Godeeyo goodee mapoo goweli odoo dia tei magoo mapoo egee mesimo silesibo onosee peegeeye dee.

¹⁵ Esiga Godeeyo howo woola subugo mauwe badeli odoo mapoo, bi susuga medee tekepo subugo mauwe moloso. Esino goo tokenee tolone Yesu mapoo

1:10: 1Tim 4:7 * **1:10:** Yu odoo hagee biaso egeesee eligiliso, tei telaga odoo susuga oso Yu odoo dia tei magoo ee dodolone kolo koolai tekepo deliso. **1:11:**

1Pita 5:2; 2Tim 3:5-6

1:13: 2Tim 4:2

1:14: 1Tim 4:7

tei tele pegeli odoo dimapoo bi susuga subugo mauwe koo moloso. Bei, goo goolee tekepo dimapoo melee ee olo tokenee paga. Esiga goo tekepo sabolo, osoloso goo tokenee dieso teli ee ogoloso koo gooleedeli.

¹⁶ Esiga diayo takolone, "Godee iba gooleedooso," dee takeliso. Esino diayo goo tokenee teli oso Godee mapoo tei telega pegeli goo ee eligiliso. Diba diya tokenee odoo. Osoloso diba Godee mapoo koo mesili. Osoloso diba goo tekepo talai koo tebili.

2

Tei goodee eligi mapoo deede

¹ Esino Taites, nayo tei telaga odoo mapoo Yesu Kelisowo goo maga tei goodee eligili sabolo teiba eligi.

² Egeeseelone nayo giso adaga medee eligi, diayo mesie sabolo dobolone, dieso nediliyo dibada su medee kookoodoloso dabalame. Osoloso odoo susuga eyo howo woola medee tekepo dabalame. Osoloso diayo tei too medee kibiloso dobolone, odoo susuga diya sooloo dolone ka dabalame. Osoloso diayo dala goo ma kulodu kibiya dabalame.

³ Osoloso nayo sobo adaga medee eligi, diayo dia suso Godeeye goomoga goo ee tolone ka dabalame. Osoloso dimapoo takee, diayo emegei dia goo maga to

tokenee takelega dabalame. Osoloso diayo yugune naloso halabagamo silesibiyaga, medee takee. Osoloso goo tekepo tolone dabalai goo ee diayo odoo mapoo eligilone dabalame, nayo dimapoo eligi.

⁴ Esiga diayo goo egeesi moodooga, sobo gie kakauwa diayo dibada giso sabolo, osoloso owolo dio sooloo deli goo ee eligilei tebileiso.

⁵ Osoloso diayo sobo gie kakauwa oso goo tekepo tolone, Godeeyo howo woola subugo mauwe dobolone, dia su medee kookoodeli goo ee eligilei tekepo. Osoloso omo dio sabolo, osoloso owolo dio sabolo medee balai goo onosee eligi. Osoloso omo dio eyo to mapoo mesili goo ee eligi, tei tele poogoo odoo oso goo ee ogoloso, Godeeyo to maga to tokenee takelega pagalame.

⁶ Osoloso giso gie kakauwa dibada su medee kookoodeli goo ee dimapoo eligi.

⁷ Osoloso edebeeyo nee goo susuga ogoloso padalame, nayo hedebe goo tekepo tolone ka badebee. Osoloso nayo Godeeyo to eligiga, goo tekepo goolone medee ka eligi.

⁸ Nayo Godeeyo to dooboo dagadilega medee eligi, namapoo goweli odoo oso imaga to tokenee takalai similame.

⁹ Osoloso nayo see tei

telaga odoo nei mauwe tou teli mapoo takee, diayo dia wiligi odoo eyo to mapoo mesiloso, diayo goomoga goo ee tolone, dibolo toso agadigelega pagalame.

¹⁰ Osoloso diayo dia wiligi odoo eyo bi heli talai tekeponee. Esino diayo medee tei dolone, tou medee goosa tolone dabalai tekepo, dia wiligi odoo oso dia goo tekepo ogoloso, yayo dia goo ee tekepo dalame. Osoloso ibada gie badeli pidili Godeeyo goo maga eligi goo ee tekepo dalame.

¹¹ Tei telaga odoo oso goo egeesi tolone dabalame, nayo dimapoo eligi. Bei, Godeeye iba sooloo dolone pidili goo maga Yesu Keliso mipoo hamapoo meiye diso, yayo odoo susuga ibada gie badeli ee pidilame.

¹² Godeeye sooloo dolone pidili goo oso imapoo ka eligi moloso, mi goo Godeeye goweli iyo ee dedelega pagalame. Osoloso iba epedee hamapoo dobolone, ibada su iso nediliyo kookoodoloso, Godeeye goomoga goo ee tolone, o howo woola teedee dabalame.

¹³ Esiga iyo goo egeesi tolone dobolone, Yesu Kelisoye mipoo hamapoo sibilei goo ee dulone ka bamoloso. Yo tei Godee, osoloso yo ibada gie badeli pidili odoo. Yayo see wedi siboga, eyo toowa doloso badeli goo sabolo sibileiso. Goo susuga

egee iba gooleedooso. Esiga yayo see wedi sibilei ee bolone iba goomoga sabolo ka doso.

¹⁴ Yayo iba halo olo taso, iyo goo tokenee ma kulodu doboome, yayo iba neiso toloso peegoo gilimado dilame. Egeeseelone yayo olo taso, iyo o odoo doloso dobolone, o howo woola medee teedee dabalame. Osoloso iyo goo tekepo talai ee diya goolone dabalame.

¹⁵ Esiga nayo goo susuga hagee kitulugu sabolo medee kokodo takee, tei telaga odoo oso goo ee tolone dabalame. Esino diayo goo omapoo mesilega poogooga, nayo dimapoo diya takee. Nayo egeesi eligi goo ee ogoloso edebeeyo hedebe nayo eligi mapoo mesilei tekepo. Egeeseelone odoo heeso nayo eligi goo ee goo mauwe, dee na takeeye dee.

3

Tei telaga odoo oso dabalai goo

¹ Esiga Taites, nayo tei telaga odoo mapoo goo hageesi see tobu eligimelee, diayo diba gibadeli gamalee odoo dia to mapoo, osoloso mosobia eyo wiligi odoo tebisa dia to mapoo mesilone dabalame. Egeeseelone diayo goo tekepo susuga ee talai olo mopoodoo doloso dabalame.

² Osoloso diayo emegei dia goo maga to tokenee

takolone na debee. Esino diba toso agadigelega mesie sabolo dobolone, emegei sooloo dolone dabalai tekepo.

³ Esiga no iyo daga tei telega debei goo ee goolee. Iba tei telega dobolone, goo medee koo gweli odoos doloso debeiso. Iyo Godeeyo to mapoo mesilega doboome, odoos aboso iba tei goodee maga peegoo gido diliso. Osoloso goo tokenee iyo gilee goo ee osee tomo silone pagalai tebile. Iyo odoos abo mapoo goo tokenee moodeliso, osoloso emegei dia bi ogoloso talame diya gweliso. Osoloso edebeeyo iba hegiliso, eseega nei iyo diba hegiliso.

⁴⁻⁵ Esino ibada gie badeli pidili Godeeye o mesie goo ee imapoo eligilone iba sooloo dolone, yayo ibada gie badeli pidiso. Esiga iyo goo tekepo teme, yayo iba ka pidile. Esino yayo ibada goo tokenee hapoloso Dio Tei imapoo tenee maga, yayo sooloo dolone iba pidiso, iyo see gie badeli dia tolosos dabalame.

⁶ Ibada gie badeli pidili Yesu Kelisoye ibada goo tokenee hapalame ta goo omaga, Godeeye o Dio Tei ima kulodu badalame su goodegel-ega wulayo teneeso.

⁷ Esiga Godeeye iba sooloo dolone pidi maga, o howo woola iba olo odoos tekepo dolosos doso. Esiga

iba kookaiyo badobosos gie badeli ee talame ka bamolosos.

⁸ To hagee tei goo, osolosos to hagosos odoos susugas pidilei kitulugus molosos. Esiga a goomogos, nayo goo hagee tei telagas odoos mapoo medee eligilame. Nayo egeesee seega, diba goo tekepo tolone odoos susugas pidilone medee dabalaisos.

⁹ Esino goo wulo bei mauwe maga toso agadigeli odoos omagas peegoo doobobigi. Osolosos edebeeyo o adagasos balomos simi goo ee oposusulone, Moseseeye tei magoo goo ee dadalame toso agadigagas goo ee, nayo ogolosos na deede. Bei, goo susugas hagosos odoos koo pidili.

¹⁰ Osolosos odoos agayos gamenee eligi goo ee tolosos sosee ma kulodus eligimos silone odoos domo piga, nayo yo hamagas takee. Osolosos yayo nee to dulegas poogoogas, see tobus hamagas takee. Esino yayo nee to dulegas poogolosos see osee eligimos silogas, yo peegoo wulos peegee.

¹¹ Odoos ogosos tei goodee eligili maga miligi pia goo ee, no gooleedosos. Osolosos goo yayo tomo sili oso Godeeyo howo woola yo odoos tokenee dolosos egee bados goo ee woola eligiliso.

Emegei di to hamameedee taka

¹² Ayo Atemas, o, Tikikus namapoo diye dalaiso. Osoloso yo nayo egee bado mapoo peledobooga, nei nayo Nikopolis mi mapoo sibilesa a tugodalame weegeegee. Bei, dugo biame mapoo a mi omapoo badalai, a goomogo.

¹³ Osoloso Apolos sabolo, osoloso gamaleeyo tei magoo diya gooleedoo odoo Sinasi pidilone, diba mi hee mapoo dilame dogo, bi diayo dulone todilei tobuloso dimapoo tenee.

¹⁴ Osoloso tei telaga odoo oso goo tekepo tolone dobolone, bi tebile poogoo odoo ee pidilei tekepo. Bei, ibada odoo oso tei too ma kulodu dobolone, wulo goo mauwe mosoowe dabalai tekeponee.

¹⁵ Esiga odoo susuga abolo debeli oso namapoo emegei di to ka taka. Esiga Taites, see nayo iyo emegei di to taka hagee, nobolo hodobo debeli tei telaga odoo dimapoo takee.

Ayo Godee mapoo taka, yayo niba susuga sooloo dolone pidilame.

Palimon Poloye Palimon mapoo to hogugu tenee

Palimon booka goo eyo bei
Palimon hagee bi bei odo, osoloso yo Kolosi mi mapoo badeli. Esino yo tei toloso badolone, Polo dio emegei doloso badebeiso. Egeesi ma kulodu Onisimas yo Palimoneeyo tou teli odo doloso badolone, nei mauwe tou temeleso. Egeesi ma kulodu Onisimaseeye o wiligi odo Palimon maga pulo dileso Polo tugodoloso yibolo badebeiso. Osoloso Poloye eligi goo maga yo Yesu mapoo tei tooso. Egeesi ogoloso Poloye Palimon mapoo to hogugu hagee teneeso, Palimon o tou teli odo Onisimaseeye see wedi dileso, Palimoneeye badebei mapoo peledobooga, yayo yimapoo nei dala tenelega, yo goomoga sabolo see ka idalame.

¹ A Polo, Yesu Kelisowo goo ee takomo silee maga, neliga moso ma kulodu badeli odo ee aso. Ibada omolo Timoti asalo hamapoo dobolone, iyo ibada odo ibolo tou hedebe teli Palimon namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Osoloso tei telaga odo nee moso kulodu howo gisili odo mapoo to hogugu hagee ka tonowa. Osoloso to hogugu hedebe hagonosee

ibada obooba Apiya, osoloso ha teli odo masi Godeeyo tou mapoo kibiloso ibolo badeli Alakipus nimapoo ka tonowa.

³ Ayo Godee mapoo taka, Ma Godeeye, osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame, osoloso mesie goo ee nimapoo tenelame.

*Palimoneeye sooloo deli
goo sabolo
osoloso tei too goo*

⁴ Palimon, ayo biame susuga Godee mapoo takolone no halo goomoga to takeliso.

⁵ Bei, nayo Lodee Yesu mapoo tei too goo ee, a duliso. Osoloso nayo Godeeyo odo susuga ee sooloo dolone egee bado goo sabolo, a duliso.

⁶ Nayo Yesu mapoo olo tei tooso. Goo egeesi maga, nayo tei telaga odo sabolo hedebe doloso ka badoso. Esiga ayo Godee mapoo taka, hedebe deli goo hagoso no pidilone, iba Keliso sabolo hedebe doloso hagee do goo maga, goo tekepo susuga iyo teli goo ee medee gooleedalame.

⁷ Molo emegei, nayo Godeeyo odo ee sooloo dolone dimapoo goomoga tenelone egee bado goo oso, amapoo kitulugu sabolo, osoloso goomoga toowa sabolo ka tenemoloso.

*Onisimas yo tei nomolo
masi hesie*

⁸ A Kelisowo diye di odoo doloso badoga, amapoo kitulugu moloso, nayo goo tekepo talame, ayo namapoo to kitulugu sabolo takalai.

⁹ Esino ayo no diya sooloo doloso. Esiga ayo namapoo wulo ka woosowa. Bei, a Polo, Yesu Kelisowo tou teli goo maga neliga moso ma kulodu badolone olo adaga poloso ka badoso.

¹⁰ Ayo Onisimas yo halo namapoo ka taka, nayo yo pidilame. Bei, a neliga moso ma kulodu badolone, yayo tei talame ayo yo pidiso. Esiga epedee hamapoo ayo ama masi ka badoso.

¹¹ Daga Onisimaseeye nee tou teli odoo doloso badebei omapoo yayo no medee pidile. Esino epedee yayo tei toloso badolone, asalo pidilei teiba.

¹²⁻¹³ Onisimas yo ayo diya gooma odoo. Esiga yo abolo hodobo hamapoo badalai, a goomogo. Bei, ayo to tekepo takomo silee eyo goo maga neliga moso ma kulodu ka badoso. Esiga no halo yayo a pidilone badalai, a goomogo. Esino ayo yo namapoo see wedi diye deeso.

¹⁴ Bei, ayo namapoo wooselega yo hamapoo gidoloso badalai tekeponee. Egeesi ma kulodu nayo a pidilame, ayo no seselai, a koo goomogo. Esino no goomoga oso, nayo a pidilei, a goomogo.

¹⁵ Onisimaseeye biame deiyepo mapoo no poogoo dileso badebeiso. Esino ayo goolee, goo ogooso peledabaso, yo see hamamee namapoo wedi sibilesos biame susuga nobolo hodobo badalame.

¹⁶ Esiga nayo yo see idoga, yo wulo nama hemi badolone nei mauwe tou teli odoo, dee na goolee. Bei, yinosee epedee Keliso mapoo tei too odoo. Esiga yo ayo diya gooma. Esiga nei nayo yo nei mauwe tou teli odoo dolone, Lodee mapoo tei too ee ma kulodu nomolo masi diya goolone badebee.

¹⁷ Esiga asalo Kelisowo tou hodobo teliga, ayo no agalame siboga, nayo a idili, Onisimaseeye namapoo siboga yinosee egeesee ide.

¹⁸ Egeesi ma kulodu Onisimaseeye namapoo goo toke-nee hee olo too daga, osoloso yayo nee bi hee nei tenelega toloso badoga, goo onosee amapoo takee, ayo nei magalainya.

¹⁹ A Polo, ayo mo deeso to hagee ka hoguga: bi yayo too eyo nei ee ayo namapoo tenelaiso.* Esino no gooleedooso, nayo Keliso maga gie badeli talame, ayo no pidiso. Esiga a goomogoga, ayo no halo pidi goo eyo nei, ayo namapoo takalai, a teiba. Esino ayo namapoo takalaime.

²⁰ Esiga molo emegei. Iyo

1:10: Kol 4:9; 1Kol 4:15 **1:16:** 1Tim 6:2 * **1:19:** Poloye o deeso to deiyepo hagee nei tenelai goo maga hoguguso. Esino to abo Poloye odoo hee mapoo takeme, yayo hogugu malaiso.

Keliso mapoo tei too ee ma kulodu doga, nayo Lodee halo Onisimas ee see ide. Eseega a goomoga sabolo badalaiso.

²¹ Ayo namapoo egee takoo goo hagee nayo toloso, Onisimas halo goo tekepo abo talai goo ee, a gooleedoso. Goo egeesi gooleedoloso, ayo to hogugu hagee namapoo ka tonowa.

²² Osoloso goo hee hagoso. Ayo neliga moso ma kuloduga peegoo peledabalame, niyo Godee mapoo takolone debeliso. Esiga Godeeye goomogoga, a peegoo peledoboloso see niyo egee do mapoo sibileiso. Esiga ayo omapoo sibileiso badalai debi mopoodoo de.*

Emegei di to hamameedee taka

²³ Kelisowo goo ee takomo silee goo maga neliga moso ma kulodu abolo badeli odoo hee Epapalas onosee yayo emegei di to ee namapoo taka.

²⁴ Osoloso abolo hodobo tou teli odoo Makaye, osoloso Alistakuseeye, osoloso Dimaseeye, osoloso Lukaye, emegei di to onosee namapoo ka taka.

²⁵ Ayo Godee mapoo taka, ibada Lodee Yesu Kelisoye niba sooloo dolone pidilame.

1:22: Pil 1:25; 2:24 * **1:22:** Poloye to hogugu susuga hagee Palimon mapoo hoguguloso teneeso. Esino to beseo 22 ee ma kulodu egee molo, ee yayo Kolosi mi mapoo debeli tei telaga odoo dimapoo to hoguguloso teneeso. **1:23:** Kol 1:7 **1:24:** Kol 4:10-14

Yemes To Yemeseeye hogugu

Yemes booka goo eyo bei

Yemes booka hogugu hagee Yesuwo omolo. Yayo Yelusalem sosee wiligi doloso badolone, mi abo mapoo debeli tei telaga odoo mapoo to hogugu hagee teneeso, diayo Keliso mapoo tei too maga dala egee tomolo ee ma kulodu medee kibiya dabalame.

¹ Emegei! A Yemes, Godee sabolo osoloso Yesu Kelisowo tou teli odoo. Ayo Yu odoo bala 12* mi opusomo opusomo di mapoo egee dobomo du nimapoo to hagee ka hoguguso.

*Dala goo sabolo goo toke-
nee mapoo
gido dili goo sabolo*

² Tei telaga odoo emegei, dala goo susuga oso nimapoo siboga, goomoga sabolo ee ma kulodu ka debee.

³ Bei, niba gooleedooso, dala goo hageesee oso sibiliso, iyo tei too kibiya beleso agalame. Egeesi ma kulodu iyo dala goo ee ma kulodu kibiya dogo, goo oso iyo tei too ee ma kulodu mesie sabolo debeli goo ee eligiso.

⁴ Esiga niyo tei too goo ee kibilame, mesie goo nima kulodu egee molo oso osee mele

dee. Niyo egeesee seega, goo susuga ee ma kulodu niba kibiya dabalaiso.

⁵ Esiga odoo hee niyo goo goolee tekepo tebile daga, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Bei, Godeeye yimapoo simili goo tenelaime. Esino Godeeye o odoo pidilei goomoga toowa mologa, yayo yo pidileiso.

⁶ Esino yayo Godee mapoo tei toloso yimapoo takooga, goo bakadio na goolee. Bei, goo bakadio gweli odoo ee poo siboga, howo ki simi oso egee holodu odoo yo egeesi masi badoso.

⁷⁻⁸ Odoo egeesi yimapoo goo goolee hedebe koo moloso. Esino goo susuga ee ma kulodu goo goolee bakadio doloso badoso. Esiga yayo Godee mapoo taka goo ee nei talaiso doloso goolai tekeponee.

⁹ Esiga tei telaga bi mauwe debeli odoo niba goomege. Bei, Godeeye o howo woola niba toowa diso.

¹⁰ Osoloso tei telaga bi bei odoo niba Godeeye pepooko daga, niba goomege. Bei, osoko biame mapoo osokoso pukusi mapoo pounoga, siligaloso egee wodio, niba nose egeesee selaiso.

¹¹ Osoloso osokoso sibilone palapalawa tekepo mapoo pounoga, palapalawa tekepo oso wodoloso miyomoo dologa dibiliso, niba nose egeesee selaiso. Esiga

1:1: Mat 13:55; Gal 1:19; Diye 15:13; 1Pita 1:1
1:1: *Yu odoo bala 12* egee eyo bei Yu odoo tei telaga odoo ee takooso.
1:2: Loum 5:3-5
1:3: 1Pita 1:7
1:5: Prov 2:3-6
1:10: Isa 40:6-7

bi bei odoo niyo nibada tou tolone doga, niba wedileiso.

¹² Odoo heeso dala ma kulodu kibiya badolone tei too goo pegelega badoga, Godeeye yo pidileiso. Bei, yo dala ma kulodu tei too kibiya badoga, Godeeye yimapoo nei kookaiyo bado-boso gie badeli tenelaiso. Esiga kookaiyo badoboso gie badeli hagee Godeeye yimapoo diya goolee sabolo debeli odoo mapoo tenelame to magooso.

¹³ No goo tokenee talame gido duga, "a goo tokenee talame Godeeye gido du," dee na goolee. Bei, tokenee goo oso Godee gido dilei tebile. Osoloso Godeeye o odoo ee tokenee goo mapoo koo gido dili.

¹⁴ Esino odoo eyo tokenee goo talame diya gweli goo oso yo kukuga ka gido dili.

¹⁵ Osoloso tokenee goo talame gweli goo hagoso suso goo talame gido dileiso. Osoloso suso tokenee goo too hagoso kauwuloso see odoo mapoo teli goo tosibileiso.

¹⁶ Esiga tei telaga odoo ayo gooma niba goolee, Godeeye odoo koo gido dili.

¹⁷ Bei, tokenee mauwe tekepo goo susuga ee Ma Godeeye egee bado dokodooga sibiliso. Egeesi ma kulodu bi yayo moodoo a, giwo, osoloso osoko diayo melee mi hedebe omapoo koo meli, esino diba biame heeso mi hee ma molo

osoloso mi hee ma molo deliso. Esino diba moodeli Godee yo opusomo dee koo seli.

¹⁸ Esiga eyo goomoga goo ee dodolone, Godeeye o to tekepo maga imapoo gie badeli goo ee olo teneeso, yayo moodoo bi susuga ma kulodu iyo malalo dabalame.

Godeeye to duloso suso tou tolone debee

¹⁹ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba dui, odoo susuga oso saga duli odoo doloso dabalai tekepo. Egeeseelone niba saga to takeli goo sabolo osoloso saga kamana bigili goo sabolo ee ma kulodu na debee.

²⁰ Bei, edebeeyo komonolone goo peledбели oso Godeeyo howo woola mapoo tekepo doloso badeli goo sabolo koo tobuoso.

²¹ Esiga nima kulodu Godeeyo howo woola goo tokenee susuga sabolo osoloso suso goo tokenee teli sabolo peegee. Osoloso niyo Godeeyo to duloso too goo ee mesie sabolo kibiya toloso debee. Bei, to omapoo kitulugu moloso, niyo gie badeli talai.

²² Esiga niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee tolone debee. Bei, niba Godeeyo to duloso yayo egee takoo goo ee telega dogo, niba niso nediliyo dooboo gooleeso.

²³⁻²⁴ Bei, edebeeyo Godeeyo to duloso suso tou

telega badoga, yo edebeeyo dio egeli mapoo eyo nediliyo ogoloso poogoloso o mudu saga boobado bigili egeesi masi badoso.

²⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to tekepo ee medee ogoloso boobado bigilega medee dodomologa, yayo goo susuga tomo sili ma kulodu Godeeye pidileiso. Godeeye kokodo taka to medee tekepo oso odoo susuga tokenee goo maga gilimolone ka badoso.

²⁶ Egeesi ma kulodu edebeeyo eyo nediliyo yo Godeeyo goo diya gooleedooso doloso, tokenee goo takalame o maga kookoodel-ega poogooga, yayo Godeeyo goo gooleedoo ee goo mauwe moloso. Osoloso yo eyo nediliyo dooboo gooleeso.

²⁷ Esino edebeeyo gilibo holo sabolo osoloso bauwe sabolo dala ma kulodu de-bei ee pidilone badolone, mi toowayo tokenee goo maga o su eyo gibadoga, Godeeye yayo tei too goo ee medee teedee dalaiso.

2

Odoo abo pilega tokenee odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo

¹ Tei telaga odoo emegei, niba ee ibada toowa Lodee Yesu Keliso mapoo tei telaga odoo oso. Esiga niba odoo abo ogoloso, diba ee tekepo dolone dimapoo goomogolone, odoo abo ee

tokenee dolone diba na gowee.

² Goo hageesee ee takooso, odoo heeso niyo mooloo-goodoloso howo gisilone dogo, dugo medee tekepo sabolo bi abo medee tekepo kaloso gasibileiso. Egeeseega epedee omapoo bi mauwe odoo onosee dugo tokenee kaloso gasibileiso.

³ Egeeseega niyo dugo tekepo kaloso gasimi odoo mapoo, "No malalo hamapoo sibileso bie," dee takoloso, see hamamee dugo tokenee kaloso gasimi odoo mapoo, "No hamamee hoogoo dileso tebide o, miyomoo bie," dalaiso.

⁴ Esino niyo goo egeesee egee moodoo, niba ogoo goo moodoosomo? Niba wulo odoo abo ono tekepo dolone, odoo abo ee tokenee, deeso. Esiga goo goolee tokenee nima kulodu egee molo oso odoo abo dooboo midiliso.

⁵ Esiga tei telaga odoo ayo gooma, niba goo hagee medee dui! Godeeye mi toowa ma kulodu bi mauwe odoo ee hesigaso, diayo dibada sooloo ma kulodu tei too goo oso toowa doloso dabalame. Osoloso diayo Godeeye wiligi doloso badeli mapoo gadilame. Bei, Godeeye yo goolee sabolo sili odoo mapoo to kitulugu magooso, yayo wiligi doloso badeli mapoo gadilame.

⁶ Esino goo ee ma kulodu niyo bi mauwe odoo ee goo mauwe odoo deliso.

Esino niba kasi maga bi bei odoo mapoo hamamee ka dadaga malala? Egee bia oso nimapoo dala teneloso goo midili mapoo ido diliso.

⁷ Osoloso diayo nibada Lodee Yesu Kelisowo hu tekepo maga to tokenee takeliso.

⁸ Godeeyo to booka ma kulodu kokodo taka to toowa egeesee moloso,

“No nediliyo diya sooloo deli egeeseelone no nemegei odoo mapoo diya sooloo dele,” diso.

Esiga niyo kokodo taka to hagee medee deedeega, niba eli mapoo doso.

⁹ Esino niyo goolee ma kulodu odoo abo ee tekepo dolone, odoo abo tokenee daga, niba tokenee toso. Egeesi maga Godeeyo to oso takooso, niba tei magoo gababili odoo diso.

¹⁰ Bei, edebeeyo Godeeye tei magoo susuga medee dodolone, tei magoo hedebe gababuoga, yo tei magoo susuga ee gababuoso.

¹¹ Esiga Godeeye egeesee takaso, “Niyo odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo goo heli na te,” diso. Osoloso Godee hedebe oso see egeesee takaso, “Odoo na wooloome,” diso. Osoloso no odoo heeyo sobo sabolo giso sabolo heli koo teli, esino odoo wooloomolone badoga, no tei magoo gababili odoo oso.

¹² Esiga niyo to kei susuga sabolo osoloso suso goo too susuga sabolo obeeyamo. Bei, niba tokenee goo maga peegoo gilimadoo dili tei omaga nibada goo midileiso.

¹³ Esiga goo midilei biame mapoo, Godeeye emegei koo sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo midileime. Esino Godeeye goo midilei biame mapoo emegei sooloo deli odoo ee sooloo dala goo sabolo midiga, diba ebilega goomoga sabolo dabalaiso.

Tei too ma kulodu su sabolo tou talai

¹⁴ Esiga tei telaga odoo emegei, edebeeyo eyo nediliyo yo tei too odoo doloso, yayo suso tou too me daga, yayo tei too ee goo mauwe. Odoo egeesee seli ee yayo tei too oso yimapoo gie badeli tenelaime.

¹⁵ Egeesi ma kulodu emegei tei too odoo oso nei egeesi sabolo osoloso dugo egeesi sabolo me badeliso.

¹⁶ Egeeseega nayo yimapoo takolone, “Emegei, medee dilesa, dugo kaloso badolone wo ne,” dee takooga, nayo yimapoo bi tebile poogoo tenelega wulo egeesee takoloso poogooga, no tekepo goo koo toso.

¹⁷ Esino bei, tei too oso obusomo molone suso goo too mauwe mologa, tei too ee goo mauwe.

¹⁸ Egeesi ma kulodu odoo heeso egeesee takalai

malaiso, “No tei too teiba. Esino a wulo suso goo teli odoo,” dalaiso. Egeeseega nei ayo odoo omapoo egeesee takalaiso, “Bei kasolone nayo suso goo too mauwe badolone, nayo tei too goo ee woola ka eligileiyo? Esino suso tekepo goo teli odoo ayo mo suso goo too maga ayo tei too goo ee eligileiso,” diso.

¹⁹ Esiga nayo Godee hedebe egee bado mapoo tei teliso. Goo ee tekepo. Esino bo holo sabolo Godee hedebe egee bado mapoo tei tolone ebiliso.

²⁰ Esiga no goo goolee mauwe odoo, tei too ee suso tou too me daga, tei too egee goo mauwe. Esiga no goo hagee ayo namapoo eligilame ka sala?

²¹ Ibada amawe Eibalaham yo Godeeyo howo woola mapoo tekepo odoo diso. Bei, yayo tei toloso suso tou too maga. Goo ee yayo egeesee siso, yayo owolo Aisek ee Godee mapoo gala wooloso teneli dousulu mapoo wooloomalame dokodoo magooso. ²² Esiga no goolee. Eibalahameeye tei too sabolo osoloso suso tou too sabolo oso medee teibaso. Osoloso yayo suso tou too oso yayo tei too ee kauwudooso.

²³ Goo hagosu Godeeyo to booka ma kulodu taka goo sabolo tobulone egeesee takaso, “Eibalahameeye Godee mapoo tei teme, Godeeye yayo tei too ogoloso

o howo woola yo tekepo odoo diso.” Goo egeesi maga Godeeye Eibalaham yo tei mo odoo diso.

²⁴ Esiga niba goolee. Odoo susuga oso hedebe tei too maga Godeeyo howo woola tekepo odoo dee koo seeso. Haye. Suso tou too sabolo osoloso tei too maga Godeeyo howo woola odoo susuga ee tekepo deliso.

²⁵ Osoloso iba see domo sili sobo Leihabeeye goo too ee ogoso. Yibolosee yayo goo too oso Godeeyo howo woola yo tekepo diso. Bei, yayo Yeliko odoo dia mosobia mada agalame di Isalael odoo ee pidilone, yayo o mosopoo iyadoloso palaso. Osoloso see yayo diba eli hee maga diye dulone dibada gie badeli pidiso.

²⁶ Esiga odoo o su mapoo dio mauwe odoo ee ta. Esiga tei too goo onosee egeesi moloso, edebeeyo yayo tei too ee suso tou telega badoga, yayo tei too ee goo mauwe moloso.

3

Nibada i medee kookoode

¹ Tei telaga odoo emegei, niyo susuga eligili odoo doloso dabalai, a koo goomogo. Bei, niba olo gooleedooso, Godeeye goo midilei biame mapoo eligili odoo susuga ibada goo ee Godeeye diya kitulugu sabolo midileiso.

² Egeesi ma kulodu iba susuga eli dooboo dagadiliso. Esino edebeeyo yayo to taka ma kulodu eli dooboo dagadilega badoga, odo yayo tei too ee kauwa moloso. Esiga odo hageesi oso eyo nediliyo o su susuga kookoodalai teiba moloso.

³ Esiga iba dio masi hagee ogoso. Edebeeyo hosee be ma dokodoo buloso dilame gooleega, yo bi pepooko hosee be eyo maga mapoo magoloso tiso su mapoo bagagoo, su mapoo bagagoo dalaiso. Osoloso ti omapoo toloso dulone hosee be oso edebeeyo goolee mi mapoo dilame ti ee gimo dileiso. ⁴ Osoloso dio masi hee hagoso. Abei toowa mapoo silesibili du onosee egeesi moloso. Du oso poo toowa simi ma kulodu osee dumologa, du egee dooboo dileime. Bei, du egee toowa, esino du mali suda pepooko hee osio mapoo moloso. Oso du tosili odo oso goomoga mi mapoo mamo diliso.

⁵ Esiga ibada maga ma kulodu i pepooko egee egeesi moloso. Ibada su mapoo bi susuga egee molo ma kulodu i ee diya pepooko moloso. Esino yayo toso hodolone diya doko topeliso. Wulo goolee, dobu ee dou pepookoso gigoogooga, dobu susuga douso nadiliso.

⁶ Esiga i ibada maga ma kulodu egee molo onosee egeesi masi moloso. Bei, i oso ibada su mapoo tokenee teneliso.

Esiga iso tokenee bei mooloo-gooloso odo su susuga dou masi nadiliso. Dou hagee Dou mi maga bei mooloo-gooloso ibada i mapoo gigoogaligiliso. Egeeseega dou hagoso edebeeyo gie badeli nadoloso tokenee peliso.

⁷ Egeesi ma kulodu odo susuga oso gala seebee opusomo opusomo di só, osoloso beliyeso kolo dili, osoloso howo kulomoo debeli ee see badalame poopeliso.

⁸ Esino edebeeyo i ee be masi poopooloso badilei tebile. Bei, i diya tokenee. Esiga yayo sa masi odo wooloomalame mopoodoo doloso moloso.

⁹ Esino i hedebe hagoso ibada wiligi taba Ma Godee mapoo goomoga poudiliso. Osoloso i hedebe hagoso see Godeeye yo egeesi masi moodoo odo susuga mapoo dala tenelame to takeliso.

¹⁰ Esiga maga hedebe hamaga Godee mapoo goomoga poudilei sabolo, osoloso odo dala tenelai goo takeliso. Esiga tei telaga odo emegei, ima kulodu goo hageesi oso malai tekeponee.

¹¹ Esiga howo ou hedebe maga howo sokousoo sabolo howo kakada sabolo dilei tebile.

¹² Osoloso sibolo homo oso wewee koo peli. Osoloso kobolomee homo oso sibolo koo peli. Haye. Osoloso howo ou sokousoo maga howo kakada koo sibili.

Odo agayo tekepo gweli

ka badosomo?

¹³ Esiga nima kulodu odoo agayo tekepo badalai goolee sabolo ka badosomo? Yo tekepo badalame goo goolee omaga o suso tou too ee eligilei tekepo. Egeeseelone yo eyo nediliyo doko topalai goo goolee sabolo na badebee.

¹⁴ Esino niba mada nibada sooloo ma kulodu emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe niso nediliyo gweli goo sabolo mologa, niba tekepo goo gweli odoo dee na takee. Bei, niyo egeesee egee takoo niba tei goo koo takooso.

¹⁵ Niba mada goo toke-nee hageesi goolee sabolo badolone, niso nediliyo niba tekepo dee takooga, goo goolee egee Godee maga koo sibili. Esino goo goolee egee mi goo oso goo goolee sabolo osoloso Saitenso goo goolee maga ka siboso.

¹⁶ Osoloso mi kamapoo emegei hegili goo sabolo osoloso hedebe eyo nediliyo gweli goo sabolo mologa, mi omapoo abo puloso molone tokenee goo susuga oso kauwuleiso.

¹⁷ Esino tekepo badalai goo Godee maga egee sibo goo oso imapoo eligiso. Malalo goo toowa ee tokenee mauwe goo oso, osoloso mesie goo, osoloso emegei gweli goo, osoloso emegei dimapoo mesili goo, osoloso sooloo deli goo, osoloso emegei pidili goo, osoloso odoo abo pilega tokenee

odoo sabolo tekepo odoo sabolo hodobo dabalai goo, osoloso tei takeli goo.

¹⁸ Esiga edebeeyo odoo abo sabolo mesie badolone emegei odoo sabolo mesie badalai goo eligiga, odoo egee bia dima kulodu tekepo goo oso malaiso.

4

Godee mapoo hegi sibadee

¹ Esiga ogoo goo oso biligeli goo sabolo toso agadigeli goo sabolo nimapoo ka tosibiliyo? Nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo egee molo oso tosibiliso. Bei, nibada goo goolee ma kulodu tokenee goo talame goomoga goo oso tekepo gweli goo sabolo biligamoloso.

² Niba bi goomegeliso, esino niba bi ee koo teli. Esiga nimapoo emegei hegili goo oso molone, emegei wooloomaliso. Esino goo hagoso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Esiga niba toso agadigilone biliso. Esino goo hagoso niyo goomoga goo sabolo koo tebili. Bei niso Godee mapoo koo woosali.

³ Osoloso niyo Godee mapoo woosaga, nei tenel-ega pegeli goo ee bei hagoso. Niyo tokenee gweli goo sabolo woosaloso see bi ogoso niso goomoga goo talai daga ka seli.

⁴ Goo goolee bakadio gweli odoo niba medee Godee

sabolo hedebe doloso koo debeli! Esiga niba goolee, mi goo mapoo goomegeli oso Godee mapoo ha toso. Esiga edebeeyo mi goo sabolo hedebe doloso siloga, yo Godee sabolo ha tomoloso.

⁵ Esiga niba Godeeyo to booka mapoo hogugu hagee goo mauwe goolesomo? Bei, Godeeyo toso egeesee takooso, “Godeeye imapoo Dio Tei tenee oso iyo hedebe Godee goolee sabolo silesibilame diya goomogoso,” diso.

⁶ Esino Godeeye iba sooloo dolone medee pidiliso, iyo silesibulone hedebe yo goolee sabolo silesibilame. Esiga Godeeyo to booka mapoo hogugu oso egeesee takooso,

“Godeeye odoo eyo nediliyo dokodoo topeli odoo susuga goweliso.

Esino odoo eyo nediliyo pepooko deli odoo ee sooloo dolone medee pidiliso,” diso.

⁷ Esiga niba Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee osoloso o to mapoo mesimo silesibe. Osoloso Saitenso tokenee mapoo gido dilame gamenee taka ee ma kulodu kibiloso dobolone o to mapoo gowee. Bei, niyo egeeseega Saiten yo nimaga peegoo pulo dileiso.

⁸ Esiga niba Godee mapoo hegi sibadee. Egeeseega Godee yinosee nima hegi sibileiso. Esiga tokenee odoo niba edebeeyo o dee subugo

hapili egeesi masi nibada tokenee maga Godee mapoo bidiga debee. Osoloso goo goolee bakadio gweli odoo nibada goo goolee tokenee peegoo poogoloso, hedebe Godeeyo goo ee goolee.

⁹ Esiga niba goomoga goo poogoloso see nibada goo tokenee mapoo goohele sabolo pupusugulone debee.

¹⁰ Osoloso Godeeyo mudugiyopoo niso nediliyo pepooko dee. Egeeseega Godeeye niba dokodoo poudileiso.

*Nemegei tei too odoowo
goo maga
to tokenee na takee*

¹¹ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu nee odoowo goo maga to tokenee na takee. Niyo nee odoowo goo maga to tokenee takolone yo tokenee to daga, Godeeye tei magolone emegei sooloo dele dee taka goo ee tokenee deeso. Egeeseega Godeeye tei magoo mapoo medee kibiya koo deedeeso. Osoloso niso nediliyo tei magoo maga goo midili wiligi tebisa deeso.

¹² Esino iyo goo omapoo ogoso. Hedebe Godeeye tei mageli odoo doloso badolone goo midili odoo doloso ka badoso. Godee hedebe yayo gie badeli pidili doloso badolone odoo susuga mapoo dibada tokenee eyo nei teneli doloso ka badoso. Esiga nayo nee

odoowo goo ogoloso, no tokenee odoos deet takalai tekeponee.

Godigi gooso peledabalai, iba gooleedele

¹³ Esiga odoos abosoo egeesee takeliso, “Iba godigi mi abo mapoo dileso sitowa mosoo togoloso dobolone dugo hedebe ma kulodu molee toowa talaisoo,” delisoo. Esiga to egeesee takeli odoos niba to hagee medee dui.

¹⁴ Bei, niba godigi gooso peledabalai gooleedele. Nibada gie badeli ee dei i masi molosoo. Bei, dei i molosoo see saga guododili egeesee masi molosoo.

¹⁵ Esino niba wulo to hageesee takalai tekepo, “Godeeye goomogoga, iba dobolone goo hagee tolone dabalaisoo,” dalaisoo.

¹⁶ Esino niba niso nediliyo dokodoo topolone niso talai goo ee takolone dosoo. Esiga eyoo nediliyo dokodoo topeli ee goo tokenee.

¹⁷ Esiga edebeeyoo tekepo goo talai ee o goo goolee mapoo meleeno, goo ee tel-ega poogooga, yo goo tokenee foso.

5

Bi bei odoos oso bi mauwe odoos mapoo dala egee tenemolo eyoo nei Godeeye tenelaisoo

¹ Bi bei odoos niba mo to dui! Niba goohale sabolo pupusugulone debee. Bei, nimapoo dala goo sibosoo.

² Esiga nibada bi susuga ee tokenee palaisoo. Osolosoo nibada kali bi babosoo nalaisoo.

³ Nibada molee mosopoo mooloogoo magoo egee eyoo mosoowe tokenee palaisoo. Nibada molee tokenee pa oso, nibada tokenee goo ee ka eligisoo. Esiga goo midilei biame omapoo nibada molee tokenee pa oso, niba dou masi nadalaisoo. Esiga niba boobadaga odoos. Bei, niba kasalame biame hamameedee ee bolone, bi bei mooloogoo malosoo ka debeiyo?

⁴ Esiga niba ege, niyo nibada tou teli odoos oso, nibada nei howo segei mapoo tou telagamo silesibume nei tenele. Esiga diayo nimapoo gowoolone, Godee mapoo pidilei goo maga pupusugulone dosoo. Esiga ibada Godee kitulugu toowa yayo diayo pupusiga melee goo ee olo duso.

⁵ Egeesi ma kulodu niyo mi toowa hamapoo dobolone, bi bei dolosoo, niso goomoga goo ee tolone debeisoo. Esiga niba be hu poopoolosoo kauwuga wooloomalosoo nali niba be egeesi masi dosoo. Bei, niba niso goomoga goo sabolo niso nediliyo poopoolosoo kauwuga, goo midilei biame omapoo, be masi piligilame dosoo.

⁶ Osolosoo niyo tekepo odoos susuga ee goo midili mapoo iyadoo pelesoo dibada goo midilosoo diba piligi delisoo.

Esino odoo hagee bia oso nimapoo goo koo moodeli.

Dala ma kulodu dulone bolone medee kibiya debee

⁷ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Lodeeye sibilei mapoo dulone bolone ka debee. Goo ee egeesi masi moloso, edebeeyo nei howo sogoloso howo sibabeleso baliso. Howo simi oso o nei howo segei pologa kakauwuloso ko pa oso telegabeleso baliso.

⁸ Esiga nei howo segeli odoo oso o nei howo oso kakauwulame bali egeesi masi niba dulone bolone medee kibiya ka debee. Bei, Lodeeye sibilei olo koola toobooso.

⁹ Esiga tei telaga odoo emegei, nee odoo mapoo takolone, “nibada toke-nee oso ka see,” dee na goolee. Bei, niyo egeeseelone dogo, Godeeye nibada goo midiloso tokenee eyo nei tenelaiso. Esiga niba ege, goo midili odoo ee osulu miyopoo olo tobudoso.

¹⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, niba Godee maga to tolosokokodo takomo sili odoo oso debei ogoloso, niba nose egeesi masi debee. Bei, diayo Godeeyo hu maga to takomo silesibulone dala ma kulodu mesie sabolo debeliso.

¹¹ Esiga edebeeyo dala ma kulodu kibiya badoga, Godeeye yimapoo goomogolone badoso. Esiga niba Yobowo

goo olo gooleedooso. Yo dala ma kulodu mesie goo sabolo medee kibiya badebeiso. Esem Godeeye yimapoo goomogolone, yimapoo goo moodoo olo duso. Bei, Godeeye odoo susuga sooloo dolone ka badoso.

¹² Tei telaga odoo emegei, goo toowa hagono medee dui! Niba tei goo takalame, Kei mi sabolo, osoloso mipoo toowa sabolo, osoloso bi abo sabolo hesigaloso tei na magee. Esiga odoo heeso nimapoo sibilesou hagee teye dee takooga, niyo goo egee talai goomogoga, yimapoo hedebe niyo goomoga goo ee takee. Osoloso niba goo egee talai gowooga, niyo hedebe gowe goo ee takee. Bei, niyo egeese selega tei magooga, Godeeye nibada goo midiloso niba tokenee odoo dalaiso.

Godee mapoo takeli goo ee kitulugu moloso

¹³ Esiga niyo debei ma kulodu, edebeeyo hegi goo mologa, yayo Godee mapoo takalai tekepo. Osoloso edebeeyo goomoga goo sabolo badoga, yayo goomoga kosaiya sabolo Godeeyo hu dokodoo poudoolone badalai tekepo.

¹⁴ Osoloso nima kulodu edebeeyo paiye sabolo badoga, yayo sosee wiligi tebisa gilimadalai tekepo, diayo yimapoo sibilesou, Lodeeyo hu sabolo olipi

iso sooloso, yo halo Godee mapoo takalame.

¹⁵ Osoloso diayo tei toloso Godee mapoo takooga, paiye weidileiso. Bei, Lodeeye diayo Godee mapoo taka to ee duga, paiye ka weidoso. Egeesi ma kulodu, odoo yimapoo goo tokenee hee too mologa, omapoo Lodeeye hapoloso boobado bigileiso.

¹⁶ Esiga niso nima kulodu, nibada goo tokenee ee yiligebuguloso howo gise goo oso nei takoo, nei takoo dolone ka debbe, Godeeye nima kulodu paigiga odoo egee do tekepo moodoolame. Bei, Godeeyo howo woola mapoo tekepo badeli odoo oso Godee mapoo takeli goo ee diya kitulugu moloso.

¹⁷ Esiga ibada amawe Ilaya yo iba egeesi masi badebeiso. Yayo howo sibilega pagalame dokodoo kibiya takeme, howo sibilega dugo bakadio hedebe di poogoloso a 6 poogooso.

¹⁸ Osoloso yayo see howo sibilame, dokodoo kibiya takeme, howo see simiso. Eseme nali bi segei see paladeeso.

¹⁹⁻²⁰ Esiga tei telaga odoo emegei, nima kulodu odoo hee oso tei goodee maga peegoo duga, odoo heeso yo see ido sibilei tekepo. Bei, niba goolee, edebeeyo emegei tokenee goo maga goo tekepo mapoo ido siboga, yo odoo egee kookaiyo

moloso osee meli teli mapoo duga, o gie badeli pidilone ka seeso. Egeeseega biame omapoo Godeeye o goo tokenee hapoloso boobado bigileiso.

1 Yonee To Yoneeye hogugu

1 Yonee booka goo eyo bei

Gamenee goo eligili odoososee susuga mapoo eligimo silesibulone, Yesuye odoosutoloso mi hamapoo sile dee takomo silesibiliso. Osoloso diayo eligi eyokulodu goo tokenee talai goo ee haga goo toowanee, deetakomo silesibiliso. Osoloso emegei pidilei sabolo haga goo toowanee deliso. Diayo eligi goo hageesi eligimo silesibume, Yesu o hamamee dili odoososee susuga mapoo teneeso. Bei, Yonee goomegele teitelaga odoososee susuga mapoo egee do oso see gamenee goo eligili odoososee eligi mapoo hamamee deedeeyaga. Esino diayo daga Kelisowo goo du ee medee kibiya tolosodabalame, yoo goomogaso.

Yesu yo gie badeli teneli to oso

¹ Iyo nimapoo gie badeli teneli to eyo goo hoguga. Goo ee daga bei mooloogoo mapoo yobadebeiso. Iyo o goo duloso ibada howoso yo teiegeiso. Osoloso ibada deeso yosigeso.

² Gie badeli oso woola yiligebugume egeiso. Esiga iyo yo teiegeiso. Kookaiyo

gie badeli yimapoo moloso, esiga iyo nimapoo woola ka taka. Yo daga Ma Godeebolo badebeiso. Osoloso yomapoo yilige buguso.

³ Esiga iyo duloso egeigoo ee nimapoo ka taka, niyo ibolo hedebe dalame. Osoloso iba Ma Godee sabolo owolo Yesu Keliso sabolo hedebe doloso doso.

⁴ Esiga iyo goo hamaganimapoo osoloso imapoo goomoga goo oso kauwuloso malame, to hagee hoguguloso ka teneeso.

Godee yo gadeebugu

⁵ Esiga iyo Keliso magadu goo ee see nimapoo hagee yilige buguso. Goo ee, Godee yogadeebugu. Yimapoo neliga hee mauwe.

⁶ Egeesi ma kulodu odoosusuga iyo takolone, iba Godee sabolo hedebe deliso doloso, see neliga ma kulodusilesiboga, iba wulo gamenee takooso. Esiga iba teigoo koo deedeeso.

⁷ Esino Godeeye gadeebugu ma kulodu egeebado egeese badolone, iba see gadeebugu ma kulodu dogaa, oso teitelaga odoososee susuga hedebe doloso dobolone ka salai. Egeeseega owolo Yesuwo sawo oso ibada tokenee susuga hapoloso tabigileiso.

⁸ Egeesi ma kulodu iyo takolone, "Iba tokenee mauwe odoososee," deetakooga, iba iso nediliyo gamenee takooso. Esiga imapoo teigoo mauwe.

⁹ Esino iyo ibada tokenee goo ee Godee mapoo yilige buguga, yayo ibada tokenee goo ee hapoloso boobado bigileiso, osoloso goo tokenee susuga hapoloso iba Godeeyo howo woola see medee teedee moodoolaiso. Bei, yayo o to kitulugu magoo ee dodolone, hooda hedebe tei goo moodoolaiso.

¹⁰ Osoloso iyo takolone, "Iba tokenee goo koo teli," dee takooga, iyo Godee yo gamenee takeli odo dolone ka salai. Egeesi maga Godeeyo to oso ibada sooloo ma kulodu koo moloso.

2

Keliso ee iba pidili

¹ Mawe dio ayo gooma, niyo goo tokenee teyaga, hogugu hagee nimapoo ka tonowa. Esino nima kulodu odo heeso tokenee toga, niba goolee. Odo heeso ima hodiokooga toboloso iba halo Godee mapoo takoomoloso, odo ee medee teedee odo Yesu Kelisoso.

² Esiga Kelisoye ibada goo tokenee maga taso. Egeesi maga goo tokenee susuga peegoo togobuguso, Godeeye imapoo nei tenelega pagalame. Esino hedebe ibada goo tokenee peegoo tabigilame tele. Haye, odo susuga mipoo toowa mapoo debeli sabolo dibada tokenee peegoo tabigilame ka ta.

³ Osoloso odo susuga iyo Godeeye kokodo taka to

mapoo mesimo silesiboga, iba yo gooleedooso doloso gooleedalaiso.

⁴ Esino edebeeyo takolone, "Godee a gooleedooso," dee takoloso, see yayo Godeeye kokodo taka to mapoo koo mesimo siloga, yayo wulo gamenee goo goolone ka seeso. Esiga odo egeesi mapoo tei goo mauwe.

⁵ Esino edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesimo siloga, odo egeesi masi oso o sooloo ma kulodu Godee gweli goo ee kauwuloso moloso. Osoloso iba goo egeesi maga iyo tei Godee sabolo hedebe di goo ee gooleedeliso.

⁶ Goo ee edebeeyo takolone, "A Godee sabolo hedebe doloso badoso," dee takooga, odo yo Yesuye badebei egeesi masi badebee.

⁷ Ayo gooma odo, ayo nimapoo kokodo takeli to hoguguloso hagee tenee goo ee dianee. Esino niyo daga tei toloso kokodo taka to ee hagoso. Bei, kokodo takeli to nape hagee niso daga hoogoo olo duso.

⁸ Esino kokodo takeli to nape hamapoo goo dia onosee moloso. Bei, goo dia tei ee Keliso ma kulodu osoloso nima kulodu eligiso. Goo egeesi maga neliga mauwe poogoomo dime, gadeebugu moloso.

⁹ Odo agayo takolone, a gadeebugu mapoo badoso

doloso, tei too odoo hee gowooga, odoo ee neliga ma kulodu osee badoso.

¹⁰ Esino odoo agayo emegei tei telaga odoo sooloo dologa, yo gadeebugu ma kulodu badoso. Esiga gadeebugu ee ma kulodu badolone, tei too odoo hee tokenee mapoo homodobilame moodoolaime.

¹¹ Esiga ee ma kulodu odoo agayo tei too odoo gowoolone badoga, yo neliga ma kulodu badoso. Yo neliga ma kulodu badolone, eyo egee du eli koo ogoso. Bei, neliga goo oso o howo gooloogooga.

¹² Esiga mawe dio ayo gooma, ayo to hogugu hagee nimapoo ka tonowa.

Bei, nibada goo tokenee Yesu maga hapoloso boobado buguso.

¹³ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso see gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niyo tokenee odoo Saiten sabolo ha too ee ma kulodu niyo olo dagadiso.

Osoloso mawe dio ayo see to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, ibada ama Godee niba olo gooleedooso.

¹⁴ Osoloso adaga nimapoo to hogugu hagee see ka tonowa.

Bei, niyo daga bei mooloogoo maga badebei odoo Yesu ee niba gooleedooso.

Osoloso gie kakauwuga nimapoo to hogugu hagee ka tonowa.

Bei, niba kitulugu odoo oso.

Osoloso Godeeyo to oso nima kulodu mologa, niyo tokenee odoo Saiten ee olo dagadilesodo.

Mi toowa hageeyo goo mapoo goomegeli goo

¹⁵ Esiga niba mi toowa hageeyo goo sabolo osoloso ee ma kulodu bi susuga egee molo mapoo haga na goomege. Edebeeyo mi toowa hageeyo goo mapoo diya goomogoga, o sooloo ma kulodu Ma Godee goolee goo ee mauwe.

¹⁶ Esiga mi toowa hageeyo goo diya goomoga maga goo hagee peledabalaiso. Suso goomoga goo sabolo, osoloso mi toowa hageeyo kulodu bi egee molo ogoloso goomegeli goo sabolo, osoloso bi bei doloso badolone, si howeli goo sabolo. Esino goo susuga hagee Ma Godee maga koo sibili, esino mi toowa hagee eyo goo oso.

¹⁷ Mi toowa hagee sabolo osoloso edebeeyo goomegeli goo susuga sabolo mauwe pagalaiso. Esino Godeeye

goomoga goo tomo sili odoe ee badoboso kookaiyo osee badalaiso.

Keliso mapoo ha teli odoe

¹⁸ Mawe dio, biame hoo pagalai koola tooooso. Esiga Keliso mapoo ha teli odoe oso sibilei goo ee nimapoo olo takaso. Esino Keliso mapoo ha teli odoe abo epedee olo peledabaso. Egeesi maga biame hoo pagalai koola toooo doloso iba ka gooleedoso.

¹⁹ Esino odoe hagee bia daga ibolo hodobo siloso see iba poogoloso diso. Bei, diba tei ibolo hedebe doloso debele. Diba tei ibolo hodobo debei diepi, iba poogoo dile pegeliyo. Esino diayo iba poogoloso di oso tei diayo ibolo hedebe delega poogoo goo ee ka yilige buguso.

²⁰ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Egeesi maga niba susuga tei goo ee olo gooleedooso.

²¹ Esiga ayo nimapoo hoguguloso epedee hagee tenee goo ee niyo tei goo gooleedelega doga koo seeso. Esino tei goo ee niba olo gooleedooso. Bei, tei goo ee ma kulodu gamenee takeli goo mauwe.

²² Osoloso gamenee takeli odoe ogumo? Edebeeyo Yesu yo Kelisonee dee takooga, odoe ee gamenee takeli odoe oso. Esiga yo Keliso mapoo ha teli odoe oso. Bei, odoe hagasoo Yesu yo Kelisonee dee

takooga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu mapoo gowoolone miligi piaso.

²³ Esiga odoe agayo Godeeyo owolo Yesu mapoo gowoolone miligi piaga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino edebeeyo Godeeyo owolo Yesuwo goo woola yilige buguga, yo Ma Godee sabolo hedebe doloso badoso.

²⁴ Esiga to tekepo daga niyo du mapoo tei toloso ka debee. To oso nibada sooloo ma kulodu mologa, Ma Godee sabolo osoloso owolo Yesu sabolo hedebe doloso dabalaiso.

²⁵ Esiga Kelisoye imapoo kookaiyo badoboso gie badeli tenelame to kitulugu magooso.

²⁶ Osoloso odoe aboso gamenee eligi goo eligimo silesiboga, ayo epedee o goo ee hoguguloso nimapoo ka tonowa.

²⁷ Esino nimapoo Kelisoye Dio Tei olo teneeso. Osoloso Dio Tei oso nibada kulodu badolone, niba ka eligimoloso. Esiga odoe heeso tei goo eligilei niba koo goomogoso. Bei, Dio Tei oso niba tei goo susuga olo eligimoloso. Esiga yayo eligi ee ma kulodu, tei goo ee eligilone, gamenee goo koo eligiso. Esiga niba Dio Tei oso eligi goo mapoo dodolone, Yesu sabolo hedebe doloso osee debee.

Godeeyo owolo dio

28 Esiga mawe dio ayo gooma, niba Keliso sabolo hedebe doloso osee debee. Egeesee seega yayo simi mapoo o mudugiyopaga kitulugu sabolo ebilega tebisileiso.

29 Godee yo goo tekepo moodeli niba gooleedooso. Osoloso niba gooleedooso, goo tekepo tomo sili odoe ee Godeeyo owolo dio doloso doso.

3

1 Esiga ibada Ama Godeeye iba susuga diya sooloo dala goo toowa goo ee medee goolee! Yayo sooloo dala maga iba yayo owolo dio deliso. Esiga iba tei owolo dio doloso doso. Esino mi toowa goomegeli odoe oso Godeeyo goo diba gooleedele. Goo egeesi maga diba ibada goo gooleedele.

2 Esiga emegei, iba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esino iba medee gooleedele, iyo hamamee dabalai goo ee. Esino iba gooleedooso, Keliso siboga, iba see yo masi palaiso. Bei, iyo tei yo agalaiso.

3 Esiga edebeeyo goo hamapoo bolone dulone badoga, odoe oso tokenee mauwe Keliso masi badalai tekepo.

4 Esiga edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yayo Godeeyo tei magoo gabagamo siloso. Bei, tokenee goo ee tei magoo gababili.

5 Niba olo gooleedooso, Kelisoye simi ee odoe susuga ibada tokenee hapoloso boobado bigilame ka simi. Bei, yimapoo tokenee hee mauwe.

6 Edebeeyo Keliso sabolo hedebe doloso badoga, yo tokenee goo osee tomo sileime. Esino edebeeyo tokenee goo osee tomo siloga, Kelisowo goo yo gooleedele, osoloso yimapoo tei tele.

7 Mawe dio ayo gooma, niba obeeyamo, odoe aboso eligi maga niba peegoo na gilimado di dee. Goo tekepo teli odoe ee Godeeyo howo woola tekepo badoso. Esiga yo Kelisoye Godeeyo howo woola tekepo egee bado yinosee egeesi badoso.

8 Esino edebeeyo goo tokenee tomo siloga, yo Saiteeneeyo odoe. Bei, Saiten yayo daga bei mooloogoolone tokenee odoe doloso badebei ososee osee badoso. Esiga Godeeyo owoloye Saitenso tou teli ee guobigilame ka simi.

9 Osoloso edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo tei gie badeli yima kulodu moloso. Esiga yayo see goo tokenee tomo silei tebile. Bei, yo Godeeyo owolo.

10 Esiga goo hageesi maga iyo Godeeyo owolo dio sabolo osoloso Saiteneeyo owolo dio sabolo medee kibiya ka gooleedoso. Odoe

agayo tekepo goo telega poogooga, yo Godeeyo owolonee. Osoloso tei too odoosooloo delega poogooga, yo Godeeyo owolonee.

Nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dalai

¹¹ Daga eligi goo niyo du hagoso. Esiga iyo nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo.

¹² Esiga niba Keineeyo goo na peedee. Bei, yo Saite-neeyo odoosoloo badolone, omolo wooloomaso. Bei kasalame Keineeye omolo ka wooloomayo? Bei, Kein yo goo tokenee tomo sili, esino omoloye Godeeyo howo woola goo tekepo tomo sili.

¹³ Esiga tei telaga odoosoloo emegei, tei tele poogoo mi toowa mapoo debeli odoosoloo hegioga, haga na goolee.

¹⁴ Osoloso iba gooleedooso, iyo tei telaga odoosoloo dologa, iba teli maga see gie badeli mapoo dabagaso. Esino odoosoloo agayo yimapoo sooloo dala goo mauwe daga, yo ta masi osee badoso.

¹⁵ Osoloso odoosoloo agayo tei telaga odoosoloo hegioga, yo odoosoloo wooloomali odoosoloo. Esiga niba olo gooleedooso, odoosoloo wooloomali odoosoloo ee dibada kulodu kookaiyo badobosogie badeli mauwe.

¹⁶ Goo hamaga tei sooloo deli goo ee ka gooleedoso. Yesu Kelisoye iba halo o su

teli mapoo magooso. Esiga iba noseetei too odoosoloo ee halo, ibadagie badeli peegoo magalai tekepo.

¹⁷ Odoosoloo yimapoo bi teiba oso tei too odoosoloo bi mauwe badoga ogoloso, yo pidilega poogooga, o sooloo ma kulodu Godee goolee goo mauwe.

¹⁸ Mawe dio emegei, iyo emegei sooloo dolo dolosowulo toso takalai tekeponee. Esino suso pidilone tei sooloo dalai tekepo.

Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalai

¹⁹⁻²⁰ Esiga iyo emegei sooloo dologa, egeesi maga iyo tei Godeeyo owolosoloo do goo ee gooleedalaiso. Esino ibada sooloo maga goolee oso takolone iba tokenee odoosoloo, dee takooga, iba ebileime. Esino iba Godeeyo howo woola ebilega kitulugu sabolo dabalaiso. Bei, Godee yo toowa osolosoyayo ibada sooloo oso gooleedagadiso, osolosogoo susugaiyo moodeli yo gooleedoo.

²¹ Esiga tei telaga odoosoloo emegei, ibada sooloo maga goolee goo oso takolone, iba tokenee odoosoloo, dee koo takooga, iba ebilega poogolosogodeeyo howo woola dabalaiso.

²² Egeesi ma kulodu iyo yimapoo woosaga, yayo goosoloo ee imapoo tenelaiso. Bei, iyo yayo kokodo taka to

mapoo mesiliso, osoloso yayo goomoga goo ee to-moloso.

²³ Esiga yayo kokodo takolone egeesee takaso, “Niba Godeeyo owolo Yesu Keliso mapoo tei te. Osoloso yayo eligi ee dodolone, emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone debee,” diso.

²⁴ Edebeeyo Godeeye kokodo taka to mapoo mesilone dodomo siloga, diba yibolo hedebe doloso badoso. Osoloso nei Godee dibolo hedebe doloso ka badoso. Osoloso iba gooleedooso, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Bei, yayo o Dio Tei imapoo teneloso badoso.

4

Eligi goo susuga medee ege

¹ Tei telaga odoos emegei, niba obeeyamo. Bei, gameenee goo eligili odoos bei mipoo toowa hamapoo olo silesiboso. Esiga odoos heeso sibilesos takolone, “Ayo eligi goo hagee eligimo silo Dio Tei maga siboso,” dee takooga, o to duloso yimapoo saga tei na te. Esino niyo yayo egee eligimo silo tei Godee maga sibabeleso, medee hoodo ege.

² Esino niba diayo eligi eyo kulodu Godeeyo Dio Tei hageesee gooleedalaiso. Diayo eligi oso takolone Yesu Godee maga sibilesos odoos

poloso mi hamapoo badebeiso daga, oso diayo eligi goo ee tei Godee maga siboso.

³ Esino odoos agayo takolone Yesu Godee maga sibilesos odoos ka pele, dee takooga, yayo eligi goo ee Godee maga sibilesos. Odoos ee ma kulodu Keliso mapoo ha teli dio tokenee badoso. Esiga Keliso mapoo ha teli dio tokenee mipoo toowa hamapoo sibilesosigo dee takeme dumelee ee olo sibilesos badoso.

⁴ Mawe dio emegei, niba Godeeyo owolo dio doloso doso. Esiga niyo gameenee goo eligili odoos oso eligi duloso o to mapoo tei tele pogoos oso, niyo diba dagadiso. Bei, odoos susuga ibada kulodu Dio Tei egee bado oso kitulugu oso tei tele pogoos mi toowa mapoo debeli odoos dima kulodu dio egee bado oso kitulugu ee dagadiso.

⁵ Gameenee goo eligili odoos hagee bia Godee gooleedeles. Esiga biame susuga silesibulone mi goo ee eligimo silesibilesos. Osoloso mi odoos Godee gooleedeles pogoos oso dibada to mapoo medee duliso.

⁶ Esino iba Godeeyo odoos doloso doso. Esiga tei Godeeyo odoos oso ibada to medee duliso. Esino Godeeyo owolonee oso ibada to ee medee koo duli. Goo egeesi maga Dio Tei sabolo gameenee takeli dio sabolo

medee hoodo agalaiso.

Godeeye sooloo deli

⁷ Tei telaga odoo emegei, iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Bei, sooloo deli goo ee Godee maga sibili. Esiga odoo agayo emegei sooloo dologa, yo Godeeyo owoloso, osoloso yo Godee gooleedooso.

⁸ Esino odoo agayo emegei sooloo delega poogooga, yo Godee gooleedele. Bei, Godee yo sooloo deli.

⁹ Esiga Godeeye iba sooloo dala goo ee yebugulone owolo hedebe mipoo toowa hamapoo meiyee diso, iyo yimaga kookaiyo badoboso gie badeli talame.

¹⁰ Esiga tei sooloo deli goo hagoso. Iyo Godee sooloo deli goo osonee. Esino Godeeye iba sooloo dolone owolo meiyee diso, ibada goo tokenee maga talame, osoloso goo tokenee susuga peegoo togobigilame.

¹¹ Tei telaga odoo emegei, Godeeye iba diya egeesee sooloo dalaso. Esiga iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo.

¹² Edebeeyo Godee egele. Esino iyo emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dogo, Godee ibolo hedebe doloso badoso. Osoloso yayo sooloo dala oso ibada kulodu kauwuloso malaiso.

¹³ Esiga Godeeye o Dio Tei imapoo teneeso. Egeesi

maga iba gooleedooso, iba Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso Godee ibolo hedebe doloso ka badoso.

¹⁴ Osoloso Ma Godeeye owolo mipoo toowa hamapoo meiyee diso, yayo mi odoo oso gie badeli ee pidilone badalame. Osoloso iyo goo hagee ogoloso ka takomo silesiboso.

¹⁵ Esiga odoo agayo takolone, Yesu Godeeyo owolo dee takooga, Godee yibolo hedebe doloso badoso, osoloso yinosee Godee sabolo hedebe doloso badoso.

¹⁶ Godeeye iba diya toowa sooloo dala goo ee olo gooleedooso. Esiga iyo Godeeye iba sooloo dala goo mapoo tei toloso kibiya ka doso.

Godee yo sooloo deli. Esiga odoo agayo sooloo dolone badoga, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso, osoloso nei Godee yibolo hedebe doloso badoso.

¹⁷ Iba goo midilei biame mapoo ebilega kitulugu sabolo dabalame, Godeeye sooloo deli goo ee toowa poloso imapoo teneeso. Bei, iba Keliso masi mi hamapoo ka doso.

¹⁸ Edebeeyo Godeeye yo sooloo deli goo ee gooleedoo daga, yo ebileime. Esiga sooloo deli goo toowa poloso egee molo oso ebili goo habigileiso. Esino iba Godeeye ibada tokenee eyo nei tenelai mapoo obuga, yayo sooloo dala goo ee

imapoo kauwule.

¹⁹ Iba susuga dobolone sooloo deliso. Bei, Godeeye daga malalo iba sooloo dalaga.

²⁰ Osoloso odoo heeso takolone, "A Godee diya gweliso," doloso see tei too odoo heiga sabolo badoga, yo gamenee takeli odoo oso. Bei, odoo egeesi masi oso tei too odoo yayo egeli sooloo delega badoga, yo Godee koo egeli kasee goolaiyo?

²¹ Kokodo takeli to hagee Godeeye imapoo olo teneeso. Odoo agayo Godee diya gooleega, emegei tei too odoo sabolo diya sooloo dalai tekepo.

5

Godeeyo owolo mapoo tei talai goo

¹ Esiga edebeeyo tei tolone Yesu Godeeye hesia Keliso daga, yo Godeeyo owolo oso. Osoloso odoo agayo Ma Godee gooleega, yo Godeeyo owolo dio sooloo doloso.

² Iyo Godee diya goolone, yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesiboga, oso iyo Godeeyo owolo dio sooloo dala goo ee gooleedoso.

³ Bei, iyo Godee gweli goo eyo bei hagoso. Iyo yayo kokodo taka to mapoo mesiloso silesibileiso. Osoloso yayo kokodo taka to ee imapoo haga kodianee.

⁴ Esiga Godeeyo owolo dio oso diayo tei too maga mi goo

oso kitulugu ee dagadilesodo.

⁵ Esiga odoo agayo mi goo sabolo ha too kitulugu ee ka dagadiyo? Edebeeyo Yesu Godeeyo owolo dolone tei toga odoo oso, mi goo sabolo ha too kitulugu ee dagadilesobadoso.

Kookaiyo gie badeli Yesu mapoo moloso

⁶ Osoloso Yesu mi hamapoo sibilesodo, Godeeyo owologo dalame howo oluguso. Osoloso homo bulubo magoo mapoo tolone o sawo sologo buguso. Esiga Yesuye mi hamapoo simi ee hedebe howo olugulame sibile. Esino howo oluguloso sawo sologobigilame ka simi. Osoloso Dio Tei oso tei goo hagee imapoo takooso. Bei, Dio Tei oso hedebe tei goo ee takemeliso.

⁷ Esiga goo bakadio hedebe di hagoso Kelisowo goo ka eligiso.

⁸ Goo ee Dio Tei, osoloso howo olugu, osoloso sawo sologo bugu goo oso imapoo Kelisowo goo ka yilige buguso. Ee ma kulodu goo bakadio hedebe di oso goo hedebe eligiso.

⁹ Esiga edebeeyo egei goo ee imapoo yilige buguga duloso, iba tei teliso. Esino ee ma kulodu Godeeye imapoo egee takoo goo diya toowa. Esiga iyo duloso medee kibiya kookodalai tekepo.

Bei, yayo imapoo owolowo goo ee tei goo takaso.

¹⁰ Esiga odo agayo Godeeyo owolo mapoo tei toga, Godeeye owolowo goo maga tei goo taka to mapoo o sooloo ma kulodu tei too osee moloso. Esino odo agayo Godeeye owolowo goo mapoo tei goo taka to mapoo tei telega poogoo odo oso Godee gamenee takeli odo, deliso.

¹¹ Esiga Godeeye imapoo owolowo goo mapoo tei taka to hagoso. Godeeye imapoo badoboso kookaiyo gie badeli teneeso. Gie badeli egee owolo Yesu maga imapoo ka teneli.

¹² Osoloso edebeeyo owolo Yesu mapoo tei toga, yimapoo gie badeli egee olo moloso. Esino odo agayo Godeeyo owolo mapoo tei telega poogooga, yimapoo gie badeli egee mauwe.

Yoneeye to hamameedee taka

¹³ Esiga ayo Godeeyo owolo mapoo tei telaga odo nimapoo to hogugu susuga hagee ka tonowa, niyo badoboso kookaiyo gie badeli too goo ee gooleedalame.

¹⁴ Esiga iba gooleedooso, iyo Godee yimapoo takolone iyo goomoga goo ee yayo goomoga goo sabolo tubuloso woosaga, yayo ibada to duleiso.

¹⁵ Egeesi ma kulodu yayo iyo yimapoo taka duso doloso, ogo goo yimapoo

woosaga, yayo goo ee imapoo teneliso.

¹⁶ Esiga edebeeyo emegei tei too odo oso telega pagalai tokenee tomolo ogoga, yayo Godee mapoo takalai tekepo, Godeeye o gie badeli pidilame. Esiga ayo hagee takoo goo ee, odo teli mapoo koo ido dili goo ee taka. Esino teli mapoo ido dili goo tokenee moloso. Esiga ayo hagee takoo goo ee, teli mapoo ido dili goo tokenee teli odo ee halo Godee mapoo takalame ayo koo takooso.

¹⁷ Tekepo goonee susuga egee, tokenee goo oso. Esino tokenee susuga oso teli mapoo koo ido dili.

¹⁸ Esiga iba gooleedooso, edebeeyo Godeeyo owolo doloso badoga, yo goo tokenee osee tomo sileime. Bei, Godeeyo owolo Yesu yayo yo medee bamoloso. Osoloso tokenee odo Saitenso yo tokenee palaime.

¹⁹ Esiga iba gooleedooso, iba Godeeyo owolo dio. Esino imaga mi toowa ma peegoo egee do Saitenso bamoloso.

²⁰ Osoloso see iba gooleedooso, Godeeyo owolo olo simiso. Osoloso yayo imapoo goo gweli medee tekepo olo teneeso, iyo tei Godee gooleedalame. Esiga iyo tei Godee sabolo, osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso doso. Esiga Yesu tei Godeeso. Osoloso kookaiyo badoboso

gie badeli yimaga imapoo ka
teneli.

²¹ Esiga mawe dio emegei,
niba medee badolone game-
nee godee maga peegoo doo-
boobigi.

2 Yonee Yoneeye to see tobu hogugu

2 Yonee booka goo eyo bei

Daga Godeeyo to eligimo silone, odo o eligimo silesibili oso mi hee maga hee mapoo du. Osoloso mi hee maga hee mapoo du domo silesibulone, Godeeyo to takomo silesibiso. Osoloso mi ee ma kulodu tei telaga odo o doo diba medee pidiso. Esino Godeeyo to takomo silesibili odo o mooloogoodoo ee ma kulodu gamenee goo eligili dibada mooloogoodoo onosee silesibiso. Esem diye di odo o Yoneeye goo hagee ogoloso tei telaga odo o oso gamenee goo eligili odo o pidiyaga to hagee ka hogugu.

¹⁻² Esiga tei telaga odo o nibada amawe ayo Godeeye hesia wee osoloso owolo dio mapoo to hogugu hagee ka teneeso. Ayo niba diya gooleeso. Hebebe ayo niba diya koo gooleeso. Esino tei goo gooleedoo odo o susuga sabolo niba diya goolone doso. Bei, tei goo ee ibada sooloo ma kulodu egee molo oso imapoo kookaiyo moloso osee malaiso.

³ Ayo Godee mapoo takooso, Ma Godeeye owolo Yesu Keliso sabolo oso odo o susuga iba sooloo dolone pidilame, osoloso imapoo mesie goo tenelame. Bei,

iyo tei goo mapoo tei toloso emegei sooloo dala sabolo doso.

⁴ Esiga nee holaiso aboso Ma Godeeye kokodo taka to mapoo tei toloso dodomo di duloso a diya goomogaso.

⁵ Osoloso wee emegei, to hogugu hagee namapoo di-ane. Esino iyo daga du sooloo deli goo ee see ka hoguga. Esiga iyo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo.

⁶ Esiga sooloo deli goo eyo bei hagoso. Iyo Godeeye kokodo taka to ee medee dadalai tekepo. Bei, niyo Godee diya goolee sabolo dobolone emegei nei sooloo dolo, nei sooloo dolo dolone dabalai tekepo. Esiga niba daga hoogoo goo hagee olo duso.

⁷ Esiga gamenee goo eligili odo o bei oso mipoo toowa hamapoo silesiboso. Odo o egee bia oso silesibulone, Yesu Kelisoye tei odo o poloso mi hamapoo silee goo ee koo eligili. Osoloso odo o agayo goo hageesee eligimo siloga, yo gamenee goo eligili odo o oso, osoloso yo Keliso mapoo ha teli odo o oso.

⁸ Esiga niba medee de-bee, gamenee goo eligili eyo to mapoo tei tolone, Godee maga nei telega peegeeyaga. Esiga niyo tou toowa too eyo nei talame, medee kibiloso ka debee.

⁹ Osoloso edebeeyo Kelisoye eligi kibiya kookood-

elega poogoloso, see eligi hee mapoo yayo diya kookoodoga, yo Godee sabolo hedebe doloso koo badoso. Esino odoo agayo Kelisoye eligi kibiya kookoodoga, yo Ma Godee sabolo osoloso owolo Keliso sabolo hedebe doloso badoso.

¹⁰ Esiga odoo agayo Kelisoye eligi goo ee eligimo sibilega, see eligi hee eligimo siboga, emegei doloso nibada mosopoo na ido di.

¹¹ Bei, odoo agayo odoo hageesi masi sabolo emegei daga, yayo o tou tokenee too sabolo hedebe deeso.

¹² Ayo nimapoo takalai goo abo moloso. Esino wulo to hogugu oso nimapoo takalai a koo goomogo. A mawo nimapoo sibilesi nibolo hodobo to kalai ee a goomogoso. Osoloso ayo omapoo siboga, iyo hodobo goomoga poudileiso.

¹³ Esiga Godeeye hesia noomoo eyo holaiso diayo emegei di to namapoo ka taka.

3 Yonee Yoneeye to see bakadio hedebe di hogugu

3 Yonee booka goo eyo bei

Yoneeye to hogugu hagee tei too odo Gaiyus mapoo teneeso. Bei, Gaiyuseeye Godeeyo to eligimo silesibili odo oso o mi mapoo sibume, yayo pidi goo ee dume. Osoloso sosee wiligi odo taba Diotelepes mapoo yayo gowe to hamapoo hoguguso. Bei, odo hagoso Godeeyo to eligimo silesibili odo pidilei gowoolone odo aboso diba pidiyaga hamaga takeliso.

¹ Ayo gooma odo Gaiyus, tei telaga odoowo namawe ayo no diya gweli namapoo to hogugu hagee ka tonowa.

² Ayo gooma odo, a tei toso, no pailega medee tekepo bado malaiso. Esino ayo no halo Godee mapoo takooso, nayo goo susuga ee ma kulodu medee tekepo badalame. Esino a gooleedooso, no tei too ee ma kulodu tekepo badoso.

³ Osoloso tei telaga odo emegei aboso sibilesi, nayo tei goo mapoo kibiya kookoodoloso osee dodomolo goo ee takeme duloso, a diya goomogaso.

⁴ Esiga goo abo toowa oso amapoo goomoga toowa koo

teneli. Esino mo awe diayo tei goo ee deedeega ogoloso, a diya goomegeliso.

⁵ Ayo gooma odo, nayo to tekepo eligimo silesibili odo oso eligimo silone, nee mi mapoo odo soo masi siboga, nayo egee pidi goo ee tekepo.

⁶ Osoloso diayo sibilesi nayo sooloo dala goo sabolo bado goo ee ibada sosee hamapoo sibilesi takaso. Godeeyo to eligimo silesibili oso nee mi mapoo sibilesi see dilame doboome, diayo eli domopoo nalai nei dimapoo tenelone, Godeeye goomoga goo sabolo tobuloso tenee.

⁷ Bei, diba Keliso halo, tou tomo silesibulone, tei tele poogoo odo maga bi koo teli.

⁸ Esiga Gaiyus no asalo diba medee pidilei tekepo. Iyo odo hagee bia pidiga, diayo to tekepo eligimo silesibili sabolo hedebe doloso dabalaiso.

⁹ Osoloso ayo goo hamaga sosee omapoo to hoguguloso olo teneeso. Esino Diotelepeseeye to ee duloso mesile. Bei, nima kulodu sosee mapoo yayo wiligi doloso badalame diya goomogaso.

¹⁰ Esiga ayo siboga, yayo goo tokenee teli sabolo osoloso ibada goo maga gamenee taka goo ee woola yilige bigileiso. Osoloso yo goo hedebe egee moodele. Esino yayo Godeeyo to eligimo silesibili o mi mapoo siboga, hamaga takeliso.

Osoloso see sosee odoososo Godeeyo to eligimo silesibili odoos ee pidiyaga, yayo hamaga takeliso. Esino ee ma kulodu yayo taka tei telega poogoloso, sosee odoos abo oso Godeeyo to eligimo silesibili odoos pidiga, yayo diba sosee maga peegoo mageliso.

¹¹ Esiga ayo gooma odoos, tokenee odoos eyo googoloso o goos ma malona peedee. Esino gootekepo hedebe ee temelee. Odoos agayo gootekepo ee tomologa, yo Godee sabolo hedebe doloso badoso. Esino odoos agayo tokenee goos tomologa, yo Godee gooleedelee.

¹² Esiga odoos susuga oso Demetiliyus odoos eyo gootekepo deliso. Osoloso o suso tou too oso tei goos sabolo tebiliso. Osoloso iba noseeyo tekepo odoos dee takeliso. Esiga no olo gooleedoos, iba tei goos hedebe ee takeli.

¹³ Ayo namapoo goos abo takalai moloso. Esino wulo to hogugu oso namapoo takalai a koo goomogo.

¹⁴ A mawo namapoo sibiles nobolo hodobo to kalai a goomogo.

¹⁵ Esiga ayo Godee mapoo takoos, Godeeye namapoo mesie goos tenelame. Osoloso nee odoos diayo namapoo dibada emegei di to takaso. Esiga nei nayo ibada odoos omapoo egee do mapoo, ibada emegei di to dimapoo takee.

Yuda Yudaye to hogugu

Yuda booka goo eyo bei

Yuda booka hoguguli odoos hagee Yesuwo omolo Yuda oso malaiso. Esiga yayo tei telaga odoos susuga mapoo pidi to hagee hoguguloso teneeso, diayo gamenee goo eligi mapoo tei teyaga. Bei, gamenee eligili odoos oso tei telaga odoos ee peegoo gilimado di ogoloso.

¹ A Yuda, Yesu Kelisowo tou teli odoos, osoloso Yeme-seeyo omolo. Ayo Ma Godeeye hesia odoos nimapoo to hogugu hagee ka tonowa. Bei, Ma Godeeye niba sooloo deliso, osoloso Yesu Kelisoye niba medee ka bamoloso.

² Ayo Godee mapoo taka, yayo sooloo deli goo sabolo, osoloso mesie goo sabolo, osoloso Godeeye niba gweli goo oso nimapoo toowa doloso ka malame.

Gamenee goo eligili odoos dia goo maga kokodo taka

³ Tei telaga odoos emegei, iyo Godee maga gie badeli pidili too goo ee ayo olo daga nimapoo hoguguloso tenelame diya goomogaso. Esino ayo goo hee maga to hogugu hagee ka tonowa. Godeeye opusomo dee koo seli tei goodee eligi ee o odoos imapoo teneeso. Esiga tei goodee eligi eege odoos aboso

see opusomo diyaga, niyo medee bamelee.

⁴ Bei, gamenee eligili odoos oso tei telaga odoos masi nibada mooloogoodoo ma kulodu galaga sibilesos nibolos hodobo ka doso. Esiga odoos hagee biaso eligilone, Godeeye iba sooloo dolone pidilone, iyo goo tokenee talai koo hamaga takeli doloso eligiliso. Osoloso adaba sobo sabolo giso sabolo goo heli talai ee tei mauwe deliso. Osoloso see diayo ibada wiligi odoos Lodee Yesu Keliso mapoo goweliso. Osoloso odoos hagee biaso Godee mapoo mesilega silesibiliso. Esino Godeeye odoos hagee bia dia goo maga goo midilame daga hoogoo to olo edidi magooso.

⁵ Egeesi ma kulodu ayo goo niso gooleedoo ee see nimapoo medee eligilei, a goomogo. Esiga niba goolee, Godeeye Isalael odoos pidilone, Isipi mi maga peegoo gilimado diso. Esino see hamamee Isalael odoos abo yimapoo tei tele poogoo odoos ee yayo piliguso.

⁶ Osoloso niba goo hee hagee goolee. Godeeyo mo-maiye aboso kitulugu Godeeye dimapoo tenee sabolo tou talai goomegelega, wulo see abaga kitulugu toowa talai ee goolone, mi Godeeye dimapoo tenee ee poogoloso diyadeeso. Esemee Godeeye diba ki ti moloso kookaiyo osee meli oso tiegisaloso

wulu neliga poogoo mapoo huyasoloso doso, biame hamameedee mapoo dia goo ee ka midilame.

⁷ Osoloso Sodom mi sabolo, osoloso Gomola mi sabolo, osoloso mi pepuso abo koola omapoo bumodi dibada goo ee, niba goolee. Momaiyeso goo tokenee too egeesi masi diayo tooso. Bei, mi omapoo adaba sobo sabolo giso sabolo heli teli goo tokenee oso molone, gisoso emegei giso sabolo goo heli teliso. Esiga Godeeye dibada mi ee douso nadalame dou toosooso. Odoos egee bia dimapoo, osoloso momaiye egee bia dimapoo peledaba goo oso, Godeeye goo tokenee teli odoos dia goo tokenee eyo nei dala dimapoo tenelai goo ee eligiso. Dala goo hagee kookaiyo moloso osee meli Dou mi ee takooso.

⁸ Egeesi maga gamenee eligili odoos hagee bia onosee egeesee seliso. Diayo dia sapootieli ee Godee maga sibili dolone, ee dodolone, dia suso goo tokenee teliso. Osoloso diayo Godee mapoo mesilega dobolone, Godeeyo momaiye susuga eyo goo

maga to tokenee takeliso.

⁹ Esino momaiye susuga dia wiligi odoos Maikoleeye Saiten sabolo Moses ta eyo kou maga toso agadiga* omapoo, yayo Saiten mapoo to tokenee hee takele. Esino yayo wulo Saiten mapoo egeesee takaso, "Godeeye namapoo nei dala tenelaiso," diso.

¹⁰ Esino gamenee goo eligili odoos hagee biaso goo diayo gooleedele poogoo maga to tokenee takeliso. Osoloso diba gala seebeeso dieso goomoga goo teli egeesi masi doso. Esiga dieso goomoga goo ee tolone egee do ogoso diba tokenee peliso.

¹¹ Esiga diba dala talaiso! Bei, diayo Keineeyo goo deedee maga. Bei, Keineeye omolo wooloomaso. Osoloso diayo Balameeyo goo* ee dodolone, molee talame goolee maga tokenee tolone ka doso. Osoloso diayo Kolayo goo* ee dodolone, Godeeyo to mapoo mesilega doso. Esiga Godeeye diba tokenee palaiso.

¹² Esiga niyo emegei

1:7: Gen 19:1-25; 2Pita 2:6, 10 **1:9:** Dan 10:13, 21; 12:1; 2Pita 2:11; Yili 12:7; Zec

3:2 * **1:9: Maikol dio Saiten dio toso agadiga** - Moses teme, Godeeye Maikol mapoo takolone, Moses tayo kou todileso midoose, diso. Esino Saitenso Maikol dio toso agadilone egeesee takaso, "Amapoo kitulugu moloso, Moses tayo kou todilei. Bei, Moseseeye Isipi odoos hee woolooma maga," diso. Esino Maikoleeye Moses tayo kou ee Saiten mapoo tenelai goodoogaso. **1:10:** 2Pita 2:12 **1:11:**

Gen 4:7-8; 1Yon 3:12; 2Pita 2:15; Num 22:1-41; 16:1-35 * **1:11: Balameeyo goo** - Balam yo Godee maga to toloso kokodo takomo sili odoos. Daga hoogoo Moseseeye badebei biame omapoo yo badebeiso. Esino yo Isael odoonee. Yo molee talame goolee maga, yayo Godee mapoo wegigaso. **1:11: Kolayo goo**

- Daga hoogoo Kolaye Godee mapoo wegigime, mi goodaso. Esemee o odoos sabolo mi ma kulodu misigedubuloso miso togoo doloso wediaso. Esiga oposusu hagee Numbers 16:1-35 mapoo moloso. **1:12:** 2Pita 2:13, 17

sooloo deli wo ne* ee ma kulodu odoo hagee biaso dieso nediliyo diba ono diya goolone, similega wo nalagaliso. Goo egeesi maga diba bi subugobolo masi dobolone, niyo debei ee tokenee polone ka doso. Osoloso osoko biame mapoo howo hemiye mologa, howo sibilega pooso guobigili diba egeesi masi doso. Osoloso diba homo su oso ko peli biame mapoo ko pelega pegeli egeesi masi doso. Osoloso diba homo siliga peegoo alaga bigili egeesi masi doso.

¹³ Esiga abei mapoo howo ki toowa sibulone makawo sabolo sibili egeesi masi, diayo dia simili goo woola egeesee eligiliso. Osoloso diba kei ma dokodoo giwo boobadomo sili egeesi masi doso. Esiga Godeeye wulu goodomou olo mopoodoo dooso, diayo neliga omapoo kookaiyo dobosoo osee dabalame.

¹⁴⁻¹⁵ Esiga Adameeye balomo simi ee ma kulodu amawe dio 7 omapoo badeli Inokeeye malalo gooso peledabalai omaga takolone, odoo hagee bia dia goo maga egeesee takaso, "Niso ege, Lodeeye o momaiye diya bei sabolo siboso, mi odoo susuga dia goo ee midilame. Osoloso Godee mapoo koo mesili odoo oso goo tokenee too sabolo, osoloso Godee

maga duwa taka eyo nei yayo dimapoo dala tenelame siboso," diso.

¹⁶ Esiga diayo goweli goo ee yilige bugulone emegei dia goo takomo silesibiliso. Egeesee diayo suso goomoga goo mapoo dodomo silesibulone, dieso nediliyo diba teiba dolone si howeliso. Osoloso see diayo odoo abo maga bi diayo goomegeli ee talame to hadaliso.

Tei too mapoo kibiloso de-bee

¹⁷ Esiga emegei, niba ibada Lodee Yesu Kelisoye Diye di odoo oso malalo gooso peledabalai taka ee goolee.

¹⁸ Bei, diayo nimapoo egeesee takaso, "Lodee mapoo osoloso o odoo mapoo manolone duwa takeli odoo oso biame hamameedee mapoo sibileiso. Osoloso diayo sibilesi dia suso goomoga goo susuga ee tolone dabalaiso," diso.

¹⁹ Esiga odoo hagee biaso tei too ma kulodu debeli odoo ee domo piliso. Osoloso diba nosee mipoo hageeyo goo goomegeli odoo oso. Osoloso dibada kulodu Dio Tei mauwe.

²⁰ Esino tei telaga odoo emegei, Godeeyo goo maga tei eligi goo mapoo niyo olo tei tooso. Esiga tei eligi goo ee ma dokodoo nibada gie badeli ee moso masi tege.

* **1:12: emegei sooloo deli wo ne** - Daga hoogoo tei telaga odoo oso mooloo-goodoloso, diayo hedebe doloso emegei sooloo dolone debeli goo ee kauwulame nei nalisoo. Osoloso diayo wo ne hoo poogolone Yesu gooleebugu wo nalisoo.

1:14-15: Gen 5:18, 21-24

1:18: 2Pita 3:3

1:20: Kol 2:7

Osoloso Dio Teiso kitulugu maga Godee mapoo takolone debee.

²¹ Osoloso Godeeye niba sooloo dolone badoso doloso goolone, Godee mapoo hegi sibilesa debee. Osoloso Lodee Yesu Kelisoeye sooloo dala maga kookaiyo badoboso gie badeli ee talame dulone bolone ka debee.

²² Osoloso tei too kibile poogoo odoe ee sooloo dolone pidilone debee.

²³ Osoloso odoe aboso Dou mi mapoo diyadeega, niyo ogoloso see saga gilimado sibe. Osoloso nee odoe oso goo tokenee toga, diba medee sooloo dala sabolo pidilone dobolone, niso nediliyo medee bamelee, niba nose dibada goo tokenee hedebe omapoo dedeyaga.

Godeeyo hu dokodoo poude

²⁴ Godee yo kitulugu. Esiga yayo nibada tei too homodobiyyaga niba pidilei, yo teiba. Osoloso yayo niba goo tokenee mauwe odoe doloso, niba o mudugiyopoo dabalame gilimado sibilei, yo teiba. Esiga niba omapoo goomoga sabolo dabalaiso.

²⁵ Esiga iyo Godeeyo hu dokodoo poudoomo. Bei, Godee hedebe hagoso ka badoso. Osoloso ibada Lodee Yesu Kelisoeye iba halo tou too maga Godeeye ibada gie badeli pidiso. Esiga hedebe yayo toowa doloso ka badoso. Osoloso yayo bi susuga eyo wiligi odoe doloso ka badoso. Osoloso kitulugu susuga ee yimapoo moloso. Bi susuga moodelega badolone, yo egeesee badebeiso. Osoloso yo epedee hamapoo egeesee badoso. Osoloso yo see hamamee kookaiyo osee egeesee badalaiso. Goo hagee tei goo.